SÖYLEM 5. ULUSLARARASI FİLOLOJİ SEMPOZYUMU

BİLDİRİ ÖZETLERİ

Günce Yayınları

Söylem 5. Uluslararası Filoloji Sempozyumu Bildiri Özetleri

© Günce Yayınları
ISBN 978-625-8975-17-8
Yayıncı sertifika no: 19744

Söylem 5. Uluslararası Filoloji Sempozyumu Bildiri Özetleri
Editör * Fatmagül Kızıl
Dizi * Akademik

E-KİTAP
Erişime açılma tarihi * 2 Haziran 2026
Erişime kapanma tarihi * 31 Aralık 2026

Yayın ve Dağıtım işleri * 0 543 486 23 09
İzmir İrtibat * Çatalkaya Mahallesi
Sessiz Sokak No: 4 Narlıdere-İzmir

Muğla Ofis * Boncuk Kitabevi
Kötekli Mah. 263. Sokak No: 6/C Merkez-Muğla
Tel: 0 535 952 92 98

gunceyayinlari@hotmail.com
www.gunceyayinlari.com
gunceyayincilik

SÖYLEM
5. ULUSLARARASI FİLOLOJİ SEMPOZYUMU

Bildiri Özetleri

Günce Yayınları

İÇİNDEKİLER

DÜZENLEME KURULU / ORGANIZERS BOARD 15

SEKRETERYA / SECRETARIAT 15

AKADEMİSYEN TEMSİLCİLERİ / ACADEMIC REPRESENTATIVES 16

BİLİM KURULU / SCIENCE BOARD 16

İkoniklik ve Türkçe Deyimlerdeki Görünümleri 22

Invisible Bargain: Implicit Violence and Female Negotiation For Power in Khandan by Gurpreet Kaur Bhatti 25

İzmir Levantenlerinde Dil Kullanımı ve Kültürel Kimlik İlişkisi 27

Karabağnameler Işığında Kuzey Azerbaycan'ın Çarlık Rusyası Tarafından İşgali: Tarih Yazımı Açısından Bir Değerlendirme 30

Kapitalist Krizin Dijital Semantiği ya da Marksist Değer Formu Perspektifinden Bağlamın Çöküşü 33

A Postmodern Analysis of The Devil Wears Prada 36

Dynamiques Linguistiques et Construction Identitaire Chez la Diaspora Turque en France : une Analyse de l'alternance Codique par Observation Participante 38

Zeyyat Selimoğlu'nun Çiçekli Dağ Sokağı'nda Türler Arası Etkileşim 41

Kâtibî ve Fuzûlî Üzerinden Edebiyatımızda Farsça Etkisiyle Gelişen Men-i ... Sıfat Terkibi Yapısı 43

Ulusal Bilincin Belirlenmesinde Serbest Çağrışım (Assosiasiya) Deneyinin Önemi .. 46

Rus Kozmizminin Edebi Öncülü Olarak Vladimir Fyodoroviç Odoyevskiy'nin "4338 Yılı: Peterburg Mektupları" Eseri 48

Kazakça Çağrışım Sözlüğü Etnokültürel Semantiğin Temeli Gibi (Kazak Dili Ulusal Korpusunun Kültürel Temsili Metinlerinin Alt Korpusu Bazında) 51

Dede Korkut'un Mezarı Hakkında 53

Çağdaş Medya Söyleminde Ödünç Sözcükler: Azerbaycan Haber Siteleri Materyalleri Temelinde İşlevsel ve Normatıf Analiz 56

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Bilişsel İşlemleme Hızı ve Strateji Kullanımı: Resfebe Tabanlı Psikodilbilimsel Bir Çözümleme 59

Lütfi Parlak'ın *Yemen* Adlı Eserinde Milli Romantik Duyuş Tarzı 62

Sabahattin Ali'nin Öykülerinde Anlatıcı Stratejileri: "Odaklanma", "Zımni Yazar" ve İdeolojik İşlev 64

Yeşildere Köyü Halk İnanış ve Ritüelleri Bağlamında Yaşamın İlk Eşiği (Osmaniye/Düziçi Örneği) 66

Çeviri Eleştirisinde Okur Habitusunun Rolü: Babamın Yeri Eserinin Dijital Platformlardaki Alımlanışı 68

Ekopolitik Bir Müdahale Olarak Çeviri: Ekolojik Krizin Görsel Temsilleri — Schweblin Örneği 71
Yakup Kadri'nin *Ankara*'sında Feminist Ütopyanın İzleri 74
Cartas Turcas'ta Doğu-Batı Temsili ve Toplum Eleştirisi 76
Zola'nın *Germinal*'inde Yoksulluk, Emek ve Toplumsal Cinsiyet 78
Apokalipsin Yeniden Yazımı: W. B. Yeats ve Nazmi Ağıl'da İkinci Gelişin Modernist Yıkımdan Fenomenolojik Deneyime Dönüşümü 81
Berman'ın Perspektifinden *The Critic as Artist:* Dante'nin Üstmetninin Didaktik Deformasyonu 82
Colonial Identity and Female Subjectivity in the Lover and Wide Sargasso Sea 84
Orhan Kemal'in *Tersine Dünya* ve İsmail Gaspıralı'nın *Kadınlar Ülkesi*'ni Ükronya Olarak Okumak 86
Zamanın İçkinliğinden Çözülüşüne: Latronico ve Perec'te Süre Deneyimi 88
Franz Kafka'nın *Şato* Romanı ile Tezer Özlü'nün *Yaşamın Ucuna Yolculuk* Eserinde Anlam Arayışı ve Yabancılaşma 90
Hülya Başarangil Demir'in *Bilinmeze Doğru* 93
Romanında Millî Bilincin İşlenişi 93
Taşlıcalı Yahyâ'nın Dîvân'ında Bulunmayan Bir Şiir: Şâh Tahmasb Hicviyyesi 96
Yahya Kemal'in Arayışlarının Bir Sonucu Olarak Millî Romantizm Yahut Millî Romantik Duyuş Tarzı 97
Şahbuz ve Babek Bölgesi Etnotoponimlerinin Yapısal Sınıflandırma İlkeleri 100
Kültürel Bilinç Aktarım Göstergelerinin Göstegelerarasılığı: "Alageyik" İmgesinin Evrenselliği "*Kutsal Geyiğin Ölümü*" Filmi Ve Yaşar Kemal'in "*Alageyik*" Anlatısı 103
Azerbaycan Şiirinde Sanatsal İfade Araçlarının İşaretleri ve Özellikleri: Milli Renk ve Benzersiz Bileşenler 105
Emily Brontë'nin U*ğultulu Tepeler* Romanı: Varoluşçu Düşünce Bağlamında Bir İnceleme 107
"İsyankâr Neşe"ye Bir Ek: 109
Seray Şahiner'in *Antabus* Romanında İroninin İşlevi ve Alımlanması 109
İnan Mayıs Aru'nun "Kelebek Halkına Elveda" Şiirinde Dionyosçu Coşkunun Yerini Alan Siber Beden 112
Klasik Türk Şiirinde Şairâne Sebepler: 'Öykünmek' Etrafında Hüsn-i Talil Sanatı ... 114
Halide Edib Adıvar'ın *Kenan Çobanları* Adlı Operasında Kitâb-ı Mukaddes Tesiri ... 117
Kuşatılmış Yazgılar: Zeynep Kaçar'ın Metinlerinde Kadınlık ve Örgütlü Şiddetin Estetik Kurgusu 119

Mekânın Arındırılması: Puhur Yakma Ritüelinin Semiyotik Analizi (Hatay Örneği) 121
Etkilenme Endişesi ve Metin-İçi Gerilim: Edip Cansever'in Düşünce Şiirini Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Hatırlama Şiiriyle Okumak ... 123
Kurgusal Dillerde Dil-Düşünce İlişkisi: Kral Katili Güncesi'nde "Güz Düğümleri Dili" ... 127
Capitalocene, Food and the Limits of Experience in Dawn King's *The Trials* ... 129
Çalıkuşu Romanının Yapısalcı Çözümlemesi ... 130
Landscapes of Memory and Trauma in Arundothi Roy's *The God of Small Things* ... 132
Dört Duvar Arasında Bir Palanga: Direktör Âli Bey'in *Misafiri İstiskal* Oyununda Modern Mahremiyetin Geleneksel Estetikle Kuşatılması ... 134
Thoreau in the Age of AI: Revisiting *Walden* through the Lens of Digital Minimalism ... 137
Ahmet Mithat Efendi'nin *Dünya'ya İkinci Geliş Yahut İstanbul'da Neler Olmuş, Cinli Han* ve *Cellat* Romanlarında Korkular ... 139
The Border is Everywhere: Everyday Nationalism and the Diffusion of Brexit in Ali Smith's *Autumn* ... 141
Muhteşem-i Kâşânî'nin Şiirinde İdeal Bir Hükümdar Portresi: Şah Tahmasb ... 143
İnsan Yazarlı ve Yapay Zekâ Makale Özetlerinin Sözbilimsel Yapı Açısından Karşılaştırılması ... 147
Hindistan'da Çok Dillilik Ve Dil Hiyerarşileri: Hintçe (Hindī) , İngilizce ve Bölgesel Diller ... 149
Yaşar Kemal'in *Binboğalar Efsanesi* Romanında Söylem İşaretleyicileri ... 151
Morphological Dialectisms Formed by Verbs in the Azerbaijani Language (Based on the language of the works of Jalil Mammadguluzade) ... 153
Suat Derviş'te İstanbul'un Etnografik Belirişi: *Çöken İstanbul* Üzerine ... 155
Bir Ormanın Düşünce Biçimi: Yaşar Kemal'in Röportajlarında Etnografik Deneyim ve İnsan-Ötesi Anlam Üretimi ... 157
Murathan Mungan'ın "Sır Kâtibi" Öyküsünde Ölüm ve Kaygı ... 159
Jean Paul Sartre'ın Gizli Oturumunda Özne - Nesne İlişkisi ... 161
Cahit Sıtkı Tarancı'nın Şiirlerinde "Gibi" Kullanımının İşlevsel Özellikleri ... 164
Bergadis'in *Apokopos* Eserinde Tematik ve Karşılaştırmalı Bir Analiz ... 166
19. Yüzyıl Sonunda Osmanlı Taşrasını Okumak: Direktör Âli Bey'in Seyahat Jurnali 168
Türkiye Türkçesinde Yalım ve Ösen Sözcüklerinin Anlam Alanı ve Kullanımı ... 170
Popüler Kültür Ürünü Çocuk/Gençlik Kitaplarının Eğitsel İletileri: Blackpink Örneği ... 172

19. Yüzyılda Makedon Matbaacılığı ve Ulusal Bilincin İnşası: Bulgar ve Yunan Hegemonyalarına Karşı Kültürel Mücadele 174
Habitus Kesişiminde Yazar ve Çevirmen: Gürsel ve Heboyan Örneği 177
Nükleer Çağda Etik Sorumluluk ve Kolektif Bellek: Ōe Kenzaburō ve Ibuse Masuji'nin Hiroşima Anlatıları 179
Enlightenment, Instrumental Reason, and Biopolitical Control in E. M. Forster's *The Machine Stops* 182
Cihânnümâ'da 've' Bağlacının Cümle Başı Bağlacı Olarak Kullanımı Üzerine Dikkatler 184
Orhon Yazıtlarında Hece ve Ünlü İşaretlerinin Birlikte Kullanımı: Yazım Özellikleri Üzerine Bir İnceleme 186
Türkçe ve Japoncada Erkek Betimlemelerindeki Benzetme İmgelerinin Karşılaştırılması 188
Tekil Tanıklıktan Köksapsal Söyleme: 190
Frankofon Afrika Yazarlığında Dil, Bellek ve Ortaklaşa Kimlik 190
Feyyaz Kayacan'ın Öykülerinde Delilik 192
Türkiye ve Azerbaycan Türkçeleri Ağızlarında Yaşam Evrelerini İfade Eden Deyimlerin Strüktür-Semantik Özellikleri 194
Mammad Cafer Caferovun Araştırmalarında 198
Cafer Cebbarlı Romantizmi 198
Baudrillard'ın Nesnelere Yaklaşımı ile *Nohut Oda* 200
Osmaniye Yörüklerinin Zorkun Yaylasına Göçü ve Şenlik Gelenekleri 203
Damızlık Kızın Öyküsü Romanında Aile Kavramı 205
Yunus Emre ve Kadı Burhaneddin "Divan"larında Söz Varlığının Köken Açısından İncelenmesi 207
Azerbaycan Tatlarının Dilinde Zamir: Yapısal ve Karşılaştırmalı Analiz 210
İlahi Komedya ile *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu* Eserlerine Karşılaştırmalı Bir Bakış 212
XX. Yüzyıl Başlarında Azerbaycan Eğitimcilerinin Türk Edebiyatına Edebi-Teorik Tutumları Üzerine 214
Garp'tan Gelen Heyula: Asrî Şeytanlar Peygamberi'nde Freudizm'e ve Moderniteye Karşı Mukavemet 217
Türk Halk Kültüründe Kuşlar 220
Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabındaki Karikatürler ve Göstergebilimsel Bir Çözümleme 222

Yerel Yönetişim Bağlamında Göçmen Uyumunun Çok Boyutlu Analizi: Tekirdağ'daki Suriyeliler Üzerine Etnografik Bir İnceleme 224

Gül Motifinin Kültürel Dönüşümü: Divan Edebiyatından Modern Türk Edebiyatına Karşılaştırmalı Bir Okuma 228

Yapay Zekâ Akademik Metinlerinde Okur Yönelimli Üstsöylem: Kaçınmalar ve Güçlendiriciler 230

Irak -Türkman Masallarında "Don Değiştirme" (Biçim Değiştirme) Motifi 233

Engereğin Oğlu'nda Etik İkilem: Sema Kaygusuz ve Friedrich Hegel 236

19. Yüzyıl Fransız Romanında Bilimsel Merakın Anlatısal İşlevi: *Dünyanın Merkezine Yolculuk* Örneği 238

Ageism in Barbara Pym's Quartet in Autumn (1977) 240

Gotik Kurgu Çerçevesinde Peyami Safa'nın *Şimşek* Romanı 242

Elmas Yıldırım'ın Muhacirlik Dönemi Şiirlerinde Türk Kimliği 245

Kanon Dışı Kalan Yeraltı Edebiyatının Bir Örneği: *Bozuk Pusula* Romanında Babanın Reddi ve Babasız Kahramanlar 247

Freudcu ve Jungcu Paradigmadan *Yılanı Öldürseler* Romanı 249

Ömer Seyfettin'in Apokaliptik Anlatı Dünyası: "Beyaz Lale" Örneği 251

Hüseyin Cavidin "Maral" Faciasında Romantik Kahraman 253

Alienation in Agshin Yenisey's Novel "History and Fate" 255

The Necropolitics of the Hearth in Martin McDonagh's *The Beauty Queen of Leenane* 257

Reşat Nuri Güntekin'in Romanlarında 259

Ayrıntı Olarak Gastro Politika 259

Engin Geçtan'ın *Kırmızı Kitap* Romanında Postmodern Anlatı ve Fantastik Kurgu . 262

Hz. Ali Cenknamelerinde Kahramanın Yolculuğu: Gazâvat-ı Hazret-i Alî (MK 06 HK 3768) Örneği 264

The Program of Appropriating the European Literary Development Paradigm in The İntellectual Relations Between Ali Bey Huseynzadeh And Abdullah Cevdet: The Publicatıon of William Shakespeare's Julıus Caesar in The Fuyuzat Magazıne (1906-1907) 267

Alevilikte Dedelik Kurumunun Hukuki İşlevleri ve Toplumsal Düzenin Tesisi 269

Müphemin Pragmatiği: Yazgısal bir Edim olarak Rus Dili Dünyasında Avos Söylemi 272

François Rastier'nin Metin Anlabilim Kuramı Çerçevesinde *Leylâ ve Mecnûn* ile *Dune*'da İzotopik Yapılar 274

Â'mâk-ı Hayâl'de Hetorotopik Mekânlar 277

Göstergebilimde Temel Yapı Çözümlemesinde Mantık ve Göstergebilimsel Dörtgen İlişkileri 279
Şiirde Karşı Ses Olarak Diyalog, Polemik ve Cevap Geleneğinin Bir Örneği:..... 282
"Tevfik Fikret Bey'le Hasbihâl" 282
Subordinate Complex Sentences with Predicate Clauses in the Language of Azerbaijani Folklore Materials 285
Bilimkurgu Klasiklerinde Çevirmenin Görünürlüğü: İthaki Yayınları Örneğinde Paratekstlerin İşlevi..... 287
Kerbelâ'i Kazım Ordubadî'nin Kâtibi Olduğu Dilbilimine Ait El Yazmaları 289
Nev'îzâde Atâyî'nin "Heft Han" Mesnevisinde Sembolik Sayılar ve Tasavvufi Düşünce 291
Azerbaycan Türkçesinde Parselasyon..... 293
Bir Dil Arkeologu Olarak Hüsrev Hatemi 295
Atayi'nin "Leyla ve Mecnun" Mesnevisinde Redif, Kafiye ve Vezin Özellikleri..... 298
Kognitif Dilbilimin Bazı Kavram ve Terimleri..... 300
Türk ve Alman Düğün Davetiyelerinin Göstergebilimsel Analizi..... 303
Edebi Metin Nasıl İnşa Edilir? -Orhan Pamuk ve Ernest Hemingway'de Yaratıcılık ve Yazma Eylemi-..... 305
The Turkish Edition of E. M. Forster's Maurice: a 'Queer' Case of Freedom in a Muslim Country..... 308
Tersine Dünya, Değişmeyen Tahakküm: *Evcil İnsan Barınağı*..... 310
Selfless Love on the Path to the Good: A Murdochian Reflection on Samuel Taylor Coleridge's "The Rime of the Ancient Mariner"..... 312
Yûsuf İdrîs'in Öykülerinde Toposların İzleri: Erhas Leyâlî, Ummu'd-Dunyâ ve Hamsu Sâât Üzerine Bir İnceleme..... 315
İbrahim Nasrallah'ın "Sekizinci Günün Güneşi" Eserinin Türkçe Çevirisinde Metafor Aktarımı 317
Ziya Gökalp'in Yaratıcılığında Türklük ve Turancılık..... 319
Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Karşılaştırmalı Edebiyattan Yararlanma 321
Mü'min-zâde Ahmed Hasîb'in Musiki Terimleri ve Kitap Adlarıyla Örülü Bahâriyesi324
Propagandanın Tanınması ve Propaganda Metinlerinin Çözümlenmesi 326
Silence and Mimicry as Feminist Devices in Margaret Atwood's *The Penelopiad* (2005) 327
Kafka'nın "Bir Köpeğin Araştırmaları" Anlatısında Araçsal Akıl Eleştirisi 329

Latife Tekin Romanlarında İktidarın Mekânsal Kuruluşu 332
Hamid Olimjon'un El Yazması Eserlerinin Bilimsel Tasnifi 334
Türlerin Sınırında Bir Roman: *Örümcek Burgacı*'nda Polisiye Yapı, Spekülatif Evren ve Melez Poetika 335
Kemal Tahir'in *Yorgun Savaşçı* Romanında Labirentleşen Mekân Algısı 337
Terry Eagleton'in 'Biçim ve İdeoloji' Perspektifinden Sevgi Soysal'in '*Şafak*' Romanına Bir Bakiş 339
Philippe Forrest'in Sarinagara'sında Zaman Kurgusu 341
Herkese Aynı Görünmeyen Göstergeler Söylem İle Bağlam Arasında Bir Nazlı: Anlam 343
Suat Derviş'in *Emine* Adlı Romanında İşgal ve Direniş 346
Judith Hermann'ın *Daheim* Romanında Metamodern Varoluş ve *Yuva* Arayışı 349
Şiir, Tarih ve Kimlik: Ahmed Şevkî ile Yahya Kemal Beyatlı'nın Şiirinde Ortak Estetik Zemin 351
Karacaoğlan' ın Sazı, Yaşar Kemal'in Alageyik' i, Proust'un Madleni ve Winterson'un Portakalı İzlekleri Üzerinden Karşılaştırmalı Hatıra Göstergebilimi 353
Comparatıve Analysis of Female Characters in the Dastans *Janıl Mırza* and *Kitabı-Dede-Gorgud* 356
XX Əsr Azərbayvan Şairi Əliağa Vahid və Dünya Ədəbiyyatına Poetik Körpü: Tərcümə Fəaliyyətinə Baxış 359
Barış Ağır'ın "Simple Present Tense" Başlıklı Şiirinde Geniş Zaman Özlemi 362
Dīvān- ı İbrāhīm'ın Bağdat Nüshası: Tanıtım ve Tavsif 364
İspanya'da Cordel Edebiyatı: Lirik Gelenek ve Kültürel İletişim 366
Egemen Erkeklik ve Kadın Diplomatik Çevirmenlerdeki İzdüşümü 368
Arzu ve Tamamlan(a)mamışlık: *Masumiyet Müzesi* 370
Rus Şehir Armalarının Göstergebilimsel Analizi 373
Şiirde Rizomatik Benlik: Turgut Uyar ve Forugh Farrokhzad 376
Cognitive Stylistics and Key Issues of Foregrounding Theory 378
Sınıf Çatışmasının Diyalektiği: Bellamy'nin *Looking Backward* ve Wells'in *The Time Machine* Eserlerinde Ütopya ve Distopya 381
T. S. Eliot'ın *the Cocktail Party* Oyununda Kimlik Arayışı ve Varoluşsal Yabancılaşma 383
Sait Faik Abasıyanık ve Haldun Taner Hikâyeciliğinde Ekoloji 385
İktidarın Kimyasal Eli: *1984*, *Cesur Yeni Dünya* ve *Kanlı Topraklar* 388
Karışık Dilli Eserlerde Yer Alan Hayvan Adları 390

Anlatı Perspektifinden Böbrek Nakli Bekleyen Diyaliz Hastalarının Deneyimleri ... 392
Halit Ziya Uşaklıgil'in *Ferdi ve Şürekası* Romanında Ateşin Psikanalitik İzdüşümleri394
Murathan Mungan'ın *Geyikler Lanetler* Adlı Oyununda Kutsalın İnşası ... 396
Damgalanmış Bedenler: Halit Ziya Uşaklıgil'in Hikâyelerinde Çirkinlik ve Toplumsal Stigma ... 398
+rek/+rak'tan *bir tık daha*'ya: Türkçede Üstünlük Derecesi Bildiren Gramer Birimleri Üzerine ... 400
Fars Şiirinde "Türk" Mazmununun Gazel Estetiğinde İnşası: Evhadî'nin "این ترکان" ve Hâcû'nun "ترکان" Redifli Gazeli ... 402
Prof. Dr. Bekir Çobanzade'nin Azerbaycan Türkçesi Lingvonimi Üzerine Görüşleri 404
Sait Faik Abasıyanık'ın "Gümüş Saat" Öyküsünde Yasın Semptomatik Görünümleri ve İkame Nesne ... 407
Analysis of Edward Fitzgerald's Rendering of Omar Hayyam's Rubaiyat within the context of Hermeneutics, Literary Psychology and Translation Studies ... 409
Çince Sesletim Öğretiminde Dijital Araçların Kullanımı Üzerine Kuramsal Bir İnceleme ... 411
Zamansal Göstergelerin Anlatı ve Söylemdeki İşlevi: Tahar Ben Jelloun'un *Işığın Kör Edici Yokluğu* Romanının Gérard Genette ve Dominique Maingueneau Ekseninde İncelenmesi ... 414
Buhurīzade Mustafa Itrī'nin Bilinmeyen Şiirleri ... 417
Fresko Üçlemesinde Mekânın Çok Katmanlı İşlevi ... 419
Esmahan Aykol'un Polisiye Romanları ... 422
Azerbaycan Nesri ve Dramaturjisinde Sovyet İktidarı Konusunun Millîleştirilmesi (1960-1980 Yılları Azerbaycan Edebiyatı Bağlamında) ... 424
Anlam Spektrum Teorisi Çerçevesinde Tarihsel Sözlükbirimler Sınırlanabilir Mi? . 427
Göyçe İlçesi Lehçelerinde ve Türkçede Kullanılan Ortak Kelimeler ... 430
Fahri'nin "Hüsrev ü Şirin" Tercümesinde Tarihî-Edebî Kaynaklara ve Halk Edebiyatına Başvurusu ... 433
Eski Uygurcadan Çağdaş Uygurcaya Uzanan Soğdca Kelimelerin Görünümü ... 435
Türkiye'de Yükseköğretimde Kalite Güvencesi Söylemi: Dilsel Örüntüler ve Anlam İnşası ... 437
Kadının Adı Yok: "*Asılacak Kadın*" ... 439
L'Intelligence Artificielle Comme Sujet Posthumaniste: Le Problème de la Conscience et de la Créativité dans le Roman *Ada* d'Antoine Bello ... 441
Distopya Edebiyatının Örneği Olarak "*Her Şey Kontrol Altında*" ... 443

Harezm Türkçesinde Ölüm Kavramı ve Örtmeceleri Kısas'ül-Enbiyâ Örneği 445
Bilişsel Yaklaşımda Dilbilgisel Metafor Kavramı 447
İki Coğrafya, Ortak Kırılma: *Yıkılmış Kadın* ve *Handan* Romanlarında Kadınlık Halleri 449
Mustafa Necati Sepetçioğlu'nun Dede Korkut Anlatılarından Tepegöz ve Deli Dumrul'u Yeniden Yazımı Üzerine Bir İnceleme 451
Geleneksel Bilginin Çağdaş Kent Yaşamında Kullanılmaması Üzerine Bazı Düşünceler 454
Sibel K. Türker'in *Hayatı Sevme Hastalığı* Romanında Modernite ve Mutluluk 457
Kemâl Ümmî Divanı'nda Tasavvufi Bağlamda Yol ve Yolculuk Kavramları 459
Türkçe Akademik Kitap Önsözlerinin Söylemsel Analizi 461
Şiirde Çeviri Özellikleri (Leyla Aliyeva'nın Şiirleri Üzerine) 463
Yeterince Sağlık Çevirmenliği 465
Öğrenci Kavramının Tarihsel ve Söylemsel Evrimi 468
Kadın Dili ve Kadın Diline Erkeklerin Yaklaşımları ile İlgili Söylemler 470
Zincirlerinden Boşanmış *Prestissimo* ve Devasa Lale: *Doktor Ox'un Deneyi*'nde Teknolojik Yücenin Temsilleri 472
Mythopoeic Women in Sylvia Plath's "Two Sisters of Persephone" and Louise Glück's "Persephone the Wanderer" (online sunum seçeneği) 475
Onat Kutlar'ın İshak Öykülerinde Büyülü Gerçeklik 478
Campbell'In "Monomit" Kuramı Bağlamında "*Korkuyu Beklerken*" 480
Gagauz Türkçesinde Olumsuzlama ve Yokluk Kategorilerinin Sözcüksel-Anlamsal Yansımaları 482
Nâzım Hikmet Ran'ın Romanlarında Psikolojik Tipler 485
A Comparative Discourse Analysis of AI-Generated and Human-Authored Texts 487
Osmanlı ve Erken Cumhuriyet Matbuatında Piyasa Şartlarının Yazarlık Kurumuna Etkisi: "Bir Kitabın Sergüzeşti" ve "Bir Muharririn Tekamülü" Örnekleri 489
Türk Edebiyatında Nekrolojik Metinler: Kemal Tahir Örneği 492
Şevket Süreyya Aydemir'in *Toprak Uyanırsa* Adlı Eserini Özkurmaca Açısından Okumak 494
An Autofictional Reading of Şevket Süreyya Aydemir's *Toprak Uyanırsa* 494
Qazllm ve Chatgpt: Kazak Etnokültürel Kodunun Aktarımındakı Dilsel Benzerlikler ve Üstünlükler 496
Məmmədağa Sultanov ve Azerbaycan Yazma Eserleri 499
Melih Cevdet Anday'ın "Rahatı Kaçan Ağaç" Şiirinin Ekoeleştirel Okuması 502

Modern Türk Şiirinde Sözlü Kültürün Dil Boyutu: Rüştü Onur, Muzaffer Tayyip Uslu ve Kemal Uluser Eserleri Üzerine Bir İnceleme 504

Pertev Bey'in Üç Kızı Romanında Toplumsal Değişimin Aynası Olarak Kadın 506

Hüsn ü Aşk'ı Mihail Bahtin'in Kronotop Kavramıyla Okumak 508

Otobiyografik Anlatılarda Kimlik Kurgusu: Ahmet Mithat Efendi ve *Menfa*'sı 511

Sıradanlığın İdealleştirilmesi ya da İdeolojik Bir Toplum Tahayyülü: *Bir Odada Üç Ayna* 514

Kıpçak Türkçesindeki Çince Alıntı Kelimeler 516

Orta Asya Kıpçak Dillerinde Ev Eşyalarına Ait Leksik Birimlerin Karşılaştırmalı Analizi 518

Azerbaycan Dilinde "İnsan Entelektüel Faaliyetinin Deyimsel Anlambilim Alanı" ... 520

Leyla Erbil'in "Vapur" Adlı Öyküsünde Büyülü Gerçekçilik 522

Kendine Ait Olamayan Odalar: Füruzan'ın "Gecenin Öteki Yüzü" Adlı Öyküsünde Kadın Öznenin Mekânsal Sıkışmışlığı 524

Doris Lessing'in *The Grass is Singing* Adlı Romanında Kolonyal Beyazlık, Öjenik Kaygı ve Irksal Sınırlar 526

Şerif Kutludağ'ın Şiirleri Üzerine 528

Nature, Sublimity, and Moral Order in Mary Shelley's *Frankenstein* 530

Sir John Mandeville *Acâibü'l-Mahlûkât* Okudu Mu? 532

Iris Murdoch'un *Deniz, Deniz* Romanında Yaşlanma Kaygısı ve Yaşa Bağlı Ayrımcılık 534

Yahya Kemal'in Akdeniz Estetiği ve Arka Planı 536

Palimpsest Bir Şehir, Parçalı Bir Ruh: Livaneli'de Üst Üste Yazılan Kimlikler 539

Artificial Intelligence as a Governmental Apparatus: From Instrumental Tool to Agentic Actor 541

The Thought Map of Ethical-Aesthetic Resistance: Silence, Body and Potentiality as a New Mode of Reading in Contemporary British Drama 543

Greimas'ın Göstergebilimsel Yaklaşımıyla *Kral Lear* Üzerine Bir İnceleme 545

Türk Romanında Yansıtmacı ve Modern Anlatım: *Eylül* ve *Aylak Adam* Üzerine Bir İnceleme 547

Fotoğraf, Poz ve Öznenin Kuruluşu: Natsume Sōseki'nin *Cam Kapının Ardı* ve Ziya Osman Saba'nın *Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi* Üzerine Karşılaştırmalı Bir Okuma 549

Bedenin Konuştuğu Yer: *Ben, Femur* Romanında Kemik Anlatıcı ve Beden-Özne İlişkisinin Dönüşümü 551

Arjantin Sinemasında 'Turco' Kimliğinin Temsili: Entegrasyon, Ötekilik ve Kimlik İnşası 554
Yunus Emre Şiir Geleneğinin Bektaşileşmesi: En Eski Yazmalar Bize Ne Söylüyor? 556
Kazakça Konuşma Sentezinin Ortoepik ve Prosodik Temelleri 558
Dil – Kimlik – Düşünce İlişkisi 560
Şairi Düzyazıda Aramak: Marina Tsvetayeva'nın "Natalya Gonçarova" Adlı Eseri ... 562

Not: Bildiri özetleri yazar adlarına göre alfabetik olarak sıralanmıştır.

SÖYLEM 5. ULUSLARARASI FİLOLOJİ SEMPOZYUMU

Isparta, 7-9 Mayıs 2026

SÖYLEM 5. INTERNATIONAL PHILOLOGY SYMPOSIUM
Isparta, 7-9 May 2026

DÜZENLEME KURULU / ORGANIZERS BOARD

Prof. Dr. Oktay Yivli	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Cafer Gariper	Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof. Dr. Ali Tilbe	İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Doç. Dr. Sevtap Günay Köprülü	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Murat Gür	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Birsel Sağıroğlu	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
Doç. Dr. Yusuf Topaloğlu	İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Dr. Öğr. Üyesi Başak Ergil	Yeditepe Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Gizem Ece Gönül	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Duran Arslan	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Turhan Koç	Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi
Doktorant Nilay Bilir	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doktorant Merve Gün	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doktorant Burak Biçer	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doktorant Fatmagül Kızıl	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

SEKRETERYA / SECRETARIAT

Zehra Çetin (Yüksek Lisans Öğr.)	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Tuğçe Yıldız (Yüksek Lisans Öğr.)	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

AKADEMİSYEN TEMSİLCİLERİ / ACADEMIC REPRESENTATIVES

Prof. Dr. Yunus Balcı	Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Ali Tilbe	İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Prof. Dr. Ekrem Ayan	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Sevim Şermet	Sinop Üniversitesi
Doç. Dr. Maksut Yiğitbaş	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Doç. Dr. Murat Gür	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Birsel Sağıroğlu	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Gizem Ece Gönül	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

BİLİM KURULU / SCIENCE BOARD

Prof. Dr. Abdullah Şengül	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet Günşen	Trakya Üniversitesi
Prof. Dr. Ali Tilbe	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Cafer Şen	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Dilek Çetindaş	Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Ekrem Ayan	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Fatih Sakallı	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Fazlı Gökçek	Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Filiz Meltem Erdem Uçar	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Gökay Durmuş	Kafkas Üniversitesi
Prof. Dr. Gökhan Tunç	Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Günil Özlem Ayaydın Cebe	Samsun Üniversitesi
Prof. Dr. Hacer Tokyürek	Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Hülya Argunşah	Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Hülya Pilancı	Anadolu Üniversitesi

Prof. Dr. Juliboy Eltazarov	ÖZBEKİSTAN
Prof. Dr. Kamil İşeri	Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Kubilay Aktulum	Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Lutviyye Asgerzade	AZERBAYCAN
Prof. Dr. Marija Djindjic	SIRBİSTAN
Prof. Dr. Medine Sivri	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mevhibe Coşar	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Mitat Durmuş	Kafkas Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Apaydın	Çukurova Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Argunşah	Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Kurt	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Özsarı	Balıkesir Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Sarıca	Adnan Menderes Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Zeki Çıraklı	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Soner Akpınar	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Prof. Dr. Şahika Karaca	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Prof. Dr. Yakup Çelik	Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Yasemin Mumcu	Kâtip Çelebi Üniversitesi
Prof. Dr. Yunus Balcı	Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Kadriye Yılmaz	Süleyman Demirel Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Surur Çelepi	Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Songül Aslan	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet Turan Türk	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Berna Akyüz Sizgen	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Doç. Dr. Birsel Sağıroğlu	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
Doç. Dr. Canan Olpak Koç	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Doç. Dr. Dilek Erenoğlu Ataizi	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Doç. Dr. Dinçer Atay	Kafkas Üniversitesi
Doç. Dr. Ebru Özgün	Anadolu Üniversitesi
Doç. Dr. Erkan Hirik	Samsun Üniversitesi
Doç. Dr. Fahri Kaplan	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Fatma Şahan Güney	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Ferda Zambak	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Doç. Dr. Funda Uzdu Yıldız	Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Gulnaz Feyzulla	KAZAKİSTAN
Doç. Dr. Gülsine Uzun	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Kadri Hüsnü Yılmaz	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Ömer Faruk Ateş	Kastamonu Üniversitesi
Doç. Dr. Kemale Umudova	AZERBAYCAN
Doç. Dr. Leyla Burcu Dündar	Başkent Üniversitesi
Doç. Dr. Liubovi ÇimpoeşŞ	MOLDOVA
Doç. Dr. Maksut Yiğitbaş	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet Soğukömeroğulları	Gaziantep Üniversitesi
Doç. Dr. Serkan Köse	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Mesut Kuleli	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Metin Akyüz	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Murat Gür	Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa Karataş	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Özlem Nemutlu	Celal Bayar Üniversitesi
Doç. Dr. Selami Alan	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Serkan Köse	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Sevim Karabela Şermet	Sinop Üniversitesi
Doç. Dr. Sevinç Agayeva	Azerbaycan

Doç. Dr. Sevtap Günay Köprülü	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Şamil Yeşilyurt	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Ümmühan Bilgin Topçu	Başkent Üniversitesi
Doç. Dr. Ümral Deveci	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Volkan Karagözlü	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Yusuf Topaloğlu	İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Doç. Dr. Kevser Tetik	Anadolu Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Yıkık	KIBRIS
Dr. Öğr. Üyesi Bagdagül Musa	ÜRDÜN
Dr. Öğr. Üyesi Başak Ergil	Yeditepe Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Burak Özsöz	Marmara Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Cafer Gariper	Süleyman Demirel Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Canan Uğurdağ	Hitit Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Duygu Tekgül Akın	Bahçeşehir Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Fikret Uslucan	Giresun Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Gizem Ece Gönül	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Halil Adıyaman	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mahmut Babacan	Marmara Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi M. Emin Yıldızlı	İstanbul Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Temizsu	Kâtip Çelebi Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Seval Ayne Karacabey	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Duran Arslan	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Metehan Şahin	Millî Savunma Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Turhan Koç	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Yaşar Şimşek	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Dr. Raziye Ersan	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

BİLDİRİ ÖZETLERİ

ABSTRACTS

İkoniklik ve Türkçe Deyimlerdeki Görünümleri

DR. ABDULLAH ÇİĞİL*

"Dil, betimlediği kavramı belirli düzeylerde taklit eder veya yansıtır." düşüncesine dayanan ikoniklik iddiası, Peirce (1931)'ın, dildeki göstergelerin temsil ettikleriyle görsel, işitsel ya da yapısal bir benzerlik ilişkisi kurduğunu belirtmesiyle önemli bir ivme kazanmıştır. Peirce'ın ikon tanımı, gösteren/gösterilen arasındaki doğrudan/dolaylı benzerlik ilişkisine ve öğeler arasındaki mantık akışına vurgu yapmaktadır. Benzerlik ilişkisi bazen doğrudan kurulurken (imgesel ikoniklik) bazı durumlarda dolaylı yollarla (diyagramatik ikoniklik) ortaya çıkmaktadır. Diyagramatik ikoniklik dilde üç şekilde kendini gösterir: dizi ikonikliği, miktar ikonikliği ve mesafe ikonikliği. Dizi ikonikliği dilsel birimlerin dizilişi ile gerçek dünyadaki olayların zamansal veya mantıksal sırasının benzer özellikler gösterdiğini savunur. Miktar ikonikliğinde bilişsel olarak daha karmaşık olan veya daha fazla bilgi yükü taşıyan mesajlar, daha uzun ve morfolojik olarak daha karmaşık yapılarla kodlanır. Mesafe ikonikliğinde ise kavramsal ve bilişsel yönlerden birbirine daha yakın olan varlık veya kavramlar, dilsel kodlamada birbirine yakın olarak kodlanır.

Dilin her boyutunda karşımıza çıkabilecek olan ikonikliğin dikkat çekici özellikler sergilediği yerlerden biri de deyimlerdir. Deyimler mecazî, metaforik bir yapıya sahip olmaları bakımından dile önemli bir anlatım zenginliği katmakla birlikte güçlü imgesel yapısıyla ikonik özellikler göstermektedir.

* Millî Eğitim Bakanlığı, abdullahcigil@gmail.com, Orcid: 0000-0002-6865-5463

(Şekil 1; ChatGPT, 2026): Deyimlerin imgesel görünümü ve dile yansıması.

Örneğin "yan gelip yatmak" deyiminde zihinde yan yatmış ve keyfine bakan bir insan görüntüsü canlanmaktadır. "Yan gel- + "yat-" şeklindeki iki eylemin gerçekleşme sırasına göre anlatılması dizi ikonikliğine örnek gösterilebilir. "Ağzı kulaklarına varmak "çok sevinmek, mutlu olmak" deyiminde tek sözcük kullanmak yerine daha karmaşık olan bir anlatımın tercih edilmesi miktar ikonikliğine dâhil edilebilir. "Burun buruna gelmek" deyimi "birbirine yakın unsurların birbirine yakın konumlanması" ilkesiyle mesafe ikonikliğine örnek gösterilebilir. Her durumda bu deyimlerin imgesel çağrışımı ile anlamı arasında bir bağ olduğu görülmektedir.

Bu çalışma, dilde uzun süredir tartışılan nedensizlik ilkesi ile bu ilkenin dilin tüm boyutlarını kapsamadığını savunan ikoniklik yaklaşımını ve ikonikliğin Türkçedeki deyimlerdeki görünümünü ele almaktadır.

Anahtar sözcükler: ikoniklik, deyimler, diyagramatik ikoniklik.

ICONICITY AND ITS MANIFESTATIOIN IN TURKISH IDIOMS

The claim of iconicity is based on the idea that "language imitates or reflects the concept it describes to a certain degree." gained significant momentum with Peirce's (1931) assertion that the signs in language establish a visual, auditory, or structural similarity with what they represent. Peirce's definition of icon emphasizes the direct/indirect similarity relationship between the signifier and the signified and the logical flow between the elements. The similarity relationship is sometimes established directly (imagistic iconicity), while in other cases it arises indirectly (diagrammatic iconicity). Diagrammatic iconicity manifests itself in three ways in language: sequence iconicity, quantity iconicity, and distance iconicity. Sequence iconicity argues that the arrangement of linguistic units exhibits similar characteristics to the temporal or logical sequence of events in the real world. In quantitative iconography, messages that are cognitively more complex or carry a greater amount of information are encoded with longer and morphologically more complex structures. In spatial iconography, entities or concepts that are conceptually and cognitively closer to each other are encoded as being closer together in linguistic coding

One of the places where iconicity, which can be encountered in every dimension of language, exhibits striking characteristics is idioms. Idioms, due

to their metaphorical structure, add significant expressive richness to language and exhibit iconic characteristics with their strong imagery.

ChatGPT, 2026): The imagistic appearance of idioms and their reflection in language.

For example, the idiom “yan gel- + yat-” evokes an image of a person lying down and enjoying themselves. The sequential description of the two actions (yan gel- + yat-) can be cited as an example of sequence iconography. The idiom “ağzı kulaklarına varmak (çok sevinmek, mutlu olmak) uses a more complex expression instead of a single word, which can be categorized as quantity iconography. The idiom “burun buruna gelmek” can be shown as an example of distance iconography, based on the principle of “the close positioning of closely related elements.” In all cases, a connection is observed between the symbolic connotation and the meaning of these idioms. This study examines the principle of arbitrariness, long debated in language, and the iconism approach, which argues that this principle does not encompass all dimensions of language, as well as the manifestation of iconography in Turkish idioms.

Keywords: iconicity, idioms, diagrammatic iconicity.

Invisible Bargain: Implicit Violence and Female Negotiation For Power in Khandan by Gurpreet Kaur Bhatti

ARŞ. GÖR. ABDÜLHÜDA ÖZTOP*

Gurpreet Kaur Bhatti's play Khandan (2014) receives less academic attention compared to her earlier works, Besharam (2001) and Behzti (2004), which explicitly represent violence against women. Though implicit, the play Khandan is no less significant in showcasing the violence against women within a patriarchal family in a British-Sikh environment. In the play, there are three major characters, namely Jeeto, Liz, and Cookie, and each is exposed to different layers of non-physical violence, yet each tries to find ways to survive within the patriarchal structure of their Sikh family. Their different background and ways of negotiating with the patriarchy contribute to the intersectionality of the play and enable an analysis of these ways through the concept of "bargaining with the patriarchy" coined by Deniz Kandiyoti. Jeeto is a first-generation migrant from India and bargains with patriarchy by trying to enforce patriarchal values and codes on her family and gains symbolic power in return. By doing so, she employs implicit, psychological, emotional, and systemic violence on Liz and Cookie. Liz bargains with patriarchy by trying to fit in the roles assigned to her in a Sikh family as a white woman, but gains no real power other than securing her place as a wife with protection in familial structure. Cookie, on the other hand, bargains with the patriarchy by trying to be an accepted wife in her marriage, but steps outside her marital status through her clandestine relationship and secures her position as a wife and a daughter. Therefore, this study aims at mapping the subtler violence within a diasporic British-Asian (Sikh) context. It employs Kandiyoti's concept to show the emotional, verbal, and psychological violence against women of intersections existing within the family. This study, thus, aims to contribute to feminist discourses focusing on non-physical, implicit violence in the patriarchal family structure.

Keywords: violence, women, patriarchy, intersectionality, bargaining with patriarchy.

*Department of Western Languages and Literatures at Munzur University in Tunceli, Turkey.

GÖRÜNMEZ PAZARLIK: GURPREET KAUR BHATTI'NİN KHANDAN ADLI OYUNUNDA KADINLARIN GÜÇ MÜZAKERESİ VE ÖRTÜK ŞİDDET

Gurpreet Kaur Bhatti'nin Khandan (2014) adlı oyunu, kadına karşı şiddeti açıkça gösteren önceki oyunları Besharam (2001) ve Behzti (2004) ile kıyaslandığında, daha az çalışılmıştır. Örtük bir şekilde olsa da Khandan oyunu Britanyalı-Sih ataerkil bir ailede, kadına yönelen farklı şiddet biçimlerini ifşa etmesi açısından oldukça değerlidir. Oyunda fiziksel olmayan şiddete maruz kalan ve ataerkil Sih aile yapısı içinde hayatta kalmak için her biri farklı yollar bulmaya çalışan Jeeto, Liz ve Cookie isimli üç kadın karakter bulunmaktadır. Bu karakterlerin farklı arka planları ve ataerkiyle müzakere yöntemleri oyunun kesişimselliğine katkı sağlamaktadır ve Deniz Kandiyoti'nin ortaya attığı "ataerkiyle pazarlık" kavramı açısından bu yöntemlerin çözümlenmesini mümkün kılmaktadır. Jeeto Hindistanlı birinci kuşak bir göçmendir ve ataerkil değerleri ve kuralları ailesine dayatmaya çalışıp karşılığında simgesel bir güç kazanır. Bunu yaparken Liz ve Cookie üzerinde örtük, psikolojik, duygusal ve sistemik şiddete başvurur. Liz ise Sih ailesinin kendisine tayin ettiği rollere beyaz bir kadın olarak uymaya çalışıp ataerkiyle pazarlık eder ve aile yapısı içinde korunan bir eş/gelin konumu dışında bariz bir güç kazanamaz. Öte yandan Cookie, evliliğinde kabul gören bir eş olmaya çalışarak ataerkiyle pazarlık eder, ancak gizli ilişkisiyle evlilik normunun dışına çıkmasına rağmen bir eş ve kız evlat konumunu korur. Bu bağlamda, bu çalışma Britanyalı-Asyalı (Sih) diaspora bağlamı çerçevesinde şiddetin görünmez biçimlerini ortaya koymayı amaçlar. Aynı aile içinde farklı kesişimlere sahip kadınlara yönelen duygusal, sözel ve psikolojik şiddeti göstermek için Kandiyoti'nin kavramına yaslanır. Böylelikle bu çalışma ataerkil aile yapısı içindeki fiziksel olmayan, örtük şiddete odaklanan feminist söylemlere katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar sözcükler: şiddet, kadınlar, ataerki, kesişimsellik, ataerkiyle pazarlık.

İzmir Levantenlerinde Dil Kullanımı ve Kültürel Kimlik İlişkisi

ÖĞR. GÖR. DR. ADVİYE İKBAL BAYDAR*

Levanten kavramı, 16. yüzyıldan itibaren Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden gelip Osmanlı liman kentlerine yerleşen, birçok nesildir bu topraklarda yaşayan, getirdikleri kültürler ile yerel halkın kültürünü harmanlayıp ortak bir kültür oluşturan Katolik ve Protestan kişileri simgelemektedir. Levantenler, farklı uyruklardan Osmanlı topraklarına göç eden ve evliliklerle, sosyalizasyon süreçleriyle, toplumsal etkileşimlerle çok kimlikli, çok uyruklu ve çok dilli bir yapıya bürünen kişilerin oluşturduğu bir bütünü ifade etmektedir.

Bu bildiride dilin, bireylerin sosyal ilişkilerini oluşturmalarında, geliştirmelerinde ve sürdürülebilir kılmalarında etkili olan toplumsal bir olgu olmasından hareketle, Levantenlerin dil-kimlik ilişkisi, *Gündelik Yaşamda Kültürel Kimlik: İzmir Levantenleri Örneği* başlıklı doktora tezinin (Baydar, 2022) nitel araştırma yöntemi çerçevesinde yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen dille bağlantılı verilerden yararlanılarak oluşturulmuştur. 39 ile 76 arasında yaş aralığına sahip 9'u erkek, 6'sı kadın 15 katılımcıdan elde edilen bulgulara göre İzmir Levantenlerinin çok dilli (Fransızca, İtalyanca, İngilizce, Rumca gibi) bir ortamda yetiştirildikleri, Türkçeyi sonradan öğrendikleri ve daha çok kamusal alanda kullandıkları, özel alanda konuşulan dilde ailenin belirleyici olduğu (eğitim dili, aile bireylerinin farklı uyruklu olmaları, ebeveyn kaybı, dile hakimiyet, Fransızcanın prestij dili olması gibi) ve dil kodunu sosyal ortama göre değiştirdikleri sonuçlarına ulaşılmıştır. Günümüzde kapalı toplum özelliklerinin çözülmeye başlamasıyla kültürel değişimlerin gerçekleşmesi ve sosyalizasyon süreçlerinin farklılaşmasının yanı sıra evde konuşulan dillerin azaldığı, Rumcanın gençler tarafından daha az konuşulduğu, dil kullanımında özellikle genç Levanten kuşaklar arasında cinsiyet etkisinin ortadan kalktığı ve Türkçenin daha etkin kullanıldığı tespit edilmiştir.

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Rektörlük, ORCID:0000-0002-4595-7717, adviyebaydar@yahoo.com

Bildiride, dil sosyolojisi ve eleştirel sosyodilbilim çerçevesinde Pierre Bourdieu'nün habitus kavramından yararlanılarak İzmir Levantenlerinin çok dillilik, kod değişimi, kültürel melezlik bağlamında sosyal ve kültürel ortamlarını nasıl şekillendirdikleri ve kimliklerini oluşturma biçimleri incelenmiş; davranış ve algılayış kalıplarının dil tarafından nasıl biçimlendirildiği ortaya konmuştur.

Anahtar sözcükler: Levanten, Çok Dillilik, Kod Değiştirme, Habitus, Kültürel Kimlik

THE RELATIONSHIP BETWEEN LANGUAGE USE AND CULTURAL IDENTITY AMONG THE LEVANTINES OF IZMIR

The term "Levantines" refers to Catholic and Protestant individuals who have migrated from European countries to Ottoman port cities since the 16th century, settled there for generations, and formed a common culture. Levantines represent a community shaped by migration from diverse national backgrounds, evolving into a multi-identity, multinational, and multilingual structure through intermarriage, socialization processes, and social interactions.

In this paper, based on the premise that language is a social phenomenon that plays a key role in individuals' social relationships, the relationship between language and identity among Levantines is examined. The study draws on language-related data obtained through semi-structured interviews conducted within the framework of a qualitative research method in the doctoral dissertation titled *Cultural Identity in Everyday Life: The Case of Izmir Levantines* (Baydar, 2022). According to the findings from 15 participants, Izmir Levantines were raised in a multilingual environment (including French, Italian, English and Greek), learned Turkish later and use it in public sphere. In private domains, language use is largely shaped by the family and influenced by factors such as the language of education, mixed-nationality family structures, parental loss, language proficiency, and the prestige associated with French. Participants engage in code-switching depending on the social context.

Today, with dissolution of closed community structures, cultural transformations and shifts in socialization processes have led to a decline in the use of home languages. Greek is less frequently spoken among younger generations. The influence of gender on language use has diminished among younger Levantines, while Turkish has become more dominant.

Within the frameworks of the sociology of language and critical sociolinguistics, and drawing on Pierre Bourdieu's concept of habitus, this paper explores how Izmir Levantines shape their cultural environment through multilingualism, code-switching, and cultural hybridity, and how language influences their patterns of behavior and perception in the construction of identity.

Keywords: Levantin, Multilingualism, Code-Switching, Habitus, Cultural Identity.

Karabağnameler Işığında Kuzey Azerbaycan'ın Çarlık Rusyası Tarafından İşgali: Tarih Yazımı Açısından Bir Değerlendirme

DOÇ. DR. AFAG YUSİFLİ*

Azerbaycan tarih yazımı, yüzyıllar boyunca hanedan merkezli kronikler biçiminde gelişmiştir. Ancak XIX. yüzyıla gelindiğinde, özellikle Gülistan (1813) ve Türkmençay (1828) Antlaşmaları sonrasında Çarlık Rusyası'nın Kuzey Azerbaycan'ı işgaliyle birlikte, bu gelenek yerini mahallî tarih yazımına bırakmıştır. Rus eğitim sistemi ve akademik camiasıyla tanışma fırsatı bulmuş olan Azerbaycanlı tarihçiler, tedricen vakayiname tarzındaki geleneksel tarih yazımından uzaklaşarak yeni metodları benimsemeye başlamışlardır. Bu bağlamda Kuba, Şeki, Şirvan, Lenkeran ve özellikle Karabağ tarihine dair çeşitli yerel eserler kaleme alınmıştır.

Bu bildiride, XIX. yüzyılda başlayıp XX. yüzyılın başlarına kadar yazılmış olan ve genel olarak Karabağnameler olarak bilinen eserler, Çarlık Rusyası'nın Kuzey Azerbaycan'ı işgal sürecine dair tarih yazımı açısından eleştirel bir yaklaşımla incelenmektedir. Söz konusu metinler, yalnızca tarihî bilgi vermekle kalmayıp, aynı zamanda yazarlarının işgal sürecine dair algılarını ve dönemin siyasi atmosferini yansıtan birer tarihsel belge niteliğindedir. Özellikle Mirza Adıgüzel Bey ile Mirza Cemal Cavanşir gibi yazarlar, XVIII. yüzyıl sonları ile XIX. yüzyıl başlarındaki işgal sürecine doğrudan tanıklık etmiş olmaları bakımından ayrı bir önem taşımaktadır.

Çalışmada, *Karabağnameler*'e dayanılmak suretiyle aşağıdaki temel noktalar üzerinden karşılaştırmalı bir analiz yapılmıştır:

Bütün Karabağnamelerde, Ağa Muhammed Şah Kaçar'ın Karabağ Hanlığı ve Şuşa'ya yönelik iki ayrı seferi çeşitli açılardan detaylı şekilde incelenmektedir.

İncelenen on eserin tamamında, Rusya İmparatorluğu'nun hem askerî keşif hem de işgal amaçlı yürüttüğü faaliyetler somut belgelerle analiz edilmektedir.

* Gence Devlet Üniversitesi, Azerbaycan ve Dünya Edebiyatı Bölümü, yusifli.afaq@mail.ru ORCİD 0000-0001-8621-850X

Gülistan ve Türkmençay Antlaşmalarının şartları ve sonuçları, adı geçen Karabağnamelerde ayrıntılı biçimde tasvir ve tahlil edilmektedir.

Ermenilerin Karabağ'a göçünün, Rusya ile İran arasında yapılan antlaşmalar sonrası gerçekleştiği olgusu, tarihî belgelerle temellendirilmiştir.

Sonuç olarak bu çalışma, *Karabağnameler*'deki tarih ve siyaset merkezli anlatıları tarih yazımı açısından eleştirel bir bakışla değerlendirmekte ve yerel tarihçilik geleneği içindeki konumlarını ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Anahtar sözcükler: Kuzey Azerbaycan, Karabağ Hanlığı, Karabağname, Şuşa, Çarlık Rusyası.

THE OCCUPATION OF NORTHERN AZERBAIJAN BY TSARIST RUSSIA IN THE LIGHT OF THE KARABAGHNAMAS: A HISTORIOGRAPHICAL EVALUATION

Azerbaijani historiography has evolved for centuries in the form of dynastic chronicles. However, by the 19th century – particularly following the Treaties of Gulistan (1813) and Turkmenchay (1828), which marked the beginning of Tsarist Russia's occupation of Northern Azerbaijan – this tradition gradually gave way to a more localized form of historical writing. Azerbaijani historians who came into contact with the Russian educational system and academic institutions gradually distanced themselves from the traditional narrative style of chronicling and started to adopt modern historiographical methods. In this context, numerous local works were produced concerning the histories of Kuba, Shaki, Shirvan, Lankaran, and especially Karabagh.

This paper critically examines a specific corpus of such works, collectively known as the Karabaghnamas, written from the 19th century to the early 20th century. These texts not only provide historical information but also reflect their authors' perceptions of the Russian occupation and the broader political climate of the period, thus serving as valuable historiographical documents. Authors such as Mirza Adıgüzel Bey and Mirza Jamal Javanshir are of particular importance, as they were direct witnesses to the Russian invasion during the late 18th and early 19th centuries.

Based on a comparative analysis of the Karabaghnamas, the study focuses on the following key points:

All of the Karabaghnamas examine, in considerable detail, the two military campaigns launched by Agha Mohammad Shah Qajar against Karabagh Khanate and Shusha from multiple perspectives.

All ten texts analyzed provide extensive, document-based analyses of the military reconnaissance and invasion operations carried out by the Russian Empire.

The terms and consequences of the Treaties of Gulistan and Turkmenchay are thoroughly described and interpreted in the aforementioned Karabaghnamas.

The migration of Armenians to the Karabagh region is consistently portrayed as a direct consequence of the treaties signed between Russia and Iran, supported by substantial historical evidence.

In conclusion, this paper evaluates the history- and politics-oriented narratives found in the Karabaghnamas from a critical historiographical perspective, aiming to highlight their role within the tradition of local Azerbaijani historiography.

Keywords: Northern Azerbaijan, Karabagh Khanate, Karabaghnama, Shusha, Tsarist Russ

Kapitalist Krizin Dijital Semantiği ya da Marksist Değer Formu Perspektifinden Bağlamın Çöküşü

DR. AHMET EKER*

Çağdaş kapitalizm ekonomik krizle birlikte toplumsal, siyasal ve semiyotik bir kriz içindedir. Bu bildiride bağlamın çöküşü kavramsallaştırmasını iletişimsel bir sorunu da içeren geniş bir kapitalist değer-biçiminin dijital evresinde anlamın üretim ve dolaşım koşullarının krize girmesi olarak değerlendirmeye çalışacağım. Dolayısıyla "bağlamın çöküşü" kavramını medya ve iletişim çalışmalarındaki hâkim yorumunun ötesine taşıyarak, kapitalizm özelinde dijital kapitalizmin yapısal semantik bir krizi olarak yeniden kavramsallaştırmayı ileri sürmektedir. Mevcut literatürde çoğunlukla farklı toplumsal bağlamların tek bir iletişimsel uzamda çakışması olarak ele alınan bu olgu, burada yalnızca iletişimsel ya da epistemik bir sorun olarak değil; anlamın üretim, dolaşım ve değerlenme koşullarındaki dönüşümün bir sonucu olarak okunmaktadır. Marx'ın değer-biçimi kuramına yaslanan bu çalışma, dijital platformların söylemi yalnızca dolayımlamadığını; aksine, anlamın kendisini veri çıkarımı, nicelleştirme ve öngörüye dayalı işlem süreçlerine tabi kılarak yeniden yapılandırdığını ileri sürmektedir. Bu bağlamda dilsel ve simgesel ifadeler, algoritmik sistemler içinde hesaplanabilir ve dolaşıma sokulabilir birimlere indirgenmekte; gösterge, anlam taşıyan bir form olmaktan çıkarak operasyonel bir değer birimine dönüşmektedir. Nihayetinde ise bu dönüşüm, semantik derinlik ile dolaşım hızı arasında yapısal bir gerilim üretmektedir. Platform ekonomilerinin görünürlük, etkileşim ve ölçeklenebilirliği öncelemesiyle birlikte göstergelerin değişim değerleri kullanım değerini belirler hale gelmektedir. Sonucunda anlam, hız ve optimizasyon mantığına göre yeniden örgütlenir; bu durum semantik enflasyon, duygulanımsal yoğunlaşma ve bağlamsal bütünlüğün aşınması gibi süreçleri beraberinde getirir. Bunun en aşikâr örneği olarak yapay zeka alanındaki genişleyen niceliksel artışı verebiliriz. Çalışma bu sürecin öznellik düzeyinde de radikal

*Bağımsız Araştırmacı/Independent Researcher, ORCID ID: 0000-0002-0097-2972, e-mail: ahmet.eeker@gmail.com

sonuçlar doğurduğunu ileri sürmektedir. Konuşan özne yerini veri üreten bir varlığa bırakırken; anlam üretimi giderek algoritmik öngörü ve yönlendirme süreçlerine bağımlı hale gelmektedir. Bu nedenle anlamlandırma krizi aynı zamanda dijital kapitalizm altında özne oluşumunun bir krizidir. Değer-biçimi kuramı, söylem analizi ve platform kapitalizmi eleştirisini bir araya getiren bu makale de dijital semiyozu kapitalist krizin bir sahası olarak ele alarak literatürdeki önemli bir boşluğu doldurmayı hedeflemektedir. Bu doğrultuda, *dijital alanın bir filolojisine* odaklanmak anlamın tarihsel ve bağlamsal yoğunluğunu yeniden kurmaya yönelik eleştirel bir müdahale olarak yeniden düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: dijital kapitalizm, değer-biçimi, semiyotik kriz, bağlamın çöküşü, platform ekonomisi.

THE SEMANTIC CRISIS OF DIGITAL CAPITALISM: CONTEXT COLLAPSE REVISITED THROUGH THE VALUE-FORM

Contemporary capitalism is embroiled in a social, political, and semiotic crisis alongside its economic crisis. In this paper, I will attempt to conceptualize the notion of the collapse of context as the crisis in the conditions of the production and circulation of meaning within the digital phase of a broad capitalist value-form, which also encompasses a communicative problem. Therefore, by taking the concept of "the collapse of context" beyond the dominant interpretation in media and communication studies, the author proposes to reconceptualize it as a structural semantic crisis of digital capitalism within the broader framework of capitalism. While this phenomenon is typically addressed in the existing literature as the overlap of different social contexts within a single communicative space, here it is interpreted not merely as a communicative or epistemic problem, but as a result of the transformation in the conditions of meaning's production, circulation, and valuation. Drawing on Marx's theory of the form of value, this study argues that digital platforms do not merely mediate discourse; rather, they restructure meaning itself by subjecting it to data extraction, quantification, and prediction-based processing. In this context, linguistic and symbolic expressions are reduced to computable and circulable units within algorithmic systems; the sign ceases to be a form that carries meaning and transforms into an operational unit of value. Ultimately, this transformation generates a structural tension between semantic depth and the speed of circulation. As platform economies prioritize visibility, interaction, and scalability, the exchange values of signs come to

determine their use value. Consequently, meaning is reorganized according to the logic of speed and optimization; this brings about processes such as semantic inflation, affective intensification, and the erosion of contextual integrity. The most obvious example of this is the expanding quantitative growth in the field of artificial intelligence. The study argues that this process has also produced radical consequences at the level of subjectivity. As the speaking subject gives way to a data-producing entity, the production of meaning becomes increasingly dependent on algorithmic prediction and guidance processes. Therefore, the crisis of meaning is simultaneously a crisis of subject formation under digital capitalism. By bringing together value-form theory, discourse analysis, and a critique of platform capitalism, this article aims to fill a significant gap in the literature by treating digital semiotics as a field of the capitalist crisis. In this vein, focusing on a philology of the digital sphere is reimagined as a critical intervention aimed at reconstituting the historical and contextual density of meaning.

Keywords: digital capitalism, value-form analysis, semiotic crisis, collapse context, platform econ

A Postmodern Analysis of The Devil Wears Prada

AHMET KARAYONCA*

This study examines *The Devil Wears Prada* (2006) film through the perspective of postmodern theory. Although the film appears to follow a linear narrative, it reveals a fragmented structure in terms of character development and thematic progression. Andy Sachs's transformation does not present a stable or coherent trajectory; rather, it reflects the multiplicity and instability emphasized in postmodern discourse.

Jean Baudrillard's notions of simulation and hyperreality are central to interpreting the film's depiction of the fashion industry. Runway magazine functions as a simulacrum, replacing reality with a constructed system of signs that shapes individual behavior. Miranda Priestly's "cerulean sweater" monologue demonstrates how seemingly personal choices are, in fact, predetermined within broader systems of cultural production.

Furthermore, the film employs intertextuality and pastiche by blending elements of Cinderella narrative while stripping it of its traditional moral implications. In line with Jean-François Lyotard's theory of the decline of grand narratives, the film portrays a world in which universal values such as authenticity and integrity are replaced by localized and transient systems of meaning. Ultimately, *The Devil Wears Prada* presents a critical depiction of a fragmented, ambiguous, and hyperreal postmodern condition.

Keywords: postmodern, hyperreal, simulation, ıntertextuality, pastiche, fragmentation.

ŞEYTAN MARKA GİYER'İN POSTMODERN BİR ANALİZİ

Bu çalışma, 2006 yapımı *Şeytan Prada Giyer* filmini postmodern teori perspektifinden inceliyor. Film doğrusal bir anlatı izliyor gibi görünse de, karakter gelişimi ve tematik ilerleme açısından parçalı bir yapı ortaya koyuyor. Andy Sachs'ın dönüşümü istikrarlı veya tutarlı bir yörünge sunmuyor; aksine, postmodern söylemde vurgulanan çokluğu ve istikrarsızlığı yansıtıyor.

* akarayonca@hotmail.com

Jean Baudrillard'ın simülasyon ve hipergerçeklik kavramları, filmin moda endüstrisini tasvirini yorumlamada merkezi bir öneme sahip. Runway dergisi, gerçekliği bireysel davranışı şekillendiren kurgusal bir işaret sistemiyle değiştiren bir simülasyon işlevi görüyor. Miranda Priestly'nin "mavi kazak" monologu, görünüşte kişisel seçimlerin aslında daha geniş kültürel üretim sistemleri içinde nasıl önceden belirlendiğini gösteriyor.

Dahası, film, Külkedisi anlatısının unsurlarını harmanlayarak ve geleneksel ahlaki çağrışımlarından arındırarak metinlerarasılık ve pastiş yöntemlerini kullanmaktadır. Jean-François Lyotard'ın büyük anlatıların çöküşü teorisiyle uyumlu olarak film, özgünlük ve bütünlük gibi evrensel değerlerin yerini yerel ve geçici anlam sistemlerinin aldığı bir dünyayı tasvir etmektedir. Sonuç olarak, *Şeytan Prada Giyer*, parçalanmış, belirsiz ve hipergerçekçi bir postmodern durumun eleştirel bir tasvirini sunmaktadır.

Anahtar sözcükler: postmodern, hiperreal, simülasyon, metinlerarasılık, pastiş, parçalanma.

Dynamiques Linguistiques et Construction Identitaire Chez la Diaspora Turque en France : une Analyse de l'alternance Codique par Observation Participante.

ALASKAR ÖZPERÇİN*
ARŞ. GÖR. SÜLEYMAN EREN*

Cette étude examine les pratiques linguistiques quotidiennes des familles immigrées d'origine turque établies à Paris et à Strasbourg, ainsi que celles de leurs enfants nés et élevés en France. La recherche vise à identifier les contextes et les finalités de la production d'un discours bilingue (turco-français) et à discuter du lien entre ces choix linguistiques et les stratégies d'acculturation définies par Berry. La méthodologie repose sur un processus d'observation participante mené auprès de familles résidant dans ces deux villes. Les données langagières, recueillies dans des contextes de communication naturelle, ont été analysées selon la typologie structurelle de Poplack et les fonctions interactionnelles sociolinguistiques de Gumperz. Les résultats indiquent que les participants manifestent une alternance inter-phrastique à hauteur de 55 %, intra-phrastique à 30 %, et extra-phrastique de 15 % (expressions culturelles, idiomes, proverbes). Selon les catégories fonctionnelles de Gumperz, il a été établi que l'alternance codique se concentre particulièrement sur la réitération, la personnalisation et la spécificité du domaine.

Dans le cadre de cette étude, l'impact du niveau socio-économique sur l'intégration et la corrélation entre les ressources limitées et le risque de marginalisation sont abordés comme des hypothèses fondamentales. En outre, la manière dont le sentiment d'être francophone sur le plan linguistique tout en se sentant turc sur le plan ethnique chez les jeunes générations se reflète dans le choix de la langue et les pratiques d'alternance codique est mise en lumière. À ce stade, l'étude considère l'usage de la langue par les Turcs vivant en France non seulement comme une manière de parler, mais aussi comme un effort de

* İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı, alaskar@iuc.edu.tr
* İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa/Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı, erensuleyman34@gmail.com

résilience et de construction identitaire. La recherche souligne que le passage d'une langue à l'autre n'est pas une confusion, mais un art de réunir deux cultures; elle soutient que les compétences linguistiques des immigrés doivent être acceptées comme une richesse sociale plutôt que comme une lacune. En conclusion, la manière dont la communauté turque en France préserve ses propres traditions tout en s'adaptant de façon originale à la société française sera mieux comprise à la lumière des données linguistiques.

Mots-clés: alternance codique, observation participante, poplack, gumperz, berry, acculturation, France.

FRANSA'DAKİ TÜRK DİASPORASINDA DİLSEL DEĞİŞİM VE KİMLİK OLUŞUMU: KATILIMCI GÖZLEM YOLUYLA DİLSEL DEĞİŞİM ANALİZİ

Bu çalışma, Fransa'nın Paris ve Strasbourg kentlerinde yerleşik Türk kökenli göçmen ailelerin ve bu ailelerin orada doğup büyüyen çocuklarının günlük dil pratiklerini incelemektedir. Araştırma, bireylerin hangi bağlamlarda ve hangi amaçlarla iki dilli bir söylem (Türkçe-Fransızca) geliştirdiklerini tespit etmeyi ve bu dilsel tercihlerin Berry tarafından tanımlanan kültürleşme stratejileriyle ilişkisini tartışmayı amaçlamaktadır. Araştırmanın yöntemi, Paris ve Strasbourg kentinde yaşayan aileler ile gerçekleştirilen katılımcı gözlem sürecine dayanmaktadır. Doğal iletişim ortamlarında kaydedilen dil verileri; Poplack'ın yapısal tipolojisi ve Gumperz'in etkileşimsel toplum-dilbilimsel işlevleri çerçevesinde çözümlenmiştir. Elde edilen bulgular, katılımcıların söylemlerinde %55 oranında cümleler arası, %30 oranında cümle içi ve %15 oranında kültürel kullanımlar, deyimler, atasözleri gibi eklentilerde değişim sergilediğini göstermektedir. Gumperz'in işlevsel ulamlarına göre dil değişiminin özellikle yineleme, kişiselleştirme ve alan özgüllüğü durumlarında yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Çalışma kapsamında, sosyo-ekonomik düzeyin bütünleşme üzerindeki etkisi ve kısıtlı olanakların marjinalleşme riskiyle olan korelasyonu temel hipotezler olarak ele alınmaktadır. Ayrıca, genç kuşakların dil kullanımında kendilerini Frankofon olarak tanımlarken, etnik kimlik bağlamında Türk hissetmelerinin dil seçimine ve kod değişimi pratiklerine nasıl yansıdığı ortaya çıkmaktadır. Bu noktada çalışma, Fransa'da yaşayan Türklerin dil kullanımını bir konuşma biçimi, hayata tutunma ve kimlik kurma çabası olarak ele almaktadır. Araştırma, iki dil arasında gidip gelmenin aslında bir kafa karışıklığı değil, iki kültürü birleştirme sanatı olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca göçmenlerin dilsel becerilerinin bir eksiklik yerine, toplumsal hayatta

bir zenginlik olarak kabul edilmesi gerektiğini savunmaktadır. Sonuç olarak, Fransa'daki Türk toplumunun kendi geleneklerini korudukları ve aynı zamanda Fransız toplumuna nasıl özgün bir şekilde uyum sağladıkları, dilsel veriler ışığında daha net bir şekilde anlaşılacaktır.

Anahtar sözcükler: alternance codique, katılımcı gözlem, poplack, gumperz, berry, kültürleşme, Fransa.

Zeyyat Selimoğlu'nun Çiçekli Dağ Sokağı'nda Türler Arası Etkileşim

DR. ÖĞR. ÜYESİ ALİ SAİT YAĞAR*

Zeyyat Selimoğlu, kaleme aldığı 13 hikâye kitabıyla 1950 sonrası hikâyeciliğimizin kayda değer simalarındandır. *Çiçekli Dağ Sokağı*, yazarın ilk baskısı 1982'de yapılan yedinci hikâye kitabıdır. Hem kitaba ismini veren hikâyenin ortaya çıkış serüveni hem de kitabın düzenleniş şekli türler arasındaki etkileşimin istisnai örnekleridir. Çiçekli Dağ Sokağı, İstanbul'a bağlı Heybeliada'da yer alan bir sokaktır. Doğan Hızlan'ın başlattığı proje çerçevesinde Zeyyat Selimoğlu bu sokağın hikâyesini, Hilmi Yavuz ise şiirini kaleme alır. "Çiçekli Dağ Sokağı" isimlerini taşıyan hikâye ve şiir, Ara Güler'in çektiği sokak fotoğraflarıyla birlikte *Hürriyet Gösteri*'de yayımlanır. Fotoğraf, hikâye ve şiir aynı sütunlarda bir araya gelir. Selimoğlu'nun bu hikâyesi, daha sonra içinde yer aldığı hikâye kitabına da isim olur. *Çiçekli Dağ Sokağı* yapısal özellikleriyle farklılık gösteren bir eserdir. Kitapta 13 hikâye ve bu hikâyelerin arasında 12 parça hâlinde serpiştirilmiş bir gezi yazısı mevcuttur. Bodrum yolculuğuna ilişkin gözlem ve izlenimlerden oluşan bu parçalar numaralandırılarak verilmiştir. Kurgusal bir türle kurgusal olmayan bir başka tür kaynaştırılarak sunulmuştur. Selimoğlu, bu yöntemin hikâyeler arasında birer dinlenme durağı olacağını düşünerek hareket etmiştir. Yabancı dildeki kaynakları Almanca üzerinden takip ettiğini bildiğimiz yazar, söz konusu yöntemi uygularken Ernest Hemingway'in Almanca yayımlanan bir hikâye kitabından esinlenmiştir. Hikâye, şiir, gezi yazısı, fotoğraf gibi farklı türler ve sanatlar arasındaki etkileşim, *Çiçekli Dağ Sokağı*'nın merkezinde yer alır. Bildiride *Çiçekli Dağ Sokağı*'nın yapısal özellikleri ve esere isim veren hikâyenin yazılış süreci üzerinde durulacak, Türk edebiyatında örneğine sık rastlanmayan yöntemlere dikkat çekilecektir.

Anahtar sözcükler: Zeyyat Selimoğlu, Doğan Hızlan, Hilmi Yavuz, Ara Güler, hikâye, şiir, Ernest Hemingway.

* İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Türk Dili ve Edebiyatı Pr., ali.yagar@izu.edu.tr

INTERGENRE INTERACTIONS ON ZEYYAT SELIMOĞLU'S CICEKLI DAĞ SOKAĞI

Zeyyat Selimoğlu is among the notable figures of post-1950 Turkish story writing, having produced thirteen collections. *Çiçekli Dağ Sokağı*, first published in 1982, is his seventh story collection. Both the genesis of the story that lends its title to the volume and the book's structural organization constitute exceptional instances of inter-genre interaction. Çiçekli Dağ Sokağı is a street located in Heybeliada, Istanbul. Within the framework of a project initiated by Doğan Hızlan, Selimoğlu composed the story of this street, while Hilmi Yavuz wrote its poem. The story and poem, both titled "Çiçekli Dağ Sokağı," were published in *Hürriyet Gösteri* alongside photographs of the street taken by Ara Güler, bringing together photography, narrative, and poetry within the same columns. Selimoğlu's story subsequently gave its name to the collection in which it appears. The volume is distinguished by its structural particularities: it contains thirteen stories interspersed with twelve numbered travelogue segments. These segments, consisting of observations and impressions from a journey to Bodrum, are distributed throughout the book. By integrating a fictional genre with a non-fictional one, Selimoğlu creates a hybrid narrative form, conceiving these travel pieces as moments of respite between stories. Having followed foreign-language sources through German, the author was inspired by this method through a German edition of a short story collection by Ernest Hemingway. The interaction among diverse genres and artistic forms—story, poetry, travel writing, and photography—constitutes the core of *Çiçekli Dağ Sokağı*. This paper examines the work's structural features and the compositional process of its titular story, highlighting techniques that are relatively rare in Turkish literature.

Keywords: Zeyyat Selimoğlu, Doğan Hızlan, Hilmi Yavuz, Ara Güler, story, poetry, Ernest Hemingway.

Kâtibî ve Fuzûlî Üzerinden Edebiyatımızda Farsça Etkisiyle Gelişen Men-i ... Sıfat Terkibi Yapısı

ALİCAN GÜZEL*

Diller arasında çeşitli söz ve gramer geçişlerinin pek çok sebebi vardır. Bunlardan en önemlisi kültürel etkileşimdir. Toplumlar birbirini önce kültürel olarak etkiler. Bu etkileşim, yoğun tercüme faaliyetlerinin bir neticesi olarak dile adapte edilir. Kültürel etkileşimin en önemli çıktılarından biri dildir. Eski dönemlerde din ve edebiyat gibi etkenlerle ortaya çıkan dilsel devşirmeler; bugün teknoloji ve moda yoluyla gerçekleşmektedir.

Türk-İslam edebiyatının ortaya çıkışında da dinî literatür ve edebî unsurların önemi görülmektedir. Bu süreçte Arapça ve Farsçadan birçok eser tercüme edilmiştir. Özellikle de Fars edebiyatı ve dolayısıyla dili, dönem şairleri ve âlimleri tarafından Türkçe üzerinde baskın bir etki aracı olarak kullanılmış; âdeta rol model hâline gelmiştir.

Men-i ... terkip yapısı klasik şiir içinde Fars edebiyatının etkisiyle kendisine yer bulmuştur. Çok yaygın olmamakla birlikte bu terkip yapısı Türk şiirinde kullanılmıştır. Nevâyî ve Fuzûlî gibi Anadolu sahası dışında kalan bazı şairler bu yapıyı daha ziyade tercih etmişlerdir. Kadı Burhaneddin, Şeyhülislam Yahyâ ve Şeyh Galib gibi isimlerin divanlarında yapının birer kez kullanıldığı görülmektedir.

Kâtibî'nin divanında 27 kez kullanılan men-i ... yapısı Fuzûlî'nin Türkçe divanında 15 kez kullanılmıştır. Terkibi meydana getiren sıfatlar olumsuz/negatif özellikler taşımaktadır. Şairlerin bu yapıyı hâllerini anlatmada bir pekiştirme unsuru olarak değerlendirdikleri görülmektedir.

Kâtibî ve Fuzûlî'nin 3 beytindeki men-i ... terkibinde aynı sıfatın kullanılmıştır. Benzer terkip yapısının kullanıldığı bu beyitlerde Fuzûlî'nin, Katibî'nin beyitlerine yaptığı bir tenzir görülmemektedir.

*Pamukkale Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Doktora Öğrencisi, canguzel1990@gmail.com, ORCID: 0000-0002-2703-6666

Kâtibî'nin, men-i … yapısında kullandığı toplam 27 sıfatın içinde bazı tekrarlar vardır. Buna göre: miskîn 3; nâ-tevân, divâne ve vahşî 2'şer kez kullanılmıştır. Kâtibî, bu terkip yapısını 22 farklı sıfatla kurmuştur.

Fuzûlî men-i … yapısını 15 kez kullanırken bu sıfatların içinde de tekrarlananlar vardır: dervîş ve zâr sıfatları 2'şer kullanılmıştır. Fuzûlî Türkçe divanında men-i … terkibini 13 farklı sıfatla kurmuştur.

Anahtar sözcükler: Kâtibî, Fuzûlî, Nevâyî, Divan edebiyatı, dil aktarımı.

THE *MEN-I … ADJECTIVE COMPOUND* STRUCTURE DEVELOPED UNDER PERSIAN INFLUENCE IN OUR LITERATURE THROUGH KĀTIBI AND FUZULI

There are numerous reasons for the transfer of vocabulary and grammatical structures between languages, the most significant of which is cultural interaction. Societies first exert influence upon one another at the cultural level, and this interaction is subsequently incorporated into language as a consequence of intensive translation activity. Language is among the most important products of cultural exchange. Linguistic borrowings that emerged in earlier periods through the mediating forces of religion and literature are today facilitated through technology and fashion.

The significance of religious literature and literary elements is equally apparent in the emergence of Turco-Islamic literature. In the course of this process, numerous works were translated from Arabic and Persian. Persian literature in particular — and, by extension, the Persian language — was employed by the poets and scholars of the period as a dominant instrument of influence upon Turkish, effectively serving as a role model.

The *men-i …* compound structure found its place within classical poetry under the influence of Persian literature. Although not widespread, this construction was nonetheless employed in Turkish poetry. Certain poets operating outside the Anatolian sphere, such as Navā'ī and Fuzūlī, demonstrated a greater preference for this structure. In the dīvāns of figures such as Qāḍī Burhān al-Dīn, Shaykh al-Islām Yaḥyā, and Shaykh Ghālib, the structure appears to have been used only once each.

The *men-i …* structure appears twenty-seven times in the dīvān of Kātibī and fifteen times in the Turkish dīvān of Fuzūlī. The adjectives constituting the compound carry negative connotations, and it appears that both poets employed this construction as a reinforcing device in the expression of their inner states.

In three couplets drawn from both Kātibī and Fuzūlī, the same adjective is used within the *men-i …* compound. In these couplets, which share a similar compound structure, no evidence of a formal response (*tanzīr*) by Fuzūlī to Kātibī's verses can be discerned.

Among the twenty-seven total adjectives used by Kātibī in the *men-i …* construction, certain repetitions occur: *miskīn* appears three times, while *nā-tavān*, *dīvāne*, and *vaḥşī* each appear twice. Kātibī employed this compound structure with twenty-two distinct adjectives.

In Fuzūlī's fifteen uses of the *men-i …* structure, repetitions likewise occur: *dervīş* and *zār* each appear twice. In his Turkish dīvān, Fuzūlī constructed the *men-i …* compound with thirteen distinct adjectives.

Keywords: Kātibī, Fuzūlī, Navā'ī, Dīvān literature, language transfer

Ulusal Bilincin Belirlenmesinde Serbest Çağrışım (Assosiasiya) Deneyinin Önemi

ALİYA NAZAROVA*
SHYNATAY YELİMAY*

Serbest çağrışım (assosiasiya) deneyi, psikodilbilimde dilsel bilincin yapısını ve içeriğini belirlemeye imkân veren temel ampirik yöntemlerden biridir. Bu yöntem ilk olarak F. Galton'un (1879) psikometrik çalışmalarında uygulanmış, daha sonra Kent ve Rosanoff'un (1910) çalışmalarında sistematik hale getirilmiştir. Günümüzde ise ulusal bilincin özelliklerini, kültürel-bilişsel değerleri ve dilsel bilinci incelemede yaygın olarak kullanılmaktadır.

Bu makale, serbest çağrışım (assosiasiya) deneyinin ulusal bilincin belirlenmesindeki önemini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu tür araştırmalarda katılımcılara belirli bir uyarıcı kelime sunulur ve onların zihinlerinde anında ortaya çıkan ilk tepkiler kaydedilir. Bu tepkiler, insan zihnindeki kavramlar arasındaki doğal ve otomatik bağlantıları yansıtır. Böylece belirli bir kavramın yapısı, yani çekirdek ve çevresel (periferik) unsurları belirlenebilir.

Serbest çağrışımlar (assosiasiyalar), ulusal bilincin bir yansıması olarak özel bir değere sahiptir; çünkü bunlar sosyal deneyim, kültürel normlar ve tarihsel hafızanın etkisiyle şekillenir. Çağrışım alanı modelinin oluşturulması, halkın dünya görüşünü, değerler sistemini ve bilişsel özelliklerini ortaya çıkarmaya olanak tanır. Birçok psikodilbilimci, çağrışım verilerini dilsel bilinci incelemenin güvenilir bir aracı olarak kabul etmekte ve onun yapısını çekirdek ve çevre (periferi) ayrımıyla açıklamaktadır.

Araştırma sonuçları, serbest çağrışım (assosiasiya) deneyinin aynı zamanda ulusal bilincin dinamiklerini belirlemeye de imkân verdiğini göstermektedir. Farklı zaman dilimlerinde elde edilen çağrışım verilerinin karşılaştırılması, toplumdaki değerler ve kavramlar sistemindeki değişimleri, yeni anlamların

* Aliya Nazarova, Beşerî Bilimler Yüksek Lisansı, A. Baytursınulı Dilbilim Enstitüsü Psikodilbilim Bölümü Araştırmacısı. Almatı, Kazakistan. https://orcid.org/0000-0002-4064-9993. e-mail: nazaraliya433@gmail.com
* Şınatay Elimay, Filoloji Yüksek Lisansı, A. Baytursınulı Dilbilim Enstitüsü Psikodilbilim Bölümü Araştırmacısı. Almatı, Kazakistan. https://orcid.org/0000-0002-7554-8949. e-mail: yelimayshynatay@gmail.com

ortaya çıkışını ya da eski anlamların zayıflamasını gözlemlemeyi mümkün kılar. Bu yöntem özellikle küreselleşme koşullarında, ulusal özelliklerin korunma düzeyini belirlemede de çok önemlidir.

Genel olarak, serbest çağrışım (assosiasiya) deneyi ulusal bilinci incelemede yüksek ampirik potansiyele sahip evrensel bir yöntemdir. Dilsel veriler aracılığıyla kültürel, bilişsel ve sosyal faktörler arasındaki ilişkileri kapsamlı bir şekilde ortaya koymaya imkân verir ve çağdaş dilbilimde önemli bir araştırma aracı olarak yerini korumaktadır.

Anahtar sözcükler: serbest çağrışım deneyi, ulusal bilinç, dil bilinci, psikolinguistik, uyaran, tepkiler.

THE RELEVANCE OF THE EXPERIMENT ON FREE ASSOCIATION IN DETERMINING NATIONAL CONSCIOUSNESS

The free-associative experiment is a key empirical method in psycholinguistics for determining the structure and content of linguistic consciousness. This method was first applied in F. Galton's (1879) psychometric studies and later systematized by Kent and Rosanoff (1910). Today, it is widely used to investigate the features of national consciousness, cultural-cognitive values, and linguistic consciousness.

This article highlights the significance of the free-associative experiment for identifying national consciousness. In such studies, respondents are presented with a specific stimulus word, and their immediate verbal responses are recorded. These responses reflect the natural, automatic connections between concepts in human consciousness. Through this approach, it becomes possible to identify the structure of a given concept, including its core (nucleus) and peripheral elements.

Free associations are particularly valuable as manifestations of national consciousness because they are shaped by social experience, cultural norms, and historical memory. By constructing an associative field model, it is possible to uncover the wordview, value system, and cognitive characteristics of a particular linguistic community. Many psycholinguistic scholars consider associative data a reliable tool for studying linguistic consciousness, explaining its structure by dividing it into a nucleus and a periphery.

The results of such studies demonstrate that the free-associative experiment also enables researchers to trace the dynamics of national consciousness. By

comparing associative data over time, it becomes possible to observe changes in societal values and concepts, the emergence of new meanings, or the weakening of previous ones. This method is especially important in the context of globalization, as it helps assess the extent to which national specificities are preserved.

In general, the free-associative experiment is a universal method with strong empirical potential for studying national consciousness. It enables a comprehensive analysis of the interrelations among cultural, cognitive, and social factors through linguistic data and remains an important research tool in contemporary linguistics and psycholinguistics.

Keywords: free associative experiment, national consciousness, linguistic consciousness, psycholinguistics, stimulus, responses.

Rus Kozmizminin Edebî Öncülü Olarak Vladimir Fyodoroviç Odoyevskiy'nin "4338 Yılı: Peterburg Mektupları" Eseri

ALPHAN ŞATIR*

Rus Kozmizmi, XIX. yüzyılın sonunda Rusya'da ortaya çıkan ve insanı evrenin merkezine koyan bir felsefe akımıdır. Bu düşünce sistemine göre mikrokosmos olarak tanımlanan insan makrokosmos olan evrenle ayrılmaz bir bağ içindedir. Bu çerçevede kozmizm insanın faaliyetlerinin kozmik süreçlerle uyumlu hale getirilmesi gerektiğini savunur. Akım tarihsel süreçte iki ana kola ayrılmaktadır. Bir tarafta manevi ve ahlaki dönüşümle "Tanrı-insanlığa" ulaşmayı hedefleyen dini-mistik kol bulunurken, diğer tarafta doğanın "yetersizliklerini" bilim ve akıl yoluyla aşarak "yeni bir doğa" ve "Noosfer" (akıl küre) inşa etmeyi amaçlayan doğa-bilimsel kol bulunmaktadır.

Rus entelektüel hayatının çok yönlü ve sıra dışı figürlerinden biri olan Knez Vladimir Fyodoroviç Odoyevskiy'nin (1803–1869), "4338 Yılı: Peterburg Mektupları" (4338-y god: Peterburgskie pisma, 1835) Rus edebiyatının ilk bilim kurgu ve ütopya eserlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Söz konusu eserde yazar, XLIV. yüzyılın dünyasını Çinli bir öğrencinin gözünden anlatmaktadır.

Çalışmamızda Odoyevskiy'nin *4338 Yılı: Peterburg Mektupları* adlı eserinin Rus Kosmizmi çerçevesinde incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu bağlamda eserde gözlemlenen ve yapıtı Rus Kosmizmi için edebi bir öncül olarak betimlememize olanak sağlayan öğeler ele alınacaktır.

Anahtar sözcükler: Vladimir Fyodoroviç Oroyevskiy, Rus Kozmizmi, *4883 Yılı: Peterburg Mektupları*, bilim-kurgu, ütopya.

*İstanbul Üniversitesi, Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü Doktora Öğrencisi alphansatir@gmail.com
https://orcid.org/0000-0002-0770-3775

VLADIMIR FYODOROVICH ODOYEVSKY'S "*THE YEAR 4338: PETERSBURG LETTERS*" AS A LITERARY PRECURSOR TO RUSSIAN COSMISM

Russian Cosmism is a philosophical movement that emerged in Russia at the end of the 19th century, positioning humanity at the center of the universe. According to this system of thought, the human being, defined as the microcosm, exists in an inseparable bond with the universe, the macrocosm. Within this framework, Cosmism advocates that human activities must be harmonized with cosmic processes. Historically, the movement is divided into two main branches: on one side is the religious-mystical branch, which aims to achieve "God-humanity" through spiritual and moral transformation; on the other is the natural-scientific branch, which seeks to construct a "new nature" and a "Noosphere" (sphere of reason) by overcoming nature's "inadequacies" through science and intellect.

Knyaz Vladimir Fyodorovich Odoyevsky (1803-1869), one of the multifaceted and extraordinary figures of Russian intellectual life, presents The Year 4338: Petersburg Letters (4338-y god: Peterburgskie pisma, 1835) as one of the first science fiction and utopian works of Russian literature. In this work, the author describes the world of the 44th century through the eyes of a Chinese student.

This study aims to examine Odoyevsky's The Year 4338: Petersburg Letters within the framework of Russian Cosmism. In this context, the elements observed in the work that allow us to describe it as a literary precursor to Russian Cosmism will be discussed.

Keywords: Vladimir Fyodorovich Odoyevsky, Russian Cosmism*, The Year 4338: Petersburg Letters*, science fiction, utopia.

Kazakça Çağrışım Sözlüğü Etnokültürel Semantiğin Temeli Gibi (Kazak Dili Ulusal Korpusunun Kültürel Temsili Metinlerinin Alt Korpusu Bazında)

PROF. DR. ANAR FAZİLJAN*
PROF. DR. MADİNA ABAYEVA*

Kazakça assosiatif (çağrışım) sözlüğü, Kazak Dili Ulusal Korpusu'nun (KDUK) alt metin derleminde etnokültürel semantiğin dilbilimsel yönden açıklanması için önemli bir ampirik kaynk özelliğine sahiptir. Assosiatif (çağrışımsal) yanıtlar, yalnızca sözcüksel-anlamsal bağlantıları değil, aynı zamanda kolektif dilsel bilincin derin kültürel, değer ve ideolojik kavramlarını da yansıtmakla, metin derlemesi için vazgeçilmez bir araç haline gelmektedir.

Kazak Dili Ulusal Korpusu'nun (KDUK) kültürel-temsili alt korpusunun oluşturulması bağlamında, belirgin etnokültürel işaretlere sahip birimler çok özel bir rol oynamaktadır, örneğin: şаңырақ, бата, домбыра, наурыз, ақсақал, Алаш, Түркістан, vb.

Assosiatif (çağrışımsal) veriler, bu birimlerin semantik yapısını çekirdek ve çevre arasındaki ilişki aracılığıyla tanımlamamızı sağlar: frekans yanıtları topluca istikrarlı anlamları ortaya koyarken, çevresel yanıtlar bölgesel, kuşaksal ve sosyal olarak belirlenmiş anlam nüanslarını ortaya koymaktadır.

Alt korpusun semantik açıklamasını vere bilmek için temeli olarak assosiatif (çağrışımsal) sözlükten yararlanmakla, statik sözlük tanımından, gerçek semantik bir alan olarak anlamın dinamik bir tanımına geçilmesi mümkündür. Böle bir davranış şekli kültürel olarak belirgin anlamları açıklığa kavuşturabilir, gizli anlamsal bağlantıları ortaya çıkarabilir ve Kazak dilbilimsel ulusal dünya bakışını ortaya çıkaran özgün anlamsal etiketler oluşturabilir.

* Prof. Dr. Anar Fazylzhan, Director of the Institute of Linguistics A. Baytursunlu, Almaty, Kazakhstan. e-mail: anar.fazylzhan@tilbilimi.kz. ORCID: https://orcid.org/0000-0002-0562-4846
* Madina Abayeva, Ph.D. of Philology, Associate Professor, Head of Department at the Institute of Linguistics A. Baytursunlu, Almaty, Kazakhstan. e-mail: madina.abaeva@gmail.com. ORCID: https://orcid.org/0000-0003-0542-1755

Sonuç olarak, Kazakça çağrışımsal sözlük, Kazak Dili Ulusal Korpusu'ndaki (KDUK) etnokültürel anlambilimin dilbilimsel açıklaması için güvenilir bir temel olarak kabul edilebilir ve Kazak dilinin daha doğru ve kültürel odaklı dijital bir tanımına katkıda bulunabilir.

Anahtar sözcükler: çağrışımsal sözlük, etnokültürel semantik, dilbilimsel açıklama, alt-korpus, dilsel dünya görüşü

KAZAKH ASSOCIATIVE DICTIONARY AS A BASIS FOR ETHNOCULTURAL SEMANTICS (BASED ON THE SUBCORPUS OF CULTURALLY REPRESENTATIVE TEXTS OF THE KAZAKH LANGUAGE NATİONAL CORPUS)

The Kazakh associative dictionary represents a significant empirical resource for the linguistic annotation of ethnocultural semantics within the subcorpus of the National Corpus of the Kazakh Language (NCKL). Associative responses capture not only lexical-semantic connections but also deep cultural, value-based, and worldview representations of the collective linguistic consciousness, making them an indispensable tool for corpus annotation.

Within the development of a culturally representative subcorpus of the NCKL, particular importance is given to units with pronounced ethnocultural marking, such as *shaңyraq, bata, dombra, Nauryz, aksakal, Alash, Turkistan*, and others.

Associative data make it possible to describe the semantic structure of such units through the correlation of core and peripheral elements: frequent responses reveal collectively stable meanings, while peripheral ones reflect regional, generational, and socially conditioned shades of meaning.

The use of an associative dictionary as a foundation for semantic annotation of the subcorpus ensures a shift from static dictionary representation to a dynamic description of meaning as a living semantic field. This approach allows for the refinement of culturally marked meanings, the identification of hidden semantic connections, and the development of semantic tags that reflect nationally specific elements of the Kazakh linguistic worldview.

Thus, the Kazakh associative dictionary can be regarded as a reliable basis for the linguistic annotation of ethnocultural semantics in the NCKL, contributing to a more precise and culturally oriented digital description of the Kazakh language.

Keywords: Associative dictionary, ethnocultural semantics, linguistic annotation, subcorpus, linguistic worldview.

Dede Korkut'un Mezarı Hakkında

ÖĞR. GÖR. ASLIHAN KARAGÖZ HAZNEDAROĞLU*

Dede Korkut'un mezarı hakkındaki bilgiler, Dede Korkut'un modern literatüre henüz girmediği, destansı anlatılarının henüz araştırma nesnesi olarak ele alınmadığı bir dönemde seyyahların notlarında yer almıştır. Diez'in 1811 ve 1815'teki hacimli eseriyle Dede Korkut, Türk edebiyatının önemli bir figürü olarak ilerleyen yıllarda birçok araştırmaya konu olmuştur. Türkiye'de 1916'da yapılan ilk Dede Korkut yayınından bugüne, Dede Korkut'un tarihî kişiliğinin izini sürmeye yönelik birçok araştırma yapılmıştır. Barthold, Sümer, Kırzıoğlu, Boratav, Togan ve Gökyay, bu alanda yaptıkları çalışmalarla özellikle öne çıkmaktadır. Bir literatür değerlendirmesi olan bu çalışma, Dede Korkut'un kabri hakkında seyyahların ve araştırmacıların ortaya koydukları öncü bilgileri sunmak amacı taşır. Güncel çalışmalarda bu ilk kayıtların yeterince dikkate alınmıyor olması, ayrıca Dede Korkut'un tarihî bir kişilik değil de büsbütün kurgu bir şahsiyet olduğuna yönelik düşüncelerin ortaya çıkması, bu çalışmayı yapmamızın önemli bir gerekçesidir. Bu çalışmada Evliya Çelebi, Adam Oleairus, Egenie Schuyler ve Kol Ağası Ahmet Efendi'nin Korkut Ata'nın mezarı hakkında tarihe düştüğü kayıtlar ele alınacak, bu isimlerin çalışmalarından da kısaca bahsedilecektir. Bu tarihsel kayıtların önümüze koyduğu önemli bir bulgu, Osmanlı Devleti'nin kuruluş yıllarında "Kayı iktidarının bir müjdeleyicisi" olarak yazılı kültürde yer edinen Dede Korkut'un, Osmanlı'nın ileriki çağlarında aydınlar tarafından neredeyse unutulmuş olmasıdır. Evliya Çelebi de Kol Ağası Mehmet Efendi de Dede Korkut'u Osmanlı'ya ait bir değer olarak anmamıştır. Bu açıdan 1916'daki Dede Korkut yayını Dede Korkut'un Türk edebiyatı tarihinde yeniden keşfedildiği bir yayın olmuştur. Dede Korkut'un seyyahların notlarına düşürmüş olduğu izleri takip etmek, tarihsel olarak Dede Korkut'u hangi zamana ait bir kişilik olduğunu teşhis etmemize, ayrıca bu tarihî kişiliğin efsaneleşmesi sürecini bir parça aydınlatmaya yardımcı olacaktır.

Anahtar sözcükler: Dede Korkut, Türkistan, Türk Edebiyatı, seyahat, türbe.

* Düzce Üniversitesi, Rektörlük, sevede@gmail.com

REGARDING THE TOMB OF DEDE QORQUT

Information regarding the tomb of Dede Qorqut appeared in the notes of travelers during a period when Dede Qorqut had not yet entered modern literature and his epic narratives had not yet been addressed as an object of research. With Diez's voluminous work in 1811 and 1815, Dede Qorqut became the subject of many studies in the following years as a significant figure of Turkish literature. From the first publication of Dede Qorqut in Turkey in 1916 to the present day, numerous studies have been conducted to trace the historical personality of Dede Qorqut. Barthold, Sümer, Kırzıoğlu, Boratav, Togan, and Gökyay are particularly prominent with the studies they have conducted in this field. This study, which is a literature review, aims to present the pioneering information put forward by travelers and researchers regarding the tomb of Dede Qorqut. The fact that these initial records are not sufficiently taken into account in contemporary studies, as well as the emergence of ideas suggesting that Dede Korkut is not a historical figure but a purely fictional character, constitutes a significant justification for conducting this study.In this study, the records regarding the tomb of Korkut Ata noted for history by Evliya Çelebi, Adam Olearius, Eugene Schuyler, and Kol agasi (Senior Captain) Ahmet Efendi will be examined, and the works of these figures will also be briefly mentioned. A significant finding emerging from these historical records indicates that Dede Qorqut, who established a presence in written culture during the foundational years of the Ottoman State as a 'herald of Kayı sovereignty,' was virtually eclipsed by the intelligentsia in subsequent Ottoman centuries. Notably, neither Evliya Çelebi nor Kol Ağası Mehmet Efendi commemorated Dede Qorqut as an intrinsic Ottoman cultural value. In this regard, the 1916 publication of Dede Qorqut marks a definitive 'rediscovery' within the history of Turkish literature. Tracing the vestiges of Dede Qorqut within the notes of travelers not only facilitates a historical periodization of his persona but also serves to illuminate the complex process through which this historical figure transitioned into the realm of legend.

Keywords: Dede Qorqut, Turkistan, Turkish Literature, travel, tomb.

Çağdaş Medya Söyleminde Ödünç Sözcükler: Azerbaycan Haber Siteleri Materyalleri Temelinde İşlevsel ve Normatif Analiz

AYNUR HƏSƏNOVA OSMANOVNA*

Bu çalışma, çağdaş medya dilinde, özellikle Azerbaycan haber sitelerinde kullanılan alıntı kelimelerin işlevsel ve üslupsal özelliklerini incelemektedir. Küreselleşme, bilgi-iletişim teknolojilerinin hızlı gelişimi ve uluslararası medya ortamına entegrasyon, medya metinlerinde yabancı kökenli kelimelerin kullanım sıklığını önemli ölçüde artırmıştır. Araştırmada alıntı kelimelerin medya diline giriş nedenleri, başlıca kaynak diller (İngilizce, Rusça, Arap-Fars ve kısmen Türkçe) ve bu kelimelerin terminolojik ya da genel leksik kullanım alanları analiz edilmiştir.

Elde edilen bulgulara göre haber portallarında özellikle İngilizce kökenli alıntılar teknoloji, ekonomi ve uluslararası ilişkiler alanlarında yoğunlaşmakta; Rusça kökenli kelimeler daha çok tarihsel-siyasi terminoloji üzerinden varlığını sürdürmekte; Türkçe kökenli unsurlar ise medya dili aracılığıyla yaygınlaşmaktadır. Alıntı kelimeler, medya metinlerinde bilgi aktarımını hızlandırmakta, terminolojik kesinlik sağlamakta ve küresel iletişimle uyumu kolaylaştırmaktadır. Ancak bu durum, aynı zamanda normatif sorunları ve üslup tutarsızlıklarını da beraberinde getirmektedir.

Araştırma göstermektedir ki, medya dilinde bazı alıntı kelimelerin yazım farklılıkları ve Türkçe karşılıklarının yerine yabancı formların tercih edilmesi, dilin standartlaşmasını olumsuz etkilemektedir. Özellikle “start-up/startap”, “story/stori”, “event” gibi örneklerde görülen çeşitlilik, normatif dil politikasının zayıflığını ortaya koymaktadır.

Bununla birlikte, alıntı kelimeler medya dilinin modernleşmesinde önemli bir rol oynamakta, yeni kavramların hızlı bir şekilde dolaşıma girmesine katkı sağlamaktadır. Bu nedenle, alıntıların tamamen reddedilmesi değil, sistemli bir

* Bakü Devlet Üniversitesi Azerbaycan Dilbilimi Bölümü Doktora Öğrencisi, aynur.osmanovna@gmail.com

şekilde standartlaştırılması ve gerektiğinde yerli karşılıkların teşvik edilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, medya dilinde alıntı kelimelerin kullanımı hem iletişimsel verimliliği artıran bir unsur hem de normatif denge açısından dikkatle yönetilmesi gereken bir dil olgusudur. Bu bağlamda, haber sitelerinde terminolojik birliğin sağlanması ve dil politikalarının güçlendirilmesi, Azerbaycan medya dilinin hem küresel iletişime uyumunu hem de içsel normatif bütünlüğünü koruması açısından büyük önem taşımaktadır.

Anahtar sözcükler: alıntı kelimeler, medya dili, haber siteleri, işlevsel üslup, normatiflik, leksik dinamizm.

LOANWORDS IN CONTEMPORARY MEDIA DISCOURSE: A FUNCTIONAL AND NORMATIVE ANALYSIS BASED ON AZERBAIJANI NEWS WEBSITES MATERIALS

This study examines the functional and stylistic features of loanwords in contemporary media language, with a particular focus on materials from Azerbaijani news websites. The rapid development of globalization, information and communication technologies, and integration into the international media space have significantly increased the frequency of foreign lexical units in journalistic discourse. The research analyzes the main reasons for the adoption of loanwords into media language, their primary source languages (English, Russian, Arabic-Persian, and partly Turkish), and their distribution between terminological and general lexical usage.

The findings show that English loanwords are predominantly used in the fields of technology, economics, and international relations, while Russian-origin terms continue to appear mainly in socio-political and historical contexts. Turkish-origin elements, on the other hand, often enter Azerbaijani media through contemporary journalistic interaction and shared media platforms. Loanwords contribute to the efficiency and speed of information transmission, ensuring terminological precision and facilitating global communicative integration. However, they also generate certain normative and stylistic challenges. The study reveals inconsistencies in the spelling and usage of loanwords across different news portals.

In some cases, foreign terms are used instead of existing Azerbaijani equivalents, which leads to stylistic imbalance and deviations from linguistic

norms. Variations such as “start-up/startap” or “story/stori” illustrate the lack of standardized usage in media discourse.

These issues, loanwords play a crucial role in the modernization of media language by enabling the rapid expression of new concepts and realities. Therefore, the issue is not the presence of loanwords itself, but rather their unregulated and inconsistent usage. A balanced approach is required, where loanwords are systematically standardized and, when possible, native equivalents are promoted.

In conclusion, loanwords in news websites represent both a functional tool for enhancing communicative efficiency and a linguistic phenomenon that requires careful normative regulation. Strengthening terminology policies and ensuring consistency in usage are essential for maintaining both the global adaptability and internal linguistic integrity of Azerbaijani media language.

Keywords: loanwords, media language, news websites, functional style, normativity, lexical dynamics.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Bilişsel İşlemleme Hızı ve Strateji Kullanımı: Resfebe Tabanlı Psikodilbilimsel Bir Çözümleme

AYŞEN SERİNKEN*
DR. ÖĞR. ÜYESİ ESRA KÜÇÜKSAKARYA*

Resfebe (*Resim- Alfabe*); sözcük veya sözcük gruplarının yazıbirim, renk ve sembollerle temsil edildiği görsel algı ve dilsel becerileri birleştiren zihinsel bir bulmaca türüdür. Bu çalışma, yabancı dil öğretim (YDTÖ) süreçlerinde görsel ve dilsel girdinin harmanlanarak tasarlandığı Referelerde, öğrencilerin bilişsel işlemleme hızları ve sözcük geri çağırma stratejileri üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma; Çift Kodlama Kuramı (Paivio, 1986) ve Bilişsel Yük Kuramı (Sweller, 1988) çerçevesinde kurgulanmıştır. Bilişsel Yük Kuramına göre YDTÖ' de kullanılacak resfebelerde; öğrencilerin bilişsel yükünü azaltarak uzun süreli belleğe verimli şekilde aktarılması beklenilmektedir. Resfebenin, bilgiyi hem görsel hem sözel kanallar aracılığıyla eş zamanlı işlemlemesini sağlamasından ötürü Çift Kodlama Kuramının öngördüğü zihinsel modellerin oluşumu desteklemesi ve bu sayede sözcük öğreniminde kalıcılığı destekleyen bir malzeme olması beklenmektedir. Katılımcıların resfebe çözüm sürecinde kullandıkları stratejilerin Levelt'ın Konuşma Üretim Modeli (Levelt, 1998) kapsamında değerlendirilecektir. Resfebe çözme stratejilerinin, bu modeldeki biçimlendirici aşamada yer alan sözcüksel seçim ve biçimbirimsel- sesel kodlama süreçlerini etkinleştirdiği düşünülmektedir. Çalışmanın örneklemini Konya'daki üniversitelerin YDTÖ merkezlerindeki B1 ve üzeri düzeyde Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrenciler oluşturmaktadır. Katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemiyle örneklem boyutu hesaplanan yaklaşık 40 gönüllü öğrenciden oluşmaktadır (Patton, 1987; Survey Monkey, 2026). Veri toplama sürecinde, milisaniye hassasiyetinde ölçüm sağlayan

* Necmettin Erbakan Üniversitesi Dilbilim, 4. Sınıf Öğrencisi, 22020011038@erbakan.edu.tr
* Necmettin Erbakan Üniversitesi Uygulamalı Dilbilimi Anabilim Dalı Dr. Öğr. Üyesi, ekucuksakarya@erbakan.edu.tr

PsychoPy 2025.2.4 programı kullanılacaktır (Peirce, vd., 2019). Veri toplama aşamasında, katılımcılara Türkçenin sesel ve biçimbirimsel özelliklerine göre tasarlanmış 25 adet Resfebe seti sunulacaktır; uyaranlara verilen yanıtların doğrulukları ve katılımcıların kullandıkları stratejilerin yanı sıra çözücüleri uyaranları algılama ile yanıt verme arasında geçen "tepki süresi" (*reaction time*) incelenecektir. Bulgular kısmında, öğrencilerin anlamsal çağrışım gerektiren görsellerde daha hızlı tepki vermeleri; ancak Türkçenin eklemeli yapısından kaynaklanan biçimbirimsel çarpıtma (*morphologicial manipulations*) gerektiren Resfebelerde işlemleme hızının anlamlı düzeyde düşmesi beklenmektedir. Ayrıca katılımcıların çözümleme stratejisi olarak "bütünden parçaya" değil "parçadan bütüne" ilerleme kaydedecekleri düşünülmektedir. Sonuç olarak, Resfebenin yabancı öğrenciler için öğretimi destekleyici bir malzeme olabilmesinin yanı sıra yabancı öğrencilerin bilişsel ve dilsel farkındalıklarını ölçme aracı olabilmesi öngörülmektedir.

Anahtar sözcükler: yabancı dil olarak Türkçe, resfebe, çift kodlama kuramı, bilişsel yük kuramı, konuşma üretim modeli.

COGNITIVE PROCESSING SPEED AND STRATEGY USE IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE: A REBUS-BASED PSYCHOLINGUISTIC ANALYSIS

Rebus (*Picture-Alphabet*) is a type of mental puzzle that combines visual perception and linguistic skills, where words or phrases are represented by graphemes, colors, and symbols. This study aims to investigate the impact of Rebuses—designed by blending visual and linguistic input—on students' cognitive processing speeds and word retrieval strategies within the processes of Teaching Turkish as a Foreign Language (TTFL). The study is framed within Dual Coding Theory (Paivio, 1986) and Cognitive Load Theory (Sweller, 1988). According to Cognitive Load Theory, Rebuses used in TTFL are expected to reduce students' cognitive load, thereby facilitating efficient transfer to long-term memory. Since Rebus enables the simultaneous processing of information through both visual and verbal channels, it is expected to support the formation of mental models as proposed by Dual Coding Theory, serving as a material that enhances retention in vocabulary acquisition. The strategies used by participants during the Rebus-solving process will be evaluated within the scope of Levelt's Speech Production Model (Levelt, 1998). It is hypothesized that Rebus-solving strategies activate the lexical selection and morpho-phonological encoding processes located in the formulator stage of this model. The research sample consists of approximately 40 volunteer international

students at B1 level or above, studying at language centers of universities in Konya, selected through purposeful sampling (Patton, 1987; Survey Monkey, 2026). Data collection will utilize the PsychoPy 2025.2.4 software, which provides millisecond-precision measurement (Peirce et al., 2019). During the data collection phase, participants will be presented with a set of 25 Rebuses designed according to the phonological and morphological characteristics of Turkish. In addition to the accuracy of responses and the strategies employed, the "*reaction time*" between stimulus perception and response will be examined. In the findings section, it is anticipated that students will respond faster to visuals requiring semantic association; however, processing speed is expected to decrease significantly in Rebuses requiring *morphological manipulations* due to the agglutinative nature of Turkish. Furthermore, it is predicted that participants will progress through a "part-to-whole" rather than a "whole-to-part" analytical strategy. In conclusion, it is envisioned that Rebus can serve not only as a supportive instructional material for international students but also as a tool for measuring their cognitive and linguistic awareness.

Keywords: Turkish as a Foreign Language, Rebus, Dual Coding Theory, Cognitive Load Theory, Speech Production Model.

Lütfi Parlak'ın *Yemen* Adlı Eserinde Milli Romantik Duyuş Tarzı

AYŞE DURMAZ*

Tarih boyunca vatan, millet ve bağımsızlık bilinci toplum için önemli bir faktör olarak ön plana çıkmıştır. Millet, vatanıyla her karış toprak içinde bir arada yaşamaktır. Tarih boyunca milletler kendi geçmişinden esinlenip geleceğini ona göre inşa etmiştir. Geçmişi olmayan bir millet gelecekte refaha eremez. Bunun için dil, tarih ve gelenek ve görenekler toplumun bireyleri için önemli bir faktördür. İnsanlar dil sayesinde kendini aktarır, dil bir bakıma geçmişin kültürün taşıyıcısıdır. Milletler gelenek ve göreneklerini dil aracılığıyla geleceğe taşır, tarih de bunların birer zamanıdır. Tarih, geçmişin bir aynası olup o aynada gelecek hissedilir ve bu çerçevede geçmişle geleceğin sentezi harmanlanmış olur. Millet bu sayede kendini bulur ve anlar.

Lütfi PARLAK romanlarında Türk milletinin geçmişten günümüze kadar olan haysiyetini, onurunu, duruşunu ve tarihini anlatır. Bunların yanı sıra romanlarında yazarın kaleme aldığı romanlar tarihten, vatanseverlikten ve sosyal hayattan izler taşımaktadır.

Yazarın kaleme aldığı "Yemen" adlı romanda vatan bilinci, milli şuur, bağımsızlık duygusu milli mücadele gibi temler gözler önüne serilmektedir. Nitekim bir milletin asırlardır bu vatan toprakları üzerinde mücadele verdiği ve vereceği bu romanda aşikârdır. Yemen, gidip de dönülmeyen dönülse bile en az birkaç organın kaybıyla yaşamanın verdiği gurur ve bu vatan için canını hiçe sayan Mehmetlerin öyküsü anlatılır. Bu çalışmada "Yemen" adlı romanda ön plana çıkan milli romantik duyuş temi işlenecektir.

Anahtar sözcükler: milli romantizm, Lütfi PARLAK, milli kültür, tarih

THE NATIONAL ROMANTIC STYLE OF SENSE IN LUTFI PARLAK'S WORK TITLED YEMEN

* ayse.drmz96@gmail.com

Throughout history, the consciousness of homeland, nation, and independence has stood out as a significant factor for society. A nation is about living together with its homeland on every inch of its soil. Throughout history, nations have been inspired by their past and built their future accordingly. A nation without a past cannot prosper in the future. For this reason, language, history, and traditions are important factors for the individuals of a society. People express themselves through language; language is, in a way, the carrier of the past and culture. Nations carry their traditions and customs into the future through language, and history is a time for these. History is a mirror of the past, and the future is felt in that mirror, and within this framework, a synthesis of the past and the future is blended. Through this, the nation finds and understands itself

In his novels, Lütfi Parlak recounts the dignity, honor, stance, and history of the Turkish nation from the past to the present. In addition, his novels bear traces of history, patriotism, and social life.

The novel "Yemen," written by the author, reveals themes such as patriotism, national consciousness, the feeling of independence, and the national struggle. Indeed, it is evident in this novel that a nation has been and will continue to struggle on these lands for centuries. Yemen tells the story of those who went there and never returned, or who, even if they did, suffered the loss of at least a few limbs, and the pride derived from living with this homeland, and the story of the Mehmetçiks who risked their lives for this country. This study will focus on the theme of national romanticism that stands out in the novel "Yemen."

Keywords: National romanticism, Lütfi Parlak, national culture, history.

Sabahattin Ali'nin Öykülerinde Anlatıcı Stratejileri: "Odaklanma", "Zımni Yazar" ve İdeolojik İşlev

ÖĞR. GÖR. DR. AYŞE DUYGU YAVUZ YILDIRIM*

Bu çalışma, Sabahattin Ali'nin öykülerindeki anlatıcı stratejilerini Gérard Genette'in odaklanma (focalization) kuramı ve Wayne C. Booth'un zımni yazar (implied author) kavramı çerçevesinde incelemektedir. Yapısalcı anlatıbilimin temel ilkeleri ve bu alandaki kurucu isimler kısaca ele alındıktan sonra Sabahattin Ali öykücülüğünde gözlemlenen üç temel anlatıcı tipi —tanrısal (hâkim) anlatıcı, ben-anlatıcı ve çerçeve anlatıcı— somut metin örnekleriyle çözümlenmektedir. Genette'in homodiegetik ve heterodiegetik anlatıcı ayrımı ile sıfır, iç ve dış odaklanma kategorileri, yazarın öykülerine uygulanarak her anlatıcı tipinin bilgi dağılımını ve okur algısını nasıl biçimlendirdiği ortaya konmaktadır. Özellikle "Kağnı", "Ses", "Köpek", "Düşman" ve "Çaydanlık" gibi öykülerde anlatıcının, olayları yorumlamaktan kaçınır görünürken zımni yazarın ideolojik perspektifini içkin biçimde metnin dokusuna işlediği gösterilmektedir. Anlatıcının mesafeli ve tarafsız konumu, okuru pasif bir alıcı olarak değil; toplumsal bir vicdanın parçası olarak konumlandıran stratejik bir işlev üstlenmektedir. Serbest dolaylı anlatım, metaforik dil ve seçici betimleme gibi teknikler aracılığıyla feodal yapı, sınıf çatışması, aydın-halk uçurumu ve bürokrasinin adaletsizliği gibi toplumsal sorunlar, didaktik bir söyleme başvurmaksızın sanatsal bir içkinlikle kurgulanmaktadır. Booth'un zımni yazar kavramı bağlamında değerlendirildiğinde, Sabahattin Ali'nin metinlerinde anlatıcının "tarafsızlık yanılsaması"nın aslında bilinçli bir ideolojik aygıt olarak işlev gördüğü anlaşılmaktadır: Anlatıcı yalnızca gösterir; ancak neyin, nasıl ve hangi dille gösterileceğine karar veren zımni yazardır. Bu çift katmanlı anlatı yapısı, Sabahattin Ali'nin poetikasının hem estetik kaygılarla hem de toplumsal bir dönüşüm hedefiyle birlikte inşa edildiğini gözler önüne sermektedir.

Anahtar sözcükler: Sabahattin Ali, anlatıbilim, odaklanma (focalization), zımni yazar (implied author), ideolojik anlatıcı.

* Öğretim Görevlisi Doktor, Galatasaray Üniversitesi, Rektörlük, dyavuz@gsu.edu.tr, a.duyguyavuz@gmail.com

NARRATOR STRATEGIES IN SABAHATTİN ALİ'S SHORT STORIES: FOCALIZATION, IMPLIED AUTHOR, AND IDEOLOGICAL

This study examines the narrator strategies in Sabahattin Ali's short stories within the framework of Gérard Genette's theory of focalization and Wayne C. Booth's concept of the implied author. Following a concise overview of the foundational principles of structuralist narratology and its key theorists, the three principal narrator types observable in Ali's fiction —the omniscient narrator, the first-person narrator, and the frame narrator— are analyzed through concrete textual examples. Genette's distinction between homodiegetic and heterodiegetic narrators, along with his categories of zero, internal, and external focalization, are applied to the stories in order to demonstrate how each narrator type shapes the distribution of information and the reader's perception. In stories such as "Kağnı", "Ses", "Köpek", "Düşman", and "Çaydanlık" it is shown that the narrator, while appearing to withhold interpretation, immanently inscribes the implied author's ideological perspective into the fabric of the text. The narrator's distanced and seemingly impartial stance functions as a deliberate strategy that positions the reader not as a passive recipient but as a participant in a broader social conscience. Through techniques such as free indirect discourse, metaphorical language, and selective description, social issues including feudal structures, class conflict, the divide between the intelligentsia and the people, and bureaucratic injustice are rendered with artistic immanence, eschewing didactic discourse. Assessed through Booth's concept of the implied author, the narrator's "illusion of neutrality" in Sabahattin Ali's texts emerges as a conscious ideological apparatus: the narrator merely shows, yet it is the implied author who determines what is shown, and through what language. This dual-layered narrative structure reveals that Sabahattin Ali's poetics is built simultaneously upon aesthetic concerns and a commitment to social transformation.

Keywords: Sabahattin Ali, narratology, focalization, implied author, ideological narrator.

Yeşildere Köyü Halk İnanış ve Ritüelleri Bağlamında Yaşamın İlk Eşiği (Osmaniye/Düziçi Örneği)

AYŞE GİZEM KURT*

İnsan yaşamındaki en önemli geçiş evrelerinin birinci evresi olan doğum, sadece biyolojik bir evre değil; ailenin varoluşunu ve soyun devamlılığını sağlayarak sosyal düzeni şekillendiren çok katmanlı kültürel olgudur. Bu çalışma, Osmaniye ili Düziçi ilçesine bağlı Yeşildere köyünde bulunan halk inanışlarını ve ritüellerini doğum geleneği kapsamında incelenmektedir. Araştırmanın temelini Arnold van Gennep'in ayrılma, eşik ve katılma evrelerinden oluşan geçiş ritleri kuramı oluşturmaktadır. Araştırma sahası olan Yeşildere köyünde halkın yararlanabileceği sağlık kuruluşlarının yokluğu ve ulaşım sıkıntıları nedeniyle yöre halkı hastalarını tedavi ettirememektedir. Dolayısıyla, ulaşım güçlüğü ve coğrafi şartlar nedeniyle yöre insanı doğum veya hastalık durumunda inanç pratikleri ve halk hekimliği uygulamaları bireylerin yaşama tutunma yöntemleri haline gelmiştir. Osmaniye yöresinde doğum geleneği üzerine yapılmış çalışmalarda köyün tamamını kapsamamaktadır. Bu nedenle, Yeşildere köyünde doğuma bağlı halk inanışlarını ve ritüellerini tespit ederek belgelemek çalışmanın ana hedefidir. Araştırma deseni olarak nitel araştırma yöntemlerinden gözlem ve görüşme yöntemleri kullanılmıştır. Derleme sürecinde Yeşildere köyünün kültürel hafızasını taşıyan kişilerle görüşülerek veriler toplanmıştır. Elde edilen veriler sistematik bir şekilde incelenerek bulgular oluşturulmuştur. Bulgular, doğum geleneğinin doğum öncesi (ayrılma), doğum sırası (eşik) ve doğum sonrası (katılma) evrelerinde uygulanan inanış ve ritüeller etrafında gerçekleştiğini göstermektedir. Doğum öncesinde anne yeni statüsüne hazırlanmaktadır. Bunun yanı sıra, hamilelik sürecinde çocuğun cinsiyetine dair pratikler ve inanışlar izlenmektedir. Doğum sırasında annenin ve bebeğin ölüm riski yüksektir. Bu aşamada doğumu kolaylaştırmak için anneyi yüzü yukarı sallama, şifalı su içirme gibi çeşitli yöntemler bulunmaktadır. Doğum sonrasında ise anne ve bebek toplumla

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Halk Edebiyatı Anabilim Dalı. Öğrenci Numarası: 202521100016. E-posta: aysegizemkurt20@gmail.com. ORCID: 0009-0007-9474-2767.

kaynaşarak, ad verme, lohusalık dönemi, çocuk görme ve anneyi nazardan koruma gibi eski kültür, inanç ve pratikleri hayata geçirilmektedir. Tespit edilen bulgular doğrultusunda, Yeşildere köyünde doğuma bağlı halk inanışları ve ritüelleri sosyal yapının korunmasında kayda değer bir işlevdedir. Köyün sosyokültürel şartları uygulanan ritüellerin ve inanışların çeşitlenmesinde belirleyicidir. Yeşildere köyünde doğuma bağlı halk inanışlarının ve ritüellerinin tespiti Osmaniye yöresinde yapılan Türk halk bilimi çalışmalarına nitelikli katkı sağlayacağı düşünülmemektedir.

Anahtar sözcükler: Düziçi, geçiş ritüelleri, doğum geleneği, halk inanışı

THE FIRST THRESHOLD OF LIFE IN THE CONTEXT OF FOLK BELIEFS AND RITUALS IN YESILDERE VILLAGE (THE CASE OF OSMANİYE/DÜZÇİ)

Birth, the first of the most significant rites of passage in human life, is not merely a biological stage; it is a multi-layered cultural phenomenon that shapes social order by ensuring the existence of the family and the continuity of the lineage. This study examines the folk beliefs and rituals found in the village of Yeşildere, in the district of Düziçi, Osmaniye Province, within the context of birth traditions. The research is based on Arnold van Gennep's theory of rites of passage, comprising the stages of departure, threshold and re-entry. Due to the absence of healthcare facilities accessible to the local population and transport difficulties in Yeşildere village, the local people are unable to seek medical treatment for their patients. Consequently, owing to transport difficulties and geographical conditions, folk beliefs and traditional healing practices have become the means by which local people cling to life in the event of childbirth or illness. Previous studies on birth traditions in the Osmaniye region have not covered the entire village. For this reason, the primary objective of this study is to identify and document the folk beliefs and rituals associated with childbirth in Yeşildere village. The research design utilised qualitative research methods, specifically observation and interviews. During the data collection process, data was gathered through interviews with individuals who carry the cultural memory of Yeşildere village. The data obtained was systematically analysed to form findings. The findings indicate that the birth tradition revolves around the beliefs and rituals practised during the pre-birth (separation), birth (threshold) and post-birth (integration) stages. In the pre-birth phase, the mother prepares for her new status. Additionally, practices and beliefs regarding the child's gender are observed during pregnancy. During

childbirth, the risk of death for both the mother and the baby is high. At this stage, various methods are employed to facilitate the birth, such as rocking the mother face-up and giving her medicinal water to drink. After the birth, the mother and baby integrate into the community, and old cultural traditions, beliefs and practices—such as naming the child, the postnatal period, visiting the newborn, and protecting the mother from the evil eye—are put into practice. In line with the findings, folk beliefs and rituals related to childbirth in Yeşildere village play a significant role in the preservation of the social structure. The village's socio-cultural conditions are decisive in the diversity of the rituals and beliefs practised. It is believed that the identification of birth-related folk beliefs and rituals in Yeşildere village will make a valuable contribution to Turkish folklore studies conducted in the Osmaniye region.

Keywords: Düziçi, rites of passage, birth customs, folk beliefs.

Çeviri Eleştirisinde Okur Habitusunun Rolü: Babamın Yeri Eserinin Dijital Platformlardaki Alımlanışı

DOÇ. DR. AYŞE IŞIK AKDAĞ*

Bu çalışma, 2022 Nobel Edebiyat Ödülü sahibi Annie Ernaux'nun kasıtlı olarak mesafeli, süssüz ve klinik bir dille inşa ettiği, 'écriture plate' (düz yazım) olarak bilinen anlatı tekniğinin Türkçedeki yansımalarını okur odaklı bir çeviri eleştirisi yöntemiyle incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın temel odağını, yazarın sınıfsal çatışmaları ve babasıyla olan ilişkisini merkeze alan otobiyografik anlatısı Babamın Yeri (La Place) adlı eseri oluşturmaktadır. Çalışmanın veri setini oluşturmak amacıyla çeşitli dijital kitap platformları ve sosyal medya mecralarından (1000Kitap, Kitapyurdu, Ekşi Sözlük) 2022- 2026 yılları arasında yapılmış toplam 263 adet kullanıcı yorumu taranmıştır. Bu yorumlar arasından yazarın üslubuna, çeviri kalitesine, Nobel ödülüne veya metnin sosyolojik içeriğine doğrudan atıfta bulunan 50 adet nitelikli yorum amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilerek analize dahil edilmiştir.

Kuramsal çerçeve Pierre Bourdieu'nün 'Habitus' ve 'Kültürel Sermaye', Hans Robert Jauss'un 'Beklenti Ufku' ve Lawrence Venuti'nin 'Çevirmenin Görünmezliği' kavramları üzerine inşa edilmiştir. Nitel içerik analizi yöntemiyle incelenen okur tepkileri, erek ekinde bir kutuplaşma yaşandığını ortaya koymaktadır. Bulgular, çevirmenin (Siren İdemen) yazara sadık kalarak aktardığı 'pürüzlü ve soğuk' atmosferin, geleneksel edebi şablonlara sahip okurlar tarafından bir 'duygusuzluk veya çeviri yetersizliği' olarak kodlandığını göstermektedir. Öte yandan, metnin sosyolojik derinliğine nüfuz edebilen ve yüksek kültürel sermayeye sahip okurların, bu üslubu bir sahicilik ve sınıfsal dürüstlük olarak alımladığı gözlemlenmiştir. Sonuç olarak çalışma, Türkiye'deki alımlama evreninde akıcılık ve duygusallık baskın normlarının, yazarın bilinçli olarak yarattığı estetik rahatsızlıkla çeliştiğini saptamaktadır. Araştırma, çeviri başarısının okur nezdinde özgün biçeme sadakatten ziyade, yerleşik edebi beklenti normlarına uyumla ölçüldüğü bir alımlama evrenini tartışmaya açarak çeviri eleştirisine ve çevirmenin görünürlüğü/ görünmezliğine sosyolojik bir bakış açışı sunmaktadır.

Anahtar sözcükler: Annie Ernaux, Bourdieu, düz yazım, babamın yeri (la place), okur odaklı çeviri eleştirisi, alımlama estetiği.

* İstanbul Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, aysea@istanbul.edu.tr

THE ROLE OF READER HABITUS IN TRANSLATION CRITICISM: THE RECEPTION OF A MAN'S PLACE ON DIGITAL PLATFORMS

This study aims to examine the reflections in Turkish of the narrative technique known as écriture plate (flat writing), constructed by Annie Ernaux—recipient of the 2022 Nobel Prize in Literature—through a deliberately distant, unadorned, and clinical language, by employing a reader-oriented translation criticism approach. The main focus of the research is Ernaux's autobiographical work A Man's Place (La Place), which centers on class conflict and her relationship with her father. In order to construct the dataset, a total of 263 user reviews posted between 2022 and 2026 were collected from various digital book platforms and social media channels (1000Kitap, Kitapyurdu, Ekşi Sözlük). Among these, 50 qualified reviews that directly refer to the author's style, translation quality, the Nobel Prize, or the sociological content of the text were selected through purposive sampling and included in the analysis.

The theoretical framework is built upon the concepts of 'Habitus' and 'Cultural Capital' by Pierre Bourdieu, 'Horizon of Expectations' by Hans Robert Jauss, and 'Translator's Invisibility' by Lawrence Venuti. Reader responses, analyzed through qualitative content analysis, reveal a polarization within the target readership. The findings demonstrate that the rough and cold atmosphere conveyed faithfully by the translator (Siren İdemen) is interpreted by readers with conventional literary expectations as "emotional detachment" or "translation inadequacy." Conversely, readers with higher cultural capital who are able to grasp the sociological depth of the text tend to perceive this style as a marker of authenticity and class-based honesty.

In conclusion, the study shows that dominant norms of fluency and emotionality within the Turkish reception context conflict with the aesthetic discomfort intentionally produced by the author. It further argues that, in this reception universe, translation success is evaluated not by fidelity to the original style but by conformity to established literary expectations, thereby offering a sociological perspective on translation criticism and the visibility/invisibility of the translator.

Keywords: Annie Ernaux, Bourdieu, Flat Writing, a man's place (la place), reader-oriented translation criticism, reception aesthetics.

Ekopolitik Bir Müdahale Olarak Çeviri: Ekolojik Krizin Görsel Temsilleri — Schweblin Örneği

DOÇ. DR. AYŞE IŞIK AKDAĞ*

* İstanbul Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, aysea@istanbul.edu.tr

Bu çalışma, Arjantinli yazar Samanta Schweblin'in çevresel felaket, toksik tarım ve bedensel kırılganlık temalarını işleyen Distancia de Rescate (Kurtarma Mesafesi, 2025) adlı eserinin küresel dolaşımını Michael Cronin'in Eko-Çeviribilim ve Gérard Genette'in Yanmetinsellik kuramları ışığında incelemektedir. Eserin İspanyolca (Arjantin, Meksika, İspanya, Şili versiyonları), İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, Portekizce, Rusça, Türkçe, Çince, Japonca ve Korece baskılarındaki yanmetinsel öğeler karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Analiz sonucunda, ekolojik krizin kültürler arasında dört temel stratejiyle (Soyutlama, Toksik Yoğunlaşma, Bedenselleştirme ve Post-Bedenselleştirme) yeniden inşa edildiği tespit edilmiştir. Bulgular, İspanyolca versiyonlarda krizin politik ve ilişkisel bir çatışma, Avrupa baskılarında tıbbi bir zehirlenme (Almanca/Fransızca), huzurlu bir manzara temsiliyle ekolojik bir silinme (İtalyanca) ya da sessiz bir yabancılaşma (Portekizce) olarak temsil edildiğini göstermektedir. Türkiye baskısında alarmı çağrıştıran kırmızı zemin ve solucanlar tarafından kuşatılmış at figürü üzerinden yaklaşan felaket ve aldatıcı canlılık temasının işlendiği saptanmıştır. Doğu Asya ekseninde ise çarpıcı bir ikilik ortaya çıkmıştır: Japonya baskısı krizi fosilleşmiş bir yok oluş olarak ele alırken, Çin baskısı ekolojik imgeleri tamamen silerek yazar imgesi ve edebi prestiji ön plana çıkarmış (ekolojik sessizlik), böylece çevresel krizi yanmetinsel düzeyde yok saymıştır. Bu bağlamda çalışma, tarım ilaçlarına bağlı çevresel felaketin yanmetinsel düzlemde kimi metinlerde görünür kılınıp kimilerinde dışarıda bırakıldığını ortaya koyarak, çeviri politikalarının yerel algı kalıpları ile insan kaynaklı çevresel kriz gerçekliği arasında köprü kurmakta olduğunu ve çevirinin çevresel kriz bağlamında etik sorumlulukla ilişkili bir süreç olarak işlediğini göstermektedir.

Anahtar sözcükler: eko-çeviribilim, Distancia de Rescate, kurtarma mesafesi, Samanta Schweblin, yanmetinsellik, ekolojik başkalık.

TRANSLATION AS AN ECOPOLITICAL INTERVENTION: VISUAL REPRESENTATIONS OF THE ECOLOGICAL CRISIS — THE CASE OF SCHWEBLIN

This study examines the global circulation of Distancia de Rescate (Fever Dream / Kurtarma Mesafesi, 2025) by Samanta Schweblin, a work that explores themes of environmental disaster, toxic agriculture, and bodily vulnerability, within the frameworks of Eco-Translation Studies by Michael Cronin and Paratextuality by Gérard Genette. Paratextual elements across the book's

Spanish editions (Argentina, Mexico, Spain, Chile), as well as its English, French, German, Italian, Portuguese, Russian, Turkish, Chinese, Japanese, and Korean editions, are analyzed comparatively. The findings reveal that the ecological crisis is reconstructed across cultures through four primary strategies: abstraction, toxic intensification, embodiment, and post-embodiment. In Spanish-language editions, the crisis is represented as a political and relational conflict, while in European editions it appears as medical poisoning (German/French), ecological erasure through tranquil landscapes (Italian), or silent alienation (Portuguese). In the Turkish edition, the use of an alarm-evoking red background and a horse figure surrounded by worms conveys themes of impending catastrophe and deceptive vitality. A striking duality emerges in East Asian editions: the Japanese version frames the crisis as fossilized extinction, whereas the Chinese edition erases ecological imagery altogether, foregrounding the author's image and literary prestige—thus enacting an "ecological silence" at the paratextual level. Overall, the study demonstrates that environmental catastrophe linked to agrochemicals is selectively rendered visible or invisible through paratexts, and that translation policies mediate between local perceptual frameworks and the realities of anthropogenic ecological crisis. In this sense, translation operates as an ethically charged process within the context of environmental crisis.

Keywords: eco-translation studies, Distancia de Rescate, kurtarma mesafesi, Samanta Schweblin, paratextuality, ecological otherness.

Yakup Kadri'nin *Ankara*'sında Feminist Ütopyanın İzleri

AYŞEGÜL BÜYÜKÇAPAR KÜÇÜKDEVLET*

Distopya, edebiyatta ütopik bir toplum düzeninin anlatıldığı eserlerin antitezini ortaya koyan bir türdür. Distopyalar da tıpkı ütopyalar gibi toplumsal bir hoşnutsuzluk neticesinde ortaya çıkmıştır. Ancak onlar ütopyaların eleştirisidir ve olumsuzluklar üzerine yoğunlaşmışlardır. Nitekim distopya türünde kaleme alınan eserlere bakıldığında çoğunun temelinde modernitenin yarattığı birtakım problemler olduğu görülecektir. Bu bağlamda sınıfsal çatışmalar, özne-iktidar ilişkisi, teknolojik gelişmeler, yalnızlık, yabancılaşma ve makineleşme gibi konular distopya metinlerinde sıklıkla tercih edilir. Toplumsal düzeyde eleştiri metinleri olan distopyalarda ele alınan konular bugünün meseleleri olması dolayısıyla okuyucunun aşina olduğu konular da olsa eserlerin genel havası itibarıyla bir huzursuzluk ve geleceğe dair endişe durumu söz konusudur. Distopik anlatılarda dikkat çeken noktalardan biri de okuyucuda rahatsızlık uyandıran durumların metinde yer alan kişiler için olağan oluşudur. Bu durum bir bakıma mevcut şartlara tepkisiz kalan topluma bir göndermedir. İçinde yaşadığı şartları sorgulamayan, eleştirmeyen, iradesini devre dışında bırakmış, adeta robotlaşmış bireyler baskın güçlerin yönlendirmeleriyle yaşantılarını sürdürmektedir. Distopik metinler sermaye birikiminin ve kapitalist sistemin eleştirisini içerir. Makineleşme insana verilen değeri azaltmış, emeğin yerini makineler almıştır. Bu bağlamda tek tip insan görülmektedir. Distopik metinlerde bu insanlar düşünmeyen, sorgulamayan, düzene ayak uyduran kişiler olarak resmedilmiştir. Toplumsal düzenin gün yüzüne çıkmayan bazı sorunlarını görünür kılan distopya, aslında kendi ütopyasını yaratmaktadır. Bu çalışmada, Orhan Kemal'in II. Dünya Savaşı'nın ortaya çıkardığı birtakım problemleri ele aldığı Murtaza adlı romanı, yapı ve içerik olarak taşıdığı distopik unsurlarla birlikte incelenmiştir.

Anahtar sözcükler: Distopya, ütopya, edebiyat, roman, toplum.

TRACES OF FEMINIST UTOPIA IN YAKUP KADRİ'S ANKARA

* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Öğrencisi, aysegul.bykcpr@gmail.com, Orcid: 0000-0003-2128-3807

Utopia is a societal order where happiness, freedom, and justice prevail. The utopian tradition, which began with Thomas More's *Utopia* in 1516, later gained its own distinct identity. Over time, many works containing utopian elements have been written in Turkish and world literature. Each of these works is shaped by the personalities of the authors and the characteristics of the societies to which they belong. The novel in question depicts Ankara during the war years and its situation after the declaration of the Republic. Furthermore the spirit of the National Struggle, the reforms, and the actions and personality of Mustafa Kemal Atatürk are presented in an idealized manner. Another noteworthy point in the novel is the transformation of the protagonist, Selma. Initially experiencing existential angst, Selma later emerges as a respected individual who has gained her freedom. Selma's victory in her struggle against the oppressive system is reminiscent of the realization of a feminist utopia. This study aims to interpret Yakup Kadri's *Ankara* as a feminist utopia.

Keywords: Utopia, literature, novel, society, feminist utopia

Cartas Turcas'ta Doğu-Batı Temsili ve Toplum Eleştirisi

DR. ÖĞR. ÜYESİ AYŞEGÜL OKKA TAĞMAN*

Bu çalışmada Juan Meléndez Valdés'e atfedilen ve büyük ölçüde kayıp olan *Cartas Turcas* (Türk Mektupları) adlı eser, Aydınlanma düşüncesi bağlamında incelenmektedir. Araştırmalar, metnin ilk örneklerinin dönemin gazeteleri *Diario de Madrid* ve *Correo de Madrid*'de anonim olarak yayımlandığını ve daha sonra Russell P. Sebold tarafından yeniden gün yüzüne çıkarıldığını göstermektedir. Bu süreli yayınlar, o dönemde yalnızca bilgi aktarımının değil, aynı zamanda edebî üretimin ve anonim yazarlığın önemli bir mecrası olarak değerlendirilmiştir. Bu çerçevede, kısa ve tefrika edilebilir anlatılar, sansür mekanizmalarını aşmak ve geniş bir okur kitlesine ulaşmak açısından avantaj sunmuştur. Edebî açıdan eser, Montesquieu'nün *Lettres persanes* (İran Mektupları) ile José de Cadalso'nun *Cartas marruecas* (Fas Mektupları) adlı yapıtlarından etkilenmiş; Doğu kökenli kurgusal anlatıcılar aracılığıyla Batı toplumuna yönelik eleştirel bir bakış sunmuştur. İncelenen eserde, İbrahim ve Fatima karakterleri arasındaki mektuplaşma, kadınların toplumsal konumu, özgürlük, eğitim ve evlilik ilişkileri gibi temalar etrafında şekillenen karşıt söylemler ortaya koymaktadır. Öte yandan, 1782'de İspanya ile Osmanlı arasında imzalanan barış antlaşması ve 1787'de Osmanlı elçisinin İspanya'ya gelişi gibi tarihsel olayların dönemin basınında geniş yer bulması, metindeki anlatılarla dikkat çekici paralellikler göstermektedir. Özellikle İbrahim'in aktardığı sahneler ile bu diplomatik gelişmeler arasındaki benzerlik, *Cartas Turcas*'ın yalnızca kurmaca bir metin olmadığını, aynı zamanda tarihsel olaylardan beslenen bir anlatı yapısına sahip olduğunu düşündürmektedir. Eserin tam metni günümüze ulaşmamış olsa da *Cartas Turcas*, Doğu-Batı karşılaştırmasına dayanan yapısıyla hem süreli yayınların edebî üretimdeki rolünü hem de Aydınlanma dönemine özgü toplumsal eleştiri biçimlerini anlamak açısından önemli bir örnek oluşturmaktadır. Bu çalışma, söz konusu metni 18. yüzyıl İspanyol süreli yayın kültürü içinde konumlandırarak, onun hem edebî hem de tarihsel işlevini ortaya koymayı hedeflemektedir.

* Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İspanyol Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, aysegulokka@mehmetakif.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-4362-963X

Anahtar sözcükler: *Cartas turcas*, İspanyol edebiyatı, Osmanlı-İspanya ilişkileri, Juan Meléndez Valdés, *Cartas marruecas.*

EAST-WEST REPRESENTATION AND SOCIAL CRITICISM IN *CARTAS TURCAS*

This study examines the largely lost work, *Cartas Turcas* (Turkish Letters), attributed to Juan Meléndez Valdés, within the context of Enlightenment thought. Research indicates that the earliest examples of the text were published anonymously in the contemporary newspapers *Diario de Madrid* and *Correo de Madrid*, and were later rediscovered by Russell P. Sebold. These periodicals were considered a significant medium not only for the transmission of information but also for literary production and anonymous authorship. In this context, short, serialized narratives offered an advantage in circumventing censorship mechanisms and reaching a wide readership. Literarily, the work is influenced by Montesquieu's *Lettres persanes* (Persian Letters) and José de Cadalso's *Cartas marruecas* (Moroccan Letters); it offers a critical perspective on Western society through fictional narrators of Eastern origin. In the work under examination, the correspondence between the characters Ibrahim and Fatima reveals contrasting discourses shaped around themes such as women's social status, freedom, education, and marital relations. On the other hand, the extensive press coverage of the time, such as the peace treaty signed between Spain and the Ottoman Empire in 1782 and the arrival of the Ottoman ambassador in Spain in 1787, shows striking parallels with the narratives in the text. In particular, the similarity between the scenes recounted by Ibrahim and these diplomatic developments suggests that *Cartas Turcas* is not merely a fictional text, but also possesses a narrative structure nourished by historical events. Although the complete text of the work has not survived to the present day, *Cartas Turcas*, with its structure based on East-West comparison, constitutes an important example for understanding both the role of periodicals in literary production and the forms of social criticism specific to the Enlightenment period. This study aims to reveal the text's literary and historical functions by situating it within 18th-century Spanish periodical culture.

Keywords: *Cartas turcas*, Spanish literature, Ottoman-Spanish relations, Juan Meléndez Valdés, *Cartas marruecas.*

Zola'nın *Germinal*'inde Yoksulluk, Emek ve Toplumsal Cinsiyet

DOÇ. DR. AZİZ ŞEKER*
DOÇ. DR. EMRE ÖZCAN*

Émile Zola'nın *Germinal* (1885) romanı, sanayi kapitalizminin erken döneminde işçi sınıfının maddi koşullarını edebi bir anlatı içinde görünür kılan temel bir toplumsal belgedir. Roman, 19. yüzyıl sonu Fransız işçi sınıfının yoksulluk, sömürü ve baskı koşullarını natüralist bir perspektifle ele alan önemli eserlerden biridir. Sınıfsal ilişkilerin, emek rejimlerinin ve toplumsal hiyerarşilerin "toplumcu gerçekçi" bir edebi evren aracılığıyla çözümlendiği bu eserde henüz emek örgütlenmesinin başında olan maden işçilerinin yaşamı merkeze alınırken, kadın karakterler aracılığıyla sınıfsal tahakkümün patriarkal boyutları da açığa çıkarılmaktadır. Bu çalışma, romandaki kadın karakterlerin -özellikle Catherine Maheu'nun- deneyimlerini ve konumunu sosyolojik bir okumaya tabi tutmayı amaçlamaktadır.

Catherine, erkek egemen maden emeği içinde ücretli emek öznelliğiyle var olurken, kadın bedeni üzerinden işleyen patriarkal eşitsizliğin de göstergesi olarak öne çıkar. Kömür madeni çıkarılan bölgedeki diğer çocuklar gibi çocuk yaşta; daha on yaşında madenlerde çalışmaya başlayan Catherine'in bedeni, emeğin sınıflaştırılmasıyla ilgili olduğu kadar patriarkal ilişkiler içerisinde de tahakküm altına alınır. Onun bedensel varlığı, maden emeğinin sürekliliği açısından vazgeçilmez kılınırken, erkek egemen işçi öznelliği ekseninde de disipline edilen ve denetlenen bir alan haline gelir. Bu durum, sınıfsal tahakkümün patriarkal ilişkilerle nasıl iç içe geçtiğini gösterir. Catherine, bireysel bir karakterden ziyade, kadın işçilerin kolektif deneyimini temsil eden bir figürdür. Bu yönüyle kadın işçilerin hem üretim sürecinde hem de gündelik yaşamlarında maruz kaldıkları çok katmanlı tahakküm biçimlerinin somut bir temsilidir. Catherine'in deneyimi, yoksulluğun ve baskının çeperinde şekillenen, korunmasız, hayatındaki erkekten şiddet görerek yaşadığı koşullardaki bir maden göçüğünde sonlanacaktır.

* Amasya Üniversitesi Rektörlüğü. E-posta: shuaziz@gmail.com. ORCID: 0000-0001-5634-0221
* Başkent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü. E-posta: eozcan@baskent.edu.tr. ORCID: 0000-0002-0877-2457

Bu çalışma, *Germinal*'de kadın karakterlerin temsilini edebiyat sosyolojisi bağlamında ele alarak, romanın sınıf mücadelesini toplumsal cinsiyetle kesişen katmanlı bir yapı içinde kurduğunu ileri sürmektedir. Nitekim romanın enternasyonelin gölgesinde filizlenmeye başlayan sınıf mücadelesini verirken, emek yoğun çalışan kadınların toplumsal yaşamda ve çalışma koşullarında toplumsal cinsiyet açısından yaşadıkları sorunları çözümlemek noktasında sosyolojik veriler içerdiğini belirtmek mümkündür.

Anahtar sözcükler: Edebiyat sosyolojisi, *Germinal*, toplumsal cinsiyet.

POVERTY, LABOR, AND GENDER IN *GERMINAL* OF ZOLA

Émile Zola's *Germinal* (1885) is a foundational social document that renders visible the material conditions of the working class during the early phase of industrial capitalism through a literary narrative. The novel stands as one of the most significant naturalist works depicting the poverty, exploitation, and oppressive conditions experienced by the French working class in the late nineteenth century. While centering on the lives of mine workers, *Germinal* constructs a "social realist" literary universe in which class relations, labor regimes, and social hierarchies are critically examined. Through its female characters, the novel also exposes the patriarchal dimensions of class domination. This study aims to offer a sociological reading of the experiences and social positioning of female characters in the novel, with particular emphasis on Catherine Maheu.

Catherine exists as a "worker" within the male-dominated labor regime of the mines, while simultaneously embodying the patriarchal inequalities inscribed upon the female body. Having begun working in the mines at a very young age, Catherine's body is subjected not only to the class-based organization of labor but also to domination within patriarchal social relations. Her physical presence is rendered indispensable to the continuity of mining labor, yet it is also disciplined and regulated within a male-dominated working-class culture. This condition reveals how class domination is deeply intertwined with patriarchal relations and how gender-based hierarchies are reproduced within the working class itself. Rather than functioning merely as an individual character, Catherine represents the collective experience of working-class women. In this sense, she constitutes a concrete embodiment of the multi-layered forms of domination to which working-class women are subjected, both in the production process and in everyday life. Catherine's experience, shaped

by poverty and oppression, will culminate in a mine collapse, where she lives in vulnerable circumstances, enduring violence from the man in her life.

By examining the representation of female characters in *Germinal* from the perspective of the sociology of literature, this study argues that the novel constructs class struggle as a layered structure intersecting with gender relations. Indeed, it is possible to state that while the novel depicts the class struggle that begins to blossom in the shadow of the international movement, it also contains sociological data regarding the gender-based problems experienced by women working in labor-intensive jobs in social life and working conditions.

Keywords: Sociology of literature, *Germinal*, gender.

Apokalipsin Yeniden Yazımı: W. B. Yeats ve Nazmi Ağıl'da İkinci Gelişin Modernist Yıkımdan Fenomenolojik Deneyime Dönüşümü

DR. ÖĞR. ÜYESİ BARIŞ AĞIR*

Bu çalışmada W. B. Yeats'in "İkinci Geliş" şiirinin apokaliptik temaları ile Nazmi Ağıl'ın aynı adlı şiirindeki içsel kıyamet deneyimi karşılaştırmalı olarak incelenmektedir. Modernist dönem şairi Yeats, "İkinci Geliş" (1919) şiirinde Birinci Dünya Savaşı ve çağdaş medeniyet krizinin tetiklediği kozmik bir yıkımı, tarihsel döngüselliğe dayanan apokaliptik bir vizyonla yansıtır. Yeats'in mistik "gyre" (döngü) teorisi, şiirin imgeleminde merkezkaç bir spiral olarak beliren toplumsal çöküş ve "aslan gövdeli, insan başlı" canavar figürüyle somutlaşır. Buna karşılık, Nazmi Ağıl'ın "İkinci Geliş" (2026) şiiri ise, apokalips kavramını dışsal bir yıkım olmaktan çıkarıp bireyin fenomenolojik deneyimiyle içselleştirir. Ağıl'ın şiirinde kıyamet olgusu, beden ve algı düzleminde yaşantılanan öznel bir dönüşüm olarak ortaya konur; dilsel akış ve bilinç boyutu ön plana çıkar. Bu çalışmada, Julia Kristeva'nın metinlerarasılık kavramı ve Gérard Genette'in dönüşümsel yeniden yazım kategorileri kullanılarak her iki metin arasındaki ilişki tartışılmaktadır. Yeats'in şiirinin başlığı ve izleğinin Ağıl tarafından yeniden sahiplenilmesi, alıntılama yoluyla bir metinlerarası alan yaratmaktadır. Bu yeniden yazım, apokalips temasının modernist karamsarlıktan fenomenolojik bir ontolojik arayışa dönüşmesini sağlamıştır.

Anahtar sözcükler: apokalips, modernizm, fenomenoloji, metinlerarasılık, şiir.

REWRITING THE APOCALYPSE: THE TRANSFORMATION OF THE SECOND COMING FROM MODERNIST DESTRUCTION TO PHENOMENOLOGICAL EXPERIENCE IN W. B. YEATS AND NAZMI AGIL

* Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü.

This study presents a comparative analysis of W. B. Yeats's poem "The Second Coming" and Nazmi Ağıl's Turkish poem of the same title, focusing on the transformation of the apocalypse motif from a modernist vision of destruction to a phenomenological experience. Yeats, as a high modernist poet, depicts in "The Second Coming" (1919) a cosmic catastrophe spurred by World War I and the crisis of civilization, articulated through a cyclical apocalyptic vision rooted in his mystical "gyre" theory. The poem's imagery, such as the widening spiral and the "lion-bodied, human-headed" beast rising from Bethlehem, symbolizes the collapse of traditional order and an impending revelation. In contrast, Nazmi Ağıl's contemporary Turkish poem "İkinci Geliş" (2026) internalizes the apocalypse, shifting it from an external event to an inner phenomenological transformation. Ağıl's poem reconceptualizes apocalypse as a subjective experience realized through the body and perception, emphasized by a continuous flow of language and consciousness. The theoretical framework employs Julia Kristeva's concept of intertextuality and Gérard Genette's categories of textual transformation to explore the relationship between the two texts. Ağıl's reappropriation of Yeats's title and theme creates an intertextual space through quotation, enabling a dialogue between the works. This poetic rewriting transforms the apocalyptic motif from modernist despair into a phenomenological quest for meaning, thereby extending the ontological scope of the original poem.

Keywords: apocalypse, modernism, phenomenology, intertextuality, poetry.

Berman'ın Perspektifinden *The Critic as Artist:* Dante'nin Üstmetninin Didaktik Deformasyonu

BAŞAK İLHAN*
PROF. DR. NİHAL YETKİN KARAKOÇ*

Bu çalışma, çeviri eyleminde kaynak metindeki estetik felsefeyi pedagojik bir öğretiye dönüştüren içsel ve dışsal bozunmaları ele almaktadır. Oscar Wilde'ın The Critic as Artist eserinin 2008 yılında Ercüment Özkaya ve Esin Soğancılar tarafından yapılan iki farklı Türkçe çevirisine odaklanan bu araştırma, metinde Wilde'ın dekadan felsefesini öne çıkaran en önemli üstmetinlerden biri olan Dante Alighieri'nin Cehennem (Inferno) referanslarının aktarımında gözlemlenen deformasyonları çözümlemektedir. Türk edebi çoğuldizgesinin artsüremsel olarak incelenmesi doğrultusunda, çevirmenlerin paralel olarak kaynak metin odaklı bir çalışma yürüttüğü gözlemlenmiştir. Türk edebiyatında tarihsel olarak süregelen didaktik etosun (İlhan & Yetkin Karakoç, 2025) etkisi altında kalan modern çevirmenler, kaynak metindeki estetik muğlaklığı korumak yerine açıklama odaklı bir anlatıya yönelmektedir. Bu çözümlemede, söz konusu müdahalelerin metin içi boyutunu teşhis etmek amacıyla Antoine Berman'ın (1985) "Negatif Analitik" yöntemi uygulanmıştır. Berman'ın "biçim bozucu eğilimler" olarak adlandırdığı kategorilendirme içinde özellikle la clarification (açınsama), l'ennoblissement (yüceltme), l'appauvrissement qualitatif (nitel yoksullaştırma), la destruction des locutions et idiomatismes (deyimlerin bozulması), ve la destruction des résaux signifiants sous-jacents (altta yatan anlam ağlarının bozulması) mekanizmalarının didaktik deformasyonun temel sonuçları olduğu gözlemlenmiştir. Metnin alımlanmasını doğrudan etkileyen metindışı bir unsur olan çevirmen notları ise Gérard Genette'in (1987) tanımladığı "allografik yanmetin" kavramıyla paralel olarak incelenmiş; bu dipnotların salt birer bilgilendirme aracı olmadığı, metin üzerinde didaktik bir yaklaşım sergilediği saptanmıştır. Sonuç olarak bu araştırma, çevirmenlerin erek okurun kapasitesine dair önyargılarından beslenen bu müdahalelerin metnin biçmini bozarak anlam düzleşmelerine neden olduğunu ve Wilde'ın "sanat için sanat" felsefesini temelinden yıkarak dekadan bir manifestoyu sıradan bir pedagojik araca indirgediğini ortaya koymaktadır.

Anahtar sözcükler: çeviri eleştirisi, Oscar Wilde, Antoine Berman, üstmetin, yanmetin.

* basak.ilhan@std.izmirekonomi.edu.tr
* İzmir Ekonomi Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Mütercim ve Tercümanlık Bölümü, İngilizce Mütercim ve Tercümanlık Pr., nihal.yetkin@izmirekonomi.edu.tr

THE DIDACTIC DEFORMATION OF DANTEAN METATEXT IN THE CRITIC AS ARTIST: FROM A BERMANIAN PERSPECTIVE

This study examines the internal and external deformations in the act of translation that transform aesthetic philosophy of the source text into a pedagogical doctrine. Focusing on two different translations of The Critic as Artist produced in 2008 by Ercüment Özkaya and Esin Soğancılar, this research analyses the deformations observed in the transfer of references to Dante Alighieri's Inferno, one of the most significant metatexts foregrounding Wilde's decadent philosophy in the original text. Based on a diachronic examination of the Turkish literary polysystem, it has been observed that translators conduct parallel, source-text-oriented work. Influenced by a historically persistent didactic ethos in Turkish literature (İlhan & Yetkin Karakoç, 2025), modern translators tend to move towards an explanatory narrative rather than preserving the aesthetic ambiguity of the source text. In order to diagnose the textual dimension of these interventions, Antoine Berman's (1985) "Negative Analytic" method was employed. Within Berman's categorisation of "deforming tendencies," mechanisms such as la clarification (clarification), l'ennoblissement (ennoblement), l'appauvrissement qualitatif (qualitative impoverishment), and la destruction des résaux signifiants sous-jacents (the destruction of underlying networks of signification) were identified as the primary outcomes of didactic deformation. Translators' notes, which constitute an extratextual element directly influencing reception, were also examined in parallel with Gérard Genette's (1987) concept of the "allographic paratext." These footnotes were found not to function merely as informative tools but rather to establish a didactic approach to the text. In conclusion, this research demonstrates that these interventions, shaped by translators' prejudices regarding the capacity of the target reader, distort the form of the text and lead to semantic flattening, thereby fundamentally undermining Wilde's "art for art's sake" philosophy and reducing a decadent manifesto to an ordinary pedagogical instrument.

Keywords: translation criticism, Oscar Wilde, Antoine Berman, metatext, paratext

Colonial Identity and Female Subjectivity in the Lover and Wide Sargasso Sea

ÖĞR. GÖR. BETİM NEYRAN CAN*

This paper explores the construction of female subjectivity within colonial and postcolonial contexts through a comparative reading of The Lover by Marguerite Duras and Wide Sargasso Sea by Jean Rhys. Drawing on feminist and postcolonial theoretical perspectives, the study examines how gender, race, and power relations intersect in shaping the identities of the female protagonists.

In The Lover, Marguerite Duras presents a young woman whose identity is influenced by desire, class differences, and the colonial environment of Vietnam. In contrast, Jean Rhys's Wide Sargasso Sea gives voice to a marginalized female figure in the Caribbean, foregrounding themes of displacement, alienation, and identity fragmentation.

The paper approaches identity not as a fixed category but as a fluid and evolving process shaped by memory, narrative voice, and shifting perspectives. Particular attention is given to the role of space, including the colonial landscape, domestic interiors, and the female body, in constructing subjectivity.

By placing these two works in dialogue, this study highlights both similarities and differences in French and English literary responses to colonialism. It argues that both texts challenge dominant colonial narratives while offering complex representations of female identity. The study contributes to ongoing discussions in comparative literature, feminist criticism, and postcolonial studies.

Keywords: female subjectivity, postcolonialism, identity.

SEVGİLİ VE GENİŞ SARGASSO DENİZİ ROMANLARINDA SÖMÜRGE KİMLİĞİ VE KADIN ÖZNELLİĞİ

Bu çalışma, The Lover ve Wide Sargasso Sea adlı eserler üzerinden sömürge ve sömürge sonrası bağlamlarda kadın öznelliğinin nasıl inşa edildiğini karşılaştırmalı olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Feminist ve postkolonyal

* İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Yabancı Diller Yüksekokulu, Yabancı Diller Bölümü, Yabancı Diller Anabilim Dalı, betim.can@iuc.edu.tr

kuramsal yaklaşımlar çerçevesinde, toplumsal cinsiyet, ırk ve güç ilişkilerinin kadın karakterlerin kimlik oluşumundaki rolü analiz edilmektedir.

Marguerite Duras'nın Sevgili adlı romanında, genç bir kadının kimliği arzu, sınıf farklılıkları ve sömürge Vietnam'ının etkisi altında şekillenirken; Jean Rhys'in Geniş Sargasso Denizi adlı eserinde Karayipler bağlamında marjinalleştirilmiş bir kadın karakterin sesi ön plana çıkarılmakta ve yerinden edilme, yabancılaşma ve kimlik parçalanması temaları işlenmektedir.

Çalışma, kimliği sabit bir yapıdan ziyade; bellek, anlatı sesi ve değişken bakış açılarıyla şekillenen dinamik bir süreç olarak ele almaktadır. Ayrıca sömürge mekânı, ev içi alanlar ve beden gibi sembolik mekânların kimlik oluşumundaki rolü üzerinde durulmaktadır.

Bu iki eserin karşılaştırılmasıyla, Fransız ve İngiliz edebiyatında sömürgecilik deneyimine verilen tepkilerin benzerlikleri ve farklılıkları ortaya konulmaktadır. Çalışma, karşılaştırmalı edebiyat, feminist eleştiri ve postkolonyal çalışmalar alanlarına katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar sözcükler: postkolonyalizm, kadın öznelliği, kimlik.

Orhan Kemal'in *Tersine Dünya* ve İsmail Gaspıralı'nın *Kadınlar Ülkesi*'ni Ükronya Olarak Okumak

BETÜL BALOĞLU* - AYŞE YİĞİT*

Ükronya (karşıolgusal tarih), mevcut tarihin bilinen bir noktasından itibaren farklı yönde ilerlemesiyle oluşan "ya şöyle olsaydı / ya öyle olmasaydı" sorusuna dayalı bir türdür. Bu bildiri, İsmail Gaspıralı'nın *Kadınlar Ülkesi* ile Orhan Kemal'in *Tersine Dünyası* eserlerini, tarihin ve sosyal yapının alışılagelmişin dışında kurgulanması dolayısıyla ükronya çerçevesinde incelemeyi amaçlamaktadır. Söz konusu eserlerde toplumsal cinsiyet rollerinin, ataerkil düzenin ters yüz edilişi farklı şekillerde gerçekleşmektedir. İsmail Gaspıralı'nın Sudan çöllerinde kurguladığı anlatısında, kadınların hâkim, asker ve yönetici olduğu, erkeklerin ise ev işleriyle uğraşıp çocuk baktığı ütopik bir düzen sunulur. Bu bakımdan *Kadınlar Ülkesi*'nde, cinsiyet rollerinin biyolojik zorunluluktan ziyade bir terbiye ve âdet meselesi olduğu vurgulanır. Orhan Kemal'in *Tersine Dünya*'sı ise toplumsal cinsiyet rollerinin yer değiştirdiği bir dünyayı konu alır. Eserde kadınlar, dış dünyada egemenlik kuran, ekonomik gücü elinde bulunduran, kabadayılık yapan, sokaklarda nara atan, sert figürler olarak tasvir edilir. Erkeklerse ev işleriyle uğraşan, çocuk bakan, namuslarını korumaya çalışan, eşlerinden şiddet gören pasif figürler şeklinde resmedilir. *Tersine Dünya*'da mevcut geleneksel aile yapısının ve toplumsal yargıların altüst olması bakımdan metin aşağı yönlü ükronya düzleminde irdelenmektedir. Sonuç olarak anaerkil düzenin kurgulandığı söz konusu eserler tarihin bir kırılma noktasından itibaren farklı ilerleyebileceğini gösterir. Gaspıralı'da bu ayrışma coğrafi bir keşifle, Orhan Kemal'de ise toplumsal ters yüz oluşla sağlanır. Ataerkil sistemin çarpıklıkları, kadın erkek ilişiklerindeki eşitsizlikler, kalıplaşmış yargılar sorgulanır. Bu çalışmada sözü edilen eserler, toplumsal cinsiyet rolleri üzerinden mevcut düzenin tersine, başka bir tarihi mümkün kılmasıyla, karşıolgusal tarihî kurmaca olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar sözcükler: ükronya, karşıolgusal anlatı, toplumsal cinsiyet, karşıolgusal tarih, ataerkil düzen.

READING ORHAN KEMAL'S TERSİNE DÜNYA AND ISMAIL GASPIRALI'S KADINLAR ÜLKESİ AS UKRONYA

* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı, Doktora Öğrencisi, betulbaloglu4296@gmail.com
* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı, Doktora Öğrencisi, yigitayse507@gmail.com

Counterfactual history (ukronia) is a genre based on the question of "what if / what if it hadn't been like this," arising from a known point in history progressing in a different direction. This paper aims to examine İsmail Gaspıralı's *Kadınlar Ülkesi* and Orhan Kemal's *Tersine Dünya* within the framework of ukronia, due to their unconventional construction of history and social structure. In these works, the reversal of gender roles and the patriarchal order occurs in different ways. In İsmail Gaspıralı's narrative set in the Sudanese deserts, a utopian order is presented where women are dominant, soldiers, and rulers, and men are engaged in housework and childcare. In this respect, *Kadınlar Ülkesi* emphasizes that gender roles are a matter of upbringing and custom rather than biological necessity. Orhan Kemal's *Tersine Dünya*, on the other hand, deals with a world where gender roles are reversed. In the works, women are depicted as dominant figures in the outside world, holding economic power, acting tough, shouting in the streets, and displaying a harsh demeanor. Men, on the other hand, are portrayed as passive figures engaged in housework, childcare, trying to protect their honor, and suffering violence from their wives. In contrast, the text is examined on a downward, subversive level, considering the overturning of the existing traditional family structure and social judgments in the world. Consequently, these works, which construct a matriarchal order, demonstrate that history can progress differently from a turning point onwards. In Gaspıralı, this separation is achieved through a geographical discovery, while in Orhan Kemal, it is achieved through a social upheaval. The distortions of the patriarchal system, the inequalities in male-female relationships, and ingrained judgments are questioned. In this study, these works are evaluated as counterfactual historical fiction because they make an alternative history possible, contrary to the existing order, through the lens of gender roles.

Keywords: uchronia, counterfactual narrative, gender, counterfactual history, patriarchal order.

Zamanın İçkinliğinden Çözülüşüne: Latronico ve Perec'te Süre Deneyimi

ÖĞR. GÖR. BURCU ÜN*

*Millî Savunma Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, İstanbul, e-posta: burcu.un@msu.edu.tr, ORCID: https://orcid.org/0009-0009-0397-8075

DR. ÖĞR. ÜYESİ GÖKHAN DİNAR*
ÖĞR. GÖR. GİZEM ASLAN*

Bu çalışma, Vincenzo Latronico'nun *"Kusursuzluk"* (2022) ve Georges Perec'in *"Şeyler"* (1965) isimli romanlarını Henri Bergson'un "Süre" (durée) kavramı üzerinden karşılaştırmalı olarak analiz etmeyi amaçlamaktadır. Bergson'un zaman anlayışı, niceliksel olarak ölçülebilen ve mekânsallaştırılmış zamandan farklı olarak, bilinçte yaşanan kesintisiz ve niteliksel bir akış olarak tanımlanan *durée* üzerine kuruludur. Bu bağlamda gerçek zaman nitel, kesintisiz, parçalanamaz ve geçmiş ile şimdinin iç içe geçtiği öznel bir deneyimdir. Modern dünyada zaman nosyonu değişime uğramıştır ve bu değişim zamanın bütünlüğünü deforme etmiş ve zaman bölünerek adeta piksellerine ayrılmıştır. Bu pikseller arasındaki örüntü de aynı biçimde zayıflamıştır. Zamanı oluşturan anlar dijital imajların ve algoritmik akışın hızı nedeniyle birbirinden bağımsız hale gelmiş ve birbirine dokunmadan ayrı parçalar halinde yaşama nüfuz eder olmuştur. Bu ayrı parçaların geçirgenliğini engelleyen parametrelerden biri; nesneler ile kurulan arzu sürekliliğini arz eden yaşam biçimleridir. Perec'te söz konusu arzu sürekliliğini besleyen nesneler zamanı bölümlere ayırırken, Latronico'nun dijital çağ öznelerinde, bu parçalı yapı yerini tam bir atomize oluşa ve kopuşa bırakır. Romanın karakterleri, yaşamlarını özgün bir zaman deneyimi içinde kurmak yerine, sosyal medya imgeleri, tasarım estetiği ve algoritmik yönlendirmeler aracılığıyla yeniden üretir. Bu durum, bireysel deneyimin yerini temsilin, yaşantının yerini ise simülasyonun aldığı bir zaman algısını ortaya çıkarır. Bu çalışma moderniteden dijital çağa geçişte zamanın, bir hayat hikayesi oluşturamayacak kadar kopuk ve derinliksiz bir "anlar koleksiyonuna" dönüştüğünü savunmayı hedeflemektedir.

Anahtar sözcükler: durée, zamansal parçalanma, dijital modernite, simülasyon, tüketim estetiği.

∗İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, İstanbul, e-posta: gokhan.dinar@iuc.edu.tr, ORCID: https://orcid.org/0000-0002-6057-7042
∗Millî Savunma Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, İstanbul, e-posta: gizem.arslan@msu.edu.tr, ORCID: https://orcid.org/0009-0006-9743-8536
ragmentation, digital modernity, simulation, aesthetics of consumption

FROM THE IMMANENCE TO THE DISSOLUTION OF TIME: THE EXPERIENCE OF DURATION IN LATRONICO AND PEREC

This study aims to conduct a comparative analysis of Vincenzo Latronico's Kusursuzluk (Perfection, 2022) and Georges Perec's Things (Les Choses, 1965) through Henri Bergson's concept of duration (durée). Unlike quantitative and spatialized time, Bergson's understanding of time is built upon durée, defined as a continuous and qualitative flow experienced within consciousness. In this context, real time is a subjective experience that is qualitative, uninterrupted, indivisible, and where the past and present are intertwined. In the modern world, the notion of time has undergone a transformation; this shift has deformed the integrity of time, causing it to fragment into what can be described as pixels. Consequently, the patterns between these pixels have weakened. Due to the velocity of digital images and algorithmic flows, the moments constituting time have become independent of one another, permeating life as discrete fragments that do not touch. One of the parameters hindering the permeability of these separate fragments is the lifestyle characterized by a continuity of desire established through objects. While in Perec's work, the objects fueling this continuity of desire divide time into segments, in Latronico's digital-age subjects, this fragmented structure gives way to a total atomization and rupture. Instead of constructing their lives within an authentic experience of time, the characters in the novel reproduce them through social media imagery, design aesthetics, and algorithmic guidance. This situation reveals a perception of time where representation replaces individual experience, and simulation replaces lived reality. This study aims to argue that in the transition from modernity to the digital age, time has transformed into a shallow "collection of moments," too disconnected to form a life story.

Keywords: durée, temporal fragmentation, digital modernity, simulation, aesthetics of consumption.

Franz Kafka'nın *Şato* Romanı ile Tezer Özlü'nün *Yaşamın Ucuna Yolculuk* Eserinde Anlam Arayışı ve Yabancılaşma

DR. ÖĞR. ÜYESİ BURCU YILMAZ ÇEBİN*

Bu çalışmanın konusu, Franz Kafka'nın *Şato* (1926) adlı romanı ile Tezer Özlü'nün *Yaşamın Ucuna Yolculuk* (1984) başlıklı eserinde yolculuk olgusunun tematik olarak incelenmesidir. Kafka'nın metninde K.'nın köye gelişiyle başlayan hareket, daha ilk aşamada şatonun sis ve karanlık içinde belirsizleşmesiyle erişilemeyen bir merkeze yönelen, ancak sürekli ertelenen bir ilerleme olarak kurulur. Buna karşılık Özlü'nün anlatısında özne, farklı Avrupa kentleri arasında dolaşarak geniş bir coğrafyada hareket eder; ancak bu hareket, öznenin kendisini ait hissedebileceği sabit bir merkez üretmez. Öznenin şehirler arasındaki dolaşımı, süreklilik kazanan bir yabancılaşma deneyimine dönüşür.

Çalışmanın amacı, her iki metinde yolculuğun yalnızca fiziksel bir yer değiştirme değil, öznenin anlam arayışı, aidiyet kurma çabası ve varoluşsal konumlanışıyla doğrudan ilişkili bir anlatı unsuru olarak nasıl işlediğini ortaya koymaktır. Bu bağlamda Kafka'da sınırlı bir mekân içinde döngüsel olarak ilerleyen hareket ile Özlü'deki genişleyen yolculuk arasında görünürdeki farklılığa rağmen ortak bir sonuç üretilmiştir. Her iki anlatıda da öznenin bir varış noktasına ulaşamadığı ve hareketin tamamlanma değil, süreklilik kazanan bir arayış hâline dönüştüğü görülmüştür.

Çalışmanın yöntemi, karşılaştırmalı edebiyat çerçevesinde tematik çözümlemeye dayanmaktadır. Metinlerde yolculuk, yabancılaşma, mekân algısı ve ulaşılamayan merkez/mekân algısı temaları belirlenmiştir. Bu temalar anlatı içindeki işlevleri ve özne üzerindeki etkileri açısından karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Sonuç olarak çalışma, Kafka'da kapalı ve sınırlı bir mekânda gerçekleşen hareket ile Özlü'de açık ve geniş coğrafyalara yayılan yolculuğun, biçimsel farklılıklarına rağmen benzer bir varoluşsal duruma işaret ettiğini ortaya koymaktadır. Her iki metinde de yolculuk, özneyi bir merkeze ulaştıran bir süreç olmaktan ziyade, onu sürekli ertelenen bir anlam arayışı içinde bırakan ve yabancılaşmayı derinleştiren bir deneyim olarak kurgulanmıştır.

* Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü/Komrat Devlet Üniversitesi, Gagauz Dili ve Tarihi Bölümü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, e-mail: burcuyilmazcebin@gmail.com, ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-3901-1036

Anahar Kelimeler: Franz Kafka, Teze Özlü, anlam arayışı, yolculuk, yabancılaşma.

QUEST FOR MEANING AND ALINETION IN FRANZ KAFKA'S *DAS SCHLOSS* AND TEZER OZLU'S *YAŞAMIN UCUNA YOLCULUK*

The subject of this study is a thematic examination of the concept of journey in Franz Kafka's novel *Das Schloss* (1926) and Tezer Özlü's work *Yaşamın Ucuna Yolculuk* (1984). In Kafka's text, the movement that begins with K.'s arrival in the village is established, from the very outset, as a progression towards an inaccessible centre-one that becomes indistinct amidst the castle's mist and darkness-yet is constantly deferred. In contrast, in Özlü's narrative, the subject moves across a vast geography, travelling between different European cities; yet this movement does not produce a fixed centre to which the subject might feel a sense of belonging. The subject's wandering between cities transforms into an experience of alienation that becomes continuous.

The aim of this study is to demonstrate how, in both texts, the journey functions not merely as a physical relocation, but as a narrative element directly linked to the subject's quest for meaning, efforts to establish a sense of belonging, and existential positioning. In this context, despite the apparent difference between the cyclical movement within a confined space in Kafka and the expanding journey in Özlü, a common outcome has been produced. In both narratives, it is observed that the subject fails to reach a destination, and the movement transforms not into completion but into a quest that gains continuity.

The methodology of the study is based on thematic analysis within the framework of comparative literature. The themes of journey, alienation, perception of space, and the perception of an unattainable centre/space have been identified in the texts. These themes have been examined comparatively in terms of their functions within the narrative and their effects on the subject.

Consequently, the study demonstrates that, despite their formal differences, the movement taking place within a closed and confined space in Kafka and the journey spreading across open and vast landscapes in Özlü point to a similar existential condition. In both texts, the journey is constructed not as a process that leads the subject to a centre, but rather as an experience that leaves them in a state of constantly deferred meaning-seeking and deepens their alienation.

Keywords: Franz Kafka, Teze Özlü, quest for meaning, journey, alienation.

Hülya Başarangil Demir'in *Bilinmeze Doğru* Romanında Millî Bilincin İşlenişi

BURHAN SEZER ÖZTÜRK*

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Sivas/Türkiye, burhansezerozturk@gmail.com, ORCİD: 0009-0009-7520-5899.

Bu bildiri, Hülya Başarangil Demir'in "2025 Emine Işınsu Roman Ödülü"ne layık görülen *Bilinmeze Doğru* romanında millî bilincin nasıl işlendiğini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada nitel metin çözümlemesi yöntemi esas alınmıştır. Roman, Kırım Türklerinin tarihsel süreç içerisinde yaşadıkları göç tecrübesini ve bu süreçte şekillenen millî bilinç anlayışını konu edinmektedir. Yazarın aile geçmişinden ve sözlü anlatılardan beslenen roman, Rus Çarlığı yanlıları ile Kızıllar arasında yaşanan iç savaşlar nedeniyle Kırım'da huzur içinde yaşayamayan Kırım Türklerinin Romanya üzerinden Türkiye'ye uzanan göç yolculuğunu anlatmaktadır. Eserde yer alan karakterler, yaşadıkları göç ve sürgün tecrübelerine rağmen geçmişleriyle kurdukları bağları korumaya çalışmakta; kültürel değerlerini ve geleneklerini yeni hayatlarına taşımaktadır. Bu çalışma, romanda millî bilincin tematik düzlemde nasıl kurulduğunu ve Kırım Türklerinin kimlik mücadelesinin edebî anlatı aracılığıyla nasıl temsil edildiğini ortaya koymayı hedeflemektedir. Çalışmada özellikle göç deneyimi, yaşanılan toprağa bağlılık, tarihsel hafıza ve aidiyet duygusu gibi unsurlar üzerinden roman kahramanlarının millî kimliklerini nasıl korudukları ve aktardıkları üzerinde durulmuştur. Ayrıca karakterlerin Kırım'a yeniden dönme umutlarının millî bilincin oluşumuna katkısı değerlendirilmiştir. Türk milletinin karşılaştığı tüm felaketlere rağmen her defasında yeniden ayağa kalkma gücüne sahip olduğunu gösteren ve Kırım Türklerinin kimlik mücadelesini edebî bir zeminde görünür kılan roman, yaşananları yalnızca bir sosyal olay olarak aktarmakla kalmayıp Türk milletinin direniş ve varoluş mücadelesini Zümrüdüanka motifi aracılığıyla da sembolik olarak yansıtmaktadır.

Anahtar sözcükler: Hülya Başarangil Demir, *Bilinmeze Doğru*, millî bilinç, göç, Kırım Türkleri.

THE TREATMENT OF NATIONAL CONSCIOUSNESS IN HULYA BAŞARANGIL DEMIR'S NOVEL *BILINMEZE DOĞRU*

This paper aims to examine how national consciousness is represented in Hülya Başarangil Demir's novel *Bilinmeze Doğru*, which was awarded the 2025 Emine Işınsu Novel Prize. The study is based on the method of qualitative textual analysis. The novel focuses on the migration experience of the Crimean Turks throughout history and the understanding of national consciousness

shaped within this process. Drawing on the author's family background and oral narratives, the novel narrates the migration journey of Crimean Turks—who could not live peacefully in Crimea due to the civil conflicts between the supporters of the Russian Tsardom and the Reds—from Crimea to Turkey via Romania. The characters in the novel strive to preserve their ties with the past despite the experiences of migration and exile; they carry their cultural values, traditions, and perception of homeland into their new lives. This study seeks to reveal how national consciousness is constructed on a thematic level in the novel and how the identity struggle of the Crimean Turks is represented through literary narrative. In particular, the study focuses on how the protagonists maintain and transmit their national identity through elements such as migration experience, the notion of homeland, historical memory, and the sense of belonging. Furthermore, the contribution of emotions such as attachment to the past and the hope of returning to Crimea to the formation of national consciousness will be evaluated. The novel, which demonstrates that the Turkish nation possesses the strength to rise again despite the numerous hardships it has faced, makes the identity struggle of the Crimean Turks visible on a literary ground. In this respect, the narrative not only presents these experiences as a social phenomenon but also symbolically reflects the resistance and existential struggle of the Turkish nation through the motif of the Phoenix.

Keywords: Hülya Başarangil Demir, *Bilinmeze Doğru*, national consciousness, migration, Crimean Turks.

Taşlıcalı Yahyâ'nın Dîvân'ında Bulunmayan Bir Şiir: Şâh Tahmasb Hicviyyesi

DR. ÖĞR. ÜYESİ BÜŞRA ÇELİK VURAL*

Taşlıcalı Yahyâ Bey (ö. 1582 ?), Türk edebiyatında "seyf ve kalem" sahibi bir şair olarak hem askerî hem de edebî ruhu şahsında birleştiren nadir şahsiyetlerdendir. Bir yandan Dîvân ve Hamse sahibi bir şair olacak kadar edebiyatla uğraşan Yahyâ, diğer yandan Çaldıran'dan Sigetvar'a kadar geniş bir zaman ve coğrafyaya yayılan gazalara katılmış, hayatının son yıllarını ise bir uç gazisi olarak Rumeli serhadlerinde geçirmiştir. Eserlerinde gazi kimliğine sık sık atıfta bulunan Yahyâ'nın bu kimliğiyle övünç ve şeref duyduğu muhakkaktır. Bu bildiride ise şairin gaza düşüncesi etrafında şekillenen bir başka manzumesi ele alınacaktır. Yahyâ'nın Dîvân'ında yer almayan ve muhtemelen Kânûnî Sultan Süleyman'ın (ö. 1566) II. İran Seferi (1548-1549) esnasında yazdığı ilgili şiiri iki farklı şiir mecmuasında tespit edilmiştir. Mütekerrir murabba nazım şekli ile yazılmış olan şiir toplam altı bentten müteşekkildir. Hicviyye özelliği gösteren şiirde Yahyâ, Safevî hükümdarı Şâh Tahmasb'ı (ö. 1576) hedef alarak onu "şâhlık sevdâsı"ndan vazgeçip Kânûnî Sultan Süleyman'a boyun eğmeye davet etmiştir. Bununla birlikte, Yahyâ'nın Şah Tahmasb'ı "küfür"le itham ederek Safevî Devleti'nin mezhepsel farklılıklarını şiirine taşıdığı görülmektedir. Bildiride hem Taşlıcalı Yahyâ'nın hem de dönemin Safevî algısını yansıtan ve günümüze kadar meçhul kalmış bu şiiri irdelenerek Osmanlı-Safevî rekabetinin sadece askerî ve siyasî saha ile sınırlı kalmayıp edebî ve ideolojik düzlemde nasıl sürdürüldüğü gözler önüne serilecektir. Ayrıca, asker-şair olarak bilinen Yahyâ Bey'in aynı zamanda bir ideolog yönünün olduğu da ortaya konulacaktır.

Anahtar sözcükler: Taşlıcalı Yahyâ, Kânûnî Sultan Süleyman, Şâh Tahmasb, II. İran Seferi, hicviyye.

A POEM ABSENT FROM YAHYA OF TASHLICA'S DIVAN: A SATIRE ON SHAH TAHMASB

*Yıldız Teknik Üniversitesi/ Dr. Öğr. Üyesi/ busra.celk@hotmail.com/ Orcid id: https://orcid.org/0000-0002-5419-1805

Taşlıcalı Yahyâ Bey (d. 1582?), one of the rare figures in Turkish literature, stands out as a poet who embodied both "the sword and the pen", uniting military and literary qualities in his person. While Yahya was deeply involved in literature, becoming a poet with a Dîvân and a Khamsa, he also participated in numerous campaigns spanning a vast period and geography, from Chaldiran to Szigetvár, and spent the last years of his life as a frontier ghazi on the Rumelian borders. It is certain that Yahyâ, who frequently refers to his status as a ghazi in his works, takes pride and honour in this identity. This paper will examine another poem by the poet that revolves around the idea of ghaza. This poem, which is not included in Yahya's Dîvân and was likely written during Sultan Suleiman the Lawgiver's (d. 1566) Second Persian Campaign (1548-1549), has been identified in two different poetry collections. The poem, written in the form of a recurring quatrain, consists of six stanzas. In this satirical poem, Yahyâ targets the Safavid ruler Shah Tahmasb (d. 1576), urging him to abandon his "ambition for kingship" and submit to Sultan Suleiman the Lawgiver. Displaying the characteristics of a satire (hicviye), the poem targets the Safavid ruler Shah Tahmasb, urging him to abandon his "desire for kingship" and submit to Sultan Suleiman. At the same time, Yahyâ portrays Shah Tahmasb as a "heretic", reflecting the sectarian tensions of the Safavid state within his verse. By analyzing this previously unknown poem -which reflects both Taşlıcalı Yahyâ's perspective and the Ottoman perception of the Safavids- this study demonstrates that the Ottoman-Safavid rivalry extended beyond the military and political spheres into the literary and ideological domains. It also reveals that Yahyâ Bey, known as a soldier-poet, possessed a distinct ideological dimension.

Keywords: Yahyâ of Tashlica, Sultan Suleiman the Lawgiver, Shah Tahmasb I, Second Persian Campaign, satirical poem.

Yahya Kemal'in Arayışlarının Bir Sonucu Olarak Millî Romantizm Yahut Millî Romantik Duyuş Tarzı

DR. ÖĞR. ÜYESİ CAFER GARİPER*

Yahya Kemal, gençlik dönemi arayışlarıyla *Nev-Yunanîliğe* (*Bahr-ı Sefid* Havza-i Medeniyeti) yol açtığı gibi, Nayîler'e de zemin hazırlar. Onun daha derin ve temelli arayışı millî romantik duyuş tarzına bağlı bir edebiyat vücuda getirmek çabası olur. Şairin Paris yıllarına (1903-1912) dayanan bu arayışı, İmparatorluğun çözülüş ve ulus devletin kuruluş süreciyle birlikte yürür. Esasen Bahr-ı Sefid Havza-i Medeniyeti de Nayîler yönelişi de onun mensubu olduğu milletin ruhuna ve tarihi yolculuğuna uygun bir edebiyat arayışının yansımalarıdır. Asıl kıvamını II. Meşrutiyet'in sonlarına doğru bulmaya başlayan bu arayış, Paris'te yazmaya başladığı Türk destanından "Süleymaniye'de Bayram Sabahı"na kadar ölümde, aşkta, ayrılıkta, gurbette bütün bir millî romantizmin ürünü olarak doğar. Bu yönüyle Millî Romantik Duyuş Tarzının güçlü ifadesi olan Yahya Kemal şiiri, bir kimlik ve ulus bilincinin inşasında da önemli yer tutar. Onun kalem ürünleri tıpkı Shakespeare, Puşkin, Gothe, Hugo'nun yaptığı gibi mensup olduğu halkın/milletin mekân ögesinden zamana ve bütün bir duyuş ve düşünüş tarzına kadar kuşatıcı bir metin bütünü olarak varlık kazanır. Kaynağını romantizmden alan Millî Romantik Duyuş Tarzının izlerine Nâmık Kemal'den Mehmet Âkif'e, Ahmet Hamdi Tanpınar'dan Arif Nihat Asya'ya çok sayıda sanatkârın kalem ürünlerinde de rastlanır. Buna rağmen Millî Romantik Duyuş Tarzı adlandırılması ve çerçevelendirilmesi edebiyat araştırmalarında, edebiyat tarihçiliğinde gereğince yer almış değildir. Bu bildiride Yahya Kemal'in Paris yıllarında başlayan *millî romantizm* arayışı ve onun sanatındaki izleri takip edilmeye, bu adlandırmanın kapsamı üzerinde durulmaya çalışılacaktır.

Anahtar sözcükler: Yahya Kemal, millî romantik duyuş tarzı.

*SDÜ Fen–Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü,
e-posta: cafergariper@sdu.edu.tr

AS A RESULT OF YAHYA KEMAL'S SEARCHES NATIONAL ROMANTICISM OR THE NATIONAL ROMANTIC STYLE

Just as Yahya Kemal's youthful quests paved the way for the Neo-Hellenic movement (the Civilisation of the White Sea), so too did they lay the groundwork for the Nayîs. His deeper and more fundamental quest was an endeavour to create a literature rooted in a national romantic sensibility. This quest, rooted in the poet's years in Paris (1903–1912), unfolded alongside the dissolution of the Empire and the establishment of the nation-state. Essentially, both the 'Bahr-ı Sefid Civilisation Basin' and the 'Nayîs' movement were reflections of a literary quest aligned with the spirit and historical journey of the nation to which he belonged. Beginning to take its true form towards the end of the Second Constitutional Era, this quest emerges as the product of a whole national romanticism—from the Turkish epic he began writing in Paris to 'Bayram Morning at Süleymaniye'—encompassing death, love, separation and exile. In this respect, Yahya Kemal's poetry, a powerful expression of the National Romantic Sensibility, also plays a significant role in the construction of identity and national consciousness. His literary works, much like those of Shakespeare, Pushkin, Goethe and Hugo, take shape as a comprehensive textual whole that encompasses everything from the spatial elements of the people/nation to which he belonged, through to time and an entire mode of feeling and thinking. Traces of the National Romantic Style, which draws its origins from Romanticism, can be found in the literary works of numerous artists, from Namık Kemal to Mehmet Âkif, and from Ahmet Hamdi Tanpınar to Arif Nihat Asya. Nevertheless, the designation and conceptualisation of the National Romantic Sensibility has not been given its due place in literary studies or literary history. This paper will attempt to trace Yahya Kemal's quest for national romanticism, which began during his years in Paris, and the traces of this in his art, whilst focusing on the scope of this designation.

Keywords: Yahya Kemal, national romantic style.

Şahbuz ve Babek Bölgesi Etnotoponimlerinin Yapısal Sınıflandırma İlkeleri

ARŞ. GÖR. CEMİLE MUHARREMOVA*

Makalede, etnotoponimlerin yapısal analizinin temel özellikleri ve bunların dilbilimsel açıdan önemi irdelenmiş, çalışma özellikle Şahbuz ve Babek bölgelerinde etnonimler (kabile, halk, sülale adları) temelinde teşekkül eden coğrafi adlar üzerine yoğunlaştırılmıştır. Yer adlarının yalnızca dilbilimsel birer fenomen olmayıp, aynı zamanda etnik tarihi, göç yollarını ve iskân süreçlerini yansıtan tarihî kaynaklar olduğu vurgulanmıştır. Bu bağlamda, toponimlerin yapısal sınıflandırması noktasında dilbilim literatüründeki mevcut problemlere değinilmiş ve ilgili bölgelerdeki etnotoponimler dört ana yapısal tip (basit, türemiş, birleşik, öbekleşmiş) esas alınarak sınıflandırılmıştır. Araştırma sürecinde, yalın etnotoponimlerin (Biçenek, Kolanı, Halhal vb.) kabile adlarının doğrudan coğrafi adlara dönüşümünün en eski katmanını temsil ettiği sonucuna varılmıştır. Türemiş etnotoponimler, Azerbaycan Türkçesinin ekleşme modeline dayanmakta olup *-lı, -lık, -lar* ekleri aidiyet ve etnik özellik bildirmektedir. Birleşik (mürekkep) etnotoponimler ise iki veya daha fazla sözlüksel birimin birleşmesinden meydana gelmektedir. Bu bağlamda makalede; Külüs, Selesüz ve Payız gibi toponimlerin birleşik yapılı yer adları olarak yapısal çözümlemesi yapılmıştır. Öbekleşme yoluyla oluşan toponimler ise sözdizimsel yapının sözcükleşmesi niteliğinde olan bilinçli bir adlandırma eylemini yansıtmaktadır. Makalede ayrıca, tarihî fonetik değişimler sonucunda özgün biçimini kaybetmiş olan toponimlere (Göynük, Şada, Tirkeş, Gecezor) de özel bir dikkat atfedilmiştir. Etnotoponimlerin yapısal sınıflandırma ilkelerine dair yapılan incelemeler, bu kategorinin Azerbaycan onomastiğinde gerek zengin ampirik veriler gerekse derin teorik meseleler açısından özel bir konuma sahip olduğunu göstermektedir. Dört temel yapısal tip (basit, türemiş, birleşik ve öbekleşme yoluyla oluşan) etnotoponimlerin her biri, kendine has biçim-anlamsal özellikleri ile ayrışmaktadır. Basit etnotoponimler tarihsel

*Azerbaycan Milli İlimler Akademisi (AMEA), Güzelsanatlar, Dil ve Edebiyat Enstitüsü Bilimsel Araştırma görevlisi Cemilenihatmeherremova@gmail.com, https://orcid.orc0009-0007-44941143

olarak en eski katmanı temsil eder; bu tür adlar, kabile isimlerinin doğrudan coğrafi isimlere dönüşümünün izlerini taşımaktadır. Türemiş etnotoponimler ise Azerbaycan Türkçesinin söz varlığı oluşturmadaki baskın modeli olan ekleşmenin yüksek verimliliğini kanıtlar niteliktedir. Sonuç olarak belirtmek gerekir ki; etnotoponimlerin yapısal sınıflandırılması yalnızca morfolojik bir prosedür değil, tarihsel-etnik bilginin dilbilimsel araçlarla deşifre edilmesidir.

Anahtar sözcükler: etnotoponim, etnonim, yapısal sınıflandırma, Şahbuz bölgesi, Babek bölgesi, söz yapımı, büyük ünlü uyumu (sinharmonizm).

PRIMARY PRINCIPLES OF THE STRUCTURAL CLASSIFICATION OF ETHNOTOPONYMS IN SHAHBUZ AND BABEK DISTRICTS

This article examines the primary characteristics of the structural analysis of ethnotoponyms and their significance from a linguistic perspective, focusing primarily on geographical names derived from ethnonyms (names of tribes, peoples, and lineages) within the Shahbuz and Babek districts. It is noted that toponyms are not merely linguistic phenomena but also serve as sources reflecting ethnic history, migration routes, and settlement processes. The article addresses existing problems in the linguistic classification of toponyms based on their structure and provides a classification of the ethnotoponyms in the Shahbuz and Babek districts into four main structural types (simple, derivative, compound, and phrasal). The research concludes that simple ethnotoponyms (e.g., Bichenek, Kolani, Khal-khal) represent the oldest layer of the direct transformation of tribal names into geographical names. Derivative ethnotoponyms are based on the morphological derivation model of the Azerbaijani language, where suffixes such as *-lı, -lık,* and *-lar* denote possession and ethnic characteristics. Compound ethnotoponyms are formed by the combination of two or more lexical units. In this regard, the article provides a structural analysis of toponyms such as Külüs, Selesüz, and Payız as compound place names. Toponyms formed through phrasal combinations reflect a conscious act of naming, representing the lexicalization of syntactic structures. The article also pays special attention to toponyms that have lost their original forms due to historical phonetic changes (e.g., Göynük, Şada, Tirkeş, Gecezor). The study of the structural classification principles of ethnotoponyms demonstrates that this category holds a unique position in Azerbaijani onomastics, both in terms of providing rich empirical material and addressing profound theoretical issues. Each of the four primary structural types of

ethnotoponyms (simple, derivative, compound, and phrasal) is distinguished by its own specific morpho-semantic features. Simple ethnotoponyms represent the historically oldest layer: they bear the traces of the direct transformation of tribal names into geographical designations. Derivative ethnotoponyms, on the other hand, prove the high productivity of suffixation, which is the dominant word-formation model in the Azerbaijani language. In conclusion, the structural classification of ethnotoponyms is not merely a morphological procedure but rather the interpretation of historical-ethnic data through the lens of linguistics.

Keywords: ethnotoponym, ethnonym, structural classification, Shahbuz district, Babek district, word-formation, vowel harmony (synharmonism).

Kültürel Bilinç Aktarım Göstergelerinin Göstegelerarasılığı: "Alageyik" İmgesinin Evrenselliği "*Kutsal Geyiğin Ölümü*" Filmi Ve Yaşar Kemal'in "*Alageyik*" Anlatısı

CEREN AYDIN*

UMAY RANA USTA*

PROF. DR. SONGÜL ASLAN*

Bu çalışma, kültürel bilinç aktarımında önemli bir rol oynayan göstergelerarasılık bağlamında "Alageyik" imgesinin evrenselliğini karşılaştırmalı olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada eski Türk söyleminden yazınsallığa ve sinemaya uzanan anlatı düzlemlerinde aynı imgenin farklı türlerde yeniden nasıl üretildiği ve anlamlandırıldığı ele alınmaktadır. Bu doğrultuda, Yaşar Kemal'in "*Alageyik*" anlatısı ile Yönetmen Yorgos Lanthimos'un "*Kutsal Geyiğin Ölümü*" filmi karşılaştırmalı bir bakış açısıyla çözümlenmiştir.

Araştırmada, Algirdas Julien Greimas'ın genel izlem örnekçesi temel alınarak göstergebilimsel çözümleme yöntemi kullanılmıştır. Greimas'ın örnekçesi, anlamın betisel, anlatısal ve izleksel düzeylerde nasıl üretildiğini ortaya koyarak "Alageyik" imgesinin anlatı içindeki işlevini çözümlemek için yöntemsel bir zemin sunmuştur. Bu doğrultuda "Alageyik" imgesinin metinlerarası ve göstergelerarası kullanımı karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Elde edilen bulgular, "Alageyik" imgesinin yalnızca belirli bir kültürel bağlamla sınırlı kalmadığını, aksine doğa, masumiyet, bilgelik, aidiyet ve kutsallık gibi evrensel anlam katmanlarının olduğunu göstermektedir. "Alageyik" imgesinin farklı anlatı alanlarında yeniden üretilmesi, kültürel belleğin sürekliliğini sağlayan önemli bir unsur olarak değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, bu çalışma "Alageyik" imgesinin farklı anlatı evrenleri arasında kurduğu anlam köprüleri aracılığıyla kültürel bilinç aktarımında işlevsel bir rol üstlendiğini ortaya koymakta; göstergelerarası anlatı

*YL Öğrencisi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, ORCID: 0009-0007-5071-0886
*YL Öğrencisi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, ORCID: 0009-0000-6999-5921
*Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Öğretim Üyesi, ORCID: 0000-0001-7484-516X

çözümlemelerinin kültürlerarası göstergelerin evrenselliğini açığa çıkarmadaki önemine dikkat çekmiştir.

Anahtar sözcükler: alageyik imgesi, Algirdas Julien Greimas, evrensel anlam katmanları, göstergebilim, göstergelerarasılık, kültürel bellek.

INTERSEMIOTICITY OF CULTURAL CONSCIOUSNESS TRANSFER INDICATORS: THE UNIVERSALITY OF THE "SPOTTED DEER" IMAGE IN "THE KILLING OF A SACRED DEER" AND YAŞAR KEMAL'S "ALAGEYİK" NARRATIVE

This study aims to comparatively examine the universality of the "Spotted Deer" image within the framework of intersemioticity, which plays a significant role in the transmission of cultural consciousness. The study addresses how the same image is reproduced and reinterpreted across different narrative planes, ranging from ancient Turkish discourse to literature and cinema. In this context, Yaşar Kemal's "Alageyik" narrative and Yorgos Lanthimos's film The Killing of a Sacred Deer are analyzed from a comparative perspective.

In the research, a semiotic analysis method based on Algirdas Julien Greimas's general narrative schema is employed. Greimas's model provides a methodological framework for revealing how meaning is produced at discursive, narrative, and thematic levels, and for analyzing the function of the "Spotted Deer" image within the narrative. Accordingly, the intertextual and intersemiotic uses of the "Spotted Deer" image are comparatively examined. The findings indicate that the "Spotted Deer" image is not confined to a specific cultural context; rather, it encompasses universal layers of meaning such as nature, innocence, wisdom, belonging, and sacredness. The reproduction of this image across different narrative domains is considered a significant element in sustaining cultural memory.

In conclusion, this study demonstrates that the "Spotted Deer" image plays a functional role in the transmission of cultural consciousness through the semantic bridges it establishes between different narrative worlds. It also highlights the importance of intersemiotic narrative analyses in revealing the universality of cultural signs.

Keywords: spotted deer image, Algirdas Julien Greimas, universal layers of meaning, semiotics, intersemioticity, cultural memory.

Azerbaycan Şiirinde Sanatsal İfade Araçlarının İşaretleri ve Özellikleri: Milli Renk ve Benzersiz Bileşenler

CEYRAN VALİYEVA*

Bu çalışma, Azerbaycan şiirinde kullanılan sanatsal ifade araçlarının belirgin özelliklerini ve özgün yönlerini, özellikle ulusal renk ve benzersiz bileşenler bağlamında incelemektedir. Doğu ve Batı kültürel geleneklerinin kesişiminde şekillenen Azerbaycan şiiri, folklorik motifler, klasik edebi miras ve modern eğilimlerin sentezine dayanan zengin bir imge sistemine sahiptir. Araştırmada metafor, epitet, sembol, alegori ve ritmik entonasyon yapıları gibi temel ifade araçları analiz edilmiştir. Çalışmada ayrıca ulusal ve kültürel özgünlük üzerinde durulmuş; doğa tasvirleri, tarihî-kültürel unsurlar ve Azerbaycan halkının dünya görüşünü yansıtan sembolik imgeler ele alınmıştır. İnceleme sonuçları, Azerbaycan şiirinin ifade gücünün büyük ölçüde sözlü halk edebiyatı gelenekleriyle, özellikle aşık sanatı ve epik formlarla olan güçlü bağından kaynaklandığını göstermektedir. Bunun yanı sıra, şiir dilinin özgün bileşenleri olan müzikalite, ritim ve ses düzeni gibi unsurların, şiirin duygusal etkisini artırdığı vurgulanmaktadır. Bu özellikler, okuyucuda derin bir estetik ve duygusal etki yaratmaktadır. Makale, edebi dünya görüşünün, estetik zevkin yanı sıra insanların manevi ve ahlaki niteliklerinin oluşumunda rol oynayan manzara ve doğa temalı şiirlere, bunların özelliklerine ve karakteristiklerine özel önem vermektedir. Makalenin önemli bir amacı, lirik bir eserde yansıtılan sanatsal tasvir yoluyla, kişide yerel doğaya ve onun gizemli güzelliğine karşı bir sevgi uyandırmak ve bu güzelliğin korunmasına yönelik muhafazakâr bir tutum oluşturmaktır. Makale ayrıca, sosyo-politik motiflere dayanan ve özel bir lirik türünü temsil eden lirik eserlerin yaratıcı ve eleştirel doğasını inceliyor, ilgili bir analiz yapıyor ve sonuçlar çıkarıyor. Sonuç olarak, Azerbaycan şiirinde kullanılan ifade araçlarının yalnızca estetik bir işlev taşımadığı, aynı zamanda

* Ganja State University (PhD student), Azerbaijan, Mingachevir State University (Lecturer), Azerbaijan, ORCID: https://orcid.org/0000-0002-0581-7226, Email: ceyran.valiyeva@mdu.edu.az

ulusal kimliğin ve kültürel hafızanın korunmasında önemli bir rol oynadığı belirtilmektedir.

Anahtar sözcükler: sanatsal ifade, şiir, şarkı sözleri, manzara, doğa.

SIGNS AND SPECIFIC FEATURES OF MEANS OF ARTISTIC EXPRESSION IN AZERBAIJANI POETRY: NATIONAL COLOR AND UNIQUE COMPONENTS

This study examines the distinctive features and specific characteristics of expressive means in Azerbaijani poetry, with a focus on national color and unique components. Azerbaijani poetry, shaped at the intersection of Eastern and Western cultural traditions, reveals a rich system of imagery based on the synthesis of folklore motifs, classical heritage, and modern literary trends. The research analyzes key stylistic devices such as metaphor, epithet, symbol, allegory, and rhythmic-intonational structures that contribute to the depth and polysemy of poetic texts. Particular attention is given to national and cultural specificity, which manifests in the use of traditional images of nature, historical and cultural references, and symbolic elements reflecting the mentality and worldview of the Azerbaijani people. The findings suggest that the expressiveness of Azerbaijani poetry is largely determined by its close connection with oral folk traditions, including the ashug tradition and epic forms. In addition, the study explores unique components of poetic language, such as musicality, distinctive rhythm, and sound organization, which enhance the emotional impact of poetic works. These features contribute to the creation of a vivid and immersive poetic experience. The article pays special attention to landscape and nature lyrics, their features and characteristics, which participate in the formation of the literary worldview, aesthetic taste, as well as the spiritual and moral qualities of people.An important motive of the article is the idea of awakening in a person a love for native nature and its mysterious beauty, through artistic depiction, reflected in a lyrical work, as well as the formation of a conservative attitude towards the preservation of this beauty.The article also examines the creative and critical nature of lyrical works, which represent a special type of lyricism and are based on socio-political motives, conducts a corresponding analysis and draws conclusions.The paper concludes that expressive means in Azerbaijani poetry serve not only an aesthetic function but also act as a crucial tool for preserving national identity and cultural memory, ensuring the continuity of literary traditions in the context of globalization and cultural exchange.

Keywords: artistic expressiveness, poetry, lyrics, landscape, nature.

Emily Brontë'nin U*ğultulu Tepeler* Romanı: Varoluşçu Düşünce Bağlamında Bir İnceleme

DR. ÖĞR. ÜYESİ ÇİĞDEM ALP PAMUK*

Emily Brontë'nin Uğultulu Tepeler (1847) romanı, Heathcliff ve Catherine arasındaki yoğun ve yıkıcı aşk ilişkisini anlatır. Roman, tutku, kıskançlık ve intikam duygularının bireylerin hayatlarını nasıl şekillendirdiğini gösterir. Aynı zamanda karakterlerin seçimleri ve bu seçimlerin sonuçları üzerinden insan doğasına dair derin bir anlatı sunar. Bu çalışma, romanın varoluşçu düşüncede önemli olan bazı temel meselelerle ilişkilendirilebileceğini ileri sürmektedir. Roman, yirminci yüzyılda ortaya çıkan varoluşçuluk akımından çok daha önce yazılmış olmasına rağmen, insanın kim olduğu, nasıl bir yaşam kurduğu ve seçimlerinin sonuçlarıyla nasıl baş ettiği gibi soruları güçlü bir şekilde işler. Heathcliff ve Catherine karakterleri üzerinden roman, bireyin sabit ve değişmez bir doğaya sahip olmadığı, aksine yaşamı boyunca kendi varlığını deneyimleri ve kararlarıyla şekillendirdiği fikrini görünür kılar. Karakterlerin yoğun duyguları, çatışmaları ve çoğu zaman yıkıcı seçimleri, insanın hem kendisiyle hem de çevresiyle yaşadığı içsel gerilimi ortaya koyar. Ayrıca romanın çok katmanlı ve parçalı anlatım yapısı, insanın kendini ve yaşamını tek ve kesin bir hikâye içinde anlamlandırmasının zorluğunu yansıtır. Sonuç olarak bu çalışma, Uğultulu Tepeler'in insanın kimliği, seçimleri ve anlam arayışı üzerine düşündüren yapısıyla varoluşçu bir bakış açısıyla okunmaya uygun olduğunu göstermeyi amaçlamaktadır.

Anahtar sözcükler: Emily Brontë, *Uğultulu Tepeler*, varoluşçuluk, kötü kader.

AN EXISTENTIALIST READING OF EMILY BRONTE'S WUTHERING HEIGHTS

Emily Brontë's Wuthering Heights (1847) tells the intense and destructive love story between Heathcliff and Catherine. Apart from being a novel of

*Adnan Menderes Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü.

passion and revenge, the novel also demonstrates how the individuals' choices shape the course of their lives. Through the characters of Heathcliff and Catherine, the novel reveals that people shape their existence through their experiences and decisions. The characters' intense feelings and inner conflicts reflect the tension between individual desires and social expectations. This study argues that the novel can be analyzed based on certain concepts that are related with existentialist thought. Although Wuthering Heights was written long before the emergence of existentialism in the twentieth century, it raises fundamental questions regarding human existence. Consequently, Wuthering Heights can be interpreted through an existentialist perspective, as it foregrounds the role of individual choice, responsibility and the consequences of human action.

Keywords: Emily Brontë, Wuthering Heights, existentialism, bad faith.

"İsyankâr Neşe"ye Bir Ek: Seray Şahiner'in *Antabus* Romanında İroninin İşlevi ve Alımlanması

DAMLA İDRİSOĞLU*
DR. ÖĞR. ÜYESİ GİZEM ECE GÖNÜL**

Temelini karşıtlık üzerine inşa eden ironi, söylenen ile kastedilen arasında anlam mesafesi oluşturarak söylemi girift bir alanda kurar ve ifadenin etki alanını kuvvetlendirir. Sözlü kültürden yazılı metinlere uzanan bu söylem biçiminin edebî alanda varlığının bir uzantısı da okura dayanır. İronik bir söylem ancak okurla birlikte anlam kazanır. Okur söz konusu söylemi anlamayabilir, yüzey anlamını fark edebilir ya da anlatıdaki uyumsuzluktan yüzey anlamın asıl mesaj olmadığını, ikincil anlamın kurulduğunu algılayabilir. Toplumsal eleştiride de işlev sahibi olan, görünmeyeni görünür kılan ironi, kadınlığın çoğu zaman göz ardı edilen yönlerini açığa çıkarır. Öyle ki Türk edebiyatında kadınlara eğilen anlatılarda anlatıcının ironik söyleme yer verdiği sıklıkla görülür. Özellikle Sevgi Soysal'la özdeşleşen "isyankâr neşe" kavramı bunun bir örneğidir. Bu çizgide ilerlediği söylenebilen, güncel edebî ve ironik üretim içinde yer alan, ironiyi eleştiri ve anlatı biçimi olarak işleyen Seray Şahiner kadınların toplumsal konumuna tüm kurmaca eserlerinde yer vermiştir.

Bu çalışma TÜBİTAK 2209/A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı kapsamında "Seray Şahiner'in Anlatılarında İroninin İşlevi ve Alımlanması" başlıklı projeye dayanmakta ve bahsi geçen romanda ironinin işleviyle birlikte okur tarafından alımlanışına odaklanmaktadır. Buna göre 1. ve 4. sınıf öğrencilerinden 10'ar kişilik gruplar oluşturularak toplam 20 kişiyle Şahiner'in eserlerinden çeşitli pasajlar sunularak, sorular yöneltilerek yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler sonucunda dikkatin *Antabus*'a yoğunlaştığı görülmüştür. Görüşmelerde sınandığı üzere 2014 yılında yayımlanan *Antabus* yazarın diğer kitaplarına kıyasla ironinin işlevi konusunda

* Lisans Öğrencisi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, damlaidrisoglu@gmail.com, Orcid: 0009-0006-9046-7860
**Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, gizemecegonul@mu.edu.tr, Orcid: 0000-0001-8329-6510

daha elverişli bir zemin sunmaktadır. Romanda Anadolu'dan İstanbul'a göç eden Leyla ve ailesi büyük şehrin ücra köşelerine yerleşir. Leyla aile bütçesine ek gelir sağlamak için konfeksiyon atölyesinde çalıştırılır ve patronu tarafından tecavüze uğrar. Bu yaşanan hadise aile tarafından örtbas edilir ve Leyla başka biriyle evlendirilir. Antabus aile ve evlilik içinde yıllarca şiddet gören Leyla'nın fiziksel ve psikolojik sürecini, toplumsal cinsiyet rollerini eleştirel bir düzlemde anlatır. Bu bağlamda ironinin işlenen soruna güç kazandıran, anlatıyı çok katmanlı hâle getiren, metnin anlam üretme süreçlerini belirleyen merkezî bir strateji olduğu açığa çıkarılmaya çalışılacaktır. Anlatıda kullanılan mizah ve argo gibi üslup özelliklerinin de toplumsal bir soruna dikkat çekmede nasıl işlevselleştiği irdelenecektir.

Anahtar sözcükler: Seray Şahiner, *Antabus*, ironi, kadın, toplumsal cinsiyet.

AN ADDITION TO "REBELLIOUS JOY": THE FUNCTION AND RECEPTION OF IRONY IN SERAY SAHINER'S *ANTABUS*

Irony, which is founded on contrast, constructs discourse within a complex realm by creating a semantic gap between what is said and what is meant, thereby amplifying the impact of the expression. An extension of the presence of this form of discourse which spans from oral culture to written texts in the literary sphere also relies on the reader. An ironic discourse only gains meaning in conjunction with the reader. The reader may fail to grasp the discourse in question, may perceive only the surface meaning, or may recognise from the incongruity within the narrative that the surface meaning is not the true message, and that a secondary meaning has been established. Irony, which also serves a function in social criticism by making the invisible visible, brings to light the often-overlooked aspects of womanhood. Indeed, in Turkish literature, it is frequently observed that narrators incorporate ironic discourse in narratives focusing on women. The concept of "rebellious joy", particularly associated with Sevgi Soysal, is an example of this. Seray Şahiner, who is said to follow this line and whose work is situated within contemporary literary and ironic production -employing irony as both a form of criticism and a narrative technique- has addressed women's social position in all her fictional works.

This study is based on the project entitled "The Function and Reception of Irony in Seray Şahiner's Narratives", carried out under the TÜBİTAK 2209/A University Students' Research Projects Support Programme, and focuses on the function of irony in the aforementioned novel as well as its reception by the reader. Accordingly, face-to-face interviews were conducted with a total of 20

participants -divided into groups of 10 comprising first and fourth-year students- during which various passages from Şahiner's works were presented and questions posed. The interviews revealed that attention was concentrated on *Antabus*. As demonstrated in the interviews, *Antabus*, published in 2014, provides a more conducive ground for exploring the function of irony compared to the author's other books. In the novel, Leyla and her family, who have migrated from Anatolia to Istanbul, settle in the outlying corners of the big city. Leyla is put to work in a garment workshop to supplement the family income and is raped by her employer. This incident is covered up by the family, and Leyla is married off to another man. Antabus narrates Leyla's physical and psychological journey -having endured years of violence within her family and marriage- against a critical backdrop of gender roles. In this context, the essay seeks to demonstrate that irony serves as a central strategy that amplifies the issue at hand, renders the narrative multi-layered, and shapes the text's processes of meaning-making. The study will examine how stylistic features such as humour and slang used in the narrative serve to draw attention to a social issue.

Keywords: Seray Şahiner, *Antabus*, irony, woman, gender.

İnan Mayıs Aru'nun "Kelebek Halkına Elveda" Şiirinde Dionyosçu Coşkunun Yerini Alan Siber Beden

DEMET YILMAZ*

Hikâye, masal, kurmaca, anlatı, din ve benzeri şekillerde tanımlanan mitler, insanın zihinsel ve/veya ruhsal dünyasını şekillendiren, toplumsal düzeni kuran ve destekleyen yapılar olarak değerlendirilir. Modern dönemde mitlerin bu işlevlerinin farkına varan sanatkârlar yeniden yazma tekniklerinin yanı sıra motif, sembol, imge düzeyinde de mitlerden yararlanmaya başlarlar. Böylece derin ve çok katmanlı anlamlar yükledikleri eserlerinin, kolektif bilince seslenerek daha geniş kitlelere ulaşmasını ve zamana direnmesini amaçlarlar. Doğayla karışan, doğayı simgeleyen bir tanrıyı merkeze alan Dionysos miti şarap, sarhoşluk, kendinden geçme, coşku ve vecd hâlleriyle ilişkilidir. Dionysosçu deneyim, bireyi sınırlayan kalıpların baskısından kurtulma ve insanoğluna yaratıcı potansiyelini açığa çıkarma imkânı tanır. Modern insanın üretim ve yaratım pratiklerinde de görülen bu coşkunluk hâli, zamanla doğadan farklı bir alana, teknoloji ve uzaya kayar. Bilimsel aklın (Apolloncu ilke) yön verdiği bu süreçte, Dinoysosçu coşkunun tamamen ortadan kalkmadığı, aksine yeni biçimler altında varlığını sürdürdüğü söylenebilir. Bu bağlamda teknoloji, yeni bir vecd hâlini ortaya çıkarma imkânı sunan bir deneyim alanı olarak değerlendirilebilir. Teknoloji, bireye yeryüzünden başka âlemde, siber-uzayda varlık alanı tanımaktadır. Anlamın enformasyona dönüştüğü sanal ağlarda birey, bedeninin sınırlarını ve/veya kimliğini yeniden tanımlayabilir. Bu durum, kolektif bilinçle kurulan ilişkinin de yeni bir yolu olarak okunmaya açıktır. Bu bildiride, İnan Mayıs Aru'nun "Kelebek Halkına Elveda" adlı şiiri, bireyin Dionysosçu coşku aracılığıyla bedenini ve sınırlarını yeniden tanımlaması ve bu sürecin sonunda bedenin, "siber beden"e dönüşmesi bağlamında ele alınacaktır.

Anahtar sözcükler: Dionysos miti, siber beden, şiir.

* Doktora Öğrencisi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Isparta, Türkiye, ORCID: 0000-0002-0295-142X, demetyilmaz068@gmail.com.

THE CYBER BODY REPLACING DIONYSIAN ECSTASY IN INAN MAYIS ARU'S POEM "KELEBEK HALKINA ELVEDA"

Myths, defined in various forms such as stories, tales, fiction, narratives, and religions, are considered structures that shape the mental and/or spiritual world of humans, and establish and support social order. In the modern era, artists who have become aware of these functions of myths have begun to utilize them not only in rewriting techniques but also at the level of motifs, symbols, and imagery. Thus, they aim for their works, imbued with deep and multifaceted meanings, to reach a wider audience by appealing to the collective consciousness and to withstand the test of time. The Dionysian myth, centering on a god associated with and symbolizing nature, is associated with wine, intoxication, ecstasy, rapture. The Dionysian experience allows individuals to break free from limiting constraints and unleash their creative potential. This exuberance, also seen in the production and creation practices of modern humans, gradually shifts from nature to a different realm: technology and space. In this process, guided by scientific reason (the Apollonian principle), it can be said that Dionysian enthusiasm did not completely disappear, but rather continued to exist in new forms. In this context, technology can be considered an experiential space that offers the possibility of creating a new state of ecstasy. Technology allows individuals to exist in a realm beyond the earthly world, in cyberspace. In virtual networks where meaning is transformed into information, individuals can redefine the boundaries of their bodies and/or their identities. This situation is also open to interpretation as a new way of relating to collective consciousness. This paper will examine İnan Mayıs Aru's poem "Kelebek Halkına Elveda" in the context of how the individual redefines their body and its boundaries through Dionysian ecstasy, and how this process ultimately transforms the body into the "cyber body".

Keywords: Dionysian myth, cyber body, poem.

Klasik Türk Şiirinde Şairâne Sebepler: 'Öykünmek' Etrafında Hüsn-i Talil Sanatı

DR. ÖĞR. ÜYESİ DERYA KARACA*

Klasik Türk şiirinde edebî sanatlar, şairlerin duygu ve düşüncelerini daha etkili ve estetik bir şekilde ifade etmede yararlandıkları en önemli belagat unsurlarından biridir. Şairler, söz veya anlam sanatlarına şiirlerinde yer vererek hayal güçlerini ve şairlik yeteneklerini ortaya koyar; ifade güzelliği ve anlam zenginliği sağlarlar. Edebî sanatlardan hüsn-i talil sanatı, şairlerin şiirlerinde anlam ve söyleyiş güzelliği sağlamak için başvurdukları, orijinal hayaller kurma yeteneklerini ve özgün bir söyleyişe sahip olduklarını gösterdikleri anlam sanatlarından biridir. Hüsn-i talil sanatında bir durum veya olay, gerçek sebebi dışında şairâne bir sebebe bağlanır. Bu sanat, şairlerin gök cisimlerine, tabiata, eşyaya bakışı ve bunları kendi zihninde canlandırdığı şekilde ifade etmesidir. Klasik Türk şiirinde sevgili sahip olduğu tüm güzelliği ve güzellik unsurlarıyla eşsizdir. Bu nedenle şairler, özellikle tabiat, gökyüzü unsurları başta olmak üzere çevresindeki pek çok unsurun sevgiliye öykündüğünü dile getirerek sevgilinin bu eşsiz güzelliği karşısındaki hayranlığını ifade eder. Klasik Türk şairleri, "birine benzemek istemek, benzemeye çalışmak, taklit etmek, özenmek, imrenmek" gibi anlamlara gelen "öykünmek" fiilini, sevgiliyi, sevgilinin kusursuz güzelliğini yüceltmek için bir anlatım aracı olarak kullanmışlardır. Gülün kırmızılığı sevgilinin yanağına, miskin siyah renkli olması sevgilinin saçına, mumun erimesi ise sevgilinin yüzüne öykünmesiyle açıklanır. Sevgili kadar olmasa da kimi beyitlerde âşığın duygusal dünyasına öykünüldüğü görülür. Âşığın döktüğü gözyaşlarına deniz, gözyaşlarının aktığı gözüne çeşme öykünür. Şairler, öykünmenin söz konusu olduğu beyitlerde sevgilinin ideal güzelliğini yüceltmek ve âşığın çektiği acıyı, özlemi dile getirmek için hüsn-i talil sanatından yararlanmışlardır. Bu çalışmada, klasik Türk şiirinde "öykünmek" fiili etrafında kurulan hüsn-i talil örnekleri üzerinden şairlerin gökyüzüne, tabiata, eşyaya dair şairâne izlenimleri ortaya koyulacaktır. Ayrıca beyitlerde öykünmenin hangi

*Iğdır Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, drykaraca86@gmail.com.

anlamlarda kullanıldığı, bu anlamlar doğrultusunda beyitlerde hangi duyguların yer aldığı, hüsn-i talil sanatının beyitlerde hangi edebî sanatlarla birlikte kullanıldığı ve hüsn-i talil sanatının anlatım ve söyleyişe sağladığı katkı üzerinde durulacaktır.

Anahtar sözcükler: öykünmek, hüsn-i talil, klasik Türk şiiri, edebî sanatlar, sevgili.

POETIC REASONS IN CLASSICAL TURKISH POETRY: THE ART OF HUSN-I TALIL AROUND 'IMITATE'

In classical Turkish poetry, literary arts are one of the most important rhetorical elements that poets utilize to express their feelings and thoughts more effectively and aesthetically. By incorporating figures of speech or semantic arts in their poems, poets reveal their imagination and poetic talent, achieving beauty of expression and richness of meaning. The literary device of "hüsn-i talil" is one such device used by poets to enhance meaning and expression, demonstrating their ability to create original imagery and possess a unique style of expression. In hüsn-i talil, a situation or event is attributed to a poetic cause other than its actual cause. This art reflects the poets' perspective on celestial bodies, nature, and objects, expressing them as they are envisioned in their minds. In classical Turkish poetry, the beloved is unique in all her beauty and elements of beauty. Therefore, poets express their admiration for the beloved's unparalleled beauty by stating that many elements around her, especially nature and the sky, emulate her. Classical Turkish poets used the verb "imitate," meaning "to want to resemble someone, to try to resemble them, to imitate, to admire, to envy," as a means of expression to glorify the beloved and their flawless beauty. The redness of the rose is explained by imitating the beloved's cheek, the blackness of musk by imitating the beloved's hair, and the melting of the candle by imitating the beloved's face. Although not as much as the beloved, some couplets show imitation of the lover's emotional world. The sea is imitated for the lover's tears, and the fountain is imitated for the eyes from which the tears flow. In couplets where imitation is mentioned, poets used the art of hüsn-i talil to glorify the ideal beauty of the beloved and to express the pain and longing of the lover. This study will reveal the poetic impressions of the poets regarding the sky, nature, and objects through examples of hüsn-i talil constructed around the verb "imitate" in classical Turkish poetry. Furthermore, the study will focus on the specific meanings of imitation used in

the couplets, the emotions conveyed within these couplets based on these meanings, the literary arts used in conjunction with the art of hüsn-i talil in the couplets, and the contribution of euphemism to expression and style.

Keywords: imitate, hüsn-i talil, classical Turkish poetry, literary arts, beloved

Halide Edib Adıvar'ın *Kenan Çobanları* Adlı Operasında Kitâb-ı Mukaddes Tesiri

DR. DİLAN YAMAÇ*

Halide Edib Adıvar, Millî Mücadele ve Erken Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyatının sembol şahsiyetleri arasında yer alan realist bir romancıdır. Üsküdar Amerikan Koleji'nde okuyan Adıvar, Batı edebiyatının kaynaklarıyla genç yaştan itibaren tanışmış, anneannesinin tesiri ile de tasavvuf ve Doğu'nun temel edebî ve fikirsel metinleri hakkında bilgi sahibi olmuştur. Bu husus onun iki medeniyet arasında sentez oluşturmayı hedefleyen bir duyuşa haiz olmasını sağlamıştır. Romancılığının yanı sıra öykü, anı gibi çeşitli türlerde de yapıtlar üreten sanatçı, 1918'de kaynağını Kitâb-ı Mukaddes'ten alan Kenan Çobanları adlı üç perdelik bir opera yayımlamıştır. Bu metnin yayımlanması da Adıvar'ın yukarıda bahsi geçen şekilde Doğu ve Batı kültürleri arasında bir köprü kurmak, iki kültürde de temel metinlerden kabul edilen bu anlatı ile birlik ve kardeşlik mesajı verebilmek, adaletin vakaların üzerinden uzun yıllar geçse dahi tecelli edeceği fikrini okura aşılamaktır. Ancak dinî ve mitolojik ögelerle örülü bu kısa eser, konusunun işleniş biçimi bakımından çeşitli eleştirilere maruz kalmıştır. Bu eleştirilerin odağı Adıvar'ın Hz. Yusuf ve kardeşleri üzerine kurduğu bu anlatıyı Kur'an-ı Kerim yahut İslami kaynaklar yerine doğrudan Tevrat'ın "Genesis" (Yaratılış) bölümünden almış olmasıdır. Bununla birlikte sanatçının bu yapıtında bir peygamberi sıradan bir insan gibi işlemesi de eleştirilen hususlar arasındadır. Bu çalışmada Halide Edib Adıvar'ın adı geçen eserinde anlatı katmanları ele alınırken sanatçının realist duyuşunun eserin bütünü üzerindeki etkisi irdelenecek ve yazara yöneltilen eleştirilere bu anlamda cevap aranacaktır.

Anahtar sözcükler: Kitâb-ı Mukaddes, Halide Edib Adıvar, opera, realizm, eleştiri.

* dilanyamac@gmail.com

THE INFLUENCE OF THE BIBLE IN HALIDE EDIB ADIVAR'S OPERA KENAN ÇOBANLARI

Halide Edib Adıvar is a realist novelist and a key figure of Turkish literature in the Turkish War of Independence and the Early Republican Period. She studied at Üsküdar American College and became familiar with Western literary sources at a young age. Through her grandmother's influence, she also learned about Sufism and major Eastern literary and intellectual texts. This background led her to develop a perspective aiming at a synthesis between two civilizations. Besides her novels, she produced works in genres such as short stories and memoirs. In 1918, she published Kenan Çobanları, a three-act opera inspired by the Bible. This work reflects her aim to build a bridge between Eastern and Western cultures. It also conveys messages of unity and brotherhood. In addition, it emphasizes that justice may be realized even after many years. However, this short work, which includes religious and mythological elements, received criticism regarding its treatment of the subject. The main criticism focuses on her use of the "Genesis" (Creation) section of the Torah for the story of Prophet Joseph and his brothers, instead of the Quran or other Islamic sources. Her portrayal of a prophet as an ordinary human being is also among the criticized points. This study examines the narrative layers of the work. It analyzes the impact of Adıvar's realist perspective on the whole text. It also discusses the criticisms directed at the author.

Keywords: Bible, Halide Edib Adıvar, opera, realism, criticism

Kuşatılmış Yazgılar: Zeynep Kaçar'ın Metinlerinde Kadınlık ve Örgütlü Şiddetin Estetik Kurgusu

PROF. DR. DİLEK ÇETİNDAŞ*

Örgütlü şiddet, bireysel ve rastlantısal eylemlerin ötesinde, belirli bir amaç doğrultusunda ve hiyerarşiler, normlar ya da stratejiler için sistematik olarak üretilen ve topluluklara karşı süreklilik arz eden bir tahakküm ve yok etme pratiği olarak işleyen bir şiddet biçimidir. Bu tür şiddet, yalnızca fiziksel yıkım üretmez; aynı zamanda anlamı, dili ve hafızayı da dönüştürür. Bu nedenle örgütlü şiddet, edebî metnin de içine sızarak görünür olur. Edebi metin, örgütlü şiddetin faili ve mağdurunu bastırılmış travmalar ve parçalanmış özneler bağlamında incelerken hem bir tanıklık hem de bir direnç biçimi oluşturur. Böylece şiddetin normalleştirdiği bir düzene karşı alternatif bir anlam alanı sunar.

Bu noktada Zeynep Kaçar'ın roman, hikâye ve tiyatroları da kurumsallaşmış ve süreklilik arz eden bir şiddet rejiminin izlerini taşımaları noktasında değerlendirilebilir. Bu yönüyle metinler, biyopolitik denetim mekanizmalarının gündelik hayatı nasıl şekillendirdiğini görünür kılarken örgütlü şiddet ve kadınlık bağını eleştirinin merkezine yerleştirir. Kadınlık, burada sabit bir kimlik değil, şiddetin yöneldiği nesne ve disipline edilen, parçalanan ve yeniden kurulan bir oluş süreci olarak ele alınır.

Kaçar'ın metinlerinde şiddet kurumsal mekanizmalar aracılığıyla yeniden üretilen bir düzen olarak belirir. Bu düzen, yalnızca bedeni hedef alan dışsal bir güç değil, aynı zamanda onu biçimlendiren, parçalayan ve yeniden kuran bir işleyiştir; böylece kadın bedeni, tahakkümün hem nesnesi hem de yazı yüzeyi hâline gelir. Bu bildiride de Zeynep Kaçar metinlerinden hareketle örgütlü şiddet karşısında kadın bedeni ve imajı tartışılacaktır. Felsefi düzlemde çalışma, öznenin kırılganlığı ile iktidarın yaygınlığı arasındaki gerilimi sorgularken, antropolojik olarak şiddetin ritüelleşmiş ve normalleştirilmiş formlarına odaklanmaktadır.

Anahtar sözcükler: kadın, örgütlü şiddet, Zeynep Kaçar, şiddet.

---

* Pamukkale Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı, dilekcetindas@hotmail.com

ENCIRCLED FATES: THE AESTHETIC CONFIGURATION OF FEMININITY AND ORGANIZED VIOLENCE IN THE WORKS OF ZEYNEP KAÇAR

Organized violence operates not as a series of isolated or accidental acts, but as a sustained practice of domination and erasure, systematically produced through hierarchies, norms, and strategic intent. It exceeds the boundaries of physical destruction, reshaping meaning, language, and collective memory. In this sense, organized violence seeps into literary form itself, becoming both a subject and a structuring force. Literature, in engaging with perpetrators and victims through the lenses of repressed trauma and fractured subjectivities, assumes a dual function: it bears witness while simultaneously opening a space for resistance. Against a social order in which violence is normalized, the literary text gestures toward alternative regimes of meaning.

Within this framework, the novels, short stories, and plays of Zeynep Kaçar can be read as tracing the contours of an institutionalized and continuous regime of violence. Her works render visible the ways in which biopolitical mechanisms permeate and regulate everyday life, placing the nexus between organized violence and femininity at the center of critique. Femininity does not emerge as a stable identity; rather, it unfolds as a process subjected to discipline, fragmentation, and reconstruction, while simultaneously positioned as a primary target of violence.

In Kaçar's writing, violence appears as a system reproduced through institutional mechanisms. It is not merely an external force acting upon the body, but an immanent operation that shapes, dismembers, and reconstitutes it. The female body thus becomes both the object of domination and the surface upon which power inscribes itself. This paper, drawing on Kaçar's texts, examines the configurations of the female body and its representations under the conditions of organized violence. It approaches the tension between the vulnerability of the subject and the pervasiveness of power, while attending to the ritualized and normalized forms through which violence is embedded in cultural and social life.

Keywords: women, organized violence, Zeynep Kaçar, violence.

Mekânın Arındırılması: Puhur Yakma Ritüelinin Semiyotik Analizi (Hatay Örneği)

EBRU KILIÇ*

Akdeniz havzasının zengin kültürel kesişim noktalarından biri olan Hatay'ın kozmopolit inanç dokusu, tarih boyunca farklı medeniyetlerin ve semavi dinlerin bir arada yaşama tecrübesiyle şekillenmiştir. Bu tarihsel birikim, bölgede eşsiz bir senkretik halk inancı sisteminin doğmasına zemin hazırlamıştır. Bu çalışmanın temel amacı, söz konusu ortak yaşam kültürünün en köklü bileşenlerinden biri olan "puhur" yakma ritüelini, mekânın manevi inşasında merkezî bir aktör olarak semiyotik bir yaklaşımla ele almaktır. Araştırmanın kavramsal çerçevesini, arkaik Türk inancındaki "İye" (koruyucu ruh) ve mekân kültü kavramlarının Hatay folklorunun senkretik yapısı içinde geçirdiği dönüşüm oluşturmaktadır. Koruyucu İye inancı; Sünni ve Alevi teolojisindeki "Hızır", Hristiyanlıktaki "St. George" ve Musevilikteki "İlyahu-han Nebi" gibi evrensel koruyucu kültlerle iç içe geçerek metafizik sembolizme dönüşmüştür. Nitel araştırma deseni benimsenen bu bildiride, puhur ritüeli saha verileri ışığında çok katmanlı bir bilimsel analizle çözümlenmektedir. İlk olarak uygulamanın pratik yönü incelenmiş; kor hâlindeki ateşin üzerine atılan günlük, öd ağacı veya üzerliğin dumanının eşiklerde gezdirilmesi eylemi ele alınmıştır. İkinci olarak, eski "kansız kurban" geleneğinin farklı teolojilerdeki yansıması irdelenmiştir. İslam inancında melekleri celbeden rahmani koku, Hristiyan ayinlerinde Tanrı'ya sunulan kutsal buhur ve Alevi ziyaretgâhlarında ulu zatların ruhunu şad eden manevi ikram, aynı dumanın imgesel bütünlüğü içinde birleşmiştir. Çalışmanın bulguları, puhur dumanının semiyotik bir gösterge olarak üç temel işlevi yerine getirdiğini ortaya koymaktadır. Birincisi, kullanılan maddelerin kültürel bellekteki karşılıklarıyla mekânı şer güçlerden arındıran bir "eşik muhafızı" olmasıdır. İkincisi, ocaklık geleneğinde ve türbe ziyaretlerinde hastalıklara ve nazara karşı aktif bir "şifa aracı" olarak kullanılmasıdır. Üçüncüsü ise, Kizmen ve Dimyanus gibi ortak ziyaret edilen kutsal mekânlarda yakılan puhurun, dış dünyadan gelebilecek şer güçlere karşı

* Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni, Türk Dili ve Edebiyatı Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi, MEB, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, e-posta: ebruli_sevilay@hotmail.com, ORCID: 0009-0008-3154-6563.

somut bir metafizik bariyer kurmasıdır. Puhur, modernleşen dünyada yalnızca estetik bir kokulandırma eylemi değil; çok dinli ve çok kültürlü yapıda mekânı, ruhu ve toplumsal belleği kötülüklerden yalıtarak "bir arada yaşama kültürünü" tazeleyen, yaşayan bir inanç pratiğidir.

Anahtar sözcükler: Hatay, puhur, koruyucu kültler, mekânın arındırılması.

THE PURIFICATION OF SPACE: A SEMIOTIC ANALYSIS OF THE INCENSE-BURNING RITUAL (THE CASE OF HATAY)

Hatay, one of the rich cultural crossroads of the Mediterranean basin, possesses a cosmopolitan mosaic of beliefs shaped by the experiences of various civilisations and monotheistic religions that have coexisted throughout history. This historical legacy has laid the groundwork for the emergence of a unique system of folk beliefs in the region. The primary aim of this study is to examine the 'puhur' burning ritual—one of the most deeply rooted components of this culture of coexistence—as a central actor in the spiritual construction of space, using a semiotic approach. The conceptual framework of the research consists of the transformations undergone by the concept of "İye" (guardian spirit) within the archaic Turkish belief system and the cult of place within the syncretic structure of Hatay folklore. The belief in the protective 'İye' has become intertwined with universal protective cults such as 'Hızır' in Sunni and Alevi theology, 'Saint George' in Christianity, and 'Ilyahu-han Nebi' in Judaism, evolving into a metaphysical symbolism. Adopting a qualitative research design, this article analyses the puhur ritual through a multi-layered scientific examination based on field data. Firstly, the practical aspect of the ritual was examined; the act of waving the smoke from burning wood, incense or myrrh over the thresholds was discussed. Secondly, the reflection of the ancient tradition known as the 'bloodless sacrifice' in various theologies was investigated. In the Islamic faith, the divine fragrance that attracts angels; in Christian rituals, the sacred incense offered to God; and in Alevi shrines, the spiritual offering that pleases the spirits of great figures – all are united within the symbolic unity of the same smoke. The study's findings reveal that incense smoke fulfils three fundamental functions as a semiotic sign. Firstly, it acts as a 'threshold guardian', purifying the space of evil forces through the cultural connotations of the materials used. Secondly, it is employed as an active 'healing agent' against illness and the evil eye during the hearth tradition and shrine visits. Thirdly, the burning of incense in shared sacred spaces such as Kizmen and Dimyanus creates a tangible metaphysical barrier against malevolent

forces from the outside world. In a modernising world, puhur is not merely an act of providing an aesthetic scent; it is a living practice of faith that renews the "culture of coexistence" by protecting the space, the spirit and the collective memory from evil within a multi-faith and multi-cultural structure.

Keywords: Hatay, puhur, protective cults, purification of space

Etkilenme Endişesi ve Metin-İçi Gerilim: Edip Cansever'in Düşünce Şiirini Ahmet

Hamdi Tanpınar'ın Hatırlama Şiiriyle Okumak

ÖĞR. GÖR. DR. EBRU VURAL ARSLAN*

Bu çalışma, Edip Cansever'in "Düşünce" şiirini Harold Bloom'un etkilenme endişesi bağlamında metin-içi gerilimleriyle değerlendirmeyi hedefler. Edip Cansever'in şiirini kurarken duyduğu endişe ve estetik huzursuzluğun izlerini 1944 yılında İstanbul dergisinde Ö. Edip Cansever imzasıyla yayımladığı "Düşünce" şiirinde sürmek mümkündür. Edip Cansever'in söz konusu şiiri, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "Hatırlama" şiiriyle ortak imgeleri içermesi bakımından dikkat çeker. Edip Cansever'in yazı ve söyleşilerinde yer verdiği; Ahmet Hamdi Tanpınar ile İkindi Üstü kitabının yayımlanma süreci öncesinde gerçekleşen görüşme, çalışmanın biyografik eksenini belirlemektedir. Bu görüşmede Tanpınar'ın, Cansever şiirini şiirin dışında bırakan yorumu; Harold Bloom'un baba figürüyle özdeşleştirdiği poetik otoritenin, genç şair üzerindeki baskısını ve yarattığı etkilenme endişesini somutlaştırmaktadır. Her ne kadar "Düşünce" şiirinin yayımlanma tarihi 1944 olsa da Tanpınar'ın kanonik otoritesi, şiirin dizelerinde sezilir ve kullanılan ortak imgeler şiiri etkilenme endişesi bağlamında değerlendirmeye olanak tanır. Edip Cansever, İkindi Üstü'nde yer alan şiirleri dâhil olmak üzere çeşitli dergilerde özellikle Ö. Edip Cansever imzasıyla yayımladığı şiirlerini kendi poetik gelişiminin dışına iter, bu şiirlerinin görülmemiş olması arzusunu sıklıkla dile getirir. Şairin kendi erken dönem eserlerine uyguladığı ısrarlı dışlama poetik arınma arzusu olarak görülebilir. "Düşünce" şiirinde aslında onun kendi sesini bulma istencine ve geleneksel kanonla hesaplaşma alanı açmaya çalıştığına şahit olunur. Her iki şiire bakıldığında şiir başlıklarının zihin süreçlerinin bir edimi olarak seçilmesi dikkat çekicidir. "Hatırlama" şiirinde somut gerçeklik estetik bir bütünlük içinde sunulurken "Düşünce" şiirinde gerçeklikten uzaklaşılır ve Tanpınar'ın kullandığı imgelerle soyut bir zaman algısı kurmanın yolu aranır. "Düşünce" şiiri, Tanpınar'ın mirasına eklemlenme çabası olarak yorumlanabileceği gibi yüce deneyiminin beraberinde getirdiği etkilenme endişesi, bu endişenin açığa çıkardığı huzursuzluk, dilin sınırlarıyla yüzleşmenin yarattığı gerilim

* Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Gelendost Meslek Yüksekokulu, ebruarslan@isparta.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7402-6073.

bağlamında da değerlendirilebilir. "Hatırlama" şiiriyle birlikte yapılan bu okuma, Edip Cansever'in yok saymak istediği şiirler arasında yer alan bu şiirden hareketle Cansever şiirine yönelik ipuçlarını tartışmaya açacaktır.

Anahtar sözcükler: Edip Cansever, düşünce, Ahmet Hamdi Tanpınar, hatırlama, etkilenme endişesi.

THE ANXIETY OF INFLUENCE AND INTRA-TEXTUAL TENSION: READING EDİP CANSEVER'S POETRY OF "DUŞUNCE" THROUGH AHMET HAMDU TANPINAR'S POETRY OF "HATIRLAMA"

This study aims to evaluate Edip Cansever's poem "Düşünce" through its intra-textual tensions within the context of Harold Bloom's anxiety of influence. It is possible to trace the imprints of the anxiety and aesthetic restlessness Cansever experienced while constructing his poetry in the poem "Düşünce", published in 1944 in the journal İstanbul under the signature Ö. Edip Cansever. Edip Cansever's poem in question is remarkable for containing common imagery with Ahmet Hamdi Tanpınar's poem "Hatırlama". The meeting between the two, which Cansever recounts in his writings and interviews and which took place prior to the publication process of his book İkindi Üstü, defines the biographical axis of this study. In this meeting, Tanpınar's commentary—which relegated Cansever's poetry to a space outside the realm of true poetry—embodies the pressure of poetic authority, identified by Harold Bloom as the father figure, and the resulting anxiety of influence on the young poet. Although the publication date of the poem 'Düşünce' is 1944, Tanpınar's canonical authority is palpable within its lines, and the shared imagery allows for the poem to be evaluated within the framework of the anxiety of influence. Edip Cansever decisively marginalizes his early poems—including those in İkindi Üstü and those published in various journals under the signature "Ö. Edip Cansever" —from his core poetic development. He frequently voices a profound wish for these early poems to remain unseen or entirely unknown to the public. Such a persistent exclusion of his early poems can be interpreted as a will toward poetic purification. In the poem "Düşünce" one witnesses the poet's strive to find his own voice and his attempt to carve out a space for a confrontation with the traditional canon. When both poems are examined, it is noteworthy that the titles are chosen as an act of cognitive processes. While in "Hatırlama", concrete reality is presented within an aesthetic unity; in "Düşünce," there is a departure from reality, seeking a way to construct an

abstract perception of time through the imagery employed by Tanpınar. The poem “Düşünce” can be interpreted as an effort to integrate into Tanpınar’s legacy; however, it can also be evaluated within the context of the anxiety of influence brought about by a sublime experience, the restlessness revealed by this anxiety, and the tension arising from confronting the limits of language. This comparative reading with the poem “Hatırlama” will open up a discussion on the clues within Cansever’s early poetry—those very poems he sought to disown—thereby offering new insights into his overall poetic trajectory.

Keywords: Edip Cansever, düşünce, Ahmet Hamdi Tanpınar, hatırlama, anxiety of influence.

Kurgusal Dillerde Dil-Düşünce İlişkisi: Kral Katili Güncesi'nde "Güz Düğümleri Dili"

EDANUR KARANFİL*

Bu çalışma, Edward Sapir ve Benjamin Lee Whorf tarafından geliştirilen dilsel görelilik hipotezini, kurgusal dil sistemleri üzerinden yeniden değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Dilin düşünceyi belirleyip belirlemediği sorusu, dilbilim ve felsefe literatüründe uzun süredir tartışılmaktadır. Ancak bu tartışma çoğunlukla doğal diller üzerinden yürütülmektedir. Makale, söz konusu tartışmayı farklı bir düzleme taşıyarak, edebi metinlerde inşa edilen kurgusal dil sistemlerinin bu kuramsal çerçeveye nasıl katkı sunduğunu incelemektedir. Bahsi geçen inceleme için yazar Patrick Rothfuss'un *Kral Katili Güncesi Üçlemesinde* yer alan "güz düğümleri dili" örneklem olarak seçilmiştir.

Bu çalışma nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde söylem çözümlemesi yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İlgili dilin yalnızca dilbilgisel özellikleri değil; aynı zamanda bağlam, algı ve öznel deneyimle kurduğu ilişki de analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, "Güz düğümleri dili"nde anlamın önceden belirlenmiş şablonlara dayanmadığını, aksine konuşanın zihinsel yönelimi ve gerçeklik algısı ile şekillenen öznel bir dil inşasına dayandığını ortaya koymaktadır. "Güz düğümleri dili", taşıdığı bu nitelikle, yalnızca düşünceyi yansıtan bir araç olmanın ötesine geçerek; onu biçimlendiren, hatta gerçeklik algısını dönüştüren bir yapı olarak kurgulanmaktadır.

Çalışma, kurgusal dil sistemlerinin dilsel görelilik hipotezini doğrudan kanıtlamadığını, ancak bu hipotezin bilişsel ve ontolojik sınırlarını test eden kuramsal bir düşünce deneyi işlevi gördüğünü ileri sürmektedir. Sonuç olarak, makalede, kurgusal dillerin, dil ve düşünce ilişkisine dair teorik tartışmalarda tamamlayıcı bir analitik araç olarak değerlendirilebileceği savunulmaktadır.

Anahtar sözcükler: Sapir-Whorf hipotezi, söylem çözümlemesi, dilsel görelilik, dil-düşünce ilişkisi, anlatı analizi.

* ekaranfil18@posta.pau.edu.tr

THE RELATIONSHIP BETWEEN LANGUAGE AND THOUGHT IN FICTIONAL LANGUAGES: THE "YLLISH KNOT LANGUAGE" IN THE KINGKILLER CHRONICLE

This study aims to re-evaluate the linguistic relativity hypothesis, developed by Edward Sapir and Benjamin Lee Whorf, through fictional language systems. The question of whether language determines thought has long been debated in linguistics and philosophy literature; however, this debate is mostly conducted through natural languages. This article moves the discussion to a different level by examining how fictional language systems constructed in literary texts contribute to this theoretical framework. For this investigation, the "Yllish knot language" from Patrick Rothfuss's *The Kingkiller Chronicle* trilogy has been selected as the sample.

This study was conducted using the discourse analysis method within the framework of a qualitative research approach. Not only the grammatical features of the language in question were analyzed, but also its relationship with context, perception, and subjective experience. The findings reveal that in the "Yllish knot language," meaning does not rely on pre-determined templates; on the contrary, it is based on a subjective linguistic construction shaped by the speaker's mental orientation and perception of reality. With this quality, the "Yllish knot language" goes beyond being a tool reflecting thought; it is constructed as a structure that shapes thought and even transforms the perception of reality.

The study suggests that fictional language systems do not directly prove the linguistic relativity hypothesis but rather function as a theoretical thought experiment that tests the cognitive and ontological boundaries of this hypothesis. Consequently, it is argued in the article that fictional languages can be evaluated as a complementary analytical tool in theoretical debates regarding the relationship between language and thought.

Keywords: Sapir-Whorf hypothesis, discourse analysis, linguistic relativity, language-thought relationship, narrative analysis.

Capitalocene, Food and the Limits of Experience in Dawn King's *The Trials*

DR. ÖĞR. ÜYESİ ELİF DEMİR*

Dawn King's *The Trials* (2022) is a courtroom drama that depicts the consequences of climate change by positioning the younger generation as the jury and the older generation as the defendants held responsible for environmental collapse. Although the play has previously been discussed as a drama of intergenerational blame and ecological grief, this paper reevaluates it through the concept of the Capitalocene, which emphasizes the role of capitalist modes of production and consumption in shaping environmental crisis. In the play's dystopian future, working for corporations that disregard environmental responsibility, owning multiple properties and maintaining a high carbon footprint through travel are presented as capitalist practices that contribute to ecological destruction. The consumption of animal products exacerbates this condition and leads to strict food regulation, transforming former memories of abundance into a political archive. The younger generation must discipline not only their dietary habits by consuming exclusively plant-based food but also endure the loss of ecological experiences such as breathing clean air or witnessing snowfall. These restrictions produce a sense of solastalgia, staged through recurring moments in which the young jurors imagine snow, air travel or lost landscapes. Building on the environmental humanities, particularly the works of Vandana Shiva and Jason W. Moore, this paper argues that the play reveals how capitalism has narrowed the scope of what can be lived, experienced and remembered.

Keywords: capitalocene, food, restrictive measurements, solastalgia, *The Trials.*

DAWN KİNG'İN THE TRIALS ADLI TİYATRO OYUNUNDA KAPİTALOSEN, GIDA VE DENEYİMİN SINIRLARI

* Department of English Language and Literature Sivas Cumhuriyet University, Türkiye. elifdemir@cumhuriyet.edu.tr

Dawn King'in The Trials (Davalar) adlı oyunu, genç nesli jüri, yaşlı nesli ise çevresel çöküşten sorumlu tutulan sanıklar olarak konumlandıran ve iklim değişikliğinin sonuçlarını tasvir eden bir mahkeme dramasıdır. Oyun daha önce kuşaklar arası suçlama ve ekolojik keder draması olarak tartışılmış olsa da bu çalışma çevresel krizi şekillendirmede kapitalist üretim ve tüketim biçimlerinin rolünü vurgulayan Kapitalosen kavramı üzerinden oyunu yeniden değerlendirmektedir. Oyunun distopik geleceğinde, çevresel sorumluluğu göz ardı eden şirketlerde çalışmak, birden fazla mülke sahip olmak ve seyahat yoluyla yüksek karbon ayak izi bırakmak, ekolojik yıkıma sebep olan kapitalist uygulamalar olarak sunulmaktadır. Hayvansal ürün tüketimi ise bu durumu daha da kötüleştirir ve sıkı gıda düzenlemelerine yol açarak, bir zamanlar var olan bolluğa dair anıları siyasi bir arşive dönüştürür. Genç nesil, yeni düzende yalnızca bitkisel gıdalar tüketerek beslenme alışkanlıklarını disipline etmekle kalmayıp temiz hava solumak veya kar yağışına tanık olmak gibi ekolojik deneyimlerin yoksunluğuna da katlanmak zorundadır. Bu kısıtlamaların sonucu olarak, genç jüri üyeleri yağan karı, uçak yolculuğunu veya eskiden var olan manzaraları hayal etmek zorunda kalır ve böylelikle solastalji duygusu ortaya çıkar. Çevresel beşerî bilimlere, özellikle Vandana Shiva ve Jason W. Moore'un çalışmalarına dayanarak, bu makale tiyatro oyununun kapitalizmin yaşanabilecek, deneyimlenebilecek ve hatırlanabilecek her şeyin kapsamını nasıl daralttığını ortaya koyar.

Anahtar sözcükler: Kapitalosen, gıda, kısıtlayıcı ölçümler, solastalji, *The Trials.*

Çalıkuşu Romanının Yapısalcı Çözümlemesi

DR. ÖĞR. ÜYESİ ELİF KAYA*
LEYLA ŞEN*

Bu çalışma, yapısalcı kuram çerçevesinde Reşat Nuri Güntekin'in Çalıkuşu romanının anlatı yapısını incelemeyi amaçlamaktadır. Yapısalcılık, kökenini Ferdinand de Saussure'ün dil anlayışından alan ve anlamın metin içindeki ilişkiler ağı üzerinden üretildiğini savunan bir yaklaşımdır. Bu kurama göre edebi metinler, dışsal unsurlardan bağımsız olarak kendi içsel dizgeleri ve yapısal ilişkileri doğrultusunda analiz edilmelidir.

Çalışmada, yapısalcı kuramın temel kavramları ortaya konulmuş ve bu kuramsal çerçevenin Çalıkuşu romanına uygulanabilirliği incelenmiştir. Roman; karakterler, olay örgüsü, anlatı zamanları, ikili karşıtlıklar ve metinsel yapı açısından değerlendirilmiştir. Kesitleme, anlatı izlenceleri ve Greimas'ın eyleyenler modeli gibi çözümleme araçlarından yararlanılmıştır. Bu doğrultuda Feride'nin Kamran'ın ihanetini öğrenmesi, Anadolu'ya gidişi, Hayrullah Bey ile karşılaşması ve İstanbul'a dönüşü, anlatının temel dönüşüm kesitleri olarak belirlenmiştir. Bu kesitler, başlangıçtaki dengeden kopuş ve yeni bir dengeye ulaşma sürecini yansıtmaktadır.

Ayrıca Greimas'ın eyleyenler modeli aracılığıyla anlatıdaki işlevsel roller belirlenmiştir. Buna göre Feride ve hisleri gönderici; Kamran'la evlenip mutlu olmak nesne, Feride özne, Müjgân destekleyici, Münevver ve ihanet engelleyici olarak değerlendirilmiştir. Romanın derin yapısında ise şehir/taşra, gelenek/modernlik, iç dünya/dış dünya ve düzen/düzensizlik karşıtlıklarının belirleyici olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak Çalıkuşu, yalnızca bireysel bir aşk ve hayal kırıklığı anlatısı değil; yapısal açıdan tutarlı, dönüşüm temelli bir anlatı modelidir. Bu çalışma, romanın yüzeydeki tematik yapısının ötesinde, düzenli ve işlevsel bir anlam sistemi barındırdığını ortaya koymaktadır.

Anahtar sözcükler: Türk Dili ve Edebiyatı, yapısalcılık, rus biçimciliği, dilbilim, *Çalıkuşu*.

*Artvin Çoruh Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yeni Türk Dili Edebiyatı ABD, elif@artvin.edu.tr, orcid.org/ 0000-0003-4671-4386.
*Yüksek Lisans Öğrencisi, Artvin Çoruh Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, lyl.sen.leyla@gmail.com, orcid.org/0000-0003-0590-1193.

A STRUCTURALIST ANALYSIS OF THE NOVEL *ÇALIKUŞU*

This study aims to examine the narrative structure of Reşat Nuri Güntekin's novel Çalıkuşu within the framework of structuralist theory. Structuralism is an approach rooted in Ferdinand de Saussure's understanding of language, which argues that meaning is produced through a network of relationships within the text. According to this theory, literary works should be analyzed independently of external factors, in accordance with their internal systems and structural relations.

In this study, the fundamental concepts of structuralism are outlined, and the applicability of this theoretical framework to the novel Çalıkuşu is examined. The novel is analyzed in terms of characters, plot, narrative time, binary oppositions, and textual structure. Analytical tools such as segmentation, narrative programs, and Greimas's actantial model are employed. Accordingly, Feride's discovery of Kamran's betrayal, her departure to Anatolia, her encounter with Hayrullah Bey, and her return to Istanbul are identified as the main transformation segments of the narrative. These segments reflect the disruption of the initial equilibrium and the process of reaching a new equilibrium.

Furthermore, functional roles within the narrative are identified through Greimas's actantial model. In this context, Feride and her emotions are considered the sender; marrying Kamran and achieving happiness constitutes the object; Feride is the subject, Müjgân functions as the helper; while Münevver and betrayal act as opponents. In the deep structure of the novel, binary oppositions such as city/province, tradition/modernity, inner world/outer world, and order/disorder are seen to be decisive.

In conclusion, Çalıkuşu is not merely a narrative of individual love and disappointment, but also a structurally coherent, transformation-based narrative model. This study demonstrates that the novel embodies a systematic and functional network of meaning beyond its apparent thematic structure.

Keywords: Turkish Language and Literature, structuralism, russian formalism, linguistics, *Çalıkuşu*.

Landscapes of Memory and Trauma in Arundothi Roy's *The God of Small Things*

DR. ÖĞR. ÜYESİ ELVAN MUTLU*

This paper explores how Arundothi Roy's The God of Small Things' treatment of memory, identity, trauma and social hierarchy relies upon the spatial structures in which they are situated. The narrative takes place in Ayemenem, Kerala; therefore, the concept of place must be regarded as an active shaping force rather than as a static background or setting. Using spatial theory and postcolonial theory, the study examines how the divisions of caste and class are memorialized in such significant locations as Ayemenem House, History House and the Meenachal River; these spaces serve as sites where social codes, especially the "Love Laws", are both maintained and violated. The paper also looks into the non-linear narrative structure used in the book, showing that how fragmented memories are linked to certain places creates a landscape of trauma and loss. The connection between the past and present is created through place which shows how unresolved history continues to affect people. There are post-colonial implications for the way in which spaces are portrayed, and how this is reflected through a colonial remnant, for example History House. Ultimately, Roy uses place as a theoretical framework through which to explore larger issues of power, belonging and historical consciousness.

Keywords: Arundothi Roy, memory, place, *The God of Small Things*, trauma.

ARUNDHATİ ROY'UN *KÜÇÜK ŞEYLERİN TANRISI* ROMANINDA HAFIZA VE TRAVMANIN MANZARALARI

Bu çalışma, Arundhati Roy'un Küçük Şeylerin Tanrısı adlı romanında bellek, kimlik, travma ve toplumsal hiyerarşinin mekânsal yapılar aracılığıyla nasıl

* Burdur Mehmet Akif Ersoy üniversitesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü,

temsil edildiğini incelemektedir. Ayemenem, Kerala'da geçen roman, mekânı pasif bir arka plan olarak değil, insan deneyimini şekillendiren aktif bir unsur olarak ele alır. Mekânsal kuram ve postkolonyal kuramdan yararlanan bu çalışma, kast ve sınıf ayrımlarının Ayemenem Evi, History House ve Meenachal Nehri gibi önemli mekânlarda nasıl somutlaştığını araştırır. Bu mekânlar, özellikle "Aşk Yasaları" olarak adlandırılan toplumsal kuralların hem sürdürüldüğü hem de ihlal edildiği alanlar olarak işlev görür. Çalışma ayrıca romanın doğrusal olmayan anlatı yapısını analiz ederek, parçalanmış anıların belirli mekânlarla nasıl ilişkilendirildiğini ve böylece travma ve kayıpla şekillenen bir mekânsal peyzaj oluşturulduğunu ortaya koyar. Mekân, geçmiş ile bugün arasında önemli bir bağ kurarak çözümlenmemiş tarihin bireylerin yaşamlarını nasıl etkilemeye devam ettiğini gösterir. Böylece, anlatının parçalı yapısı okurun zamanı doğrusal olarak deneyimlemesine izin vermezken, mekânsal ve duygusal kırılmalar üzerinden deneyimlemesine olanak tanır. Bunun yanı sıra, History House gibi mekânların temsili, kalıcı sömürge etkilerini yansıtarak romanın postkolonyal boyutlarını vurgular. Aynı zamanda bu mekânlar, bastırılmış hafızanın ve toplumsal travmanın yeniden üretildiği alanlar olarak öne çıkar. Sonuç olarak Roy, mekânı güç, aidiyet ve tarihsel bilinç gibi daha geniş meseleleri sorgulamak için eleştirel ve kuramsal bir çerçeve olarak kullanır.

Anahtar sözcükler: Arundothi Roy, bellek, mekân, *Küçük Şeylerin Tanrısı*, travma.

Dört Duvar Arasında Bir Palanga: Direktör Âli Bey'in *Misafiri İstiskal* Oyununda Modern

Mahremiyetin Geleneksel Estetikle Kuşatılması

DR. ÖĞR. ÜYESİ EMİNE CANDAN İRİ*

Direktör Âli Bey'in 1870 yılında yayımlanan *Misafiri İstiskal* adlı eseri, yenileşme dönemi Türk tiyatrosunun kurucu metinlerinden biri olarak değerlendirilir. Tek perdelik bir entrika komedisi olan eser, geleneksel seyirlik oyunların estetik yapısını devralmakla birlikte bu mirası alışılagelenin aksine mekânsal bir çatışmanın merkezine yerleştirir.

Bu çalışma, eseri yalnızca betimleyici bir "gelenek etkisi" çerçevesi içinde ele almakla yetinmeyerek, geleneksel estetiğin mekân üzerinden metne nasıl sirayet ettiğini çözümlemeyi amaçlar. Bu doğrultuda eser, mekânın dönüşümü ve mahremiyetin ihlali ekseninde incelenir. Oyunda, Tanzimat sonrası bireyin inşa etmeye çalıştığı mahremiyet anlayışı, geleneksel kültürün kolektif ve sınır tanımaz pratikleriyle karşı karşıya gelir. Ev sahibi Mümtaz Bey'in piyano ve kütüphane gibi Batılı yaşam tarzını simgeleyen unsurlarla düzenlediği salonu, sükûnet ve mesafeye dayalı bir özel alan olarak kurgulanmıştır. Ancak davetsiz misafir Abdi Bey'in müdahaleleriyle bu alan, orta oyununun gürültülü, geçirgen ve kolektif sahne estetiğini çağrıştıracak biçimde dönüşerek âdeta bir palanga işlevi kazanır. Bu mekânsal yeniden kuruluş, Batılı formun içine sızan geleneksel tiyatro dinamikleriyle ilişkilidir. Misafir olduğu evi kamusal alana çeviren Abdi Bey, Kavuklu tipinin pervasızlığını yeniden üretirken mahremiyetini görgü kurallarıyla korumaya çalışan Mümtaz Bey, otoritesi sarsılmış bir Pişekâr konumuna geriler. Nadir Efendi'nin sağırlığı ise yanlış anlama üzerine kurulu geleneksel komiğin modern metin içindeki sürekliliğini sağlar. Oyunun sonunda Mümtaz Bey'in, yerleşik nezaket normlarıyla çözemediği krizi orta oyunu geleneğini çağrıştıran göstermelik bir kavga üzerinden yönetmeye çalışması, modern öznenin kurduğu mekânsal düzeni sürdüremeyişini trajikomik biçimde ortaya koyar.

Bu bağlamda *Misafiri İstiskal*, iki farklı mekân estetiğini karşı karşıya getirerek Türk modernleşmesinin salon–meydan gerilimine sıkışmış yapısını

* Süleyman Demirel Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi,
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, eminecandaniri@sdu.edu.tr, 0000-0002-1238-5978

hicveder. Çalışma, bu karşılaşmayı mekânın toplumsal üretimi ile gündelik etkileşim pratikleri arasındaki ilişkiyi merkeze alan kuramsal yaklaşımlar doğrultusunda ele alır. Bu çerçevede, özel alanın ihlali ve mekânsal düzenin çözülüşü, geleneksel tiyatro estetiğinin mekân üzerinden modern metne sızarak onu dönüştürdüğü temel bir çatışma alanı olarak okunur.

Anahtar sözcükler: Direktör Âli Bey, *Misafiri İstiskal*, modern Türk tiyatrosu, modern mahremiyet, mekân sosyolojisi, orta oyunu estetiği.

A PALANGA WITHIN FOUR WALLS: THE SIEGE OF MODERN PRIVACY BY TRADITIONAL AESTHETICS IN DIREKTOR ALI BEY'S *MISAFIRI ISTISKAL*

Direktör Âli Bey's *Misafiri İstiskal*, published in 1870, is regarded as one of the foundational texts of Turkish theatre in the period of modernization. As a one-act comedy of intrigue, the play appropriates the aesthetic framework of traditional performative forms, yet, contrary to convention, reconfigures this inherited structure around a central spatial conflict.

This study aims not merely to approach the play within a descriptive framework of "the influence of tradition," but to analyse how traditional aesthetics permeate the text through spatial structures. Accordingly, the play is examined through the lens of spatial transformation and the violation of privacy. In the play, the post-Tanzimat individual's attempt to construct a sense of privacy comes into confrontation with the collective and boundary-defying practices of traditional culture. The salon arranged by Mümtaz Bey, furnished with elements such as a piano and a library symbolizing a Western lifestyle, is constructed as a private space based on tranquillity and distance.

With the interventions of the uninvited guest Abdi Bey, this space is transformed in a way that evokes the noisy, permeable, and collective stage aesthetics of the *orta oyunu,* acquiring a function akin to a *palanga*. This spatial reconfiguration is linked to traditional theatrical dynamics infiltrating the Western form. Abdi Bey turns the house in which he is a guest into a public space, reproducing the audacity of the Kavuklu type, while Mümtaz Bey, who seeks to preserve his privacy through codes of etiquette, is reduced to a weakened Pişekâr figure. Nadir Efendi's deafness sustains the traditional comic effect based on misunderstanding within the modern text. At the end of the play, Mümtaz Bey's attempt to resolve a crisis he cannot address through established norms of etiquette via a staged fight reminiscent of the *orta oyunu* tradition

reveals, in a tragicomic manner, the modern subject's failure to sustain its spatial order.

In this respect, *Misafiri İstiskal* satirizes Turkish modernization's confinement within the tension between the salon and the *meydan*, the open performance space of traditional theatre, bringing two spatial aesthetics into confrontation. This study approaches this encounter through theories of the social production of space and everyday interaction practices. The violation of private space and the breakdown of spatial order are read as a key conflict through which traditional theatrical aesthetics infiltrate and transform the modern text.

Keywords: Direktör Âli Bey, *Misafiri İstiskal*, Modern Turkish theatre, modern privacy, spatial sociology, *orta oyunu* aesthetics.

Thoreau in the Age of AI: Revisiting *Walden* through the Lens of Digital Minimalism

DR. ÖĞR. ÜYESİ ERCAN KAÇMAZ*

In the digital age we inhabit, algorithm-driven media environments increasingly shape our habits of attention, perception, and everyday experience without our awareness or consent. It is in this context that Thoreau's *Walden* (1854) regains its significance as a philosophical resource for living deliberately in a world designed to distract. This paper reads *Walden* through the lens of digital minimalism — a philosophy that advocates conscious and selective engagement with technology — and argues that Thoreau's vision of deliberate living offers a powerful ethical resource for our digital moment.

The study approaches *Walden* within the framework of digital minimalism, which promotes conscious and selective engagement with technology as a means of reclaiming attention and autonomy. From this perspective, Thoreau's emphasis on simplicity, solitude, and self-reliance can be read not as romantic escapism, but as a rigorous philosophical program whose central concerns deeply resonate with the anxieties of fragmented attention and accelerated living that define digital life. Kantian moral philosophy deepens this reading further. In Kant's own words, human beings must never be treated merely as means, but always as ends in themselves. By this principle, platforms designed to capture and monetize our attention are not simply inconvenient — they are morally indefensible. The attention economy thus becomes a systematic violation of rational autonomy.

Against the logic of speed and distraction, *Walden* proposes something more beautiful: a life of mindful perception, experiential depth, and deliberate self-construction. From this dialogue between Thoreau, digital minimalism, and Kantian ethics, a convincing alternative model emerges. This model can be read not only as a desirable way of life but also as an ethical obligation derived from Kant's categorical imperative.

Keywords: Henry David Thoreau, *Walden*, digital minimalism; attention economy, digital culture, Kantian ethics.

YAPAY ZEKÂ ÇAĞINDA THOREAU: *WALDEN*'I DİJİTAL MİNİMALİZM PERSPEKTİFİNDEN YENİDEN ZİYARET ETMEK

İçinde bulunduğumuz dijital çağda, algoritma temelli medya ortamları dikkat, algı ve gündelik deneyim alışkanlıklarımızı farkındalığımız ya da rızamız

* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İngiliz Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, ercankacmaz@gmail.com.

olmaksızın giderek daha fazla biçimlendirir. Bu bağlamda Thoreau'nun *Walden*'ı (1854), dikkat dağıtmak üzere tasarlanmış bir dünyada bilinçli yaşamanın felsefi bir kaynağı olarak yeniden anlam kazanır. Bu çalışma, *Walden*'ı teknolojiyle bilinçli bir ilişki kurmayı savunan dijital minimalizm perspektifinden okuyarak Thoreau'nun bilinçli yaşam anlayışının günümüz dijital ortamında güçlü bir etik kaynak sunduğunu ileri sürer.

Çalışma, *Walden*'ı dijital minimalizm çerçevesinde ele alır; bu çerçeve, dikkati ve özerkliği yeniden kazanmanın yolu olarak teknolojiyle bilinçli ve seçici bir ilişki kurmayı savunur. Bu perspektiften bakıldığında Thoreau'nun sadelik, yalnızlık ve öz-yeterlilik vurgusu romantik bir kaçış olarak değil, dijital yaşamın parçalanmış dikkat ve hızlanmış yaşam kaygılarıyla derin biçimde örtüşen güçlü bir felsefi program olarak okunabilir. Kantçı ahlak felsefesi bu okumayı daha da derinleştirir. Kant'ın ifadesiyle insanlar asla yalnızca araç olarak kullanılmamalı, her zaman amaç olarak görülmelidir. Bu ilkeye göre dikkatimizi yakalayıp ticarileştirmek için tasarlanan platformlar yalnızca rahatsız edici değil, ahlaki açıdan da savunulamazdır. Böylece dikkat ekonomisi rasyonel özerkliğin sistematik bir ihlali haline gelir.

Hız ve dikkat dağınıklığının mantığına karşı *Walden*, daha güzel bir şey önerir: bilinçli algı, deneyimsel derinlik ve iradi benlik inşasına dayalı bir yaşam. Thoreau, dijital minimalizm ve Kantçı etik arasındaki bu diyalogdan ikna edici bir alternatif model doğar. Bu model, yalnızca arzu edilir bir yaşam biçimi değil, Kant'ın kategorik imperatifinden türetilen bir etik yükümlülük olarak da okunabilir.

Anahtar sözcükler: Henry David Thoreau, *Walden*, dijital minimalizm, dikkat ekonomisi, dijital kültür, Kantçı etik.

Ahmet Mithat Efendi'nin *Dünya'ya İkinci Geliş Yahut İstanbul'da Neler Olmuş, Cinli Han* ve *Cellat* Romanlarında Korkular

DR. ERHAN GÜRPINAR*

Türk edebiyatında 1980 öncesi telif korku romanlarıyla ilgili yeterince akademik çalışma yoktur. Çünkü 1980 öncesi korku romanları korku türünün ayrışamaması nedeniyle fantastik romanlar olarak değerlendirilmiştir. Bu yüzden 1980 öncesi telif korku romanı incelemeleri fantastik edebiyat çerçevesindedir. Romanlardaki tekinsizlik, gerçekliğin ikircikli durumu ve metafizik ögeler bu iki roman türünün kesişme noktalarıdır. Korku romanlarını fantastik romanlardan ve diğer tür romanlarından ayıran en önemli özelliği, okurun romanı okurken gerilmesi ve korkmasıdır. 2000'li yıllardan sonra Türkiye'de korku film sektörünün gelişimi ile iki tür arasındaki ayrım daha da belirginleşmiş, dış dünyadan (uzaydan) gelen korku ögeleriyle ayrım daha da netleşmiştir. Ülkemizde korku endüstrisinin (korku filmlerinin çoğalması) hızlı gelişimi korku romanı okuyucu kitlesinin niceliğini de arttırmıştır. Korku romanlarına ilginin artmasıyla korku romanlarının tarihsel gelişimi konusu da gündem olmuştur. Bilhassa ilk korku romanının hangisi olduğu konusunda belirsizlik oluşmuş, belirsizliği gidermek amaçlı çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Ahmet Mithat Efendi'nin Dünyaya İkinci Geliş yahut İstanbul'da Neler Olmuş, Cinli Han ve Cellat romanlarının korku eksenli incelemeleri 1980 öncesi korku romanı incelemelerine katkı sağlama amacıyla yapılmıştır.

Romanlarda toplumsal ve metafizik korkular daha belirgin hissedilmektedir. Yazar, okurun zihninde döneminin siyasî korkularını idam edilme ve cellat simgesel anlatımlarıyla kolektif korkular olarak oluşturmuştur. Diğer taraftan yine dönemindeki Batılı spiritüalist denemelere karşı duruşunu göstermek amaçlı cin ve reenkarnasyon gibi metafizik korkuları pozitivist düşünce ekseninde alaycı tutumla eleştirmiştir. Pozitivist düşünce ekseninde toplum içindeki metafizik korkuları alaycı eleştirme tarzıyla korku ekolü oluşmuş, bu ekol Hüseyin Rahmi, Vassaf Kadri gibi yazarlar tarafından devam ettirilmiştir.

Anahtar sözcükler: korku, reenkarnasyon, cin, cellat, idam, siyasi korku.

HORROS IN AHMET MITHAT EFENDI'S NOVELS DUNYAYA IKINCI GELIŞ YAHUT ISTANBUL'DA NELER OLMUŞ, CINLI HAN, CELLAT

There is insufficient academic research on pre-1980 Turkish horror novels. This is because pre-1980 horror novels were considered fantasy novels due to the inability to differentiate the horror genre. Therefore, analyses of pre-1980

* Öğretmen, MEB, Orcid: 0000 0002 8312 5014, erhan7gurpinar@gmail.com

horror novels are framed within fantasy literature. The unsettling nature of the novels, the ambivalent nature of reality, and metaphysical elements are the points of intersection between these two genres. The most important feature that distinguishes horror novels from fantasy novels and other genres is the tension and horror the reader experiences while reading the novel. After the 2000s, with the development of the horror film industry in Turkey, the distinction between the two genres became even more pronounced, and the separation became clearer with the inclusion of horror elements from the outside world (space). The rapid development of the horror industry (the proliferation of horror films) in our country has also increased the number of horror novel readers. With the increased interest in horror novels, the historical development of horror novels has also become a topic of discussion. In particular, uncertainty has arisen regarding which was the first horror novel, and studies have begun to resolve this uncertainty. This study of Ahmet Mithat Efendi's novels, Dünyaya İkinci Geliş yahut İstanbul'da Neler Olmuş, Cinli Han, Cellat focuses on horror and aims to contribute to pre-1980 horror novel studies.

Social and metaphysical horrors are more prominently felt in the novels. The author creates the political horrors of his time in the reader's mind as collective horrors through symbolic representations of execution and the executioner. On the other hand, in order to show his stance against Western spiritualist experiments of his time, he criticizes metaphysical horrors such as jinn and reincarnation with a sarcastic attitude within the framework of positivist thought. This sarcastic criticism of metaphysical horrors within society, within the framework of positivist thought, gave rise to a school of thought on horror, which was continued by writers such as Hüseyin Rahmi and Vassaf Kadri.

Keywords: horrors, reincarnation, genie, executioner, execution.

The Border is Everywhere: Everyday Nationalism and the Diffusion of Brexit in Ali Smith's *Autumn*

ÖĞR. GÖR. ERSOY GÜMÜŞ*

This article examines how Ali Smith's *Autumn* (2016) reconceptualizes Brexit as an everyday experience of bordering, in which nationalism operates not only at the level of political discourse but also through routine interactions, bureaucratic procedures, and affective atmospheres. Drawing on Michael Billig's notion of banal nationalism, Étienne Balibar's theorization of dispersed borders, and Homi K. Bhabha's concept of liminality, the article argues that *Autumn* reveals the diffusion of the border into the fabric of everyday life. Rather than representing Brexit as a singular historical rupture, Smith's novel portrays a fragmented social landscape in which national belonging is continuously negotiated, contested, and enforced through ordinary language and institutional encounters. The analysis focuses on three interrelated domains. First, it explores the circulation of polarized and exclusionary public discourse, demonstrating how everyday speech acts reproduce and normalize forms of national division. Second, it examines bureaucratic spaces—particularly mundane institutional settings—as micro-sites of bordering that regulate recognition, legitimacy, and access. Third, it considers the novel's formal fragmentation and its engagement with media saturation, arguing that these narrative strategies mirror and intensify the affective divisions shaping post-referendum Britain. At the same time, *Autumn* resists the closure of nationalist logic by foregrounding liminal subjectivities and alternative modes of relationality. The intergenerational dynamic at the center of the novel, along with its sustained engagement with artistic production, opens up spaces that challenge fixed notions of identity and belonging. Ultimately, the article contends that Smith reimagines the border not as a fixed geopolitical line but as a dispersed and everyday condition, thereby offering a critical intervention into contemporary debates on nationalism, belonging, and cultural identity in post-Brexit Britain.

Keywords: Brexit literature, everyday bordering, liminality, banal nationalism, Ali Smith, *Autumn.*

SINIR HER YERDE: ALİ SMİTH'İN *AUTUMN* ROMANINDA GÜNDELİK MİLLİYETÇİLİK VE BREXİT SONRASI SINIRLARIN YAYILIMI

∗İstanbul Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu, ersoy.gumus@istanbul.edu.tr.

Bu çalışma, Ali Smith'in Autumn (2016) adlı romanının Brexit'i, milliyetçiliğin yalnızca siyasal söylem düzeyinde değil, aynı zamanda rutin etkileşimler, bürokratik prosedürler ve duygulanımsal atmosferler aracılığıyla işlediği gündelik bir sınırlandırma deneyimi olarak nasıl yeniden kavramsallaştırdığını incelemektedir. Michael Billig'in banal milliyetçilik kavramından, Étienne Balibar'ın belirsiz/yayılmış sınırlar kuramsallaştırmasından ve Homi K. Bhabha'nın eşiktelik (liminality) kavramından hareketle bu çalışma, Autumn'ın sınırın gündelik yaşamın dokusuna yayılışını görünür kıldığını ileri sürmektedir. Smith'in romanı, Brexit'i tekil bir tarihsel kopuş olarak temsil etmekten ziyade, ulusal aidiyetin sıradan dil kullanımları ve kurumsal karşılaşmalar yoluyla sürekli olarak müzakere edildiği, tartışmaya açıldığı ve dayatıldığı parçalı bir toplumsal manzara sunar. Analiz, birbiriyle ilişkili üç alana odaklanmaktadır. İlk olarak, kutuplaştırıcı ve dışlayıcı kamusal söylemin dolaşımını ele alarak gündelik söz edimlerinin ulusal bölünme biçimlerini nasıl yeniden ürettiğini ve normalleştirdiğini göstermektedir. İkinci olarak, bürokratik mekânları—özellikle sıradan kurumsal ortamları—tanınmayı, meşruiyeti ve erişimi düzenleyen sınırlandırmanın mikro-mekânları olarak incelemektedir. Üçüncü olarak, romanın biçimsel parçalanmışlığını ve medya doygunluğuyla kurduğu ilişkiyi ele almakta, bu anlatı stratejilerinin referandum sonrası Britanya'yı şekillendiren duygulanımsal bölünmeleri hem yansıttığını hem de yoğunlaştırdığını savunmaktadır. Aynı zamanda Autumn, liminal öznellikleri ve alternatif ilişkisellik biçimlerini öne çıkararak milliyetçi mantığın kapanımına direnir. Romanın merkezindeki kuşaklar arası dinamik, sanatsal üretimle kurduğu süreklilik gösteren ilişkiyle birlikte, sabit kimlik ve aidiyet anlayışlarına meydan okuyan alanlar açar. Nihayetinde çalışma, Smith'in sınırı sabit bir jeopolitik hat olarak değil, dağılmış ve gündelik bir koşul olarak yeniden tahayyül ettiğini, böylece Brexit sonrası Britanya'da milliyetçilik, aidiyet ve kültürel kimlik üzerine çağdaş tartışmalara eleştirel bir müdahalede bulunduğunu ileri sürmektedir.

Anahtar sözcükler: Brexit edebiyatı, gündelik sınırlandırma, eşiksellik, banal milliyetçilik, Ali Smith, *Autumn*.

Muhteşem-i Kâşânî'nin Şiirinde İdeal Bir Hükümdar Portresi: Şah Tahmasb

DR. ÖĞR. ÜYESİ ESENGÜL UZUNOĞLU SAYIN*

XVI. yüzyılda Kâşân'da yaşamış, Safevi hükümdarı Şah Tahmasb döneminde ün kazanmış Muhtesem-i Kâşânî İranlı bir şairdir. Özellikle mersiye ve naat türündeki şiirleriyle tanınmış, yaşadığı dönemde Şemşü'ş-şuarâ (Şairlerin Güneşi) unvanını almıştır. Şah I. İsmail'in oğlu, Şah Tahmasb (1524–1576) on yaşındayken tahta çıkmış, Safevî Devleti'nin en uzun süre hüküm süren hükümdarlarından biri olmuştur. Ayrıca bu dönemde siyasî istikrarın korunmasında belirleyici rol oynamıştır. Onun döneminde şiîlik devlet ideolojisi olarak daha da resmiyet kazanmış, saray çevresinde sanat ve edebiyat faaliyetleri önemli ölçüde gelişmiştir. Şair ve sanatkârları himaye etmiş, aynı zamanda askerî ve diplomatik hamleleriyle devletin gücünü muhafaza eden etkili bir hükümdar profili sergilemiştir.

Safevî dönemi önemli şairlerinden Muhteşem-i Kâşânî, şiirlerinde Şah Tahmasb'ı yedi kaside, bir mesnevi, bir kıta ve bir terkibibentte zikretmiştir. Kâşânî, Şah Tahmasb'ı yalnızca tarihsel bir hükümdar olarak değil; adalet, kudret, kozmik düzen ve ilahî meşruiyetin temsilcisi olan "ideal hükümdar" tipinin somutlaşmış hali olarak ele almıştır. Şaire göre Şah Tahmasb; fetih ve zaferleriyle öne çıkan bir cihan fatihi (şâh-ı cihân), fitneleri yatıştıran bir düzen kurucu, adaletiyle efsanevî hükümdarları dahi geride bırakan bir adalet timsalidir. O, din ve devletin güneşi, öfkesiyle yeri ve göğü titreten bir hükümdar, kılıcının keskinliği ve gazabının yakıcılığıyla düşmanlarını yok eden mutlak bir otoritedir. Makamı Süleyman Peygamber'in makamı, ilahî sırların emanetçisi, peygamberlerden sonra en bilge kişi, mağfiretin gölgesi ve ilm-i ledün sahibidir. Şairin kurduğu bu ideal hükümdar portresi, Dârâ, Ferîdun, Rüstem, Büyük İskender ve Nûşirevân gibi tarihî ve mitolojik şahsiyetlerle mukayese edilerek Şah Tahmasb'ı bu geleneğin zirvesine yerleştirir. Ok, mızrak ve kılıç gibi savaş unsurları üzerinden kurulan teşbihler ise hükümdarın askerî kudretini doğaüstü bir güç seviyesine yükseltir.

Bu çalışmada, Muhteşem-i Kâşânî ile Şah Tahmasb'ın hayatlarına kısaca değinildikten sonra, şairin şiirlerinden seçilen beyitler ışığında Şah Tahmasb'ın hangi özelliklerle ve nasıl bir ideal hükümdar modelini temsil ettiği incelenmiştir.

* Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalı, Fars Dili ve Edebiyatı, esengul.uzunoglu@gop.edu.tr

Anahtar sözcükler: Muhteşem-i Kâşânî, Şah Tahmasb, Safevi Dönemi, Kaşan, ideal hükümdar.

THE PORTRAIT OF AN IDEAL RULER IN THE POETRY OF MUHTESEM KASANI: SHAH TAHMASB

Muhtesem Kashani, who lived in Kashan in the 16th century, was an Iranian poet who gained fame during the reign of the Safavid ruler Shah Tahmasb I. He was especially known for his elegies (marsiya) and naat poems and during his lifetime he was awarded the title Shams al-Shuʿara (Sun of Poets). Shah Tahmasb, the son of Shah Ismail I, ascended the throne at the age of ten and became one of the longest-reigning rulers of the Safavid state (1524–1576). During his reign, political stability was largely maintained; Twelver shiism was further institutionalized as state ideology and artistic and literary activities flourished at court. He patronized poets and artists, while also preserving the power of the state through military and diplomatic strategies.

As one of the prominent poets of the Safavid period, Muhtesem Kashani mentioned Shah Tahmasb in seven qasidas, one masnavi, one qitʿa, and one tarkib-band. Kashani presents Shah Tahmasb not merely as a historical ruler but as the embodiment of the "ideal ruler," representing justice, power, cosmic order, and divine legitimacy. According to the poet, Shah Tahmasb is a world conqueror distinguished by his victories, a restorer of order who suppresses sedition, and a symbol of justice surpassing even legendary kings. He is depicted as the "king of the world" (shah jahan) and conqueror (jahangir), an absolute authority whose wrath shakes the earth and the heavens and whose sword destroys enemies with its sharpness and burning force. He is likened to that of Prophet Solomon; he is portrayed as the most knowledgeable after the prophets, the custodian of divine secrets, the shadow of forgiveness, and the possessor of esoteric knowledge (ilm ladunni).

This ideal ruler image is further reinforced through comparisons with figures such as Dara, Faridun, Rustam, Alexander the Great, and Khosrow I, placing Shah Tahmasb at the pinnacle of the Iranian tradition of kingship. Similes built on weapons such as arrows, spears and swords elevate his military power to a supernatural level.

This study briefly examines the lives of Muhtesem-i Kashani and Shah Tahmasb, and, through selected couplets from the poet's works, analyzes how Shah Tahmasb represents the model of the ideal ruler.

Keywords: Muhtesem Kaşani, Shah Tahmasb, Safavid period, Kashan, ideal ruler.

İnsan Yazarlı ve Yapay Zekâ Makale Özetlerinin Sözbilimsel Yapı Açısından Karşılaştırılması

DR. ÖĞR. ÜYESİ ESRA AYDIN*
ÖĞR. GÖR. GÖKHAN SOYŞEKERCİ*

Yapay zekânın hızla insan hayatına dâhil olması akademik yazım süreçleri ve bilimsel metin oluşturma açısından pek çok soru işaretlerini beraberinde getirmiştir. Makale özetleri; makaleyi alan yazına tanıtma, okuru metni okumaya ikna etme özelliklerine sahip kalıplaşmış bir türdür. Makale özetlerinde sözbilimsel adımlar aracılığıyla yazar hem niyetini hem de alana özgü beklentilerini ortaya koymaktadır. Bu çalışmanın amacı filoloji alanında yazılmış Türkçe araştırma makalelerinin özetleri ile aynı makalelere yapay zekâ tarafından yazılmış makale özetlerinin sözbilimsel adımlar çerçevesinde karşılaştırmasını yapmaktır. Çalışmanın veri tabanı filoloji alanında yayım yapan Söylem Filoloji dergisinin güncel sayısında yer alan Türkçe makalelerin özetleri ve bu makalelere ChatGPT tarafından yazdırılmış toplam 38 makale özeti oluşturmaktadır. Bu bağlamda makalelerin yayımlanmış biçimlerinden özet bölümü çıkartılarak ChatGPT'nin güncel sürümüne makale yüklenmiş ve orijinal anahtar sözcükler verilerek makaleye uygun özet yazması istenmiştir. Tek bir yapay zekâ modelinin kullanılmasının nedeni medeller arası çeşitlilik değişkeninin denetim altında tutulmak istenmesidir. Veri tabanını oluşturan metinler Hyland (2004)'in makale özetlerini oluşturan adımlar sıralamasına göre tek tek analiz edilerek karşılaştırılmıştır. Nitel olarak yürütülen çalışma iki ayrı araştırmacı tarafından yürütülmüş ve araştırmacılar arasındaki güvenirlik Cohen Kappa katsayısı ile sınanmıştır. Çalışmanın hipotezi yapay zekâ tarafından üretilen metinlerin sözbilimsel adımlarla uygunluğunun akademik yazarlardan daha fazla olduğu eğilimindedir. Bulguların, yapay zekâ destekli tür bilinci, akademik yazımda yapay zekâ ve alana özgü tutum ile bilgi oluşturma

* Kocaeli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı. esra.aydin@kocaeli.edu.tr
* Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu/Yabancı Diller Bölümü, Yabancı Diller Anabilim Dalı, gokhan.soysekerci@alanya.edu.tr

açısından eleştirel bir tartışma sunması açısından önemli olduğu düşünmektedir.

Anahtar sözcükler: akademik metinler, akademik söylem, sözbilimsel yapı, yapay zekâ metinleri, makale özetleri.

A COMPARISON OF HUMAN-AUTHORED AND AI-GENERATED RESEARCH ARTICLE ABSTRACTS IN TERMS OF RHETORICAL STRUCTURE

The rapid integration of artificial intelligence into human life has raised numerous questions regarding academic writing processes and scholarly text production. Research article abstracts constitute a conventionalized genre that serves to introduce the article to the relevant literature and to persuade readers to engage with the full text. Through rhetorical moves, authors reveal both their communicative intentions and discipline-specific expectations in abstracts. The aim of this study is to compare the abstracts of Turkish research articles written in the field of philology with AI-generated abstracts produced for the same articles, within the framework of rhetorical moves. The dataset comprises the abstracts of Turkish articles published in the current issue of *Söylem Filoloji* journal and a total of 38 abstracts generated by ChatGPT for those articles. In this regard, the abstract section was removed from the published versions of the articles, the full texts were then uploaded to the current version of ChatGPT, and the original keywords were provided with the instruction to generate an appropriate abstract. The reason for using a single AI model was to control for the variable of inter-model variability. The texts constituting the dataset were individually analyzed and compared according to Hyland's (2004) move structure for research article abstracts. The study, conducted qualitatively, was carried out by two independent researchers, and inter-rater reliability was tested using Cohen's Kappa coefficient. The study hypothesizes that AI-generated texts tend to exhibit greater conformity with rhetorical moves than those produced by human academic authors. The findings are considered significant in that they offer a critical discussion regarding AI-assisted genre awareness, the role of artificial intelligence in academic writing, and discipline-specific attitudes toward knowledge construction.

Keywords: academic texts, academic discourse, rhetorical structure, AI-generated texts, research article abstracts

Hindistan'da Çok Dillilik Ve Dil Hiyerarşileri: Hintçe (Hindī) , İngilizce ve Bölgesel Diller

DOÇ. DR. ESRA BÜYÜKBAHÇECİ*

Hindistan, çok dilliliğin anayasal güvence altına alındığı ender ülkelerden biridir. Ancak bu anayasal çerçeve, dilsel eşitliği hedeflemesine rağmen pratikte de belirgin bir dil hiyerarşilerinin üretilmesine sebep olmuştur. Bu çalışma, Hindistan'daki çok dillilik yapısını Hintçe (Hindī), İngilizce ve bölgesel diller ekseninde ele alarak, anayasal düzenlemeler ile edebî ve kültürel alanlardaki yansımaları arasındaki ilişkileri incelemeyi amaçlamaktadır. Hindistan Anayasası'nın 343. maddesi, Hintçe (Hindī)'yi ulusal resmî dili olarak tanımlarken; 345. madde, eyaletlere kendi resmî dillerini belirleme hakkı tanımaktadır. Buna ek olarak 351. madde, Hintçe (Hindī)'nin geliştirilmesini ve yaygınlaştırılmasını devletin temel sorumlulukları arasında saymaktadır. Hindistan Anayasası'nın, ülkede anayasal statüye sahip dilleri sıralayan *Eighth Schedule* [Sekizinci Cetvel], Hintçe (Hindī)'nin yanı sıra çok sayıda bölgesel dili de resmî tanınırlık kapsamına almaktadır. Bu gösterge ile çok sayıda dilin tanınmış olması, teoride kapsayıcı bir dil politikası ortaya koysa da uygulamada Hintçe (Hindī)'nin ulusal kimlik dili, İngilizcenin ise eğitim, bürokrasi ve prestij dili olarak öne çıkmasına yol açmaktadır. Bu durumun en belirgin sonuçlarından biri, edebiyat incelemelerinde ortaya çıkan kavramsal belirsizliktir. Özellikle 'Hint edebiyatı' başlığı altında yürütülen çalışmalar, çoğu zaman çok sayıda dili ve edebî geleneği tek bir üst başlık altında toplamakta; bu da hem dilsel hem de kültürel farklılıkların kaybolmasına neden olmaktadır. Bu sebeple çalışma, dil politikaları ile gündelik dil pratikleri arasındaki farkı söylem analizi yöntemiyle irdeleyerek, çok dilliliğin Hindistan bağlamında nasıl hiyerarşik bir yapıya dönüştüğünü ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu yönüyle de Hindistan'daki çok dilliliğin sayısal bir çeşitlilikten ziyade, ideolojik ve söylemsel bir yapı olduğunu göstermeyi amaçlamaktadır.

Anahtar sözcükler: Hindistan, çok dillilik, Hintçe (Hindī), İngilizce, bölgesel diller, Hindistan Anayasası.

* Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Hindoloji Ana Bilim Dalı. esrabykbahceci@gmail.com. ORCID: 0000-0002-3339-0071.

MULTILINGUALISM AND LINGUISTIC HIERARCHIES IN INDIA: HINDI, ENGLISH, AND REGIONAL LANGUAGES

India is one of the few countries where multilingualism is constitutionally protected. However, despite its aim of linguistic equality, this constitutional framework has, in practice, established clear linguistic hierarchies. This study examines the structure of multilingualism in India by focusing on Hindi, English, and regional languages, aiming to analyze how constitutional regulations are reflected in literary and cultural spheres. Article 343 of the Indian Constitution designates Hindi as the official language of the Union, while Article 345 permits individual states to decide their own official languages. Additionally, Article 351 assigns the development and promotion of Hindi as a primary responsibility of the state. Alongside these provisions, the Eighth Schedule of the Indian Constitution lists the languages granted constitutional recognition, recognizing numerous regional languages beyond Hindi. Although constitutional acknowledgment of multiple languages suggests an inclusive language policy in theory, it has, in reality, positioned Hindi as the language of national identity, while English has become dominant in education, bureaucracy, and intellectual circles. One of the most significant outcomes of this hierarchical multilingual structure is the conceptual confusion often observed in literary studies. Specifically, works classified as "Indian literature" frequently encompass a wide range of languages and literary traditions under a single label, which can erase linguistic and cultural differences. Therefore, the study employs discourse analysis to explore the gap between language policies and everyday linguistic practices, demonstrating how multilingualism in India often develops into a hierarchical structure. In this sense, the paper argues that multilingualism in India is not just about numerical diversity but also involves ideological and discursive elements.

Keywords: India, multilingualism, Hindi, English, regional languages, Indian Constitution.

Yaşar Kemal'in *Binboğalar Efsanesi* Romanında Söylem İşaretleyicileri

FAHRİYE İKİZ *

Söylem işaretleyicileri, dilin edim bilimsel boyutunda iletişimi yapılandıran, konuşucunun niyetini belirginleştiren ve metin içi bağdaşıklığı sağlayan birimlerdir. Yaşar Kemal'in Binboğalar Efsanesi romanı, Çukurova ve Toroslar hattındaki Yörük toplumunun yerleşik hayata geçiş sürecini epik bir dille anlatırken, bu dilin doğallığını büyük ölçüde ağız özellikli söylem işaretleyicilerinden alır. Bu çalışmanın temel amacı, romandaki söylem işaretleyicilerini Türkiye Türkçesi ağızlarındaki görünümleriyle tespit etmek ve bu birimlerin metindeki işlevlerini çözümlemektir.

Çalışmada, romanda sıkça rastlanan ve ağız özelliği taşıyan yapı birimleri, Kamacı Gencer (2023) tarafından Türkiye Türkçesi ağızları için ortaya konulan kapsamlı sınıflandırma ışığında incelenecektir. Bu doğrultuda metindeki söylem birimleri; dikkat çekme, söz sırasını ve konuyu düzenleyen söylem yapısı işaretleyicileri, karakterlerin bilgi durumlarını ve çıkarımlarını yansıtan bilişsel söylem işaretleyicileri ve anlatının bağlamını kuran durumsal söylem işaretleyicileri çerçevesinde ele alınacaktır. Ayrıca tepki, yakınlık, istek ve hitap bildiren yapılar da kişilerarası, toplumsal ve kültürel söylem işaretleyicileri başlığı altında incelenecektir. Söz konusu birimlerin, karakterlerin toplumsal kimliklerini, duygusal iniş çıkışlarını ve sözlü kültürün retorik gücünü nasıl yansıttığı metinden alınacak örneklerle ortaya konacaktır.

Sonuç olarak, Binboğalar Efsanesi'nde kullanılan söylem işaretleyicilerinin sadece birer dolgu ögesi olmadığı; aksine yazarın yerel ağızdan hareketle evrensel bir anlatı kurarken kullandığı en temel dilsel ögelerden biri olduğu sonucuna varılacaktır.

Anahtar sözcükler: Yaşar Kemal, *Binboğalar Efsanesi*, söylem analizi, söylem işaretleyicileri, edimbilim.

DISCOURSE MARKERS IN YAŞAR KEMAL'S NOVEL *BİNBOĞALAR EFSANESİ*

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ABD, ORCİD No: 0009000696906326.

Discourse markers are linguistic units that structure communication within the performative dimension of language, clarify the speaker's intent, and ensure internal coherence within a text. Yaşar Kemal's novel The Legend of the Thousand Bulls narrates the process of the Yörük community's transition to a settled life along the Çukurova and Taurus Mountains in an epic style, deriving much of its naturalness from dialect-specific discourse markers. The primary aim of this study is to identify the discourse markers in the novel based on their manifestations in Turkish dialects and to analyze the functions of these units within the text.

In this study, structural units commonly found in novels and characterized by dialectal features will be examined in light of the comprehensive classification of Turkish dialects proposed by Kamacı Gencer (2023). Accordingly, the discourse units in the text will be analyzed within the framework of discourse markers that draw attention, regulate word order and topic, cognitive discourse markers that reflect the characters' knowledge states and inferences, and situational discourse markers that establish the narrative context. Additionally, structures expressing reaction, proximity, desire, and address will be examined under the heading of interpersonal, social, and cultural discourse markers. How these units reflect the characters' social identities, emotional fluctuations, and the rhetorical power of oral culture will be demonstrated using examples drawn from the text.

In conclusion, it can be concluded that the linguistic markers used in The Legend of the Twin Bulls are not merely filler elements; rather, they are among the most fundamental linguistic elements the author employs to construct a universal narrative rooted in local dialect.

Keywords: Yaşar Kemal, The Legend of Binboğalar, discourse analysis, discourse markers, pragmatics.

Morphological Dialectisms Formed by Verbs in the Azerbaijani Language (Based on the language of the works of Jalil Mammadguluzade)

FARİDA ZABİT HEYBATOVA*

In the dialects of the Azerbaijani language—within the living speech of the people—there exist certain verb forms that are absent in the standard literary language. The majority of such forms are directly connected with the historical past of the people and preserve archaic linguistic traces. Literary works also play a significant role in this regard. In particular, the works of Jalil Mammadguluzade constitute a rich source for linguistic studies, especially in the field of dialectology. The morphological dialectisms related to verb categories used in his literary heritage attract special attention, and their investigation remains highly relevant from multiple perspectives.

The aim of this research is to analyze and systematize verb forms used in the author's works that are not present in the Azerbaijani literary language but are preserved in certain dialects. During the research process, selected verbal dialectisms from the writer's works are classified and analyzed according to the morphological features of verbs, including tense forms, moods, and non-finite forms. Particular emphasis is placed on identifying their differences from the literary language and presenting them in a comparative framework.

It should also be noted that the verbal dialectisms used in the author's language can largely be attributed to the Nakhchivan dialect, and occasionally to other dialects as well. This is a natural phenomenon, as Mammadguluzade himself emerged from the people and belonged to a specific dialectal environment. Moreover, since he advocated for the formation of the literary

* Azerbaijan, Baku. Doctoral student, Department of Azerbaijani Dialectology, Institute of Linguistics named after Nasimi, Azerbaijan National Academy of Sciences, faridaheybatova@gmail.com.

language on the basis of the spoken vernacular, he wrote his works in accordance with the way people actually spoke. Thus, the frequent use of dialectisms in his works serves, on the one hand, to enhance artistic expressiveness and preserve the naturalness of characters, and on the other hand, reflects his intention to write in the authentic language of the people.

Given that verbs are among the most actively used morphological units in the language, the dialectal peculiarities of verbs in the author's works are particularly noteworthy. For instance, examples found in his language include negative forms such as istəmənəm, bilmənəm, yazdırmanam; imperative forms such as deynən, deməynən, deginən, degilən; infinitive forms such as itməklik, etməklik; and converbs such as görcək, decək, etc. Such dialectal features are of great importance for studying the historical development and evolution of the language.

The aforementioned issues will be comprehensively addressed in the article through illustrative examples and scholarly interpretations.

Keywords: Jalil Mammadguluzade's literary heritage, morphological dialectism, verb, distinctive features

AZERBAYCAN DİLİNDE FİİLDEN OLUŞAN MORFOLOJİK DİYALEKTİZMLER (CELİL MEMMEDKULUZADE ESERLERİNİN DİLİ ÜZERİNE)

Azerbaycan dilinin diyalektlerinde, yani halkın canlı konuşma dilinde, edebi dilde bulunmayan bazı fiil biçimlerine rastlanmaktadır. Bu tür unsurların büyük bir kısmı halkın tarihî geçmişi ile doğrudan bağlantılı olup eski dil izlerini bünyesinde barındırmaktadır. Bu bağlamda edebî eserlerin rolü de oldukça büyüktür. Özellikle Celil Memmedkuluzade'nin eserleri, dilbilim, bilhassa diyalektoloji açısından zengin bir kaynak niteliği taşımaktadır. Onun edebî mirasında kullanılan fiil kategorilerine ait morfolojik diyalektizmler özel bir dikkat çekmekte olup, bunların incelenmesi her bakımdan güncelliğini korumaktadır.

Bu çalışmanın amacı, yazarın eserlerinde kullanılan, Azerbaycan edebî dilinde yer almayan, ancak bazı diyalektlerde korunmuş fiil biçimlerini incelemek ve sistemleştirmektir. Araştırma sürecinde, yazarın eserlerinden seçilmiş fiil kökenli diyalektizmler, fiilin morfolojik özelliklerine göre—zamanlar, kipler ve fiilimsi biçimleri çerçevesinde—sınıflandırılarak analiz edilmektedir. Özellikle bu biçimlerin edebî dilden farklı yönleri belirlenmekte ve karşılaştırmalı olarak ortaya konulmaktadır.

Ayrıca belirtmek gerekir ki, yazarın dilinde kullanılan fiilî diyalektizmler esasen Nahçıvan diyalektine, kısmen de diğer diyalektlere ait unsurlar olarak değerlendirilebilir. Bu durum oldukça doğaldır; zira Memmedkuluzade halkın içinden yetişmiş bir sanatkâr olup belirli bir diyalekt ortamına mensuptur. Bununla birlikte, edebî dilin halk konuşma dili temelinde oluşmasını savunduğu için eserlerini de halkın konuştuğu şekilde kaleme almıştır. Bu nedenle, eserlerinde diyalektizmlerin yoğun kullanımı bir yandan eserin sanatsal gücünü artırmakta ve karakterlerin doğallığını korumakta, diğer yandan ise halkın konuşma biçimini yansıtmaktadır.

Fiiller dilde en aktif kullanılan morfolojik birimler arasında yer aldığından, yazarın eserlerinde fiillerin diyalektal özellikleri daha belirgin şekilde dikkat çekmektedir. Örneğin, olumsuzlukta istəmənəm, bilmənəm, yazdırmanam; emir kipinde deynən, deməynən, deginən, degilən; mastar biçiminde itməklik, etməklik; zarf-fiil olarak görcək, decək gibi örnekler ilgi çekicidir. Bu tür diyalekt unsurları, dilin tarihî gelişimini ve evrim sürecini incelemek açısından büyük önem taşımaktadır.

Belirtilen hususlar makalede örnekler ve bilimsel değerlendirmeler eşliğinde kapsamlı biçimde ele alınacaktır.

Anahtar sözcükler: Celil Memmedkuluzade'nin edebî mirası, morfolojik diyalektizm, fiil, ayırt edici özellikler.

Suat Derviş'te İstanbul'un Etnografik Belirişi: *Çöken İstanbul* Üzerine

DOÇ. DR. FATİH ALTUĞ*

Suat Derviş'in *Çöken İstanbul*'u, 1935-1937 yılları arasında *Cumhuriyet*, *Son Posta* ve *Tan* gazetelerinde dizi röportajlar hâlinde yayımlanan, daha sonra kitaplaştırılan metinleri bir araya getirmektedir; bu bakımdan eser, erken Cumhuriyet İstanbul'unun toplumsal dokusunu, şehirleşme gerilimlerini ve yoksulluk manzaralarını kayda geçiren dikkate değer bir şehir yazısı terkibi sunmaktadır. Bu bildiri, Kirin Narayan'ın *Alive in the Writing* adlı çalışmasında geliştirdiği yer, kişi, ses ve benlik eksenlerinden hareketle, *Çöken İstanbul*'da şehrin nasıl duyulur, görünür ve anlatılabilir bir toplumsal dünya olarak kurulduğunu tartışmaktadır. Narayan'ın etnografik yazıda canlılığı, ampirik ayrıntının anlatı kudretiyle birleşmesi olarak düşünen yaklaşımı, Suat Derviş'in metnini okumak için son derece elverişli bir kavramsal zemin sağlamaktadır. Narayan'ın bilhassa yer, kişi, ses ve benlik etrafında geliştirdiği dikkat, şehrin bedensel deneyimler, konuşma kipleri ve öznel konumlanışlar aracılığıyla kurulan ilişkisel bir yüzey olarak kavranmasına imkân tanımaktadır.

Bu çerçevede *Çöken İstanbul*, İstanbul'u rutubet, koku, kalabalık, hastalık, yorgunluk ve devinim vasıtasıyla hissedilen bir şehir bedeni olarak yazıya geçirmektedir. Sokaklar, odalar, hanlar, yokuşlar ve kıyılar, metinde sınıfsal eşitsizliklerin, kırılgan hayatların ve gündelik tutunma stratejilerinin toplandığı temas yüzeylerine dönüşür. Şahıslar da sesleri, bedenleri, geçim biçimleri ve mekânla kurdukları dolayımlar içinde belirir. Bildiri, Suat Derviş'in gözlem, sahne kurma, konuşma aktarma ve duyusal ayrıntıyı yoğunlaştırma kudretinin, İstanbul'u canlı bir etnografik yazı nesnesine dönüştürdüğünü; böylece şehrin hem maddi hem duygulanımsal hem de etik veçheleriyle metinde çoğul bir beliriş kazandığını ileri sürmektedir.

Anahtar sözcükler: Anahtar sözcükler: Suat Derviş, etnografik yazı, şehir yazısı, duyusal ayrıntı, erken Cumhuriyet İstanbul'u.

THE ETHNOGRAPHIC EMERGENCE OF ISTANBUL IN SUAT DERVIŞ: ON *ÇOKEN ISTANBUL*

Suat Derviş's *Çöken İstanbul* brings together texts that were first published as a series of reportages in the newspapers *Cumhuriyet*, *Son Posta*, and *Tan* between 1935 and 1937 and later collected in book form. In this respect, the

* Boğaziçi Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi/Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı, fatihaltug77@gmail.com

work offers a remarkable assemblage of urban writing that records the social texture of early Republican Istanbul, the tensions of urbanization, and the visible landscapes of poverty. Drawing on the axes of place, person, voice, and self developed by Kirin Narayan in *Alive in the Writing*, this paper examines how the city is constituted in *Çöken İstanbul* as a social world that can be sensed, seen, and narrated. Narayan's approach, which understands vitality in ethnographic writing as arising from the conjunction of empirical detail and narrative power, provides an especially productive conceptual ground for reading Suat Derviş's text. Narayan's particular attentiveness to place, person, voice, and self makes it possible to grasp the city as a relational surface constituted through bodily experiences, modes of speech, and subjective positionings.

From this perspective, *Çöken İstanbul* renders Istanbul as an urban body felt through dampness, smell, crowding, illness, fatigue, and movement. Streets, rooms, hans, slopes, and shores are transformed in the text into surfaces of contact where class inequalities, fragile lives, and everyday strategies of endurance converge. The figures who populate the work likewise emerge through their voices, bodies, means of subsistence, and the mediations they establish with space. The paper argues that Suat Derviş's power of observation, scene construction, reported speech, and intensification of sensory detail turns Istanbul into a vivid object of ethnographic writing, granting the city a plural mode of appearance in its material, affective, and ethical dimensions.

Keywords: Suat Derviş, ethnographic writing, urban writing, sensory detail, early Republican Istanbul.

Bir Ormanın Düşünce Biçimi: Yaşar Kemal'in Röportajlarında Etnografik Deneyim ve İnsan-Ötesi Anlam Üretimi

DOÇ. DR. FATİH ALTUĞ*

* Boğaziçi Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi/Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı, fatihaltug77@gmail.com

Yaşar Kemal'in *Yanan Ormanlarda 50 Gün* (1955) adlı eserini salt bir gazetecilik ürünü saymak, metnin kendine has biçimini açıklamakta yetersiz kalır. *Cumhuriyet* gazetesinde tefrika hâlinde yayımlanan bu röportajlar, Türkiye'nin güneyindeki orman bölgelerinde sürdürülen bir saha gezisinin izlerini taşısa da köylülerin, ormancıların, Yörüklerin ve bakım memurlarının seslerinin gazetecilik sınırlarını aşmasına yol açtığı metin orman ile insan arasındaki yaşama ortaklığının, tahribatın ve tanıklığın sözlü bir arkeolojisine dönüşmektedir. Edebi olan ile etnografik olan bu metinde ayrışmaz: Yaşar Kemal'in anlatı sesi ile sahanın gürültüsü katmanlı bir terkip hâlinde birbirini besler. Yaşar Kemal, ormanların imhasını insan ile insan-dışı varlıkların ortaklaşa örüldüğü bir varoluş dramı olarak yazıya dökmüştür. Eduardo Kohn'un *How Forests Think* (2013) adlı yapıtında Amazonyalı Runa toplumunun deneyimleri üzerinden geliştirdiği insanötesi semiyotik kuramı, yani ormanların ikonlar, indeksler ve simgeler aracılığıyla düşündüğü, insan-dışı varlıkların anlam üretiminin etkin özneleri olduğu fikri, *Yanan Ormanlarda 50 Gün*'e uygulandığında metin farklı bir yoğunluk kazanır. Peki bu röportajlar neyi düşünür? Bakım memuru İsmail Merdin'in sedir fidanlarına duyduğu çocukça sevgi, Hasan'ın ince hastalıklı karısına çam ağacını eve taşıması, Abdış Ağa'nın elli beş yıllık ömrünü ağacın ölçüsüyle biçmesi, tüm bunlar, insan ve orman varoluşunun iç içe işlediği, faillik ile anlamın insani söyleme sıkışmadığı, tahrip edilen, korunan, yakılan, yaşatılan ağaçlar dolayımıyla üretildiği anlardır. Bu bildiri, *Yanan Ormanlarda 50 Gün*'ü hem edebi hem etnografik bir metin olarak konumlandırmaktadır; Kohn'un insanötesi semiyotiğini Yaşar Kemal'in sahaya dayalı yazımıyla karşılıklı üretimsel bir ilişkiye sokarak metnin orman-insan terkibini nasıl kaydettiğini ve bu kaydın hangi teorik soruları açığa çıkardığını soruşturmayı amaçlamaktadır.

Anahtar sözcükler: Yaşar Kemal, insanötesi semiyotik, etnografik deneyim, orman-insan terkibi, çevresel tahribat.

HOW A FOREST THINKS: ETHNOGRAPHIC EXPERIENCE AND MORE-THAN-HUMAN MEANING-MAKING IN YAŞAR KEMAL'S REPORTAGES

To classify Yaşar Kemal's *Yanan Ormanlarda 50 Gün* (1955) as a straightforward work of journalism is to fall short of accounting for the text's distinctive form. These reportages, serialized in *Cumhuriyet* newspaper and bearing the traces of a fieldwork journey through Turkey's southern forest regions, allow the voices of peasants, foresters, Yörük nomads, and forest

wardens to exceed the boundaries of reportage: the text transforms into a spoken archaeology of the living partnership between forest and human, of destruction and of witnessing. The literary and the ethnographic do not come apart in this text; Yaşar Kemal's narrative voice and the clamor of the field sustain each other within a layered assemblage. Yaşar Kemal renders the annihilation of forests not as a matter of policy debate but as an existential drama in which human and non-human beings are woven together. When Eduardo Kohn's more-than-human semiotic theory, developed in *How Forests Think* (2013) through the experiences of Amazonian Runa communities — the proposition that forests think through icons, indices, and symbols, and that non-human beings are active agents of meaning-making — is brought to bear on *Yanan Ormanlarda 50 Gün*, the text acquires a different density. What, then, do these reportages think? Forest warden İsmail Merdin's childlike love for his cedar saplings, Hasan's carrying a pine tree home for his consumptive wife, Abdış Ağa's measuring out his fifty-five years of life against the scale of a tree: these are moments in which human and forest existence are intricately worked through each other, in which agency and meaning are not confined to human discourse but produced through trees destroyed, protected, burned, kept alive. This paper situates *Yanan Ormanlarda 50 Gün* as both a literary and an ethnographic text, placing Kohn's more-than-human semiotics and Yaşar Kemal's field-grounded writing in a relation of mutual productivity, and inquires into how the text registers the forest-human assemblage and what theoretical questions that registration opens up.

Keywords: Yaşar Kemal, more-than-human semiotics, ethnographic experience, forest-human assemblage, environmental destruction.

Murathan Mungan'ın "Sır Kâtibi" Öyküsünde Ölüm ve Kaygı

FATIMA ERTÜRK*

* Ege Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, fatima.erturk@ege.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0756-782X.

Bu bildiri, Murathan Mungan'ın "Sır Kâtibi" adlı öyküsünü Lacan'ın "Borromeo düğümleri" ve Heidegger'in "kaygı" kavramı çerçevesinde incelemeyi amaçlamaktadır. Temeline ölümden sonraki hiçlik olgusunu yerleştiren bu öykü, insanların ölümden sonra hiçbir şey olmadığını bilmesine rağmen bu ağır gerçekle yüzleşemeyip onu sırlaştırmaları üzerine kuruludur. Öyküde insanların ölümün ardındaki hiçliği bilmezden gelme eğilimleri ilk olarak Lacancı psikanalizdeki "cehalet tutkusu" bağlamında ele alınacaktır. Bu doğrultuda öykünün kavramsal arka planı, Lacan'ın "Borromeo düğümleri" kuramı üzerinden çözümlenecektir. Ölümün temsil edilemez ve tahammül edilemez doğasının travmatik "Gerçek" alanına denk düştüğü; insanların ise buna katlanabilmek için ürettikleri sırların, bahsi geçen ağır gerçeğin üzerini örten ve ona anlam katan "imgesel" bir kalkan işlevi gördüğü tartışılacaktır. Psikanalitik okumanın yanı sıra insanın hiçlik karşısında yaşadığı varoluşsal sarsıntı, Heidegger'in "kaygı" kavramı üzerinden irdelenecektir. Öyküde insanların ölüm sonrasındaki mutlak hiçliğe dayanamamaları bu nesnesiz tekinsizlik hissinin yarattığı sarsıntı ekseninde değerlendirilecektir. İnsanların yüzleşilmesi zor olan bu hiçlik kaygısını hafifletmek amacıyla onu sırra dönüştürerek başa çıkılabilir bir korku nesnesine çevirme çabaları tartışılacaktır. Sonuç olarak bu bildiri, insanın ölümün beraberinde getirdiği "kuru senaryo"nun boşluğuna tahammül edemediği gerçeğinden hareketle bireyin varoluşsal bunaltı ve hiçlik dehşetiyle başa çıkabilmek adına nasıl yeni anlam kurguları ve sır perdeleri inşa ettiğini inceleyecektir. Çalışma, öyküde dile getirilen bu "katlanamama" durumunun ardındaki savunma mekanizmalarını metin odaklı ve disiplinler arası bir yöntemle tartışmaya açmayı hedeflemektedir.

Anahtar sözcükler: Murathan Mungan, "Sır Kâtibi", Lacan, Borromeo Düğümleri, Heidegger, kaygı.

DEATH AND ANXIETY IN MURATHAN MUNGAN'S STORY "SIR KATIBI"

This paper aims to examine Murathan Mungan's story "Sır Kâtibi" within the framework of Lacan's "Borromean knots" and Heidegger's concept of "anxiety." Centered on the phenomenon of nothingness after death, this story is built around the fact that people, despite knowing that nothing remains after death, are unable to confront this harsh reality and instead keep it a secret. In the story, people's tendency to turn a blind eye to the nothingness beyond death will first be addressed within the context of the "passion for ignorance" in Lacanian psychoanalysis. In this vein, the story's conceptual backdrop will be analyzed through Lacan's theory of "Borromean knots". It will be argued that

the unrepresentable and unbearable nature of death corresponds to the traumatic "Real"; and that the secrets people produce to endure this serve as an "imaginary" shield that covers up and gives meaning to the aforementioned harsh reality. In addition to a psychoanalytic reading, the existential turmoil humans experience in the face of nothingness will be examined through Heidegger's concept of "anxiety". In the story, people's inability to endure the absolute nothingness following death will be evaluated through the lens of the turmoil created by this sense of objectless unease. The efforts to transform this anxiety of nothingness -which is difficult to confront- into a manageable object of fear by turning it into a secret will be discussed. Consequently, this paper will examine how individuals construct new narratives of meaning and veils of secrecy to cope with existential anxiety and the horror of nothingness, based on the reality that humans cannot tolerate the emptiness of the "bare scenario" brought about by death. The study aims to explore the defense mechanisms underlying this "unbearable" condition expressed in the story through a text-focused and interdisciplinary approach.

Keywords: Murathan Mungan, "Sır Kâtibi", Lacan, Borromean Knots, Heidegger, anxiety.

Jean Paul Sartre'ın Gizli Oturumunda Özne - Nesne İlişkisi

DOÇ. DR. FATMA KABA*

Yirminci yüzyıl Fransız Edebiyatının en önemli yazarlarından biri olan Jean-Paul Sartre, aynı zamanda da varoluşun özden önce geldiğini ve insanın kendi özgür iradesiyle yaptığı tercihlerinin sorumlusu olduğunu savunan, varoluşçuluk fikrinin öncüsüdür. Sartre'a göre özü şekillendiren onun

* Pamukkale Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü, orcid: 0000-0002-7217-2675

tercihleridir. İstediği eylemi yapma ve istemediğine mesafe koyma yetkinliğine sahiptir. Böylelikle tercihler varlığın kim olduğunu belirlerken aslında kim olmadığını da belirler. Bir bilinçlilik hali söz konusudur. Kendi-için-varlık kavramıyla, insanın yaşam boyu eksik olarak hissettiğine doğru yapılan bir yönelimle boşluklarını doldurmayı hedefleyen bir eğiliminin olduğunu ortaya koyar. Böylece eksik hissedilen, arzu edilen, varlığın ayrılmaz bir parçası haline gelir ve farkındalığı tetikleyen bir kavrama dönüşür, kişiyi eyleme geçirir. Yapmayı arzuladığını bilen kişinin, eylemlerinin sorumluluğunu alan özgür bir iradesi vardır. Yazar, söz konusu felsefi düşüncelerine sadece romanlarında değil aynı zamanda tiyatro eserlerinde de yer verir. İlk kez 1944 yılında sahnelenen, Türkçeye "Gizli Oturum" adıyla çevrilen tiyatro eserinde de işledikleri suçlardan ötürü cehenneme gönderilen üç kişinin, birbirine mecbur, kaçınılmaz ve aşılamaz ilişkisi üzerinden, her birinin bir diğerini ötekileştirdiği ilişki ağında, öznenin nesnesiyle yaşadığı zorunlu yüzleşme neticesinde içine sürüklendikleri nesneleşme süreci irdelenir. Eserde kişiler, yaşamdaki seçimlerinin bedelini, birinin varlığının bir ötekinin cezası haline dönüşen, sonsuz bir cehenneme mahkûm edilerek ödeyecektir. Oyunda bahsi geçen özne- nesne ilişkisi, Lacan'ın ben ve öteki kavramından hareketle, bir başkasının gözünden kendini tanımlayan öznenin ötekine duyduğu gereklilik ilkesi temel alınarak açıklanması amaçlanmaktadır.

Anahtar sözcükler: Sartre, Gizli Oturum, özne, nesne, Lacan, ben, öteki.

THE SUBJECT-OBJECT RELATIONSHIP IN JEAN PAUL SARTRE'S NO EXIT.

Jean-Paul Sartre, who is one of the most eminent writers of the 20th century French Literature, is also a pioneer of existentialism, argues that existence precedes essence and humans are responsible for the choices they make through their own free will. According to Sartre, they make choices through their own free will. One has the ability to act, as he desires and to distance oneself from what one does not. Thus, human choices determine who the being is and who is not. This is a state of consciousness that is at work. With the concept of being-for-itself, Sartre reveals that humans have a tendency to fill their emptiness by moving towards what they feel is locking throughout their lifetime. As a result, what is felt as lacking or what is desired becomes an inseparable part of the being and it transforms into a concept that triggers awareness, motivating the individual to act. A person who knows what he really desires to do, possesses a free will that takes responsibility for his actions. The author talks these philosophical ideas not only in his novels but also in his plays. His play, "No Exit" which was staged in 1944 firstly, explores the interdependent, inevitable and insurmountable relationship of three individuals who were condemned to hell for their crimes, and the work also examines the network of relationship in which each individual alienates the other, and the forced confrontation between the subject and object in the process of objectification. In the play, the characters pay the price for their choices by being condemned to an eternal hell where the existence of one becomes the punishment of the other. The subject-object relationship is discussed in the play on Lacan's concept of the self and the other, focusing on his principle of necessity for the other, where the subject defines itself through the eyes of another.

Keywords: Sartre, No Exit, Subject, Object, Lacan, Self, Other.

Cahit Sıtkı Tarancı'nın Şiirlerinde "Gibi" Kullanımının İşlevsel Özellikleri

DR. ÖĞR. ÜYESİ FERDA MERVE KARAMANOĞLU*

"*Gibi*" yapısı, Türkçede çoğunlukla benzetme edatı olarak tanımlanır. Ancak şiir dilinde bu yapı, benzerlik kurmanın ötesinde farklı anlam katmanları oluşturarak daha geniş bir işlev alanı kazanır. Cahit Sıtkı Tarancı'nın şiir anlayışı içinde "*gibi*"nin, imge kurma, anlamı yer yer belirsizleştirme ve duygusal etkiyi artırma gibi işlevlerle öne çıktığı görülmektedir. Özellikle şairin sade fakat derinlikli anlatımında "*gibi*"nin, anlamı doğrudan vermek yerine sezdiren ve çağrışım alanını genişleten bir yapı olarak kullanıldığı dikkat çekmektedir. Bu durum, söz konusu yapının Tarancı'nın şiir dilindeki yerinin daha ayrıntılı biçimde incelenmesini gerekli kılmaktadır.

Bu amaçla Cahit Sıtkı Tarancı'nın tüm şiirleri taranmış, "*gibi*" yapısının yer aldığı örnekler belirlenmiş ve nitel içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler; benzetme, imgesel kullanım, belirsizlik, görünüş/izlenim ve duygusal yoğunluk olmak üzere beş ana işlev altında sınıflandırılmıştır. Yapılan inceleme, "*gibi*" kullanımının Tarancı'nın şiirlerinde çoğu zaman benzetme kuran bir unsur olarak değil, imgesel ve duygusal anlamı güçlendiren bir anlatım aracı olarak da kullanıldığını göstermektedir. Örneğin, "bir kirpi sırtı *gibi* dikenli duran şehir" ifadesinde "*gibi*" benzerlik ilgisi kurmakla kalmayıp güçlü bir imgesel ve duygusal etki oluşturmaktadır.

Sonuç olarak, "*gibi*" Cahit Sıtkı Tarancı'nın şiirlerinde anlamı çoğaltan, çağrışım alanını genişleten ve şiirsel anlatımı zenginleştiren çok işlevli bir yapı olarak değerlendirilebilir. Bu yönüyle çalışma, şiir dilinde işlevsel dil birimlerinin kullanımına ilişkin değerlendirmelere katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar sözcükler: Cahit Sıtkı Tarancı, gibi, benzetme, imge, belirsizlik, şiir dili.

THE FUNCTIONAL USE OF *"GIBI"* IN THE POETRY OF CAHIT SITKI TARANCI

* Kastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi, fmkaramanoglu@kastamonu.edu.tr

The structure "*gibi*" is generally defined as a marker of comparison in Turkish. However, in poetic language, this structure goes beyond mere similarity and extends to a broader functional range by generating multiple layers of meaning. In the poetry of Cahit Sıtkı Tarancı, "*gibi*" stands out for its functions of constructing imagery, introducing semantic indeterminacy, and enhancing emotional effect. Particularly within the poet's simple yet profound style, "*gibi*" is used not to convey meaning directly but to suggest it, thereby expanding the field of associations. This situation necessitates a more detailed examination of the role of this structure in Tarancı's poetic language.

For this purpose, all poems of Cahit Sıtkı Tarancı were examined, and the instances containing the structure "*gibi*" were identified and analyzed through qualitative content analysis. The data obtained were classified under five main functional categories: comparison, imagistic use, indeterminacy, perception/appearance, and emotional intensity. The analysis shows that the use of "*gibi*" in Tarancı's poetry is not limited to establishing comparison; rather, it frequently serves to strengthen imagistic and emotional meaning. For example, in the expression "a city standing spiky like a hedgehog's back," "*gibi*" not only establishes a relation of similarity but also creates a strong imagistic and emotional effect.

As a result, "*gibi*" can be considered a multifunctional structure in Tarancı's poetry that expands meaning, broadens the field of associations, and enriches poetic expression. In this respect, the study aims to contribute to the evaluation of the use of functional linguistic units in poetic language.

Keywords: Cahit Sıtkı Tarancı, gibi, comparison, imagery, indeterminacy, poetic language.

Bergadis'in *Apokopos* Eserinde Tematik ve Karşılaştırmalı Bir Analiz

DR. ÖĞR. ÜYESİ FERHAN KIRLIDÖKME MOLLAOĞLU*

Bergadis tarafından Girit Adası'nda kaleme alınan *Apokopos*, 1509 yılında Venedik'te Nikolaos Kalliergis matbaasında basılmıştır. Halk dilinde (demodes) yazılmış bir anlatı şiirdir. Çağdaş Yunan edebiyatı tarihinde halk dilinde yazılmış ve yayımlanmış ilk manzum eser olarak kayıtlara geçmiştir. Girit edebiyatının erken dönem örneklerinden biri olan bu şiirin dil özellikleri dikkate alındığında 15. yüzyılın sonlarında yazıldığı tahmin edilmektedir. Şairin kimliği hakkında herhangi bir bilgi bulunmamakla birlikte 490 dizeden oluşan Apokopos, Girit halkı tarafından büyük ilgi görmüş ve bazı dizeleri ağıt olarak seslendirilmiştir. Bu yönüyle eser, kültürel sentezin ve edebi uyanışın en güçlü yaşandığı Girit dönemi edebiyatının kurucu metinlerinden biri olarak kabul edilmektedir.

Bildiride *Apokopos* üzerinden 16. yüzyıl Girit'inin kültürel ortamı ve dönemin edebi geleneği ele alınacaktır. Metnin hem yayımlandığı dönemdeki yeri hem de edebi kanondaki niteliği değerlendirilecektir. Devamında eserin olay örgüsü aktarılacak, anlatıcının bir rüya yoluyla yeraltı dünyasına (Hades) yaptığı yolculuk ve buradaki diyalogları incelenecektir. İncelemede yaşam, ölüm, dünyevi arzular ve "bellek" kavramlarına odaklanılacaktır. Ölülerin yeryüzündeki hayata dair anlatıları ve unutulma kaygısı, metnin niteliğini belirleyen temel öğeler olarak sunulacaktır. Eserdeki bu anlatı yapısının, Orta Çağ'ın öteki dünya tasavvurundan hangi noktalarda ayrıştığı metin analizleriyle desteklenecektir.

Son olarak Bergadis'in tematik yaklaşımı, Batı edebiyatındaki "yer altına iniş" (katabasis) geleneği ve Dante'nin *İlahi Komedya*'sı gibi temel örnekler ışığında karşılaştırmalı bir perspektifle incelenecektir. Bu analizler aracılığıyla *Apokopos*'un dinsel öğretilerle bağı, bireyin varoluşsal kaygılarını ifade ediş biçimi ve edebiyat tarihçileri tarafından "Girit Rönesansı" olarak adlandırılan dönemin Avrupa kültürüyle kurduğu ilişki ele alınacaktır. Böylelikle eserin

* Trakya Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Balkan Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Çağdaş Yunan Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, ferhankirlidokme@trakya.edu.tr, Orcid: 0000-0002-0838-2272

sadece bir geçiş dönemi metni olmadığı, aynı zamanda modern düşüncenin erken habercilerinden biri olduğunun altı çizilecektir.

Anahtar sözcükler: Girit edebiyatı, Bergadis, Apokopos, Katabasis, Çağdaş Yunan edebiyatı.

BERGADIS'S *APOKOPOS*: A THEMATIC AND COMPARATIVE ANALYSIS

Written by Bergadis on the island of Crete, *Apokopos* was published in Venice by the Nikolaos Kalliergis press in 1509. Composed in the vernacular (demodes), it holds the distinction of being the first poetic work in the spoken language to be published in the history of Modern Greek literature. While the identity of the poet remains unknown, linguistic evidence suggests the poem was written in the late 15th century. Consisting of 490 verses, *Apokopos* resonated deeply with the Cretan people and became so widely embraced that certain passages were performed as laments. Consequently, the work is regarded as a foundational text of the Cretan period, an era marked by intense cultural synthesis and a profound literary awakening.

The presentation explores the cultural milieu of 16th-century Crete and its literary traditions through the lens of *Apokopos*. It evaluates the poem's historical standing alongside its significance within the literary canon. The narrative follows a protagonist who, through a dream, journeys to the underworld (Hades) and engages in poignant dialogues with the dead. This analysis focuses on the themes of life, death, worldly desires, and the concept of "memory". The yearning for earthly life expressed by the deceased and their fear of being forgotten serve as central elements that define the work's character. Textual analysis further highlights how this narrative structure diverges from medieval conceptions of the afterlife.

Finally, Bergadis's thematic approach is examined from a comparative perspective, drawing parallels with the Western literary tradition of the "descent into the underworld" (katabasis) and quintessential examples such as Dante's *Divine Comedy*. This comparison elucidates the poem's relationship with religious doctrine, its expression of existential anxiety, and the connection between what literary historians call the "Cretan Renaissance" and broader European culture. In doing so, the analysis underscores that *Apokopos* is not merely a transitional text but an early harbinger of modern thought.

Keywords: Cretan literature, Bergadis, Apokopos, Katabasis, Modern Greek literature.

19. Yüzyıl Sonunda Osmanlı Taşrasını Okumak: Direktör Âli Bey'in Seyahat Jurnali

ÖĞR. GÖR. DR. FERHAT MUSTAFA FISTIKÇIOĞLU*

Direktör Âli Bey'in 1885-1888 yılları arasında gerçekleştirdiği ve 1896'da *Seyahat Jurnali* adıyla yayımlanan günlüğü, Osmanlı İmparatorluğunun son döneminde taşranın toplumsal, kültürel ve idari yapısını ayrıntılı biçimde yansıtan önemli bir metindir. İstanbul'dan Ege kıyılarına, Doğu Anadolu vilayetlerinden Bağdat'a, oradan Basra, Süveyş ve Hindistan hattına uzanan bu uzun yolculuk, farklı bölgelerde hayatın nasıl şekillendiğini gösteren zengin gözlemler içerir.

Eserde gidilen yerlerin coğrafi özellikleri, yerleşim düzenleri, ev tipleri, nüfus yapıları, konuşulan diller ve yerel ağızlar, giyim kuşam, tarım ve ticaret faaliyetleri, ölçü ve para birimleri hakkında ayrıntılı bilgiler yer alır. Aşiretlerin nüfusları, göç hareketleri, sosyal ilişkileri ve inançları üzerine tutulan kayıtlar, Osmanlı taşrasının çok katmanlı yapısını anlamaya imkân tanır. Metinde kara, deniz ve nehir yolculuklarıyla ilgili detaylı bilgiler paylaşılır. Özellikle Dicle nehri üzerinde ulaşım aracı olarak kullanılan "kelek"ler ayrıntılı biçimde anlatılır. Bu bilgiler dönemin taşra ulaşım ve ticaret ağlarını anlamak açısından değerli veriler sunar.

Anlatıcının bürokrat kimliği, yerel yöneticiler ve bölgenin ileri gelenleriyle kurulan ilişkiler yoluyla metnin, taşra toplumunu ve idari yapıyı içeriden gözlemleyen bir anlatı niteliği kazanmasını sağlar. Metin içinde yer alan ve ilerleyen bölümlerde ayrıntılandırılacağı belirtilen açıklamalar, *Seyahat Jurnali*'nin basım öncesinde düzenlenmiş bilinçli bir anlatı olduğunu göstermektedir. Yer yer kullanılan mizah unsurları ise anlatımın canlılığını artırarak gözlemci tavrı destekler. Bu bildiri, *Seyahat Jurnali*'ni Osmanlı taşrasını çok yönlü biçimde belgeleyen bir seyahat günlüğü olarak ele almayı ve metnin tarih, edebiyat, kültür ve dil çalışmaları bakımından sunduğu araştırma imkânlarını tartışmayı amaçlamaktadır.

Anahtar sözcükler: Seyahat yazını, günlük, Direktör Âli Bey, Osmanlı taşrası.

* Necmettin Erbakan Üniversitesi, Rektörlük, mfoglu@erbakan.edu.tr.

READING THE OTTOMAN PROVINCES IN THE LATE 19TH CENTURY: DIRECTOR ALI BEY'S *SEYAHAT JURNALI*

Director Âli Bey's diary, written during his journey between 1885 and 1888 and published in 1896 under the title *Seyahat Jurnali*, is a significant text that offers a detailed portrayal of the social, cultural, and administrative structure of the Ottoman provinces in the late period of the empire. Extending from Istanbul to the Aegean coast, from the provinces of Eastern Anatolia to Baghdad, and further along the route of Basra, Suez, and India, this long journey presents rich observations that reveal how daily life was shaped across different regions.

The work provides detailed information on the geographical features of the places visited, settlement patterns, types of dwellings, demographic structures, spoken languages and local dialects, clothing practices, agricultural and commercial activities, as well as systems of measurement and currency. Records concerning the population, migration patterns, social relations, and belief systems of tribes make it possible to grasp the multi-layered character of the Ottoman provincial world. The text also includes detailed descriptions of travel by land, sea, and river; particular attention is given to the "kelek", a type of raft used as a means of transportation on the Tigris River. These accounts offer valuable insights into provincial transportation and trade networks of the period.

The narrator's bureaucratic position enables the text to adopt a perspective grounded in direct observation of provincial society and administrative practices through interactions with local authorities and regional notables. References within the narrative to sections that will be elaborated later suggest that *Seyahat Jurnali* was consciously revised and structured prior to publication. Occasional use of humor enhances the vividness of the narrative and reinforces its observational tone. This paper aims to examine *Seyahat Jurnali* as a travel diary that documents the Ottoman provinces in a multifaceted manner, and to discuss the research possibilities it offers for studies in history, literature, cultural studies, and linguistics.

Keywords: Travel writing, diary, Director Âli Bey, Ottoman provinces.

Türkiye Türkçesinde Yalım ve Ösen Sözcüklerinin Anlam Alanı ve Kullanımı

ÖĞR. GÖR. DR. FİDAN DOĞRU*

Dil, toplumsal ve kültürel birikimin taşıyıcısı olarak zaman içinde farklı katmanlarda çeşitlenir; bu katmanların en belirgin biçimde izlenebildiği alanlardan biri Türkiye Türkçesi ağızlarıdır. Ağızlar, standart dilde yer almayan ya da sınırlı biçimde temsil edilen söz varlığı unsurlarının anlam ve işlev bakımından incelenmesine imkân tanıyan önemli bir veri alanı sunmaktadır. Özellikle bazı sözcükler, ölçünlü dildeki karşılıklarından ayrılarak konuşurun değerlendirmesini, tahminini ve yaklaşımını yansıtan özel kullanımlar geliştirmektedir.

Bu çalışmada, son dönemde sosyal medyada da görünürlük kazanan ve bazı yörelerde yaygın biçimde kullanılan *yalım* ile *ösen* sözcükleri incelenmektedir. Amaç, bu iki sözcüğün anlam alanlarını ve kullanım özelliklerini örnek cümleler üzerinden belirlemektir. Derleme Sözlüğü kayıtlarının sınırlı bağlam sunması, anlamların doğrudan sözlük tanımlarıyla açıklanmasını güçleştirmektedir. Bu nedenle incelemede Derleme Sözlüğü, Tarama Sözlüğü ve Güncel Türkçe Sözlük verileriyle birlikte ağız araştırmalarından elde edilen cümle örnekleri değerlendirilmiştir. Ayrıca sözcüklerin kökenine ilişkin mevcut veriler göz önünde bulundurularak anlam ve kullanım özellikleriyle ilişkisi ele alınmıştır.

İnceleme, *yalım* sözcüğünün farklı kavramsal alanlara yayılan çok katmanlı bir anlam yapısına sahip olduğunu göstermektedir. Sözcüğün olasılık bildiren kullanımı bu yapı içinde belirgin bir yer tutmaktadır. *Ösen* ise daha dar bir kullanım alanında yer almakta ve çoğunlukla konuşurun tahminini yansıtan örneklerde görülmektedir. Her iki sözcük, "herhâlde/galiba" anlamında kesişmekte ve bu ortak kullanım, bağlama bağlı değerlendirme işlevini öne çıkarmaktadır. Elde edilen veriler, anlamların köken, kullanım ve bağlam ilişkisi içinde değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Anahtar sözcükler: yalım, ösen, Türkiye Türkçesi ağızları, anlam alanı, kullanım.

* Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi (Ağrı, Türkiye), e-posta: fdogru@agri.edu.tr ORCID ID: https://orcid.org/0000-0003-3500-1153

SEMANTIC FIELDS AND USAGE OF THE WORDS *YALIM* AND *OSEN* IN TURKEY TURKISH

Language, as a carrier of social and cultural accumulation, diversifies over time across different layers of use; one of the most prominent areas where this diversification can be observed is the dialects of Turkish. Dialects constitute an important field of data that allows for the examination of lexical items, which are absent or only limitedly represented in the standard language, in terms of their meanings and functions. In particular, some words develop specific uses that reflect the speaker's evaluation, assumption, and stance, diverging from their counterparts in the standard language.

In this study, the words *yalım* and *ösen*, which have recently gained visibility on social media and are frequently used in certain regions, are examined. The aim is to determine the semantic fields and usage characteristics of these two words based on example sentences. The limited contextual information provided in the entries of the *Derleme Sözlüğü* (Compilation Dictionary) makes it difficult to explain their meanings solely through dictionary definitions. For this reason, the analysis is based on data from the *Derleme Sözlüğü*, *Tarama Sözlüğü* (Historical Dictionary), and the *Güncel Türkçe Sözlük* (Contemporary Turkish Dictionary), along with example sentences obtained from dialect studies. In addition, available data regarding the etymology of the words are taken into consideration and their relationship with meaning and usage is addressed.

The analysis shows that the word *yalım* exhibits a multilayered semantic structure extending across different conceptual domains. Its use expressing probability occupies a notable place within this structure. *Ösen*, on the other hand, has a more limited range of use and appears predominantly in contexts reflecting the speaker's assumption. Both words converge in the meaning "probably/perhaps," and this shared usage highlights a context-dependent evaluative function. The findings indicate that meanings should be evaluated within the relationship between etymology, usage, and context.

Keywords: *yalım*, *ösen*, dialects of Turkish in Turkey, semantic field, usage.

Popüler Kültür Ürünü Çocuk/Gençlik Kitaplarının Eğitsel İletileri: Blackpink Örneği

ÖĞR. GÖR. DR. FİKRİYE GÜNDÜZ*

Son yıllarda sosyal medya kanallarının da etkisiyle tüm dünyada K-Pop müziği ile kültürünün çocukların ve gençlerin dikkatini çekmeye başladığı söylenebilir. Bahse konu durum çocuk ve gençlerin sadece Kore müziğine ilgi duymasıyla sınırlı kalmamış, Kore kültürünü ve idollerini de merak etmesine neden olmuştur. Bu idollere örnek olarak Blackpink adlı grup verilebilir. Dört genç kadından oluşan grup; müziği, şarkı sözleri, dansları, sahne performansları ve kıyafetleriyle gençlerce takip edilmektedir. Grubun sadece Kore'de değil tüm dünyada büyük bir hayran kitlesine sahip olduğu söylenebilir. Türkiye de bu ülkelerden biri olarak değerlendirilebilir. Müziklerinin yanı sıra hayat hikâyeleri de merak edilen grup üyeleriyle ilgili kurgusal biyografi çalışmalarının da yapıldığı, çocuk ve genç okuyucuların beğenisine sunulduğu da anlaşılmaktadır. Bu çalışmada Blackpink üyeleriyle ilgili Türkçe yazılmış kurgusal biyografilerin çocuk ve genç okurlara eğitsel etkisi incelenmiştir. Çalışma nitel araştırma yaklaşımıyla yürütülmüş, veriler içerik analiziyle incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda idollerin hikâyeleri vasıtasıyla çocuk ve genç okurlara başarıya giden yolda pes etmemesi, hayallerine ulaşabilmek için çok çalışması, arkadaşlık ilişkilerine önem vermesi gibi mesajların verildiği tespit edilmiştir. Çalışmada başarı anlatısının dikkat çektiği ve güçlü benlik temasının işlendiği saptanmıştır. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulgular, çocuk ve genç okurlara yönelik kurgusal biyografi türündeki yayınların eğitsel ileti verebilecek bir tür olduğunu göstermiştir. Bu doğrultuda Türk toplumunda başarılarıyla öne çıkan kişilere yönelik benzer kitapların hazırlanmasının çocuk ve genç okurlar açısından işlevsel olabileceği düşünülmüştür.

Anahtar sözcükler: Türk çocuk ve genç okurlar, kurgusal biyografi, eğitsel iletiler, Blackpink, K-Pop.

* Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, fikriye_1988@hotmail.com, https://orcid.org/0000-0002-4530-0600

THE DIDACTIC MESSAGES OF POPULAR CULTURE-BASED CHILDREN'S AND YOUNG ADULT LITERATURE: THE CASE OF BLACKPINK

In recent years, largely due to the proliferation of social media platforms, K-pop music and Korean culture have attracted considerable attention among children and adolescents worldwide. This interest has extended beyond music to encompass broader aspects of Korean culture, including a fascination with the idols themselves. Blackpink, a group consisting of four young women, exemplifies this phenomenon: the group's music, lyrics, choreography, stage performances, and fashion choices have all contributed to its widespread following among young audiences. The group commands a substantial fanbase not only in South Korea but across the globe, and Turkey is no exception. Beyond their music, the personal life stories of Blackpink's members have generated significant public curiosity, giving rise to fictionalized biographies made available to child and adolescent readers. This study examines the didactic messages conveyed through Turkish-language fictionalized biographies written about Blackpink members to child and adolescent readers. The study was conducted within a qualitative research framework, and the data were analysed through content analysis. The findings indicate that, through the narratives of these idols, child and adolescent readers are exposed to messages such as perseverance in the face of adversity, the importance of hard work in pursuing one's goals, and the value of friendship. The study further identifies a prominent success narrative and a recurring theme of a strong sense of self throughout the analysed texts. Overall, the findings demonstrate that fictionalized biographies constitute a genre capable of conveying didactic messages to child and adolescent readers. Accordingly, it is considered that producing similar books centred on figures who have distinguished themselves through their achievements in Turkish society may prove beneficial for child and adolescent readers.

Keywords: Turkish child and adolescent readers, fictionalized biography, didactic messages, Blackpink, K-pop.

19. Yüzyılda Makedon Matbaacılığı ve Ulusal Bilincin İnşası: Bulgar ve Yunan Hegemonyalarına Karşı Kültürel Mücadele

DR. ÖĞR. ÜYESİ FİLİZ ÇÖLMEKÇİOĞLU *

19. yüzyılda Makedon edebiyatı, eğitim kurumları ve kilise yaşamı, yoğun biçimde Yunan ve Bulgar kültürel-siyasal baskısı altında bulunmaktaydı. Yüzyılın ortalarından itibaren köylerden kasaba ve şehirlere yönelen iç göç hareketi sonucunda Makedon toplumunda giderek güçlenen bir burjuva sınıfı ortaya çıkmış; bu yeni toplumsal tabaka, özellikle eğitim, dil ve din alanlarında Yunan ve Bulgar hegemonyasına karşı çıkmaya başlamıştır. Burjuvazinin bu tutumu, Makedon öğretmenleri, din adamlarını ve edebiyatçıları destekleyen bir kültürel ortamın oluşmasına olanak sağlamıştır. Bu süreçte Makedon dilinde yayın faaliyetleri hız kazanmış ve ilk Makedon matbaaları kurulmuştur. Aydınlanma Dönemi'nin önde gelen temsilcilerinden, eğitimini İstanbul'da tamamlamış olan Teodosiy Sinaitski, Makedonca yayın yapan ilk matbaayı Selanik'te açmıştır. Ancak kısa bir süre sonra Yunan gruplar tarafından yakılan matbaayı Sinaitski yeniden onarmış; fakat matbaanın ikinci kez kundaklanmasının ardından faaliyetlerine tamamen son vermek zorunda kalmıştır. Bu dönemde Makedon yazar ve din adamları, eserlerinin bir bölümünü İstanbul'daki çeşitli matbaalarda bastırmış ve böylece 19. yüzyıl Makedon matbaacılığı, Yunan ve Bulgar kültürel baskısına karşı ulusal bilincin gelişmesinde önemli bir araç hâline gelmiştir. Dönemin bir diğer önemli ismi olan öğretmen ve edebiyatçı Yordan Hacı Konstantinov-Cinot, İstanbul'da yayımlanan Tsarigradski vestnik gazetesinde 1855 ve 1859 yıllarında Makedonca kaleme aldığı yazılarında, Makedonların Bulgarlar ve Yunanlardan tamamen farklı bir etnik kökene sahip olduğunu vurgulamıştır. Yine İstanbul'daki "Makedonya Matbaası'nda" 1867 yılında yayımlanan "Kratka svyaştena istoriya za uçilištata po Makedoniya" (Makedonya'daki Okullar Hakkında Kısa Kutsal Tarih) adlı eserinde Makedonların kökeni üzerine değerlendirmelerde bulunmuş ve kitabını Makedonca olarak hazırlamıştır.

* Ankara Üniversitesi, Slav Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Makedon Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, filizcolmekci@hotmail.com. ORCID: 0000-0002-6632-568X

Makedon matbaacılığının diğer önemli temsilcileri arasında Kiril Peyçinoviç ve Kırçovski de yer almaktadır. 19. yüzyılda Makedon matbaacılığı, bu isimlerin ve benzeri yayınların katkısıyla amacına ulaşmış; yayımlanan eserler zamanla okullarda Makedonca eğitimde kullanılmaya başlanmıştır. Bu yayınlarla ilgili dikkat çekici bir diğer unsur ise kitaplarda Türkçe kökenli kelimelerin yaygın biçimde kullanılmasıdır.

Anahtar sözcükler: Makedon matbaacılığı, Makedon edebiyatı, Makedon dili, İstanbul, Tsarigradski vestnik.

PRINT CULTURE AND THE FORMATION OF MACEDONIAN NATIONAL CONSCIOUSNESS IN THE 19TH CENTURY: CULTURAL RESISTANCE AGAINST BULGARIAN AND GREEK HEGEMONIES

In the 19th century, Macedonian literature, educational institutions, and ecclesiastical life were heavily subjected to Greek and Bulgarian cultural and political domination. From the mid-century onward, internal migration from rural areas to towns and urban centers led to the emergence of a gradually strengthening Macedonian bourgeoisie. This new social stratum began to oppose Greek and Bulgarian hegemony particularly in the spheres of education, language, and religion. The stance adopted by the bourgeois class contributed to the formation of a cultural environment that supported Macedonian teachers, clergy, and writers. During this period, publishing activities in the Macedonian language accelerated, and the first Macedonian printing presses were established. One of the leading figures of the Enlightenment era, Teodosiy Sinaitski—who had completed his education in Istanbul—founded the first printing press producing works in Macedonian in Thessaloniki. However, the press was soon burned down by Greek groups; although Sinaitski managed to restore it, a second arson attack forced him to cease operations altogether. In this context, Macedonian writers and clergy printed part of their works in various printing houses in Istanbul, making mid-19th century Macedonian print culture a crucial instrument in the development of national consciousness against Greek and Bulgarian cultural pressures. Another significant figure of the period, the teacher and writer Yordan Hacı Konstantinov–Cinot, emphasized in his Macedonian-language articles published in the Istanbul-based newspaper Tsarigradski vestnik in 1855 and 1859 that the Macedonians possessed an ethnic origin entirely distinct from that of Bulgarians and Greeks. Furthermore, in his work Kratka svyashtena istorija za uchilishtata po Makedonija, published

in 1867 by the “Macedonia Printing House” in Istanbul, he discussed the origins of the Macedonian people and presented his text in the Macedonian language. Other key representatives of Macedonian print culture include Kiril Peychinovich and Kırchovski. Through the efforts of these figures and the dissemination of similar publications, Macedonian printing activities in the 19th century succeeded in their aims, and the printed works gradually came to be used in schools as part of Macedonian language education. Another noteworthy aspect of these publications is the frequent use of Turkish derived vocabulary, reflecting the multilingual and multicultural environment of the Ottoman context in which they were produced.

Keywords: Macedonian print culture, Macedonian literature, Macedonian language, Istanbul, Tsarigradski vestnik.

Habitus Kesişiminde Yazar ve Çevirmen: Gürsel ve Heboyan Örneği

ARŞ. GÖR. FİLİZ TOKALAK BALTACI*

Yazar Nedim Gürsel'in *Son Yolcu* (2022) romanı, Esther Heboyan tarafından *Le dernier passager* (2026) başlığıyla Fransızcaya çevrilmiştir. Bu yapıt, Heboyan tarafından Fransızcaya çevrilen dördüncü Nedim Gürsel eseri olma özelliğine sahiptir. Bu açıdan bakıldığında yazar ve çevirmen arasında uzun yıllara dayalı bir iş birliğinden söz etmek mümkündür. Akademisyen-yazar kimliğine sahip her iki ismin eserleri; tematik tercihler ve kurmaca teknikleri düzleminde yöntemsel ve içeriksel benzerlikler sergilemektedir. *Son Yolcu*'da otobiyografik ve düşsel unsurları harmanlayarak hayatının dökümünü ortaya koyan Nedim Gürsel gibi, Ermeni kökenli bir yazar olan Esther Heboyan da, öykü seçkisi *İstanbul Yolcuları*'nda (2007) aidiyet ve çok kültürlülük çerçevesinde otobiyografik unsurlar ortaya koymaktadır. Genç yaşlarda doğup büyüdükleri ülkeden ayrılarak yurt dışında yaşamaya başlamış olmaları ile azınlıklar, sürgün, yolculuk ve mekânsal aidiyet-bellek ilişkisi gibi izleklere eserlerinde yer vermiş olmaları, yazma edimi noktasında Gürsel ile Heboyan arasındaki diğer benzer yönlerdir. Bu benzerlikler göz önünde bulundurularak çalışmada, *Son Yolcu (2022)*'nun belli başlı yazınsal özellikleri söylem ve biçem bakımından ele alınmış, eserin Fransızca çevirisi incelenerek Pierre Bourdieu'nun "habitus" kavramı ışığında çevirmen Heboyan'ın konumu ortaya konulmaktadır. Ayrıca, yayınevinin pozisyonuna da değinilmekte, edebi tür olarak özkurmaca odağında yazar-çevirmen-yayınevi stratejeleri incelenmektedir. Çalışmanın sonunda, Gürsel ve Heboyan'ın kesişen habitusları irdelenerek, Heboyan'ın Gürsel çevirisinde ve özgün olarak yazmış olduğu öykü seçkisinde ortak söylemlerine ışık tutulacaktır.

Anahtar sözcükler: Son Yolcu, özkurmaca, Esther Heboyan, Bourdieu, Habitus.

*Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Mütercim ve Tercümanlık Bölümü, Fransızca Mütercim ve Tercümanlık Anabilim Dalı, filiztokalak@hacettepe.edu.tr

AT THE INTERSECTION OF THE AUTHOR AND TRANSLATOR: GURSEL AND HEBOYAN

The novel *Son Yolcu* (2022), authored by Nedim Gürsel, has been translated into French by Esther Heboyan under the title *Le Dernier Passager* (2026). This is the fourth work by Nedim Gürsel translated into French by Heboyan. Therefore, it is possible to speak of a long-standing collaboration between the author and the translator. In the works of Gürsel and Heboyan, both of whom identify as academics and writers, similarities in thematic choices and narrative techniques are observed. Nedim Gürsel constructs his life by blending autobiographical and imaginary elements in *Son Yolcu*; likewise, Armenian-origin writer Esther Heboyan's short story collection *İstanbul Yolcuları* (2007) reveals autobiographic elements shaped by a sense of belonging and multiculturalism. Some other common points between Gürsel and Heboyan regarding the act of writing are that they began living abroad at an early age leaving the country of birth and upbringing, and that they addressed the themes of minorities, exile, travel and the relationship between spatial belonging and memory in their works. Considering these common points, the study examines the principal literary features of *Son Yolcu* (2022) in terms of discourse and style. This study discusses the position of the translator, Heboyan through an analysis of the French translation in the light of Pierre Bourdieu's concept of "habitus". Furthermore, the position of the publishing house is examined and author-translator-publishing house strategies are dealt with from the perspective of autofiction. This study reveals the shared discourse of Heboyan's translation of Gürsel and her original short story collection by examining the intersecting habitus of Gürsel and Heboyan.

Keywords: Son Yolcu, autofiction, Esther Heboyan, Bourdieu, Habitus.

Nükleer Çağda Etik Sorumluluk ve Kolektif Bellek: Ōe Kenzaburō ve Ibuse Masuji'nin Hiroşima Anlatıları

FİLİZ YILMAZ*

Bu bildiri, nükleer çağın başlamasıyla ortaya çıkan etik sorumluluk tartışmalarını ve kolektif bellek inşasını, Japon edebiyatının iki önemli yazarı olan Ōe Kenzaburō ve Ibuse Masuji'nin Hiroşima temalı anlatıları üzerinden karşılaştırmalı olarak incelemeyi amaçlamaktadır. II. Dünya Savaşı'nın son evresinde gerçekleşen Hiroşima'ya atom bombası atılması, yalnızca fiziksel bir yıkım değil; aynı zamanda insanlık tarihinin etik, politik ve varoluşsal sınırlarını yeniden tanımlayan bir kırılma noktasıdır. Bu bağlamda atom bombası edebiyatı (*genbaku bungaku*), travmatik deneyimin temsili ile kolektif belleğin kurulumu arasında yer alan özgün bir anlatı alanı oluşturur. Çalışmada, Ibuse'nin *Kuroi Ame* adlı romanı ile Ōe'nin Hiroşima üzerine kaleme aldığı deneme ve anlatıların yer aldığı *Hiroshima Nōto* adlı çalışması karşılaştırmalı bir perspektifle ele alınacaktır. Ibuse'nin metni, atom bombası sonrası gündelik yaşamın parçalanışını, radyasyonun görünmez etkileri ile atom bombası mağdurlarına yönelik ayrımcılığı belgeselci bir anlatım aracılığıyla görünür kılar. Bu yönüyle metin, kolektif acının kayıt altına alınmasına ve hafızanın arşivlenmesine katkı sağlayan bir "tanıklık edebiyatı" örneği olarak değerlendirilebilir. Buna karşılık Ōe'nin metinleri, Hiroşima deneyimini etik sorgulama, entelektüel sorumluluk ve politik eleştiri ekseninde yeniden düşünerek, bireyin tarihsel süreçler ve toplumsal yapılar karşısındaki konumunu sorgular. Bu yaklaşım ise atom bombası anlatısını yalnızca bir tanıklık alanı olmaktan çıkarıp, etik-felsefi bir tartışma zeminine taşır. Kuramsal çerçevede kolektif bellek kuramları (Maurice Halbwachs), travma çalışmaları ve etik eleştiri yaklaşımlarından yararlanılacaktır. Yöntem olarak tematik ve karşılaştırmalı metin analizi benimsenmiş; anlatı stratejileri, temsil biçimleri ve söylemsel farklılıklar bu doğrultuda incelenmektedir. Bu analiz,

* Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Japon Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, E-mail: filizyilmaz.jpn@gmail.com, ORCID: https://orcid.org/0000-0002-0929-838X

bireysel tanıklığın kolektif belleğe nasıl dönüştüğünü ve edebiyatın bu dönüşüm sürecinde nasıl bir aracılık işlevi üstlendiğini ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu bildiri, Ibuse ve Ōe'nin eserleri üzerinden atom bombası edebiyatının tanıklık ve etik sorgulama işlevlerini karşılaştırmalı olarak ortaya koyarak, bireysel tanıklığın kolektif belleğe dönüşüm sürecinde edebiyatın aktif bir aracılık rolü üstlendiğini göstermektedir. Bu çerçevede Hiroşima anlatılarının yalnızca geçmişin temsili değil, nükleer çağda etik sorumluluğun yeniden düşünülmesini mümkün kılan eleştirel bir söylem alanı oluşturduğu ileri sürülmektedir.

Anahtar sözcükler: Japon edebiyatı, atom bombası edebiyatı, genbaku bungaku, Hiroşima, kolektif bellek, tanıklık edebiyatı, travma edebiyatı.

ETHICAL RESPONSIBILITY AND COLLECTIVE MEMORY IN THE NUCLEAR AGE: HIROSHIMA NARRATIVES OF OE KENZABURO AND IBUSE MASUJI

This paper examines the debates on ethical responsibility and the construction of collective memory that emerged with the advent of the nuclear age through a comparative analysis of Hiroshima narratives by two major figures of Japanese literature, Ōe Kenzaburō and Ibuse Masuji. The atomic bombing of Hiroshima in the final stage of World War II represents not only physical devastation but also a historical rupture that redefined the ethical, political, and existential boundaries of humanity. In this context, atomic bomb literature (genbaku bungaku) constitutes a distinctive narrative domain situated between the representation of traumatic experience and the construction of collective memory. The study focuses on Ibuse Masuji's Kuroi Ame (Black Rain) and Ōe Kenzaburō's Hiroshima Nōto (Hiroshima Notes), adopting a comparative perspective. Ibuse's text renders visible the fragmentation of everyday life in the aftermath of the atomic bombing, the invisible effects of radiation, and the discrimination faced by survivors through a documentary and realist narrative mode. In this respect, the work can be regarded as an example of testimonial literature that contributes to the recording of collective suffering and the archival formation of memory. In contrast, Ōe's writings reconsider the Hiroshima experience along the axes of ethical inquiry, intellectual responsibility, and political critique, interrogating the position of the individual in relation to historical processes and social structures. The theoretical framework draws on theories of collective memory (Maurice Halbwachs), trauma studies, and ethical criticism. Methodologically, the study employs thematic and comparative textual analysis to examine

narrative strategies, modes of representation, and discursive differences. It argues that Hiroshima narratives not only represent the past but also constitute a critical discursive space that enables the rethinking of ethical responsibility and collective memory in the nuclear age.

Keywords: Japanese literature, atomic bomb literature, genbaku bungaku, Hiroshima, collective memory, witness literature, trauma literatüre.

Enlightenment, Instrumental Reason, and Biopolitical Control in E. M. Forster's *The Machine Stops*

DOÇ. DR. FIRAT KARADAŞ*

E. M. Forster's "The Machine Stops," first published in 1909 in The Oxford and Cambridge Review and later included in Eternal Moments and Other Stories, is a science-fiction narrative set in a world where humanity lives underground, entirely dependent on a machine that provides all necessities. Beyond meeting daily needs, the Machine regulates social life, determining who is fit to live and controlling birth and death rates. Its totalizing authority and reliance on scientific rationality evoke Max Horkheimer and Theodor Adorno's concept of Enlightenment, described as a project aimed at "liberating human beings from fear and installing them as masters" (Horkheimer & Adorno, 2002, p. 1). For Horkheimer and Adorno, Enlightenment is marked by instrumental reason, which reduces nature, individuals, and ideas to objects of control. "The Machine Stops" presents a dystopian vision of this process, showing how the promise of freedom and technological progress results in isolation and dependency: individuals are confined to separate cells, contact with nature is condemned, and face-to-face interaction is inefficient.

The Machine's control over euthanasia and its insistence on maintaining equilibrium between birth and death rates can also be read through Michel Foucault's notion of biopolitics, whereby power regulates life processes at the level of populations (Foucault, 1978). Thus, the story shows how Enlightenment's instrumental rationality culminates in the administrative control of life and death. The narrative centers on Vashti, a devoted adherent of the Machine, and her son Kuno, who challenges its authority. While Enlightenment sought to free humanity from religious dogma, the story reveals a new belief system in which the Machine is deified and its manual functions as sacred scripture. This paper argues that Forster exposes how technological mastery produces alienation, domination, and quasi-religious dependence on technology.

* Mustafa Kemal Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü, fkardas@mku.edu.tr

Keywords: instrumental reason, enlightenment, machine, biopolitics, dystopia.

AYDINLANMA, ARAÇSAL AKIL VE BİYOPOLİTİK DENETİM: E. M. FORSTER'IN *THE MACHİNE STOPS* ESERİ

E. M. Forster'ın ilk kez 1909 yılında *The Oxford and Cambridge Review* dergisinde yayımlanan ve daha sonra *Eternal Moments and Other Stories* adlı derlemede yer alan "The Machine Stops" adlı bilimkurgu öyküsü, insanlığın yeraltında yaşadığı ve tüm ihtiyaçlarını karşılayan bir makineye tamamen bağımlı olduğu bir dünyada geçer. Makine, yalnızca gündelik ihtiyaçları karşılamakla kalmaz; aynı zamanda toplumsal yaşamı düzenler, kimin yaşamaya uygun olduğuna karar verir ve doğum ile ölüm oranlarını kontrol eder. Makinenin bu kapsayıcı otoritesi ve bilimsel rasyonaliteye dayalı işleyişi, Max Horkheimer ve Theodor Adorno'nun Aydınlanma kavrayışını çağrıştırır; bu kavrayış, Aydınlanma'yı "insanları korkudan kurtarmayı ve onları efendiler haline getirmeyi amaçlayan bir proje" olarak tanımlar (Horkheimer & Adorno, 2002, s. 1). Horkheimer ve Adorno'ya göre Aydınlanma, doğayı, bireyleri ve düşünceleri denetim nesnelerine indirgenen araçsal akıl ile karakterizedir. "The Machine Stops", bu sürecin distopik bir tasvirini sunarak özgürlük ve teknolojik ilerleme vaadinin nasıl izolasyon ve bağımlılıkla sonuçlandığını gösterir: bireyler ayrı hücrelere hapsedilmiş, doğayla temas yasaklanmış ve yüz yüze iletişim verimsiz kabul edilmiştir.

Makinenin ötanazi üzerindeki denetimi ve doğum ile ölüm oranları arasındaki dengeyi sürdürme ısrarı, Michel Foucault'nun biyopolitika kavramı çerçevesinde de okunabilir; bu kavrama göre iktidar, yaşam süreçlerini nüfus düzeyinde düzenler (Foucault, 1978). Bu bağlamda öykü, Aydınlanma'nın araçsal rasyonalitesinin yaşam ve ölümün idari denetimine nasıl ulaştığını gösterir. Anlatı, Makine'ye bağlılığıyla bilinen Vashti ile onun otoritesine karşı çıkan oğlu Kuno etrafında şekillenir. Aydınlanma, insanlığı dinsel dogmalardan kurtarmayı amaçlamış olsa da öykü, Makine'nin tanrılaştırıldığı ve kullanım kılavuzunun kutsal metin işlevi gördüğü yeni bir inanç sistemini gözler önüne serer. Bu makale, Forster'ın teknolojik hâkimiyetin yabancılaşma, tahakküm ve teknolojiye yönelik yarı-dinsel bir bağımlılık ürettiğini nasıl ortaya koyduğunu ileri sürmektedir.

Anahtar sözcükler: araçsal akıl, aydınlanma, makine, biyopolitika, distopya.

Cihânnümâ'da 've' Bağlacının Cümle Başı Bağlacı Olarak Kullanımı Üzerine Dikkatler

ARŞ. GÖR. DR. GAMZE MUTLU*

Köktürk ve Uygur dönemlerini kapsayan Eski Türkçe devresine bakıldığında iki kelime, kelime grubu ya da cümlenin herhangi bir bağlaca ihtiyaç duyulmadan yalın bir şekilde sıralanarak yan yana getirilebilmesi, Türkçe dil mantığının ayırıcı bir özelliği olarak karşımıza çıkar. Bu yüzden Türkologlar, Türkçenin aslen 'bağlaçsız' bir dil olduğu noktasında hemfikirdirler. Ancak Karahanlı Türkçesi dönemine rastlayan ve İslâmiyet'in kabulü ile yoğunlaşan Türkçe-Arapça dil ilişkilerine bağlı olarak Arapça kökenli 've' bağlacı Türkçeye kopyalanmıştır. Zaman içerisinde Türkçe kökenli 'ṭaḳı' bağlacına da üstün gelen 've' bağlacının kullanımı, özellikle Osmanlı Türkçesi devresinde gözle görülür bir şekilde artmıştır. Bilindiği gibi 've' bağlacı, iki ya da daha fazla bağımsız cümleyi anlamsal ve şekilsel ortaklıklarla koordineli bir şekilde sıralayıp birbirine bağlayabilme işlevine sahiptir. Ancak Osmanlı Türkçesi devresi metinlerine bakıldığında 've' bağlacının şekilsel ortaklıklar bitse de Arapça sentaksın etkisiyle anlamsal ortaklıklar ve konu bütünlüğü devam ettikçe sıralanan her cümlenin arasına getirilebildiği görülmektedir. Hâlbuki, Türkçe cümle mantığına göre belirleyici olan anlamsal ortaklıklar ve konu bütünlüğü değil, her cümlenin kendi öznesi ve yüklemi ile oluşturduğu bütünlük ve tamamlanmışlıktır. 'Ve' bağlacı, bu tarz kullanımlarda her ne kadar aralarında konu bütünlüğü olan cümleleri sıralıyormuş ya da bağlıyormuş gibi görünse de Türkçe cümle mantığında özne-yüklem ilişkisi kesildiği andan itibaren konu bütünlüğünün devam etmesi önem arz etmemektedir. Fakat Arapça sentaksın Osmanlı yazım-imlâ geleneği üzerindeki etkisine bağlı olarak aralarında şekilsel ortaklıkların bulunmadığı cümleler, 'eğreti' duran bir 've' bağlacı ile başlıyor görünmektedir. Bu çalışmada *Cihânnümâ*'dan seçtiğimiz örneklerle aralarında sadece anlam ilişkisi bulunan sayısız cümleyi biteviye yan yana sıralayan ve Osmanlı yazım-imlâ geleneğinin önemli bir yönünü oluşturan 've' bağlacının cümle bilgisiyle ilgili olan, hatta cümleler üstüne taşan bu tarihî ve stilistik kullanımı irdelenecektir.

* Mardin Artuklu Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı, gamzemutlu@artuklu.edu.tr

Anahtar sözcükler: *Cihânnümâ*, Osmanlı yazım-imlâ geleneği, 've' bağlacı, cümle bilgisi, Türkçe-Arapça dil etkileşimi.

OBSERVATIONS ON THE USE OF THE CONJUNCTION 'VE' AS A SENTENCE-INITIAL CONJUNCTION IN *CIHANNUMA*

When examining the Old Turkic period, which encompasses the Göktürk and Uyghur eras, one distinctive feature of the Turkish language emerges: two words, phrases, or sentences can be juxtaposed without the need for a conjunction. Due to this characteristic, Turkologists generally agree that Turkish is inherently a 'conjunction-free' language. However, with the adoption of Islam and the subsequent intensification of Turkish-Arabic linguistic interactions during the Karakhanid Turkish period, the Arabic-origin conjunction 've' was introduced into Turkish. Over time, 've' even surpassed the native Turkish conjunction 'ṭaḳı' in usage, with its prevalence becoming particularly pronounced during the Ottoman Turkish period. As is well known, the conjunction 've' functions to coordinate and sequentially link two or more independent clauses that share semantic and structural similarities. However, an examination of Ottoman Turkish texts reveals that, under the influence of Arabic syntax, 've' was inserted between sentences as long as they maintained semantic continuity and thematic coherence, even when structural similarities ceased to exist. In contrast, according to Turkish sentence structure, what is crucial is not semantic continuity or thematic coherence but rather the integrity and completeness of each sentence with its own subject and predicate. Although the conjunction 've' appears to sequence or connect sentences with thematic unity, in Turkish sentence structure, once the subject-predicate relationship is interrupted, the continuation of thematic coherence is no longer significant. Nevertheless, due to the impact of Arabic syntax on Ottoman orthographic and stylistic traditions, sentences that lack structural similarities often begin with an ostensibly misplaced 've' conjunction. This study examines this historical and stylistic usage of 've', which extends beyond mere sentence syntax, by analyzing selected examples from *Cihânnümâ*. The study explores how 've' was repeatedly employed to string together numerous sentences that shared only a semantic relationship, shedding light on an important aspect of the Ottoman writing and orthographic tradition.

Keywords: *Cihânnümâ*, Ottoman writing and orthographic tradition, 've' conjunction, sentence structure, Turkish-Arabic linguistic interaction.

Orhon Yazıtlarında Hece ve Ünlü İşaretlerinin Birlikte Kullanımı: Yazım Özellikleri Üzerine Bir İnceleme

DR. ÖĞR. ÜYESİ GİZEM ULUSCU*

Orhon Yazıtları, Türk yazı dilinin erken dönemine ait metinler olarak yalnızca dil tarihi açısından değil, yazım geleneğinin oluşum ve gelişim sürecini yansıtması bakımından da önemli veriler sunmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Orhon Yazıtlarında hece işareti ile ünlü işaretinin birlikte kullanılmasıyla yazılan sözcükleri tespit etmek ve bu yazım biçiminin işlevini değerlendirmektir. Çalışmada, yazıtların yaygın kabul gören edisyonları esas alınarak yapılan tarama sonucunda söz konusu yazım özelliğini gösteren toplam 51 sözcük belirlenmiştir. Bu sözcüklerin 29'unda ikili yazım bulunduğu; başka bir ifadeyle aynı sözcüğün hem hece işareti ile ünlü işaretinin birlikte kullanıldığı biçimlerle (Örn; /kʷ̈kʷ̈k²/ *köök* 'mavi') hem de yalnızca hece (/kʷd¹/ *kod-* 'koymak, bırakmak') ya da ünlü (Örn; /k²ẅk²/ *kök* 'mavi') işaretle yazılmış örneklerinin yer aldığı görülmüştür. Geriye kalan 22 sözcükte ise bu yazım biçiminin düzenli olduğu ve varyasyon göstermediği tespit edilmiştir. Ayrıca incelenen sözcüklerin bir bölümünün özel adlardan ve alıntı unsurlardan oluştuğu belirlenmiştir. Aynı kökten türeyen sözcükler arasında da yazım bakımından farklılıklar bulunması dikkat çekicidir.

İncelenen veriler, Ana Türkçedeki ünlü uzunlukları açısından değerlendirildiğinde yalnızca 14 sözcüğün uzun ünlülü biçimlerle ilişkilendirilebildiğini göstermektedir. Bunun yanı sıra, hece işareti ile ünlü işaretinin birlikte kullanıldığı sözcüklerin önemli bir kısmının yazıtlarda düşük kullanım sıklığına sahip olması, bu yazım biçiminin yalnızca fonolojik bir zorunlulukla açıklanamayacağını düşündürmektedir. Özellikle aynı sözcüğün aynı yazıt içinde farklı biçimlerde yazılmış olması, Orhon dönemi yazım sisteminde henüz tam anlamıyla standartlaşmış bir yazım düzeninin bulunmadığını ortaya koymaktadır. Bu bulgular, erken Türk yazı sisteminde gözlenen yazım çeşitliliğinin yazıcı tercihi, yazı geleneği ve ses-değer ilişkisi

* İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, gizem.uluscu@hotmail.com
ORCID: 0000-0001-5528-0159

çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğini göstermekte; böylece yazımın standardizasyon sürecine ilişkin yeni bir bakış açısı sunmaktadır.

Anahtar sözcükler: Orhon Yazıtları, yazım özellikleri, yazım standartlaşması, ünlü uzunluğu.

THE COMBINED USE OF SYLLABIC AND VOWEL SIGNS IN THE ORKHON INSCRIPTIONS: A STUDY ON ORTHOGRAPHIC FEATURES

The Orkhon Inscriptions, as texts belonging to the early period of the Turkish written language, provide significant data not only for the history of the language but also for understanding the formation and development of orthographic conventions. The aim of this study is to identify the words written with the combined use of syllabic and vowel signs in the Orkhon Inscriptions and to evaluate the function of this orthographic feature. Based on a survey conducted using widely accepted editions of the inscriptions, a total of 51 words exhibiting this feature have been identified. Among these, 29 words display orthographic variation; in other words, the same word appears both in forms where syllabic and vowel signs are used together (e.g., /k$^{2\ddot{w}}$ẅk^{2}/ *köök* 'blue') and in forms written solely with either syllabic (e.g., /k^{w}d^{1}/ *kod-* 'to put') or vowel signs (e.g., /k^{2}ẅk^{2}/ *kök* 'blue'). The remaining 22 words show consistent usage without variation. It has also been determined that some of the examined words consist of proper nouns and borrowed elements. Notably, orthographic differences are also observed among words derived from the same root.

When the data are evaluated in terms of vowel length in Proto-Turkic, only 14 words can be associated with long vowel forms. Moreover, the relatively low frequency of words written with the combined use of syllabic and vowel signs suggests that this orthographic feature cannot be explained solely by phonological necessity. In particular, the occurrence of different spellings of the same word within the same inscription indicates that a fully standardized orthographic system had not yet been established in the Orkhon period. These findings suggest that the orthographic variation observed in early Turkish writing should be evaluated within the framework of scribal preference, writing tradition, and the relationship between phonetic value and graphic representation, thereby offering a new perspective on the process of orthographic standardization

Keywords: Orkhon Inscriptions, orthographic features, orthographic standardisation, vowel length.

Türkçe ve Japoncada Erkek Betimlemelerindeki Benzetme İmgelerinin Karşılaştırılması

DOÇ. DR. GONCA VAROĞLU*

İnsan betimlemelerinde ön adlar kadar benzetmeler de önemli bir yere sahiptir ve benzetmelere hemen her dilde rastlamak mümkündür. Benzetmelerde kullanılan imgeler kimi zaman farklı toplumlarda benzer anlamsal özellikler taşırken kimi zaman aynı imge farklı kültürlerde farklı çağrışımlara sahip olabilmektedir. Bu çalışmada, Türkçe ve Japoncada erkek betimlemelerinde kullanılan benzetmelerdeki imgelerin anlamsal açıdan karşılaştırılması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda Türkçe ve Japonca benzetmeler çevrimiçi ve basılı kaynaklardan taranmıştır. Türkçe benzetmelerin tespitinde benzetme tanımlarında doğrudan "erkek" sözcüğü ile birlikte cinsiyet belirtmeyen "kimse", "insan" gibi sözcükler ya da erkekleri çağrıştıran "yakışıklı", "güçlü", "iri yarı" gibi ön adlar dikkate alınmıştır. Japonca benzetmelerin belirlenmesinde ise benzetme öbeği içerisinde "*otoko* 男" ve "*dansei* 男性" sözcüklerinin yer aldığı benzetmeler taranmıştır. Tarama sonucunda 42 adet Türkçe ve 38 adet Japonca benzetme tespit edilmiştir. Elde edilen veriler, "her iki dilde aynı imge ile kurulan benzer anlama sahip benzetmeler", "her iki dilde aynı imge ile kurulan farklı anlama sahip benzetmeler", "her iki dilde farklı imge ile kurulan benzer anlama sahip benzetmeler", "Türk dili ve kültürüne özgü benzetmeler" ve "Japon dili ve kültürüne özgü benzetmeler" başlıkları altında incelenmiştir. Yapılan karşılaştırma sonucunda, iki dilde benzer anlamı yansıtan ortak imgenin oldukça az olduğu, erkeklerin fiziksel ve davranışsal özelliklerinin çoğunlukla farklı imgelerle kavramsallaştırıldığı, kültüre özgü benzetmelerde ise Türkçede yerli hayvanlar ve gündelik nesnelerin, Japoncada mitolojik varlıklar, böcekler ve doğa unsurlarının öne çıktığı görülmüştür. Böylece benzetme imgelerinin hem evrensel hem de kültüre özgü yönleri ortaya konmuştur.

Anahtar sözcükler: Türkçe, Japonca, benzetmeler, imgeler, erkekler.

* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/Fen-Edebiyat Fakültesi, Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü/Japon Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, goncavaroglu@nevsehir.edu.tr.

A COMPARISON OF SIMILE IMAGES USED IN DESCRIPTIONS OF MEN IN TURKISH AND JAPANESE

In descriptions of people, similes hold an important place alongside adjectives, and such expressions can be found in almost every language. The images used in similes sometimes share similar semantic features across different societies, while at other times the same image may evoke different associations in different cultures. This study aims to compare, from a semantic perspective, the images used in similes describing men in Turkish and Japanese. For this purpose, similes in Turkish and Japanese were collected from both online and printed sources. In identifying Turkish similes, expressions containing the word "erkek (man)", gender-neutral terms such as "kimse (someone)" and "insan (person)", as well as adjectives typically associated with men such as "yakışıklı (handsome)", "güçlü (strong)", and "iri yarı (big-built)" were taken into consideration. For Japanese similes, expressions containing the words "*otoko* (男)" and "*dansei* (男性)" within the simile structure were examined. As a result of the survey, 42 Turkish and 38 Japanese similes were identified. The collected data were analyzed under the following categories: "similes with similar meanings formed with the same image in both languages," "similes with different meanings formed with the same image in both languages," "similes with similar meanings formed with different images in both languages," "similes specific to Turkish language and culture," and "similes specific to Japanese language and culture." The comparison revealed that the number of shared images conveying similar meanings in both languages is quite limited; that the physical and behavioral characteristics of men are conceptualized largely through different images; and that culturally specific similes tend to feature native animals and everyday objects in Turkish, whereas mythological beings, insects, and natural elements are more prominent in Japanese. Thus, the study highlights both the universal and culture-specific aspects of simile images.

Keywords: Turkish, Japanese, similes, images, men.

Tekil Tanıklıktan Köksapsal Söyleme: Frankofon Afrika Yazarlığında Dil, Bellek ve Ortaklaşa Kimlik

DR. ÖĞR. ÜYESİ GÖKHAN DİNAR *
PROF. DR. ERTUĞRUL İŞLER*

Éloïse Brezault'nun Afrique: Paroles d'écrivains (2010) adlı yapıtı, çağcıl frankofon Afrika yazarlarıyla gerçekleştirilen röportajlar aracılığıyla adeta bir kuşağın yazınsal bilincini belgeler niteliktedir. Bu kuşağı tanımlayan şey, "Frankofon edebiyat" etiketinin getirdiği kısıtlayıcı çerçeveyi, halkın sözcüsü görevinin yükünü ve Batılı yayıncılık piyasasının beklentilerini reddederek birer bireysel yazar olarak özgün seslerini talep etmeleridir. Bu bildiri, söz konusu ortaklaşa sesi Gilles Deleuze ve Félix Guattari'nin köksap (ing. rhizome) kavramı ile Édouard Glissant'ın *Poétique de la Relation* adlı yapıtı çerçevesinde çözümlemeyi amaçlamaktadır. Bu çerçeve, yazarların genel amaçlarını üç izleksel eksen altında kavramayı sağlar. İlk olarak dil ekseninde Fransızca, bir sömürge mirası olarak reddedilmek yerine içeriden dönüştürülmekte; sözlü ekin, konuşma dili ve yerel söz varlığı aracılığıyla yeniden biçimlendirilerek kısmen sahiplenilmekte, kısmen de yerini ana dile bırakmaktadır. Bellek ekseninde ise Ruanda Soykırımı gibi dile getirilmesi güç tarihsel örselenmeler, yazınsal dilin sınırlarını zorlayan deneysel anlatı biçimleri aracılığıyla aktarılmakta; kurgu, gerçeği örtmek için değil tam da taşıyabilmek için başvurulan bir araç haline gelmektedir. Kimlik ekseninde ise bu yazarlar, Afrikalı ya da Batılı kökene bağlı tekil ve dışlayıcı bir kimlik yerine sınırları aşan, ötekiyle sürekli etkileşim içinde olan ve çoğulluğu özsel biçimde içinde barındıran bir köksap kimliğini benimser. Brezault'nun yapıtı bu üç eksenin kesişiminde, çağcıl frankofon Afrika yazarlığının geçirdiği dönüşümün canlı ve çok sesli bir haritası olarak okunabilir.

*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Bölümü, Fransız Dili Anabilim Dalı, İstanbul, gokhan.dinar@iuc.edu.tr (https://orcid.org/ 0000-0002-6057-7042)

* Pamukkale Üniversitesi, İnsan ve Toplumbilimleri Fakültesi, Fransız Dili ve Edebiyatı, Denizli, eisler@pau.edu.tr (https://orcid.org/ 0000-0002-1133-1556)

Anahtar Kavramlar: Frankofon Afrika edebiyatı, köksap, kimlik, dil stratejileri, bellek.

FROM SINGULAR TESTIMONY TO RHIZOMATIC DISCOURSE: LANGUAGE, MEMORY AND SHARED IDENTITY IN FRANCOPHONE AFRICAN WRITING

Éloïse Brezault's Afrique: Paroles d'écrivains (2010) documents the poetic consciousness of a generation through interviews with leading contemporary Francophone African writers. What defines this generation is its collective rejection of the restrictive framework imposed by the "Francophone literature" label, the burden of the "spokesperson for the people" role, and the expectations of Western publishing markets, as writers claim their own individual voices. This paper analyses this collective voice through the conceptual lens of the rhizome (Deleuze & Guattari) and Édouard Glissant's Poétique de la Relation. This framework allows the writers strategies to be examined along three thematic axes. In the dimension of language, French is not rejected as a colonial inheritance but transformed from within, reshaped through vernacular speech, oral culture, and local vocabulary, while some writers opt to return to their native languages altogether. In the dimension of memory, historically traumatic events such as the Rwandan Genocide are conveyed through experimental narrative forms that push literary language to its limits; fiction becomes not a means of denying reality but of bearing it. In the dimension of identity, the writers embrace not a singular and exclusionary identity rooted in either African or Western origin, but a rhizomatic one that crosses borders, remains in constant dialogue with the Other, and holds plurality as its defining characteristic. Read at the intersection of these three axes, Brezault's book emerges as a rich and polyphonic cartography of the transformation currently underway in contemporary Francophone African writing.

Keywords: Francophone African literature, rhizome, identity, language strategies, memory, testimony literatüre.

Feyyaz Kayacan'ın Öykülerinde Delilik

GÖKSU KOÇ*

Asıl adı Feyyaz Fergar olan Feyyaz Kayacan (1919-1993); şair, romancı, tiyatro yazarı ve çevirmen kimliklerinin yanı sıra özellikle öykücülük yönüyle öne çıkan bir yazardır. Kayacan, kaleme aldığı metinlerle 1950 kuşağı Türk öykücülüğünün önemli isimleri arasında yer alır.

Şişedeki Adam (1957), *Sığınak Hikâyeleri* (1962), *Cehennemde Bir Yusuf* (1964), *Gibiciler* (1967), *Hiçoğlu'nun Serüvenleri* (1969) ve *Bir Deli Değilin Defterleri* (1987) adlı öykü kitaplarında "hiçlik", "bunalım", "savaşın yarattığı ruhsal kırılmalar" ve "bireysel yabancılaşma" gibi temalar öne çıkar.

Bu bildiri, Feyyaz Kayacan'ın öykülerinde "delilik" temasını estetik, psikolojik ve varoluşsal boyutlarıyla incelemeyi amaçlamaktadır. Kayacan'ın anlatı dünyasında delilik, modern bireyin yabancılaşma sürecinin, kimlik parçalanmasının ve gerçeklik algısındaki kırılmaların bir yansıması olarak kurgulanır. Yazar, bilinç akışı, iç monolog ve parçalı kurgu gibi tekniklerle karakterlerin zihinsel çözülüşünü doğrudan okura sunar. Bu yönüyle Kayacan'ın öykülerinde delilik, yalnızca tematik bir unsur olarak yer almaz aynı zamanda anlatı yapısını belirleyen temel bir estetik araç olarak işlev görür.

Sonuç olarak Kayacan'ın öykülerinde delilik, bireyin toplumla çatışmasını, özgürlük arayışını ve kimlik sorgulamasını çok katmanlı bir biçimde yansıtan bir izlek olarak yer alır. Bu bağlamda yazar, Türk öykücülüğünde delilik kavramını psikolojik bir olgu olmanın ötesine taşıyarak estetik ve düşünsel bir problem alanına dönüştürür.

Anahtar sözcükler: Feyyaz Kayacan, öykü, delilik, yabancılaşma, kimlik parçalanması.

MADNESS IN THE STORIES OF FEYYAZ KAYACAN

Feyyaz Kayacan (1919–1993), whose real name was Feyyaz Fergar, is a writer who stands out particularly for his short stories, in addition to his identities as a poet, novelist, playwright, and translator. Through his works,

* Çukurova Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi. MEB Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni. E-mail: goksu-koc@windowslive.com, ORCID: 0000-0002-5207-6571

Kayacan is regarded as one of the significant figures of the 1950 generation in Turkish short story writing.

In his collections of short stories *Şişedeki Adam* (1957), *Sığınak Hikâyeleri* (1962), *Cehennemde Bir Yusuf* (1964), *Gibiciler* (1967), *Hiçoğlu'nun Serüvenleri* (1969), and *Bir Deli Değilin Defterleri* (1987) themes such as "nothingness," "existential anxiety," "the psychological ruptures caused by war," and "individual alienation" come to the forefront.

This paper aims to examine the theme of "madness" in Feyyaz Kayacan's stories from aesthetic, psychological, and existential perspectives. In Kayacan's narrative world, madness is constructed as a reflection of the modern individual's process of alienation, fragmentation of identity, and disruptions in the perception of reality. The author presents the mental disintegration of his characters directly to the reader through techniques such as stream of consciousness, interior monologue, and fragmented narration. In this respect, madness in Kayacan's stories is not merely a thematic element, but also functions as a fundamental aesthetic device that shapes the narrative structure.

In conclusion, madness in Kayacan's stories emerges as a motif that reflects, in a multilayered manner, the individual's conflict with society, the search for freedom, and the questioning of identity. In this context, the author transforms the concept of madness in Turkish short story writing from being merely a psychological phenomenon into an aesthetic and intellectual field of inquiry.

Keywords: Feyyaz Kayacan, short story, madness, alienation, fragmentation of identity.

Türkiye ve Azerbaycan Türkçeleri Ağızlarında Yaşam Evrelerini İfade Eden Deyimlerin Strüktür-Semantik Özellikleri

DR. ÖĞR. ÜYESİ GÖNÜL EYVAZOVA *

Çağdaş türkoloji araştırmalarında deyimlerin (frazeolojik sistemin) ağızlar düzeyinde incelenmesi güncel meselelerden biri olarak dikkat çekmeketdir. Kadim tarihe ve zengin dil geleneklerine sahip olan Türkiye ve Azerbaycan Türkçeleri ağızlarında hem farklı kavramları ifade eden ortak deyimlere hem de aynı içeriği farklı yapısal araçlarla ifade eden deyimlere geniş ölçüde rastlanmaktadır. Bu durum, dilin hem genel Türkçe düzeyinde ortak bir semantik temele sahip olduğunu hem de yerel dil ortamında kendine özgü gelişim özellikleri kazandığını göstermektedir.

Sunulan bu çalışmada, Türkiye ve Azerbaycan Türkçeleri ağızlarında kullanılan ve yaşam evrelerini ifade eden frazeolojik birimler (deyimler) karşılaştırmalı-betimleyici açıdan incelenmektedir. Araştırmanın temel amacı, "evlenmek // evlendirmek", "hamile kalmak // doğurmak" ve "ölmek // öldürmek" gibi temel yaşam olaylarını yansıtan deyimlerin semantik ve yapısal özelliklerini belirlemek, bunların yerel yayılım özelliklerini ve ifade modellerini ortaya koymaktır. Çalışmanın inceleme nesnesini, söz konusu semantik alana ait deyimler oluşturmaktadır.

Yapılan analiz şunu göstermektedir ki, yaşam evrelerini ifade eden deyimler ağızlarda yüksek derecede üretkenlik sergilemektedir. Örneğin: Türkiye Türkçesinde "evlenmek // evlendirmek" kavramını ifade eden yânı bağlamak, çırak çıkarmak, baş dermek, Azerbaycan Türkçesinde baş-göz eləməy, baş-gözün bi yerə yığmağ, başın bağlamağ, ad eləməy, öy olmağ/öy-eşiy olmağ; Türkiye Türkçesinde "hamile kalmak // doğurmak" içeriğini yansıtan karnı olmak, gebe kalmak, çocuğa kalmak, ayağı sınmak, Azerbaycan Türkçesinde uşağa qalmağ, boylu qalmağ, qarnı burnuna dəyməy, boynuna (boyuna) uşax düşməx!//tüşməx!, həmlin // həmlini yerə qoymax, bicəgi doğmağ; Türkiye Türkçesinde "ölmek // öldürmek" anlamını taşıyan dereyi doldurmak, baş

* Azerbaycan, Bakü Devlet Üniversitesi, Filoloji Fakültesi, Türkoloji Bölümü. e-mail: kenul.khalil93@mail.ru

vermek, zıfırı bitirmek, Azerbaycan Türkçesinde qıxlığa // qırxlığa düşməx', qırağı qəddəməx', başın əkməy, başın batırmağ ve bu tür diğer deyimler, kullanım olanakları ve farklı anlam nüanslarıyla öne çıkmaktadır. Bu birimlerde semantik içeriğin oluşumunda başlıca rol metaforik ve metonimik modellere aittir. Özellikle evlenme sürecinin sosyo-kültürel yönleri, doğum olayının biyolojik ve duygusal boyutları ile ölüm kavramının sakral ve simgesel içeriği, frazeolojik birimlerde çeşitli imgeli araçlarla ifade edilmektedir. Farklı ağızlarda aynı içeriğin farklı leksik-gramatik yapılarla gerçekleşmesi ise dilin iç dinamiklerini ve yaratıcı potansiyelini yansıtmaktadır.

Ayrıca belirlenmiştir ki, bazı deyimler ortak Türkçe karakteri taşırken, bir kısmı yerel özellikler göstermekte ve belirli bir coğrafi-diyalekt ortamına bağlı bulunmaktadır. Bu durum, frazeolojinin yalnızca dilbilimsel değil, aynı zamanda etnolengüistik ve kültürel açılardan da incelenmesinin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, yaşam evrelerini ifade eden deyimlerin semantik-yapısal analizi, Türkiye ve Azerbaycan Türkçeleri ağızlarında dilin imgeli ifade olanaklarını, kavramsal düşünme mekanizmalarını ve kültürel kodlarını ortaya çıkarmaya imkân sağlamaktadır. Bu yönde gerçekleştirilen araştırmalar, genel Türk frazeolojik sisteminin daha derinlemesine anlaşılmasına önemli katkılar sağlamaktadır.

Anahtar sözcükler: Türk dilinin ağızları, Azerbaycan dilinin diyalektleri, diyalekt frazeolojisi, yaşam kavramı, bilişsel yaklaşım.

THE STRUCTURAL-SEMANTIC PROPERTIES OF THE PHRASEOLOGICAL UNITS DENOTING LIFE STAGES IN THE DIALECTS OF TURKISH AND AZERBAIJANI

In contemporary Turkological scholarship, the investigation of the phraseological system at the level of dialects and vernaculars has gained particular relevance. In the dialects of Turkish and Azerbaijani languages characterized by an ancient history and a rich linguistic tradition—one encounters both shared phraseological units expressing a wide range of concepts and idiomatic expressions that convey identical meanings through different structural mechanisms. This phenomenon demonstrates that, while the language maintains a common semantic foundation at the pan-Turkic level, it also acquires distinctive developmental features within local linguistic environments.

The present study offers a comparative-descriptive analysis of phraseological units used in the dialects of Turkish and Azerbaijani that denote stages of human life. The primary objective of the research is to identify the semantic and structural properties of phraseological units reflecting fundamental life events such as “evlenmek // evlendirmek” (to marry // to give in marriage), “hamile kalmak // doğurmak” (to become pregnant // to give birth) and “ölmek // öldürmek” (to die // to kill) as well as to reveal their areal distribution patterns and modes of expression. The object of the study consists specifically of phraseological units belonging to this semantic field.

The analysis indicates that phraseological units expressing stages of human life are highly productive in dialects and vernacular varieties. For instance, the meaning “evlənmək//evləndirmək” in Turkish is conveyed through such expressions as yânı bağlamak, çırak çıkarmak, baş dermek, while in Azerbaijani it is represented by baş-göz eləməy, baş-gözün bi yerə yığmağ, başın bağlamağ, ad eləməy, öy olmağ/öy-eşiy olmağ; the concept “hamilə qalmaq//doğmaq” in Turkish is expressed by karnı olmak, gebe kalmak, çocuğa kalmak, ayağı sınmak, whereas in Azerbaijani it corresponds to uşağa qalmağ, boylu qalmağ, qarnı burnuna dəyməy, boynuna (boyuna) uşax düşməxˈ//tüşməxˈ, həmlin // həmlini yerə qoymax, bicəgi doğmağ; similarly, the notion “ölmək//öldürmək” in Turkish is realized through dereyi doldurmak, baş vermek, zıfırı bitirmek, and in Azerbaijani through qıxlığa // qırxlığa düşməx', qırağı qəddəməx', başın əkməy, başın batırmağ. Such phraseological units are distinguished by their broad functional range and nuanced semantic variation. In these units, the formation of semantic content is primarily governed by metaphorical and metonymic models. In particular, the socio-cultural dimensions of marriage, the biological and emotional nuances of childbirth, and the sacral and symbolic meanings associated with death are articulated through a variety of figurative devices within phraseological expressions. The realization of identical meanings through different lexical and grammatical structures across various dialects reflects the internal dynamics of the language as well as its creative potential.

At the same time, it has been established that while certain phraseological units exhibit a pan-Turkic character, others demonstrate areal specificity and are closely tied to particular geographical and dialectal environments. This observation underscores the necessity of examining phraseology not only from a linguistic perspective but also within an ethnolinguistic and cultural framework.

In conclusion, the semantic-structural analysis of phraseological units denoting life stages provides valuable insights into the figurative capacities of language, the mechanisms of conceptual thinking, and the cultural codes embedded in the dialects of Turkish and Azerbaijani. Research conducted in this direction makes a significant contribution to a deeper understanding of the pan-Turkic phraseological system.

Keywords: Turkish dialects, Azerbaijani dialects, dialectal phraseology, life concept, cognitive approach.

Mammad Cafer Caferovun Araştırmalarında Cafer Cebbarlı Romantizmi

GÜNEL İSMAİLZADE *

Mammad Cafer Caferov'un Romantik edebiyat akımı üzerine yaptığı araştırmalar, Azerbaycan edebiyatında büyük önem taşımaktadır. O, romantizmi hem teorik hem de tarihsel bir perspektiften inceleyerek ideolojik ve sanatsal özelliklerini belirledi.

Romantik edebiyat akımını analiz ederken, akademisyen, önceki araştırmacılardan farklı olarak, Cafer Cebbarlı'yı dönemin romantik yazarlarından biri olarak sunmuştur. Bununla birlikte belirtmiştir ki, yazarın eserleri bu dönemde romantik nitelikler taşısa da aynı zamanda diğer çağdaşları gibi realizmin etkilerini de bariz biçimde yansıtmaktadır. Araştırmacıya göre C. Cabbarlı'nın romantizmi, 20. yüzyılın başlarında Azerbaycan toplumunda ortaya çıkan toplumsal ve manevi ortamın etkisiyle biçimlenmiş ve özgür, mutlu bir yaşam ideallerine dayanmaktadır.

M.Cafer, "mahkûm insanın romantizmi" ve "özgür insanın romantizmi" kavramlarını karşılaştırarak, Aydın, Oktay ve Elhan gibi karakterlerin romantik perspektiflerinin, mahkûm insan – yani iki kat zulme maruz kalan vatandaş romantizmini temsil ettiğini ortaya koymuştur. Bu karakterlerin arzuları çağlarını aşsa da özgürlükten mahrum halkın ve toplumsal çelişkilerle dolu ortamın acısını yansıtmaktadır. Kahramanlar "aşılamaz altın denizlerinde" mağlup olup hayatlarını kaybetseler de insan, halk ve vatan mutluluğuna ilişkin idealleri yaşamaya devam etmektedir. Araştırmacı, C. Cabbarlı'nın romantik kahramanlarının ölümünü haklı olarak yaşam kadar değer taşıyan bir olay şeklinde yorumlamıştır.

Akademisyen, Oktay ve Elhan gibi karakterlerin zaaflarına da dikkat çekmiş, ancak onları aciz veya itaatkâr olarak nitelendirmemiştir. Ona göre gerçek acizlik, zulme ve adaletsizliğe boyun eğmek ve yalnızca kişisel çıkarı üstün tutmaktır. C.Cabbarlı'nın kahramanlarında böyle bir zaaf söz konusu değildir; aksine, onların cesareti, azmi ve idealleri romantik karakterlerini güçlendirmektedir.

* Azerbaycan Devlet Pedagoji Universitesi, zadeh.gunel@bk.ru , Orcid: 0009-0007-1109-0055

M.Cafer'e göre C. Cabbarlı'nın yüce, asil ve romantik görüşlerini yalnızca bir yazarın kişisel arzuları olarak değerlendirmek doğru değildir. Her sanat eserinde, bu düşüncelerin somut bir temeli vardır ve bu temel, halkın ruhu ve manevi değerleri üzerinden şekillenmektedir.

Anahtar sözcükler: Mammad Cafer, Cafer Cabbarlı, edebiyat, edebi akım, romantizm.

THE ROMANTICISM OF JAFAR JABBARLI IN THE RESEARCH OF MAMMAD JAFAR JAFAROV

Mammad Jafar Jafarov's studies on romanticism are pivotal in Azerbaijani literary criticism. He analyzed the movement from both theoretical and historical perspectives, identifying its ideological and artistic features.

Unlike previous researchers, the scholar regarded Jafar Jabbarli as a romantic of his time, while noting the clear influence of realism in his works of this period. According to the scholar, Jabbarli's romantic worldview was shaped by the socio-spiritual atmosphere that emerged in Azerbaijani society at the beginning of the twentieth century and was closely connected with aspirations for freedom, justice, and a better future.

A key aspect of M. Jafar's interpretation is the distinction between the "romanticism of the oppressed person" and the "romanticism of the liberal person." In his view, the outlook of such characters as Aydin, Ogtay, and Elkhan represents the romanticism of the oppressed individual, a citizen exposed to social and moral pressures. Although these heroes often face tragic fates, their ideals remain spiritually victorious. Their commitment to human dignity, the happiness of the people, and the progress of the homeland demonstrates that their struggle transcends individual life. Consequently, M. Jafar considered the deaths of these romantic heroes as significant as life.

The researcher acknowledged the weaknesses of Ogtay and Elxan but did not regard them as weak or submissive. True weakness, he argued, is submission to oppression, whereas the heroes' courage and ideals strengthen their romantic character.

According to Mammad Jafar, J. Jabbarli's noble and elevated ideas should not be seen as merely personal; in every artwork, they are grounded in the reality shaped by the spirit and values of the people.

Keywords: Mammad Jafar Jafarov, Jafar Jabbarli, literature, literary movement, romanticism.

Baudrillard'ın Nesnelere Yaklaşımı ile *Nohut Oda*

DR. ÖĞR. ÜYESİ GÜLAY BOLATTEKİN*

Jean Baudrillard, tüketim toplumunda teknoloji ile seri üretim sonucu artan nesne kalabalığını kitsch ve gadgetlar yanında sosyal statü göstergesi olan eşyalara kadar detaylandırır. Nesnelerin sayısal varlığının anlamı yanında sembolik anlamına da yoğunlaşan Baudrillard, kişinin eşya seçiminin, kullanımının karakteristik özelliklerinin bir dışa vurumu olduğu yaklaşımını düşündürür.

Nohut Oda öykü kitabıyla 2019 yılında 65. Sait Faik Hikâye Armağanı ile başarısını taçlandıran Melisa Kesmez, sosyolog olması sebebiyle toplumun farklı katmanlarını derinlemesine gözlemleyen bir yazardır. Beş bağımsız öyküyü barındıran eserinde özellikle çeşitli ayrılıklar neticesinde geride kalan kadın karakterler üzerine yoğunlaşır. Bu kişiler kendi yaşam alanlarında bağ kurdukları eşyaların varlığından güç alırlar. Abartılı düzeydeki eşya fazlalığı, eskiyen kullanılmayan ürüne hatırası sebebiyle bağlılık ve muhafaza arzusu kişinin tanıdık dünyasının dışına çık(a)mama arzusunun dayanağı olarak karşımıza çıkar.

Nohut Oda öykü kitabındaki karakterlerin yaşamı geride bırakılmış olmaları ve anıları muhafaza alanından ayrılamamalarının etkisiyle eşyalarla çevrili bir dünyada geçmektedir. Çalışmamızda eşyanın sembolik yönüne ağırlık vererek kişinin uzun yıllar kullanmadığı, sayıca gereksiz olan eşyaya bağlanma sebebi Baudrillard'ın nesnelere bakış açısıyla irdelenmiştir. Yazar ve kuram hakkındaki bilgilendirmeden sonra inceleme bölümüne geçilmiştir. Kalanlar adlı öyküde yakınını yurtdışına gönderen karakterin farklı kimselerden edindiği eşyalarla kendine yeni bir yaşam alanı kurma telaşı, Son Bir Çay adlı öyküde rokoko mobilyaları ve kibirli kişiliğiyle özdeşleşe evin hanımının ölümüyle kalakalmış eşyalara ne olacağı sorunsalı, Annemin Çadırı adlı öyküde deprem gerçeğiyle sarsılan yaşam alanlarında eşyanın akıbeti ve geçici konutlarda eşyanın sıcaklığıyla yaşama döndürülen alanlar, Görüşürüz adlı öyküde bir ailenin kurucu üyelerinden olan babanın varlığının bir bavul eşya ile

* Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü, Alman Kültürü ve Edebiyatı Anabilim Dalı, gbolattekin@selçuk.edu.tr

ortadan kalkması, Kız Kardeşim Handan adlı öyküde de annelerinin ardından iki kız kardeşin yaşamlarına kaldıkları yerden devam etme telaşıyla eşyayı kutsal bir mertebeye çıkaran tutumları Baudrillard'ın bakış açısıyla yanıt aranan ve analiz edilmeye çalışılan noktalardır.

Anahtar sözcükler: Jean Baudrillard, Melisa Kesmez, nesne, *Nohut Oda*, tüketim.

BAUDRILLARD'S APPROACH TO OBJECTS WITH THE PEA ROOM

Jean Baudrillard details the increasing abundance of objects resulting from technology and mass production in consumer society, ranging from kitsch and gadgets to items that serve as indicators of social status. Focusing not only on the numerical existence of objects but also on their symbolic meaning, Baudrillard suggests that an individual's choice and use of objects is an expression of their characteristic traits.

Melisa Kesmez, who crowned her success with the 65th Sait Faik Story Award in 2019 with her story collection Nohut Oda (Chickpea Room), is a writer who observes different layers of society in depth due to her background as a sociologist. In her work, which contains five independent stories, she focuses particularly on female characters left behind as a result of various separations. These individuals draw strength from the presence of objects they have formed bonds within their own living spaces. The excessive abundance of objects, the attachment to and desire to preserve old, unused items because of their memories, emerges as the basis for the desire to not venture outside one's familiar world.

The lives of the characters in the short story collection Nohut Oda are spent in a world surrounded by objects, influenced by the fact that they have been left behind and cannot separate themselves from the space where their memories are preserved. In our study, we emphasise the symbolic aspect of objects and examine the reason for attachment to objects that have not been used for many years and are unnecessary in terms of quantity, based on Baudrillard's perspective on objects. After providing information about the author and the theory, we move on to the analysis section. In the story titled The Remaining Ones, the character who sends a loved one abroad frantically tries to build a new life for himself with items acquired from various people. In the story titled 'One Last Cup of Tea,' the dilemma of what will become of the belongings left behind after the death of the lady of the house, who was synonymous with

rococo furniture and a haughty personality. In the story titled ‘My Mother's Tent,’ the fate of belongings in living spaces shaken by the reality of an earthquake and spaces brought back to life by the warmth of belongings in temporary housing. In the story titled ‘See You Later,’ the disappearance of the father, one of the founding members of a family, along with a suitcase of belongings; and in the story titled ‘My Sister Handan,’ the attitude of two sisters who, after their mother's death, continue their lives where they left off, elevating belongings to a sacred status—these are the points addressed and analysed from Baudrillard's perspective.

Keywords: Jean Baudrillard, Melisa Kesmez, object, *Nohut Oda*, consumption.

Osmaniye Yörüklerinin Zorkun Yaylasına Göçü ve Şenlik Gelenekleri

GÜLAY NUR KAŞ*

Bu çalışma, Osmaniye'de yaşayan yörüklerin yaylacılık kültürü ile Zorkun Yaylası'na göçü ve yaylada gerçekleştirilen şenlik geleneklerini incelemeyi amaçlamaktadır. Yörük kültürünün vazgeçilmez bir parçası olan yaylacılık geleneği, sadece hayvancılık, ekonomik açıdan bir faaliyet olarak değil sosyal, kültürel ve ritüeller açısından ele alınmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış; literatür taramasından elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Çalışmada Osmaniye yörüklerinin Zorkun Yaylası'na göç süreçleri, hazırlıkları, şenlik mekânı ve gerçekleştirilen faaliyetler incelenmiştir. Elde edilen bulgular, Osmaniye yörüklerinin yaylaya göç süreci ve yaylada düzenlenen göç şenlikleri toplumsal dayanışmayı güçlendirdiğini, kültürel kimliğin korunmasına katkı sağladığını ve konar göçer hayatın izi olan yaylacılık geleneklerin kuşaktan kuşağa aktarılmasında önemli bir rol üstelendiğini göstermektedir. Ayrıca yayla şenliğinde geleneksel unsurların modernleşme ile farklılaşarak varlığını sürdürdüğü tespit edilmiştir. Sonuç olarak, Zorkun Yaylası göç şenlikleri, Osmaniye yörüklerinin kültürel mirasını yaşatan ve yeniden üreten önemli bir sosyal alan olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar sözcükler: yörük kültürü, yaylacılık, göç, Zorkun Yaylası, şenlik.

THE MIGRATION OF OSMANİYE YÖRÜK'S TO ZORKUN PLATEAU AND THEIR FESTIVAL TRADITIONS

This study aims to examine the transhumance culture of the Yörüks living in Osmaniye, their migration to Zorkun Plateau, and the festival traditions held on the plateau. As an indispensable part of Yörük culture, transhumance is addressed not only as an economic activity based on animal husbandry but also in terms of its social, cultural, and ritual dimensions. In the research, a qualitative method was employed and the data obtained through literature

* Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi, gulaynurkas@icloud.com , ORCID: 0009-0006-7774-8617

review were analyzed using the descriptive analysis method. The study investigates the migration processes of the Yörüks of Osmaniye to Zorkun Plateau, their preparations, the festival setting, and the activities carried out during the festivities. The findings reveal that the migration process to the plateau and the migration festivals organized there strengthen social solidarity, contribute to the preservation of cultural identity, and play a significant role in transmitting the traditions of transhumance, an extension of the nomadic way of life, from generation to generation. Additionally, it has been determined that traditional elements in the plateau festivals continue to exist by transforming under the influence of modernization. In conclusion, the migration festivals of Zorkun Plateau are considered an important social space that sustains and reproduces the cultural heritage of the Yörüks of Osmaniye.

Keywords: yörük culture, transhumance, migration, Zorkun Plateau, festival.

Damızlık Kızın Öyküsü Romanında Aile Kavramı

GÜLER SAFAROVA*
PROF. DR. SEDA ARIKAN*

Bu bildiri, Margaret Atwood'un *Damızlık Kızın Öyküsü* romanında aile kavramının distopik iktidar yapıları ve feminist eleştiri bağlamında nasıl dönüştürüldüğünü incelemeyi amaçlamaktadır. Gilead adlı totaliter devlette geçen roman, geleneksel aile yapılarının nasıl parçalandığını ve ideolojik denetimin bir aracı olarak yeniden kurgulandığını gösterir. Evlilik, annelik ve ebeveynlik gibi kurumlar duygusal ve bireysel anlamlarından arındırılarak devlet tarafından düzenlenen biyolojik ve toplumsal işlevlere indirgenmiştir.

Çalışma, Atwood'un romanda aileyi sevgi ve güven alanı olarak değil, ataerkil iktidarın ve siyasal denetimin uygulanma mekanizmalarından biri olarak temsil ettiğini ileri sürmektedir. Gilead toplumunda kadınlar Katı roller çerçevesinde sınıflandırılmıştır: eşler, hizmetçi kadınlar (Damızlık Kızlar), Marthalar ve teyzeler. Bu roller, rejimin doğurganlık politikası ve toplumsal düzenini sürdürmek amacıyla belirlenmiştir. Romanın başkahramanı Offred'in deneyimleri aracılığıyla aile bağlarının zorla koparıldığı görülür: eşler birbirinden ayrılır, çocuklar rejime sadık ailelere verilir ve duygusal bağlar devlet düzeni için tehdit olarak kabul edilir.

Feminist edebiyat kuramı ve distopya kuramından yararlanan bu çalışma, romanın aile kurumunun kadın bedeni ve kimliği üzerindeki iktidar ilişkilerini meşrulaştırmak için nasıl araçsallaştırıldığını ortaya koyduğunu savunmaktadır. Bununla birlikte Offred'in geçmişteki aile hayatına dair anıları, ideolojik baskıya karşı içsel bir direniş alanı oluşturur. Bu bağlamda çalışma, *Damızlık Kızın Öyküsü* romanında ailenin hem baskı hem de direnişin sembolik alanı olarak temsil edildiğini göstermeyi amaçlamaktadır.

Anahtar sözcükler: aile, feminizm, otoriter rejim, bireysel direniş, iktidar

* Fırat Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi.
* Fırat Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İngiliz Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, sarikan@firat.edu.tr

THE CONCEPT OF FAMILY IN *THE HANDMAID'S TALE*

This paper examines the transformation of the concept of family in Margaret Atwood's *The Handmaid's Tale* within the context of dystopian power structures and feminist critique. Set in the totalitarian state of Gilead, the novel depicts a society in which traditional family structures are dismantled and reconfigured as instruments of ideological control. Marriage, motherhood, and parenthood are stripped of their emotional and personal dimensions and reduced to reproductive functions regulated by the state.

The study argues that Atwood portrays the family not as a space of intimacy and protection but as a mechanism through which patriarchal authority and political power are enforced. In Gilead, women are classified into rigid social roles—Wives, Handmaids, Marthas, and Aunts—each serving a specific function within the regime's reproductive system. Through the experiences of the protagonist Offred, the novel illustrates how family bonds are forcibly severed: spouses are separated, children are reassigned to politically loyal households, and emotional attachments are treated as threats to the regime's stability.

Using feminist literary criticism and dystopian theory, this paper analyzes how the novel exposes the ways in which authoritarian systems manipulate the family institution to regulate women's bodies and identities. At the same time, Offred's memories of her former family life function as a form of internal resistance, preserving personal identity and emotional autonomy against ideological domination. By examining the collapse and ideological reconstruction of the family in *The Handmaid's Tale*, the study highlights how Atwood's dystopia serves as a warning about the fragility of social institutions when individual freedoms and human rights are undermined.

Keywords: Family, feminism, authoritarian regime, individual resistance, power.

Yunus Emre ve Kadı Burhaneddin "Divan"larında Söz Varlığının Köken Açısından İncelenmesi

GÜLNAR İSMAYİLOVA *

Bu bildiride Türk edebiyatının iki önemli şairi olan Yunus Emre ve Kadı Burhaneddin'in "Divan"larında yer alan söz varlığı etimolojik açıdan karşılaştırmalı olarak incelenmektedir. Çalışmanın temel amacı, şairlerin dil tercihleri ile edebi anlayışları arasındaki ilişkiyi ortaya koymak ve "Divan"larda yer alan Türkçe, Arapça ve Farsça kökenli unsurların kullanım oranlarını belirlemektir.

Ortaçağ Türk edebiyatında Arapça ve Farsçanın hakim olduğu bir dönemde, bu iki şairin Türkçe yazmayı tercih etmesi onların dil ve üslup yönelimlerini belirleyen en önemli faktörlerden biridir. Yunus Emre halkın konuşma diline yakın, sade bir üslup benimseyerek Türkçe kökenli kelimeleri yoğun biçimde kullanmış, tasavvufi düşüncelerini anlaşılır bir dille aktarmıştır. Kadı Burhaneddin ise klasik divan edebiyatının estetik ölçülerini koruyarak, Türkçe unsurları ön planda tutmakla yanı sıra Arapça ve Farsça kökenli kelimelere de fazlasıyla yer vermiş, böylece şiir dilini yüksek üsluba sahip kılmıştır.

Etimolojik sınıflandırma sonucunda her iki "Divan"ın söz varlığının temelini Türkçe kökenli kelimeler oluşturduğu görülmektedir. Oğuz Türkçesine özgü fonetik ve leksik özellikler, metinlerin milli dil ortamına bağlılığını açıkça ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, yabancı kökenli unsurların kullanım oranı bakımından farklılıklar dikkat çekmektedir. Bu karşılaştırma yalnızca iki "Divan"ın leksik-semantik özelliklerini ortaya koymakla sınırlı değildir, aynı zamanda ortaçağ Türk şiirinde dilin gelişim yönlerini, edebi üslup farklılıklarını ve kültürel etkileşimleri de gözler önüne sermektedir. Yunus Emre'nin halk diline yakın, sade ve anlaşılır söyleyişi, tasavvufi düşüncelerin geniş kitlelere ulaşmasını kolaylaştırmış, Türkçenin ifade gücünü ortaya koymuştur. Buna karşılık Kadı Burhaneddin Arapça ile Farsça unsurları daha yoğun biçimde

* Azerbaijan National Academy of Sciences, Department of Monitoring and Linguistic Analysis, Scientific Researcher, ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-9822-507X, gulnar.ismayilova86@inbox.ru

kullanarak şiir dilini estetik açıdan zenginleştirmiş, yüksek üsluba sahip divan tarzını ve dönemin klasik edebiyat anlayışını yansıtmıştır.

Bu iki farklı yaklaşım, Türk edebiyatında dilin işlevsel çeşitliliğini ve üslup yönelimlerini açıkça göstermektedir. Bu durum Türk dilinin tarihsel süreçte farklı kültürel etkilerle nasıl zenginleştiğini ve edebi üslup bakımından çeşitlendiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar sözcükler: Yunus Emre, Kadi Burhaneddin, leksik analiz, etimoloji, Türkçe, Arapça, Farsça

AN ETYMOLOGICAL ANALYSIS OF THE VOCABULARY IN THE "DIVANS" OF YUNUS EMRE AND KADI BURHANEDDIN

This paper offers a comparative etymological analysis of the vocabulary found in the "Divans" of Yunus Emre and Kadı Burhaneddin, two distinguished figures of Turkish literature. The primary aim is to examine the relationship between the poets' linguistic choices and their literary orientations, while identifying the distribution and functions of Turkish, Arabic, and Persian lexical elements within their works.

In the context of medieval Turkish literature, where Arabic and Persian exerted a dominant influence, the decision of these poets to compose in Turkish represents a significant stylistic and ideological choice. Yunus Emre employs a plain and accessible style closely aligned with the vernacular, relying predominantly on Turkish-origin words to convey Sufi ideas in a clear and comprehensible manner. In contrast, Kadı Burhaneddin adheres to the aesthetic principles of classical divan poetry; although Turkish elements remain central, he incorporates Arabic and Persian vocabulary more extensively, thereby enriching his poetic language with a more elevated and ornate tone.

The etymological classification of lexical items demonstrates that the core vocabulary of both "Divans" is largely based on Turkish-origin words. Phonetic and lexical features characteristic of Oghuz Turkish further highlight the strong connection of these texts to the native linguistic environment. Nevertheless, notable differences emerge in the proportion of foreign elements. This comparative analysis not only reveals the lexical and semantic features of the two "Divans" but also illuminates broader tendencies in the development of language and literary style in medieval Turkish poetry. Yunus Emre's simple diction facilitated the transmission of Sufi thought to wider audiences, whereas

Kadı Burhaneddin's more elaborate style reflects the conventions of classical literary culture.

Keywords: Yunus Emre, Kadı Burhaneddin, lexical analysis, etymology, Turkish, Arabic, Persian, medieval poetry, divan literature

Azerbaycan Tatlarının Dilinde Zamir: Yapısal ve Karşılaştırmalı Analiz

DR. GÜLSÜM HÜSEYNOVA*

Bu makale, Azerbaycan Tatlarının dilindeki zamirlerin morfolojik yapısını, sınıflandırılmasını ve diğer İran dilleriyle karşılaştırmalı analizini sunmaktadır. Araştırmada temel odak noktası; Abşeron, Lahıc, Kuba ve Melhem ağızları arasındaki fonetik ve gramer farklılıklarının tespit edilmesidir. Yazar, Tat dilinde zamirleri yedi türde (şahıs, işaret, dönüşlülük, soru, belgisiz, iyelik/tayin ve olumsuzluk zamirleri) sınıflandırarak, her birini zengin dil materyalleri ışığında analiz etmektedir.

Makalenin önemli bir kısmını, şahıs zamirlerinin Avesta, Sanskritçe, Tacikçe ve Talışça gibi dillerle yapılan etimolojik karşılaştırması oluşturmaktadır. Özellikle Lahıc ağzında, Eski İran dillerinde olduğu gibi üçüncü şahıs zamirinin işaret zamiri işleviyle kullanılması olgusu bilimsel temellerle kanıtlanmıştır. Çalışmada ayrıca Tat dilindeki zamirlerin, isimler gibi hal ekleri alarak çekimlenmesi özellikleri tablolar aracılığıyla somut bir şekilde gösterilmiştir.

Makalede, dönüşlülük zamirlerinin (*xaştən / xıstan*) ağızlara göre değişimi ve enklitik (bitişik) zamirlerle birleşme özellikleri incelenmektedir. İşaret zamirlerinin hem niteleyici hem de isimleşmiş (substantif) işlevlerde kullanımı örneklerle açıklanmaktadır. Diğer taraftan, dilde şahıs eklerinin ve aidiyetin ifade edilmesinde kritik rol oynayan enklitiklerin, sentaktik yapının şekillenmesindeki önemi vurgulanmaktadır.

Sonuç olarak, Azerbaycan Tatlarının dilindeki zamir sisteminin köklü bir geçmişe sahip olmasının yanı sıra, uzun süreli gelişim sürecinde kendine özgü fonetik ve morfolojik bir kimlik kazandığı belirtilmektedir. Bu araştırma, İran dilli halkların dil tarihi ve diyalektolojisinin öğrenilmesi açısından önemli bir kaynak niteliği taşımaktadır.

Anahtar sözcükler: Azerbaycan Tatları, şahıs zamirleri, Lahıc ağzı, enklitikler, karşılaştırmalı dilbilim, İran dilleri.

* Filoloji Bilimleri Doktoru, Azerbaycan Milli İlimler Akademisi Dilbilimi Enstitüsü, Sosyolinguistik ve Psikolinguistik Bölümü Baş Araştırmacı. https://orcid.org/0009-0001-8852-118X, huseynovagulsum27@gmail.com

PRONOUNS IN THE LANGUAGE OF AZERBAIJAN TATS: STRUCTURAL AND COMPARATIVE ANALYSIS

This article presents a comprehensive study of the morphological structure, classification, and comparative analysis of pronouns in the language of Azerbaijan Tats. The research focuses on identifying phonetic and grammatical distinctions among the Absheron, Lahij, Guba, and Malham dialects. The author categorizes pronouns into seven distinct types- personal, demonstrative, reflexive, interrogative, determinative, indefinite, and negative - analyzing each through extensive linguistic data.

A significant portion of the work is dedicated to the etymological comparison of personal pronouns with other Iranian languages, including Avestan, Sanskrit, Tajik, and Talysh. Notably, the study confirms that in the Lahij dialect, the demonstrative pronoun functions as a third-person pronoun, a feature mirrored in ancient Iranian languages. The research also illustrates how pronouns in the Tat language undergo declension similarly to nouns, supported by comparative tables of case structures.

The article further examines the variation of reflexive pronouns (*xaştən / xıstan*) across dialects and their integration with enclitic forms. It explains the dual role of demonstrative pronouns in both attributive and substantive functions. Furthermore, the author emphasizes the importance of enclitics- remnants of ancient pronominal forms- in shaping the syntactic structure and expressing person and movement within a sentence.

In conclusion, the pronoun system of the Azerbaijan Tats preserves ancient Iranian linguistic roots while developing unique phonetic and morphological characteristics through historical evolution. This research serves as a vital resource for understanding the dialectology and linguistic history of Iranian-speaking groups in the Caucasus.

Keywords: Azerbaijani Tats, personal pronouns, Lahij dialect, enclitics, comparative linguistics, Iranian languages.

İlahi Komedya ile *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu* Eserlerine Karşılaştırmalı Bir Bakış

GÜLŞAH KARAYEL*

Dante Alighieri (1265–1321) Floransa doğumlu olup Orta Çağ'dan Rönesans'a uzanan süreçte İtalyan dilinin ve Avrupa edebiyatının kurucu isimlerinden biri olarak kabul edilir. Politik yaşamla yakından ilgilenen Dante, siyasi ayrılıkları nedeniyle 1302 yılında sürgüne gönderilmiştir. İlahi Komedya'yı bu sürgün döneminde kaleme almıştır. Dante eserinin başlığını Orta Çağ edebiyatında sonu iyi biten hikâye anlamına gelen Commedia'yı belirlemiş fakat eser daha sonra La Divina Commedia adıyla ölümsüzleşmiştir. Eserde Dante, kahramanın yerine kendisini koyarak rehberleriyle beraber metafizik yolculuğunu, günah, arınma ve Tanrı'yı bulma sürecini ele almıştır. Peyami Safa (1899–1961) İstanbul doğumludur. Yazarlık ve gazetecilikle ilgilenen Safa, erken dönem eserlerini rasyonel bir yaklaşımla kaleme almış, zamanla metafizik temalara yönelmiştir. Yazar, özellikle Matmazel Noraliya'nın Koltuğu'nun birinci bölümünde Ferit'in psikolojik buhranlarını, krizlerini ve arayışını, nihilist bir tutumla değerlendirirken; ikinci bölümde bir rehberin vasıtasıyla kahramanın arınıp, doğru yolu bulma serüvenini metafizik boyutlarla işlemiştir. Bu çalışma, aralarında yaklaşık altı yüz yıllık zaman diliminin bulunmasına rağmen, kahramanların zihin dünyalarındaki benzerliklerinden yola çıkarak; Dante Alighieri'nin İlahi Komedya ve Peyami Safa'nın Matmazel Noraliya'nın Koltuğu eserlerini karşılaştırmalı bir bakış açısıyla ele almıştır. Ayrıca, Ferit'in ve Dante'nin ilahi rehberleri Beatrice, Vergilius ve Noraliya eşliğinde psikolojik dönüşümlerini, Tanrı'ya yönelişlerini, günahlarını ve arınmalarını ortaya koymanın yanı sıra iki eserdeki hayvan sembollerini, mekânın kahramanlar üzerindeki etkisini ve anlatım bakış açılarını da inceleyerek tematik bağlamda benzer ve farklı yönlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Anahtar sözcükler: karşılaştırmalı edebiyat, psikolojik çözümleme, inanç, metafizik, rehberlik.

* Uzman, Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı. gulsahkarayel4@gmail.com Orcid: 0000-0002-5316-0003.

A COMPARATIVE LOOK AT *THE DIVINE COMEDY* AND *MADEMOISELLE NORALIYA'S CHAIR*

Dante Alighieri (1265–1321) born in Florence, is regarded as one of the founding figures of the Italian language and European literature during the transition from the Middle Ages to the Renaissance. Dante, who took a keen interest in political life, was exiled in 1302 due to political divisions. He wrote The Divine Comedy during this period of exile. Dante chose the title Commedia,

which in medieval literature meant a story with a happy ending but the work later became immortalized as La Divina Commedia. In the work, Dante places himself in the hero's shoes and alongside his guides, explores his metaphysical journey a process of sin, purification and the quest to find God. Peyami Safa (1899–1961) was born in Istanbul. Safa, who was involved in both writing and journalism, initially wrote his early works with a rational approach but later turned to metaphysical themes. In particular, in the first part of Mademoiselle Noraliya's Chair, the author evaluates Ferit's psychological crises, turmoil and quest through a nihilistic lens; while in the second part, he explores the hero's journey of purification and finding the right path through a guide, addressing these themes from a metaphysical perspective. Despite the approximately six-hundred-year time gap between them, this study examines Dante Alighieri's Divine Comedy and Peyami Safa's Mademoiselle Noraliya's Chair from a comparative perspective, drawing on the similarities in the heroes mental worlds. Furthermore, the study aims to highlight the psychological transformations, spiritual journeys toward God, sins and purifications of Ferit and Dante's divine guides Beatrice, Vergilius and Noraliya while also examining the animal symbols, the influence of setting on the heroes and narrative perspectives in both works to reveal their thematic similarities and differences.

Keywords: comparative literature, psychological analysis, belief, metaphysics, guidance

XX. Yüzyıl Başlarında Azerbaycan Eğitimcilerinin Türk Edebiyatına Edebi-Teorik Tutumları Üzerine

DOÇ. DR. GÜNEL YUNUSOVA*

Bu makalede öncelikle Hüseyin Cavid, Muhammed Hadi, Abbas Sıhhat ve Abdullah Şaik gibi Azerbaycan romantiklerinin Türk edebiyatına yönelik yaklaşımları ele alınmıştır. Söz konusu yazarların yalnızca edebî eserler kaleme almakla yetinmeyip, aynı zamanda edebiyatın gelişim süreçleri ve kuramsal sorunları üzerine de kıymetli görüşler ortaya koydukları saptanmıştır. İncelenen dönemde Türk edebiyatına büyük bir ilgi duyulmuş ve bu edebiyatın tanıtılması yönünde önemli faaliyetler yürütülmüştür. Azerbaycanlı şair ve yazarların; Türk edebiyatının genel meseleleri, önde gelen sanatkârları ve eserleri hakkında dikkat çekici mülahazaları mevcuttur. Bu ilgi ve yaklaşım tarzı, XX. yüzyılın başlarındaki süreli yayınlara ve ders kitaplarına da doğrudan yansımıştır. Çalışmada, bu görüş ve mülahazalar bilimsel bir perspektifle analiz edilmiş; ortaya konulan düşünceler dönemin sosyo-politik ve edebî-kültürel gelişmeleriyle ilişkilendirilerek incelenmiştir.

Araştırmada ayrıca Firidun Bey Köçerli, Mehmet Emin Resulzade ve Abdullah Sur gibi dönemin tanınmış maarifperver aydınlarının Türk edebiyatına olan ilgisi üzerinde durulmuştur. XX. yüzyılın başlarında Azerbaycan edebî-kültürel ortamında Türk edebiyatına karşı samimi ve derin bir ilginin olduğu, bu durumun edebî-teorik düşüncede de karşılık bulduğu saptanmıştır. Demokratik bir dünya görüşüne sahip olan Azerbaycan aydınları; Türk edebiyatı, bu edebiyatın sorunları ve şahsiyetleri hakkında özgün ve değerli mülahazalar ileri sürmüşlerdir.

Makalede, ismi geçen müelliflerin Türk edebiyatına dair düşünceleri ayrıntılı bir biçimde incelenmektedir. Azerbaycan okuyucusunun Türk klasikleriyle tanıştırılması yönündeki çabaların, sadece bir halkın edebiyatını tanıtmakla kalmadığı, aynı zamanda Azerbaycan'daki millî düşünce uyanışına ve "fikir

* Azerbaycan Milli İlimler Akademisi, Ziya Bünyadov Şarkiyat Enstitüsü`nün Post-doktora Öğrencisi, Mingeçevir Devlet Üniversitesi, ORCID: 0000-0002-2375-2829, e-mail: yunusova_edu@mail.ru

intibahına" büyük katkı sağladığı görülmektedir. Bu süreç; vatan, millet ve istiklal ideallerinin yükselişine zemin hazırlamıştır.

Son olarak belirtilmelidir ki, XX. yüzyıl başı Azerbaycan edebî-kültürel muhitinde Türk edebiyatı algısı, oldukça geniş ve çok yönlü bir meseledir. Tek bir makalede bu konunun tüm detaylarıyla ele alınması mümkün olmadığından, bu çalışmada temel hususlara ağırlık verilmiş ve belirli aydınların Türk edebiyatına yaklaşımları yorumlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Azerbaycan edebiyatı, Türk edebiyatı, romantizm, maarifperverlik, edebi ilişkiler, kültürel bellek.

ON THE LITERARY-THEORETICAL APPROACHES OF AZERBAIJANI EDUCATORS TO TURKISH LITERATURE IN THE EARLY EARLY 20TH CENTURY

This article primarily examines the perspectives of Azerbaijani romantic figures such as Huseyn Javid, Muhammed Hadi, Abbas Sahhat, and Abdulla Shaig toward Turkish literature. It is established that these authors did not merely confine themselves to creating literary works but also put forward significant views regarding the developmental processes and theoretical challenges of literature. During the period under study, there was a profound interest in Turkish literature, leading to extensive efforts toward its promotion. Azerbaijani poets and writers offered remarkable insights into the general issues, leading figures, and major works of Turkish literature. This interest and scholarly approach were directly reflected in the periodicals and textbooks of the early 20th century. The study analyzes these perspectives from a scientific standpoint, correlating the expressed ideas with the socio-political and literary-cultural developments of the era.

Furthermore, the research explores the interest of prominent enlightener intellectuals of the time, such as Firidun Bey Kocherli, Mehmet Emin Resulzade, and Abdulla Sur, in Turkish literature. It is observed that a sincere and profound interest in Turkish literature existed within the Azerbaijani literary-cultural environment of the early 20th century, which manifested itself in literary-theoretical thought. Azerbaijani intellectuals with a democratic worldview introduced original and valuable deliberations concerning Turkish literature, its problems, and its key figures.

The article provides a detailed examination of the aforementioned authors' thoughts on Turkish literature. It is evident that the efforts to familiarize

Azerbaijani readers with Turkish classics not only promoted a kindred literature but also significantly contributed to the awakening of national consciousness and the "intellectual renaissance" in Azerbaijan. This process paved the way for the rise of ideals such as homeland, nation, and independence.

Finally, it should be noted that the perception of Turkish literature in the Azerbaijani literary-cultural milieu at the beginning of the 20th century is a comprehensive and multifaceted subject. Since it is impossible to address every detail within a single article, this study focuses on the fundamental aspects and interprets the approaches of specific intellectuals toward Turkish literature.

Keywords: Azerbaijani literature, Turkish literature, romanticism, enlightenment, literary relations, cultural memory.

Garp'tan Gelen Heyula: Asrî Şeytanlar Peygamberi'nde Freudizm'e ve Moderniteye Karşı Mukavemet

DR. ÖĞR. ÜYESİ HAKAN SOYDAŞ*

Suad Tahsin'in 1926'da "Freud cenâplarına" ithafıyla ve "müdâfaalı hikâye" alt başlığıyla yayımlanan eseri Asrî Şeytanlar Peygamberi, dönemin fikrî iklimini yansıtan önemli bir romandır. Eser, Batı menşeli telakkilerin çağdaş insanların zihin dünyalarında yol açtığı sarsıcı akislerin neden olduğu sosyo-psikolojik buhranı derinlikli bir biçimde ele almaktadır. Romanın konusu, Mr James isminde eski bir İngiliz şairinin geçirdiği derin varoluşsal kriz ve bu krizin dönemin katı rasyonel bilimi tarafından nasıl karşılandığı etrafında şekillenir. Kurgusal çerçevenin arka planındaki asıl konu moderniteye, pozitivizme ve psikanalizme karşı yöneltilmiş ahlakçı ve maneviyatçı tepkidir. Bu bildiride, Asrî Şeytanlar Peygamberi isimli tezli romanda, Erken Cumhuriyet devri Türk edebiyatında psikanalize ve onun temsil ettiği moderniteye karşı sergilenen reaksiyoner tavır, bir zihniyet meselesi olarak ele alınmaktadır.

Roman, Sigmund Freud'u bilimsel bir şahsiyetten ziyade, cemiyetin ahlaki temellerini sarsan bir "zebanî", "cihan imanından cehennemler tutuşturan bir heyula" ve vicdanları keşmekeşe sürükleyen bir "ahir zaman ucubesi" olarak tavsif eder. Bu zebanileştirme teşebbüsü, psikanalizin insan ruhunu şehvete ve hayvanî dürtülere indirgediği yönündeki ahlakçı endişenin, edebî bir müdafaa mekanizmasına dönüşmüş hâlidir. Ancak yazarın hiddeti Freud ile sınırlı kalmaz; Aristo'dan Kant'a, Descartes'tan Platon'a kadar uzanan Batı düşüncesinin önemli isimlerini, hayatın hakikatinden kopuk birer "fikir tellalı" ve "asrî hokkabaz" ilan ederek topyekûn bir entelektüel reddiyeye girişir.

Metnin merkezî figürü olan Mr James, Nietzscheci bir üstinsan arayışının verdiği azapla, modern rasyonel aklı bir "veled-i zina" ve cemiyete tevarüs eden bir "levsiyat" olarak mahkûm eder. Buna mukabil Londra Emraz-ı Ruhiyye Laboratuvarı Şefi Mr Bacon, James'in metafizik ıstırabını ve varoluşçu feryadını

* Karadeniz Teknik Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, hknsyds@gmail.com

anlamaktan uzak, onu klinik bir "maraziyat" düzlemine çekerek laboratuvar nesnesine indirgeyen ampirik-pozitivist otoriteyi temsil eder.

Netice itibarıyla metin, "tenasülün morfinini kurutma" çağrısı ve "yamalı peygamber" sembolüyle, modernitenin saadet vaadine karşı radikal bir anti-natalist mukavemet sergilemektedir. Bu çalışma, söz konusu anlatının sadece bir Freud muarızlığı değil, insan ruhunun mekanikleşmesine karşı gösterilen hırçın fakat dikkate değer bir varlık buhranı örneği olduğunu ortaya koymayı gaye edinmektedir.

Anahtar sözcükler: Erken Cumhuriyet Devri Türk Edebiyatı, tezli roman, Sigmund Freud, psikanaliz, modernite eleştirisi.

THE SPECTER FROM THE WEST: RESISTANCE AGAINST FREUDISM AND MODERNITY IN THE PROPHET OF MODERN DEVILS

Asrî Şeytanlar Peygamberi published by Suad Tahsin in 1926 with a dedication to "His Excellency Freud" and the subtitle "a defensive story" stands as a significant novel reflecting the intellectual climate of its era. The work provides a profound exploration of the socio-psychological crisis triggered by the jarring echoes of Western-oriented paradigms within the mental landscapes of contemporary individuals. The narrative centers on the profound existential crisis of a former English poet named Mr. James and the manner in which this crisis is confronted by the rigid, rationalist science of the period. Behind the fictional framework lies a moralistic and spiritualist reaction directed against modernity, positivism, and psychoanalysis. This paper examines the reactionary stance exhibited against psychoanalysis and its attendant modernity in this "thesis novel" as a quintessential "matter of mentality" within Early Republican Turkish literature.

The novel characterizes Sigmund Freud not as a scientific figure, but as a "demon" unsettling the moral foundations of society, a "specter igniting hells from the faith of the World" and an "abomination of the end times" who drags consciences into chaos. This attempt at demonization is a literary defense mechanism born from the moralistic anxiety that psychoanalysis reduces the human soul to mere lust and animalistic instincts. However, the author's vitriol is not confined to Freud; he embarks on a wholesale intellectual repudiation, declaring pivotal figures of Western thought -from Aristotle to Kant, and Descartes to Plato- as "peddlers of ideas" and "modern jugglers" detached from the truths of life.

Mr. James, the central figure of the text, suffers from a Nietzschean quest for the Übermensch and condemns modern rational reason as a "bastard offspring" and a form of "abjection" inherited by society. Conversely, Mr. Bacon, the Chief of the London Psychopathology Laboratory, represents the empirical-positivist authority. Incapable of comprehending James's metaphysical agony and existential outcry, Bacon reduces him to a mere laboratory object by categorizing his condition within the parenthesis of clinical "pathology".

In conclusion, through the call to "desiccate the morphine of procreation" and the symbol of the "patched prophet" the text displays a radical antinatalist resistance against modernity's promise of happiness. This study aims to demonstrate that the narrative in question is not merely an instance of anti-Freudian sentiment, but a truculent yet noteworthy example of an existential crisis directed against the mechanization of the human soul.

Keywords: Early Republican Turkish Literature, thesis novel, Sigmund Freud, Psychoanalysis, critique of modernity.

Türk Halk Kültüründe Kuşlar

PROF. DR. HALİL ALTAY GÖDE*

ARŞ. GÖR. SEMRA TAVŞAN*

Bu bildiri, Türk kültüründe kuşların sahip olduğu anlam dünyasını kültürel bellek perspektifi çerçevesinde incelemeyi amaçlamaktadır. İnsan topluluklarının doğayla kurduğu ilişki, yalnızca fiziksel bir etkileşim alanı değil; aynı zamanda kolektif kimliğin, inanç sistemlerinin ve düşünme biçimlerinin şekillendiği temel bir zemindir. Bu bağlamda kuşlar, Türk kültüründe gökle kurdukları ilişki ve hareket kabiliyetleri nedeniyle kutsallık, ruh, haber ve özgürlük gibi kavramlarla ilişkilendirilmiş; çok katmanlı bir sembolik yapı içerisinde anlam kazanmıştır.

Bildiride, kuş imgesinin Türk kültüründeki yeri; mitolojik anlatılar, halk inanışları, sözlü kültür ürünleri ve ritüel pratikler üzerinden ele alınmaktadır. Nitel araştırma yöntemi doğrultusunda yürütülen incelemede, halkbilimsel ve kültürel veriler betimleyici ve yorumlayıcı bir yaklaşımla değerlendirilmiştir. Kuşların yaratılış anlatılarından başlayarak dönüşüm, kutsallık, rehberlik ve ölüm-ötesi tasavvurlarla ilişkilendirildiği; bu yönüyle kolektif hafızada süreklilik gösteren güçlü semboller arasında yer aldığı tespit edilmiştir.

Elde edilen bulgular, kuşların Türk kültüründe yalnızca doğal bir varlık olarak değil, kültürel belleğin taşıyıcısı olan anlam yüklü göstergeler olarak konumlandığını ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda kuş imgesi, geçmişten günümüze aktarılan mitolojik ve kültürel kodların korunmasında önemli bir rol üstlenmektedir.

Sonuç olarak bildiri, kuşların Türk kültüründeki yerini kültürel bellek bağlamında değerlendirerek, halkbilimi ve kültürel çalışmalar alanına katkı sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar sözcükler: Türk Halk Kültürü, kuşlar, kültürel bellek, halk anlatıları, inanç sistemleri.

* Süleyman Demirel Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Türk Halk Edebiyatı Anabilim Dalı, halilgode@sdu.edu.tr

* Süleyman Demirel Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Türk Halk Edebiyatı Anabilim Dalı, semratavsan@sdu.edu.tr

BIRDS IN TURKISH FOLK CULTURE

This paper aims to examine the semantic world of birds in Turkish culture within the framework of cultural memory. The relationship that human communities establish with nature is not merely a field of physical interaction; it also constitutes a fundamental ground upon which collective identity, belief systems, and modes of thought are shaped. In this context, birds, due to their association with the sky and their ability to move freely, have been linked to concepts such as sacredness, the soul, communication, and freedom, thereby acquiring meaning within a multilayered symbolic structure in Turkish culture.

The study addresses the place of the bird image in Turkish culture through mythological narratives, folk beliefs, oral cultural products, and ritual practices. Conducted within the framework of qualitative research, the analysis evaluates folkloric and cultural data through descriptive and interpretative approaches. It has been determined that birds are associated with themes such as transformation, sacredness, guidance, and conceptions of the afterlife, beginning from creation myths; in this respect, they function as powerful symbols that demonstrate continuity within collective memory.

The findings reveal that birds in Turkish culture are positioned not merely as natural beings, but as meaning-laden indicators that carry cultural memory. In this regard, the image of the bird plays a significant role in preserving mythological and cultural codes transmitted from past to present.

In conclusion, the paper seeks to contribute to the fields of folklore and cultural studies by evaluating the place of birds in Turkish culture within the context of cultural memory.

Keywords: Turkish Folk Culture, birds, cultural memory, folk narratives, belief systems.

Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabındaki Karikatürler ve Göstergebilimsel Bir Çözümleme

DR. ÖĞR. ÜYESİ HALİT ÇELİK*

MERVE MIHÇI*

Bu çalışmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaygın biçimde kullanılan Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı'nda yer alan karikatürlerin nicelik ve işlev açısından incelenmesi ve bu görsel unsurların dil öğretimine katkısının göstergebilimsel bir bakış açısıyla değerlendirilmesidir. Bu doğrultuda ders kitabında bulunan karikatürler, Roland Barthes'ın düz anlam (denotation) ve yan anlam (connotation) boyutları çerçevesinde analiz edilmiştir.

Araştırma kapsamında, Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı'nın tüm düzeylerindeki kitaplarında (A1-A2-B1-B2-C1) yer alan karikatürler doküman incelemesi yöntemiyle belirlenmiş ve göstergebilimsel çözümleme yöntemiyle incelenmiştir. Tespit edilen bulgular, ders kitaplarında karikatür kullanımının oldukça sınırlı olduğunu ve mevcut karikatürlerin de dil öğretiminde aktif bir öğretim materyali olarak sistematik biçimde kullanılmadığını ortaya koymaktadır. Karikatürlerin çoğunlukla dikkat çekme ya da görsel destek sağlama işleviyle sınırlı kaldığı; dil becerilerini (okuma, konuşma, yazma ve dinleme) geliştirmeye yönelik etkinliklerle yeterince örtüşmediği görülmüştür.

Elde edilen sonuçlarla çalışma, nicelik ve nitelik yönlerinden karikatür kullanımının Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabında yetersiz olduğunu belirtmektedir. Bu nedenle, görsel materyallerin (karikatürlerin) daha etkili ve sistematik bir şekilde dil öğretim sürecine entegre edilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, karikatürlerin öğretim materyali olarak yapılandırılmış etkinlikler ile desteklenmesi önemli katkılar sağlayacaktır.

* Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi, Müdür, halit.celik@dpu.edu.tr ORCID No: 0000-0001-7083-6127

* Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi, Eğitimci, mihcimerve@gmail.com ORCID No: 0009-0008-0182-1851

Anahtar sözcükler: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Roland Barthes, göstergebilim, karikatür kullanımı, ders kitabı analizi.

CARTOONS IN THE "NEW ISTANBUL TURKISH TEXTBOOK FOR INTERNATIONAL STUDENTS" AND A SEMIOTIC ANALYSIS

The purpose of this study is to examine the cartoons included in the New Istanbul Turkish Textbook for International Students—a resource widely used in Turkish language instruction as a foreign language—in terms of their quantity and function, and to evaluate the contribution of these visual elements to language instruction from a semiotic perspective. Accordingly, the cartoons in the textbook were analyzed within the framework of Roland Barthes's dimensions of denotation and connotation.

As part of the research, the cartoons found in all levels of the "New Istanbul Turkish Textbook for International Students" (A1-A2-B1-B2-C1) were identified using document analysis and examined through semiotic analysis. The findings reveal that the use of cartoons in textbooks is quite limited and that the existing cartoons are not systematically utilized as active teaching materials in language instruction. It was observed that cartoons are mostly limited to the function of attracting attention or providing visual support; they do not sufficiently align with activities aimed at developing language skills (reading, speaking, writing, and listening).

Based on the findings, the study indicates that the use of cartoons in the New Istanbul Turkish Textbook for International Students is insufficient in terms of both quantity and quality. Therefore, visual materials (cartoons) need to be integrated into the language teaching process in a more effective and systematic manner. In this context, supporting cartoons as teaching materials through structured activities will provide significant benefits.

Keywords: teaching Turkish as a foreign language, Roland Barthes, semiotics, use of cartoons, textbook analysis.

Yerel Yönetişim Bağlamında Göçmen Uyumunun Çok Boyutlu Analizi: Tekirdağ'daki Suriyeliler Üzerine Etnografik Bir İnceleme

DR. ÖĞR. ÜYESİ HALUK TURĞUT*
DOÇ. DR. FETHİYE KAYA TİLBE*
DOÇ. DR. YUSUF TOPALOĞLU*
PRO. DR. ALİ TİLBE*

2011 yılında başlayan Suriye iç savaşı, Türkiye'yi dünyanın en fazla mülteci barındıran ülkesi konumuna taşımış; bu durum, göç olgusunu özellikle dilsel, ekinsel ve ekonomik uyum eksenlerinde çok boyutlu ve disiplinlerarası bir araştırma alanına dönüştürmüştür. Bu bağlamda uyum, yalnızca bireysel adaptasyon süreçleriyle sınırlı olmayan, yerel kurumlar, politika araçları ve toplumsal etkileşim ağları tarafından şekillenen çok düzeyli ve çok aktörlü bir yönetişim meselesi olarak ele alınmaktadır. Bu çalışma, Tekirdağ ilinde yaşayan Suriyeli göçmenlerin dilsel, ekinsel ve ekonomik uyum süreçlerini, bireysel stratejiler ile yerel yönetişim mekanizmaları arasındaki etkileşim bağlamında bütüncül bir yaklaşımla incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın temel sorunsalı, Tekirdağ'daki Suriyeli göçmenlerin dilsel, ekinsel ve ekonomik uyum stratejileri, yerel yönetişim mekanizmalarıyla ne ölçüde örtüşmektedir? sorusu etrafında şekillenmektedir. Bu doğrultuda çalışma, bireysel uyum pratikleri ile kurumsal kapasite arasındaki karşılıklı ilişkiyi analitik bir çerçevede sorgulamaktadır. Araştırma, nitel araştırma değerler dizisi içerisinde etnografik yöntemle yürütülmüştür. Bu kapsamda 37 Suriyeli göçmenle yarı

* Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Tekirdağ, Türkiye hturgut@nku.edu.tr https://orcid.org/0000-0003-4190-2820
* İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Sosyal Hizmet Bölümü, İstanbul, Türkiye fethiye.tilbe@iuc.edu.tr https://orcid.org/0000-0002-3188-9477
* İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye yusuf.topaloglu@iuc.edu.tr https://orcid.org/0000-0003-2832-6902
* İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye
ali.tilbe@iuc.edu.tr https://orcid.org/0000-0003-4634-8822

yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiş, katılımcı gözlem tekniğiyle saha verileri desteklenmiştir. Elde edilen veriler tematik analiz yöntemiyle çözümlenmiş; kuramsal çerçeve, Berry'nin ekinleşme modeli ile çok aktörlü uyum yönetişimi yaklaşımına dayandırılmıştır. Bulgular, katılımcıların büyük çoğunluğunun entegrasyon stratejisini benimsediğini ortaya koymaktadır. Türkçe edinimi ağırlıklı olarak gündelik yaşam pratikleri, iş ortamı ve aile içi etkileşimler aracılığıyla gerçekleşmekte; dilsel uyum, ekonomik katılım ve ekinsel etkileşim birbirini tamamlayan ve karşılıklı olarak besleyen süreçler olarak görünmektedir. Bununla birlikte, kayıt dışı istihdam, sınırlı sosyal koruma mekanizmaları ve dilsel bariyerler uyum sürecinin temel kırılganlık alanlarını oluşturmaktadır. Kuşaklar arası farklılaşma bağlamında ise ikinci kuşakta Türkçenin baskın dil hâline geldiği, buna karşılık anadilin daha çok sözlü düzeyde sürdürüldüğü gözlemlenmektedir. Ayrıca yerel düzeyde kurumsal koordinasyon eksiklikleri, politika uygulamalarında belirgin boşluklara işaret etmektedir. Sonuç olarak, çalışma göçmen uyumunun yalnızca bireysel çabalarla açıklanamayacağını; belirleyici unsurun yerel düzeydeki kurumsal kapasite, politika koordinasyonu ve yönetişim mekanizmaları olduğunu ortaya koymaktadır. Tekirdağ örneği, uyumun salt bir yer değiştirme süreci değil, aksine çoklu kimliklerin ve pratiklerin eşzamanlı olarak üretildiği bir yer çoğaltma süreci olarak kavramsallaştırılabileceğini göstermektedir. Bu çerçevede, dil eğitimi ile istihdam politikalarının bütünleştirildiği, kurumlar arası koordinasyonun güçlendirildiği, dezavantajlı gruplara yönelik hedef odaklı programların geliştirildiği, kayıt dışı istihdamın azaltılmasına yönelik yapısal düzenlemelerin hayata geçirildiği ve çok dilliliği destekleyen kapsayıcı dil politikalarının benimsendiği bütüncül bir uyum yaklaşımına ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar sözcükler: Suriyeli göçmenler, uyum yönetişimi, kültürleşme, dilsel uyum, sosyoekonomik entegrasyon.

A MULTIDIMENSIONAL ANALYSIS OF MIGRANT INTEGRATION IN THE CONTEXT OF LOCAL GOVERNANCE: AN ETHNOGRAPHIC STUDY OF SYRIANS IN TEKIRDAG

The Syrian civil war that began in 2011 has positioned Türkiye as the country hosting the largest number of refugees worldwide, transforming the phenomenon of migration into a multidimensional and interdisciplinary field of inquiry, particularly along the axes of linguistic, cultural, and economic

integration. In this context, integration is conceptualized not merely as an individual adaptation process, but as a multi-level and multi-actor governance issue shaped by local institutions, policy instruments, and networks of social interaction. This study aims to examine the linguistic, cultural, and economic integration processes of Syrian migrants residing in the province of Tekirdağ through a holistic framework, focusing on the interaction between individual strategies and local governance mechanisms. The central research problem is formulated as follows: To what extent do the linguistic, cultural, and economic integration strategies of Syrian migrants in Tekirdağ align with local governance mechanisms? Accordingly, the study analytically interrogates the reciprocal relationship between individual integration practices and institutional capacity. The research was conducted within a qualitative research paradigm, employing an ethnographic methodology. In this context, semi-structured in-depth interviews were conducted with 37 Syrian migrants, and the data were further supported through participant observation. The collected data were analyzed using thematic analysis, while the theoretical framework was grounded in Berry's acculturation model and the multi-actor integration governance approach. The findings reveal that the majority of participants adopt an integration strategy. The acquisition of Turkish predominantly occurs through everyday practices, workplace interactions, and family-based communication. Linguistic integration, economic participation, and cultural interaction emerge as interrelated and mutually reinforcing processes. However, informal employment, limited social protection mechanisms, and language barriers constitute the primary vulnerabilities within the integration process. In terms of intergenerational differentiation, Turkish becomes the dominant language among the second generation, whereas the mother tongue is largely maintained at the oral level. Furthermore, deficiencies in institutional coordination at the local level point to significant gaps in policy implementation. In conclusion, the study demonstrates that migrant integration cannot be explained solely through individual efforts; rather, it is fundamentally shaped by local institutional capacity, policy coordination, and governance mechanisms. The case of Tekirdağ suggests that integration should not be understood merely as a process of displacement, but rather as a process of *place-making*, in which multiple identities and practices are simultaneously produced and sustained. Within this framework, there is a need for a comprehensive integration approach that integrates language education with employment policies, strengthens inter-institutional

coordination, develops targeted programs for disadvantaged groups, implements structural measures to reduce informal employment, and promotes inclusive language policies that support multilingualism.

Keywords: Syrian migrants, integration governance, acculturation, linguistic integration, socioeconomic integration.

Gül Motifinin Kültürel Dönüşümü: Divan Edebiyatından Modern Türk Edebiyatına Karşılaştırmalı Bir Okuma

ÖĞR. GÖR. DR. HANDE BULDUK*

Bu çalışmada Türk edebiyatında köklü ve çok katmanlı bir sembol olan "gül" motifinin tarihî süreç içerisindeki anlam dönüşümü, seçili metinlerden hareketle karşılaştırmalı bir yaklaşımla ele alınmaktadır. Divan edebiyatında Fuzûlî'nin gazelleri ve *Leylâ vü Mecnûn* mesnevisi üzerinden gülün, idealize edilmiş sevgiliyi temsil eden estetik ve ulaşılması güç bir güzellik unsuru olarak kurgulandığı görülmektedir. Bu bağlamda gül, bülbül ile birlikte aşkın acı ve ıstırap boyutunu derinleştiren sembolik bir yapı oluşturur. Tasavvuf edebiyatında ise Yunus Emre'nin şiirlerinde gül, dünyevi aşktan ilahi aşka yönelen bir anlam kazanarak hakikatin ve ilahi güzelliğin ifadesine dönüşür. Böylece gül, metafizik bir derinlik kazanarak insanın varoluşsal arayışını temsil eden bir unsur hâline gelir. Halk edebiyatında Karacaoğlan'ın koşmalarında gül motifi, daha somut ve gündelik bir düzlemde, doğa ile iç içe geçmiş sevgilinin bir göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yönüyle gül, ideal olandan gerçek ve yaşanabilir olana doğru bir dönüşüm geçirir. Modern Türk edebiyatında ise Sezai Karakoç'un *Gül Muştusu* adlı eserinde gül; diriliş, umut ve medeniyet tasavvurunu yansıtan kültürel bir sembol olarak yeniden yorumlanmaktadır. Çalışmada, gül motifinin söz konusu edebî gelenekler arasındaki dönüşümü, kültürel bellek ve sembolizm çerçevesinde değerlendirilmektedir. Böylece gülün estetik bir unsur oluşunun yanı sıra tarihsel süreç içerisinde süreklilik arz ederek yeniden üretilen çok katmanlı bir kültürel motif olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Anahtar sözcükler: Türk edebiyatı, karşılaştırmalı edebiyat, kültürel bellek, sembolizm, gül motifi.

* Gazi Üniversitesi TÖMER, handebulduk@gazi.edu.tr, https://orcid.org/0000-0001-9612-7775

THE CULTURAL TRANSFORMATION OF THE ROSE MOTIF: A COMPARATIVE READING FROM DIVAN LITERATURE TO MODERN TURKISH LITERATURE

This study examines the transformation of the meaning of the rose motif, a deeply rooted and multifaceted symbol in Turkish literature, through a comparative approach based on selected texts. In Divan literature, the rose is depicted in Fuzûlî's ghazals and the *Leyla and Majnun* masnavi as an aesthetic and unattainable element of beauty representing the idealized beloved. In this context, the rose, along with the nightingale, forms a symbolic structure that deepens the painful and suffering dimensions of love. In Sufi literature, in Yunus Emre's poems, the rose gains a meaning that shifts from worldly love to divine love, becoming an expression of truth and divine beauty. Thus, the rose acquires a metaphysical depth, becoming an element representing humanity's existential quest. In folk literature, in Karacaoğlan's ballads, the rose motif appears on a more concrete and everyday level, as an indicator of the beloved intertwined with nature. In this respect, the rose undergoes a transformation from the ideal to the real and livable. In modern Turkish literature, the rose is reinterpreted in Sezai Karakoç's work, *Gül Muştusu*, as a cultural symbol reflecting resurrection, hope, and a vision of civilization. This study evaluates the transformation of the rose motif within these literary traditions, considering it within the framework of cultural memory and symbolism. Thus, the study concludes that the rose is not only an aesthetic element but also a multi-layered cultural motif that has been continuously reproduced throughout history.

Keywords: Turkish literature, comperative literature, cultural memory, symbolism, rose motif.

Yapay Zekâ Akademik Metinlerinde Okur Yönelimli Üstsöylem: Kaçınmalar ve Güçlendiriciler

ÖĞR. GÖR. DR. HANDE ÜNVER ÖZDOĞAN*

Akademik yazım, yazarla okur arasında bilgi aktarımına dayalı bir iletişim alanıdır. Bu iletişim sürecinde yazar, bilimsel iddiasını ortaya koyarken okuyucuyu yönlendirmek amacıyla söylem içinde bir yazar kimliği ortaya koyar. Bu kimliğin görünürlüğüyse üstsöylem (metadiscourse) unsurları aracılığıyla sağlanmaktadır. Son yıllarda yapay zekâ temelli sistemlerin akademik metin üretme kabiliyetinin artması, bu metinlerin akademik söylem özellikleri bakımından nasıl bir yapı sergilediği sorusunu gündeme getirmiştir. Böylece yapay zekâ tarafından üretilen metinlerde yazar–okur etkileşiminin nasıl kurulduğu önemli bir araştırma sorusu hâline gelmiştir.

Bu çalışma, üretken yapay zekâ tarafından oluşturulan Türkçe akademik metinlerde, Ken Hyland'ın (2005) modelinde yer alan okur yönelimli etkileşimli üstsöylem stratejilerini, Kaçınmalar (Hedges) ve Vurgulayıcılar (Boosters) kategorileri üzerinden incelemeyi amaçlamaktadır. Zira bu iki kategori, yazarın iddiasını ortaya koyarken okura bıraktığı değerlendirme alanını veya okur üzerinde kurduğu otoriteyi göstermesi bakımından okura yönelimin merkezinde yer almaktadır. Araştırma kapsamında, sadece yapay zekâ modelleri tarafından üretilen Türk dili konulu akademik metinler analiz edilmiştir. Araştırmada ölçüt temelli amaçlı örnekleme yöntemi seçilmiştir. Bu doğrultuda örneklem, Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten dergisinde son üç yıl içinde yayımlanan makale başlıkları esas alınarak yapay zekâ tarafından üretilen metinlerden oluşturulmuştur.

Analiz sürecinde yapay zekânın iddiasını sunarken akademik temkinliliği gösteren kaçınma yapıları (ör. görülmektedir, söylenebilir) ile otorite kuran vurgulayıcı yapıları (ör. açıktır ki, şüphesiz) hangi sıklıkta kullandığı incelenmiştir. İnceleme sonucunda yapay zekânın akademik yazımda yaygın olarak görülen temkinli dil kullanımından ziyade, bilgiyi kesinleştiren ve vurgulayıcı ifadeleri daha sık tercih ettiği görülmüştür. Bulgular, yapay zekânın

*Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Rektörlük Türk Dili Bölümü, hande.unver@alanya.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9281-5247.

okuru fikir alışverişine dâhil edilen bir tartışma ortağı olarak değil, bilgiyi doğrudan alan pasif bir alıcı olarak konumlandırma eğiliminde olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla çalışma, yapay zekâ tarafından üretilen akademik metinlerde yazar-okur etkileşiminin nasıl kurulduğunu ortaya koyarak bu alandaki gelecekteki araştırmalar için tartışma zemini sunmaktadır.

Anahtar sözcükler: Yapay zekâ, üstsöylem, etkileşimli üstsöylem, akademik yazma, söylem analizi.

READER-ORIENTED METADISCOURSE IN ACADEMIC TEXTS ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE: HEDGES AND BOOSTERS

Academic writing is a field of communication based on the transfer of information between the author and the reader. In this communication process, the writer constructs a particular authorial identity within the discourse in order to guide the reader while presenting a scientific claim. The visibility of this identity is largely achieved through metadiscourse elements. In recent years, the increasing capacity of artificial intelligence–based systems to generate academic texts has raised questions about how these texts reflect the characteristics of academic discourse. Thus, how author-reader interaction is established in texts generated by artificial intelligence has become an important research question.

This study aims to examine reader-oriented metadiscourse strategies in Turkish academic texts generated by generative artificial intelligence, focusing on the categories of Hedges and Boosters in Ken Hyland's (2005) metadiscourse model. These two categories are central to reader orientation because they reveal whether the writer leaves interpretive space for the reader or asserts a stronger degree of authority over the claim being presented.

Within the scope of the research, only Turkish-language academic texts on Turkish linguistics generated by AI models were analyzed. Criterion-based purposive sampling was employed. The sample corpus consists of texts generated by AI based on article titles published in the journal Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten within the last three years.

During the analysis, the frequency of hedging expressions indicating academic caution (e.g., it seems, it can be argued) and boosting expressions conveying certainty or authority (e.g., it is clear that, undoubtedly) was examined. The findings indicate that AI tends to prefer assertive and emphatic

expressions rather than the cautious language typically associated with academic writing. These results suggest that AI tends to position the reader not as an active participant in scholarly discussion but rather as a passive recipient of information. Therefore, this study reveals how writer–reader interaction is constructed in academic texts generated by artificial intelligence and provides a basis for discussion for future research in this field.

Keywords: artificial intelligence, metadiscourse, interactional metadiscourse, academic writing, discourse analysis.

Irak -Türkman Masallarında "Don Değiştirme" (Biçim Değiştirme) Motifi

DR. HANİM MİRZAYEVA*

Irak-Türkman masallarında "don değiştirme" motifi halkın kadim inançlarını, mitolojik tasavvurlarını ve dünya görüşünü yansıtan en ilginç ve çok katmanlı unsurlardan biridir. Bu motif temel olarak insanın başka bir varlığa –hayvana, kuşa veya doğaüstü bir varlığa dönüşmesi ya da tam tersi, bu varlıkların insan kılığına girmesi şeklinde kendini gösterir. Don değiştirme hadisesi masallarda sadece fantastik bir detay değil, aynı zamanda sembolik anlam taşıyan, derin içerikli bir sanatsal araçtır.

Irak -Türkman masallarında don değiştirme genellikle sihirli güçlerin etkisiyle gerçekleşir. Bu değişim ya bir ceza, ya bir mükafat, ya da kahramanın geçtiği sınavların bir parçası olarak sunulur. Örneğin, bazı masallarda kahraman yaptığı bir hata nedeniyle hayvana dönüşür ve ancak belirli şartları yerine getirdikten sonra yeniden insan formuna dönebilir. Bu durum, halkın adalet anlayışını, iyi ile kötünün mücadelesini ve insanın manevi olgunlaşma yolunu simgeler.

Öte yandan, don değiştirme motifi sevgi ve sadakat temalarıyla da yakından ilişkilidir. Bazı masallarda kahraman sevdiği kişiyi kurtarmak için don değiştirmiş bir varlığı tanımalı ve onun büyüsünü bozmalıdır. Bu süreçte sadakat, sabır ve inanç gibi vasıflar ön plana çıkar. Don değiştirmiş karakterin gerçek kimliğinin gizlenmesi ise olay örgüsünde merak ve gerilim yaratır.

Bu motifin kökleri kadim Türk mitolojisine dayanmaktadır. Türk halklarının inançlarında insan ile doğa arasında sıkı bir bağ mevcuttur ve bu bağ sıklıkla dönüşüm motifleriyle ifade edilir. Irak-Türkman masallarında da bu gelenek korunmuştur. Özellikle kuşa dönüşme, ceylan veya başka bir hayvan donuna girme gibi haller; doğayla uyumun, özgürlüğün ve ruhun serbestliğinin simgesi olarak karşımıza çıkar.

* Filoloji Doktoru (PhD), Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi, Şarkiyat Enstitüsü, xanim102@icloud.com

Don değiştirme motifi aynı zamanda masallarda sosyal ve ahlaki mesajların verilmesi için de kullanılır. Bu vasıtayla insanın dış görünüşünün aldatıcı olabileceği, asıl değerin özde (iç dünyada) olduğu fikri vurgulanır. Böylelikle okuyucuya veya dinleyiciye, insanların dış görünüşlerine göre değil, davranışlarına göre değerlendirilmesinin daha doğru olduğu mesajı verilir.

Anahtar sözcükler: Irak-Türkman folkloru, mitolojik tasavvurlar, masal, motif, sihirli güçler, don değiştirme, dönüşme.

THE "DON-CHANGING" (SHAPE-SHIFTING) MOTIF IN IRAQI-TURKMEN FOLKTALES

In Iraqi-Turkmen folktales, the "don-changing" (shape-shifting) motif is one of the most fascinating and multi-layered elements, reflecting the ancient beliefs, mythological perceptions, and worldview of the people. This motif primarily manifests as a human transforming into another being—an animal, a bird, or a supernatural creature—or conversely, such beings taking on a human form. In these tales, the phenomenon of shape-shifting is not merely a fantastic detail; it is a profound artistic tool carrying deep symbolic meaning.

In Iraqi-Turkmen tales, shape-shifting often occurs through the influence of magical powers. This transformation is presented as either a punishment, a reward, or a part of the trials the hero must endure. For instance, in some stories, the protagonist turns into an animal due to a mistake they committed and can only return to human form after fulfilling specific conditions. This symbolizes the people's sense of justice, the struggle between good and evil, and the path of spiritual perfection for a human being.

On the other hand, the motif of shape-shifting is closely linked to themes of love and loyalty. In certain tales, the hero must recognize a shape-shifted being and break their spell to rescue a loved one. In this process, qualities such as loyalty, patience, and faith come to the forefront. The concealment of the shape-shifted character's true identity creates suspense and intrigue within the plot.

The roots of this motif trace back to ancient Turkic mythology. In the beliefs of Turkic peoples, there is a tight bond between humans and nature, and this connection is frequently expressed through transformation motifs. This tradition has been preserved in Iraqi-Turkmen folktales as well. In particular, transforming into a bird, a gazelle, or another animal serves as a symbol of harmony with nature, freedom, and the liberation of the soul.

The shape-shifting motif is also utilized to convey social and moral messages. Through this medium, it is emphasized that a person's outward appearance can be deceptive and that true value lies within (the inner world). Consequently, the reader or listener is given the message that it is more accurate to judge people by their actions rather than their external appearance.

Keywords: Iraqi-Turkmen folklore, mythological perceptions, folktale, motif, magical powers, shape-shifting, transformation.

Engereğin Oğlu'nda Etik İkilem: Sema Kaygusuz ve Friedrich Hegel

DOÇ. DR. HASAN CUŞA*

Sema Kaygusuz'un Engereğin Oğlu adlı öyküsü, bir köy ortamında geçen ve küçük bir çocuğun doğayla kurduğu bilinçsiz temas üzerinden insan–doğa ilişkisini ele alan bir anlatıdır. Öyküde Zilver ile küçük oğlu Azem'in yaşadığı mekân, başlangıçta doğayla uyumlu ve dengeli bir yaşam izlenimi verir. Ancak bu görünürdeki uyum, Azem'in bir engerek yılanıyla karşılaşmasıyla bozulur. Azem, yılanı bir tehdit olarak değil, bir oyun nesnesi olarak algılar ve onu eline alarak sıkmaya başlar. Bu sırada Zilver, bir yandan annelik içgüdüsüyle oğlunu korumak isterken diğer yandan doğaya müdahale etmenin doğurabileceği sonuçları sezerek hareketsiz kalır. Çocuğun bilinçsizce sürdürdüğü bu oyun, sonunda yılanın ölümüyle sonuçlanır. Öykü, bu olay çerçevesinde insanın doğaya hâkim olma arzusunu, doğayla kurulan ilişkinin etik sınırlarını ve bir annenin yaşadığı derin çaresizliği görünür kılar. Bu çalışmanın amacı, Engereğin Oğlu öyküsünde insanın doğa karşısındaki etik konumunun Hegel'in trajedi anlayışı çerçevesinde nasıl kurulduğunu ortaya koymaktır. Hegel'e göre trajedi, iyi ile kötü arasındaki basit bir karşıtlıktan değil, her biri kendi içinde haklı olan ancak uzlaştırılamayan etik tutumların çatışmasından doğar. Zilver'in konumu, bu türden bir etik çatışmanın somutlaştığı trajik bir örnek sunar. Bildiri, Engereğin Oğlu öyküsünün insanın doğa karşısındaki etik konumunu ve sorumluluğunu, kaçınılmaz kayıp ve suçluluk duygusu üzerinden nasıl görünür kıldığını tartışmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda öykü, insanın doğa karşısındaki konumunu ne mutlak bir fail ne de masum bir tanık olarak ele alır; aksine, insanı her durumda sorumluluk taşıyan bir özne olarak yeniden düşünmeye davet eder.

Anahtar sözcükler: Sema Kaygusuz, Friedrich Hegel, *Engereğin Oğlu*, etik ikilem, trajedi.

* Munzur Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı, https://orcid.org/0000-0002-1754-5205, hasencusa@gmail.com

THE ETHICAL DILEMMA IN THE *SON OF THE VIPER*: SEMA KAYGUSUZ AND FRIEDRICH HEGEL

Sema Kaygusuz's short story, "The Son of the Viper," is a narrative set in a village that explores the human-nature relationship through a young child's unconscious encounter with nature. Initially, the living environment of Zilver and her young son Azem appears harmonious and balanced with nature. However, this apparent harmony is disrupted when Azem encounters a viper. Azem perceives the snake not as a threat, but as an object of play, picking it up and squeezing it. Meanwhile, Zilver, driven by maternal instinct to protect her son, remains motionless, sensing the potential consequences of interfering with nature. This unconscious game ultimately culminates in the snake's death. Through this event, the story reveals humanity's desire to dominate nature, the ethical limits of the relationship with nature, and the profound helplessness experienced by a mother. The aim of this study is to demonstrate how humanity's ethical position vis-à-vis nature is constructed within the framework of Hegel's understanding of tragedy in the story "The Son of the Viper." According to Hegel, tragedy arises not from a simple opposition between good and evil, but from a clash of ethical positions, each justified in itself but irreconcilable. Zilver's situation offers a tragic example of such an ethical conflict. This paper aims to discuss how the story of the Son of the Viper makes visible humanity's ethical position and responsibility towards nature through the inevitable feelings of loss and guilt. In this context, the story does not treat humanity's position towards nature as either an absolute perpetrator or an innocent witness; rather, it invites us to reconsider humanity as a subject who bears responsibility in all circumstances.

Keyword: Sema Kaygusuz, Friedrich Hegel, *The Son of the Viper*, the ethical dilemma, traged.

19. Yüzyıl Fransız Romanında Bilimsel Merakın Anlatısal İşlevi: *Dünyanın Merkezine Yolculuk* Örneği

HASAN MORKOÇ*

Bu çalışma, 19. yüzyıl Fransız edebiyatında bilimsel merakın anlatı kurucu bir unsur olarak nasıl işlediğini Voyage au centre de la Terre üzerinden incelemektedir. Jules Verne'in romanı, bilimsel bilgiyi yalnızca aktaran bir yapı sunmaz; bu bilgiyi anlatının ilerleyişini belirleyen dinamik bir unsura dönüştürür. Bu bağlamda çalışma, bilimsel merakın metin içinde nasıl dramatize edildiğini, karakterlerin eylemlerini nasıl yönlendirdiğini ve anlatının ritmini nasıl kurduğunu analiz etmeyi amaçlamaktadır. Romanın merkezinde yer alan keşif arzusu, coğrafi bir yolculuğun ötesine geçerek bilginin sınırlarını zorlayan epistemolojik bir girişim olarak yapılandırılır. Bilinmeyene doğru ilerleyiş, anlatıda sürekli bir gerilim üretir ve olay örgüsünü ileri taşıyan temel itki hâline gelir. Profesör Lidenbrock'un yoğun ve ısrarlı bilgi arayışı, anlatının sürekliliğini sağlayan ana motor işlevini üstlenirken, Axel karakteri aracılığıyla bu merakın riskleri, sınırları ve sorgulanabilir yönleri görünür kılınır. Bu çerçevede bilimsel merak, yalnızca içerik düzeyinde bir tema olarak kalmaz; anlatının biçimsel organizasyonuna doğrudan etki eden bir unsur hâline gelir. Sonuç olarak Verne'in metni, bilimsel söylemin edebî yapı içinde nasıl işlevselleştirildiğini gösterir. Bu durum, bilim ile edebiyat arasındaki ilişkinin tek yönlü bir aktarım değil, karşılıklı bir etkileşim ve yeniden üretim süreci olduğunu ortaya koymaktadır

Anahtar sözcükler: bilimsel merak, anlatı yapısı, Jules Verne, keşif, epistemoloji.

THE NARRATIVE FUNCTION OF SCIENTIFIC CURIOSITY IN 19TH-CENTURY FRENCH FICTION: THE CASE OF *VOYAGE AU CENTRE DE LA TERRE*

This study examines how scientific curiosity operates as a structuring narrative force in nineteenth-century French literature through Voyage au

* Kafkas Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Öğretim Görevlisi. ORCID: 0000-0003-2780-3746

centre de la Terre. Rather than merely transmitting scientific knowledge, Jules Verne's novel transforms it into a dynamic element that drives the progression of the narrative. In this context, the study aims to analyze how scientific curiosity is dramatized within the text, how it directs the actions of characters, and how it shapes the rhythm and structure of the narrative.

The central motif of exploration in the novel goes beyond a geographical journey and is constructed as an epistemological endeavor that pushes the limits of knowledge. The movement toward the unknown generates a sustained tension and functions as the primary force advancing the plot. Professor Lidenbrock's persistent and obsessive pursuit of knowledge acts as the main narrative engine, while the character of Axel introduces a reflective dimension, revealing the risks, limits, and ambiguities of such curiosity.

In this framework, scientific curiosity does not remain a thematic element at the level of content; it directly influences the formal organization of the narrative. Ultimately, Verne's text demonstrates how scientific discourse can be integrated into literary structure. This reveals that the relationship between science and literature is not a one-way transmission but a process of mutual interaction and transformation.

Keywords: scientific curiosity, narrative structure, Jules Verne, exploration, epistemology

Ageism in Barbara Pym's Quartet in Autumn (1977)

DR. HASİBE AMBARCIOĞLU*

Human ageing is not solely a biological phenomenon characterized by senescence—the progressive decline in physiological function that heightens vulnerability to disease and mortality following maturity. Rather, ageing is inextricably embedded within social contexts and significantly shaped by a range of social determinants. Societal beliefs and expectations regarding older adults—as a social category—along with prevailing conceptions of the ageing process and the meaning of old age within the life course, also play a critical role in shaping the experience of growing older. Common discourse often relies on generalized representations, referring to older individuals as a homogeneous group, depicting ageing as a singular, linear process, and conceptualizing old age as a fixed and uniform life stage. Such generalizations obscure the considerable diversity that characterizes the lives of older adults. When individual differences are disregarded, there is a tendency to adopt stereotypical perspectives on older people, the ageing process, and old age more broadly. This reductionist and homogenizing view is referred to as ageism. In this respect, Fiction often reflects and reinforces the normative structures embedded within society, including those related to age. Literary narratives frequently privilege the experiences of young and middle-aged adults, while marginalizing older individuals by relegating them to peripheral roles or subordinate subplots, thereby perpetuating age-related stereotypes. In this study, Barbara Pym's In this study, Barbara Pym's *Quartet in Autumn* (1977) will be analysed in terms of "ageism" to reflect how the old people are depicted in fiction. The novel narrates the story of four office worker on the verge of retirement.

Keywords: Human ageing, ageism, Barbara Pym, fiction.

* Firat University, hambarcioglu@firat.edu.tr, https://orcid.org/0000-0002-1052-1729

BARBARA PYM'İN *QUARTET İN AUTUMN* (1977) ADLI ROMANINDA YAŞ AYRIMCILIĞI

İnsanın yaşlanması, yalnızca olgunluktan sonra hastalıklara ve ölüme karşı duyarlılığı artıran fizyolojik işlevlerdeki kademeli azalma olan yaşlanma süreciyle karakterize edilen biyolojik bir olgu değildir. Aksine, yaşlanma sosyal bağlamlarla ayrılmaz bir şekilde iç içe geçmiştir ve çeşitli sosyal belirleyiciler tarafından önemli ölçüde şekillenmektedir. Yaşlıları sosyal bir kategori olarak kabul eden (onlar) hakkındaki toplumsal inançlar ve beklentiler, yaşlanma süreciyle ilgili yaygın algılar ve yaşam döngüsü içindeki yaşlılığın anlamı da, yaşlanma deneyiminin şekillenmesinde kritik bir rol oynamaktadır. Genel söylem, çoğu zaman genelleştirilmiş temsillere dayanır; yaşlı bireyleri homojen bir grup olarak ele alır, yaşlanmayı tekil ve doğrusal bir süreç olarak betimler ve yaşlılığı sabit ve tekdüze bir yaşam evresi olarak kavramsallaştırır. Bu tür genellemeler, yaşlıların yaşamlarını karakterize eden büyük çeşitliliği gölgede bırakır. Bireysel farklılıklar göz ardı edildiğinde, yaşlılar, yaşlanma süreci ve daha geniş anlamda yaşlılık konusunda basmakalıp bakış açılarını benimseme eğilimi ortaya çıkar. Bu indirgemeci ve tek tipleştirici bakış açısı, yaş ayrımcılığı olarak adlandırılır. Bu bağlamda kurgu, yaşla ilgili olanlar da dahil olmak üzere toplumun içine yerleşmiş normatif yapıları sıklıkla yansıtır ve pekiştirir. Edebî anlatılar genellikle genç ve orta yaşlı yetişkinlerin deneyimlerine öncelik verirken, yaşlı bireyleri ikincil rollere veya alt hikâyelere iterek marjinalleştirir ve böylelikle yaşla ilgili klişeleri sürdürür. Bu çalışmada, Barbara Pym'in *Quartet in Autumn* (1977) adlı eseri, kurguda yaşlıların nasıl tasvir edildiğini ortaya koymak amacıyla "yaş ayrımcılığı" perspektifinden incelenecektir. Roman, emekliliğin eşiğinde olan dört ofis çalışanının hikâyesini anlatmaktadır.

Anahtar sözcükler: yaşlanma, yaş ayrımcılığı, barbara pym, kurgu.

Gotik Kurgu Çerçevesinde Peyami Safa'nın *Şimşek* Romanı

ARŞ. GÖR. HİLAL DEMİR BAYRAKTAR*
PROF. DR. SONER AKPINAR*

Edebiyat estetiği bağlamında Gotik, korku ve gizem öğelerini barındıran bir türün adıdır. Kelimenin etimolojik kökeni Gotlar'a dayanmakla birlikte, bu terim, Rönesans sanatçıları tarafından klasik Roma mimarisinden farklı ve Orta Çağ mimarisine benzeyen yapıları aşağılamak amacıyla bir sıfat olarak kullanılmıştır. Sivri kemerler, yüksek kuleler, loş ve dramatik iç mekânla imlenen bu mimari tarz, 18. yüzyılda edebiyata da ilham olur. Horace Walpole'un 1764'te yayımlanan Otranto Şatosu'ndan sonra Vathek, Udolpho'nun Gizemleri, Frankenstein, Uğultulu Tepeler, Usher Evi'nin Çöküşü vb. birçok roman, gotik kurgunun başlıca eserleri arasına girer. Gotik kurgunun karakteristik özellikleri arasında, ürkütücü, kaotik ve klostrofobik mekânlar, lanetli aile mirası, akıl hastalıkları, doğaüstü olayların yanı sıra şiddet ve korku duyguları sayılabilir. Gotik'i korku türünden ayıran temel özelliklerden biri, onun her zaman korku unsurunu açık açık göstermeyip "tekinsiz"e kayan bir huzursuzluk hissi yaratmasıdır.

Peyami Safa'nın Şimşek romanı Müfid-Pervin ve Sacid arasında yaşanan bir aşk üçgenini ve bu ilişkinin bir felakete doğru evrilmesini konu edinir. Müfid'in dedesinin Bağlarbaşı'ndaki köşkünde başlayan macera, teyzesinin Çengelköy'deki evinde Müfid'le Sacid'in birbirlerini öldürüp Pervin'in de akıl hastası olmasıyla sonlanır.

Gotik bir mekânın tüm unsurlarını yansıtan köşkün en alt katı terk edilmiş, karanlık ve iç içe geçmiş birçok dehlizden oluşur. Bu mekân Müfid'de, hayattayken kendisine psikolojik şiddet uygulayan dedesinin yeniden ortaya çıkması vehmi yaratır. Alt kata inmekten çocukluğundan beri korkan Müfid'in ruhî teşekkülü üzerinde mekânın büyük etkisi olur. Pervin'le evliliklerini kurtarmak için köşkten ayrılıp başka yere taşınmak istese bile Müfid, isteğini bir türlü gerçekleştiremez. O, bu lanetli mekânda yaşamaya âdeta yazgılıdır.

* Doktora Öğrencisi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Arş. Gör. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, hilaldemirbayraktar@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1610-7868
* Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, sakpinar@ogu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5574-1805

Baştan sona kapalı mekânda geçen romanda Sacid ve Müfid'in birbirlerini öldürmeleri, Pervin'in histerik kişilik yapılanması gibi pek çok unsur, gotik imgelerle süslenerek yansıtılır.

Bu çalışmada mekânın karakter psikolojisi üzerindeki etkisi ön plana alınarak gotik kurgunun bir örneği olarak Şimşek romanı "tür eleştirisi" bağlamında ele alınacaktır.

Anahtar sözcükler: gotik kurgu, Peyami Safa, *Şimşek*, korku, mekân.

PEYAMI SAFA'S NOVEL *ŞIMŞEK* IN THE CONTEXT OF GOTHIC FICTION

In the context of literary aesthetics, Gothic is the name of a genre that incorporates elements of horror and mystery. While the etymological origin of the word traces back to the Goths, the term was employed as a pejorative adjective by Renaissance artists to disparage structures that diverged from classical Roman architecture and resembled medieval architecture This architectural style, characterized by pointed arches, tall towers, and dim, dramatic interiors, also inspired literature in the 18th century. After Horace Walpole's The Castle of Otranto, published in 1764, many novels such as Vathek, The Mysteries of Udolpho, Frankenstein, Wuthering Heights, The Fall of the House of Usher, etc. became major works of Gothic fiction. The characteristic features of Gothic fiction include frightening, chaotic, and claustrophobic spaces, cursed family legacies, mental illnesses, supernatural events, as well as feelings of violence and fear. One of the key characteristics that distinguishes Gothic from the horror genre is that it does not always explicitly display elements of fear, but rather creates a sense of unease that veers toward "the uncanny".

Peyami Safa's novel Şimşek deals with a love triangle between Müfid, Pervin, and Sacid, and how this relationship evolves into a disaster. The adventure begins in Müfid's grandfather's mansion in Bağlarbaşı and ends in his aunt's house in Çengelköy, where Müfid and Sacid kill each other and Pervin becomes mentally ill.

Reflecting all the elements of a Gothic setting, the mansion's lower floor is abandoned, dark, and consists of many intertwined passageways. This setting creates in Müfid the delusion that his grandfather, who psychologically abused him during his lifetime, has reappeared. The space has a profound effect on Müfid's psychological makeup, as he has been afraid of going down to the basement since childhood. Even though he wants to leave the mansion and

move elsewhere to save his marriage to Pervin, Müfid is unable to fulfill his desire. He seems destined to live in this cursed place. Throughout the novel, which takes place entirely indoors, numerous elements—such as Sacid and Müfid killing each other and Pervin's hysterical character—are reflected and embellished with gothic imagery.

In this study, the effect of space on character psychology will be emphasized, and Şimşek's novel will be examined as an example of Gothic fiction within the context of "genre criticism."

Keywords: gothic fiction, Peyami Safa, *Şimşek*, horror, space.

Elmas Yıldırım'ın Muhacirlik Dönemi Şiirlerinde Türk Kimliği

ARŞ. GÖR. HÜLYA CABİYEVA*

Konu bakımından zengin olan Türk halkları edebiyatında millî kimlik motifi de özel yere sahiptir. Tarihi çok eskilere dayanan adı geçen motif, zamanla gelişmiş, kutsal Türk birliği idesini de kapsayarak kavramsal içerik oluşturmuştur.

Geçen asrın başlarından itibaren Azerbaycan edebiyatında da Türkçülük ve Turancılık fikirleri geniş şekilde yayılmıştır. Müslüman Doğu'da ilk demokratik devlet olan Azerbaycan Cumhuriyetinin kurulması ise bu fikrin şair ve ediplerimizin yaratıcılığında daha geniş yayılarak coşkun ilhamla duyurulması ve yüceltilmesini sağlamıştır.

XX. yüzyıl Azerbaycan edebiyatının görkemli simalarından Elmas Yıldırım'ın muhaceret dönemi şiir yaratıcılığında da Türk kimliği, Türkün soy kökü, tarihi, coğrafyası, ana dili, edebiyatı ve kültürünün övülmesi ve benimsetilmesi önemli yer tutmaktadır. "Türk" kelimesinin Sovyet rejimi tarafından neredeyse yasaklandığı bir dönemde şair Bolşevizm boyunduruğuna teslim olmayarak bu kelimeyi dilinden ve şiirlerinden düşürmemiş, soy köküne, millî kimliğine sahip çıkmış, verimli geçen edebî hayatı boyunca Türkçülük mefkûresinin savunmasını kendisi için hak işi saymış, esir Türk ellerinin bağımsızlıklarına kavuşması ve nihayet büyük Turan devletinin kurulması ile Türk birliyi fikrinin gerçekleşmesi yolunda mücadele vermiştir.

Çalışmada Elmas Yıldırım'ın adı geçen konuda kaleme aldığı "Kara Destan", "Yiğitlere Sesleniş", "Bırak Atım Şahlana", "Oku Bana Özümden", "Ben Kimim", "Bitmeyen Destan" ve diğer şiirleri incelenmiş, bu şiirlerde anlatılan Türk birliği fikri şairin Türk millî kimliğinden duyduğu gururun, vatan tutkusunun, soy köküne, milli ve manevî değerlere içten bağlılığının, millet sevgisinin tecessümü olduğu sonucuna varılmıştır. Türklüğe hizmet örnekleri olan bu şiirlerin her biri edebî ve estetik bakımdan da takdire şayandır.

Anahtar sözcükler: Elmas Yıldırım, muhaceret, şiir, Türk kimliği, turancılık.

* Azerbaycan Milli İlimler Akademisi, Nizami Gencevi adına Edebiyat Enstitüsü, Azerbaycan Muhaceret Edebiyatı Bölümü, cebiyevahulya6@gmail.com, Orcid: 0009-0002-3269-5321

TURKISH IDENTITY IN THE POETRY OF ALMAS ILDIRIM DURING HIS EMIGRATION

Within the literature of the Turkic peoples, which is characterized by a rich thematic spectrum, the motif of national identity occupies a position of particular significance. With roots extending deep into history, this motif has evolved over time, acquiring a conceptual dimension by encompassing the ideal of Turkic unity.

From the beginning of the twentieth century, the ideas of Turkism and Turanism became widely disseminated in Azerbaijani literature as well. The establishment of the Azerbaijan Democratic Republic– the first democratic state in the Muslim East– further enabled these ideas to gain greater scope and to be promoted and glorified with fervent inspiration in the works of our poets and writers.

In the poetic legacy of Almas Ildırım, one of the prominent figures of twentieth-century Azerbaijani literature, produced during his years of emigration, the promotion and celebration of Turkish identity, the origins of the Turks, their history, geography, mother tongue, literature, and culture occupy an important place. At a time when the word "Turk" was effectively banned by the Soviet regime, the poet refused to submit to Bolshevik oppression and did not remove this word from his language or his poetry. He upheld his ancestry and national identity, regarded the defense of the Turkist ideal as a rightful cause throughout his conscious life, and struggled for the restoration of independence of the enslaved Turkic lands and, ultimately, for the realization of the ideal of Turkic unity through the establishment of a Great Turan state.

This article examines A. Ildırım's poems written on this subject, such as "Kara Destan", "Yigitlere Seslenish", "Birak Atim Shahlana", "Oku Bana Ozumden", "Ben Kimim", "Bitmeyen Destan" and similar works. It concludes that the ideal of Turkic unity reflected in these poems embodies the poet's pride in his Turkish national identity, his patriotism, his devotion to his roots, his love for the nation, and his loyalty to national and spiritual values. Each of these poems, which serve as exemplary manifestations of service to Turkdom, is also noteworthy from an artistic and aesthetic perspective.

Keywords: Elmas Yıldırım, emigration, poetry, Turkish identity, Turanism

Kanon Dışı Kalan Yeraltı Edebiyatının Bir Örneği: *Bozuk Pusula* Romanında Babanın Reddi ve Babasız Kahramanlar

ÖĞR. GÖR. DR. HÜRDÜNYA AYDEMİR*

Kaynaklarda kara edebiyat, kötücül edebiyat, sokak edebiyatı gibi adlarla da anılan yeraltı edebiyatı; toplumsal düzenin dışında kalanların/bırakılanların sesi olarak ortaya çıkan bir edebî anlayıştır. Bu bağlamda yeraltı edebiyatı, her türlü karşı çıkışın, illegal olanın ve toplumsal kabullerin reddinin bir tezahürü olarak duygu, düşünce ve davranışlara yer verir. Gerek içerik gerekse üslup açısından kanonla bağını koparan bu anlayış, itiraz edenlerin, bir başka ifadeyle ötekilerin sesi olarak değerlendirilebilir.

Yeraltı edebiyatı, insan gerçekliğinden yola çıkarak muhalif, marjinal ve anti-kahraman olgularıyla öne çıkan bir edebiyattır. Gerek içerik gerek dil ve üslup özellikleri bakımından türün örneklerinden biri olarak değerlendirilebilecek Ali Sinan Mutlu'nun *Bozuk Pusula* romanında karşımıza çıkan kahramanların büyük çoğunluğu erkek olup anti-kahraman özellikleri sergilemektedir. Söz konusu kahramanların ortak özelliklerinden biri, babayla kurdukları sorunlu ilişkiler ve babasızlık deneyimleridir.

Baba-oğul ilişkisi edebiyattan psikolojiye, sosyolojiden felsefeye kadar birçok disiplinde kullanılan bir metafor olarak karşımıza çıkmaktadır. Edebiyat tarihi boyunca baba figürü, yalnızca bir karakter değil; aynı zamanda otoritenin, inancın ve toplumsal düzenin simgesi olmuştur. Antik tragedyadan modern romana uzanan süreçte baba figürü hem koruyucu hem baskıcı yönleriyle ele alınmıştır. Romandaki kahramanların neredeyse tamamı hem biyolojik babaya hem de metaforik anlamda temsil edilen otoriteye karşı konumlanmaktadır.

Bu çalışmada, *Bozuk Pusula* romanındaki kahramanlar; Türk ve dünya edebiyatında sıklıkla ele alınan baba, babasızlık ve babanın reddi/inkârı bağlamında incelenmiştir.

* Sakarya Üniversitesi, Türk Dili Bölüm Başkanlığı, haydemir@sakarya.edu.tr, Orcid No: 0000-0002- 8067- 2952

Anahtar sözcükler: yeraltı edebiyatı, baba, babasızlık, anti-kahraman, Ali Sinan Mutlu**.**

AN EXAMPLE OF NON-CANONICAL UNDERGROUND LITERATURE: THE REJECTION OF THE FATHER AND FATHERLESS HEROES IN THE NOVEL *BROKEN COMPASS*

Underground literatür, which is also referred to in various sources as dark literature, pulp literature, street literature, emerges as a literary form that gives voice to individuals excluded from the dominant social order. It embodies various forms of opposition, illegality and resistance to socially accepted norms, providing a space in which emotions, thoughts and behaviors are articulated. In terms of both content and style, it challenges the literary canon and functions as the voice of dissent or in a broader sense of the marginalized "other".

As a literary form grounded in human reality, underground literature is distinguished by it's oppositional, marginal and ant-herotic characteristics. One of the notable examples of this genre, in terms of both thematic content and linguistic and stylistic features, is Ali Sinan Mutlu's novel *Broken Compass* which the predominantly male characters lies in their relationships with their fathers as well as in their own experiences of fatherhood.

The father-son relationship emerges as a metaphor employed across multiple disciplines, including literature, psychology, sociology and philosophy. Throughout literary history, the figure of the father has functioned not merely as a character but also as a symbol of authority, belief and social order. From ancient tragedy to the modern novel, the father figure has embodied both protective and oppressive qualities. The characters in the novel are positioned in opposition to various forms of order and authority, representing both biological father end the metaphorical dimensions of fatherhood.

In this study, the characters in the novel *Broken Compass* are examined within the context of fatherhood, fatherlessness and the rejection or denial of the father-issues that have been widely addressed in both Turkish and World literature.

Keywords: underground literature, father, fatherlessness, anti-hero, Ali Sinan Mutlu.

Freudcu ve Jungcu Paradigmadan *Yılanı Öldürseler* Romanı

HÜSEYİN ÜNAL*

Psikanalitik kuram, bireyin davranışlarının altında yatan bilinç dışı süreçleri açıklamaya çalışan yaklaşımlardan biridir. Özellikle Sigmund Freud'un geliştirdiği psikanaliz kuramı ile Carl Gustav Jung'un geliştirdiği analitik psikoloji, yalnızca psikoloji alanında değil, edebiyat incelemelerinde de metnin derin yapısını çözümlemeye olanak tanıyan önemli kuramsal çerçeveler sunmaktadır. İnsan zihninin işleyişine ve psikolojisine dair yeni açıklamalar getiren Freud ve Jung'un yaklaşımları, belirli noktalarda birbirinden ayrılmaktadır. Freud, bilinçaltını bireyin bastırılmış arzularının ve travmalarının kaynağı olarak ele alırken; Jung, bu yaklaşımdan farklı olarak kolektif bilinç dışı kavramını ortaya koymakta ve insanlık tarihine dayanan evrensel arketiplerin ve mitlerin birey üzerindeki etkisini vurgulamaktadır. Freud'un yaklaşımları bireysel ve daha çok cinsellik odaklıyken, Jung daha geniş kapsamlı bakış açıları sunmaktadır. Türk edebiyatının önemli romancılarından Yaşar Kemal'in 1976 yılında yayımlanan *Yılanı Öldürseler* adlı romanı, içsel çatışma ile toplumsal baskı mekanizmalarının kesiştiği güçlü eserlerden birisidir. Çukurova'da geçen romanda küçük yaşta annesini öldürmeye zorlanan Hasan karakteri üzerinden geleneksel değer yargıları ve toplumsal normların birey üzerindeki etkileri ele alınmaktadır. Romanın merkezinde yer alan Hasan ve Esme karakteri, bireyin içsel çatışmaları ile toplumsal beklentiler arasındaki gerilimin ortaya konması bakımından önemlidir. Bu çalışmada söz konusu roman, psikanalitik edebiyat eleştirisi çerçevesinde incelenecektir. İncelemede Freud'un "Oedipus kompleksi, id, ego ve süperego" kavramları ile Jung'un "arketip, persona ve gölge" kavramları kuramsal çerçeve olarak ele alınacak ve roman bu kavramlar doğrultusunda değerlendirilecektir. Böylece Freud ve Jung'un kuramsal görüşleri karşılaştırmalı bir perspektifle somut bir düzlemde örneklendirilecek; ayrıca romandaki içsel ve bilinç dışı süreçler ile toplumsal değerler arasındaki çatışmanın anlatı düzlemindeki yansımaları psikanalitik bir bakış açısıyla ele alınacaktır.

* Mersin Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi; unal96921@gmail.com Orcid: 0009-0008-7684-9111

Anahtar sözcükler: Carl Gustav Jung, Psikanalitik Kuram, Sigmund Freud, Yaşar Kemal, *Yılanı Öldürseler*.

A PSYCHOANALYTIC PERSPECTIVE ON THE NOVEL *YILANI ÖLDÜRSELER* FROM FREUDIAN AND JUNGIAN PARADIGMS

Psychoanalytic theory is one of the approaches that attempts to explain the unconscious processes underlying an individual's behaviors. In particular, the psychoanalytic theory developed by Sigmund Freud and the analytical psychology developed by Carl Gustav Jung provide significant theoretical frameworks that allow for the analysis of a text's deep structure, not only in the field of psychology but also in literary studies. The approaches of Freud and Jung, which introduced new explanations regarding the functioning of the human mind and psychology, diverge at certain points. While Freud treats the unconscious as the source of an individual's repressed desires and traumas, Jung, departing from this approach, puts forward the concept of the collective unconscious and emphasizes the influence of universal archetypes and myths, rooted in human history, on the individual. While Freud's approaches are individualistic and mostly focused on sexuality, Jung offers broader perspectives. Published in 1976 by Yaşar Kemal, one of the prominent novelists of Turkish literature, the novel *Yılanı Öldürseler* is one of the powerful works where internal conflict and social pressure mechanisms intersect. Set in Çukurova, the effects of traditional value judgments and social norms on the individual are addressed through the character of Hasan, who is forced to kill his mother at a young age. The characters of Hasan and Esme, who are at the center of the novel, are significant in terms of revealing the tension between the individual's internal conflicts and social expectations. In this study, the novel in question will be examined within the framework of psychoanalytic literary criticism. In the analysis, Freud's concepts of the "Oedipus complex, id, ego, and superego" and Jung's concepts of "archetype, persona, and shadow" will be taken as the theoretical framework, and the novel will be evaluated in line with these concepts. Thus, the theoretical views of Freud and Jung will be exemplified on a concrete level through a comparative perspective; furthermore, the reflections of the conflict between internal and unconscious processes and social values on the narrative level will be addressed from a psychoanalytic viewpoint.

Keywords: Carl Gustav Jung, Psychoanalytic Theory, Sigmund Freud, Yaşar Kemal, *Yılanı Öldürseler*.

Ömer Seyfettin'in Apokaliptik Anlatı Dünyası: "Beyaz Lale" Örneği

HÜSEYİN YARIM*

Bu çalışma, Ömer Seyfettin'in "Beyaz Lale" adlı öyküsünü apokaliptik kurgu çerçevesinde incelemektedir. Metinde yer alan şiddet, soykırım ve yok oluş temalarının yalnızca savaşın bir sonucu olmadığı, aynı zamanda ulusal kimlik ve kolektif bilinç oluşturma amacı taşıyan ideolojik bir kurgu olduğu ortaya konulmaktadır. Özellikle kadın bedenine yönelen sistematik şiddet, vatanın işgaliyle eşdeğer sembolik bir anlam taşımakta ve "millî kıyamet" fikrini güçlendirmektedir.

Radko karakteri üzerinden temsil edilen insan yapımı kıyamet, toplumda savunma refleksi ve millî uyanış oluşturmayı amaçlayan bir anlatı stratejisi olarak değerlendirilmektedir. Yapılan inceleme neticesinde, öyküde kadın bedenine yöneltilen "sistematik şiddetin" ve mülksüzleştirme uygulamalarının salt birer savaş tasviri olmadığı, aksine vatanın işgaliyle eşdeğer, sembolik bir "millî kıyamet" temsili olduğu saptanmaktadır. Eserdeki vahşet sahneleri, bireysel değil kolektif bir yok oluşu temsil ederken, kadın bedeni ulusal onurun sembolü hâline getirilmektedir. Bu minvalde öykü, modern apokaliptik anlatıların temel özelliklerini yansıtan bir yapı sergilemekle birlikte ilahi bir son yerine insan eliyle inşa edilen seküler bir kıyamet fikrini merkeze almaktadır. Şiddetin estetik bir araç olarak kullanımı, okuyucuda sarsıcı bir etki yaratarak yalnızca tarihsel bir travmayı görünür kılmakla kalmaz, aynı zamanda ideolojik bir bilinç inşasına da hizmet eder. Böylece çalışmada, "Beyaz Lale" öyküsünün apokaliptik bir anlatı olarak değerlendirilebileceği, yazarın bu kurgu aracılığıyla okuyucuyu sarsarak millî bilinç ve kolektif direniş fikrini güçlendirmeyi hedeflediği tespit edilmektedir.

Anahtar sözcükler: Ömer Seyfettin, *Beyaz Lale*, apokalips, millî kıyamet, vahşet, soykırım anlatısı.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı. E-posta: yaimhuseyin19@gmail.com ORCID: 0009-0007-7320-1435

ÖMER SEYFETTİN'S APOCALYPTIC NARRATIVE WORLD: THE EXAMPLE OF *BEYAZ LALE*

This study examines Ömer Seyfettin's short story "Beyaz Lale" within the framework of apocalyptic fiction. It is demonstrated that the themes of violence, genocide, and annihilation present in the text are not merely a consequence of war, but also constitute an ideological narrative aimed at shaping national identity and collective consciousness. In particular, the systematic violence directed at the female body carries a symbolic meaning equivalent to the occupation of the homeland and reinforces the idea of a "national apocalypse."

The man-made apocalypse represented through the character of Radko is regarded as a narrative strategy aimed at fostering a defensive reflex and national awakening within society. The analysis reveals that the "systematic violence" directed at the female body and the practices of dispossession in the story are not merely depictions of war; rather, they represent a symbolic "national apocalypse" equivalent to the occupation of the homeland. While the scenes of brutality in the work represent not an individual but a collective annihilation, the female body is elevated to a symbol of national honor. In this vein, the story exhibits a structure reflecting the fundamental characteristics of modern apocalyptic narratives, yet centers on the idea of a secular apocalypse constructed by human hands rather than a divine one. The use of violence as an aesthetic tool creates a jarring effect on the reader, not only making a historical trauma visible but also serving to construct ideological consciousness. Thus, the study concludes that the story "Beyaz Lale" can be evaluated as an apocalyptic narrative, and that the author aims to strengthen the concepts of national consciousness and collective resistance by shocking the reader through this fictional framework.

Keywords: Ömer Seyfettin, *Beyaz Lale*, apocalypse, national apocalypse, atrocity, genocide narrative.

Hüseyin Cavidin “Maral” Faciasında Romantik Kahraman

HÜSEYİN HÜSEYNLİ*

Bu makale, büyük Azerbaycanlı şairi Hüseyin Cavid'in "Maral" trajedisini, imge sistemini, sembolizmini ve romantik kahramanın karakteristik özelliklerini inceliyor. Birçok özelliğiyle Azerbaycan tiyatro sanatında yeni bir yönün oluşmasına ivme kazandıran, Hüseyin Cavid'in ikinci drama eseri olan bu trajedi kadın haklarını ve genel olarak insan haklarını hiçe sayarak, maddi kaynaklarını kullanarak genç bir kadının hayatını hapishaneye çeviren bir kişiyi anlatıyor. Yazar, tüm yaratıcı çalışmalarında olduğu gibi, bu eserinde de romantik yöntemden ve romantizmin temel ilkelerinden yararlanmıştır. Çalışma, Hüseyin Cavid'in eserinde devrim, özgürlük, adalet, ruhani aşk, gereklilik, hayal ve hümanizm gibi romantizmin temel imgelerinin tezahürünü inceliyor ve eserin metafiziğini ortaya çıkarmaya çalışıyor. Ayrıca, tüm eserlerinde olduğu gibi, Hüseyin Cavid "Maral" eserinde de milliyet ve ulusal öz farkındalık konularını göz ardı etmemiştir. 20. yüzyılın ikinci on yılında yazılan eser, aynı zamanda dönemin ulusal sorunlarını da yansıtmaktadır. Dolayısıyla, çalışma Türk bilincinin belirgin gösterimini, Türk tarihine karşı kayıtsızlığı ve Türk komutanlarının kahramanlığını kayıt bulmuşdur. Ağlayan bir Türk erkeği kınanmakta ve bir Türk erkeğinin kökenini unutmaması ve zayıflık göstermemesi gerektiği vurgulanmaktadır. Ayrıca, çalışma toplumun sosyal ve insani sorunlarının yol açabileceği sonuçları da göz ardı etmemektedir. Tüm bu konuların kapsamlı bir şekilde incelenmesi ve sunulması makalenin temel görevi olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla, Azerbaycan edebiyatının en parlak yazarlarından biri olan Hüseyin Cavid'in, 20. yüzyılın başlarında tüm Türk dünyasının şekillenmesinde etkili olduğunu bir kez daha belirtelim.

Anahtar sözcükler: Hüseyin Cavid, Maral, Türxan Bey, Cemil Bey, oyun, trajedi, gerçek, özgürlük, romantik kahraman, aşk, romantizm.

* Azerbaycan Universitesi, h.huseynli.19792@gmail.com

ROMANTIC HERO IN HUSEYN JAVİD'S "MARAL" TRAGEDY

The article examines the tragedy of the great Azerbaijani poet Huseyn Javid "Maral", his system of images, symbolism, and the characteristic features of the romantic hero. The tragedy of H. Javid, the second drama, with its many features, gave impetus to the formation of a new direction in Azerbaijani dramaturgy. The work tells about a person who disregards women's rights, and human rights in general, using his financial resources to turn the life of a young lady into a prison. As throughout his entire creative work, the author has benefited from the romantic method and the basic principles of romanticism in this work. The study examines the manifestation of concepts such as revolution, freedom, justice, spiritual love, necessity, dream, and humanism, which are the main images of romanticism, in H. Javid's work, and attempts are made to reveal the metaphysics of the work. In addition, as in all his works, H. Javid did not ignore the issues of nationality and national self-awareness in his work "Maral". The work, written in the second decade of the 20th century, also reflects the national problems of the time. The work is characterized by a prominent portrayal of Turkic national consciousness and a profound emphasis on Turkic history and the valor of its military commanders. The author underscores the imperative for the Turkic individual to remain steadfast, maintain their ancestral identity, and reject spiritual frailty. Furthermore, the research meticulously analyzes the broader repercussions of socio-humanitarian issues within society. The primary objective of this article is to provide a comprehensive investigation of these multifaceted themes. Ultimately, the study reaffirms that Huseyn Javid, as a preeminent figure in Azerbaijani literature, played an exceptional role in shaping the collective national identity of the entire Turkic world during the early 20th century.

Keywords: Huseyn Javid, Maral, Turkhan Bey, Jamil Bey, play, tragedy, truth, freedom, romantic hero, love, romanticism.

Alienation in Agshin Yenisey's Novel "History and Fate"

ISAYEVA FAKHRİYYA NAİL*

This article examines the theme of alienation in Aqshin Yenisey's novel *"Tarix ve Tale"* through the model of the family. The author demonstrates that alienation in the work is not presented as a sudden psychological rupture, but rather as a gradual process shaped by historical and social conditions. The novel portrays the family as a microcosm of society, reflecting the relationship between the individual and the social structure in a more concrete and emotional dimension. Tensions, control, and conflicts within the family become symbolic representations of broader social and political processes.

Through the characters of Tarix, Tale, and Azadlık, different forms of alienation are depicted. Tarix, with his passivity and observational stance, represents an individual who loses his personal agency under the pressure of social roles. Tale, on the other hand, emerges as a carrier of traditional values through her adherence to everyday norms and her controlling behavior. The latent tension between these two characters deepens emotional estrangement within the family. The character of Azadlık illustrates the impossibility of true individual freedom, highlighting the contradiction between the meaning of his name and the reality of his life circumstances.

As emphasized in the article, alienation in the novel is not about the individual distancing themselves from society, but rather about losing oneself within social roles. The family environment is depicted not as a protective space, but as a structure that imposes predefined behavioral patterns on the individual. As a result, the person becomes an executor of a predetermined social script and grows distant from their inner identity. In this sense, the novel generalizes alienation as an inevitable historical and social outcome at both individual and collective levels.

* Azerbaycan Diller Üniversitesi (Doktora öğrencisi), Mingəçevir Devlet Üniversitesi (Öğretim görevlisi), ORCID: https://orcid.org/0009-0009-5534-0129, Email:faxriyya.isayeva@mdu.edu.az

Keywords: alienation, family model, social role, historical consciousness, personal identity.

AGŞİN YENİSEY'İN "TARİH VE KADER" ROMANINDA YABANCILAŞMA

Bu makalede Aqşin Yenisey'in "Tarix ve Tale" romanında yabancılaşma teması aile modeli üzerinden incelenmektedir. Yazar, eserde yabancılaşmanın ani bir psikolojik kırılma olarak değil, tarihsel ve toplumsal çevrenin etkisiyle aşamalı biçimde oluşan bir süreç olarak sunulduğunu göstermektedir. Roman, aileyi toplumun küçük bir modeli olarak ele alarak birey ile sosyal yapı arasındaki ilişkileri daha somut ve duygusal bir düzlemde yansıtır. Aile içindeki gerilim, denetim ve çatışmalar ise daha geniş toplumsal ve siyasal süreçlerin simgesel ifadesine dönüşür.

Eserde Tarix, Tale ve Azadlık karakterleri aracılığıyla farklı yabancılaşma biçimleri ortaya konur. Tarix, pasifliği ve gözlemci konumuyla sosyal rollerin baskısı altında bireysel iradesini kaybeden insanı temsil eder. Tale ise gündelik yaşam kurallarına bağlılığı ve denetleyici tavrıyla geleneksel değerlerin taşıyıcısı olarak öne çıkar. Bu iki karakter arasındaki gizli gerilim, aile içindeki duygusal uzaklaşmayı derinleştirir. Azadlık karakteri ise adının ifade ettiği anlam ile gerçek yaşam koşulları arasındaki çelişki üzerinden bireysel özgürlüğün pratikte mümkün olmadığını gösterir.

Makalede vurgulandığı üzere romanda yabancılaşma, bireyin toplumdan uzaklaşması değil; aksine sosyal roller içinde kendini yitirmesi olarak ele alınır. Aile ortamı bireyi koruyan değil, onu kalıplaşmış davranış modellerine tabi kılan bir yapı olarak sunulur. Sonuç olarak insan, hazır bir toplumsal senaryonun uygulayıcısına dönüşür ve içsel kimliğinden uzaklaşır. Bu açıdan eser, yabancılaşmayı hem bireysel hem de kolektif düzeyde kaçınılmaz tarihsel ve toplumsal bir sonuç olarak genelleştirir.

Anahtar sözcükler: yabancılaşma, aile modeli, sosyal rol, tarihsel bilinç, kişisel kimlik.

The Necropolitics of the Hearth in Martin McDonagh's *The Beauty Queen of Leenane*

IŞIL ÖTEYAKA*

In the history of Irish drama, the kitchen has traditionally served as the heart of the home representing a sacred space of communal identity and as the domestic sphere symbolizing the warmth of family bonds. However, in Martin McDonagh's *The Beauty Queen of Leenane*, this cultural icon is violently dismantled and reimagined as a site of profound physical and psychological entrapment. Set within a cottage in Connemara, the Folan kitchen is stripped of its nourishing qualities and transformed into a 'death world' where the mundane acts of caregiving are weaponized. This essay will explore how McDonagh utilizes the domestic setting to stage a struggle for biopolitical control, turning the home into a carceral space. By transforming the traditional Irish hearth into a site of domestic carcerality, McDonagh illustrates a form of 'micro-necropolitics' wherein the kitchen serves as a factory for the exploitation of labor, ultimately conditioning Maureen's body as a sacrificial asset for her mother Mag's biological survival. Mag's biological sustenance, maintained by Maureen's surveilled labor, is entwined with her death by Maureen – realized this time through the weaponization of Maureen's own body. Through an analysis of the room's surveillance and the eventual eruption of physical violence, *The Beauty Queen of Leenane* reveals micro-necropolitics in which the kitchen is not a hearth, but a place of corporeal extraction.

Keywords: Martin McDonagh, Leenane'in Güzellik Kraliçesi, aile ocağı, şiddet, nekropolitika.

* Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Eskişehir, Türkiye, isil.oteyaka@gmail.com

MARTİN MCDONAGH'IN *LEENANE'NİN GÜZELLİK KRALİÇESİ* ADLI ESERİNDE AİLE OCAĞININ NEKROPOLİTİKASI

İrlanda tiyatrosunun tarihinde mutfak, geleneksel olarak evin kalbi, toplumsal kimliğin kutsal bir mekânı ve aile bağlarının sıcaklığını simgeleyen ev içi alan olarak hizmet etmiştir. Ancak Martin McDonagh'ın *Leenane'nin Güzellik Kraliçesi* adlı oyununda bu kültürel simge şiddetle parçalanır ve derin fiziksel ve psikolojik bir tuzağa düşürülme yeri olarak yeniden tasavvur edilir. Connemara'daki bir kır evinde geçen Folan mutfağı, besleyici özelliklerinden arındırılmıştır ve sıradan bakım eylemlerinin silah haline getirildiği bir 'ölüm dünyasına' dönüştürülmüştür. Bu makale, McDonagh'ın ev ortamını biyopolitik kontrolü sahnelemek için nasıl kullandığını ve evi bir hapishane alanına dönüştürdüğünü inceleyecektir. Geleneksel İrlanda ocağını ev içi bir hapishane alanına dönüştürerek, McDonagh, mutfağın emek sömürüsü için bir fabrika görevi gördüğü ve nihayetinde Maureen'in bedenini annesi Mag'in biyolojik hayatta kalması için kurbanlık bir varlık haline getirdiği bir tür 'mikro-nekropolitika'yı göstermektedir. Mag'in biyolojik beslenmesi, Maureen'in gözetim altındaki emeğiyle sağlanırken, bu beslenme Maureen tarafından öldürülmesiyle de iç içe geçmiştir; bu ölüm bu kez Maureen'in kendi bedeninin silah olarak kullanılmasıyla gerçekleşmiştir. Odanın gözetimi ve nihayetinde patlak veren fiziksel şiddetin analiziyle, *Leenane'nin Güzellik Kraliçesi*, mutfağın bir ocak değil, bedensel sömürü yeri olduğu mikro-nekropolitikayı ortaya koymaktadır.

Anahtar sözcükler: Martin McDonagh, The Beauty Queen of Leenane, hearth, violence, necropolitics.

Reşat Nuri Güntekin'in Romanlarında Ayrıntı Olarak Gastro Politika

DR. İBRAHİM ÖZAKMAN*

Reşat Nuri Güntekin'in (1889-1956) yazınsal dünyasında iş hayatı, bürokrasi, devletin idari teşkilatlarındaki memuriyet yaşamı eleştirel bakış açısıyla ele alınmaktadır. İdari kadrolarda aksayan yönler, kayırmacılık, vurdumduymazlık, memurların zaafları ve işleri yürütme şekilleri, yazarın özellikle *Çalıkuşu* (1922*), Yeşil Gece* (1928), *Acımak* (1928) *ve Yaprak Dökümü* (1941) romanlarında bir mesele olarak kurgulanmıştır. Yazar bu meseleleri toplumun ve insanın aksak tarafları olarak ele almaktadır. Ancak söz konusu romanlar, mikro okuma yöntemiyle ele alındığında bu eleştirilerin yemek tarifleri, sofra kültürü, beslenme alışkanlıkları üzerinden yapıldığı anlaşılmaktadır. Bu tespitler, Reşat Nuri Güntekin'in romanlarının kurgusunu etkilemeyen, anlamsız ve değersiz gibi görünen "ayrıntılarda" yer almaktadır. Ancak kurgu içerisinde yer alan bu ayrıntıların ortaya çıkarılmasıyla Güntekin'in bürokrasi, iş dünyası ve memuriyet yaşamına dair eleştirilerinin gastro politika üzerinden yaptığı söylenebilir. Gastro politika, yemek ve siyaset konularının ortaklığını temsil eden bir kavramdır. Bu kavram çerçevesinde, tarihsel süreçte yemeğin politik bir araç olarak kullanıldığı; sofra kültürünün aynı zamanda bir güç ve iktidar ilişkisini yansıttığı; beslenme alışkanlıklarının ise toplumun hiyerarşik yapısını oluşturduğu tartışılmaktadır. Güntekin'in söz konusu romanlarında ortak zaaf ve hırslara sahip bürokratların, iş insanlarının, din adamlarının ve memurların aynı sofra etrafında buluşmaları, zengin ve fakir memurların yemek yeme alışkanlıkları/tercihleri ve bu kimselerin ayrıntılı yemek tarifleri vermeleri, bulguların gastro politika bağlamında tartışılabileceğini göstermektedir. Bu tartışma, ayrıntı olarak görülen ve bir metne bakışı yenileyen unsurlar çerçevesinde yapılacaktır. Mikro-okuma yöntemi, metnin içerisinde yer alan en küçük parçaları/ayrıntıyı anlamlandırarak yeni analizlerle ele alınmasına olanak sağlamaktadır. Bu açıdan mikro okumalarda metnin asli unsuru olmadığı düşünülen küçük parçalar, metnin doğasını mevcut değerlendirmelerin ötesinde yeniden

* Ankara/TÜRKİYE. E-Posta: ozakman2@hotmail.com ORCID: 0000-0002-8975-4006

tartışmaya açmaktadır. Bu çalışma sonucunda, yazarın romanlarında ayrıntı olarak yer alan küçük parçalarda gastro politika anlatılarının, bürokratik dünyayı nasıl ele aldığı ve eleştirdiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar sözcükler: Reşat Nuri Güntekin, ayrıntı, mikro-okuma, gastro politika, yemek.

GASTROPOLITICS AS DETAIL IN THE NOVELS OF REŞAT NURİ GÜNTEKİN

In the literary world of Reşat Nuri Güntekin (1889–1956), working life, bureaucracy, and the civil service within state administrative institutions are addressed from a critical perspective. The dysfunctions within administrative cadres, favoritism, indifference, the weaknesses of civil servants, and their ways of conducting work are constructed as central issues particularly in his novels *Çalıkuşu* (1922), *Yeşil Gece* (1928), *Acımak* (1928), and *Yaprak Dökümü* (1941). The author treats these issues as problematic aspects of both society and human nature.

However, when these novels are examined through the method of micro-reading, it becomes evident that such criticisms are conveyed through elements such as recipes, table culture, and eating habits. These observations are embedded in details that appear insignificant, meaningless, or trivial, and that do not overtly influence the plot. Yet, by uncovering these details within the narrative, it can be argued that Güntekin articulates his critique of bureaucracy, the business world, and civil service life through gastro-politics.

Gastro-politics is a concept that represents the intersection of food and politics. Within this framework, it is argued that, throughout history, food has been used as a political tool; that table culture reflects relations of power and authority; and that dietary habits shape the hierarchical structure of society. In Güntekin's novels, the gathering of bureaucrats, businessmen, religious figures, and civil servants—who share similar ambitions and weaknesses—around the same table, along with the differences in eating habits and preferences between wealthy and poor officials, and the detailed descriptions of food, demonstrate that these findings can be discussed within the context of gastro-politics.

This discussion will be carried out within the framework of elements that are often perceived as mere details but that renew the perspective on a text. The method of micro-reading enables the reinterpretation of a text by attributing meaning to its smallest components. From this perspective, elements that are not considered essential to the text in micro-readings open

up the nature of the text to new interpretations beyond existing evaluations. As a result of this study, it is concluded that, beyond the conventional assessments of Reşat Nuri Güntekin's literary world, the seemingly minor details in his novels reveal gastro-political narratives that critically engage with and represent the bureaucratic world.

Keywords: Reşat Nuri Güntekin, detail, micro-reading, gastropolitics, food.

Engin Geçtan'ın *Kırmızı Kitap* Romanında Postmodern Anlatı ve Fantastik Kurgu

İLHAN EREN*

Bu çalışmada, Engin Geçtan'ın Kırmızı Kitap adlı romanı fantastik kurgu bağlamında incelenmektedir. Roman, merkezine yerleştirdiği esrarengiz bir kitap etrafında gelişen çok katmanlı olay örgüsü, zaman ve mekân algısını aşındıran yapısı ve gerçek ile gerçek dışının iç içe geçtiği anlatım biçimiyle dikkat çeker. Çalışmada, eserde yer alan büyülü gerçekçilik unsurları, zamansal kırılmalar, reenkarnasyon motifi ve doğaüstü olayların kurgu içindeki işlevi analiz edilmiştir.

Romanın temelini oluşturan "Kırmızı Kitap", içeriğinin okuyana göre değişmesi ve lanetli oluşu gibi özellikleriyle fantastik anlatının merkezî bir nesnesi olarak değerlendirilmiştir. Bu bağlamda, kitabın yalnızca olay örgüsünü yönlendiren bir unsur olmadığı, aynı zamanda karakterlerin psikolojik ve varoluşsal dönüşümlerine etki eden sembolik bir yapı sunduğu ortaya konulmuştur. Özellikle Roveyda karakterinin ölüm ve yaşam arasındaki geçişleri, güneşin doğmaması gibi doğaüstü kırılmalar ve mekânlar arası geçişler, romanın fantastik kurgu ile büyülü gerçekçilik arasında kurduğu dengeyi göstermektedir.

Çalışmada ayrıca, yazarın psikiyatrist kimliğinin, karakterlerin iç dünyalarının ve anlam arayışlarının kurgulanmasındaki etkisi üzerinde durulmuştur. Bu yönüyle romanın, fantastik unsurları barındıran bir anlatı olmasının yanı sıra modern bireyin yabancılaşma, anlam arayışı ve varoluşsal sorgulamalarını yansıtan çok boyutlu bir metin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sonuç olarak Kırmızı Kitap, fantastik kurgu ile felsefi ve psikolojik derinliği birleştiren postmodern bir eser olarak değerlendirilebilir.

Anahtar sözcükler: Engin Geçtan, *Kırmızı Kitap*, fantastik kurgu, büyülü gerçekçilik, postmodern roman.

* ilhan.eren55@outlook.com

POSTMODERN NARRATIVE AND FANTASY FICTION IN ENGİN GEÇTAN'S *KIRMIZI KİTAP*

This study examines Engin Geçtan's novel Kırmızı Kitap within the framework of fantasy fiction. The novel stands out for its multilayered plot structured around a mysterious book at its center, its narrative form that destabilizes conventional perceptions of time and space, and its blending of the real and the unreal. The study analyzes the role of magical realism, temporal disruptions, the motif of reincarnation, and supernatural elements within the narrative structure.

The "Kırmızı Kitap," which constitutes the core of the novel, is evaluated as a central object of fantasy fiction due to its characteristics, such as its content changing depending on the reader and its being cursed. In this context, the book is shown to function not only as a device that drives the plot but also as a symbolic construct that shapes the psychological and existential transformations of the characters. In particular, the transitions between life and death experienced by the character Roveyda, supernatural disruptions such as the failure of the sun to rise, and transitions between different spaces demonstrate the balance the novel establishes between fantasy fiction and magical realism.

The study also highlights the influence of the author's identity as a psychiatrist on the construction of the characters' inner worlds and their search for meaning. In this respect, the novel emerges not only as a narrative incorporating fantastical elements but also as a multidimensional text reflecting the alienation of modern individuals, their quest for meaning, and their existential inquiries. Consequently, Kırmızı Kitap can be regarded as a postmodern work that combines fantasy fiction with philosophical and psychological depth.

Keywords: Engin Geçtan, *Kırmızı Kitap*, fantasy fiction, magical realism, postmodern novel.

Hz. Ali Cenknamelerinde Kahramanın Yolculuğu: Gazâvat-ı Hazret-i Alî (MK 06 HK 3768) Örneği

DOÇ. DR. İNAN GÜMÜŞ*

İslamiyet sonrası Türk edebiyatında cenknameler estetik bir ihtiyacı karşılamanın ötesinde Türklerin birlikte yaşama duygusu ile gazi-dervişler arasındaki motivasyonu diri tutan, adalet ve erdem gibi kavramları kolektif bilince yerleştiren stratejik metinler olmuştur. Bu gelenek içerisinde, kaynağı Türk tarihine dayanmamasına rağmen millî unsurlarla harmanlanarak geniş kitlelere ulaşan ve alp tipinden izler taşıyan Hz. Ali cenknameleri, halkın ahlak ve adalet anlayışını şekillendiren ve İslamiyet öncesi kahramanlık kodlarını yeni bir inanç sistemiyle sentezleyen bir yapıya sahiptir.

Hz. Ali cenknamelerinin halk arasında gördüğü ilgiyi, yüzyıllar boyunca yapılan istinsahlardan ve mecmua derlemelerinden anlamak mümkündür. Bu ilginin somut bir örneği olan ve Muhammed bin Ahmed tarafından derlenen Millî Kütüphane 06 HK 3768 numaralı hikâye mecmuasındaki *Gazâvat-ı Hazret-i Alî* adlı cenkname, bu çalışmanın inceleme nesnesini oluşturmaktadır. Söz konusu cenkname, Hz. Ali'nin Mukasfer'e yardım etmek için Hâverân şahı Katûl'la giriştiği mücadeleyi merkeze alır. Anlatı, kılık değiştirerek düşman içine sızma veya kimliğini gizleyerek rakibiyle karşılaşma gibi geleneksel motifleri işlese de olay örgüsü bakımından özgün bir yapıya sahiptir. Hz. Ali'nin lider ve bilge kişiliğinin öne çıktığı bu mücadelede sahabeler, Zülfikar, Düldül ve Kanber de ona eşlik eder.

Hz. Ali, halk anlatılarında sahip olduğu mitik kimliğiyle kolektif bilinçte derin izler bırakmış bir kahraman modeli sunmaktadır. Kolektif bilinçdışında üretilen ve toplumsal bellekte yaşatılan bu kahraman figürü, doğumundan olgunluğa uzanan süreçte olağanüstü deneyimlerle şekillenen bir yolculuk geçirir ve topluma örnek teşkil eden bir model hâline gelir. Hz. Ali cenknameleri ve bu cenknamelerde ayrı ayrı olarak anlatılan mücadeleler, yolculuk serüveninin birer parçalarıdır. Joseph Campbell'ın *Kahramanın Sonsuz Yolculuğu* olarak

* Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Uluborlu Selahattin Karasoy MYO, inangumus@isparta.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6124-8881

tanımladığı monomit modeli, Hz. Ali gibi kahramanların bu mitik sürecini evrensel bağlamda yorumlayabilmek için önemli bir araç sunmaktadır. Bu çalışmada yukarıda tanıtımı yapılan cenkname metni, Campbell'ın modelindeki aşamalar dikkate alınarak incelenmektedir.

Anahtar sözcükler: cenkname, anlatı, monomit, kahramanın yolculuğu

THE HERO'S JOURNEY IN THE CENKNAMES OF ʿALİ: THE CASE OF *GAZÂVAT-I HAZRET-İ ʿALÎ* (MK 06 HK 3768)

In post-Islamic Turkish literature, cenknames functioned not merely as texts fulfilling aesthetic needs but also as strategic narratives that sustained the spirit of coexistence among Turks, reinforced the motivation of gazi-dervishes, and embedded concepts such as justice and virtue into the collective consciousness. Within this tradition, although their origins do not directly stem from Turkish history, the cenknames of ʿAlî-enriched with national elements and bearing traces of the *alp* type-reached wide audiences. These narratives shaped the public's understanding of morality and justice while synthesizing pre-Islamic heroic codes with a new religious framework.

The popularity of ʿAlî cenknames among the people can be observed through the numerous manuscript copies and compilations produced over centuries. A concrete example of this interest is the cenk-nāme titled *Gazâvat-ı Hazret-i ʿAlî*, found in the story collection numbered 06 HK 3768 in the National Library, compiled by Muhammad b. Ahmed, which constitutes the subject of this study. This narrative centers on ʿAlî's struggle against Katûl, the ruler of Hâverân, undertaken to assist Mukasfer. Although the text incorporates traditional motifs such as disguise and infiltration into enemy territory, it presents a distinctive plot structure. In this struggle, where ʿAlî's leadership and wisdom are foregrounded, companions, as well as Zulfiqar, Duldul, and Qanbar, accompany him.

With his mythic identity in folk narratives, ʿAlî represents a heroic model that has left deep traces in the collective consciousness. This figure, produced within the collective unconscious and preserved in social memory, undergoes a journey shaped by extraordinary experiences from birth to maturity, ultimately becoming an exemplary model for society. The cenknames of ʿAlî and the individual battles narrated within them constitute segments of this broader journey. Joseph Campbell's monomyth model, defined as *The Hero with a Thousand Faces*, provides an important framework for interpreting this mythic

process of heroes like ʿAlî within a universal context. In this study, the aforementioned cenk-nāme is analyzed in light of the stages outlined in Campbell's model.

Keywords: cenkname, narrative, monomyth, hero's journey.

The Program of Appropriating the European Literary Development Paradigm in The İntellectual Relations Between Ali Bey Huseynzadeh And Abdullah Cevdet: The Publicatıon of William Shakespeare's Julıus Caesar in The Fuyuzat Magazıne (1906-1907)

INJİ NAJAFOVA*

A. Cevdet, who was expelled from his homeland for his political statements and activities, took refuge in Europe and continued his career there as well.

A. Cevdet was close friends with A. Huseynzadeh when they were young. It is obvious from the content of his numerous letters to his friend that the author lists examples that he has translated from European literature and offers Huseynzadeh to publish his works translated from European literature, especially Shakespeare's works, in Fuyuzat magazine.

A. Huseynzadeh was more imperturbable and followed more systematic programm on europeanization in comparison to A. Cevdet. However, A. Cevdet is a person who is in a hurry to move towards Europeanization and is eager to take bigger steps in this direction. Therefore, his writings and letters are full of more exuberant and exaggerated pathos.

In addition to translated works, lyrical poems and articles by A. Cevdet are published in Fuyuat magazine as well. The article Shakespeare's Jules Caesar contains the poet's detailed ideas and views on Shakespeare. He tried to substantiate his personal thoughts by quoting from the opinions of European literary critics of this time. This article focuses on A. Cevdet's admirable thoughts on Shakespeare.

* Western Caspian University, School of Philology and Translation, Department of Azerbaijani Language and Literature Baku, Azerbaijan, ORCID ID: htts://orcid.org/0009-0006-5849-827X

Keywords: Fuyuzat magazine, A. Cevdet, W. Shakespeare, the role of translation in Europeanization.

ALİ BEY HÜSEYİNZADE VE ABDULLAH CEVDET İLİŞKİLERİNDE DOĞU'NUN AVRUPA EDEBİ GELİŞİM KONSEPTİNDEN YARARLANMA PROGRAMI – W. SHAKESPEARE'İN "JÜL SEZAR" TRAJEDİSİNİN "FÜYUZAT" DERGİSİNDE (1906-1907) YAYIMLANMASI

Siyasi beyanları ve faaliyetleri nedeniyle kendi vatanından uzaklaştırılan Abdullah Cevdet, Avrupa'ya sığınmış ve orada da faaliyetlerini sürdürmüştür.

Abdullah Cevdet, Ali Bey Hüseynzade ile daha gençlik yıllarından itibaren yakın dostluk ilişkisi içerisindeydi. Dostuna gönderdiği çok sayıdaki mektubun içeriğinden anlaşıldığı üzere, yazar Avrupa edebiyatından çevirdiği örnekleri sıralamakta ve Ali Bey Hüseynzade'ye Avrupa edebiyatından çevirdiği eserlerin, özellikle de W. Shakespeare'in piyeslerinin "Füyuzat" dergisinde yayımlanmasını önermektedir.

Ali Bey Hüseynzade, Abdullah Cevdet ile kıyaslandığında Avrupalılaşma yolunda daha temkinli, oldukça sistemli bir program izliyordu. Abdullah Cevdet ise Avrupalılaşma konusunda daha aceleci, bu yönde daha büyük adımlarla ilerlemeye hevesli bir şahsiyetti. Bu nedenle onun yazıları ve mektupları daha coşkulu ve ifrata varılmış bir üslup izliyor.

"Füyuzat" dergisinde Abdullah Cevdet'in çeviri eserlerinin yanı sıra lirik şiirleri ve makalesi de yayımlanmıştır. Ona ait "Shakespeare 'Jül Sezar'" adlı makalede şairin W. Shakespeare hakkındaki ayrıntılı görüşleri yer almaktadır. Dönemin Avrupalı edebiyat araştırmacılarının düşüncelerinden alıntılar yaparak kendi fikirlerini dayanak göstermeğe çalışır. Bu makalede esas olarak Abdullah Cevdet'in W. Shakespeare'e duyduğu hayranlık dolu düşüncelerine ışık tutulmuştur.

Anahtar sözcükler: *Füyuzat* dergisi, Abdullah Cevdet, W. Shakespeare, Avrupalılaşmada çevirinin rolü.

Alevilikte Dedelik Kurumunun Hukuki İşlevleri ve Toplumsal Düzenin Tesisi

ARŞ. GÖR. DR. İSKENDER KORKMAZ*

Bu çalışma, geleneksel Alevi-Bektaşi toplumsal yapısında inanç önderi olarak kabul edilen dedelik kurumunun, toplumsal barışı ve adaleti sağlama noktasındaki hukuki rollerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Modern hukuk sistemlerinden farklı olarak "rızalık" esasına dayanan bu yapı, bireyler arası ilişkilerin düzenlenmesinde ahlaki ve vicdani sorumluluklar üzerine inşa edilmiştir. Bu yönüyle dedelik kurumu, tarihsel süreç içerisinde özellikle kırsal topluluklarda devletin resmi yargı mekanizmalarına alternatif ya da onları tamamlayıcı bir geleneksel hukuk sistemi olarak işlev görmüştür. Çalışma kapsamında öncelikle "Görgü Cemi" ve "Dara Çekilme" pratikleri ele alınmakta olup bu ritüeller, bireyin topluluk önünde kendini sorguladığı ve hesap verdiği toplumsal yargılama süreçleri olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, cem ritüellerinin bir ibadet olmanın ötesinde toplumsal düzeni sağlayan hukuk düzenini sağlayan bir yapı olduğu ileri sürülmektedir. Dedelerin uyuşmazlık çözümündeki hakemlik rolü ise miras paylaşımı, ticari anlaşmazlıklar ve aile içi sorunlar gibi medeni hukuk kapsamına giren meseleler çerçevesinde incelenmektedir. Bu süreçte dedeler, yazılı hukuk kurallarından ziyade örf, gelenek ve toplumsal uzlaşıyı esas alan bir karar verme mekanizması işletmektedir. Ayrıca, sistemin en ağır yaptırımı olan "düşkünlük" kurumu, bireyin toplumsal çevreden dışlanması anlamına gelen güçlü bir sosyal yaptırım olarak ele alınmakta ve modern ceza hukukundaki yaptırımlarla karşılaştırmalı bir perspektifte değerlendirilmektedir. Bunun yanı sıra "kul hakkı" anlayışı, adaletin tesisinde merkezi bir ilke olarak öne çıkarken; "musahiplik" kurumu ise bireyler arası sorumluluğu pekiştirerek toplumsal denetimi içselleştirilmiş bir otokontrol mekanizmasına dönüştürmektedir. Sonuç olarak dedelik kurumu, sözlü geleneğe dayalı hukuk normlarını işleten, toplumsal uyumu rızalık temelinde kuran ve bireysel davranışları toplumsal bilinç aracılığıyla düzenleyen özgün bir adalet anlayışını temsil etmektedir. Bu

* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Hacı Bektaş Veli Araştırma ve Uygulama Enstitüsü. e-posta: iskenderkorkmaz@nevsehir.edu.tr ORCID ID: 0000-0003-3270-681X

çalışma, Alevilikte dedelik kurumunun hukuki boyutunu; toplumsal denetim mekanizması olan görgü, yargılama usulünü temsil eden dar ve yaptırım sistemi niteliğindeki düşkünlük cemleri üzerinden analiz etmektedir.

Anahtar sözcükler: dedelik kurumu, geleneksel hukuk, rızalık, düşkünlük, görgü cemi, toplumsal denetim.

THE LEGAL FUNCTIONS OF THE DEDE INSTITUTION IN ALEVISM AND THE ESTABLISHMENT OF SOCIAL ORDER

This study aims to analyze the legal roles of the Dede institution, considered a religious leader in the traditional Alevi-Bektashi social structure, in ensuring social peace and justice. Unlike modern legal systems, this structure, based on the principle of "consent," is built upon moral and conscientious responsibilities in regulating interpersonal relationships. In this respect, the Dede institution has functioned as a traditional legal system, particularly in rural communities, as an alternative to or complement to the state's official judicial mechanisms throughout history. The study primarily examines the practices of "Görgü Cemi" and "Dara Çekilme", considering these rituals as social judgment processes in which the individual questions and is held accountable before the community. In this context, it is argued that the Cem rituals are more than just a form of worship; they are a structure that establishes a legal order that ensures social order. The role of Dedes as arbitrators in dispute resolution is examined within the framework of civil law issues such as inheritance sharing, commercial disputes, and family problems. In this process, the elders operate a decision-making mechanism based on custom, tradition, and social consensus rather than written legal rules. Furthermore, the institution of "düşkünlük" (exclusion from society), the most severe sanction in the system, is considered a powerful social sanction signifying the exclusion of an individual from their social environment, and is evaluated from a comparative perspective with sanctions in modern criminal law. In addition, the concept of "kul hakkı" (rights of the individual) stands out as a central principle in establishing justice, while the institution of "musahiplik" (spiritual brotherhood) reinforces responsibility between individuals, transforming social control into an internalized self-control mechanism. In conclusion, the institution of the elder represents a unique understanding of justice that operates on legal norms based on oral tradition, establishes social harmony on the basis of consent, and regulates individual behavior through social consciousness. This study analyzes the legal dimension of the elder institution in Alevism through the social control

mechanism of etiquette (görgü), the procedure of judgment (dar), and the düşkünlük ceremony (düşkünlük) as a system of sanctions.

Keywords: elder ınstitution, traditional law, consent, düşkünlük, etiquette ceremony, social control.

Müphemin Pragmatiği: Yazgısal bir Edim olarak Rus Dili Dünyasında Avos Söylemi

ÖĞR. DÖR. KADİR YÜCEL*

Bu çalışma, Rus kültür kodları arasında anlamsal ve edimsel özgüllüğü bakımından içkin, çetrefilli doğası gereği diğer söylemlerden ayrışan, başka dillere hem tek başına, bağımsız bir biçim hem de sözcelemselliğinin çok katmanlılığı nedeniyle çevrimi güç kavramlardan biri olan Avos (авось) sözcüğünü edim bilimsel bir düzlemde incelemeyi amaçlamaktadır. Köken bakımından Eski Rusçadaki a "aha" ve ose "işte" yapıları yoluyla bileşik bir türemeyle Rusçada yer edinmiş kavram, zamanla eylem açısından Rus kolektif bilincinde rasyonel planlamanın sağlanamayıp öngörüsel kapsamda konuşura fayda vermeyerek son bulduğu ve belirsizliğin başladığı noktada devreye giren işlevsellik çerçevesinde bir "umut belirtecine" dönüşmüştür. Bildirinin kapsamında, tarihsel gelişimi ele alındıktan sonra, avos söylemi, sadece pasif bir bekleyiş değil, konuşucunun belirsizliğe karşı takındığı aktif bir tutum bağlamında gerçekleşen "yazgısal bir edim" (fatalistic act) olarak tanımlanmaktadır. Çalışmada, kavramın Rus yazgıcılığı içindeki yeri, D. Carbaugh tarafından geliştirilen "Kültürel Söylem Analizi" (Cultural Discourse Analysis) yöntemiyle irdelenirken; bu sözcükten türeyen deyimsel yapılar ve bunların Türkçedeki yakın anlamlı kültürel eş değerleri (kısmet, hayırlısı vb.) edim bilimi çerçevesinde ele alınacaktır. Ayrıca, seçili edebi metinlerden alıntılanmış örneklerle avos kavramının belirsizlikle olan ilişkisi ve Rus dili dünyasındaki pragmatik işlevi ortaya konulacaktır. Bildiride öne sürülecek açımlama, bir dil biriminin nasıl bir dünya görüşüne ve davranış modeline dönüştüğünü, kavramın sözcelemsellik perspektifiyle sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar sözcükler: avos, kültürel söylem analizi, D. Carbaugh, edim bilimi, sözcelemsellik.

*Selçuk Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, kadir.yucel@selcuk.edu.tr, ORCID: 0009-0008-8137-7163

THE PRAGMATICS OF AMBIGUITY: AVOS DISCOURSE IN THE RUSSIAN LINGUISTIC WORLDVIEW AS A FATALISTIC ACT

This study aims to examine the term Avos (авось) within a pragmatic framework, as one of the most challenging concepts to translate due to its semantic and performative specificity among Russian cultural codes, its complex multilayered enunciativity, and its distinct nature from other discourses. Originating from the compound derivation of the Old Russian structures a ("hah") and ose ("lo/behold"), this concept has evolved over time within the Russian collective consciousness into a "marker of hope," functioning at the point where rational planning ceases to be effective and ambiguity begins. Within the scope of this paper, following an overview of its historical development, the Avos discourse is defined not merely as a passive state of waiting, but as an active stance taken by the speaker against uncertainty—namely, a "fatalistic act". By employing the "Cultural Discourse Analysis" method developed by D. Carbaugh, the study investigates the place of this concept within Russian fatalism. Furthermore, idiomatic structures derived from this word and their culturally equivalent counterparts in Turkish (kısmet, hayırlısı, etc.) are analyzed through a pragmatic lens. Through examples selected from literary texts, the relationship between Avos and ambiguity, as well as its pragmatic function in the Russian linguistic worldview, is demonstrated. The analysis proposed in this study intends to present, through the perspective of enunciativity, how a linguistic unit transforms into a worldview and a behavioral model.

Keywords: avos, cultural discourse analysis, d. Carbaugh, pragmatics, enunciation.

François Rastier'nin Metin Anlabilim Kuramı Çerçevesinde *Leylâ ve Mecnûn* ile *Dune*'da İzotopik Yapılar

PROF. DR. KADRİYE YILMAZ*

Bu bildiride Fuzûlî'nin Leylâ vü Mecnûn mesnevisi ile popüler bilimkurgu edebiyatının temel metinlerinden Frank Herbert'in (ö. 1986) Dune romanı (1965), François Rastier'in yorumlayıcı metin anlambilimi (sémantique textuelle interprétative) kuramı ekseninde incelenmektedir.

Fuzûlî'nin Leylâ vü Mecnûn mesnevisi, Necd'de VII. yüzyılda Kays ile Leylâ'nın yaşadığı aşka dayandırılır. Olaylar sözlü kültür ortamında farklı rivâyetler ve menkıbevî unsurlarla genişleyerek X. yüzyılda Kitâbü'l-Egānî'de yazılı forma kavuşmuştur. İlk defa Farsça'da Nizâmî tarafından mesnevi biçimi ile edebî dile taşınan metin, aynı konuyu işleyen pek çok şair için model olur (yazılış 1188). Yaklaşık 350 yıl sonra Fuzûlî, Bağdat'ta Türkçe olarak yazdığı eserinde Nizâmî'nin metnini esas almakla birlikte kurgu ve teknikte özgünlüğü yakalamayı başarır (yazılış 1535).

Mesnevide Arap kabile reisinin oğlu olan Kays'ın doğumu, mektepte Leylâ'yla karşılaşması, âşık olmaları, uzun süre ayrı kalmalarının ardından Kays'ın çöle gitmesi, "Mecnûn"a dönüşümü, babasının ölümü, Leylâ ile yeniden karşılaşmaları ve Leylâ'nın hastalanıp ailesinin yanında ölümü konu edilmektedir.

Dune'da Dük Leto Atreides'in çöllerle kaplı bir gezegen olan Dune'un (Arrakis) yönetimini devralması, bir ihânet sonucu öldürülmesi, oğlu Paul Atreides ile annesi Lady Jessica'nın Fremenlere sığınarak kurtulmalarının ardından Paul'ün Chani ile yaşadığı aşk ve hânedanlık mücadelelerine girmesi konu edilmektedir.

François Rastier'nin metni dilsel bir tabaka ile sınırlamadığı söylemlere ve korpusa kadar genişleyen yaklaşımı, farklı dönem, tür ve kültürlere ait anlatıların ortak anlambilimsel zeminde değerlendirilmesine imkân tanıdığından mesnevinin ve romanın incelemesi için yorumlayıcı metin anlambilimi kuramı esas alınmıştır.

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalı, kadriyeyilmaz@sdu.edu.tr

Araştırmanın temel amacı, her iki eserde belirginleşen izotopik yapıları (anlambirimcik tekrarı) ortaya koymak ve bunları Rastier'nin tematik, diyalektik, diyalojik ve taktik bileşenleri çerçevesinde yorumlamaktır. Bu bağlamda Leylâ vü Mecnûn ile Dune'da "çöl", "aşk" ve "aşkınlık" semlerinin, ortak izotopi ağları oluşturduğu gösterilmiştir.

Rastier'in metin anlam bilimi açısından çöl, her iki metinde de yalnızca fiziksel bir mekân değil, bir semantik yoğunlaşma alanıdır. Dune'da çöl; siyasî mücadele, sınanma ve yeniden doğuşun mekânı olarak işlev görürken Leylâ vü Mecnûn'da aşkın, yalnızlaşmanın ve hakikate yönelişin alanı olarak karşımıza çıkar. Buna göre ortak izotopinin, farklı kültürel ve türsel bağlamlarda farklı sem molekülleri aracılığıyla genişlediği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak araştırmamız klasik bir mesnevi ile modern bir bilimkurgu romanını, Rastier'nin yorumlayıcı metin anlambilimi çerçevesinde karşılaştırılabilir semantik yapılara, hatta ortak izotopilere sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda metin anlam bilimi, yalnızca metin içi anlam ilişkilerini değil, aynı zamanda zamanlar ve kültürler arası bağlantıları görünür kılan bir yöntem olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar sözcükler: Leylâ vü Mecnûn, Dune, izotopi, sem, çöl.

ISOTOPIC STRUCTURES IN FUZULI'S LAYLA AND MAJNUN AND FRANK HERBERT'S DUNE WITHIN THE FRAMEWORK OF FRANÇOIS RASTIER'S INTERPRETIVE TEXTUAL SEMANTICS

This paper examines Fuzûlî's masnavi Layla and Majnun together with one of the major texts of popular science fiction literature, Frank Herbert's Dune (1965), within the framework of François Rastier's interpretive textual semantics (sémantique textuelle interprétative).

Fuzûlî's Layla and Majnun is based on the love between Qays and Layla, believed to have taken place in Najd during the seventh century. These events gradually expanded through various oral narratives and legendary elements, eventually taking written form in the tenth century in Kitâbü'l-Egānî. The story was first transformed into a literary masnavi in Persian by Nizâmî Gencevî (1188) and subsequently became a model text for many poets dealing with the same subject. Approximately 350 years later, Fuzûlî, while taking Nizâmî's work as his basis, achieved originality in narrative structure and technique in his Turkish version written in Baghdad (1535).

The masnavi narrates the birth of Qays, the son of an Arab tribal leader, his encounter with Layla at school, their falling in love, their long separation, Qays's withdrawal into the desert and transformation into "Majnun," the death of his father, the lovers' reunion, and finally Layla's illness and death beside her family.

In Dune, the narrative centers on Duke Leto Atreides' assumption of rule over the desert planet Dune (Arrakis), his murder as the result of betrayal, the escape of his son Paul Atreides and Lady Jessica among the Fremen, and Paul's love for Chani together with his involvement in dynastic struggles.

Since François Rastier's approach extends beyond a merely linguistic layer toward discourse and corpus analysis, enabling narratives from different periods, genres, and cultures to be evaluated on a common semantic ground, interpretive textual semantics has been adopted as the theoretical framework for the analysis of both the masnavi and the novel.

The main objective of the study is to identify the isotopic structures (the repetition of semes) that become prominent in both works and to interpret them within Rastier's thematic, dialectical, dialogical, and tactical components. In this respect, the semes of "desert," "love," and "transcendence" are shown to establish common isotopic networks in both Layla and Majnun and Dune.

From the perspective of Rastier's textual semantics, the desert in both texts functions not merely as a physical setting but as a field of semantic intensification. In Dune, the desert operates as a space of political struggle, trial, and rebirth, whereas in Layla and Majnun it emerges as the domain of love, solitude, and the pursuit of truth. Accordingly, the study demonstrates that a shared isotopy expands through different seme molecules within distinct cultural and generic contexts.

In conclusion, the study reveals that a classical masnavi and a modern science fiction novel possess comparable semantic structures—and even shared isotopies—within the framework of Rastier's interpretive text semantics. In this sense, textual semantics is evaluated not only as a method for revealing intratextual meaning relations, but also as an approach capable of making visible transhistorical and transcultural connections.

Keywords: Leylâ vü Mecnûn, Dune, corpus, isotopy, desert.

Â'mâk-ı Hayâl'de Hetorotopik Mekânlar

DR. ÖĞRETİM ÜYESİ KAĞAN GARİPER*

Filibeli Ahmed Hilmi tarafından kaleme alınan *Â'mâk-ı Hayâl,* kurgusal düzlemde materyalist dünya ile metafizik felsefenin yarattığı bir çatışma ve gerilim alanı kurar. Bu çatışmanın izleri mekânsal bağlamda kimi alanlarda belirginleşir. *Â'mâk-ı Hayâl*'de materyalist dünya algısıyla hayata bakan ve şüpheye düşen Raci karakterinin, Aynalı Baba'nın yol göstericiliğiyle çıktığı hakikat arayışında metafizik mekânlar kadar gerçek mekânların seçimi de dikkat çekicidir. Eserde hareketin -hayal âlemine yapılan yolculukların- başlangıç noktasının mezarlık olması, sınır mekânın seçimini; hayal ile gerçeğin iç içe geçişi ise mekânda zamanın birikmesi/yığılmasını ortaya koyar. Bu bağlamda, *Â'mâk-ı Hayâl*'de yer alan; kendine ait kuralları olan, diğer mekânlara göre farklı işleyen, gerçek ve geçici mekânların kullanışı da göze çarpar. Öte yandan geleneksel toplumdaki mekân algısı ile yeniliği önceleyen toplumların mekânlara verdiği değer; aynı mekânlara zamanla farklı anlamların yüklenmesi, sapma ve geçiş mekânlarının sık kullanılması gibi farklı birçok kurgusal yapı; eserde mekânlara yüklenen işlevlerin göstergesidir. Mekâna yüklenen bu işlevlerin çözümünde ise Michel Foucault'nun heterotopya kavramının kullanılması söz konusu eserin hem anlaşılması hem de çözümlenmesi noktasında yardımcı olacaktır. Çünkü heterotopyalar, her toplumda ve gerçekte var olan fakat sosyolojik olarak buralara tersten ayna tutan alanları; başka bir ifadeyle öteki mekânları anlamlandırmada veriler sunar. Bu çalışmada Michel Foucault'nun heterotopya kavramı merkeze alınarak *Â'mâk-ı Hayâl*'de mekân çözümlemesi yapılacaktır.

Anahtar sözcükler: Filibeli Ahmed Hilmi, *Â'mâk-ı Hayâl,* Michel Foucault, mekân, heterotopya.

HETEROTOPIC SPACES IN *A'MAK-I HAYAL*

Written by Ahmed Hilmi Filibeli, *A'mâk-ı Hayâl* establishes a conflict and tension between the materialistic world and the metaphysical realm on a

* Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı. ORC ID: 0000-0001-6204-3039 E-posta: kgariper@erbakan.edu.tr

fictional level. Traces of this conflict become evident in certain areas within the spatial context. In *A'mâk-ı Hayâl,* the choice of both metaphysical and real spaces is noteworthy in the search for truth undertaken by the character Raci, who views life through a materialistic worldview and falls into doubt, under the guidance of Aynalı Baba. The fact that the starting point of the movement- the journeys into the realm of imagination- is the cemetery reveals the choice of boundary space; the intertwining of imagination and reality reveals the accumulation/pile-up of time in space. In this context, the use of real and temporary spaces in *A'mâk-ı Hayâl,* which have their own rules and function differently from other spaces, is also striking. On the other hand, the difference in the perception of space in traditional societies and the value given to spaces by societies prioritizing innovation; the attribution of different meanings to the same spaces over time; and the frequent use of deviant and transitional spaces, among many other fictional structures, are indicators of the functions assigned to spaces in the work. The use of Michel Foucault's concept of heterotopia in understanding and analyzing these functions assigned to space will be helpful in both comprehending and interpreting the work. This is because heterotopias provide data for understanding spaces that exist in every society and in reality, but sociologically reflect these spaces in reverse; in other words, they offer insights into other spaces. This study will analyze space in *Â'mâk-ı Hayâl* by focusing on Michel Foucault's concept of heterotopia.

Keywords: Filibeli Ahmed Hilmi, *Â'mâk-ı Hayâl*, Michel Foucault, space, heterotopia.

Göstergebilimde Temel Yapı Çözümlemesinde Mantık ve Göstergebilimsel Dörtgen İlişkileri

PROF. DR. KÂMİL İŞERİ*
DR. ÖĞR. ÜYESİ ESRA AYDIN*

Göstergebilim her türde anlam taşıyan göstergelerin çözümlemesinde bir örnekçe sunmaktadır. Bunun için yüzeyden derine üç anlamsal katergori önermektedir: *Söylem Düzeyi, Anlatı Düzeyi ve Temel Düzey*. Bu bildiride amaç, göstergebilimsel dörtgen ile mantıktaki karşıtlık karesi arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır. Her iki düzenek, yalnızca biçimsel bakımdan birbirine benzeyen iki şema değildir. Kuramsal düzeyde mantıktaki önermelerin doğruluk ilişkileri; göstergebilimde anlamsal ilişkileri çözümlemektedir. Bu çerçevede göstergebilimsel dörtgen, klasik doğruluk/karşıtlık karesinin basit bir tekrarından çok *Karşıtlık, Çelişkinlik ve İçerme* bağıntılarıyla anlam ilişkileri düzlemine taşıyan kuramsal araç olarak ortaya çıkmaktadır. Başka bir söyleyişle, mantıkta önermeler arasında kurulan bağların görsel topolojisi, göstergebilimde kavramlar ve değerler arasında işleyen anlam çözümleme aracına dönüşmektedir. Bu nedenle iki yapı arasındaki ilişkiyi özdeşlik üzerinden değil, yapısal ve işlevsel dönüşüm üzerinden değerlendirmek gerekir.

Bu bildiride. klasik karşıtlık karesinin mantıksal statüsünden bahsedilerek Greimas ve Rastier'in göstergebilimsel dörtgeni nasıl kurdukları, hangi mantıksal olanaklardan yararlandıkları ve bu modelin dilbilim, metindilbilim ile söylem çözümlemesi bakımından ne tür açıklayıcı sonuçlar ürettiği tartışılacaktır. Bu durum, iki modelin şekilsel benzerliğini göstermekten çok, aynı ilişkisel geometrinin farklı nesneler üzerinde nasıl işlediğini ortaya koymayı sağlayacaktır. Böylelikle yazınsal bir metinde anlamın nasıl ve hangi aşamalardan geçerek söylem boyutuna ulaştığı örneklerle ortaya konmaya çalışılacaktır.

* Dokuz Eylül Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Dilbilimi Bölümü, Genel Dil Bilimi Anabilim Dalı, kamiliseri@gmail.com
* Kocaeli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, esra.aydin@kocaeli.edu.tr

Mantıktaki karşıtlık karesi ile göstergebilimsel dörtgen aynı görünen şematik yapıya sahip olmakla birlikte, aynı çözümleme nesnesi üzerinde işlememektedir. Mantıkta çözümleme nesnesi önermedir; dolayısıyla doğruluk değeri taşıyan dilsel yapıların birbirleriyle kurdukları bağıntılar incelenir. Buna karşılık göstergebilimde çözümleme nesnesi çoğu durumda önerme değil, kavram, değer, anlamsal konum ya da kültürel kutuplaşmadır. Bu nedenle, söz konusu iki şema arasındaki ilişkinin anlaşılabilmesi için, şeklin sabit kalmasına karşılık nesnenin değiştiğini özellikle vurgulamak gerekir.

Klasik mantığın sorduğu soru, hangi önermenin hangi önerme ile bağdaşacağı, hangisiyle çelişeceği ve hangisini gerektireceği sorusudur. Göstergebilim ise başka bir soru sorar: belirli bir anlam değeri hangi karşıtlık ekseninde kurulmaktadır; hangi olumsuz alanları devreye sokmakta, hangi ara konumları örtük biçimde üretmekte ya da bastırmaktadır? Buradan hareketle mantıktaki kare, önermenin doğruluk değerini; göstergebilimsel dörtgen ise anlam değerini görünür kılar. Çünkü mantıkta teknik bir ilişki olarak işleyen ayrımlar, göstergebilimde doğrudan yorumlayıcı bir değer kazanır. Aynı geometrik şekil, farklı ontoloji ve farklı yorumla yeniden anlamlandırılmaktadır. Bu durum her türde metnin anlamının inşası konusunda göstergebilimsel dörtgenin nasıl işlediği ortaya konacaktır.

Anahtar sözcükler: göstergebilimsel kare, derin yapı, mantık.

LOGIC AND THE RELATIONS OF THE SEMIOTIC SQUARE IN DEEP STRUCTURE ANALYSIS IN SEMIOTICS

Semiotics offers three semantic categories from surface to depth; the Discursive Level, the Narrative Level, and the Deep Level. This paper sets out the relationship between the semiotic square and the logical square of opposition. The two are not merely formally similar schemas; the truth relations among propositions in logic correspond to the semantic relations analyzed in semiotics. The semiotic square emerges not as a repetition of the classical square but as a theoretical instrument carrying those relations onto the plane of meaning through contrariety, contradiction, and implication. Their relationship must be assessed through structural and functional transformation rather than identity.

The paper discusses how Greimas and Rastier construct the semiotic square, which logical possibilities they draw upon, and what explanatory results it produces for linguistics, text linguistics, and discourse analysis. The aim is to

show how the same relational geometry operates upon different objects, illustrating how meaning in a literary text reaches the discursive dimension.

Though sharing the same schematic structure, the two squares do not operate upon the same object. In logic the object is the proposition, and relations among structures bearing truth value are examined. In semiotics it is usually a concept, value, semantic position, or cultural polarization. The form remains constant; the object changes.

Classical logic asks which proposition is compatible with, contradicts, or entails which. Semiotics asks a different question: along which axis is a value of meaning constituted; which negative domains does it activate, which intermediate positions does it produce or suppress? The logical square renders visible the truth value of the proposition; the semiotic square, the value of meaning. Technical relations in logic acquire in semiotics an interpretive value, and the figure is reinterpreted through a different ontology. The study shows how the semiotic square constructs meaning in texts of every kind.

Keywords: semiotic square, deep structure, logic.

Şiirde Karşı Ses Olarak Diyalog, Polemik ve Cevap Geleneğinin Bir Örneği: "Tevfik Fikret Bey'le Hasbihâl"

ARŞ. GÖR. DR. KEVSER SÖNMEZ*

Tevfik Fikret, hayatı boyunca statükoya karşı bir şair olarak tanınır. II. Abdülhamid saltanatı sonlanıncaya kadar saray ile mücadele halinde olan Fikret, Meşrutiyet ile birlikte İttihat ve Terakki'nin yönetimi devralmasından sonra da muhalif kimliğini sürdürür. Şahsi ve toplumsal hayatında gördüğü haksızlıklar karşısında öfkelenen şair, mevcut dönemi eleştirmek adına şiire sığınır. "Doksan Beşe Doğru" da bu tür şiirlerdendir. Eser, toplumsal çözülme, edilgenlik ve ahlaki çöküş karşısında karamsar bir gelecek tasavvuru kurar. Biçimsel olarak hitabet gücü yüksek, retorik açıdan yoğun yapısı, metni bir nutuk ve manifesto havasına sokar. Bu da eserin yalnızca estetik bir metin değil, aynı zamanda etik ve politik bir müdahale olarak kurgulandığını gösterir.

Fikret'in anılan şiirine bir cevap olarak Faik Ali Ozansoy tarafından kaleme alınan "Tevfik Fikret Bey'le Hasbihâl" şiiri, karşı ses, polemik ve diyalogun dikkat çekici bir örneğini oluşturur. Türk edebiyatında önemli yeri olan hasbihâl şiirleri, özellikle didaktik mesaj vermek isteyen şairlerin sıklıkla başvurdukları bir türdür ve yalnızca cevap verme değil, şiir içinde sohbet kurma geleneğini de temsil ederler. Faik Ali, şiiriyle Fikret'in karamsar tablosu karşısında bir diyalog alanı açarken şiir, soyut bir tartışma değil, iki şair arasında kurulmuş canlı bir konuşmaya dönüşür. Eserin amacı eleştirmek değil, ikna etmek, dengelemek ve karşı tarafı düşünmeye sevk etmektir. Bu tür şiirlerde dil genellikle daha konuşma tonuna yaklaşır; hitaplar, sorular, ünlemler ve içtenlik belirgindir. Okur, iki metin arasında gidip gelerek bir tür edebî tartışmaya tanıklık eder. Böylece şiir, tek sesli bir ifade olmaktan çıkar; çok sesli, tartışmacı ve ilişkisel bir yapıya bürünür. Kısacası hasbihâl şiirleri, Türk şiirinde polemik geleneğinin en zarif biçimlerinden biridir. Şair, sert fikir ayrılıklarını bile sohbet estetiği içinde kurar ve şiiri bir düşünce alışverişine dönüştürür.

* Pamukkale Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Denizli, e-posta: kevsers@pau.edu.tr.

Bu bildiride öncelikle şiirde hasbihâl üslubu üzerinde durulacak, devamında "Doksan Beşe Doğru" şiirine karşı argüman olması amacıyla kaleme alınan "Tevfik Fikret Bey'le Hasbihâl" şiiri incelenerek şair ve siyaset ilişkisinin edebiyata yansımalarına bakılacaktır.

Anahtar sözcükler: Hasbihâl, polemik, diyalog, Tevfik Fikret, Faik Ali Ozansoy, şair ve siyaset.

DIALOGUE, POLEMIC, AND THE TRADITION OF RESPONSE AS COUNTER-VOICE IN POETRY: AN EXAMPLE: "*TEVFİK FİKRET BEY'LE HASBİHÂL*"

Tevfik Fikret is recognized throughout his life as a poet who stood against the status quo. Having remained in conflict with the palace until the end of Abdülhamid II's reign, Fikret continued to maintain his oppositional identity even after İttihat ve Terakki assumed power following the declaration of the Second Constitutional Era. Provoked by the injustices he witnessed in both his personal and public life, the poet took refuge in poetry as a means of criticizing the era. "Doksan Beşe Doğru" is one such poem. The work constructs a pessimistic vision of the future in the face of social disintegration, passivity, and moral decay. Its formally elevated oratorical power and rhetorically dense structure lend the text the atmosphere of a speech and a manifesto, indicating that the work was conceived not merely as an aesthetic text but as an ethical and political intervention.

Written by Faik Ali Ozansoy as a response to the aforementioned poem, "Tevfik Fikret Bey'le Hasbihâl" constitutes a remarkable example of counter-voice, polemic, and dialogue. The *hasbihâl* poems, which hold a significant place in Turkish literature, are a form to which poets with didactic intentions have frequently turned; they represent not only the tradition of responding but also that of conducting a conversation within the poem itself. While Faik Ali opens a space for dialogue against Fikret's pessimistic tableau, the poem transforms from an abstract argument into a living conversation between two poets. The aim of the work is not to criticize but to persuade, to balance, and to prompt the other party to reflect. In such poems, language tends toward a more conversational tone; forms of address, questions, exclamations, and sincerity are all conspicuous. The reader moves back and forth between the two texts, bearing witness to a kind of literary debate. The poem thus ceases to be a monological expression and assumes a polyphonic, argumentative, and relational structure. In short, hasbihâl poems represent one of the most refined

forms of the polemical tradition in Turkish poetry. The poet constructs even sharp disagreements within an aesthetic of conversation, transforming the poem into an exchange of thought.

This paper will first examine the hasbihâl style in poetry, and will then analyze "Tevfik Fikret Bey'le Hasbihâl," written as a counter-argument to "Doksan Beşe Doğru," exploring the reflections of the poet–politics relationship in literature.

Keywords: Hasbihâl, polemic, dialogue, Tevfik Fikret, Faik Ali Ozansoy, poet and politics

Subordinate Complex Sentences with Predicate Clauses in the Language of Azerbaijani Folklore Materials

DR. KONUL DANZIYEVA*

The article deals with the types of predicate subordinate clauses used infrequently in the language of Azerbaijani folklore materials. Azerbaijani folklore materials are among our national artistic values that embody the existence and spiritual world of the people. One of the sentence structures widely used in the Azerbaijani language is the subordinate complex sentence. Subordinate complex sentences are syntactic units formed by the subordination of two or more clauses. One of the components of such sentences is grammatically independent, while the other depends on it. In subordinate complex sentences, the main clause forms the structural framework of the sentence and also expresses its overall content. The subordinate clause, on the other hand, is connected to the main clause and usually explains or clarifies one of its members.

In subordinate complex sentences, the subordinate clause is linked to the main clause through various means. According to the means of connection, subordinate complex sentences are classified as asyndetic, analytic, synthetic, and analytic-synthetic. The subordinate clause explains precisely this pronominal-pattern predicate. This feature is also confirmed by subordinate complex sentences with predicate clauses found in the language of folklore materials. In the second type of predicate subordinate clauses used in folklore materials, the subordinate clause precedes the main clause and is connected to it by various connective words. Thus, both types of predicate subordinate clauses are used infrequently in the language of folklore materials. This is likely due to the structural features of the sentence, as well as the fundamental function of the predicate in sentence formation.

* Doctor of Philosophy in Philology, Associate Professor, Lankaran State University, ORCID-0000 0002 1650 4778, denziyevakonul@gmail.com

Keywords: Azerbaijani language, Turkic languages, subordinate clause, folklore.

AZERBAYCAN FOLKLOR METİNLERİNİN DİLİNDE YÜKLEM YAN CÜMLELİ BAĞLI BİRLEŞİK CÜMLELER

Bu makalede, Azerbaycan folklor metinlerinin dilinde seyrek kullanılan yüklem yan cümlelerinin türleri ele alınmaktadır. Azerbaycan folklor metinleri, halkın varlığını ve manevi dünyasını yansıtan millî sanatsal değerlerimiz arasında yer alır. Azerbaycan dilinde yaygın olarak kullanılan cümle yapılarından biri bağlı birleşik cümledir. Bağlı birleşik cümleler, iki veya daha fazla cümlenin bağımlılık ilişkisiyle birleşmesi sonucu oluşan sentaktik birimlerdir. Bu tür cümlelerin bir bileşeni dilbilgisel olarak bağımsızken, diğeri ona bağlıdır. Bağlı birleşik cümlelerde ana cümle, cümlenin yapısal çerçevesini oluşturur ve aynı zamanda genel içeriğini ifade eder. Yan cümle ise ana cümleye bağlanır ve genellikle onun bir ögesini açıklar ya da belirginleştirir.

Bağlı birleşik cümlelerde yan cümle, ana cümleye çeşitli bağlama araçlarıyla bağlanır. Bağlantı araçlarına göre bu cümleler bağlaçsız, analitik, sentetik ve analitik-sentetik olarak sınıflandırılır. Yan cümle, özellikle zamir kalıplı bu tür yüklemi açıklamaktadır. Bu özellik, folklor metinlerinin dilinde yer alan yüklem yan cümleli bağlı birleşik cümlelerde de doğrulanmaktadır. Folklor metinlerinde kullanılan yüklem yan cümlelerinin ikinci türünde ise yan cümle, ana cümleden önce gelir ve çeşitli bağlayıcı kelimeler aracılığıyla ona bağlanır.

Böylece, yüklem yan cümlelerinin her iki türünün de folklor metinlerinin dilinde seyrek kullanıldığı görülmektedir. Bu durum muhtemelen cümlenin yapısal özellikleri ile birlikte, yüklemin cümle kuruluşundaki temel işleviyle açıklanabilir.

Anahtar sözcükler: Azerbaycan dili, Türk dilleri, yan cümle, folklor.

Bilimkurgu Klasiklerinde Çevirmenin Görünürlüğü: İthaki Yayınları Örneğinde Paratekstlerin İşlevi

ARŞ. GÖR. KÜBRA DEMİR*

Çalışmanın amacı, İthaki Yayınları tarafından yayımlanan Bilimkurgu Klasikleri dizisinde yer alan eserlerde çevirmenin önsözü, sunuş ve benzeri paratekstlerin işlevlerini inceleyerek söz konusu paratekstler aracılığıyla çevirmenin görünürlüğünün nasıl inşa edildiğini ve okurla kurulan ilişkinin hangi söylemsel stratejiler üzerinden şekillendiğini ortaya koymaktır. Kuramsal çerçeve, Gérard Genette'in paratekst kavramına ve Lawrence Venuti'nin çevirmenin görünürlüğü/görünmezliği yaklaşımına dayanmaktadır. Paratekstlerin, metnin alımlanmasını yönlendiren bir "eşik" işlevi gördüğü ve çeviri bağlamında çevirmenin sesini görünür kılan önemli araçlar sunduğu kabul edilmektedir. Çalışma, nitel bir araştırma olarak tasarlanmış olup Nisan 2026 tarihine kadar söz konusu diziden çıkan bütün eserler incelenmiş; çevirmeni tarafından kaleme alınarak orijinal metne eklendiği saptanan bütün eserler göz önüne alınarak veri havuzu oluşturulmuştur. Bu paratekstlerin incelenme yöntemi söylem analizidir. Analiz sürecinde çevirmenin kendini konumlandırma biçimi, kaynak metne ve yazara yönelik yorumları ile okura hitap etme stratejileri değerlendirilmektedir. Elde edilen bulguların, çevirmeni yalnızca "aracı" bir figür olmaktan çıkarak metnin yorumlanmasında aktif bir özne olarak konumlandığını ortaya koyması beklenmektedir. Bu yönüyle çalışma, çeviribilimde çevirmenin görünürlüğüne ilişkin tartışmalara katkı sunmayı ve Türkiye'deki popüler yayıncılık pratikleri bağlamında yan metinlerin rolünü yeniden değerlendirmeyi hedeflemektedir.

Anahtar sözcükler: paratekst, çevirmen görünürlüğü, çeviribilim, yan metin, bilimkurgu.

* Samsun Üniversitesi/İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Mütercim ve Tercümanlık Bölümü/İngilizce Mütercim ve Tercümanlık Anabilim Dalı, kubra.demir@samsun.edu.tr

THE VISIBILITY OF THE TRANSLATOR IN *BİLİMKURGU KLASİKLERİ:* THE FUNCTION OF PARATEXTS IN THE CASE OF *İTHAKİ YAYİNLARİ*

Abstract: The aim of this study is to examine the function of the translator's preface, introduction, and similar paratexts in the Works included in the *Bilimkurgu Klasikleri* (Science Fiction Classics) series published by one of the Türkiye's leading publishing houses İthaki Publishing. Thereby revealing how the translator's visibility is constructed through specific discursive strategies. The theoretical framework is based on Gérard Genette's concept of paratext and Lawrence Venuti's approach to the translator's visibility/invisibility. It is acknowledged that paratexts serve as a "threshold" that guides the reception of the text and provides important tools for making the translator's voice visible in the translation context. Designed as a qualitative study, the research examined all the books published in the series up to April 2026; a dataset was created by considering all Works identified as having been written by the translator and appended to the original text. The method used to analyze these paratexts is discourse analysis. During the analysis, the translator's self-positioning, their interpretations of the source text and the author, and their strategies for addressing the reader are evaluated. The findings are expected to demonstrate that the translator is positioned not merely as an "intermediary" figure but as an active subject in interpreting the text. In this regard, the study aims to contribute to the ongoing discussions in translation studies regarding the visibility of translators and to re-examine the role of paratexts within the context of popular publishing practices in Türkiye.

Keywords: paratexts, translator's visibility, translation studies, science fiction classics, publishing.

Kerbelâ'i Kazım Ordubadî'nin Kâtibi Olduğu Dilbilimine Ait El Yazmaları

ARŞ. GÖR. KÜBRA VELİYEVA*

Azerbaycan'ın yanı sıra Yakın ve Orta Doğu'nun bilim ve kültürünün incelenmesinde elyazmalarının önemli bir yeri vardır. Bu tür elyazmalarının toplanması, araştırılması, yayımlanması ve tanıtılması yönünde Azerbaycan Milli İlimler Akademisi (AMİA) Nahçıvan Bölümü Elyazmaları Fonu'nda önemli çalışmalar yapılmıştır. Fon'da korunan eserler arasında Arap dili gramerine ait hem elyazmaları hem de basılı kitaplar özel bir yer tutmaktadır. Bu örnekler içerisinde Kerbelâ'i Kazım ibn Kerbelâ'i Ağa Saleh Ordubadî'nin kâtibi olduğu "Sarfi-Mir" elyazması dikkat çekmektedir.

Sunumda, AMİA Nahçıvan Bölümü Elyazmaları Fonu'nda muhafaza edilen ve Kerbelâ'i Kazım Ordubadî'nin kâtipliğiyle yazılan "Sarfi-Mir", "Tasrif" ve "Avâmil" adlı elyazması koleksiyonu araştırmaya konu edilmiştir. Araştırma sırasında elyazmasının paleografik özellikleri, yapısı ve içeriği bilimsel temelde analiz edilmiştir. Elyazmasının Arap dili gramerinin temel alanları olan sarf ve nahiv ilimlerini kapsadığı belirlenmiştir. Her üç bölümün dil özellikleri, terminolojik yapısı ve açıklama yöntemleri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Elyazmasının paleografik özelliklerinin incelenmesi, kendi döneminin kitap kültürü, yazı tekniği ve hat sanatı hakkında belirli bir fikir oluşturmaktadır.

Yazarın ulaştığı sonuca göre bu elyazması araştırmacılar ve Arap dili öğrenenler için önemli ve değerli bir bilimsel kaynak olarak kabul edilebilir. Bununla birlikte eser, XIX. yüzyılda Nahçıvan'ın bilimsel ortamının seviyesi ve gelişim yönleri hakkında da kapsamlı bir bakış açısı oluşturması bakımından özel bir öneme sahiptir.

Anahtar sözcükler: elyazması, Arap dili, "Sarfi-Mir", "Tasrif", "Avâmil", Kerbelâ'i Kazım Ordubadî, Nahçıvan.

MANUSCRIPTS ON LINGUISTICS WRITTEN BY KARBALAI KAZIM ORDUBADI'S SCRIBE

* AMİA Nahçıvan Bölümü El Yazmaları Fonu, kubra.valiyeva@yahoo.com, Orcid: 0000-0001-5557-494X

Manuscripts play an important role in the study of the history of science and culture of Azerbaijan, as well as that of the Near and Middle East. Considerable work has been carried out in the Manuscripts Fund of the Nakhchivan Branch of Azerbaijan National Academy of Sciences (ANAS) regarding the collection, study, publication, and promotion of such manuscripts. Among the works preserved in the fund, manuscripts and printed books on Arabic grammar occupy a special place. Within these examples, the manuscript "Sarfi-Mir", written by the scribe of Karbalai Kazim ibn Karbalai Agha Saleh Ordubadi, attracts particular attention.

The report examines the manuscript collection titled "Sarfi-Mir", "Tasrif", and "Awamil", preserved in the Manuscripts Fund of the Nakhchivan Branch of ANAS and written under the scribal supervision of Karbalai Kazim Ordubadi. During the research, the paleographic features, structure, and content of the manuscript were analyzed on a scientific basis. It was determined that the manuscript covers the main branches of Arabic grammar, namely sarf (morphology) and nahw (syntax). The linguistic features, terminological structure, and methods of explanation of all three sections were comparatively studied. The analysis of the manuscript's paleographic features provides certain insights into the book culture, writing techniques, and calligraphic art of its period.

According to the author's conclusions, the manuscript can be considered an important and valuable scientific source for researchers and for those studying the Arabic language. At the same time, the work is also of particular significance in forming a comprehensive understanding of the level and developmental directions of the scientific environment of Nakhchivan in the 19th century.

Keywords: manuscript, Arabic language, "Sarfi-Mir", "Tasrif", "Awamil", Karbalai Kazim Ordubadi, Nakhchivan.

Nev'îzâde Atâyî'nin "Heft Han" Mesnevisinde Sembolik Sayılar ve Tasavvufi Düşünce

LALE HAYDAROVA*

Nizami Gencevi, Doğu edebiyatında derin felsefî ve manevî içeriğiyle öne çıkan "Hamse"'si aracılığıyla yalnızca Azerbaycan'da değil, bütün İslam medeniyetinin poetik düşünce yönünü belirleyen büyük bir sanatkâr olarak kabul edilmektedir. Onun "Heft Peyker" adlı mesnevisi, özellikle insanın manevî olgunluğa doğru gerçekleştirdiği yolculuğu semboller aracılığıyla ifade eden en yetkin eserlerden biri olarak değerlendirilmektedir. Nizâmî'nin bu eseri, sonraki yüzyıllarda pek çok klasik şair için estetik ve manevî bir ilham kaynağı olmuş, özellikle Osmanlı edebiyatında derin izler bırakmıştır.

Bu bağlamda XVII. yüzyılın tanınmış Osmanlı şairlerinden, mesnevi ve divan şiirinin önemli temsilcilerinden biri olan Nevizade Atayi özel bir dikkat çekmektedir. Yedi Osmanlı sultanının hüküm sürdüğü bir döneme tanıklık eden Atâyî, meşhur "Heft Han" mesnevisinde hem tasavvufî dünya görüşünü hem de Celveti tarikatının manevî etkisini poetik bir dille ifade etmiştir. Şairin eserlerinde Celvetiyye öğretisine özgü harf sembolizmi, ilahî isimlerin zikri ve sayıların metafizik anlamı gibi unsurlar önemli bir yer tutmaktadır.

Atâyî'nin özellikle "yedi" sayısına yaptığı vurgu tesadüfî değildir. "Heft Han" mesnevisinin ana yapısı yedi hikâyeden oluşmakta olup, bu yapı eserin hem poetik hem de felsefî düzleminde sembolik bir anlam taşımaktadır. "Yedi" sayısı hem İslam kozmogonisi hem de tasavvuf düşüncesinde kemâlin, mertebeli manevî yükselişin ve ilahî vuslata giden yolun sembolü olarak kabul edilmektedir. Atâyî bu sayıyı yalnızca biçimsel bir unsur olarak değil, aynı zamanda ruhânî yolculuğun ve manevî olgunlaşmanın simgesi olarak kullanmış; böylece "Heft Han"'ı hem poetik hem de mistik bir metin düzeyine yükseltmiştir.

Bu çerçevede söz konusu makale, "Heft Han" mesnevisinde sayıların poetik ve felsefî işlevini ortaya koymayı amaçlamakta; aynı zamanda Atâyî'nin

* Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi Nizami Gencevi adına Edebiyat Enstitüsü, Bakü/Azerbaycan. lalehidaytqizi@gmail.com ORCİD: 0000-0001-6706-180x

tasavvuf estetiğine dayanan sanatsal düşünce dünyasının temel özelliklerini incelemeyi hedeflemektedir.

Anahtar sözcükler: Nizami Gencevi, Nevizade Atayi, "Heft Han", tasavvuf, sayı sembolizmi.

SYMBOLIC NUMBERS AND SUFI THOUGHT IN THE MASNAVI "HAFT KHAN" BY NEVİZADE ATAYİ

Nizami Ganjavi is one of the greatest figures of Eastern literature, whose "Khamsa" distinguished by its profound philosophical and spiritual depth, defined the direction of poetic and intellectual thought not only in Azerbaijan but throughout the entire Islamic cultural sphere. Among his works, the masnavi "Haft Paykar" ("Seven Beauties") is regarded as one of the most perfect allegorical representations of the human journey toward spiritual perfection. This masterpiece of Nizami became a source of moral and aesthetic inspiration for many classical poets in the subsequent centuries and left a profound imprint on Ottoman literary tradition as well.

In this regard, the seventeenth-century Ottoman poet Navizade Atayi one of the prominent representatives of the masnavi and divan poetic traditions deserves particular attention. Having witnessed the reigns of seven Ottoman sultans, Atayi reflects both the Sufi worldview and the spiritual influence of the Jalwatiyya order in his celebrated masnavi "Haft Khan" ("Seven Stages"). His poetic expression integrates key elements characteristic of Jalwatiyya teachings, such as the symbolic value of letters, the invocation of the Divine Names, and the metaphysical significance of numbers.

Atayi's emphasis on the number seven is by no means accidental. The central structure of "Heft Khan" consists of seven distinct tales, which together form a symbolic and philosophical framework. In both Islamic cosmology and Sufi thought, the number seven signifies perfection, the gradual ascent of the soul, and the mystical journey toward divine union. By employing this number not merely as a poetic motif but as a spiritual and metaphysical symbol, Atayi elevates "Heft Khan" into a text of both poetic beauty and mystical depth.

Thus, the present study aims not only to analyze the poetic and philosophical functions of numerical symbolism in "Heft Khan", but also to reveal the essence of Atayi's artistic imagination shaped by Sufi aesthetics and metaphysical thought.

Keywords: Nizami Ganjavi, Navizade Atayi, "Haft khan", Sufism, number symbolism.

Azerbaycan Türkçesinde Parselasyon

LEYLA PİRİYEVA*

Parselasyon, dilbilimde bir cümlenin yapısal bütünlüğünün bilinçli olarak parçalanarak birden fazla bağımsız birim gibi sunulması olgusudur. Türkiye Türkçesi terminolojisinde "parselasyon" olarak adlandırılan bu yapı, Azerbaycan Türkçesinde özellikle işlevsel sözdizimi çerçevesinde önemli bir anlatım aracı olarak değerlendirilmektedir. Parselasyonun temel amacı, iletinin belirli bir unsurunu vurgulamak, söylemin duygusal ve anlamsal etkisini artırmak ve okur ya da dinleyicinin dikkatini yönlendirmektir. Azerbaycan Türkçesinde parselasyon, çoğunlukla yazılı metinlerde nokta, tire veya üç nokta gibi noktalama işaretleri aracılığıyla gerçekleştirilir. Bu yapı, yüzeyde bağımsız gibi görünen ancak derin yapıda ana cümleye bağlı olan parçaların ortaya çıkmasına neden olur. Böylece cümlenin bir unsuru, bağlamdan koparılmadan ayrı bir söylem birimi olarak öne çıkarılır. Bu durum, özellikle edebî metinlerde anlatımın estetik değerini ve ifade gücünü artırır. Parselasyon yalnızca yazılı dilde değil, sözlü iletişimde de etkin bir biçimde kullanılmaktadır. Konuşma dilinde duraklamalar ve tonlama değişiklikleriyle desteklenen bu yapı, söylemin ritmini düzenler ve iletişimsel etkiyi güçlendirir. Ayrıca, bilginin aşamalı biçimde sunulmasına olanak tanıyarak alımlayıcının metni daha kolay işlemesini sağlar. Parselasyon Azerbaycan Türkçesinde hem üslupsal hem de işlevsel açıdan önemli bir sözdizimsel stratejidir. Bu yapının incelenmesi, Türk dillerinde anlatım tekniklerinin ve dilin ifade olanaklarının daha kapsamlı biçimde anlaşılmasına katkı sağlamaktadır.

Anahtar kelimeler: Azerbaycan Türkçesi, parselasyon, cümle, işlevsel, dilbilim, yapısallık vs.

PARCELING IN THE AZERBAIJANI LANGUAGE

* Azerbaijan State Agrarian University, night_lp@mail.ru

Parceling is a linguistic phenomenon in which the structural integrity of a sentence is deliberately fragmented and presented as multiple independent units. Referred to as “parceling” in linguistic terminology, this structure is considered an important expressive device within the framework of functional syntax in the Azerbaijani language. The primary aim of parceling is to emphasize a particular element of the message, enhance the emotional and semantic impact of discourse, and direct the attention of the reader or listener. In the Azerbaijani language, parceling is most commonly realized in written texts through punctuation marks such as periods, dashes, or ellipses. This structure gives rise to segments that appear independent on the surface but remain semantically and syntactically connected to the main clause at a deeper level. In this way, a component of the sentence is foregrounded as a separate unit of expression without being detached from its context. This feature significantly increases the aesthetic value and expressive power of literary texts. Parceling is not limited to written language; it is also actively used in spoken communication. Supported by pauses and intonation patterns in speech, it regulates the rhythm of discourse and strengthens communicative impact. Moreover, it facilitates the gradual presentation of information, allowing the recipient to process the message more effectively. Parceling constitutes an important syntactic strategy in the Azerbaijani language, both stylistically and functionally. The study of this phenomenon contributes to a more comprehensive understanding of expressive techniques and the structural capabilities of Turkic languages.

Keywords: Azerbaijani language, parceling, sentence, functional, linguistics, structurality etc.

Bir Dil Arkeologu Olarak Hüsrev Hatemi

DR. ÖĞRETİM ÜYESİ MAHMUT BABACAN*

Önce aruz ve hece ile, sonra da serbest vezne yönelmiş bir şair olan Hüsrev Hatemi,1960'lı yıllardan itibaren edebiyat dünyasında faal olarak yer almış bir tıp doktorudur.

Bu çalışmada inceleme alanı olarak "Kelimeler Kitabı" seçilmiştir. İşte bu çalışmada Hatemi'nin özgün metodolojisini göstermeye çalışacağız. Ayrıca bu eserdeki kavramsal zenginliği gün yüzüne çıkarmaya çalışacağız.

Deneme üslubundaki bu yazılarda, tarih, tıp, musiki ve edebiyatla ilgili terimlerin bulunduğu bu eser bir kültür sözlüğü niteliği taşır. Yazarın etimolojik anlamlarını açıklarken kadim sözlüklerden Ahteri, Meninski ve Kamus-ı Türkî gibi sözlüklerden referanslar verir.

Hatemi, bu eserinde kelimelerin kökenlerine inerken okuyucuyu sıkıcı lügat açıklamalarından uzaklaşıp çocukluk anılarıyla bezenmiş bir "anılı çarşıya" davet eder. Yazar için bir kelimeler, dokuz yaşında yanlış anladığı bir yer isminde, bir boyacının gündelik ağzında veya babasından duyduğu ağır bir terkipte yaşayan canlı bir varlıktır.

Eserde, "maslak", "tornistan" ve "kadirşinas" gibi kelimelerin şahsi tecrübelerden süzülen hikâyeleriyle başlayan bilgi yolculuğu, Yunus Emre'den Yahya Kemal'e, Ahmet Vefik Paşa'dan Fransızca-Türkçe ilk sözlüklere kadar uzanan bir filolojik incelemeye dönüşmektedir. Yazar sadece kelime açıklaması yapmakla kalmayıp "Gazetelerin Türkçesi" ve "Türkçe Suçları" gibi başlıklarda dildeki estetik kayıpları ve anlam erozyonunu eleştirir. Kelimeler Kitabı, etimolojiyi kuru bir bilim olmaktan çıkarıp onu tarih, felsefe ve edebiyatla harmanlayan özgün bir deneme külliyatıdır.

Etimolojik iddia ve açıklamalarına yazar, Kaşgarlı Mahmud ve Ahteri gibi eski sözlüklerin yanı sıra Meninski, Bianchi ve Redhouse gibi çok dilli sözlüklere; Şemsettin Sami'den Sevan Nişanyan gibi sözlükçülere kadar uzanan geniş bir referans ağı örer. Eserde tıbbi terimlerden musiki makamlarına kadar genişleyen kavramlar dizini yer almaktadır.

* Marmara Üniversitesi, mahmut.babacan@marmara.edu.tr ORCID: 0000-0001-5666-5077

Yazılarda “ahlat-ı erbaa, melankoli, anatomi, bipoler, malihulya, manik-depresif, zigot ve lenfavi gibi tıbbi terimlerin yanı sıra gazel, mısra, beyit, rübai, koşma, mersiye, mâni, müstezad divan ve beyit gibi edebi terimler; pozitivizm, fenomenoloji, skolastik felsefe, yapısalcılık, fenomen, görüngü, isbatiye, materyalist ve fenomen gibi felsefi terimler; hicaz, nihavend, rast, curcuna, beste, güfte ve aksak usulü gibi musiki terimleri yer almaktadır.

Kitaptaki "Gazetelerin Türkçesi", "Türkçe Suçları" ve "Dil Zevksizliği" gibi başlıklar, yazarın dildeki yozlaşmaya karşı geliştirdiği muhalif tutumu yansıtmaktadır. Bütün bu veriler, yazarın çok yönlü kişiliği ve zengin müktesebatını göstermektedir.

Anahtar sözcükler: Hüsrev Hatemi, terim bilgisi, filoloji, etimoloji.

HÜSREV HATEMİ AS A LANGUAGE ARCHAEOLOGIST

Hüsrev Hatemi, a poet who initially used aruz and syllable meters before moving towards free verse, is a medical doctor who has been active in the literary world since the 1960s.

In this study, *Kelimeler Kitabı* (The Book of Words) was chosen as the field of study. Here, we will try to demonstrate Hatemi's original methodology. Furthermore, we will seek to bring to light the conceptual richness of this work.

This work, consisting of essay-style writings containing terms related to history, medicine, music, and literature, functions as a cultural dictionary. While explaining the etymological meanings, the author provides references from ancient dictionaries such as Ahteri, Meninski and Kamus-ı Türkî.

In this work, while delving into the origins of words, Hatemi invites “the reader to a bazaar filled with memories”, moving away from boring dictionary definitions. For the author, words are living entities that live in a place name misunderstood at the age of nine, in the daily jargon of a painter, or in a heavy compound (terkip) heard from his father.

In this Kelimeler Kitabı (The Book of Words), the journey of knowledge, which begins with the stories of words like "maslak" (water cistern), "tornistan" (reversing), and "kadirşinas" (appreciative) filtered through personal experiences, turns into a philological investigation extending from Yunus Emre to Yahya Kemal, and from Ahmet Vefik Paşa to the first French-Turkish dictionaries. The author does not merely provide word definitions but also critiques the aesthetic losses and semantic erosion in the language under headings such as "Gazetelerin Türkçesi" and "Türkçe Suçları". Kelimeler Kitabı

is a unique collection of essays that transforms etymology from a dry science into a blend of history, philosophy, and literature.

The author weaves a broad reference network for their etymological claims and explanations, spanning from classical dictionaries such as Kaşgarlı Mahmud and Ahteri to multilingual dictionaries like Meninski, Bianchi, and Redhouse, as well as lexicographers from Şemsettin Sami to Sevan Nişanyan. The work includes an index of concepts ranging from medical terms to musical modes (makams).

The writings include medical terms such as ahlat-ı erbaa (four humors), melancholy, anatomy, bipolar, malihulya (melancholia), manic-depressive, zygote, and lymphatic; literary terms such as gazel (ghazal), mısra (verse), beyit (couplet), rubai, koşma, ağıt (elegy), mani, müstezad, divan, and beyit (stanza); philosophical terms such as positivism, phenomenology, scholastic philosophy, structuralism, phenomenon, evidentiary, materialist, and phenomenon; and musical terms such as hicaz, nihavend, rast, curcuna, composition, lyrics, and the aksak rhythm.

Titles such as “Gazetelerin Türkçesi”, “Türkçe Suçları” (Crimes of Turkish), and “Dil Zevksizliği” (Linguistic Tastelessness) reflect the author's oppositional stance against the corruption of the language. All these data demonstrate the author's versatile personality and rich intellectual background.

Keywords: Hüsrev Hatemi, terminoloji, philology, etymology.

Atayi'nin "Leyla ve Mecnun" Mesnevisinde Redif, Kafiye ve Vezin Özellikleri

MASUMA RZAYEVA*

Bu çalışma, Azerbaycanlı şair Atayi'nin "Leyla ve Mecnun" mesnevisinin poetik yapısını Nizami Gencevi geleneği ile karşılaştırmalı bir perspektiften ele almaktadır. Nizami'nin "Hamse"si Doğu edebiyatında derin bir etki yaratmış, özellikle "Leyla ve Mecnun" konusu sonraki şairler için önemli bir ilham kaynağı hâline gelmiştir. Atayi de bu geleneğe bağlı kalarak aynı konuyu işlemiş olmakla birlikte, eseri bazı biçimsel farklılıklar göstermektedir. Araştırma, Atayi'nin mesnevisini aruz vezninin remel bahri içinde kaleme aldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, Nizami'nin kullandığı hezec bahri ile farklılık arz etmektedir. Eserde hem ana metin hem de yer verilen gazellerin büyük bir kısmı aynı vezinle yazılmış olup, bu özellik klasik mesnevi geleneğiyle kısmen uyum göstermektedir. Eserde redif, kafiye ve veznin çeşitli biçimleri ayrıntılı biçimde incelenmiştir. Atayi, cinaslı kafiye, zül-kafiyeteyn ve iç kafiye gibi poetik unsurlardan yararlanarak eserin ritmik ve estetik yapısını güçlendirmiştir. Kafiye yalnızca ses uyumu sağlayan bir unsur değil, aynı zamanda anlamı pekiştiren bir işlev de üstlenmektedir. Bunun yanı sıra mesnevide mahlas kullanımına da dikkat çekilmektedir. Şair, bazı gazellerin makta beyitlerinde kendi mahlasını kullanmış, eserin farklı bölümlerinde ise çeşitli mahlas formlarını tekrarlamıştır. Sonuç olarak Atayi'nin "Leyla ve Mecnun" mesnevisi hem klasik geleneğe bağlılığı hem de bazı yapısal yenilikleriyle XV. yüzyıl Azerbaycan edebiyatında geçiş niteliği taşıyan önemli bir poetik örnek olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar sözcükler: Nizami Gencevi, Atayi, "Leyla ve Mecnun", poetika, mesnevi.

* Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi Nizami Gencevi adına Edebiyat Enstitüsü, Bakü/Azerbaycan. mesume92@hotmail.com ORCİD: 0009-0003-4031-993x

THE FEATURES OF RADIF, RHYME AND METER IN ATAYİ'S "LEYLI AND MAJNUN" MATHNAWI

This study examines the poetic structure of the Azerbaijani poet Atayi's "Leyla and Majnun" masnavi in a comparative perspective within the tradition of Nizami Ganjavi. Nizami's "Khamsa" exerted a profound influence on Eastern literature, and in particular, the theme of "Leyla and Majnun" became an important source of inspiration for later poets. Atayi also adheres to this tradition by addressing the same subject, however, his work exhibits certain formal differences. The research demonstrates that Atayi composed his masnavi in the ramal meter of the aruz prosody system. This distinguishes his work from Nizami's use of the hazaj meter. Both the main text and the majority of the embedded ghazals in the work are written in the same meter, which partially aligns with the classical masnavi tradition. The study provides a detailed analysis of various forms of radif, rhyme, and meter in the work. Atayi employs poetic devices such as pun-based rhyme (cinas), double rhyme (zül-kafiyeteyn), and internal rhyme, thereby enhancing the rhythmic and aesthetic structure of the text. Rhyme is not merely a phonetic device but also serves to reinforce meaning. In addition, the use of the poetic pseudonym (mahlas) is noteworthy in the masnavi. The poet includes his pen name in the closing couplets of some ghazals and repeats various forms of his makhlas throughout the work. In conclusion, Atayi's "Leyla and Majnun" masnavi is considered an important poetic example of 15th-century Azerbaijani literature, representing a transitional phase through its adherence to the classical tradition alongside certain structural innovations.

Keywords: Nizami Ganjavi, Atayi, "Leyli and Majnun", poetic, mathnawi.

Kognitif Dilbilimin Bazı Kavram ve Terimleri

DR. MAYİL B. ASGAROV*
DR. FİRANGİZ M. HADİ*

Kognitif dilbilimde aktif olarak kullanılan kavram ve terimler genellikle şunlardır: *gerçeklik, gerçeklik birimi, ilkin freym (frame), söz-freym, konsept, söylem, diskurs, diskursiv situasyon* ve b. Bu kavram ve terimlerin en aktif ve önemli olanı, tabii ki, *söylemdir*.

Söylemin oluşabilmesi için, hakkında bilgi verilen gerçeklik birimini yansıtan ilkin freym verballeşir (sözel hale gelir) ve söz-freyme dönüşür. Her bir söz-freym anlam bakımından genişleyerek konseptleşme potansiyeline sahiptir. Söylemler, söz-freymin ve konseptin hem biçim, hem de anlam bakımından birleşmesi sonucunda oluşmaktadır. Bu kavram ve terimleri "Lengvo-Psikolojik Birlik Teorisi" bazında yorumlayalım.

Gerçeklik – sonsuz sayıda birimden oluşmaktadır ve bu nedenle tam idrak edilemez. Gerçekliğin algılanması onun birimlerinin benimsenmesi yoluyla gerçekleşmektedir.

İlkin freym (frame) – gerçeklik birimiyle ilgili insanın kendi ihtiyaçları bazında belirlediği birinci sıra *Gerçeklik elemanıdır* (Ge_1) ve her zaman soyut bir fikir veya assosasiya (çağrışım) özelliği taşımaktadır.

İdrak etme – gerçeklik birimiyle ilgili oluşturulan soyut fikrin veya ilkin freymin ana yaddaşa kaydolunmasıdır. Yani birinci sıra *Gerçeklik elemanı* ve birinci sıra *Entelekt simgesinden oluşan* 2 öğeli *natamam (tamamlanmamış) kodun* ana belleğe yazılmasıdır:

$Ge_1 + ES_1 = K_{nt}$

Söz-freym – ilkin freymin verballeşmesi (sözlüleştirilmesi) sonucu gerçeklik birimine verilen addır ve *ikinci sıra Gerçeklik elemanıdır*. İlkin freymin söz-freyme dönüştüğü anda onun 2 öğeli ilkin kodu da 4 öğeli *Tam koda* dönüşüyor:

*Doctor of Philological Sciences, Professor of Baku Eurasian University, Head of the Department of Sociolinguistics and Psycholinguistics of the Linguistics Institute, Azerbaijan National Academy of Sciences, Republic of Azerbaijan, https://orcid.org/0000-0003-1340-6627, mayilasgarov@gmail.com

* Azerbaijan State University of Economics, English instructor, PhD candidate, Oriental Studies named after Academician Ziya Bunyadov, Azerbaijan National Academy of Sciences, Republic of Azerbaijan https://orcid.org/0009-0002-4756-085X, hadifirangiz@gmail.com

$(Ge_1 + ES_1) + (Ge_2 + ES_2) = K_t$

Bu koddakı psikoloji (Ge_1) ve lenguistik (Ge_2) öğeler "Lengvo-Psikolojik Birlik Teorisi"nin adındakı *birlik* kavramının açık göstergesidir.

Konsept – semantik sferası (anlam kapasitesi) genişlemiş söz-freymdir. Tam teşeküllü konseptin semantik sferası, genellikle *nüveden* (çekirdekten), *perinükleer* (çekirdeketrafı) bölgeden ve *periferiden* (çevreden) ibarettir.

Söylem – biçim ve anlam açısından birbirine kenetlenmiş ve bağlanmış söz-freym ve konseptlerden oluşan enformatif (bilgilendirici) bloktur.

Diskurs – hem dilsel hem de dil dışı birimlerden oluşan enformatif bloktur veya bloklar zinciridir.

Diskursiv situasyon (durum) – enformatif blokların aktarıldığı bir iletişim sürecidir.

Anahtar sözcükler: gerçeklik, freym, konsept, söylem, diskurs.

SOME NOTIONS AND TERMS OF COGNITIVE LINGUISTICS

The most well known notions and terms actively used in cognitive linguistics are generally as follows: reality, unit of reality, initial frame, word-frame, concept, utterance, discourse, discursive situation, etc. The most active and significant of these notions and terms is, undoubtedly, utterance.

For the formation of utterance, the initial frame reflecting the unit of reality about which information is provided becomes verbalized and transforms into a word-frame. Each word-frame possesses the potential to expand semantically and turn into a concept. Utterance is formed as a result of the integration of word-frame and concept, both in terms of form and meaning. Let us try to interpret these concepts and terms on the basis of the "Linguo-Psychological Unity Theory".

Reality consists of an infinite number of units, and therefore, cannot be fully comprehended. The perception of reality occurs through the assimilation of its units.

The initial frame is the first order reality element that an individual determines based on his own needs regarding a unit of reality, it consistently possesses the abstract idea or association (Re_1).

Understanding is the recording of an abstract idea or initial frame that arises in relation to a unit of reality in the main memory, that is, the recording of an

incomplete intellect code consisting of a first-order reality element and a first-order intellectual image in the main memory:

$Re_1 + II_1 = C_{ic}$

A word-frame is the name given to a unit of reality as a result of the verbalization of the initial frame and is a second order element of reality. When the initial frame turns into a word-frame, its initial code also turns into a four element complete code:

$(Re_1 + II_1) + (Re_2 + II_2) = C_c$

The psychological (Re_1) and linguistic (Re_2) elements in this code are a visual indicator of the word unity in the name of the "Linguo-Psychological Unity Theory".

Concept – a word-frame with an expanded semantic sphere (meaning capacity). The semantic sphere of a fully formed concept consists of a core, a perinuclear zone and a periphery.

Utterance – an informative block consisting of word-frames and concepts that are interconnected in terms of both form and meaning.

Discourse – an informative block or a chain of blocks, consisting of both linguistic and extralinguistic units.

Discursive situation – a process of communication, in which informative blocks are exchanged.

Keywords: reality, frame, concept, utterance, discourse.

Türk ve Alman Düğün Davetiyelerinin Göstergebilimsel Analizi

DOÇ. DR. MEHMET BURAK BÜYÜKTOPÇU*

Bu çalışma, Türk ve Alman düğün davetiyelerini göstergebilimsel bir çerçevede inceleyerek, iki farklı kültür bağlamında üretilen davetiyelerin anlam üretim süreçlerini karşılaştırmalı olarak analiz etmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın kuramsal arka planını, Ferdinand de Saussure ve Roland Barthes'ın göstergebilim kuramları oluşturmaktadır. Bu bağlamda düğün davetiyeleri görsel kodlar ve kültürel semboller üzerinden analiz edilmeye çalışılmıştır. Analiz sürecinde düz anlam (Denotation) ve yan anlam (Konnotation) katmanları dikkate alınmıştır. Türk düğün davetiyelerinde, altın süslemeler, çiçek desenleri, dini ifadeler gibi geleneksel motifler ve aile merkezli söylem öne çıkmaktadır. Bu davetiyelerde kullanılan dilin genellikle daha samimi ve kapsayıcı olduğu tespit edilmiştir. Alman düğün davetiyelerinde ise daha sade, minimalist ve birey odaklı bir yaklaşım dikkat çekmiştir. Dil kullanımının genellikle resmi ve doğrudan olduğu saptanmıştır. Görsel tasarımda sade renk paletleri, temiz tipografi ve sınırlı süslemelerin tercih edildiği görülmüştür. Yapılan karşılaştırmalarda, Türk ve Alman düğün davetiyelerinin farklı kültürel kodlar aracılığıyla anlam ürettiği tespit edilmiştir. Türk davetiyeleri kolektif kimlik ve geleneksel değerleri vurgularken, Alman davetiyelerinin bireysellik ve sadelik üzerinden anlam kurduğu görülmüştür. Sonuç olarak, düğün davetiyelerinin yalnızca bir iletişim aracı olmadığı, aynı zamanda kültürel kimliklerin, toplumsal normların ve değer sistemlerinin sembolik birer temsili olduğu ortaya konmuştur.

Anahtar sözcükler: Türk Düğün Davetiyeleri, Alman Düğün Davetiyeleri, Göstergebilim, Davetiye ve Göstergebilim, Davetiyelerin Göstergebilimsel İncelemesi.

SEMIOTIC ANALYSIS OF TURKISH AND GERMAN WEDDING INVITATIONS

* Kafkas Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, ORCID: 0000-0002-7240-6531, buyuktopcuburak@hotmail.com.

This study aims to comparatively analyse the meaning-making processes of wedding invitations produced within two different cultural contexts by examining Turkish and German wedding invitations through a semiotic framework. The theoretical background of the study is grounded in the semiotic theories of Ferdinand de Saussure and Roland Barthes. Within this framework, wedding invitations are analysed through visual codes and cultural symbols. In the analysis process, both denotative and connotative layers of meaning are taken into consideration. In Turkish wedding invitations, traditional motifs such as gold embellishments, floral patterns, and religious expressions, along with a family-centred discourse, come to the fore. It has been determined that the language used in these invitations is generally more intimate and inclusive. In contrast, German wedding invitations exhibit a more simplified, minimalist, and individual-oriented approach. The language used is typically more formal and direct. In terms of visual design, the preference for simple colour palettes, clean typography, and limited ornamentation is evident. Comparative findings reveal that Turkish and German wedding invitations generate meaning through different cultural codes. While Turkish invitations emphasize collective identity and traditional values, German invitations construct meaning through individualism and simplicity. Consequently, it is demonstrated that wedding invitations are not merely tools of communication, but also symbolic representations of cultural identities, social norms, and systems of values.

Keywords: Turkish Wedding Invitations, German Wedding Invitations, Semiotics, Invitations and Semiotics, Semiotic Analysis of Invitations.

Edebi Metin Nasıl İnşa Edilir? -Orhan Pamuk ve Ernest Hemingway'de Yaratıcılık ve Yazma Eylemi-

DOÇ. DR. MEHMET YILMAZ*

Bu bildiri, "Edebi Metin Nasıl İnşa Edilir?" sorusunu Orhan Pamuk ve Ernest Hemingway'in yaratıcı yazma anlayışları üzerinden karşılaştırmalı olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, iki yazarın metin kurma stratejileri; anlatıcı seçimi, kurgu yapısı, zaman ve mekân tasarımı, dil ve üslup tercihleri ile yazarın metne müdahale biçimi yazma eyleminin, bir yazarın kurgu dünyasında nasıl gerçekleştiği merkeze alınarak değerlendirilmektedir. Edebi metin, sadece ilham vesilesiyle oluşan bir ürün değil; bilinçli tercihlerin, estetik kaygıların ve dil işçiliğin bileşiminden doğan çok katmanlı bir yapıdır. Doğuştan verili bir yetenek olarak ortaya çıkan ilhan, edibi metne dönüşürken kurgu tekniğinin yapısal incelikleriyle, belli bir çalışma neticesinde var olmaktadır. Metnin kuruluşunda tema, olay örgüsü, zaman, mekân ve karakter gibi temel anlatı unsurları kadar; anlatıcı seçimi, bakış açısı, ahenk ve üslup da belirleyici rol oynamaktadır. Bu bağlamda edebi metnin inşası hem yapısal bir kurgu faaliyeti hem de anlam üretimine dayalı bir yorum, sanatsal bir faaliyet alanı olarak değerlendirilmelidir.

Ernest Hemingway'in "buzdağı kuramı" çerçevesinde geliştirdiği yalın, ekonomik ve yüzeyde sade görünen fakat derin yapıda yoğun anlam katmanları barındıran anlatımı, metnin görünmeyen kısmını okur etkinliğine bırakması bakımından yazma eylemine yeni bir bakış açısı kazandırmıştır. Buna karşılık Orhan Pamuk'un üstkurmaca, çoğul bakış açısı ve metinlerarasılık gibi postmodern teknikleri kullanarak metni bilinçli biçimde katmanlaştırdığı; Doğu-Batı gerilimi, kimlik ve hafıza temalarını kurgu içinde estetik bir problem olarak işlediği görülmektedir.

Her iki yazarın da yaratıcı yazma eylemini yalnızca estetik bir üretim süreci olarak değil, aynı zamanda düşünsel bir inşa faaliyeti olarak konumlandırdığı görülmektedir. Hemingway'de suskunluk, eksiltme ve yoğunlaştırma; Pamuk'ta

* Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı, yilmazmirzamy@gmail.com, Orcid: 0000-0002-7232-4480

ise çoğaltma, yansıtma ve anlatıyı kendi üzerine katlama stratejileri belirginleşmektedir. Bu çerçevede edebi metnin inşası, bir yandan disiplinli bir teknik ustalık ve çalışma gerektirirken, diğer yandan yazarın dünya görüşü ve poetik tercihlerine bağlı olarak gelişen sanatsal bir eylem olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar sözcükler: edebi metin, yaratıcılık, yazma eylemi, sanatsal üretim.

HOW IS A LITERARY TEXT CONSTRUCTED? CREATIVITY AND THE ACT OF WRITING IN ORHAN PAMUK AND ERNEST HEMINGWAY

This paper comparatively examines the question “How is a literary text constructed?” through the creative writing practices of Orhan Pamuk and Ernest Hemingway. It analyzes their strategies of textual construction by focusing on narrator selection, plot organization, the configuration of time and space, stylistic preferences, and authorial intervention, centering on how the act of writing operates within each writer’s fictional universe. A literary text is not merely the product of inspiration; rather, it is a multilayered structure shaped by conscious decisions, aesthetic concerns, and disciplined linguistic craftsmanship. Although inspiration may originate as an innate impulse, it acquires literary form through structural technique and sustained intellectual labor. Alongside fundamental narrative elements such as theme, plot, time, space, and character, aspects such as point of view, narrative voice, harmony, and style play a decisive role in textual construction. In this sense, literary creation constitutes both a structural compositional process and an interpretative, meaning-producing artistic practice.

Hemingway’s “iceberg theory” exemplifies a restrained, economical prose style that appears simple on the surface yet contains dense layers of meaning beneath. By leaving much unsaid and entrusting significance to the reader’s interpretive participation, Hemingway redefines the act of writing through omission and condensation. In contrast, Pamuk employs postmodern techniques such as metafiction, multiple perspectives, and intertextuality to produce consciously layered narratives, aesthetically engaging themes of identity, memory, and East–West tension.

Both authors thus conceptualize creative writing not solely as aesthetic production but as intellectual construction. Whereas silence and reduction

characterize Hemingway's poetics, multiplication and self-reflexivity distinguish Pamuk's narrative strategy.

Keywords: literary text, creativity, act of writing, artistic production.

The Turkish Edition of E. M. Forster's Maurice: a 'Queer' Case of Freedom in a Muslim Country

MELİS ECEM UZUN*

As one of the greatest British writers of the twentieth century, E. M. Forster has been claimed by many to be the authentic voice of their generation for his novels A Passage to India (1924) and Maurice (1971), both of which have long enjoyed classic status. Conceived in 1913 and 1914, but published posthumously in 1971 at his request, the latter belongs to an age that knew almost nothing of what today we call 'LGBTQ+ fiction'; an age in which both the notion and the action of homosexuality were considered taboo—be it on theological, ethical, political, or social grounds. Remarkably, in Turkey, a translation of Maurice was published as early as 1994, when the public was obliged to think or to appear to think against itself, and police prosecutions were increasingly at work throughout society. How did this controversial book, with its frank examination of physical love between men, come to be authorised in Turkey at that time? How did its blasphemous content slip past the conventional Islamic beliefs in the Turkey of 1990s? Was the Turkish version softened or self-censored by the publishing company in order not to tamper with Islam? This article does not, of course, pretend to put an end to the argument over to what extent homoeroticism is tolerable in Muslim communities. It does two things, however, rather well. First, it sheds light on the impact of diverse Western secular influences within the central lands of Islam, namely Turkey. Secondly, and principally, it serves to eradicate the popular myth that the Ummah wouldn't attempt to accept human nature.

Keywords: E. M. Forster; Maurice, homosexuality, Islam, Turkey, censorship in translation.

* Yeditepe Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Çeviribilimi Bölümü, Lisans Öğrencisi, melisecem.uzun@std.yeditepe.edu.tr, Orcid: 0009-0001-1153-9349

E. M. FORSTER'IN *MAURİCE* ADLI ESERİNİN TÜRKÇE ÇEVİRİSİ: MÜSLÜMAN BİR ÜLKEDE ALIŞILMADIK DERECEDE ÖZGÜRLÜK

Yirminci yüzyılın önde gelen İngiliz yazarlarından biri olan E. M. Forster, ikisi de uzun yıllar birer klasik sayılan A Passage to India [1924, Hindistan'a Bir Geçit (çev. 1984)] ve Maurice [1971, Maurice (çev. 1994)] adlı romanlarıyla pek çok kişi tarafından neslin orijinal temsilcisi olarak görülmüştür. 1913 ve 1914 yıllarında kaleme alınan ancak Forster'ın isteği üzerine ölümünden bir yıl sonra 1971'de yayımlanan Maurice, bugün 'LGBTQ+ edebiyatı' dediğimiz alanın var olmadığı, eşcinsellik düşüncesi ve de pratiğinin dinsel, ahlaki, siyasi ve sosyal bağlamda tabu sayıldığı bir döneme aittir. Maurice'in Türkçe çevirisinin, halkın kendi özüne aykırı düşünmeye ya da öyle görünmeye mecbur bırakıldığı ve kovuşturmaların toplumun her alanına sirayet ettiği 1994 gibi erken bir yılda yayımlanması dikkat çekicidir. Erkekler arasındaki cinselliği açıkça ele alan bu tartışmalı kitabın 1990'lı yılların Türkiye'sinde yayımlanmasına nasıl izin verildi? Dine hakaret sayılabilecek içeriği, geleneksel İslami inançları nasıl atlattı? Türkçe baskı, İslam'la çakışmaması amacıyla yayınevi tarafından yumuşatıldı ya da sansürlendi mi? Elbette bu çalışma, Müslüman toplumlarda eşcinselliğin ne kadar kabul edilebilir olduğu tartışmalarına son noktayı koymayı iddialamıyor. Bununla birlikte, iki hususta kayda değer bir yetkinlik gösteriyor. İlk olarak, Batı'nın dünyevi görüşlerinin başta Türkiye olmak üzere İslam merkezleri üzerindeki etkilerine ışık tutuyor. İkinci ve esas olarak ise, Ümmet'in insan doğasını kabul etmeye yanaşmayacağı rivayetini çürütmeye çalışıyor.

Anahtar sözcükler: E. M. Forster; Maurice, eşcinsellik, İslam, Türkiye, çeviride sensör.

Tersine Dünya, Değişmeyen Tahakküm: *Evcil İnsan Barınağı*

MERVE GÜN KAMİT*

Distopik anlatılar, mevcut toplumsal düzeni sorgulamak amacıyla çoğu zaman gerçekliği tersine çeviren kurgular üretir. Bu tersyüz ediş, alışılmış güç ilişkilerini açığa çıkararak okuru etik bir sorgulamaya davet eder. Bu kapsamda, Serhan Kansu'nun 2023 yılında İthaki Yayınları tarafından yayımlanan ve distopik anlatıların sunduğu tersyüz edilmiş dünyaların bir örneğini oluşturan *Evcil İnsan Barınağı* romanı incelenecektir. İnsan ile hayvan arasındaki, insan merkezli hiyerarşik yapının tersine çevrildiği bu romanda, köpeklerin eyleyici konumda yer aldığı bir dünya düzeni kuruludur. Roman, insanları edilgen bir konuma yerleştirerek tersine bir okuma imkânı sunar ve köpeklerin maruz kaldığı yaşam koşulları ile bu koşulları belirleyen tahakküm ilişkilerini açığa çıkararak okuru bu ilişkiler üzerine düşünmeye yöneltir. Dolayısıyla eser, insanın merkezde olduğu düzenin yer değiştirmesi, eyleyici öznenin konumunun yeniden düşünülmesini sağlayan bir zemin sunar.

Bu çalışma, Evcil İnsan Barınağı adlı distopik romandan hareketle, insan ile hayvan ilişkilerinin tersine çevrildiği anlatı dünyasında eyleyicilik ve tahakküm kavramlarının yeniden kuruluşunu incelemeyi amaçlamaktadır. İnceleme, bu dönüşümün köpekler aracılığıyla kurulan insan ile hayvan ilişkisi içinde nasıl işlendiğine odaklanmaktadır. Bu çerçevede, romanda eyleyiciliğin nasıl kurgulandığı, insan ile hayvan arasındaki ilişkinin bu tersine çevrilmiş yapı içinde nasıl biçimlendiği, tahakkümün nasıl bir düzen ve işleyiş bağlamında niçin kurulduğu tartışmaya açılacaktır.

Anahtar sözcükler: eyleyici, köpek, insan, tahakküm, eleştirel hayvan çalışmaları, distopya.

INVERTED WORLD, IMMUTABLE DOMINATION: *EVCİL İNSAN BARINAĞI*

Dystopian narratives often create fictional worlds that invert reality in order to question the existing social order. This inversion exposes familiar power dynamics, inviting the reader to engage in ethical reflection. In this context, we

* Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Doktora Öğrencisi mervegunkamit@gmail.com

will examine Serhan Kansu's novel Evcil İnsan Barınağı published by İthaki Yayınları in 2023, which serves as an example of the inverted worlds presented by dystopian narratives. In this novel, where the human-centered hierarchical structure between humans and animals is inverted, a world order is established in which dogs occupy the position of agents. By placing humans in a passive position, the novel offers an inverted reading experience and prompts the reader to reflect on the power dynamics that determine the living conditions dogs are subjected to. Consequently, the work provides a framework for rethinking the displacement of the human-centered order and the re-evaluation of the agent's position.

This study aims to examine the restruction of the concepts of agency and domination within the narrative world of the dystopian novel Evcil İnsan Barınağı, where the relationship between humans and animals is inverted. The analysis focuses on how this transformation is articulated within the human-animal relationship established through dogs. In this context, it examines how agency is constructed in

the novel, how the relationship between humans and animals takes shape within this inverted structure, and how domination operates within a specific order and functional framework.

Keywords: agency, dog, human, domination, critical animal studies, dystopia.

Selfless Love on the Path to the Good: A Murdochian Reflection on Samuel Taylor Coleridge's "The Rime of the Ancient Mariner"

MERVE GÜNDAY*

Opening its doors to readers at a liminal locality, an uncanny sea inhabited by no linearized time sequence, Coleridge's "The Rime of the Ancient Mariner" (1798) voices the non-ordinary experience of an ordinary mariner who can get rid of the corpse of an albatross hung around his neck as a punishment for his act of murdering it only after blessing some water-snakes speaking to him earlier as repulsive creatures. Taking the fall of the albatross from the neck of the ancient mariner as a sign of the mariner's liberation from the closure of self-absorption hindering him from seeing what is there outside his own self as it really is and discussing the mariner's appreciation of the perfect in the imperfect water-snakes as an expression of his selfless recognition of the independent existence of manifold forms of being in the world, this study argues that Coleridge, as if giving a poetic response to the taxonomic era of visibility reducing everything to the limits of the solipsistic Human consciousness, reflects the significance of a love purged of egoism, implying a selfless respect for or an appreciation of all reality together with its plural singularities, for reaching harmony on both individual and collective levels. By his portrayal of the mariner who is unchained from the blockage of the albatross after directing his attention outward and becoming aware of the possibility of a reality existing separately from his own human self, Coleridge enters into a dialogue with Murdoch regarding her idea of selflessly recognizing and loving the good or stretching to the good on the path to the Good. Drawing on Murdochian ideas such as goodness and selfless love in its philoso-poetical discussion, this study contends that the ancient mariner comes one step closer to the Good, imbued with the idea of a non-worded sense of unity, only after entering into a therapeutic process which, as Iris Murdoch argues, is initiated by the act of self-emptying, selflessly loving and see

* mervegndy@hotmail.com

ing the goodness in all things, or directing a selfless attention, away from self, to the distinct reality of other subjects.

Keywords: Samuel Taylor Coleridge, "The Rime of the Ancient Mariner", Iris Murdoch, unselfish love, the idea of goodness and the Good, unselfing, selfless attention to/respect for reality.

İYİ YOLUNDA ÖZGECİL SEVGİ: SAMUEL TAYLOR COLERİDGE'İN "YAŞLI GEMİCİ"SİNE MURDOCHÇU BİR BAKIŞ

Eşikte bir yerde, hiçbir doğrusal zamana sığdırılamayan tekinsiz bir denizde, okuyuculara kapılarını açan Samuel Taylor Coleridge'ın "Yaşlı Gemici" (1798) şiiri, öldürdüğü için ceza olarak boynuna asılan albatrosun cesedinden ancak ona öncesinde iğrenç yaratıklar olarak görünen deniz yılanlarını kutsadıktan sonra kurtulabilen sıradan bir gemicinin sıradan olmayan tecrübesine ses verir. Albatrosun yaşlı gemicinin boynundan düşüşünü gemicinin kendi öz benliğinin dışında kalanı olduğu gibi görmesini engelleyen benmerkezciliğin sınırlayıcılığından kurtuluşunun göstergesi olarak alan ve gemicinin mükemmel olmayan su yılanlarındaki mükemmeli takdir edişini evrendeki sayısız varlık biçimlerinin bağımsız var oluşlarını özgecil kabul edişinin ifadesi olarak tartışan bu çalışma, Coleridge'in, her şeyi solipsistik İnsan bilincinin sınırlarına indirgeyen görünürlüğün taksonomik çağına şiirsel bir yanıt veriyormuşçasına, hem bireysel hem de kolektif düzeyde uyuma erişmek için, tüm gerçekliğin sayısız farklılıkları ile sarmalanışını ya da saygıyla karşılanışını ima eden egoizmden arındırılmış bir sevginin önemini yansıttığını savunmaktadır. Coleridge, dikkatini dışa çevirdikten ve kendi insan benliğinin dışında var olan bir gerçeklik ihtimalinin farkına vardıktan sonra albatrosun blokajından kurtulan denizci tasviriyle, Murdoch ile Murdoch'un İyiye giden yolda iyiyi özgecil bir şekilde tanıyabilme ve sevebilme ya da iyiye uzanabilme fikrine ilişkin diyaloğa girer. Bu çalışma, felsefi-şiirsel tartışmasında iyilik ve özgecil sevgi gibi Murdoch kavramlarından yararlanarak, yaşlı gemicinin ancak Iris Murdoch'un egodan sıyrılma, her şeydeki iyiliği özgecil bir şekilde görme ve sevme, ya da ilgiyi kendi benliğinden diğer öznelerin farklı gerçekliğine yöneltme eylemiyle başlatıldığını savunduğu terapötik sürece girdikten sonra dilsel temsil ötesindeki birlik hissi ile dolu İyiliğe bir adım daha yaklaştığını iddia etmektedir.

Anahtar sözcükler: Samuel Taylor Coleridge, "Yaşlı Gemici", Iris Murdoch, özgecil sevgi, iyilik ve İyi düşüncesi, benmerkezcilikten arınma, gerçeğe özgecil ilgi/saygı.

Yûsuf İdrîs'in Öykülerinde Toposların İzleri: Erhas Leyâlî, Ummu'd-Dunyâ ve Hamsu Sâât Üzerine Bir İnceleme

ÖĞR. GÖR. MERVE ZEYREK*

Bu çalışma, Mısırlı Edebiyatçı Yûsuf İdrîs'in Erhas Leyâlî, Ummu'd-Dunyâ ve Hamsu Sâât adlı öykülerinde mekânın bir anlatı toposu olarak nasıl kurgulandığını ve işlev gördüğünü karşılaştırmalı bir perspektifle incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada "topos" kavramı, anlatı içinde tekrar eden ve anlam üretimini yönlendiren mekânsal düzenekler olarak ele alınacaktır. Bu doğrultuda mekânın yalnızca fiziksel bir arka plan değil, bireyin deneyimini biçimlendiren etkin bir unsur olduğu varsayımından hareket edilmektedir.

İncelenen öykülerde mekân, farklı toplumsal bağlamlar içinde bireyin konumunu belirleyen ve sınırlandıran bir yapı olarak öne çıkmaktadır. Erhas Leyâlî'de geceyle iç içe geçen yoksul yaşam alanları, kapalı ve döngüsel bir mekânsal düzen kurarak bireyin kaçışsızlığını pekiştirir. Mekân burada genişlemek yerine sürekli kendini tekrar eden bir sıkışmışlık hissi üretir. "Ummu'd-Dunyâ'da ev içi mekân, kadın öznenin hareket alanını daraltan, onu görünmez ve denetlenebilir kılan bir topos olarak işlev görür. Ev, koruyucu bir alan olmaktan ziyade sınırlandırıcı bir yapıya dönüşür. Hamsu Sâât'ta ise hastane ve bürokratik mekânlar, bireyin yabancılaştığı, yönünü kaybettiği ve edilgenleştiği alanlar olarak kurgulanır. Bu mekânlar, bireyin sistem karşısındaki güçsüzlüğünü somutlaştırır.

Bu bağlamda çalışma, Yûsuf İdrîs'in öykülerinde mekânın daraltıcı, kapatıcı ve kontrol edici bir topos olarak tekrar ettiğini ileri sürmektedir. Karşılaştırmalı analiz sonucunda, farklı öykülerde yer alan mekânsal kurguların, bireyin toplumsal yapı içindeki sıkışmışlığını görünür kılan ortak bir anlatı stratejisi oluşturduğu ortaya konulmaktadır. Sonuç olarak, mekânın İdrîs'in öykülerinde yalnızca bir dekor değil, toplumsal eleştirinin merkezinde yer alan belirleyici bir unsur olduğu savunulmaktadır.

* Gümüşhane Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Temel İslam Bilimleri Bölümü, merveozer4229@gmail.com, https://orcid.org/0000-0002-1635-7325

Anahtar sözcükler: Arap Edebiyatı, Yûsuf İdrîs, topos, mekân, toplumsal eleştiri, yabancılaşma.

TRACES OF TOPOI IN THE STORIES OF YUSUF İDRİS: A STUDY OF ERHAS LEYALİ, UMMU'D-DUNYA AND HAMSU SAAT

This study aims to examine, from a comparative perspective, how space is constructed and functions as a narrative topos in the short stories Erhas Leyâlî, Ummu'd-Dunyâ and Hamsu Sâât by the Egyptian writer Yûsuf İdrîs. In this study, the concept of 'topos' will be treated as spatial mechanisms that recur within the narrative and guide the production of meaning. In this regard, the study proceeds from the premise that space is not merely a physical backdrop, but an active element that shapes the individual's experience.

In the stories examined, space emerges as a structure that defines and constrains the individual's position within different social contexts. In *Erhas Leyâlî*, impoverished living spaces intertwined with the night establish a closed and cyclical spatial order, reinforcing the individual's sense of inescapability. Here, rather than expanding, space produces a constant sense of confinement that repeats itself. In *Ummu'd-Dunyâ*, the domestic space functions as a topos that narrows the female subject's sphere of movement, rendering her invisible and controllable. The home transforms into a restrictive structure rather than a protective space. In *Hamsu Sâât*, however, hospitals and bureaucratic spaces are constructed as areas where the individual becomes alienated, loses their bearings and is rendered passive. These spaces embody the individual's powerlessness in the face of the system.

In this context, the study argues that space recurs in Yûsuf İdrîs's stories as a constricting, enclosing and controlling topos. The comparative analysis reveals that the spatial constructs found in different stories form a common narrative strategy that renders visible the individual's entrapment within the social structure. Consequently, it is argued that space in İdrîs's stories is not merely a backdrop, but a defining element at the heart of social criticism.

Keywords: Arabic Literature, Yûsuf İdrîs, topos, place, social criticism, alienation.

İbrahim Nasrallah'ın "Sekizinci Günün Güneşi" Eserinin Türkçe Çevirisinde Metafor Aktarımı

ARŞ. GÖR. MERYEM ÜN*

Filistinli çağdaş yazar İbrahim Nasrallah'ın "Sekizinci Günün Güneşi" (شمس اليوم الثامن) adlı romanı, Filistin tarihini ve toplumsal hafızayı metaforik bir anlatı diliyle kurgulayan önemli edebi eserlerden biridir. 1948 Nakba'sının travmatik deneyimini ve Filistin kimliğinin inşasını merkeze alan eser, zengin metafor kullanımıyla dikkat çekmektedir. Nasrallah, güneş, zaman, mekân ve bellek gibi evrensel sembolleri Filistin bağlamında yeniden anlamlandırarak özgün bir edebi dil oluşturmaktadır. Bu çalışma, eserde kullanılan temel metaforların Türkçe çevirisinde nasıl aktarıldığını ve kültürlerarası aktarım sürecinde ortaya çıkan anlam dönüşümlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Karşılaştırmalı metin analizi yöntemiyle gerçekleştirilen araştırmada, Arapça orijinal metin ile Türkçe çeviri arasında detaylı bir karşılaştırma yapılmış, metaforların aktarım stratejileri ve çeviri sürecinde meydana gelen semantik değişimler analiz edilmiştir. Çalışma kapsamında, kültüre özgü metaforların hedef dilde karşılık bulma durumu, çevirmenin benimsediği stratejiler ve bu stratejilerin metinsel etkileri tartışılmıştır. Bulgular, metafor çevirisinde eşdeğerlik, uyarlama ve açımlama gibi farklı stratejilerin kullanıldığını ve bazı kültürel metaforların tam karşılık bulamadığını ortaya koymuştur. Araştırma, çağdaş Arap edebiyatının Türkçeye aktarımında metafor çevirisinin önemine dikkat çekmekte ve çeviribilim ile karşılaştırmalı edebiyat çalışmalarına katkı sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar sözcükler: İbrahim Nasrallah, metafor çevirisi, çeviribilim, Arap edebiyatı, karşılaştırmalı edebiyat, kültürel aktarım.

* Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi, Arap Dili Eğitimi ABD, ORCID ID: 0000-0003-4236-5828, E-posta: meryemun@sdu.edu.tr

METAPHOR TRANSLATION IN THE TURKISH TRANSLATION OF İBRAHİM NASRALLAH'S "THE SUN OF THE EIGHTH DAY"

Palestinian writer Ibrahim Nasrallah's novel " The Sun of the Eighth Day" (شمس اليوم الثامن) stands as a significant work that narrates Palestinian history and the Nakba trauma through metaphorical language. The novel is distinguished by its rich use of metaphors, which constitute the fundamental pillars of the narrative. This study aims to examine how the primary metaphors employed in the work (sun, time, space, etc.) are transferred in the Turkish translation. Utilizing a comparative textual analysis method, the study compares the Arabic original text with the Turkish translation, analyzing the metaphor transfer strategies and the semantic losses or enrichments that emerge in the cultural context. The findings reveal that the translator adopts different strategies in translating culture-specific metaphors, and that certain metaphors do not find exact equivalents in the target language. The study draws attention to the significance of metaphor transfer in the translation of contemporary Arabic literature into Turkish.

Keywords: Ibrahim Nasrallah, metaphor, translation studies, Arabic literature, comparative literatüre.

Ziya Gökalp'in Yaratıcılığında Türklük ve Turancılık

PROF. DR. MERZİYYE NECEFOVA*

Türkçülük ve Turancılık, edebiyatımızda ister bilimsel makalelerimizde ister sanatsal yaratıcılığımızda olsun, zaman zaman ışıklandırılmıştır. 23 Mart 1876'da Diyarbakır'ın Çermik ilçesinde doğan Ziya Gökalp (Mehmet), hem sanatsal yaratıcılığında hem de siyasetçi, sosyolog ve filozof olarak Türklük ve Turancılık fikrimiz için mücadele eden şahsiyetlerden biriydi. Hatta "Türklüğün Babası" olarak anılmıştır.

Ziya Gökalp, Çermik'te bir gazetede çalışan memur Tevik Bey'in oğludur. Ailesinin de sonraki yaratıcılığı üzerinde etkisi olmuştur. İlk eğitimini Diyarbakır'da alan Ziya Gökalp, sonraki faaliyetlerini İstanbul'da sürdürmüştür. Sahne yaratıcılığı geniştir. Öncelikle, yaratıcılığında farklı ve önemli koşullar hüküm sürmektedir. "Türkleşme, İslamlaşma, modernleşme" fikri Ziya Gökalp'in temel fikirlerinden biridir. Bir diğer zaferi ise halk edebiyatını saray edebiyatının önüne koymasıdır. Türkçülük düşüncesini sistemleştirerek, sanatsal yaratıcılığını bu doğrultuda geliştirerek ve ulusal bir edebiyat kurarak Ziya Gökalp, yaratıcılığını Türk dünyasına tanıttı. En önemlisi, onun için şiir, benzersiz bir misyona hizmet eden "Toplum İçin Sanat" anlayışına ulaştı.

Ziya Gökalp'in şiirsel yaratıcılığı, Türk şiir tarihine altın harflerle yazılmıştır. “Kızıl Elma”, “Türkleşme, İslamlaşma, Çağdaşlaşma”, “Yeni Hayat”, “Altın Işık”, “Türk Töresi”, “Doğru Yol” ve diğer şiirleri. Ziya’nın eserinde Türk dünyasına olan sevgisi ve birlik fikri görülür. “Kızıl Elma” şiiri Azerbaycan’ın Bakü şehrinde yaşayan Aygır adlı bir kıza yazılmış olmasına rağmen, tüm Türk dünyasının temel mücadelesine dikkat çeker. Ayrıca Memmed Emin Resulzade’nin de dikkatini çekmiştir. O, “Asrımızın Sayavuşu” adlı eserinde bu konuya geniş yer vermiştir. Genel olarak Azerbaycanlı Alibey Hüseyinzade ve İsmayıl Bey Gaspıralı ile olan düşünce ve inanç birliği tartışılmazdır. Makalemizde bir edebiyatçı olarak Ziya’nın şiirlerini inceleme isteğimi genişleteceğim, şiirlerini esas alacağım ve Turancılık konusundaki fikirlerinin

* Azerbaycan Milli İlimler Akademisi edebiyat institutu, necefova.merziyye@mail.ru, orchid no:0000-0001-9502-3392

bazı Azerbaycan şairlerinin eserleriyle olan benzerlik ve paralelliklerine dikkat çekmeye çalışacağım. Teslim edeceğim.

Anahtar sözcükler: Çermik, Türkçülük, Turan, Gökalp, Diyarbakır.

TURKISHNESS AND TURANISM IN THE CREATIVITY OF ZİYA GÖKALP

Turkism and Turan unity have been illuminated from time to time in our literature, whether in our scientific articles or in our artistic creativity. Ziya Gökalp (Mehmet), who was born in Çermik district of Diyarbakır on March 23, 1876, was one of the personalities who fought for our idea of Turkishness and Turanism both in his artistic creativity and as a politician, sociologist, and philosopher. He was even called the “Father of Turkishness”.

Ziya Gökalp is the son of Tevik Bey, a civil servant working in a newspaper in Çermik. His family also had an influence on his later creativity. Ziya Gökalp, who received his first education in Diyarbakır, continued his later activity in Istanbul. His stage creativity is wide. First, different and important conditions prevail in his creativity. The idea of “Turkishization, Islamization, modernization” is one of Ziya Gökalp’s main ideas. Another victory is in putting folk literature before palace literature. By systematizing the thought of Turkism, developing his artistic creativity in that direction, and establishing a national literature, Ziya Gökalp introduced his creativity to the Turkish world. Most importantly, for him, poetry rose to the concept of "Art for Society", which served a unique mission.

Ziya Gökalp's poetic creativity is written in golden letters in the history of Turkish poetry. His poems “Kızıl elma”, “Turkishization, Islamization, modernization”, “Yeni hayat”, “Altın ışık”, “Türk töresi”, “Doğru yol” and others. In Ziay’s work, he shows his love for the Turkic world and the idea of unity. Although the poem “Kızıl elma” was written to a girl living in Baku, Azerbaijan-Ay gıza, it draws attention to the main struggle of the entire Turkic world. It also drew the attention of Mammad Emin Rasulzadeh. He gave extensive space to this issue in his work “Asrimizin Sayavushu”. In general, his unity of thought and belief with Azerbaijanis Alibey Hüseyinzadeh and Ismayıl bey Gaspıralı is undeniable. In our article, as a literary worker, I will expand my desire to analyze Ziya’s poems, take his poems as the basis, and try to draw attention to the similarity and parallelism of his ideas on Turanism with the work of some Azerbaijani poets. I will deliver.

Keywords: Çermik, Turkism, Turan, Gökalp, Diyarbakır.

Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Karşılaştırmalı Edebiyattan Yararlanma

PROF. DR. MESUT GÜN*
HÜSEYİN ÜNAL*

Türkçenin dünya genelinde yaygın olarak konuşulan dillerden biri haline gelmesiyle birlikte, yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi, önemli bir çalışma alanı haline gelmiş ve bu alanda mevcut dil öğretim yöntemlerinin yanında yeni yaklaşımlara duyulan ihtiyaç artmıştır. Yalnızca dil bilgisi ve kelime öğretimiyle sınırlı olmayan; kültür, edebiyat ve düşünce dünyasını da kapsayan yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, üzerinde epeyce düşünülmesi gereken alanlardan birisidir. Bu doğrultuda farklı kültürler, edebi metinler ve türler arasında kurduğu ilişkiler ile dil öğretimine önemli katkılar sağlayabileceği düşünülen karşılaştırmalı edebiyat disiplinin bu alana yeni bir yaklaşım imkânı sunabileceği ve bu alanı zenginleştireceği öngörülmektedir. Farklı dil ve kültürlere ait edebi metinleri benzerlik ve farklılıklarıyla inceleyerek, kültürlerarası etkileşim ve anlayışı geliştiren karşılaştırmalı edebiyat, bu yönüyle yabancı dil öğretiminde hem dilsel hem de kültürel farkındalığı artıran ve geliştiren etkili bir araç olarak değerlendirilebilir. Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde karşılaştırmalı edebiyattan yararlanılması fikri, yabancı öğrencilerin sadece Türkçenin dil yapısını ve kelimelerini öğrenmelerini değil, aynı zamanda Türk kültürünü öz kültürüyle karşılaştırarak daha derinlikli, etkili bir öğrenme modeli olarak kabul edilebilir. Özellikle, farklı dil ve kültürlere ait edebi metinlerin ve türlerin karşılaştırmalı bir biçimde ele alınması, öğrencilerin okuma-anlama yetilerini geliştirmekte, dilin estetik ve farklı anlatım olanaklarını fark etmelerine yardımcı olmaktadır. Bunun yanı sıra bu yöntemin öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini güçlendirebileceği ve kültürlerarası empati kurma yetilerini de geliştireceği düşünülebilir. Bu çalışma, yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde karşılaştırmalı edebiyatın sağlayabileceği kuramsal ve pedagojik katkıları tartışmayı amaçlamaktadır. Bunu sağlamak için farklı kültürlere ait edebi metinlerin ve türlerin

* Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, mesutgun@mersin.edu.tr, Orcid: 0000-0001-9663-1066
* Mersin Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi; unal96921@gmail.com Orcid: 0009-0008-7684-9111

karşılaştırmalı bir şekilde incelenmesinin dil öğretim sürecine nasıl katkı sağladığı üzerinde durulacak; bu yaklaşımın öğrenci motivasyonu, kültürel farkındalık ve dil becerilerinin gelişimi üzerindeki etkileri değerlendirilecektir. Karşılaştırmalı edebiyatın, yabancı dil olarak Türkçenin öğretimine kültürlerarası bir perspektif kazandırarak dil öğrenimini daha anlamlı, kültürel açıdan daha zengin ve etkili bir hale getirdiği tezi örnekler üzerinden açıklanmaya çalışılacaktır.

Anahtar sözcükler: dil öğretimi, edebi metin, karşılaştırmalı edebiyat, kültürlerarası etkileşim, yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi.

UTILIZING COMPARATIVE LITERATURE IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

As Turkish has become one of the widely spoken languages worldwide, the teaching of Turkish as a foreign language has emerged as a significant field of study, increasing the need for new approaches alongside existing language teaching methods. Teaching Turkish as a foreign language -which is not limited solely to the teaching of grammar and vocabulary but also encompasses culture, literature, and the world of thought- is one of the fields that requires extensive reflection. In this direction, it is envisioned that the discipline of comparative literature, which is thought to provide significant contributions to language teaching through the relationships it establishes between different cultures, literary texts, and genres, may offer a new approach to this field and enrich it. By examining literary texts belonging to different languages and cultures through their similarities and differences, comparative literature, which develops intercultural interaction and understanding, can be evaluated as an effective tool that increases and develops both linguistic and cultural awareness in foreign language teaching. The idea of utilizing comparative literature in teaching Turkish as a foreign language can be accepted as a more profound and effective learning model that enables foreign students not only to learn the linguistic structure and vocabulary of Turkish but also to compare Turkish culture with their own native culture. Particularly, handling literary texts and genres belonging to different languages and cultures in a comparative manner develops students' reading-comprehension skills and assists them in recognizing the aesthetic and diverse expressive possibilities of the language. Furthermore, it can be considered that this method may strengthen students' critical thinking skills and develop their ability to establish intercultural empathy. This study aims to discuss the theoretical and pedagogical

contributions that comparative literature can provide in the teaching of Turkish as a foreign language. To achieve this, emphasis will be placed on how the comparative examination of literary texts and genres belonging to different cultures contributes to the language teaching process; the effects of this approach on student motivation, cultural awareness, and the development of language skills will be evaluated. The thesis that comparative literature renders language learning more meaningful, culturally richer, and more effective by providing an intercultural perspective to the teaching of Turkish as a foreign language will be attempted to be explained through examples.

Keywords: language teaching, literary text, comparative literature, ıntercultural ınteraction, teaching Turkish as a foreign language.

Mü'min-zâde Ahmed Hasîb'in Musiki Terimleri ve Kitap Adlarıyla Örülü Bahâriyesi

ARŞ. GÖR. DR. METİN AKDENİZ*

18. yüzyıl klasik Türk şiirinin önemli şahsiyetlerinden olan Mü'min-zâde Ahmed Hasîb'in divanı henüz yayımlanmamış olmakla birlikte birçok yazma şiir mecmuasında şiirleri bulunmaktadır. Bunlardan biri de İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde NEKTY 10695 arşiv numarasıyla kayıtlı şiir mecmuasıdır. Bu bildirinin konusu olan ve Şeyhülislam Feyzullah Efendi-zâde Mustafa Efendi'ye (ö.1158/1745) sunulan kaside söz konusu şiir mecmuasının 28b-30a sayfaları arasında yer almakta ve 76 beyitten oluşmaktadır. 75. beyitte söylendiğine göre arpalık talebiyle telif edilen kaside nesîb, tagazzül, girizgâh, medih ve dua bölümlerinden müteşekkildir.

Mü'min-zâde Ahmed Hasîb'in kasidesinde iki temel üslup özelliği bulunmaktadır. Bunlardan ilki nesib ve tagazzül bölümlerinde bahar tasvirine musiki terimlerinin eşlik etmesidir. Ele aldığımız kasidenin ikinci özelliği ise medih bölümünde eserin sunulduğu Şeyhülislam Feyzullah Efendi-zâde Mustafa Efendi'nin makamına uygun olarak birçok ilmî, felsefi ve edebî kitap isminin anılmasıdır. Kaside boyunca karşılaşılan gerek musiki terimleri gerekse kitap isimleri ihamlı veya iham-ı tenasüplü olarak kullanılmıştır. Bilindiği gibi 18. yüzyıl klasik Türk şiirinde belirli bir alana özgü (çiçek, elbise, yer vb.) terim veya kelimelerle şiir yazmak rağbet görmüş ve birçok şair bu tarzda şiirler yazmıştır. Bu tarz şiirlerde genellikle şair yalnızca bir alanın terimlerini kullanır. Örneğin 18. yüzyıl şairlerinden olan Hâtem, kasidesini musiki terimleriyle; Yüsrî ise kitap adlarıyla yazmıştır. Ahmed Hasîb'in ise bu iki hüneri kasidesinin farklı bölümlerinde kullandığı görülmektedir.

Anahtar sözcükler: Mü'min-zâde Ahmed Hasîb, Şeyhülislam Feyzullah Efendi-zâde Mustafa Efendi, kaside, musiki terimleri, kitap isimleri.

* Pamukkale Üniversitesi, makdeniz@pau.edu.tr, https://orcid.org/0000-0001-6062-6724.

MÜ'MİN-ZADE AHMED HASİB'S BAHARIYYA: A POEM INTERWOVEN WITH MUSICOLOGICAL TERMINOLOGY AND BOOK TITLES

Although the divan of Mü'min-zāde Ahmed Hasīb, one of the prominent figures of eighteenth-century Classical Turkish poetry, has not yet been published, his poems are preserved in numerous manuscript poetry miscellanies (mecmuas). One such source is a miscellany registered under the archival number NEKTY 10695 in Istanbul University Rare Books Library. The qasida examined in this study—presented to Shaykh al-Islam Feyzullah Efendi-zāde Mustafa Efendi (d. 1158/1745) —is located on folios 28b–30a of the aforementioned manuscript and consists of 76 couplets. As indicated in the 75th couplet, the poem—composed with a request for an *arpalık*—is structured into the conventional sections of nasīb, taghazzul, girizgâh, madīh, and du'ā'.

This qasida exhibits two principal stylistic features. First, in the nasīb and taghazzul sections, the depiction of spring is accompanied by an extensive use of musical terminology. Second, in the madīḥ section, numerous references are made to works of scholarly, philosophical, and literary significance, in a manner befitting the high scholarly status of the dedicatee, Shaykh al-Islam Mustafa Efendi. Throughout the poem, both musical terms and book titles are employed with rhetorical devices such as *īhām* and *īhām-ı tenāsüp*.

As is well known, in eighteenth-century Classical Turkish poetry, composing poems based on terminology specific to a particular domain (such as flora, clothing, or geography) became a widespread literary practice, and many poets produced works in this manner. Typically, such poems are confined to the vocabulary of a single field; for instance, the eighteenth-century poet Hātem composed a qasida using musicological terminology, whereas Yüsrī employed book titles. In contrast, Ahmed Hasīb demonstrates a distinctive poetic ingenuity by incorporating both of these domains within different sections of a single qasida.

Keywords: Mü'min-zāde Ahmed Hasīb, Feyzullah Efendi-zāde Mustafa Efendi, qasīda, musicological terminology, book titles.

Propagandanın Tanınması ve Propaganda Metinlerinin Çözümlenmesi

DR. MİNE ÖZÇELİK*

Bu çalışmada günümüz ikna yöntemlerinden olan propagandanın temel teknikleri ve propaganda tekniklerinden biri olan "kart tekniğinin'' yazılı metinlerdeki kullanımı ve tanınması üzerinde durulmuştur. Ayrıca bu çalışma, metinlerde yer alan temel propaganda tekniklerinden "kart tekniğini'' nasıl tanırız ve nasıl önlemler alırız sorularının cevabını vermeyi amaçlamaktadır. Haber metinlerinde ve çocuk masal kitaplarında kullanılan "kart tekniğinin'' tespit edilmesi amacıyla yapılan bu çalışmada, araştırma yöntemlerinden nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada veriler nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Çalışmanın veri kaynağını "haber metinleri ve masal kitaplarında yer alan metinler'' oluşturmaktadır.

Anahtar sözcükler: propaganda, propagandanın tarihi, propaganda teknikleri, kart tekniği.

RECOGNIZING PROPAGANDA AND ANALYZING PROPAGANDA TEXTS

In this study, the use and recognition of the "card technique'', one of the basic techniques of propaganda and one of the propaganda techniques of today's persuasion methods, in written texts is emphasized. In addition, this study aims to answer the questions of how we recognize "card technique'', one of the basic propaganda techniques in the texts, and how we take measures. Qualitative research method, one of the research methods, was used in this study, which was conducted to determine the "card technique'' used in news texts and children's fairy tale books. The data in the study were obtained through document analysis, one of the qualitative research methods. The data source of the study is "texts in news texts and fairy tale books.''

Keywords: propaganda, history of propaganda, propaganda techniques, card techniques

* Pamukkale Üniversitesi, ozcelik1981@gmail.com, orcid.org/0000-0002-9941-5577

Silence and Mimicry as Feminist Devices in Margaret Atwood's *The Penelopiad* (2005)

DR. ÖĞR. ÜYESİ MİNE SEVİNÇ KAYAHAN*

Margaret Atwood's *The Penelopiad* (2005) is often regarded as a feminist reclamation of women's silenced voices in the epic tradition. This paper argues that the novel's most significant contribution lies not in what it says but in the way it structures the very act of speaking itself, achieved through an unweaving of the plot, the narrative, and the genre. This paper reads Penelope's act of weaving and unweaving as the novel's central metaphor. Drawing on Hélène Cixous's theory of écriture féminine, the paper argues that Atwood's act of rewriting Homer's epic 'from within' mirrors Penelope's act of unweaving the shroud as an act of creation through destruction. Turning to Luce Irigaray's concept of mimicry, this paper revisits Penelope's strategic silences and omissions not as a failure of voice but as a so-conscious performance of the role of an obedient, uncertain wife, which exposes and undermines the patriarchal expectations behind it. Just as Penelope dismantles the shroud nightly, the novel dismantles the epic tradition 'from within', proposing unwriting and silence as a feminist postmodern mode of creation. Furthermore, with a mock-trial of Odysseus by the hanged maids, the novel not only imitates legal and epic genres so precisely but also reveals the historical silencing of violence against women's bodies. Thus, the interplay of silence and parody creates a sustained practice of écriture féminine, which is integrated at the level of the novel's form itself. Therefore, *The Penelopiad* does not simply tell women's stories, but it structurally enacts their resistance.

Keywords: Margaret Atwood, *The Penelopiad*, écriture féminine, silence, mimicry, Cixous, Irigaray.

MARGARET ATWOOD'UN *THE PENELOPİAD* (2005) ADLI ROMANINDA FEMİNİST ARAÇLAR OLARAK SESSİZLİK VE MİMİKRİ

* Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, msevinc@mehmetakif.edu.tr, Orc ID: 0000-0002-8844-4233

Margaret Atwood'un *The Penelopiad* (2005) adlı romanı, çoğunlukla destansı gelenekte susturulmuş kadın seslerinin feminist bir geri kazanımı olarak değerlendirilmektedir. Bu makale, romanın en önemli katkısının ne söylediğinde değil, konuşma eyleminin kendisini yapılandırma biçiminde yattığını öne sürmektedir; bu yapılandırma, olay örgüsünün, anlatının ve türün bir tür "sökülmesi" aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Bu makale, Penelope'nin dokuma ve söküm eylemini romanın merkezi metaforu olarak okumaktadır. Hélène Cixous'nun écriture féminine kuramına dayanarak makale, Atwood'un Homeros destanını "içeriden" yeniden yazma eyleminin, Penelope'nin kefeni sökmesini yıkım yoluyla yaratma eylemi olarak yansıttığını savunmaktadır. Luce Irigaray'ın mimikri kavramına yönelerek, bu makale Penelope'nin stratejik sessizliklerini ve eksiltmelerini bir ses yoksunluğu olarak değil, itaatkâr ve kararsız eş rolünün son derece bilinçli bir performansı olarak yeniden değerlendirir; bu icra söz konusu rolün ardındaki ataerkil beklentileri açığa çıkarır ve zayıflatır. Tıpkı Penelope'nin geceleri kefeni sökmesi gibi, roman da epik geleneği "içeriden" sökmekte; böylece çözmeyi ve sessizliği feminist postmodern bir yaratım biçimi olarak önermektedir. Bunun yanı sıra, asılan hizmetçiler tarafından Odysseus'a yönelik düzenlenen sahte dava ile roman, yalnızca hukuki ve epik türleri son derece isabetli biçimde taklit etmekle kalmayıp kadın bedenlerine yönelik şiddetin tarihsel olarak susturulmasını da gözler önüne sermektedir. Böylece sessizlik ve parodinin etkileşimi, romanın biçimsel düzeyine işlemiş sürekli bir écriture féminine pratiği oluşturmaktadır. Dolayısıyla *The Penelopiad*, yalnızca kadınların hikâyelerini anlatmakla kalmayıp onların direncini yapısal olarak da sahnelemektedir.

Anahtar sözcükler: Margaret Atwood, *The Penelopiad*, écriture féminine, sessizlin, mimikri, cixous, ırigaray.

Kafka'nın "Bir Köpeğin Araştırmaları" Anlatısında Araçsal Akıl Eleştirisi

DR. ÖĞR. ÜYESİ MİRAY ENEZ BAYAR*

Franz Kafka'nın *Bir Köpeğin Araştırmaları* (*Forschungen eines Hundes*) adlı anlatısı, bilgi arayışı ve modern öznenin dünyayla kurduğu ilişkiyi sorgulayan dikkat çekici metinlerden biridir. 1922 yılında kaleme alınan eser, çoğunlukla bilgiye ulaşamama, yabancılaşma ve alegorik temsil çerçevesinde yorumlanmıştır. Bu çalışma ise metni, Frankfurt Okulu düşünürleri Max Horkheimer ve Theodor W. Adorno'nun geliştirdiği "araçsal akıl" (*instrumentelle Vernunft*) kavramı çerçevesinde yeniden ele almayı amaçlamaktadır. Araçsal akıl, aklın eleştirel ve özgürleştirici niteliğini yitirerek dünyayı işlevsellik, hesaplanabilirlik ve denetlenebilirlik ilkeleri doğrultusunda kavrayan bir düşünme biçimini ifade eder. Bu bağlamda anlatıdaki köpek figürü, gerçeğe ulaşamayan yetersiz bir özne olarak değil; modern aklın işleyişini, sınırlarını ve iç çelişkilerini görünür kılan simgesel bir bilinç olarak okunmaktadır. Köpeğin besinin kaynağına ilişkin geliştirdiği açıklama modelleri, gerçekliği doğrusal neden-sonuç ilişkilerine indirgeme eğilimini ortaya koyarken; deney, gözlem ve sistemli yöntem konusundaki ısrarı, bilginin içeriğinden çok yöntemin kendisinin merkeze alındığını göstermektedir. Metinde dikkat çeken bir diğer unsur, araştırma süreci ilerledikçe derinleşen yalnızlık ve iletişimsizliktir. Köpeğin diğer köpeklerle ortak bir bilgi zemini kuramaması, yalnızca toplumsal bir kopuş değil, aynı zamanda öznenin dünya ile ilişkisinin araçsallaşması sonucunda ortaya çıkan bir yabancılaşma biçimi olarak değerlendirilebilir. Bu yönüyle anlatı, modern öznenin bilgiyi çoğaltırken anlamı yitirme çelişkisini de görünür kılmaktadır. Bu çalışma, anlatıda ortaya çıkan başarısızlığın bireysel bir yetersizlikten değil, modern aklın indirgemeci yapısına içkin bir krizden kaynaklandığını ileri sürmektedir. Sonuç olarak *Bir Köpeğin Araştırmaları*, başarısız bir araştırma sürecini konu alan bir anlatı olmanın ötesinde; modern rasyonalitenin sınırlarını, yöntem merkezli düşüncenin açmazlarını, öznenin dünyayla kurduğu ilişkinin felsefi

* Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, mirayenez@mehmetakif.edu.tr

boyutunu ve aklın araçsallaşmasıyla ortaya çıkan yapısal gerilimi görünür kılan eleştirel bir metin olarak değerlendirilebilir.

Anahtar sözcükler: Franz Kafka, *Bir Köpeğin Araştırmaları*, Max Horkheimer, Theodor W. Adorno, araçsal akıl.

CRITIQUE OF INSTRUMENTAL REASON IN KAFKA'S "*INVESTIGATIONS OF A DOG*"

Franz Kafka's *Investigations of a Dog* (*Forschungen eines Hundes*) is one of his remarkable texts that questions the search for knowledge and the relationship between the modern subject and the world. Written in 1922, the work has largely been interpreted within the frameworks of failure to attain knowledge, alienation, and allegorical representation. This study aims to reconsider the text through the concept of "instrumental reason" (*instrumentelle Vernunft*), developed by Frankfurt School thinkers Max Horkheimer and Theodor W. Adorno. Instrumental reason refers to a mode of thinking in which reason loses its critical and emancipatory character and instead apprehends the world according to principles of functionality, calculability, and controllability. In this context, the dog figure in the narrative is read not as an inadequate subject incapable of reaching truth, but as a symbolic consciousness that reveals the operation, limits, and inner contradictions of modern reason. The explanatory models the dog develops concerning the source of food demonstrate a tendency to reduce reality to linear cause-and-effect relations, while his insistence on experiment, observation, and systematic method shows that the method itself is prioritized over the actual content of knowledge. Another striking aspect of the narrative is the deepening loneliness and lack of communication as the process of inquiry advances. The dog's inability to establish a shared ground of understanding with the other dogs can be interpreted not only as a social rupture but also as a form of alienation arising from the instrumentalization of the subject's relation to the world. In this respect, the narrative also reveals the modern paradox in which the multiplication of knowledge coincides with the loss of meaning. This study argues that the failure depicted in the narrative stems not from an individual inadequacy, but from a crisis inherent in the reductive structure of modern reason. Consequently, *Investigations of a Dog* can be regarded as more than a story about a failed inquiry; it is a critical text that makes visible the limits of modern rationality, the impasses of method-centered thought, the

philosophical dimension of the subject's relation to the world, and the structural tension produced by the instrumentalization of reason.

Keywords: Franz Kafka, *Investigations of a Dog*, Max Horkheimer, Theodor W. Adorno, ınstrumental reason.

Latife Tekin Romanlarında İktidarın Mekânsal Kuruluşu

MUHAMMED TOPRAK*

Latife Tekin'in roman evreni toplumsal çözülmenin, yerinden edilmenin, yoksullaşmanın ve hayatı kuşatan daralmanın anlatıya dönüştüğü başlıca alanlardan biridir. Bu evrende mekân, hadiselerin üzerine yerleştirildiği edilgen bir zemin değildir. Toplumsal hiyerarşilerin teşekkül ettiği, dışlanmanın derinleştiği, hayatların sıkıştığı ve varoluşların sınandığı kurucu bir mekândır. Köy, gecekondu, kent, fabrika çevresi, ev, yol ve geçiş alanları roman kişilerinin kaderini çevreleyen unsurlar olmaktan çıkar, onları kuşatan düzenin taşıyıcısına dönüşür. Bu sebeple Latife Tekin romanlarında iktidar meselesi en belirgin karşılığını mekânsal kuruluşta bulur.

Bu çalışma, Latife Tekin romanlarında iktidarın mekân üzerinden işleyişini ortaya koymayı amaçlamaktadır. İnceleme; *Sevgili Arsız Ölüm*, *Berci Kristin Çöp Masalları*, *Gece Dersleri*, *Manves City* ve *Sürüklenme* romanlarıyla sınırlandırılmış ve metne dayalı yakın okuma yöntemi benimsenmiştir. Kuramsal çerçevede Henri Lefebvre'in mekânın toplumsal üretimine ilişkin yaklaşımı, Michel Foucault'nun iktidarı ilişkisel bir tertip olarak kavrayan düşüncesi ve Michel de Certeau'nun gündelik hayat pratiklerine dair çözümlemeleri esas alınmıştır.

Çözümleme sonunda, Latife Tekin romanlarında mekânın anlatıda dekor işlevi taşımaktan ziyade dışlanma, denetim, sürüklenme, çözülme ve kırılgan hayat biçimlerinin başlıca kuruluş alanlarından biri olarak belirdiği görülmüştür. Yine de bu mekân örgüsü, hayatı bütünüyle kapsayan bir kapanma alanı değildir. Mekân yer yer tutunma çabasını, küçük kaçış girişimlerini ve gündelik direniş reflekslerini de içinde taşır. Bu çerçevede Tekin'in romanlarında iktidarın, doğrudan kişiler arası baskıda değil, yaşam alanlarını düzenleyen, daraltan ve varoluş imkânlarını sınırlayan bir tertipte tezahür ettiği görülmektedir.

Anahtar sözcükler: Latife Tekin, mekân, iktidar.

* Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, muhammedtoprak@live.com orcid: 0000-0003-4136-5762

THE SPATIAL CONSTITUTION OF POWER IN LATİFE TEKİN'S NOVELS

Latife Tekin's fictional world constitutes one of the principal narrative domains in which social disintegration, displacement, impoverishment, and the constriction that envelops life are transmuted into fiction. Within this universe, space does not function as a passive ground upon which events are merely placed. It emerges instead as a constitutive domain where social hierarchies take shape, exclusion deepens, lives are compressed, and forms of existence are put to the test. The village, the gecekondu settlement, the city, the factory perimeter, the house, the road, and transitional zones cease to be mere elements surrounding the fate of the characters; they become carriers of the order that encloses them. For this reason, in Latife Tekin's novels, the question of power finds one of its clearest expressions in spatial formation.

This study aims to elucidate the ways in which power operates through space in Latife Tekin's novels. The analysis is confined to *Sevgili Arsız Ölüm*, *Berci Kristin Çöp Masalları*, *Gece Dersleri*, *Manves City*, and *Sürüklenme*, and proceeds through close reading grounded in the text itself. The theoretical framework draws primarily on Henri Lefebvre's account of the social production of space, Michel Foucault's conception of power as a relational dispositif, and Michel de Certeau's analyses of everyday practices.

The analysis demonstrates that, in Tekin's novels, space functions far beyond the level of narrative décor and comes into view as one of the principal sites in which exclusion, control, drifting, disintegration, and fragile forms of life are constituted. Yet this spatial configuration does not amount to a total enclosure that seals off life altogether. At certain points, space also preserves efforts to endure, minor attempts at escape, and reflexes of everyday resistance. From this perspective, power in Tekin's novels appears not primarily in the form of direct interpersonal coercion, but as an order that organizes living environments, narrows them, and restricts the very possibilities of existence.

Keywords: Latife Tekin, space, power, powerty.

Hamid Olimjon'un El Yazması Eserlerinin Bilimsel Tasnifi

MUNİSA MUHAMMADEVO*

Bu çalışmada Özbek edebiyatının önemli temsilcilerinden Hamid Olimjon'un el yazması eserleri metinşinaslık ve edebî kaynak araştırmaları perspektifinden incelenmiş ve bilimsel olarak tasnif edilmiştir. Araştırmanın temelini, şairin şiirleri, dram eserleri, çevirileri ve çeşitli metin parçalarından oluşan el yazmaları teşkil etmektedir. Çalışmada el yazmaları türlerine, içerik özelliklerine ve kronolojik gelişim çizgisine göre sınıflandırılmıştır. Ayrıca metinler folklor ve epik miras unsurları, fragmentler ve varyantlar çerçevesinde değerlendirilmiş, farklı nüshalar arasındaki farklılıklar karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Araştırma, Hamid Olimjon'un edebî mirasını sistemli şekilde ortaya koymayı ve metinşinaslık alanına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar sözcükler: Hamid Olimjon, el yazmaları, metinşinaslık, tasnif, varyant, fragment.

SCIENTIFIC CLASSIFICATION OF HAMİD OLİMJON'S MANUSCRIPT WORKS

This study examines and classifies the manuscript works of the Uzbek poet Hamid Olimjon from the perspectives of textology and literary source studies. The research is based on manuscripts including poems, dramatic works, translations, and various text fragments. These materials are classified according to genre, content characteristics, and chronological development. In addition, the texts are analyzed within the framework of folklore and epic elements, fragments, and variants, and differences between manuscript copies are comparatively evaluated. The main aim of the study is to present Hamid Olimjon's literary heritage in a systematic way and to contribute to the field of textology.

Keywords: Hamid Olimjon, manuscripts, textology, classification, variant, fragment.

*Doktora Öğrencisi, Özbekistan Cumhuriyeti Ali Şir Nevai Devlet Edebiyat Müzesi.

Türlerin Sınırında Bir Roman: *Örümcek Burgacı*'nda Polisiye Yapı, Spekülatif Evren ve Melez Poetika

DOÇ. DR. MURAT GÜR*

Bu çalışmada, Alper Canıgüz'ün *Örümcek Burgacı* (2025) başlıklı romanı tür kuramı çerçevesinde incelenmektedir. Yazar tarafından daha kapakta "kozmo-polisiye" olarak adlandırılan roman, polisiye anlatı geleneğinin soruşturma merkezli yapısını, bilimkurgunun alternatif evren/mümkün dünya inşası ve bilişsel yabancılaştırma stratejileriyle bir araya getirerek özgün bir melez form ortaya koymaktadır. Romanın, alternatif bir 1974 Türkiye'sinde geçmesi, eseri alternatif tarih/ükronya anlatılarına yaklaştırırken, anlatı dünyasının "hiperdemokrasi" adlı bir rejim altında kurulması ve bu rejimin iktidar mekanizmaları yeni yaratılan evrene distopik bir boyut katar. Roman, başkişi "şair-dedektif" Stan LaFleur'ün bir cinayet soruşturması ile kozmik ölçekli bir tehdidi eş zamanlı olarak çözmeye çalışmasını konu edinir. Çalışmada, Tzvetan Todorov'un yapısalcı tür tipolojisi, Jacques Derrida'nın tür yasası kavramı, Darko Suvin'in bilişsel yabancılaştırma ve novum terimleri ile Mihail Bahtin'in kronotop kuramından yola çıkarak romanın melez yapısının çözümlenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmanın temel iddiası yazar tarafından ortaya konulan "kozmo-polisiye" adlandırmasının, iki türün basit bir toplamını ifade etmediği, aksine polisiye ve bilimkurgu kodlarının karşılıklı etkileşim içinde birbirini dönüştürerek yeni bir anlatı mantığı ürettiğidir. Bu çerçevede, polisiye yapının "hakikate ulaşma" vaadinin spekülatif evrenin epistemolojik belirsizliğiyle nasıl sınandığı, dedektif figürünün şairliğinin ön plana çıkarılıp şiirsel duyarlılıkla nasıl yeniden biçimlendiği irdelenerek kara mizahın tür geçişlerini mümkün kılan yapısal bir arayüz işlevi gördüğü tartışılmaktadır. Sonuç olarak *Örümcek Burgacı*'nın Türk edebiyatında tür melezliği tartışmalarına özgün bir katkı sunduğu ve kozmo-polisiye kavramının tür kuramı açısından verimli bir inceleme nesnesi oluşturduğu öne sürülmektedir.

* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı, muratgur@nevsehir.edu.tr

Anahtar sözcükler: melez türler, tür kuramı, kozmo-polisiye, polisiye, bilimkurgu.

A NOVEL AT THE BOUNDARIES OF GENRE: DETECTIVE STRUCTURE, SPECULATIVE UNIVERSE, AND HYBRID POETICS IN *ÖRÜMCEK BURGACI*

This study examines Alper Canıgüz's novel *Örümcek Burgacı* (2025) within the framework of genre theory. Described by the author on its cover as a "cosmo-detective" novel, the work brings together the investigation-centred structure of the detective narrative tradition with science fiction's construction of an alternative universe/possible world and its strategies of cognitive estrangement, thereby producing a distinctive hybrid form. The novel's setting in an alternative 1974 Turkey brings it close to alternate-history/uchronian narratives, while the establishment of its narrative world under a regime called "hyperdemocracy" and the mechanisms of power associated with this regime add a dystopian dimension to the newly created universe. The novel centres on the protagonist, the "poet-detective" Stan LaFleur, who attempts to solve both a murder investigation and a cosmic-scale threat simultaneously.

Drawing on Tzvetan Todorov's structuralist typology of genres, Jacques Derrida's concept of the law of genre, Darko Suvin's notions of cognitive estrangement and the novum, and Mikhail Bakhtin's theory of the chronotope, the study aims to analyse the novel's hybrid structure. Its central argument is that the author's designation "cosmo-detective" does not refer to a simple combination of two genres; rather, it names a new narrative logic produced through the reciprocal transformation of detective and science-fiction codes. Within this framework, the study discusses how the detective structure's promise of "access to truth" is tested by the epistemological uncertainty of the speculative universe; how the detective figure's poetic identity is foregrounded and reshaped through poetic sensibility; and how black humour functions as a structural interface that enables transitions between genres. Ultimately, the study argues that *Örümcek Burgacı* makes an original contribution to debates on genre hybridity in Turkish literature and that the concept of the cosmo-detective constitutes a productive object of analysis from the perspective of genre theory.

Keywords: hybrid genres, genre theory, cosmo-detective fiction, detective fiction, science fiction.

Kemal Tahir'in *Yorgun Savaşçı* Romanında Labirentleşen Mekân Algısı

MURAT KORKUTAN*
DOÇ. DR. NURAY 3. KARAKAYA*

Bu bildiri, Ramazan Korkmaz'ın "Romanda Mekânın Poetiği" başlıklı çalışmasında ortaya koyduğu kuramsal çerçeveden hareketle, Türk edebiyatının Cumhuriyet dönemi roman ve hikâye türlerinde başarılı eserler kaleme almış olan Kemal Tahir (1910- 1973)'in, *Yorgun Savaşçı* romanında mekânın anlatı içindeki işlevini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada nitel metin çözümlemesi yöntemi benimsenmiş; roman, mekân–birey–toplum ilişkisi ekseninde değerlendirilmiştir. İncelemede, romanda yer alan mekânların yalnızca olayların gerçekleştiği fiziksel alanlar olmadığı; bireyin ruhsal dünyasını, tarihsel belirsizlik karşısındaki yön kayıplarını ve ideolojik gerilimlerini yansıtan temel anlatı unsurları olarak kurgulandığı ortaya konulmuştur. Kemal Tahir, *Yorgun Savaşçı* romanında mekânı, karakterlerin iç dünyasıyla doğrudan ilişkilendirerek tarihsel kırılma dönemlerinde bireyin yaşadığı çözülmeyi görünür kılar. Mekân, bu bağlamda bireyi kuşatan, daraltan, acı veren ve yönsüzleştiren bir yapı hâline gelirken; aynı zamanda anlam üretimine doğrudan katılan dinamik bir anlatı öğesi olarak işlev görür. Romanda mekânın labirentleşen yapısı, karakterlerin hem fiziksel hareket alanlarını sınırlar hem de onların ruhsal sıkışmışlıklarını derinleştirir. İnceleme sonucunda, *Yorgun Savaşçı*'nda mekânın dekoratif ya da temsili bir unsur olmaktan çıkarılarak fiziksel, ruhsal ve sembolik boyutlarıyla anlatının kurucu bileşenlerinden biri hâline getirildiği tespit edilmiştir. Bu yönüyle bildiri, Yorgun Savaşçı romanında mekânın bireysel çözülme ile tarihsel kırılmayı aynı anlatı düzleminde buluşturan, ideolojik ve estetik anlam üretimine doğrudan katılan temel bir yapı unsuru olduğunu savunmaktadır.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Zonguldak/ Türkiye, muratberfusx@gmail.com, ORCİD: 0009 0002-1497-2233

* Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Zonguldak/ Türkiye, nuray.3karakaya@beun.edu.tr, ORCİD: 0000-0002-2406-1065

Anahtar sözcükler: Kemal Tahir, *Yorgun Savaşçı*, mekân algısı, türk romanı, labirentleşen mekân.

THE PERCEPTION OF SPACE AS A LABYRINTH IN KEMAL TAHİR'S NOVEL THE TIRED WARRIOR

Drawing on the theoretical framework proposed by Ramazan Korkmaz in his study *"The Poetics of Space in the Novel,"* this paper aims to examine the function of space within the narrative of *Yorgun Savaşçı* by Kemal Tahir (1910–1973), a prominent figure of Turkish literature who produced influential works in the novel and short story genres during the Republican period. The study employs a qualitative textual analysis method and evaluates the novel within the axis of the space–individual–society relationship. The analysis demonstrates that the spaces represented in the novel are not merely physical settings in which events take place, but are constructed as fundamental narrative elements that reflect the individual's inner world, loss of orientation in the face of historical uncertainty, and ideological tensions. In *Yorgun Savaşçı*, Kemal Tahir directly associates space with the characters' inner lives, thereby rendering visible the fragmentation experienced by the individual during periods of historical rupture. Within this framework, space becomes a structure that surrounds, constricts, inflicts suffering, and disorients the individual, while simultaneously functioning as a dynamic narrative component that actively participates in the production of meaning. The labyrinthine configuration of space in the novel not only restricts the characters' physical mobility but also intensifies their psychological confinement. As a result of the analysis, it is determined that in *Yorgun Savaşçı*, space is transformed from a decorative or representational element into one of the constitutive components of the narrative through its physical, psychological, and symbolic dimensions. In this respect, the paper argues that space in *Yorgun Savaşçı* functions as a fundamental structural element that brings individual disintegration and historical rupture together on the same narrative plane, directly contributing to ideological and aesthetic meaning-making processes.

Keywords: Kemal Tahir, *Yorgun Savaşçı*, perception of space, turkish novel, labyrinthine space.

Terry Eagleton'in 'Biçim ve İdeoloji' Perspektifinden Sevgi Soysal'in '*Şafak*' Romanına Bir Bakiş

MURAT TATAR*

Marksist estetik ve edebiyat kuramı alanında yaptığı çalışmalarla öne çıkan ünlü İngiliz edebiyat eleştirmeni Terry Eagleton, bir eserin içinde yaratıldığı toplumun tarihi özelliklerinden bağımsız olarak açıklanmaması gerektiğini düşünür. İçinde var olduğu tarihsel sürecin; toplumsal, kültürel, ekonomik, siyasi, coğrafi özelliklerinden bağımsız olarak incelenmeye çalışılan bir edebi yapıt, kendisini belirleyen dinamiklerden yoksun kalacağından hiçbir zaman yeterli bir şekilde analiz edilemeyecektir. Bu anlamda, 12 Mart 1971 Muhtırası Türkiye'nin yakın tarihi açısından bir dönüm noktası sayılabilir. Toplumun birçok alanında önemli izler bırakmış olan bu süreç, doğal olarak o dönemde kaleme alınan edebi eserlerin biçim ve içeriği üstünde de etkili olmuştur. Bu dönemde roman türünde verilen eserler, '12 Mart romanı' diye tanımlanmakta ve bu tarihi olay bağlamında değerlendirilmektedir. Bahsi geçen dönemde eserler yazan sanatçılardan biri de Sevgi Soysal'dır. Soysal'ın yapıtları, Türkiye'nin 12 Mart sürecinde yaşadığı birçok olay ve durumun tanığı olarak edebiyat tarihimizde önemli bir yer tutmaktadır. Bu çalışmada, Sevgi Soysal'ın 1975 yılında yayımladığı Şafak adlı romanı Terry Eagleton'ın Marksist estetikte biçim ve ideoloji ile ilgili savları dâhilinde incelenmiştir. Bu doğrultuda, araştırma modeli olarak kuram temelli metin analizi yöntemi kullanılmıştır. Romandaki; olay, zaman, mekân ve kahramanlar Marksist estetikle Terry Eagleton'ın biçim ve ideolojiye dair fikirleri kapsamında ele alınmıştır. Yapıtın biçim ve içeriğindeki Marksist estetik unsurları tespit edilmiş ve bunlar Terry Eagleton'ın kurama dair kavramlarıyla yorumlanmıştır. Romandaki tarihi arka plana dikkat edilerek eserin Terry Eagleton'ın Marksist estetikle ilgili fikirleri çerçevesinde değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Sonuç olarak, Şafak romanının Terry Eagleton'ın biçim ve ideolojiyle ilgili fikirleri bağlamındaki zengin içeriği ortaya konulmuştur.

* Çukurova Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Doktora Öğrencisi, MEB Türkçe Öğretmeni, E-posta: uuzunmurat00@gmail.com, ORCID: 0009-0000-0006-861X

Anahtar sözcükler: marksist estetik, biçim, içerik, ideoloji, 12 Mart.

A LOOK AT SEVGI SOYSAL'S NOVEL 'DAWN' FROM TERRY EAGLETON'S 'FORM AND IDEOLOGY' PERSPECTIVE

Terry Eagleton, a renowned British literary critic known for his work in Marxist aesthetics and literary theory, believes that a work should not be explained independently of the historical characteristics of the society in which it was created. A literary work that is attempted to be examined independently of the social, cultural, economic, political and geographical characteristics of the historical process in which it exists will never be adequately analyzed because it will be deprived of the dynamics that define it. In this sense, the March 12, 1971 Memorandum can be considered a turning point in Turkey's recent history. This process, which left significant marks on many areas of society, naturally also affected the form and content of literary works written during that period. Works in the novel genre produced during this period are defined as 'March 12 novels' and are evaluated in the context of this historical event. Sevgi Soysal is one of the artists who wrote works during this period. Soysal's works hold an important place in our literary history as witnesses to many events and situations experienced by Turkey during the March 12 period. This study examines Sevgi Soysal's novel Dawn, published in 1975, within the framework of Terry Eagleton's arguments on form and ideology in Marxist aesthetics. Accordingly, the theory based textual analysis method was used as the research model. The events, time, place and characters in the novel were analyzed within the context of Marxist aesthetics and Terry Eagleton's ideas on form and ideology. The Marxist aesthetic elements in the form and content of the work were identified and interpreted using Terry Eagleton's theoretical concepts. By paying attention to the historical background of the novel, the aim was to evaluate the work within the framework of Terry Eagleton's ideas on Marxist aesthetics. In conclusion, the rich content of the novel Dawn within the context of Terry Eagleton's ideas on form and ideology has been revealed.

Keywords: Marxist aesthetics, form, content, ideology, March 12.

Philippe Forrest'in Sarinagara'sında Zaman Kurgusu

ARŞ. GÖR. MUSTAFA ABDULKADİR ÖZBEK*
PROF. DR. ERTUĞRUL İŞLER*

Zaman, anlatı kurgusunun temel öğelerinden biri olarak, yüklendiği işlev bağlamında önemli bir konuma sahiptir. Bu özelliğiyle metin çözümlemesinde okura oldukça geniş bir alan sunar. Zira, zaman öğesi anlatının diğer temel öğelerinin işlevlerinin ve özelliklerinin anlaşılmasına da katkıda bulunur. Zaman unsurunun bu kapsayıcılığından hareketle, çalışmamızda, Philippe Forest'ın Sarinagara adlı romanında, zamanın anlatı kurgusu içindeki rolünü ve diğer öğelerle ilişkisini ortaya çıkarmayı amaçlamaktayız. Geleneksel anlatı yapılarında zaman, çoğunlukla anlatıcının bulunduğu bir "şimdi" etrafında şekillenmekte, geçmişe ya da geleceğe ait olaylar anlatının merkezinde yer alan bu zamansal noktaya bağlı olarak verilmektedir. Ancak Sarinagara'da bu türden sabit ve belirlenebilir bir zaman algısının olmadığı gözlemlenmektedir.

Bu çerçevede çalışmamızı, Genette'in yaklaşımından yararlanarak, anlatının merkezinde yer alan bir zaman düzleminin yokluğunda zamansal göstergelerin nasıl kurgulandığı ve anlatısal bütünlüğün hangi yapısal ilkeler üzerinden sağlandığı sorusu etrafında şekillendirmeye çalıştık. Romanda farklı tarihsel ve anlatısal düzlemlere ait zamansal göstergelerin bir arada bulunduğu görülmektedir. Bu bağlamda, Japon şair Kobayashi Issa, yazar Natsume Sōseki ve fotoğrafçı Yōsuke Yamahata'nın yaşamlarına anlatmaya odaklanan anlatıcının, bakış açısıyla anlatı içindeki rolünü ve bu farklı zamansal göstergeleri neden ve nasıl araya getirdiğini irdeledik. Yazarın, Sarinagara'da, geleneksel anlatılarda olduğu gibi merkezi, çizgisel ve hiyerarşik bir sunum tarzını değil, anlaşılması güç, karmaşık ve parçalı anlatıların yer aldığı zamansal göstergeleri kullanmayı tercih etmesi okura, zaman kurgusunu farklı açılardan okuma ve değerlendirme imkânı sunmaktadır.

* Pamukkale Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi/Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü, Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, maozbek@pau.edu.tr
* Pamukkale Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü, Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı.

Anahtar sözcükler: Philippe Forrest, sarinagara, zaman kurgusu, Gérard Genette, anlatı yapısı.

TEMPORAL CONSTRUCTION IN PHİLİPPE FOREST'S SARİNAGARA

Time, as one of the fundamental elements of narrative construction, holds an important position in relation to the function it assumes. In this respect, it offers a broad field for textual analysis. Indeed, the element of time also contributes to understanding the functions and characteristics of other fundamental components of the narrative. Based on this comprehensive nature of time, this study aims to reveal its role within the narrative structure of Philippe Forest's Sarinagara and its relation to other elements. In traditional narrative structures, time is generally shaped around a "present" in which the narrator is situated, and events belonging to the past or the future are presented in relation to this central temporal point. However, it is observed that there is no fixed or clearly defined conception of time in Sarinagara.

Within this framework, drawing on Genette's approach, this study has been structured around the question of how temporal markers are constructed in the absence of a central temporal framework within the narrative, and through which structural principles narrative coherence is maintained. The novel presents temporal markers belonging to different historical and narrative layers existing together. In this context, the study examines the role of the narrator who focuses on presenting the lives of the Japanese poet Kobayashi Issa, the writer Natsume Sōseki, and the photographer Yōsuke Yamahata within the narrative perspective, as well as how and why these different temporal markers are brought together. In Sarinagara, the author's preference for using temporal markers characterized by complex and fragmented narrative forms, rather than a central, linear, and hierarchical mode of presentation as found in traditional narratives, offers the reader the possibility of interpreting and evaluating the construction of time from different perspectives.

Keywords: Philippe Forest, Sarinagara, temporal structure, Gérard Genette, narrative structure.

Herkese Aynı Görünmeyen Göstergeler Söylem İle Bağlam Arasında Bir Nazlı: Anlam

PROF. DR. MUSTAFA SARICA*

Dil ya da kalem ucuyla anlamı yüklenmiş sesten, yazıdan ya da başka türden göstergeler var. Onları anlamak ya da anlatmak için kullanıyoruz. Bir aracıya gereksinim duyuyoruz, çünkü anlam bir göstergenin ardında. Göstergedeki anlam yükünü çözümlemek için bireysel donanımlarımız, kişisel bakış açımız ve yetişimsel koşullarımızla bir işlem yapmamız gerekmektedir. Anlamak için kullandığımız göstergeler anlatmak için de anlama omuz verirler. Ne var ki "gösterileni" yüklenen "gösteren" herkese aynı görünse de "gösterileni" her zaman benzer görünmez. Bu da anlaşamamanın, yanlış anlamanın ya da yanlış yorumlamanın nedenlerini oluşturur. Çünkü göstergeler anlamı yüklenen ses, yazı, beden, çizim ve benzeri araçların karşımızdaki kişice yanlış, yetersiz ya da tam karşıtı olarak yorumlanmasına neden olur.

Bağlam, göstergelerin tek başına değil, çevresindeki yetişimsel (kültürel), toplumsal ve söylemsel koşullar içinde anlam kazandığını önceler. Anlam, yalnızca göstergeden değil, aynı zamanda yetişimsel içerikler, geçmişten kaynaklanan koşullar ve alıcıların bireysel yorumlama biçimlerinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle, göstergebilimsel çözümlemeler bize anlamın bağlamsal nedenlerle tek görünümlü değil, değişken ve çoklu yorumların nesnesi olduğunu gösterir.

Bu çalışma anlamı dizginleyen koşulların, bağlamsal sınırlayıcıların, anlamı kısıtlayan etkenlerle yanlış anlaşılmaların nedenleri üzerine göstergebilimsel bir yaklaşımdır. Greimas'ın yazınsal, Barthes'ın yetişimsel, Eco'nun metinsel olarak açıkladığı söylem koşulları ile bağlamsal anlam üzerine bir çözümlemedir. İncelememiz içindeki örnekler anlama kıvam veren dil, durum, kültür ve metinsel yönlendiricileri ele almaktadır. Sözcüklerin çok anlamlılığı, sözdizimi içindeki yeri, anlam yükünün yetişimsel (kültürel) yorumu, çevresel etkenler ve genel bağlamsal koşullar anlamı yapılandırır. Çoğu zaman söyleyen ile söylenen arasında iletişim dışı kalan anlam içerikleri tartışılır duruma düşer.

* Pamukkale Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü, Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, msarica@pau.edu.tr

Göstergebilimde anlam, göstergenin yalnızca kendisinden değil, aynı zamanda dilsel, durumsal, yetişimsel (kültürel), metinsel ve sözdizimsel bağlamların etkileşiminden de kaynaklanır. Bu bağlamlar olmadan, göstergeler çoklu okumanın ya da yanlış değerlendirmenin nesnesi olabilir. Bu araştırma anlamın çoğu zaman aktarılamazlığına etki eden nedenleri göstergebilimsel açıdan çözümlemeyi amaçlar.

Anahtar sözcükler: gösterge, bağlam, anlam, yorum, çoklu bağlam, anlam belirsizliği, yetişimsel içerik.

SIGNS THAT DON'T LOOK THE SAME TO EVERYONE A DELICATE BALANCE BETWEEN DISCOURSE AND CONTEXT: MEANING

There are signs that convey meaning through language or penmanship; sounds, writing, or other forms. We use them to understand or explain. Because meaning is hidden behind every sign, it needs support. To decipher this meaning, we must process it, drawing on our individual abilities, personal perspectives, and education. The signs we use to understand also facilitate comprehension through explanation. However, while the "signifier" carrying the "signified" may appear the same to everyone, the "signified" is not always perceived in the same way. This leads to misunderstandings, misinterpretations, and communication problems. Indeed, sounds, writing, body language, drawings, and other similar means of conveying meaning through signs can lead to incorrect, incomplete, or even completely contradictory interpretations.

Context presupposes that signs acquire meaning not in isolation, but within the educational, social, and discursive conditions surrounding them. Meaning stems not only from the sign itself but also from educational contexts, past circumstances, and the individual interpretations of the recipients. Therefore, semiotic analyses reveal that meaning is not a one-dimensional concept due to contextual reasons, but rather the object of multiple and variable interpretations.

This study proposes a semiotic approach to the conditions that restrict meaning, contextual limitations, factors that limit it, and the causes of misunderstandings. It analyzes contextual meaning and discourse conditions, which Greimas calls literary, Barthes calls innate, and Eco calls textual. The examples in our study address the linguistic, situational, cultural, and textual factors that shape understanding. The polysemy of words, their syntactic

positions, the cultural interpretation of their semantic loads, environmental factors, and general contextual conditions structure meaning. Often, semantic content that escapes communication between speaker and listener becomes a subject of debate.

In semiotics, meaning emerges not only from the sign itself but also from the interaction of linguistic, situational, cultural, textual, and syntactic contexts. In the absence of context, signs can lead to multiple readings or misinterpretations. This research aims to analyze, from a semiotic perspective, why meaning is often incommunicable.

Keywords: sign, context, meaning, interpretation, multiple contexts, ambiguity, cultivation content.

Suat Derviş'in *Emine* Adlı Romanında İşgal ve Direniş

MÜBERRA ÇELEBİ*

Suat Derviş'in *Emine* (1931) adlı romanı, Millî Mücadele ve sonrasında Mütareke yıllarını anlatmıştır. Eserde başkahraman Emine'nin yetimhaneden İstanbul'a uzanan yaşamının arka planında Millî Mücadele, Mütareke yılları anlatılmış, bunun yanında İstanbul'un iki yakası arasındaki çatışmalar gözler önüne serilmiştir. İstanbul'un bir yanı muhacirlerle, can verenlerle doluyken diğer yanı ise kahkahalarla eğlenen insanlarla doludur.

Emine, Millî Mücadele yıllarında babasını cephede kaybetmiş, annesi ve kardeşlerini de işgalciler tarafında yanan köylerinde yitirmiştir. Bu kayıpların ardından Emine için yetimhane günleri başlamıştır. Emine yetimhanede geçirdiği yıllardan sonra bir eczacının hanımına ahretlik olarak verilir. Burada hem bedenine hem ruhuna ağır gelen yükler karşısında ezildikçe ezilir. Emine sıcak bir yuva arayışı burada karşılanmaz. Bundan sonra Emine'nin hayatının ikinci bölümü İstanbul'da geçmektedir. İstanbul'da biraz olsun yükü hafifleyen Emine bir yandan İstanbul'un güzelliklerine şahit olurken diğer yandan da savaşın bıraktığı izlere, acılara şahit olmuştur. Emine, Millî Mücadele yıllarında yaşadığı büyük kayıplarla hayatı derinden sarsılmış bir karakterdir. Babasını cephede, annesi ve kardeşlerini ise işgalciler tarafından yakılan köylerinde yitirmiştir. Bu trajedilerin ardından Emine için yetimhane günleri başlamış; çocukluk ve gençlik yılları yoksunluk, yalnızlık ve travmalar içinde geçmiştir.

Yetimhaneden ayrıldıktan sonra bir eczacının eşine "ahretlik" olarak verilmesi, Emine'nin yaşamındaki zorlukları daha da ağırlaştırır. Bu süreçte hem fiziksel hem de ruhsal açıdan büyük bir baskı altında kalan Emine, aradığı sıcak aile ortamını burada da bulamaz.

Hayatının ikinci evresi İstanbul'da şekillenir. İstanbul, Emine için bir yandan yüklerinin kısmen hafiflediği bir mekân olurken, diğer yandan savaşın izlerini, toplumsal yıkımı ve bireysel acıları gözlemlediği bir sahneye dönüşür.

Çektiği sıkıntıların ardından kendi yuvasını kurma umuduyla hiç tanımadığı Bekir Efendi ile evlenen Emine'nin bu girişimi de beklediği huzuru getirmez.

* Artvin Çoruh Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, muberra@ogrenci.artvin.edu.tr. orcid.org/0009-0002-9419-4530

Evlilikteki uyumsuzluk ve Bekir Efendi'nin uyguladığı baskı ve eziyet, Emine'nin yaşamını yeniden katlanılmaz bir hale sürükler.

Bu çalışmada, Suat Derviş'in Emine adlı romanı, işgal ve direniş bağlamında ele alınarak bireysel trajediler ile toplumsal dönüşüm arasındaki ilişki incelenmiştir.

Anahtar sözcükler: Suat Derviş, millî mücadele, mütareke yılları, *Emine.*

OCCUPATION AND RESISTANCE IN SUAT DERVİŞ'S NOVEL *EMİNE*

Suat Derviş's novel *Emine* (1931) narrates the years of the National Struggle and the subsequent Armistice period. In the work, against the background of the protagonist Emine's life journey from the orphanage to Istanbul, the years of the National Struggle and the Armistice are depicted, while at the same time the conflicts between the two sides of Istanbul are revealed. While one side of Istanbul is filled with refugees and the dead, the other side is full of people laughing and enjoying themselves.

During the years of the National Struggle, Emine loses her father at the front and her mother and siblings in their village burned by the occupiers. After these losses, days in the orphanage begin for Emine. After the years she spends in the orphanage, Emine is given as a "companion for the afterlife" to a pharmacist's wife. Here, she is increasingly crushed under burdens that weigh heavily on both her body and soul. Emine's search for a warm home is not fulfilled here. After this, the second phase of Emine's life takes place in Istanbul. In Istanbul, while her burden is somewhat eased, she witnesses both the beauties of the city and the traces and pains left by the war. Emine is a character whose life is deeply shaken by the great losses she experiences during the years of the National Struggle. She loses her father at the front and her mother and siblings in their village burned by the occupiers. Following these tragedies, her days in the orphanage begin; her childhood and youth pass in deprivation, loneliness, and trauma.

After leaving the orphanage, being given as an "ahretlik" to a pharmacist's wife further intensifies the hardships in Emine's life. During this process, under great physical and psychological pressure, Emine cannot find the warm family environment she seeks here either.

The second phase of her life takes shape in Istanbul. While Istanbul becomes a place where her burdens are partially lightened, it also turns into a stage

where she observes the traces of war, social destruction, and individual suffering.

After enduring many hardships, Emine marries a man she has never known, Bekir Efendi, with the hope of establishing her own home; however, this attempt does not bring the peace she expects. The incompatibility in the marriage and the pressure and abuse inflicted by Bekir Efendi once again make Emine's life unbearable.

In this study, Suat Derviş's novel *Emine* is examined in the context of occupation and resistance, and the relationship between individual tragedies and social transformation is analyzed.

Keywords: Suat Derviş, national struggle, armistice years, Emine.

Judith Hermann'ın *Daheim* Romanında Metamodern Varoluş ve *Yuva* Arayışı

DR. ÖĞR. ÜYESİ. MÜGE ASLAN KARABULUT*

Çağdaş Alman Edebiyatının önemli kadın yazarlarından Judith Hermann'ın 2021 yılında Almanca, 2023 yılında ise *Yuva* başlığı ile Türkçe yayımlanan *Daheim* romanı, varoluşunu anlamlandırmaya çalışan anlatıcının kendisiyle ve çevresiyle olan ilişkisini derinleştirir. Bu bildiri söz konusu romanı postmodernizm sonrası önemli bir estetik ve edebi eğilim olarak öne çıkan metamodern düşünce ve estetik çerçevesinde "varoluş" ve "yuva arayışı" ekseninde metne dayalı bir yöntemle analiz etmeyi amaçlamaktadır. Romanda anlatıcı, modernizm ile postmodernizm arasında salınan bir bilinç durumunda konumlanır. Hemen hemen her noktada modernizmin ilerleme ve akla dayalı kuramsal güveni eleştirilirken, postmodernizmin kayıtsızlığı aşılmaya çalışılır. Bu arada ortaya çıkan salınım, metamodern duyarlılığın temel gerilim alanını oluşturur. Roman böylece metamodern estetiğin bağ kuran benlik (verbundenes Selbstsein), ironik ciddiyet (ironische Ernsthaftigkeit), pragmatik idealizm (pragmatischer Idealismus) ve bilinçli saflık (informierte Naivität) belirlenimlerine önemli bir dayanak oluşturur.

Romanın ana ekseninde hayatla, geçmişle, mekânla ve en önemlisi ilişkiler üzerinden çevreyle fiziksel ve ruhsal anlamda bağ kurma yer alır. Bu bağ kurma ve anlam arayışı güven ve yuva arayışı üzerinden şekillenir. Postmodernizmin köksüzlüğü ve geçiciliği aşılmak istenirken modernizmin temellerine mutlak bir dönüş yerine yeni bir çıkış yoluyla bu durum aşılmaya çalışılır. Bu bağlamda çocukluk ve geçmiş, köklere dönüş isteğinin hem nostaljik hem de eleştirel biçimde işlendiği alanlar olarak öne çıkar. Bu özellikleri ile roman, çalışmada metamodern estetiğin temel kategorileri olan ironik ciddiyet, pragmatik idealizm, bilinçli saflık ve bağ kuran/bağları olan benlik üzerinden irdelenecek, sonuç itibariyle metamodern edebiyat'ın önemli bir örneği olarak varoluşsal bir yeniden konumlanma metni olarak ortaya konabilecektir.

Anahtar sözcükler: metamodernizm, metamodern estetik, postmodern sonrası edebiyat, judith hermann, daheim, yuva.

* Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü, Nalman Kültürü ve Edebiyatı Anabilim Dalı, mugearslan[at]selcuk.edu.tr

METAMODERN EXISTENCE AND THE SEARCH FOR *HOME* IN JUDİTH HERMANN'S DAHEIM

Daheim, published in German in 2021 and in Turkish in 2023 under the title *Yuva* (Home), by Judith Hermann -one of the prominent female authors of contemporary German literature- deepens the narrator's relationship with herself and her surroundings as she attempts to make sense of her existence. This paper aims to analyze the novel through a text-based method within the framework of metamodern thought and aesthetics, which has emerged as a significant post-postmodern literary and aesthetic tendency, focusing on the axes of "existence" and the "search for home." In the novel, the narrator is situated within a state of consciousness oscillating between modernism and postmodernism. While modernism's theoretical confidence in progress and reason is questioned at almost every point, postmodern indifference is likewise challenged and sought to be overcome. The oscillation that emerges between these positions constitutes the central field of tension characteristic of metamodern sensibility. In this way, the novel provides a substantial foundation for key determinations of metamodern aesthetics, such as the connected self, ironic seriousness, pragmatic idealism, and informed naivety.

The novel centers on physical and emotional connections with life, the past, place, and especially with others. This search for connection and meaning takes shape through the pursuit of trust and home. While aiming to move beyond postmodern rootlessness and transience, it does not return to modernist certainties but seeks a new path. Childhood and memory thus become spaces where the longing for roots is explored both nostalgically and critically. Through these characteristics, the novel will be examined in this study on the basis of the fundamental categories of metamodern aesthetics. Ultimately, it can be positioned as a text of existential repositioning and a significant example of metamodern literature.

Keywords: metamodernism, metamodern aesthetics, post-postmodern literature, judith hermann, daheim, home.

Şiir, Tarih ve Kimlik: Ahmed Şevkî ile Yahya Kemal Beyatlı'nın Şiirinde Ortak Estetik Zemin

DR. ÖĞR. ÜYESİ MÜRÜVVET TÜRKEN ÇAKIR*

20. yüzyılın başlarında Doğu toplumları, kapsamlı bir modernleşme süreciyle karşı karşıya kalmıştır. Bu dönemde bir yandan Batı'nın teknik ve fikrî birikimiyle yüzleşilirken, diğer taraftan kadim medeniyet hafızasını koruma mücadelesi verilmiştir. Böylesi bir ortamda yetişen Ahmed Şevkî ve Yahya Kemal Beyatlı, klasik estetiği devralırken Paris tecrübesiyle Batı edebiyatının imkânlarını da yakından tanımışlardır. Yaşadıkları sürgün ve gurbet tecrübesi ise "vatan" bilincini şiirlerinin merkezine yerleştirmiştir.

Arap şiirinin son büyük kaside ustası Ahmed Şevkî ile Türk şiirinin son büyük gazel şairi Yahya Kemal, aruz veznini terk etmeden onu yeni bir muhteva ile dönüştürmüşlerdir. Şevkî, Endülüs, İstanbul ve Nil'i yazarak Mısır merkezli bir kimlik inşa etmiştir. Yahya Kemal ise Süleymaniye, Mohaç ve Boğaz üzerinden İstanbul merkezli bir aidiyet anlatısı kurmuştur.

Bu iki şair, temel dört ortak noktada buluşur. İlki, tarihi sadece bir anı değil, bugünü inşa eden canlı bir unsur olarak görmeleridir. İkincisi, milli kimliği doğrudan coğrafya ile özdeşleştirerek somutlaştırmalarıdır. Üçüncüsü, aruz veznini müzelik bir kalıp olmaktan çıkarıp geçmişten geleceğe uzanan estetik bir köprü kılmalarıdır. Sonuncusu ise şiirsel ilhamlarını, derinden hissettikleri kayıp ve sürgün duygusundan almalarıdır. Neticede her iki sanatçı da klasik şiiri milli bir kimlik söylemine dönüştüren o son büyük hattın asıl mimarları olmuşlardır.

Anahtar sözcükler: Arap Şiiri, Türk Şiiri, Ahmed Şevkî, Yahya Kemal Beyatlı, tarih, kimlik.

POETRY, HISTORY, AND IDENTITY: THE SHARED AESTHETIC GROUND IN THE WORKS OF AHMED SHAWQI AND YAHYA KEMAL BEYATLI

* Süleyman Demirel Üniversitesi, muruvvetcakir@sdu.edu.tr, Orcid: 0000-0001-7004-3960.

At the dawn of the 20th century, Eastern societies faced a comprehensive process of modernization. This era was characterized by a confrontation with the technical and intellectual accumulation of the West, while simultaneously struggling to preserve ancient civilizational memory. Emerging from such an environment, Ahmed Shawqi and Yahya Kemal Beyatlı inherited a classical aesthetic tradition while also becoming intimately acquainted with the possibilities of Western literature during their time in Paris. Their experiences of exile and displacement further anchored the consciousness of "homeland" at the very core of their poetry.

Ahmed Shawqi, celebrated as the last great master of the Arabic *qasida*, and Yahya Kemal, known as the last great poet of the Turkish *ghazal*, did not abandon the *aruz* meter; instead, they transformed it with a modern substance. Shawqi constructed an Egypt-centric identity by writing of Andalusia, Istanbul, and the Nile. Conversely, Yahya Kemal established an Istanbul-centered narrative of belonging through his depictions of Süleymaniye, Mohaç, and the Bosphorus.

These two poets converge on four fundamental commonalities. First is their perception of history not merely as a memory of the past, but as a living element that constructs the present. Second is their embodiment of national identity through a direct identification with geography. Third is their ability to transform the *aruz* meter from an archaic relic into an aesthetic bridge spanning from the past to the future. Finally, both drew their poetic inspiration from a deeply felt sense of loss and exile. Ultimately, both artists served as the primary architects of that final great line where classical poetry evolved into a discourse of national identity.

Keywords: Arabic Poetry, Turkish Poetry, Ahmed Shawqi, Yahya Kemal Beyatlı, history, ıdentity.

Karacaoğlan' ın Sazı, Yaşar Kemal'in Alageyik'i, Proust'un Madleni ve Winterson'un Portakalı İzlekleri Üzerinden Karşılaştırmalı Hatıra Göstergebilimi

NADİRE CAN*

PROF. DR. SONGÜL ASLAN*

Bu karşılaştırmalı çalışma, yazınsal anlatılarda hatırlama ve bellek olgusunun hangi göstergeler aracılığıyla kurulduğunu, aktarıldığını ve anlamlandırıldığını göstergebilimsel bir bakış açısıyla incelemiştir. Çalışmanın odağında, Karacaoğlan'ın şiirlerinde yer alan "saz", Yaşar Kemal'in *Üç Anadolu Efsanesi* adlı eserindeki "alageyik", Marcel Proust'un *À la recherche du temps perdu* (*Kayıp Zamanın İzinde*) adlı romanında ortaya çıkan "madeleine" ve Jeanette Winterson'un *Oranges Are Not the Only Fruit* (*Portakal Sadece Meyve Değildir*) adlı eserindeki "portakal" imgeleri bulunmaktadır. Bu imgeler, yalnızca izleksel ya da simgesel öğeler olarak değil; hatırlama süreçlerini tetikleyen, bireysel ve kolektif belleği görünür kılan ve anlatının anlam üretimine doğrudan katılan "hatıra nesneleri" olarak ele alınmıştır. Bu bağlamda hatıra nesneleri, yalnızca geçmişe işaret eden göstergeler değil; anlatı içinde geçmişin nasıl kurulacağını belirleyen anlam yoğunlaşma noktaları olarak değerlendirilmiştir. İşte bu noktada göstergebilim, bellek çalışmalarında eksik kalan yapısal boyutu tamamlayan kuramsal bir çerçeve sunmuştur. Algirdas Julien Greimas'ın genel izlem (fr. parcours generatif) örnekçesi, anlamın betisel, anlatısal ve izleksel düzeylerde nasıl üretildiğini ortaya koyarak, hatıra nesnelerinin anlatı içindeki işlevini çözümlemek için güçlü bir yöntemsel zemin sağlamıştır.

Bu bağlamda çalışma, bağımsız bir göstergebilim kuramı önermekten ziyade; Algirdas Julien Greimas'ın anlatı göstergebilimi çerçevesi ile bellek kuramcılarının (Maurice Halbwachs, Jan Assmann, Paul Ricoeur) kavramsal katkıları doğrultusunda, "hatıra göstergebilimi" başlığı altında betimleyici ve çözümleyici bir inceleme sunmuştur. Bu yönüyle çalışma, göstergebilim ile

* YL Öğrencisi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, ORCID: 0009-0003-3073-8161
* Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Öğretim Üyesi, ORCID: 0000-0001-7484-516X

bellek çalışmaları arasında disiplinlerarası bir kesişim alanı oluşturarak, yazınsal anlatılarda hatırlamanın anlam üretimindeki işlevine dikkat çekmiştir. Gelecek çalışmalar açısından bu yaklaşım, farklı dönem ve türlerdeki anlatıların bellek kurgularını karşılaştırmalı biçimde incelemeye olanak sağlayacağı; özellikle kimlik, travma ve kültürel süreklilik izleklerinin yapısal çözümlemesine yeni bir kavramsal çerçeve kazandıracağı düşünülmüştür.

Anahtar sözcükler: hatıra nesnesi, kültürel bellek, anlatı göstergebilimi, Greimas, imge ve anlam, karşılaştırmalı göstergebilim.

KARACAOĞLAN'S SAZ, YAŞAR KEMAL'S SPOTTED DEER, PROUST'S MADELEINE, AND WINTERSON'S ORANGE: A COMPARATIVE SEMIOTICS OF MEMORY THROUGH MOTIFS

This comparative study examines, from a semiotic perspective, through which signs the phenomena of remembering and memory are constructed, transmitted, and rendered meaningful in literary narratives. At the center of the study are the images of the "saz" in Karacaoğlan's poems, the "spotted deer" in Yaşar Kemal's work Three Anatolian Legends, the "madeleine" in Marcel Proust's novel In Search of Lost Time, and the "orange" in Jeanette Winterson's Oranges Are Not the Only Fruit. These images are addressed not merely as thematic or symbolic elements, but as "memory objects" that trigger processes of recollection, render individual and collective memory visible, and directly participate in the production of meaning within the narrative. In this context, memory objects are evaluated not only as signs pointing to the past, but as points of semantic condensation that determine how the past will be constructed within the narrative. At this point, semiotics provides a theoretical framework that completes the structural dimension lacking in memory studies. Algirdas Julien Greimas's generative trajectory (fr. parcours génératif) model offers a strong methodological ground for analyzing the function of memory objects within the narrative by revealing how meaning is produced at discursive, narrative, and thematic levels.

In this context, rather than proposing an independent theory of semiotics, the study presents a descriptive and analytical examination under the title of "semiotics of memory," in line with the framework of Algirdas Julien Greimas's narrative semiotics and the conceptual contributions of memory theorists (Maurice Halbwachs, Jan Assmann, Paul Ricoeur). In this respect, the study establishes an interdisciplinary intersection between semiotics and memory studies, drawing attention to the function of remembering in the production of

meaning in literary narratives. For future research, this approach is expected to enable comparative analyses of memory constructions in narratives from different periods and genres, and to provide a new conceptual framework for the structural analysis of themes such as identity, trauma, and cultural continuity.

Keywords: Memory object, cultural memory, narrative semiotics, Greimas, image and meaning, comparative semiotics.

Comparatıve Analysis of Female Characters in the Dastans *Janıl Mırza* and *Kitabı-Dede-Gorgud*

NAGHİYEVA JALA*

This study provides a comparative analysis of female characters in the Turkic epics *Janıl Mırza* and *Kitabi-Dede Gorgud*. Both oral traditions reflect the ideals of Turkic society, where women are not only the guardians of the home but also active participants in historical events. In the epos "Janıl Mırza," the central heroine is portrayed as the embodiment of devotion, honor, and courage. She doesn't limit herself to a traditional role, but demonstrates determination at critical moments, defending her native land and supporting her people in their struggle for freedom and independence. Her image demonstrates a synthesis of femininity and military prowess, emphasizing the high status of women in Turkic culture. Janil is depicted not only as a faithful companion but also as an independent hero, capable of making decisions and acting under military threat. Her heroism is demonstrated by her direct participation in the fight against enemies, demonstrating not only physical courage but also strategic thinking. In *Kitabi-Dede Gorgud*, female characters are more diverse and multifaceted. Here, women are also portrayed as faithful wives and mothers, but their heroism is more often revealed through moral fortitude, wisdom, and the ability to inspire men to heroic deeds. However, in several episodes, women also demonstrate active participation in defense, including a willingness to sacrifice themselves and resist the enemy. Their heroism is more restrained but no less significant, emphasizing spiritual strength. Women in this epic are endowed with inner strength and strategic thinking, making them important figures in preserving social and cultural integrity. A comparative analysis reveals that in both works, the image of women goes beyond passivity: they become symbols of resistance, spiritual resilience, and heroism. The similarity between the female characters in both dastans lies in their unconditional loyalty and devotion to tribal values. In both

* Baku State University (PhD student), Azerbaijan, ORCID: https://orcid.org/0009-0007-5120-829X, Email: jalakhalilova@yahoo.com

works, women act as bearers of a moral ideal, symbolizing honor, fortitude, and a willingness to self-sacrifice. They are not secondary figures, but play a vital role in the development of the plot and the formation of heroic discourse. The differences are primarily manifested in the degree of their activity and the ways in which they display heroism. In "Janıl Mırza," the woman acts equally with the man, participating in military action and demonstrating pronounced warrior qualities. In *Kitabi-Dede Gorgud*, the emphasis is shifted toward inner strength, wisdom, and moral influence, although elements of physical heroism are also present. Thus, both dastans demonstrate the high status of women in the Turkic epic tradition, emphasizing their loyalty and readiness for heroic deeds. Janıl Mırza" presents a more dynamic and warlike female character, while *Kitabi-Dede Gorgud* emphasizes the harmonious combination of spiritual strength and the social role of women.

Keywords: *Janıl Mırza*, *Kitabi-Dede Gorgud*, female images, heroism, spiritual strength.

CANIL MIRZA VE *KİTABI-DEDE-KORKUT* DESTANLARINDAKİ KADIN KARAKTERLERİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Bu çalışma Türk destanları *Canıl-Mırza* ve *Kitabi-Dede Korkut* destanıdaki kadın karakterlerinin karşılaştırmalı bir analizini sunmaktadır. Her iki sözlü gelenek de kadınların sadece evin koruyucusu değil, aynı zamanda tarihi olaylarda aktif katılımcı oldukları Türk toplumunun ideallerini yansıtmaktadır. *Canıl-Mırza* destanında, baş kahraman, bağlılığın, onurun ve cesaretin somutlaşmış hali olarak tasvir edilmektedir. Kendini geleneksel bir rolle sınırlamayan Canıl, kritik anlarda kararlılık göstererek vatanını savunur ve halkının özgürlük ve bağımsızlık mücadelesine destek olur. Onun imajı, kadınlık ve askeri yeteneğin bir sentezini sergileyerek Türk kültüründe kadınların yüksek statüsünü vurgular. Canıl, sadece sadık bir yoldaş olarak değil, aynı zamanda askeri tehdit altında karar verebilen ve harekete geçebilen bağımsız bir kahraman olarak da tasvir edilir. Onun kahramanlığı, düşmanlara karşı mücadeleye doğrudan katılımıyla gösterilir; bu da sadece fiziksel cesareti değil, stratejik düşünmeyi de ortaya koyar. Kitabi-Dede Korkut'da kadın karakterler daha çeşitli ve çok yönlüdür. Burada kadınlar da sadık eşler, anneler olarak tasvir edilir, ancak kahramanlıkları daha çok ahlaki metanet, bilgelik ve erkekleri kahramanca eylemlere teşvik etme yeteneğiyle ortaya çıkar. Bununla birlikte, birkaç bölümde kadınlar, kendilerini feda etme ve düşmana karşı

direnme isteği de dahil olmak üzere, savunmaya aktif olarak katıldıklarını da gösterirler. Onların kahramanlıkları daha ölçülü ama aynı derecede önemlidir ve manevi gücü vurgular. Bu destandaki kadınlar içsel güç ve stratejik düşünme yeteneğiyle donatılmış olup, sosyal ve kültürel bütünlüğün korunmasında önemli figürlerdir. Karşılaştırmalı bir analiz, her iki eserde de kadın imajının pasifliğin ötesine geçtiğini ortaya koymaktadır: direnişin, manevi dayanıklılığın ve kahramanlığın sembolleri haline gelirler. Her iki destandaki kadın karakterler arasındaki benzerlik, koşulsuz sadakatleri ve kabile değerlerine olan bağlılıklarında yatmaktadır. Her iki eserde de kadınlar, onur, metanet ve özveriyi simgeleyen ahlaki bir idealin taşıyıcısı olarak hareket ederler. İkinci planda kalan figürler değillerdir, aksine olay örgüsünün gelişmesinde ve kahramanlık söyleminin oluşumunda hayati bir rol oynarlar. Farklılıklar esas olarak faaliyet düzeylerinde ve kahramanlıklarını sergileme biçimlerinde ortaya çıkar. "Canıl Mırza"da kadın, erkekle eşit düzeyde hareket eder, askeri eylemlere katılır ve belirgin savaşçı nitelikleri sergiler. *Kitabi-Dede Korkut*'da, fiziksel kahramanlık unsurları da mevcut olsa da vurgu içsel güç, bilgelik ve ahlaki etkiye kaydırılmıştır. Dolayısıyla, her iki destan da Türk destan geleneğinde kadınların aşırı boyutta yüksek statüsünü göstererek, sadakatlerini və kahramanlık eylemlerine hazır oluşlarını vurgulamaktadır. *Canıl Mırza* daha dinamik ve savaşçı bir kadın karakteri sunarken, *Kitabi-Dede Korkut* kadınların manevi gücü ve sosyal rolünün uyumlu birleşimini vurgulamaktadır.

Anahtar sözcükler: *Canıl Mırza*, *Kitabi-Dede Korkut*, kadın imgeleri, kahramanlık, manevi güç.

XX Əsr Azərbayvan Şairi Əliağa Vahid və Dünya Ədəbiyyatına Poetik Körpü: Tərcümə Fəaliyyətinə Baxış

DOÇ. DR. NAZİLE ABDULLAZADE*

XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı zəngin və çoxşaxəli inkişaf yolu keçmiş, bu ədəbiyyatın nümayəndələri klassik ənənələrlə müasirlik arasında ədəbi körpü qurmuşlar. Dövrün qəzəl şairi, klassik şeirə milli ruh qatan Əliağa Vahid yalnız qəzəlləri, satirik şeirləri ilə klassik poeziya ənənəsini davam etdirməmiş, tərcüməçilik fəaliyyəti ilə də milli ədəbiyyatın sərhədlərini genişləndirmiş, orijinal üslubu və poetik təqdimi ilə dünya ədəbiyyatına körpü salmışdır. Onun orta əsrlər Azərbaycan ədəbiyyatı və klassik Şərq poeziyasından etdiyi poetik tərcümələr Azərbaycan oxucusuna bədii-estetik dəyərlər aşılayır.

Əliağa Vahidin tərcümə fəaliyyətinə nəzər saldıqda şairin yalnız poetik zövqünü və dil ustalığını deyil, həm də tərcümə etdiyi əsərlərlə milli poeziya arasında yaratdığı "poetik körpü"nü aydın şəkildə görə bilirik. Bu körpü, bir tərəfdən, Şərq poeziyasının dəyərlərini milli ədəbiyyat müstəvisində təqdim edir, digər tərəfdən isə Azərbaycan şeirinin imkanlarını nümayiş etdirir. Bu mənada Əliağa Vahidin tərcüməçilik fəaliyyətini sistemli şəkildə təhlil etmək, onun tərcümə etdiyi əsərlərin bədii və poetik xüsusiyyətlərini araşdırmaq tərcümə yolu ilə dünya və Azərbaycan poeziyası arasında necə bir estetik münasibət qurduğunu ortaya çıxarmaqdır.

Əliağa Vahidin tərcümə seçimləri təsdiq edir ki, o, yalnız məşhur şairlərin əsərlərini deyil, həm də poetik ruhu, fəlsəfi məzmunu və yüksək bədii dəyəri olan əsərləri tərcümə etmişdir. Bu tərcümələr vasitəsilə Azərbaycan oxucusu həm dünya poeziyası ilə tanış olur, həm də klassik poeziya formalarının universal ifadə gücü bir daha təsdiqlənirdi. Şairin tərcümələri sırf texniki dil çevirməsi yox, əsl poetik interpretasiya nümunələridir. O, tərcümə etdiyi hər bir şeiri sanki Azərbaycan ədəbi mühitinə uyğunlaşdıraraq "yenidən yazır".

* Azerbaijan State Pedagogical University, Pedaqogika Üzrə Fəlsəfə Doktoru, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti, http://Orcid.org/0000-0002-1829-7178, nazile.s.m.d@mail.ru

Vahid tərcüməyə yalnız dil vasitəsilə mənanı ötürmək kimi baxmamış, bu işi poetik yaradıcılığın bir forması kimi dəyərləndirmişdir. Onun tərcümələri klassik poetik formaya sadiq qalmaqla bərabər, həm də Azərbaycan dilinin incəliklərini və bədii imkanlarını üzə çıxarır.

Vahidin tərcüməçilik fəaliyyəti bir tərəfdən ədəbi zövq və tərcümə mədəniyyətinin yüksəlməsinə xidmət etmişsə, digər tərəfdən Azərbaycan poeziyası ilə dünya ədəbiyyatı arasında dərin və təbii bir əlaqə yaratmışdır.

Açar sözlər: bədii tərcümə, Əliağa Vahid, interpretasiya, poetik yük, klassik ənənə.

20TH CENTURY AZERBAIJAN POET ALIAGHA VAHID AND THE POETICAL BRIDGE TO WORLD LITERATURE: A LOOK AT TRANSLATIONAL ACTIVITY

The 20th century Azerbaijani literature has gone through a rich and multifaceted development, and its representatives have built a literary bridge between classical traditions and modernity. The ghazal poet of the period, who added a national spirit to classical poetry, Aliaga Vahid, not only continued the tradition of classical poetry with his ghazals and satirical poems, but also expanded the boundaries of national literature with his translation activities, and built a bridge to world literature with his original style and poetic presentation. His poetic translations of medieval Azerbaijani literature and classical Eastern poetry instill artistic and aesthetic values in the Azerbaijani reader.

When we look at Aliaga Vahid's translation activities, we can clearly see not only the poet's poetic taste and language mastery, but also the "poetic bridge" he created between the works he translated and national poetry. This bridge, on the one hand, presents the values of Eastern poetry in the context of national literature, and on the other hand, demonstrates the possibilities of Azerbaijani poetry. In this sense, to systematically analyze Aliaga Vahid's translation activity, to examine the artistic and poetic features of the works he translated is to reveal what kind of aesthetic relationship he established between the world and Azerbaijani poetry through translation.

Aliaga Vahid's translation choices confirm that he translated not only the works of famous poets, but also works with poetic spirit, philosophical content and high artistic value. Through these translations, the Azerbaijani reader both became acquainted with world poetry and the universal expressive power of classical poetic forms was once again confirmed. The poet's translations are not

just technical language translations, but examples of true poetic interpretation. He "rewrites" each poem he translates, as if adapting it to the Azerbaijani literary environment.

Vahid did not view translation only as a means of transmitting meaning through language, but rather valued this work as a form of poetic creativity. While remaining faithful to the classical poetic form, his translations also reveal the subtleties and artistic possibilities of the Azerbaijani language.

Vahid's translation activity, on the one hand, served to enhance literary taste and translation culture, and on the other hand, it created a deep and natural connection between Azerbaijani poetry and world literature.

Key words: literary translation, Aliaga Vahid, interpretation, poetic burden, classical tradition.

Barış Ağır'ın "Simple Present Tense" Başlıklı Şiirinde Geniş Zaman Özlemi

DOÇ. DR. NAZMİ AĞIL*

Yirminci yüzyıl başında gerçekleşen teknoloji ve günlük yaşamdaki hızlı değişim ve 1. Dünya Savaşı'nın getirdiği yıkım zaman algısında değişime neden oldu. Üzerinde durdukları *şimdi*nin göz açıp kapayıncaya kadar ayaklarının altından kayıp gittiğini gören bazı Modernist sanatçılar zamanın akmadığı, dolayısıyla hiçbir şeyin kaybolup gitmediği bir düzlem yaratmaya çalıştılar. Picasso bunu gerçeğin tüm yönlerinin aynı anda görülebildiği kübist resimleriyle denerken, İngiliz şairi T.S Eliot, İskenderiyeli Konstantinos Kavafis, bizde Yahya Kemal ve Ahmet Hamdi Tanpınar aradaki duvarı yıkıp geçmişi şimdiye dahil ederek anı nefes daraltan bir sıkışmışlık değil, daha ferah bir alan kılmak istediler.

Zamanın çok daha hızla aktığı günümüzde genç şairlerden Barış Ağır bir yakın okumasını yapmaya çalışacağım "Simple Present Tense" başlıklı şiirinde benzer bir çaba içinde görülüyor. Güneşin batıya ilerleyişi zamanın geçmesi demekse, o doğuya doğru giderek, zaman nehrinin henüz akmadığı kaynağa, yaşamın yekpare ve geniş bir bütün olarak algılandığı durağan göle ulaşmak istiyor. Bu maksatla, eylemsizlik bildiren sözcüklere, ses tekrarlarına, okumayı yavaşlatan çok anlamlılıklara başvuruyor. Anlamı ikiliklere hapsederek, açık uçluluğa yer bırakmadan dondurmaya, sözcükleriyle, zamanı muhafaza eden bir fanus inşasına girişiyor.

Fakat şiirin İngilizce başlığından, Batı edebiyatları eğitimi almış bir akademisyen olduğunu bildiğimiz Ağır'ın (şiir kişisinin) çoktan zaman nehrinin debisine kapılmış, varmak istediği coğrafyanın dilinden ve kültüründen fazlaca uzaklaşmış olduğunu anlıyoruz. Başlığı görür görmez bir yadırgama ve yabancılaşma yaşayan okur gibi kendisi de farkındadır ki, aradaki mesafe asla kapanmayacak, daha ikinci dizede dediği gibi, o doğuya gittikçe doğu hep "orada" bir utku olarak kalacak, "Ben doğuya giderim" ifadesindeki "ben" "doğuda her insan bir geniş zamandır" dizesindeki "herkes"e dönüşemeyecek, modern yaşam *şimdi*sinin dar odalarından çıkamayacaktır.

*Koç Üniversitesi, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi/Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü, Karşılaştırmalı Edebiyat Pr., NAGIL@ku.edu.tr.

Anahtar sözcükler: Barış Ağır, şiir, geniş zaman, doğu, yolculuk.

LONGING FOR A (SPACIOUS) PRESENT TIME IN BARIŞ AĞIR'S POEM "SİMPLE PRESENT TENSE"

The rapid changes in technology and daily life at the beginning of the twentieth century, along with the devastation brought about by the First World War, led to a transformation in the perception of time. Some Modernist artists, who saw that the present they stood upon slipped away from beneath their feet in the blink of an eye, sought to create a plane in which time did not flow, and therefore nothing was ever lost. While Picasso attempted this through his Cubist paintings, in which all aspects of reality could be seen simultaneously, the English poet T. S. Eliot, Constantine Cavafy of Alexandria, and in our literature Yahya Kemal and Ahmet Hamdi Tanpınar aimed to tear down the wall in between and incorporate the past into the present, transforming the moment from a suffocating constriction into a more spacious realm.

In today's world, where time moves much faster, the young poet Barış Ağır appears to engage in a similar effort in his poem titled "Simple Present Tense." If the sun's movement toward the west signifies the passage of time, he seeks to move eastward, toward the source of the river of time where it has not yet begun to flow, toward a still lake where life is perceived as a unified and expansive whole. To this end, he employs words that convey inaction, repetitions of sound, and ambiguities that slow down the act of reading. By confining meaning within couplets, he attempts to freeze it without leaving room for open endedness, undertaking with his words the construction of a bell jar that preserves time.

Yet from the poem's English title, we understand that Ağır (as a poetic persona), whom we know to be an academic trained in Western literatures, has already been swept by the current of time far away from the language and culture of the geography he wishes to reach. Just as the reader experiences a sense of estrangement upon seeing the title, he too is aware that the distance can never be closed. As he states as early as the second line, the more he goes east, the more the East will remain "there" as a distant ideal; the "I" in the expression "I go east" will never become the "everyone" in the line "in the East, everyone is a broad present tense," and he will not be able to escape the narrow rooms of the modern present.

Keywords: Barış Ağır, poem, present tense, the East, journey,

Dīvān- ı İbrāhīm'ın Bağdat Nüshası: Tanıtım ve Tavsif

NİHAD MOHAMMED ASHOUR*

Klasik Türk edebiyatının coğrafî sınırları, imparatorluk coğrafyasının her köşesine yayılan yazma eserlerin izinde yeniden şekillenmektedir. Bu çalışmanın odak noktası Dîvân-ı İbrâhîm veya yaygın olarak nüshalarda İbrâhîm Bey Külliyatı adıyla geçen, daha önceden bilinmeyen nüshanın ilim alemine tanıtımı ve tavsifidir. Bu nüsha, Osmanlı şiir mirasının Bağdat'tan İstanbul'a uzanan çok katmanlı serüvenini somutlaştıran nadide örneklerden biridir.

Sözü edilen nüsha, bugün Bağdat'ta Irak El- Yazmaları Evi (Dâru'l - Mahtûtâti'l-Irakıyye) bünyesinde 13061 demirbaş numarasıyla, binlerce kadîm yazma arasında Türk edebiyatının sınır ötesindeki temsilcisi olarak korunmaktadır.

Eserin Anadolu sahasındaki varlığı ise üç temel nüsha üzerinde takip edilebilmektedir. Selim Ağa Kütüphanesi Kemankeş Koleksiyonu'ndaki 250 numaralı nüsha, eseri bir Külliyat bütünlüğünde sunması acısından ayrıcalıklı bir konuma sahiptir. Bununla birlikte, Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmut Efendi Koleksiyonu nr. 3791 ve İstanbul Üniversitesi Seminer Kitaplığı nr. 4038 kayıtlı nüshalar, eserin nüsha ve yayılım ağını tamamlayan diğer halkalardır. Özellikle İstanbul Üniversitesi nüshasının yalnızca Miʿrac-nâme bölümünü içeren yazmanın müstakil türler üzerinden kurulan alımlanış şekline dair mühim bir veridir.

Bu çalışmada, genel bir tavsifin ötesine geçerek Bağdat nüshası filojik bir titizlikle mercek altına alınmakta; eserin kâğıt kalitesinden hat türüne, tezyinat özelliklerinden cilt yapısına kadar tüm maddi hususiyetleri detaylı bir şekilde betimlenmektedir. Nüshanın fiziksel kondisyonu, kullanılan mürekkep özellikleri ve döneminin estetik anlayışını yansıtan dış kapak detayları üzerinde durularak; yazmanın sadece edebî içeriği değil, aynı zamanda tarihî bir nesne ve sanat eseri olarak taşıdığı değer de bilimsel bir perspektifle ortaya konulmaktadır.

* Doktora Öğrencisi, Bolu Abant Izzet Baysal Üniversitesi, nihad.m.a@uomosul.edu.iq-ORCID: 0000-0003-2860-5565

Anahtar sözcükler: Dîvân-i İbrâhîm, Irak El- Yazmaları Evi, filoloji, nüsha tavsifi.

THE BAGHDAD COPY OF IBRAHIM'S DIVAN: A CRITICAL INTRODUCTION AND CODICOLOGICAL DESCRIPTION

The geographical boundaries of classical Turkish literature are being redrawn by tracing manuscripts that have spread to every corner of the imperial geography. The Dīvān-i Ibrāhīm alternatively known as the Ibrāhīm Bey Corpusstands as one of the rare works that embodies the multi-layered journey of the Ottoman poetic heritage stretching from Baghdad to Istanbul, and forms the central focus of this study.

One of the principal copies of the work is preserved today in Baghdad at the Dār al-Makhṭūṭāt al-Irāqiyya (Iraq House of Manuscripts) under inventory number 13061, where it stands among thousands of ancient manuscripts as a representative of Turkish literature beyond its own borders.

The presence of the work within the Anatolian sphere can be traced through three primary copies. The copy numbered 250 in the Kemankeş Collection of the Selim Ağa Library occupies a privileged position in that it presents the work in its entirety as a unified corpus. Alongside this, the copies registered as Hacı Mahmut Efendi Collection no. 3791 at the Süleymaniye Library and no. 4038 at the Istanbul University Seminary Library constitute the remaining links that complete the network of transmission and dissemination. Notably, the fact that the Istanbul University copy contains only the Miʿrāc-nāme section offers significant evidence regarding the manner in which the work was received and circulated through its individual genres.

Rather than offering a general introduction, this study subjects the Baghdad copy to rigorous philological scrutiny, describing in detail all of its material features from the quality of its paper and the style of its script to its ornamentation and binding structure. By examining the physical condition of the manuscript, the properties of the ink employed, and the details of the outer cover that reflect the aesthetic sensibilities of its period, the study brings to light not only the literary content of the manuscript but also its value as a historical object and a work of art, approached from a scholarly perspective.

Keywords: Dīvān-i Ibrāhīm, Iraq House of Manuscripts, philology, manuscript description.

İspanya'da Cordel Edebiyatı: Lirik Gelenek ve Kültürel İletişim

DR. ÖĞR. ÜYESİ NİHAL KALKAN YAĞCI*

İspanya'da erken modern dönemden itibaren halk arasında yaygınlaşan pliegos de cordel (ipe asılı anlatılar), adını seyyar satıcılar tarafından halk pazarlarında iplere asılarak sergilenmesinden alan bir halk edebiyatı geleneğidir. 15. yüzyılda matbaanın icadıyla birlikte düşük kaliteli üretimi sayesinde yaygınlaşan bu metinler, ayrık yapraklar halinde basılmış ve dağıtılmıştır. Cordel edebiyatı yalnızca okuryazar olanlara değil, ezgili ve yüksek sesle okunmaları sayesinde okuma yazma bilmeyen geniş halk kitlelerine de ulaşabilmiştir. Bu anlatılarda, romanslardan mucize hikayelerine, savaş haberlerinden cinayet haberlerine, dinsel öğütlerden kraliyet düğünlerine kadar pek çok konuya yer verilmiştir. Bu geleneğin işleyişinde Körler Cemiyeti önemlidir. İspanya'da Cordel ürünlerini satma hakkına sahip olan "kör ozanlar" bu anlatıları sekizli hece ölçüsüyle ezgili bir biçimde sunarak akılda kalıcılığını artırmış ve okuma yazma bilmeyenlerin de edebiyata, haberlere ve dini öğretilere erişimini sağlamıştır. Bu gelenek, sözlü mirası yazıya dökerek, toplumsal hafızayı iplere asılı bir arşive dönüştürmüştür. Aynı zamanda dönemin en etkili kitle iletişim araçlarından biri haline gelmiştir. Çalışmada Cordel edebiyatının, haberi, eğlenceyi ve öğreticiliği şiirsel bir dille birleştirirken romansların dilsel özelliklerini kullanarak bilgiyi nasıl ebedîleştirdiği değerlendirilmektedir.

Bu çalışma; ipe asılı bu yaprakları öncelikle kendine has birer edebiyat ürünü olarak ele almayı, bu anlatıların şiirsel özellikleriyle toplumda nasıl bir haberleşme sağladığı ve ortak bir halk hafızası oluşturmadaki yerini incelemeyi hedeflemektedir.

Anahtar sözcükler: Cordel edebiyatı, İspanya Körler Cemiyeti, lirik gelenek, romans, kültürel iletişim.

* Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İspanyol Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı nihalkalkan@mehmetakif.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-4382-1314

CORDEL LITERATURE IN SPAIN: LYRICAL TRADITION AND CULTURAL COMMUNICATION

In Spain, the pliegos de cordel (narratives hung on strings), which became widespread among the public starting from the early modern period, is a folk literature tradition that takes its name from being displayed on strings by itinerant vendors in public markets. Following the invention of the printing press in the 15th century, these texts spread rapidly due to their low-quality, inexpensive production and were printed and distributed as broadsides (loose sheets). Cordel literature reached not only the literate but also the vast illiterate masses, thanks to its melodic and loud recitations. These narratives covered a wide range of topics, from romances and miracle stories to news of war, reports of murders, religious advice, and royal weddings. The Blind People's Guild played a crucial role in the operation of this tradition. In Spain, the "blind bards," who held the exclusive right to sell Cordel products, enhanced the memorability of these narratives by presenting them melodically in octosyllabic meter. This ensured that those who could not read or write still had access to literature, news, and religious teachings. By transcribing oral heritage, this tradition transformed social memory into an archive hung on strings, becoming one of the most effective mass communication tools of the period. This study evaluates how Cordel literature eternalized information by combining news, entertainment, and pedagogy through a poetic language, utilizing the linguistic features of romances.

This study aims to treat these sheets hung on strings primarily as unique literary products, examining how their poetic characteristics facilitated communication within society and their role in creating a collective folk memory.

Keywords: Cordel literature, Blind People's Guild of Spain, lyrical tradition, romances, cultural communication.

Egemen Erkeklik ve Kadın Diplomatik Çevirmenlerdeki İzdüşümü

PROF. DR. NİHAL YETKİN KARAKOÇ*
PROF. DR. DİDEM BUHARİ*

Çeviri çalışmaları alanında, dünya genelinde çevirinin büyük çoğunluğunu oluşturmalarına rağmen, kadın çevirmenler alan yazında yeterince araştırılmamıştır. Ayrıca, çevirideki cinsiyet sorunlarına odaklanan az sayıda çalışma, kadın çevirmenlerin kendilerinin de çeviri alanında daha az prestijli bir konumda olduklarına ve en üst pozisyonların çoğunlukla erkekler tarafından işgal edilebileceğine inanmalarına yol açtığı görüşünü desteklemektedir. Bu durum, kurumların ve uygulamaların çoğunun erkek egemenliğinde ve/veya eril özellikler ve stilleri temsil ettiği, dolayısıyla egemen erkekliğe yol açtığı fikrinden kaynaklanıyor gibi görünmektedir. Özsunum ve diğerini sunmanın medyada daha kolay izlenebildiği bir dünyada, egemen erkekliğin medyada yarattığı yankıları incelemek amacıyla yapılan bu çalışmada kadın diplomatik çevirmenler hakkında bilimsel makaleler ve medya haberleri üzerinde, kadın, çeviri vb. gibi görseller ve anahtar kelimeler kullanılarak kapsamlı bir arama yapılarak amaçlı örnekleme yapılmış ve Kress ve Leeuwen'ın (1996) modeli izlenmiştir. Sonuçlar, kadın diplomatik çevirmenlerin daha düşük ve çarpıtılmış bir görünürlüğe sahip olduğunu ve egemen erkekliğin kadın çevirmenleri sadece kendi ülkelerinde değil, yurt dışında da zora sokabildiğini göstermektedir. Erkek egemenliğinin etkileri, kurumsal düzeyde karşılaşılan engellerde ve medyada kadın diplomatik tercümanların görsel sunumunda da ortaya çıkmış olup söz konusu etkiler, fikirsel, kişilerarası ve metinsel yönlerde görsel önyargıyı gösteren fotoğraflarla örneklendirilmektedir. Saptanan çarpıtılmış algının üstesinden gelmek için, sosyo-psikolojik bir zihniyetin yeniden şekillendirilmesi ve çevirmenlik eğitiminin kadın tercümanların meslekteki kendi statülerini ve konumlarını geliştirmelerini sağlayacak özel bir eğitim sunarak buna katkıda bulunması gerektiği değerlendirilmektedir.

Anahtar sözcükler: egemen erkeklik, görünürlük, kadın tercümanlar, güçlü adam siyaseti.

*İzmir Ekonomi Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Mütercim ve Tercümanlık Bölümü, İngilizce Mütercim ve Tercümanlık Pr., nihal.yetkin@ieu.edu.tr
* Kâtip Çelebi Üniversitesi, didem.buhari@gmail.com

HEGEMONIC MASCULINITY AND ITS REFLECTION IN FEMALE DIPLOMATIC INTERPRETERS

In the field of translation studies, despite of the fact that they constitute the vast majority of translators worldwide, female interpreters have not been sufficiently researched in the literature. Furthermore, the few studies focusing on gender issues in translation support the view that female interpreters themselves believe they hold a less prestigious position in the field of translation and that the top positions are mostly occupied by men. This situation seems to stem from the idea that most institutions and practices are male-dominated and/or represent masculine characteristics and styles, thus leading to hegemonic masculinity. In a world where self-presentation and the presentation of others are more easily observed in the media, this study, which aims to examine the echoes of dominant masculinity in the media, conducted a comprehensive search on scholarly articles and media reports about female diplomatic translators using visuals and keywords such as women, translation, etc., employing purposeful sampling and following the model of Kress and Leeuwen (1996). The results indicate that female diplomatic interpreters have lower and distorted visibility, and that hegemonic masculinity can make things harder for female tinterpreters not only in their own countries but also abroad. The effects of male dominance are also evident in the obstacles encountered at the institutional level and in the visual presentation of female diplomatic interpreters in the media, exemplified by photographs showing visual bias in conceptual, interpersonal, and textual aspects. To overcome the identified distorted perception, it is considered necessary to reshape the socio-psychological mindset and for translation education to contribute by offering specialized training enabling female translators to improve their status and professional position.

Keywords: dominant masculinity, visibility, female translators, strongman politics.

Arzu ve Tamamlan(a)mamışlık: *Masumiyet Müzesi*

NİLAY BİLİR*

Bu çalışmada Orhan Pamuk'un *Masumiyet Müzesi* romanı ele alınacak ve Füsun ile Kemal'in arasındaki ilişki Lacanyen okumaya tabi tutulacaktır. Roman boyunca Füsun'u Kemal için elde edilememiş bir nesne olarak görürüz. Her ne kadar Füsun'un boşanmasından sonra bir kavuşma yaşandığı düşünülse de Kemal'in Füsun'a karşı duyduğu arzu, tamamlanamamış ve eksik kalmıştır. Bu eksikliğin, haz-acı dengesinden aşırılığa doğru gittiği fark edilmiştir. İki kadın arasında kalan ve arzu nesnesi olarak Füsun'u seçen Kemal'in yaşadığı bölünmüşlük de göze çarpar. Aynı zamanda bu ilişkiyi etkileyen kadın bedeni üzerine olan geleneksel tartışmalar da Kemal ve Füsun ilişkisindeki belirleyici rolü dikkati çeker. Psikanalitik kuram, bilinç dışı süreçler, savunma mekanizmaları, eksiklik ve arzuyla kurduğu ilişki üzerine de yoğunlaşır. Sigmund Freud, bilinç dışını, bilinç dışı süreçleri ve haz ilkesiyle psikanalitik düşüncenin temelini oluştururken Lacan da Freud'un söz konusu çalışmalarını bir adım daha ileriye götürür. Özneden, bölünmüş özne olarak bahsederken özneyi eksiklik ve arzu ilişkisiyle yeniden yorumlar. Arzu, bu bağlamda öznenin yapısal eksikliği etrafında şekillenir; söz konusu eksiklik, bireyin kimliğini ve içsel çatışmalarını belirleyen en temel dinamiklerden biridir.

Lacan'a göre nesne, bakıştır. Bakış ise hem kayıp olan ve hem de aniden bulunan bir nesnedir, yani öznenin görmeye çalıştığı şeyde bir "yokluk" olarak belirir. Bu kayıp olan nesneye Lacan "objet petit a" der. Bu yapı, öznenin arzusunun hiçbir zaman tam olarak tatmin edilmeyen bir eksiklik etrafında şekillendiğini gösterir. Diğer yandan bu eksiklik, öznenin dil içinde bölünmüşlüğünü de açığa çıkarır ve özne, kendi arzusunu Öteki'nde tamamlar. Bu noktada Lacan Öteki'yi, "küçük Öteki" ve "Büyük Öteki" olacak şekilde ele alır. Küçük Öteki, bireyin bilinç dışı düzeydeki yansımalarını ve bölünmüşlüğünü gösterirken Büyük Öteki ise özneyi denetleyen veya söz konusu kararları almasını sağlayan simgesel düzeydeki majör yapıdır. Bu çerçevede arzu, tatmin edilmesi sürekli ertelenen veya bastırılan bir hareket

* Doktora öğrencisi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı, nilay-9395@hotmail.com, Orcid: 0009-0001-8667-8693

olarak işlev görür ve objet petit a etrafında şekillenir. Ancak özne, bu deneyimi yaşadığında doyuma ulaşmaktan ziyade haz-acı dengesinin aşırıya kaçtığı veya tamamlanamadığı bir süreci yaşar. Lacan'ın ileri sürdüğü "jouissance" kavramı da bu süreci ifade eder.

Anahtar sözcükler: arzu, objet petit a, nesne, jouissance, Kemal, Füsun

DESIRE AND INCOMPLETENESS: *MASUMİYET MÜZESİ*

This study will examine Orhan Pamuk's novel The Museum of Innocence and subject the relationship between Füsun and Kemal to a Lacanian reading. Throughout the novel, Füsun is seen as an unattainable object for Kemal. Although a reunion is thought to have occurred after Füsun's divorce, Kemal's desire for Füsun remains incomplete and unfulfilled. This incompleteness is observed to shift from a pleasure-pain balance to an excess. The division experienced by Kemal, caught between two women and choosing Füsun as his object of desire, is also striking. At the same time, traditional debates about the female body, which influence this relationship, also play a decisive role in the relationship between Kemal and Füsun. Psychoanalytic theory also focuses on the unconscious processes, defense mechanisms, and the relationship between lack and desire. While Sigmund Freud established the foundation of psychoanalytic thought with the unconscious, unconscious processes, and the pleasure principle, Lacan takes Freud's work a step further. While referring to the subject as a divided subject, he reinterprets the subject in terms of the relationship between lack and desire. Desire, in this context, is shaped around the structural deficiency of the subject; this deficiency is one of the most fundamental dynamics that determine the individual's identity and internal conflicts.

According to Lacan, the object is the gaze. The gaze is both a lost and a suddenly found object, that is, it appears as an "absence" in what the subject tries to see. Lacan calls this lost object the "objet petit a." This structure shows that the subject's desire is shaped around a deficiency that is never fully satisfied. On the other hand, this deficiency also reveals the subject's division within language, and the subject completes its desire in the Other. At this point, Lacan considers the Other as the "small Other" and the "big Other." The small Other shows the reflections and divisions of the individual at the unconscious level, while the big Other is the major structure at the symbolic level that controls the subject or enables it to make these decisions. In this framework,

desire functions as a movement whose satisfaction is constantly postponed or suppressed, and it is shaped around the objet petit a. However, when the subject experiences this, rather than achieving satisfaction, they go through a process where the balance between pleasure and pain is either excessive or incomplete. Lacan's concept of "jouissance" describes this process.

Keywords: desire, objet petit a, object, jouissance, Kemal, Füsun

Rus Şehir Armalarının Göstergebilimsel Analizi

DR. ÖĞR. ÜYESİ NURGÜL BÜYÜKTAŞ*

Bu çalışma, Rusya Federasyonu'nun nüfus bakımından en büyük yirmi şehrine ait resmî şehir armalarını göstergebilimsel bir yaklaşımla incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın temel amacı, şehir armalarında yer alan görsel göstergelerin—hayvan figürleri, silahlar, mimari unsurlar, doğa imgeleri ve Sovyet dönemi sembollerinin—hangi ideolojik, tarihsel ve kültürel anlamları taşıdığını ortaya koymaktır. Şehir armaları bu çalışmada yalnızca estetik ya da tarihsel unsurlar olarak değil, devlet tarafından onaylanmış, belirli değerleri ve kimlik anlatılarını yeniden üreten görsel metinler olarak ele alınmaktadır.

Çalışmanın kuramsal çerçevesi Ferdinand de Saussure'ün gösteren–gösterilen ayrımı, Roland Barthes'ın mit kavramı ve kültürel bellek yaklaşımlarına dayanmaktadır. Bu bağlamda armalar, hem birincil anlam düzeyinde (denotasyon) hem de ikincil anlam düzeyinde (konotasyon ve ideolojik mit) çözümlenmiştir. İnceleme kapsamına Moskova, Sankt-Peterburg, Novosibirsk, Yekaterinburg, Kazan ve Volgograd başta olmak üzere Rusya'nın farklı coğrafi, tarihsel ve kültürel bölgelerini temsil eden şehirler dâhil edilmiştir. Böylece imparatorluk merkezi ile çevre şehirler, etnik ve kültürel çeşitlilik taşıyan bölgeler ve Sovyet tarihinin simgesel mekânları karşılaştırmalı olarak analiz edilebilmiştir.

Analiz sonucunda, şehir armalarının yalnızca yerel tarih ve coğrafyayı yansıtan sembolik yapılar olmadığı; aynı zamanda devlet ideolojisinin, iktidar söyleminin ve kolektif belleğin görsel taşıyıcıları olarak işlev gördüğü ortaya konmuştur. Özellikle Sovyet dönemi sonrasında yeniden tasarlanan armalarda, Çarlık mirası ile Sovyet sembollerinin seçici ve kontrollü bir biçimde bir arada kullanıldığı; bu durumun resmî bellek politikaları ve tarih anlatısının yeniden inşasıyla doğrudan ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Çalışma, armaların renk kullanımı, kompozisyon düzeni ve hiyerarşik öğeleri üzerinden iktidar ve değerler sisteminin nasıl görselleştirildiğini tartışmaktadır. Bu yönüyle şehir armalarının, resmî tarih anlatısının görsel bir uzantısı olarak işlediği

* Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Slav Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Rus Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, nurgulozdemir087@gmail.com

savunulmaktadır. Sonuç olarak çalışma, şehir armalarının görsel birer "metin" olarak okunabileceğini ve bu metinler aracılığıyla Rusya'da kentsel kimliğin, tarih anlatısının ve ideolojik sürekliliğin nasıl kurulduğunu göstermeyi hedeflemekte; göstergebilim, kültürel bellek ve Rus kent çalışmaları alanlarına disiplinlerarası bir katkı sunmaktadır.

Anahtar sözcükler: göstergebilim, gösterge, gösterilen, yan anlam, düz anlam, Rus şehir armaları.

A SEMIOTIC ANALYSIS OF RUSSIAN CITY COATS OF ARMS

This study aims to examine the official city coats of arms of the twenty most populous cities in the Russian Federation using a semiotic approach. The primary objective of the research is to identify the ideological, historical, and cultural meanings conveyed by the visual symbols featured in these coats of arms—including animal figures, weapons, architectural elements, images of nature, and symbols from the Soviet era. In this study, city coats of arms are examined not merely as aesthetic or historical elements, but as state-sanctioned visual texts that reproduce specific values and narratives of identity.

The theoretical framework of this study is based on Ferdinand de Saussure's signifier–signified distinction, Roland Barthes's concept of myth, and approaches to cultural memory. In this context, coats of arms have been analyzed at both the primary level of meaning (denotation) and the secondary level of meaning (connotation and ideological myth). The study includes cities representing various geographical, historical, and cultural regions of Russia, notably Moscow, Saint Petersburg, Novosibirsk, Yekaterinburg, Kazan, and Volgograd. This allowed for a comparative analysis of the imperial capital and surrounding cities, regions characterized by ethnic and cultural diversity, and symbolic sites of Soviet history.

The analysis revealed that city coats of arms are not merely symbolic representations of local history and geography; they also serve as visual carriers of state ideology, the discourse of power, and collective memory. It has been observed that, particularly in coats of arms redesigned after the Soviet era, elements of the tsarist legacy and Soviet symbols are combined in a selective and controlled manner; this phenomenon is directly linked to official memory policies and the reconstruction of historical narratives. The study examines how systems of power and values are visualized through the use of color, compositional layout, and hierarchical elements in coats of arms. In this regard,

it argues that city coats of arms function as a visual extension of the official historical narrative. In conclusion, the study aims to demonstrate that city coats of arms can be read as visual “texts” and to show how urban identity, historical narrative, and ideological continuity are constructed in Russia through these texts; it offers an interdisciplinary contribution to the fields of semiotics, cultural memory, and Russian urban studies.

Keywords: semiotics, sign, signified, connotation, denotation, Russian city coats of arms.

Şiirde Rizomatik Benlik: Turgut Uyar ve Forugh Farrokhzad

NURSEREN ÖZSOY*
PROF. DR. SEDA ARIKAN*

Bu çalışma, yirminci yüzyıl ortası şiirinin "rizomatik" tınısını, Türk edebiyatındaki İkinci Yeni akımı ile modern İran şiiri üzerinden karşılaştırmalı bir analizle inceler; bu bağlamda Turgut Uyar ve Füruğ Ferruhzad'ın eserlerine odaklanır. Gilles Deleuze ve Félix Guattari'nin Bin Yayla (A Thousand Plateaus) adlı eserindeki "rizom" (kök-sap) kavramından hareketle çalışma; bu şairlerin, merkeziyetçi sosyo-dilsel yapılar ile bireysel ifade biçimleri arasındaki gerilimlerde nasıl yol aldıklarını ve bireysel varoluşun amacını nasıl ortaya koyduklarını araştırır.

Türk edebiyatı bağlamında, Uyar'ın yerleşik milliyetçi heyecanlardan kademeli olarak uzaklaşması ve düzensiz form kullanımı, merkeziyetçi toplum yapısını sürdürülemez hale getirir. "Toprak Çömlek Hikâyesi" şiirinin yakından okuması aracılığıyla analiz; Uyar'ın, kolektif gerçekliğin merkezi gücünden uzaklaştığında nasıl hiyerarşiden arınmış ve derinlikli bir duygusal kimlik geliştirdiğini savunur. Benzer şekilde, Ferruhzad'ın "Bahçeye Acıyorum" şiirinin analizi; şairin ses, imgelem ve serbest nazım kullanımının, kısıtlayıcı ataerkil normlara ve bu normların bireysellik üzerindeki melankolik engelleyiciliğine yanıt olarak nasıl dinamik bir form oluşturduğunu gösterir. Tekrarlanan metaforlara —özellikle botanik ve mekânsal imgelere— odaklanan çalışma, her iki şairin de devralınan dilsel ve kültürel kısıtlamalara meydan okuyan alternatif ifade alanlarını nasıl inşa ettiklerini ortaya koyar. Parçalı sözdizimi ve değişken imge kullanımı, şiirsel dilin akışkan bir kimlik oluşum alanı olarak yeniden yapılandırılmasını sağlar.

Bu eserleri karşılaştırmalı bir çerçeveye oturtan çalışma, "rizomatik" ifade biçimlerinin otorite yapılarıyla paylaşılan bir etkileşimi yansıttığını savunur. Sonuç olarak, şiirin; sabit veya hiyerarşik sistemlerin ötesinde, özbenlik ve

* Nurseren Özsoy is a Master's student at Firat University, the Department of Western Languages and Literatures.
* Seda Arikan is a Professor of English at the Department of English Language and Literature, Firat University, Türkiye.

dönüşümün karmaşık süreçlerinin ifade edilebildiği bir mecra olduğunu öne sürer.

Anahtar sözcükler: rizom, siirsel biçim, kimlik, İkinci Yeni, İran modernizmi.

RHIZOMATIC SELF IN POETRY: TURGUT UYAR AND FORUGHFARROKHZAD

This paper examines the "rhizomatic" resonance of mid-twentieth-century poetry through a comparative analysis of the Turkish İkinci Yeni movement and modernist Iranian poetry, focusing on the works of Turgut Uyar and Forough Farrokhzad. Drawing on Gilles Deleuze and Félix Guattari's concept of the "rhizome" from A Thousand Plateaus, the study explores how these poets navigate through tensions between centralizing socio-linguistic structures and individual modes of expression to uncover the purpose of individual existence.

In the Turkish context, Uyar's steady retrieval from the innate nationalist excitements, paired with irregular use of form, renders the centered society as no longer viable. Through close reading of "Earthen Pot Story", the analysis argues how Uyar develops a non-hierarchical and highly sentimental identity once distanced from the central force of collective reality. Similarly, the analysis of Farrokhzad's poem "I Feel Sad For the Garden", demonstrates the impact of her use of voice, imagery, and free verse in articulating a dynamic use of form in response to restrictive patriarchal norms and its melancholic hindrance of individuality. Focusing on recurring metaphors—particularly botanical and spatial imagery—the study shows how both poets construct alternative expressive spaces that challenge inherited linguistic and cultural constraints. Their use of fragmented syntax and shifting imagery enables a reconfiguration of poetic language as a site of fluid identity formation.

By situating these works within a comparative framework, the paper argues that "rhizomatic" modes of expression reflect a shared engagement with structures of authority. Ultimately, it proposes that poetry functions as a medium through which complex processes of selfhood and transformation can be articulated beyond fixed or hierarchical systems.

Keywords: rhizome, ıdentity, poetic form, Second New, iranian modernism.

Cognitive Stylistics and Key Issues of Foregrounding Theory

NURSULTAN M. DZHUSUPOV*

Cognitive stylistics, as a significant stage in the development of stylistics, expands and deepens the achievements of traditional stylistics by introducing and refining new methods and techniques for the investigation of stylistic properties and phenomena. Cognitive stylistics is aimed at formulating and solving stylistic problems from a cognitive perspective. This approach prioritizes the application of cognitive theoretical frameworks, taking into account findings from general linguistics and stylistic theory. The specificity and overall scientific novelty of cognitive stylistics lie in its focus on identifying relationships between stylistically marked linguistic structures and their cognitive representations, which ultimately contributes to revealing the close interconnection between texts and their interpretations.

Foregrounding theory, as a central theoretical construct within cognitive stylistics, is largely determined by the author-specific use of foregrounding devices, their cognitive-pragmatic potential, and their crucial role in text construction and information representation. Foregrounding, as a universal stylistic phenomenon, can be realized across various spheres of language use, with varying degrees of intensity.

As a methodological tool for addressing a wide range of issues in stylistic analysis, foregrounding theory is based on the assumption that there exists a system of norms serving as against which stylistic features are foregrounded. These features arise through deviations from established linguistic norms, as well as from norms characteristic of particular types of text and discourse.

In the formation and functioning of foregrounding devices, a key role is played by various cognitive processes and structures, including principles of attention allocation and information distribution, conceptual integration, and frame structures. Cognitive processes and principles fundamentally determine the distribution of information in both literary and non-literary texts, thereby

* Doctor of Philological Sciences (DSc), Head of the Master's Programs at the Uzbekistan State World Languages University, Senior lecturer at the Department of Linguistics and English Literature, https://orcid.org/0000-0002-4803-730X, nursultanresearcher@gmail.com

bringing into focus those fragments of knowledge that are most significant from a conceptual point of view.

Keywords: cognitive stylistics, foregrounding, foregrounding device, cognitive processes, cognitive structures.

KOGNİTİF ÜSLUPBİLİM VE ÖN PLANA ÇIKARMA KURAMININ TEMEL SORUNLARI

Kognitif üslupbilim, üslupbilimin gelişiminde önemli bir aşama olarak, geleneksel üslupbilimin kazanımlarını genişletmekte ve derinleştirmektedir; bu da üslupsal özellikler ve olguların incelenmesine yönelik yeni yöntem ve tekniklerin geliştirilmesi ve iyileştirilmesiyle sağlanmaktadır. Kognitif üslupbilim, üslupsal sorunların kognitif bir bakış açısıyla formüle edilmesini ve çözümlenmesini amaçlamaktadır. Bu yaklaşım, genel dilbilim ve üslup kuramı bulgularını dikkate alarak kognitif kuramsal çerçevelerin uygulanmasına öncelik vermektedir. Kognitif üslupbilimin özgünlüğü ve genel bilimsel yeniliği, üslupsal açıdan belirgin dilsel yapılar ile bunların kognitif temsilleri arasındaki ilişkileri belirlemeye odaklanmasında yatmaktadır; bu durum, nihayetinde metinler ile onların yorumları arasındaki yakın karşılıklı ilişkiyi ortaya koymaktadır.

Ön plana çıkarma kuramı, kognitif üslupbilim içinde merkezi bir kuramsal yapı olarak, büyük ölçüde yazarın ön plana çıkarma araçlarını kendine özgü kullanımı, bunların kognitif-pragmatik potansiyeli ve metin oluşturma ile bilginin sunumundaki belirleyici rolleri tarafından şekillendirilmektedir. Evrensel bir üslupsal olgu olarak ön plana çıkarma, dil kullanımının çeşitli alanlarında farklı yoğunluk dereceleriyle gerçekleştirilebilmektedir.

Üslup çözümlemesinde geniş bir sorunlar yelpazesini ele almaya yönelik metodolojik bir araç olarak ön plana çıkarma kuramı, üslupsal özelliklerin öne çıkarıldığı bir ölçüt olarak işlev gören bir normlar sisteminin var olduğu varsayımına dayanmaktadır. Bu özellikler hem dilin yerleşik normlarından hem de belirli metin ve söylem türlerine özgü normlardan sapmalar yoluyla ortaya çıkmaktadır.

Ön plana çıkarma araçlarının oluşumu ve işleyişinde, dikkat dağılımı ve bilgi dağıtımı ilkeleri, kavramsal bütünleştirme ve çerçeve yapıları gibi çeşitli kognitif süreçler ve yapılar önemli rol oynamaktadır. Kognitif süreçler ve ilkeler hem edebî hem de edebî olmayan metinlerde bilginin dağılımını temelde

belirleyerek, kavramsal açıdan en önemli bilgi parçalarının odak noktası hâline gelmesini sağlamaktadır.

Anahtar sözcükler: kognitif üslupbilim, ön plana çıkarma, ön plana çıkarma aracı, kognitif süreçler, kognitif yapılar.

Sınıf Çatışmasının Diyalektiği: Bellamy'nin *Looking Backward* ve Wells'in *The Time Machine* Eserlerinde Ütopya ve Distopya

DR. ÖĞR. ÜYESİ OĞUZHAN KALKAN*

Bu çalışma, Edward Bellamy'nin *Looking Backward: 2000–1887* adlı ütopyacı eseri ile H.G. Wells'in *The Time Machine* adlı distopyacı eserini, Marksist eleştiri ve ütopya/distopya kuramı çerçevesinde karşılaştırmalı olarak incelemeyi amaçlamaktadır. 19. yüzyıl sanayileşmesinin derinleştirdiği sınıf çatışmaları, bu iki metinde farklı gelecek tasavvurları üzerinden temsil edilirken, çalışma bu temsilleri kapitalist üretim ilişkilerinin ideolojik yansımaları olarak ele almaktadır.

Analiz, metinlerdeki sınıf temsilleri, emek ilişkileri ve toplumsal örgütlenme biçimleri üzerine odaklanmakta; bu unsurların birey ve toplum üzerindeki dönüştürücü etkilerini çözümlemektedir. Bellamy'nin eserinde kapitalizmin yarattığı eşitsizlikler, kolektif üretim ve devlet merkezli organizasyon aracılığıyla aşılır ve sınıfsız, eşitlikçi bir toplum modeli ortaya konur. Buna karşılık Wells, sınıf ayrımının zaman içinde biyolojik ve mekânsal olarak keskinleştiği, toplumsal eşitsizliklerin radikal bir biçimde derinleştiği bir distopya tasvir eder. Türler arasındaki bölünme, kapitalist sistemin içsel çelişkilerinin uç noktaya taşınmış bir yansıması olarak okunabilir.

Bu çalışma, söz konusu iki metnin yalnızca karşıt gelecek senaryoları sunmadığını; aksine aynı tarihsel ve ideolojik zeminden türeyen diyalektik yapılar olarak değerlendirilmesi gerektiğini ileri sürmektedir. Bu bağlamda Wells'in distopyasının, Bellamy'nin ütopyasında bastırılan yapısal gerilimlerin radikalleşmiş bir sonucu olduğu savunulmaktadır. Sonuç olarak, her iki eser de kapitalist modernitenin eleştirisini farklı edebî stratejilerle ortaya koyarken, ütopya ile distopya arasındaki sınırın geçirgenliğine işaret etmektedir.

Anahtar sözcükler: diyalektik; sınıf çatışması, ütopya ve distopya, kapitalizm; 19. yüzyıl edebiyatı.

* Afyon Kocatepe Üniversitesi/Fen-Edebiyat Fakültesi, Mütercim ve Tercümanlık Bölümü, İngilizce Mütercim ve Tercümanlık Anabilim Dalı, oguzkalkan@gmail.com

THE DIALECTICS OF CLASS CONFLICT: UTOPIA AND DYSTOPIA IN BELLAMY'S *LOOKING BACKWARD* AND WELLS'S *THE TIME MACHINE*

This study aims to comparatively analyze Edward Bellamy's utopian work *Looking Backward: 2000–1887* and H.G. Wells's dystopian work *The Time Machine* within the framework of Marxist criticism and utopia/dystopia theory. While the class conflicts intensified by nineteenth-century industrialization are represented through different projections of the future in these two texts, this study approaches these representations as ideological reflections of capitalist relations of production.

The analysis focuses on class representations, labor relations, and forms of social organization within the texts, examining their transformative effects on both individuals and society. In Bellamy's work, the inequalities produced by capitalism are overcome through collective production and a state-centered organization, resulting in a classless and egalitarian social model. In contrast, Wells presents a dystopian vision in which class divisions become biologically and spatially intensified over time, and social inequalities deepen in a radical manner. The division between species can be interpreted as an extreme manifestation of the internal contradictions of the capitalist system.

This study argues that these two texts do not merely present opposing visions of the future; rather, they should be understood as dialectical structures emerging from the same historical and ideological ground. In this context, Wells's dystopia is interpreted as the radicalized outcome of the structural tensions suppressed within Bellamy's utopia. Ultimately, while both works critique capitalist modernity through different literary strategies, they also point to the permeability of the boundary between utopia and dystopia.

Keywords: dialectics; class conflict, utopia and dystopia, capitalism, nineteenth-century literature.

T. S. Eliot'ın *the Cocktail Party* Oyununda Kimlik Arayışı ve Varoluşsal Yabancılaşma

DR. ÖĞR. ÜYESİ OĞUZHAN KALKAN*

Bu çalışma, T. S. Eliot'ın *The Cocktail Party* adlı oyununda modern bireyin kimlik arayışını varoluşsal ve teolojik bir çerçevede incelemeyi amaçlamaktadır. Yüzeyde bir komedi olarak kurgulanan eser, aslında bireyin kendini tanıma süreci, yabancılaşma ve anlam arayışı gibi derin temaları ele alır. Eliot, klasik dramatik unsurları modern tekniklerle birleştirerek hem estetik hem de düşünsel açıdan çok katmanlı bir yapı oluşturur.

Çalışmada, özellikle Edward ve Lavinia karakterleri üzerinden bireyin kendine ve çevresine yabancılaşması analiz edilmektedir. Dr. Reilly karakteri ise hem psikanalitik hem de spiritüel bir rehber olarak konumlandırılarak bireyin içsel dönüşüm sürecini yönlendiren bir figür olarak değerlendirilir. Ayrıca eserin Euripides'in *Alcestis* mitiyle kurduğu ilişki, modern bir yeniden doğuş anlatısı bağlamında ele alınmaktadır.

Celia karakteri üzerinden fedakârlık ve kurtuluş temaları tartışılırken, eserin yalnızca bireysel bir kimlik krizini değil, aynı zamanda inanç ve anlam arayışını da yansıttığı ortaya konulmaktadır. Sonuç olarak, Eliot'ın bu eseri, modern insanın varoluşsal çıkmazlarını ele alırken sevgi ve inancı bir çözüm yolu olarak sunar. Bu yönüyle *The Cocktail Party*, klasik ve modern dramatik unsurları birleştiren özgün bir yapıt olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar sözcükler: varoluşçuluk, yabancılaşma, T. S. Eliot, The Cocktail Party, modern tiyatro.

SEARCH FOR IDENTITY AND EXISTENTIAL ALIENATION IN T. S. ELİOT'S *THE COCKTAİL PARTY*

This study aims to analyze the theme of identity search in T. S. Eliot's *The Cocktail Party* within an existential and theological framework. Although the play is presented as a comedy on the surface, it explores profound themes such as self-discovery, alienation, and the search for meaning. By combining classical

* Afyon Kocatepe Üniversitesi/Fen-Edebiyat Fakültesi, Mütercim ve Tercümanlık Bölümü, İngilizce Mütercim ve Tercümanlık Anabilim Dalı, oguzkalkan@gmail.com

dramatic elements with modern techniques, Eliot constructs a multilayered structure both aesthetically and intellectually.

The analysis focuses on the characters of Edward and Lavinia, highlighting their inability to understand themselves and their estrangement from one another. The character of Dr. Reilly is interpreted as both a psychoanalytic and spiritual guide who directs the process of inner transformation. Furthermore, the play's structural relation to Euripides' *Alcestis* is examined as a modern reinterpretation of resurrection and renewal.

Through the character of Celia, themes of sacrifice and salvation are discussed, revealing that the play addresses not only an individual identity crisis but also a broader spiritual quest. Ultimately, Eliot presents love and faith as possible solutions to the existential dilemmas of modern individuals. In this respect, *The Cocktail Party* can be considered a distinctive work that synthesizes classical and modern dramatic traditions while offering a critical reflection on modern human experience.

Keywords: existentialism, alienation, T. S. Eliot, The Cocktail Party, modern drama.

Sait Faik Abasıyanık ve Haldun Taner Hikâyeciliğinde Ekoloji

OSMAN ELALMIŞ*

Türk edebiyatında doğa temsilleri, modernleşme süreciyle birlikte derinleşerek insan-merkezci bir söylem alanına ilerlemiş ve anlatıda mekân kavramını bu bağlamda yeniden düşünmeyi gerekli kılmıştır.

Özellikle 1940 sonrası hikâye geleneği içerisinde doğaya ait unsurlar, insan müdahalesine maruz kalan edilgen bir nesne olmaktan ziyade, ekoeleştirel okumaya imkân tanıyacak biçimde yarı-özne konumuna yerleştirilmiş fakat bu yarı-öznelik, modernleşmenin faydacı ve araçsallaştırıcı mantığı tarafından sürekli bastırılmıştır. Doğa unsurları etrafında şekillenen söylem, doğayı ekonomik değer üzerinden tanımlayan görüşlerin eleştirisini içerirken, aynı zamanda insanın doğa üzerindeki tahakkümünü meşrulaştıran söylemsel pratikleri de görünür kılmaktadır. Bu yönüyle çevre duyarlığı yüksek bu hikayeler, öncü birer ekolojik eleştiri metni olarak değerlendirilebilir.

Bu bildiride de Haldun Taner'in "Bir Kavak ve İnsanlar" ve Sait Faik Abasıyanık'ın "Son Kuşlar" anlatılarıyla birlikte ekoeleştirel bir perspektiften karşılaştırmalı olarak analiz etmeyi amaçlamaktadır. Çalışma, doğanın metinlerdeki temsilini yalnızca estetik bir unsur olarak değil, aynı zamanda ideolojik ve etik bir kurgu alanı olarak nasıl işlendiğini irdeleyecektir. Sait Faik ve Haldun Taner'in hikâyelerinde doğa, insanın dışında konumlanan bir "öteki" olmaktan ziyade, insanla ontolojik bir süreklilik ilişkisi içinde temsil edilir. Deniz, ada, hayvanlar ve bitkiler, metinlerde yalnızca fon değil, insanın varoluşsal kırılganlığıyla paralel işleyen ekolojik öznellikler olarak belirir. Bu yaklaşım, Ekoeleştirel literatürde vurgulanan düşüncelerle örtüşür; insan ile doğa arasındaki hiyerarşik ayrımı sorgulayarak karşılıklı bağımlılık fikrini öne çıkarır.

Sonuç olarak bu bildiri, her iki yazarın metinlerinde doğanın temsili üzerinden ilerleyen bir ekolojik çözümleme sunarak, Türk hikâyeciliğinde çevresel duyarlılığın yalnızca tematik değil, aynı zamanda söylemsel ve yapısal

* Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi.

düzeylerde nasıl kurulduğunu tartışmaya açmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda doğa, edilgen bir arka plan olmaktan çıkarak, etik ve politik bir özne olarak yeniden konumlandırılır.

Anahtar sözcükler: Sait Faik Abasıyanık, Haldun Taner, ekoloji, ekoeleştiri.

ECOLOGY IN THE SHORT FICTION OF SAİT FAİK ABASIYANIK AND HALDUN TANER

Representations of nature in Turkish literature have deepened with the process of modernization, evolving into an anthropocentric discourse that necessitates a reconsideration of the concept of space within narrative. Particularly within the post-1940 short story tradition, elements of nature are no longer positioned merely as passive objects subjected to human intervention; rather, they are situated in a semi-subjective position that allows for ecocritical readings. However, this semi-subjectivity is consistently suppressed by the utilitarian and instrumental logic of modernization. The discourse shaped around natural elements not only includes a critique of perspectives that define nature through economic value but also renders visible the discursive practices that legitimize human domination over nature. In this respect, these environmentally conscious stories can be regarded as pioneering texts of ecological criticism.

This paper aims to comparatively analyze Haldun Taner's *"Bir Kavak ve İnsanlar"* and Sait Faik Abasıyanık's *"Son Kuşlar"* from an ecocritical perspective. The study examines how the representation of nature in these texts is constructed not merely as an aesthetic element but also as an ideological and ethical domain. In the stories of Sait Faik and Haldun Taner, nature is represented not as an "other" positioned outside the human, but rather within an ontological continuity with it. The sea, the island, animals, and plants appear not merely as background elements, but as ecological subjectivities operating in parallel with human existential fragility. This approach aligns with key arguments in Ecocriticism, as it questions the hierarchical division between humans and nature and foregrounds the idea of interdependence.

In conclusion, this paper seeks to present an ecological analysis based on the representation of nature in the texts of both authors, and to open up a discussion on how environmental sensitivity in Turkish short fiction is constructed not only at the thematic level but also at discursive and structural

levels. In this context, nature is re-positioned from being a passive background into an ethical and political subject.

Keywords: Sait Faik Abasıyanık, Haldun Taner, ecology, ecocriticism.

İktidarın Kimyasal Eli: *1984*, *Cesur Yeni Dünya* ve *Kanlı Topraklar*

OSMAN MERGEN*

Bu çalışmada, George Orwell'ın *1984*, Aldous Huxley'nin *Cesur Yeni Dünya* ve Orhan Kemal'in *Kanlı Topraklar* romanları, Michel Foucault'nun iktidar kuramı perspektifinden analiz edilmektedir. Temel argüman, iktidarın bireyi yalnızca dışsal baskı yoluyla değil, "zafer cini", "soma" ve "haşhaş" gibi kimyasal araçlar aracılığıyla beden ve zihin üzerinden nasıl yeniden inşa ettiğini ortaya koymaktır.

Çalışmanın kuramsal temelini Michel Foucault'nun iktidar anlayışı oluşturur. Foucault'ya göre iktidar, yalnızca baskı yoluyla değil; bilgi üretimi, gözetim ve disiplin mekanizmaları aracılığıyla işler. Bu çerçevede iktidar, bireyleri yalnızca denetlemekle kalmaz, aynı zamanda onların kimliklerini, arzularını ve davranışlarını da şekillendirir. Disiplin iktidarı ve biyopolitika kavramları, bireyin bedeni ve yaşamı üzerindeki kontrolü açıklamak için temel araçlar olarak ele alınır.

Bu kuramsal çerçeve, üç farklı edebi eser üzerinden somutlaştırılır. George Orwell'in *1984* romanında yer alan "zafer cini", bireyin hem bedensel hem de zihinsel olarak kontrol edilmesini sağlayan bir araçtır. Bu madde, eleştirel düşünme yetisini bastırarak bireylerin iktidara itaatini kolaylaştırır. Aldous Huxley'nin *Cesur Yeni Dünya* eserindeki "soma" ise baskıdan ziyade haz ve mutluluk yoluyla işleyen bir kontrol mekanizmasını temsil eder. Bireyler, acı ve çatışmadan uzak tutulurken gönüllü bir itaat düzenine dahil edilir. Orhan Kemal'in *Kanlı Topraklar* romanında ise "haşhaş" ve diğer keyif verici maddeler, emekçi sınıfın bedensel ve zihinsel olarak uyuşturulmasını sağlayarak üretim ilişkileri içinde iktidarın sürekliliğini temin eden bir araç olarak sunulur.

Sonuç olarak bu çalışma, söz konusu üç eserdeki kimyasal maddelerin yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda ideolojik işlevleri de üstlendiğini ortaya koyar. Ortak nokta, bireyin düşünsel ve duygusal kapasitesinin zayıflatılarak iktidara uyumlu hâle getirilmesidir. Böylece iktidar, dışsal baskının ötesine geçerek bireyin iç dünyasını da kuşatan çok katmanlı bir yapıya dönüşür.

* Doktora Öğrencisi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı. E-posta: osmanmnn20@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5841-7421

Anahtar sözcükler: iktidar, biyopolitika, *1984*, *Cesur Yeni Dünya*, *Kanlı Topraklar*.

THE CHEMICAL HAND OF POWER: *1984*, *BRAVE NEW WORLD*, AND *KANLI TOPRAKLAR*

In this study, George Orwell's *1984*, Aldous Huxley's *Brave New World*, and Orhan Kemal's *Kanlı Topraklar* are analyzed from the perspective of Michel Foucault's theory of power. The central argument is that power reconstructs the individual not only through external coercion but also through chemical means—such as the "victory drug," soma, and opium—acting upon both body and mind.

The theoretical foundation of the study is Michel Foucault's understanding of power. According to Foucault, power operates not only through coercion but also through mechanisms of knowledge production, surveillance, and discipline. In this context, power does not merely control individuals; it also shapes their identities, desires, and behaviors. The concepts of disciplinary power and biopolitics are treated as fundamental tools for explaining control over the individual's body and life.

This theoretical framework is illustrated through three distinct literary works. The "victory gin" featured in George Orwell's 1984 serves as a tool that enables the control of the individual both physically and mentally. This substance suppresses individuals' capacity for critical thinking, thereby facilitating their obedience to power. In Aldous Huxley's *Brave New World*, "soma" represents a control mechanism that operates through pleasure and happiness rather than coercion. Individuals are kept away from pain and conflict by

Keywords: power, biopolitics, *1984, Brave New World, Bloodlands.*

Karışık Dilli Eserlerde Yer Alan Hayvan Adları

DOÇ. DR. ÖMER GÜVEN*

13.-15. yüzyıllarda Anadolu'da gelişme gösteren yazı diline genel olarak Batı Türkçesi ya da Oğuz Türkçesi denilir. Bu dönemde ortaya konulan eserlerin tamamı Oğuzca özellikler barındırmazlar. Bazı eserler bünyelerinde Oğuz Türkçesi yanında çeşitli Doğu Türkçesi özellikleri de taşırlar. Bu yüzden Anadolu'da kaleme alınan bu eserler için Türklük biliminde genel olarak *karışık dilli eserler* terimi kullanılmıştır. Taşımış oldukları farklı dil özellikleri ile dikkat çeken karışık dilli eserler, Türk dili tarihinde önemli bir yer işgal etmiş ve bu sahanın en çok tartışılan konularından biri olmuştur.

Bu çalışmada karışık dilli eserlerdeki hayvan adları ele alınmış ve elde edilen veriler üzerinde çeşitli tasnif çalışmaları yapılmıştır. Bu bağlamda karışık dilli eserlerden olan; *Behcetü'l-Ḥadā'iḳ (BH),* Ali'nin *Kıssa-yı Yûsuf*'u *(KY), Ferâiz Kitabı (FK), Kudûri Tercümesi (KT)* ile *Kitab-ı Gunya (KG)* taranmış ve bu eserlerdeki hayvan adları belirlenmiştir. Mevcut adlar, hayvanların bağlı oldukları türlere göre ayrı başlıklar altında ele alınmış ve anlamlarıyla birlikte verilmiştir. Bunun yanında tespit edilen tüm veriler *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğünden, Divanü Lügati't-Türk'ten, Tarama Sözlüğünden, Derleme Sözlüğünden* ve çeşitli etimoloji sözlüklerinden tanıklanmıştır. Sonuç bölümünde elde edilen veriler, sayısal olarak değerlendirilmiş, belirgin ve dikkat çekici hususiyetler ortaya konulmuştur. Böylelikle Türk dili tarihinde oldukça ilgi çekici metinler olan karışık dilli eserlerdeki hayvan adlarının bir arada görülmesi ve kullanımları belirlenmeye çalışılmıştır.

Anahtar sözcükler: karışık dilli eserler, Batı Türkçesi, hayvan adları, ad bilim, söz varlığı.

ANIMAL NAMES FOUND IN MULTILINGUAL WORKS

The literary language that developed in Anatolia during the 13th–15th centuries is generally referred to as Western Turkish or Oğuz Turkish. Not all

*Amasya Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, e-posta: omer.guven@amasya.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9376-3538.

works produced during this period exhibit Oğuz Turkish characteristics. Some works contain features of Eastern Turkish as well as Oğuz Turkish. For this reason, the term 'multilingual works' was generally been used in Turkic studies to refer to these works composed in Anatolia. Works written in multilingual works, which stand out for the diverse linguistic features they contain, occupied an important place in the history of the Turkish language and were one of the most debated topics in this field.

In this study, animal names in multilingual works were examined and various classification studies were conducted on the obtained data. In this context, multilingual works such as Behcetü'l-Ḥadā'iḳ (BH), Ali's Kıssa-yı Yûsuf (KY), Ferâiz Kitabı (FK), Kudûri Tercümesi (KT) and Kitab-ı Gunya (KG) were examined and the animal names in these works were determined. The existing names are categorized under separate headings according to the species to which the animals belong, and their meanings are provided. Furthermore, all the data identified is corroborated by the Old Uyghur Turkish Dictionary, Divanü Lügati't-Türk, Scanning Dictionary, Compilation Dictionary, and various etymology dictionaries. In the conclusion section, the data obtained were evaluated numerically, and significant and noteworthy characteristics were revealed. Thus, an attempt was made to determine the occurrence and use of animal names together in multilingual works, which are quite interesting texts in the history of the Turkish language.

Keywords: mixed language works, Western Turkish, animal names, onomastic, lexical items.

Anlatı Perspektifinden Böbrek Nakli Bekleyen Diyaliz Hastalarının Deneyimleri

PROF. DR. ÖMÜR ŞAYLIGİL*
PROF. DR. SEYYARE DUMAN*

Bu araştırmanın amacı diyaliz hastalarının anlatılarını ele alıp açıklamaktır. Diyaliz son dönem böbrek hastaları için zorunlu olan, çoğunlukla haftada üç gün ve her uygulamanın dört saat sürdüğü bir tedavi yaklaşımıdır. Bu uygulama hastanın yaşam kalitesini ciddi ölçüde etkilerken beraberinde çoklu sorunları (psikolojik, ekonomik, sosyal) gündeme getirmektedir. T. C. Sağlık Bakanlığı verilerine göre 2002-2023 arasında 52258, 2025'te 3387 böbrek nakli yapılmıştır. Böbrek nakli bekleyen hasta sayısı yaklaşık 25000'dir. Nakil için bekleme süresi ortalama 4-5 yıl olup, nakiller canlı veya kadavra vericilerden sağlanan böbreklerle yapılmaktadır. Bu çalışmada hemodiyalize devam eden, potansiyel canlı vericileri olan hastaların, korku, endişe, umut, beklenti, sorumluluk, potansiyel vericilerine minnettarlık duyguları ve gelecek beklentilerine ilişkin anlatıları değerlendirilmiştir. Hastaların anlatıları onların hikayelerini tam olarak anlamamıza imkân verir. Bazı insanlar için sıradan olan etkileşimler hastalar için risk ve belirsizliklerle yüklüdür. Anlatılar bir olayı niteler, yorumlar ona ilişkin duygu ve düşünceleri açıklar. Bu nitelikleriyle ait oldukları konuyla ilgili genel bir yaklaşım ortaya koymaya yardımcı olurlar. Korkuların çoğu öğrenilmiştir. Diyalize katılanların korkuları hem anlıktır hem geleceğe yöneliktir. Yaşadıkları çevre de korkuları besleyebilmektedir. "*Köyde oturduğumuz için temizlik beni ~~çok~~ korkutuyor. Köyde iş bitmez nakil sonrası ya böbrek atarsa, diyalize geri dönersem"* (23 yaşında erkek) ve "*Babam ben vereyim dedi. Cesaretlidir o. Artık hatırını hiç kırmamam lazım"* (38 yaşında kadın) örneklerinde olduğu gibi alıcı, vericiye karşı nakil öncesinden başlayan minnettarlık duygusuna eşlik eden, kırmama korkusu yaşamaktadır. Bu durum beraberinde ciddi minnet borcu getirmektedir. Kadavra vericilere bakışla ilgili ifadeler, izleyen örnekte olduğu gibi, hüzün ve empatiyi yan yana getirmektedir. "*Kadavra bağış olsun isterdim. Organ toprağa gitmemiş oluyor. Kimseyi*

* Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı Emekli Öğretim Üyesi, Eskişehir, Türkiye (omursayligil@gmail.com)
* Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı Emekli Öğretim Üyesi, Eskişehir, Türkiye (sduman@anadolu.edu.tr)

yaralamak da istemezdim. Benim kurtuluşum başkasının ölümüne bağlı" (31 yaşında erkek). Diyalize devam eden hastaların anlatıları korku, acı, çaresizlik, minnettarlık duygularını dışarıya ses çıkarmadan göstermesi bakımından sessiz bir çığlık olarak kabul edilebilir. Böbrek nakli konusunda kadavra bağışının arttırılması için bu çığlığın duyulması, duyurulması öncelikli olmalıdır.

Anahtar sözcükler: diyaliz, hasta anlatıları, anlatısal etik.

A NARRATIVE PERSPECTIVE ON EXPERIENCES OF DIALYSIS PATIENTS WAITING FOR KIDNEY TRANSPLANTATION

Dialysis is an imperative treatment approach to patients with end-stage renal failure, typically conducted three days a week, with each session lasting four hours. Dialysis affects patients quality of life and brings about multiple problems (e.g., psychological, economic, social). According to data from the Turkish Ministry of Health, a total of 52258 kidney transplants were performed between 2002-2023, with 3387 performed in 2025. Around 25000 patients are waiting for a kidney transplant. The average waiting period for transplant is 4-5 years and kidneys from living or cadaveric donors are transplanted. In this work, narratives of dialysis patients regarding fear, anxiety, hope, responsibility, gratitude toward potential donors and expectations from the future are studied. Interactions that are ordinary to some people contain risks and uncertainties for patients. Narratives describe an event; comments elucidate the emotions and thoughts associated to it. Fears of dialysis patients are momentary and prospective. The living environment can reinforce fears. The narratives "*Since we live in the village, sanitation scares me. The work never ends in the village, what if the kidney is rejected and I am back to dialysis again*" (23 y/o male) and *"My father said he would give it. He is brave. I must never hurt his feelings again"* (38 y/o female) show that gratitude and fear of hurting the donor starts before the transplant. Statements regarding views on cadaveric donors contain sadness and empathy i.e., "*I would prefer cadaveric donor. The organ does not go to waste. I would not want to hurt anyone. My salvation depends on someone else's death*" (31 y/o male). Narratives of dialysis patients can be considered a silent scream expressing feelings of fear, pain, despair and gratitude without making a sound. Perceiving and conveying this scream must be prioritized to increase kidney transplantations from cadaveric donors.

Keywords: dialysis, patient narratives, narrative ethics.

Halit Ziya Uşaklıgil'in *Ferdi ve Şürekası* Romanında Ateşin Psikanalitik İzdüşümleri

ÖZCAN EMRE HOŞ*

Ateş, medeniyetin başlangıcı kabul edilmesi yanında mitolojik ve psikolojik çağrışımlarıyla dikkat çeken bir unsurdur. Ateş, fenomenolojik bir okumayla yalnızca fiziksel bir unsur değil, insan zihninin derin arzularını korkularını ve imgelerini de yansıtan sembolik bir yapı biçiminde işlenmeye uygundur. Yıkıcı ve arındırıcı doğasıyla çift yönlü bir anlam taşıyan ateş hem tutkunun hem yok oluşun ifadesidir.

Bu bildiri, Gaston Bachelard'ın "Ateşin Psikanalizi" adlı kurucu eserinde geliştirdiği imgesel-psikanalitik çerçeveyi Halit Ziya Uşaklıgil'in Ferdi ve Şürekası romanına uygulamayı amaçlamaktadır. Bachelard'ın temel savı, ateşin nesnel bir doğa olayı olmaktan önce bir bilinçdışı yatırım nesnesi olduğu ve insan zihninin onu bilimsel değil psişik kategorilerle kavradığı yönündedir. Bildiride de Halit Ziya'nın romancılığında hem izleksel hem de biçemsel düzeyde ateşin yüklendiği işlev irdelenecektir ve bildiri, Ferdi ve Şürekası'nın yalnızca erken Türk realizmi bağlamında değil, Bachelardcı bir imgelem kuramı çerçevesinde de okunmayı hak eden zengin bir metin olduğunu savunacaktır. Halit Ziya'nın 1894 gibi erken bir tarihte kaleme aldığı bu roman; ateşi aynı anda hem sermayenin tahripkâr enerjisinin hem bastırılmış arzunun hem de bireyin toplumsal düzen içindeki çöküşünün imgesi olarak kullanmaktadır. Bu çalışma, edebiyat-madde felsefesi-psikanaliz üçgeninde yeni bir okuma perspektifi açmaktadır. Ateşin Halit Ziya romandaki insanla deneyimi, anı, histeri, merak, seyir ve yasakla iç içe olan deneyiminde bilinç dışının imgeler dünyasını yaratıcı ve yok edici bir güç olarak tanımlamanın yolu olmuştur.

Anahtar sözcükler: Halit Ziya Uşaklıgil, ateşin psikanalizi, fenomenolojik okuma.

* Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi.

PSYCHOANALYTIC PROJECTIONS OF FIRE IN *FERDİ AND ŞÜREKASI* BY HALİT ZİYA UŞAKLIGİL

Fire, in addition to being regarded as the beginning of civilization, is a significant element that attracts attention through its mythological and psychological associations. From a phenomenological perspective, fire is not merely a physical element but is also suitable for interpretation as a symbolic structure that reflects the deep desires, fears, and images of the human mind. Carrying a dual meaning through its destructive and purifying nature, fire represents both passion and annihilation.

This paper aims to apply the imaginal-psychoanalytic framework developed by Gaston Bachelard in his foundational work The Psychoanalysis of Fire to Ferdi and Şürekası by Halit Ziya Uşaklıgil. Bachelard's central claim is that fire is, before being an objective natural phenomenon, an object of unconscious investment, and that the human mind perceives it not through scientific but through psychic categories. In this study, the function attributed to fire in Halit Ziya's novel will be examined both at the thematic and stylistic levels. It is also argued that Ferdi and Şürekası deserves to be read not only within the context of early Turkish realism but also through a Bachelardian theory of imagination. Written as early as 1894, the novel employs fire simultaneously as an image of the destructive energy of capital, repressed desire, and the individual's collapse within the social order. This study opens a new interpretive perspective at the intersection of literature, the philosophy of matter, and psychoanalysis. In Halit Ziya's novel, fire—through its entanglement with human experience such as memory, hysteria, curiosity, spectacle, and prohibition—becomes a way of defining the world of the unconscious as both a creative and destructive force.

Keywords: Halit Ziya Uşaklıgil, psychoanalysis of fire, phenomenological reading.

Murathan Mungan'ın *Geyikler Lanetler* Adlı Oyununda Kutsalın İnşası

ARŞ. GÖR. ÖZGÜR SOYDİNÇ*

Bu bildiri, Murathan Mungan'ın *Geyikler Lanetler* adlı oyununda kutsalın inşasını; mit ve kutsal ilişkisi, teolojik dil ve insanın doğa ile mücadelesi açısından tartışacaktır. Oyun, dört kuşak boyunca süren bir lanet hikâyesi aracılığıyla; kutsalın nasıl inşa edildiğini, ritüellerin toplumsal düzeni nasıl yeniden ürettiğini, dilin hem yaratıcı hem baskılayıcı işlevini ve baba otoritesinin birey üzerindeki kurucu etkisini sorgular.

Anlatının başlangıcında Hazer Bey, babasının buyruğunu ve aşiret düzeninin sınırlarını ihlal ettiği için lanetlenir. Bu lanet, yalnızca bireysel bir ceza değil; baba otoritesine, töreye ve toplumsal yasaya yönelen ihlalin kuşaklar boyunca sürecek sonuçlarının simgesidir. Böylece Hazer Bey'le başlayan hikâye, konar-göçer yaşamın doğayla iç içe, tinsel süreklilik taşıyan yapısı ile yerleşik yaşamın mülkiyet, sınır ve töre eksenli düzeni arasındaki kırılmayı da görünür kılar. Doğayla kurulan ilişkinin dönüşümü, kutsalın toplumsal sözleşme biçiminde yeniden kuruluşuna bağlanır. Hazer Bey'in babası tarafından uygulanan lanet, baba kültürünün ilk tabular, yasaklar ve suçluluk duygusu etrafında nasıl üretildiğini gösterirken; Freud'un ilk otorite, sürü, bastırma kavramları bu yapının psikanalitik arka planını açıklamaya imkân verir. Mustafa, Kasım ve Nasır'ın hikâyelerinde tekrar eden baba katli, pişmanlık ve lanet döngüsü, kuşaklar boyunca aktarılan bir kültürel hafıza biçimine dönüşür. Geyiğin öldürülmesi, Cudana'nın gözlerinin kilitlenmesi, geyik kanıyla gerçekleştirilen ayinler ve tekrar eden ritüeller, kutsalın yalnızca dinsel değil, aynı zamanda toplumsal ve simgesel bir kurucu güç olarak işlediğini ortaya koyar.

Bu bildiride varacağımız sonuç, *Geyikler Lanetler* adlı oyununun yerel mitik unsurlardan hareketle yapılandırdığı dört kuşaklık aile hikayesinde kutsalın, kesintisiz bir döngü ve ritüel niteliğiyle yeniden üretildiği; folklorik ögelerin, insanın sözlü ve zihinsel altyapısında yer alan mitik bilinci sürekli besleyerek dünyayı anlamlandırmasında köprü işlevi gördüğüdür.

* Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, ozgur.soydinc@mku.edu.tr
Orcid: 0000-0002-0271-7932

Anahtar sözcükler: kutsal, mit, teolojik dil, ritüel, *Geyikler Lanetler,* Murathan Mungan.

THE CONSTRUCTION OF THE SACRED IN MURATHAN MUNGAN'S PLAY *GEYİKLER LANETLER*

This paper will discuss the construction of the sacred in Murathan Mungan's play *Geyikler Lanetler* in terms of the relationship between myth and the sacred, theological language, and humanity's struggle with nature. Through a story of a curse spanning four generations, the play explores how the sacred is constructed, how rituals reproduce social order, the creative and repressive functions of language, and the formative influence of paternal authority on the individual. At the beginning of the narrative, Hazer Bey is cursed for violating his father's command and the boundaries of tribal order. This curse is not merely an individual punishment; it symbolizes the consequences, spanning generations, of a transgression against paternal authority, tradition, and social law. Thus, the story that begins with Hazer Bey reveals the rupture between the nomadic lifestyle, with its intertwined nature and spiritual continuity, and the settled life, with its order centered on property, borders, and customs. The transformation of the relationship with nature is linked to the re-establishment of the sacred in the form of a social contract. The curse inflicted by Hazer Bey's father demonstrates how paternal culture is produced around the first taboos, prohibitions, and feelings of guilt; while Freud's early concepts of authority, herd, and repression allow us to explain the psychoanalytic background of this structure. In the stories of Mustafa, Kasım, and Nasır, the recurring cycle of patricide, remorse, and curse transforms into a form of cultural memory passed down through generations. The killing of the deer, the locking of Cudana's eyes, the rituals performed with deer blood, and the recurring ceremonies reveal that the sacred functions not only as a religious but also as a social and symbolic constitutive force.

The conclusion we will reach in this paper is that in the play *Geyikler Lanetler*, which structures a four-generation family story based on local mythical elements, the sacred is reproduced in a continuous cycle and ritualistic manner; and that folkloric elements serve as a bridge in making sense of the world by constantly nourishing the mythical consciousness that lies in the oral and mental infrastructure of humanity.

Keywords: sacred, myth, theological language, ritual, *Geyikler Lanetler*, Murathan Mungan.

Damgalanmış Bedenler: Halit Ziya Uşaklıgil'in Hikâyelerinde Çirkinlik ve Toplumsal Stigma

ÖZLEM KAYA ORAL*

Servet-i Fünun edebiyatının önde gelen yazarlarından Halit Ziya Uşaklıgil'in hikâyelerinde bedensel kusura, farklılığa sahip karakterler dikkat çekici bir şekilde yer alır. Bu metinlerde beden, fiziksel bir unsur olmasının yanı sıra toplum tarafından anlam yüklenen bir temsil alanıdır. Özellikle çirkin olarak sınıflandırılan karakterlerin içe kapandığı, toplumdan uzaklaştığı, kendilerini görünmez kılmaya çalıştığı görülür. Burada çirkinlik veya bedensel kusur fiziksel bir durum olarak değil, toplumdan dışlanmanın bir sebebi olarak aktarılır. Toplumsal normlar tarafından değerlendirilen kişinin bedensel farklılığı içsel utanca yol açar.

Halit Ziya Uşaklıgil'in hikâyelerinde yer alan çirkin veya kusurlu bedenler incelenirken sosyolog Erving Goffman'ın damgalanma (stigma) kavramından yararlanılacaktır. Bu kavramdan hareketle bireyin bedenindeki fiziksel farklılığın kişinin toplumdaki yerini nasıl etkilediği tartışılacaktır. Goffman'a göre stigma, kişinin sahip olduğu bir özelliğe toplum tarafından olumsuz bir anlam kazandırılması sebebiyle bireyin "eksik", "kusurlu", "farklı" olarak görülmesine neden olan bir süreçtir. Uşaklıgil'in hikâyelerinde yer alan kusurlu bedene sahip karakterler çevresindeki kişiler tarafından eksik görülen, bu sebeple saklanan bireyler olarak karşımıza çıkar. Bu bireyleri saklama eğilimi, toplumsal normların insanlar üzerinde etkisini ortaya koyar.

Bu çalışma, Halit Ziya Uşaklıgil'in hikâyelerinde çirkin ve kusurlu bedenlerin temsillerini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda toplumun "normal" beden anlayışı üzerinde durularak bu normların dışında kalan bedenlerin maruz kaldıkları toplumsal dışlanma ve damgalanma süreçleri ele alınacaktır.

Anahtar sözcükler: Halit Ziya Uşaklıgil, hikâye, beden, çirkinlik, stigma.

*Doktora Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Sakarya. Orcid:0000-0003-0638-0772, ozlemkayaoral@gmail.com

STIGMATIZED BODIES: UGLINESS AND SOCIAL STIGMA IN THE STORIES OF HALİT ZİYA UŞAKLIGİL

In the stories of Halid Ziya Uşaklıgil, one of the leading writers of Servet-i Fünun literature, characters with physical defects and bodily differences occupy a remarkable place. In these texts, the body is not only a physical element but also a field of representation shaped by the meanings attributed to it by society. Characters who are classified as “ugly” are often portrayed as withdrawing into themselves, distancingfrom society, and attempting to render themselves invisible. In this context, ugliness or bodily defect is presented not merely as a physical condition but as a reason for social exclusion. The bodily difference of individuals evaluated through social norms leads to an internal sense of shame.

While examining the ugly or defective bodies depicted in Halit Ziya Uşaklıgil’s stories, the concept of stigma developed by the sociologist Erving Goffman will be utilized. Based on this concept, the study will discuss how physical differences in an invidual’s body affect their position in society. According to Goffman, stigma is a process in which a particular attribute possessed by an individual acquires a negative meaning through social interpretation, leading the person to be perceived as “deficient”, “flawed” or “different”. In Uşaklıgil’s stories, characters with defective bodies appear as individuals who are regarded as lacking by those around them and therefore tend to conceal themselves. This tendency to hide reveals the impact of social norma on individuals.

This study aims to examine the representations of ugly and defective bodies in the stories of Halit Ziya Uşaklıgil. In this context, by focusing on society’s understanding of the “normal” body, the processes of social exclusion and stigmatization experienced by bodies that fall outside these norms will be analyzed.

Keywords: Halit Ziya Uşaklıgil, short story, body, ugly, stigma.

+rek/+rak'tan *bir tık daha*'ya: Türkçede Üstünlük Derecesi Bildiren Gramer Birimleri Üzerine

DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖZNUR DİŞÇİ*

Türkçenin tarihî dönemlerinde, iki veya daha fazla varlık bir nitelik bakımından karşılaştırılacağı zaman üstünlük derecesi, farklı biçimbirimler aracılığıyla belirtilmiştir. Türkiye Türkçesinin tarihî uzantısı olan Eski Anadolu Türkçesinde çoğunlukla sıfatlara, nadiren de isim köklerine eklenen ve araştırmacıların, morfolojik yapısı hakkında farklı fikirler ileri sürdüğü *+rek/+rak*, bu işlevde yaygın olarak kullanılan eklerden biridir (örneğin *ḳatıraḳ* 'daha katı', *geŋezrek* 'daha kolay' vb.). Zamanla kullanımdan düşen bu ek, günümüzde yalnızca *ufarak*, *küçürek* gibi sınırlı sayıdaki örnekte fosilleşmiş olarak görülmektedir.

Üstünlük derecesi Türkiye Türkçesinde genel olarak *daha* zarfıyla ve [karşılaştırılan + karşılaştırma ölçütü + ablatif (/datif *+ göre*) + *daha +* karşılaştırma niteliği] kalıbıyla ifade edilirken, son dönemde konuşma dilinde giderek yaygınlaşan *bir (~ bi') tık daha* ifadesi dikkat çekmektedir. Nicelik bakımından çok küçük bir farkı belirten bu yapının 'biraz daha' anlamıyla görece öznel bir değerlendirmeyi yansıttığı söylenebilir.

Bu çalışmada, Eski Anadolu Türkçesinin karakteristik eklerinden biri olan *+rek/+rak* ekine ve yapısına dair bazı değerlendirmelerde bulunulacak, cümlede her zaman üstünlük derecesi bildirip bildirmediği sorgulanacaktır. Eski Anadolu Türkçesinden günümüze Türkçede üstünlük derecesi bildiren diğer gramer birimlerine de yer verilecek olan bu çalışmada güncel bir yapı olan *bir (~ bi') tık daha*'nın kullanımına ve hangi motivasyonla ortaya çıkmış olabileceğine de değinilecektir. Böylece yazılı metinler ve konuşma dilinden örneklerle *+rek/+rak*'tan *bir (~ bi') tık daha*'ya uzanan süreçte Türkçede üstünlük derecesi bildiren gramer birimlerinin çeşitliliği ve dinamik doğası genel hatlarıyla ortaya konacaktır.

Anahtar sözcükler: *+rek/+rak* eki, *bir tık daha*, üstünlük derecesi, karşılaştırma, konuşma dili.

* İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yeni Türk Dili Anabilim Dalı, oznur.disci@medeniyet.edu.tr

FROM *+REK/+RAK* TO *BIR TIK DAHA*: ON GRAMMATICAL UNITS MARKING THE COMPARATIVE DEGREE IN TURKISH

In the historical periods of Turkish, when two or more entities were compared with respect to a particular quality, the comparative degree is marked through different morphemes. One of the suffixes widely used for this function in Old Anatolian Turkish, the historical predecessor of Modern Turkish, is *+rek/+rak*, which was attached mostly to adjectives and, more rarely, to nominal roots (e.g. *ḳatıraḳ* 'harder, more rigid', *geŋezrek* 'easier' etc.). Scholars have put forward different views regarding the morphological structure of this suffix. Having gradually fallen out of use over time, it survives in present-day Turkish only in a limited number of fossilized forms such as *ufarak* and *küçürek*.

While the comparative degree in Modern Turkish is generally expressed by the adverb *daha* 'more' and by the pattern [entity being compared + standard of comparison + ablative (/dative + *göre*) + *daha* + property compared], the expression *bir (~ bi') tık daha*, which has recently become increasingly widespread in colloquial speech, deserves particular attention. This structure denotes a very slight quantitative difference and it may be said to reflect a relatively subjective evaluation with the meaning 'a little more'.

This study will offer some observations on the suffix *+rek/+rak*, one of the characteristic suffixes of Old Anatolian Turkish, and on its structure, while also questioning whether it invariably marks the comparative degree in sentence context. The study will also address other grammatical units that have expressed the comparative degree in Turkish from Old Anatolian Turkish to the present, and it will discuss the usage of the contemporary expression *bir (~ bi') tık daha* as well as the possible motivations behind its emergence. In this way, by drawing on written texts and contemporary usage examples, the study aims to highlight, in broad outline, the diversity and dynamic nature of grammatical units marking the comparative degree in Turkish, in the historical trajectory extending from *+rek/+rak* to *bir (~ bi') tık daha*.

Keywords: suffix *+rek/+rak*, *bir tık daha*, comparative degree, comparison, colloquial speech.

Fars Şiirinde "Türk" Mazmununun Gazel Estetiğinde İnşası: Evhadî'nin "این ترکان" ve Hâcû'nun "ترکان" Redifli Gazeli

DOÇ. DR. PELİN SEVAL ESEN*

Fars şiir geleneğinde "Türk" kavramı, tarihî anlamının ötesine geçerek idealize edilmiş bir sevgili tipine dönüşmüştür. Şiirlerde bu imge genellikle beyaz tenli, çekik gözlü ve uzun saçlı hem güzellik hem de savaşçılık özelliklerini birlikte taşıyan bir güzeli temsil etmektedir. Bu sevgili, bir yandan cazibesiyle âşığı kendine çekerken diğer yandan ok kirpikler ve yay kaşlar gibi savaş metaforlarıyla âşığın kalbini yaralayan etkileyici bir figür olarak tasvir edilir. Bu kullanım zamanla "Türk" kelimesini yalnızca etnik bir isim olmaktan çıkararak çok katmanlı bir mazmun haline getirmiş; kelimeyle ilgili Turk-i Çîn (güneş), Turk-i hisârî (güneş, ay), Turk-i felek (Merih), Turk-i nîmrûz (güneş), Turk-i zerd kolâh (güneş) gibi terkipler oluşturulmuştur. Eserlerinde aşk, tasavvuf ve ahlâkî düşünce temalarını işlemiş; özellikle gazel ve tasavvufî mesnevi çizgisinde eserler vermiş; Fars edebiyatının önde gelen şairlerden Hâcû-yi Kirmânî ve Evhadüddîn-i Merâgī'nin şiirlerinde de "Türk" mazmunu önemli bir yer tutmaktadır. Bu doğrultuda bu bildiride, Fars klasik şiirinde "Türk" mazmununun gazel estetiği içerisindeki inşa biçimi, Evhadüddîn-i Merâgī'nin "این ترکان" ve Hâcû-yi Kirmânî'nin "ترکان" redifli gazelleri üzerinden karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Hâcû-yi Kirmânî, "ترکان" redifi aracılığıyla "Türk" mazmununu daha çok beğenilen ve yüceltilen bir güzeller topluluğu şeklinde sunmuş; âşığı etkisi altına alan avcı ve savaşçı bir sevgili tipini temsil etmek üzere kullanmıştır. Buna karşılık Evhadî, "این ترکان" redifli gazelinde "Türk" imgesini doğrudan şiirsel sahneye dâhil ederek aşk duygusunu harekete geçiren ve gönül dünyasında güçlü bir etki uyandıran somut bir varlık grubu; egemen ve etkileyici bir otorite olarak ele almıştır. Sonuç olarak bu karşılaştırma, Fars klasik şiirinde "Türk" mazmununun sabit bir anlam taşımadığını, şairin estetik ve tasavvufî yönelimlerine göre değişen dinamik bir sembolik yapı olduğunu göstermektedir.

* Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, pelins.c@hotmail.com, 0000-0002-5922-5613

Anahtar sözcükler: Türk, Hâcû-yi Kirmânî, Evhadüddîn-i Merâgī, gazel.

THE CONSTRUCTION OF THE "TURK" MAZMUN IN GHAZAL AESTHETICS IN PERSIAN POETRY: THE GHAZALS WITH THE REFRAINS "IN TURKAN" BY AWḤADI AND "TURKAN" BY KHWAJU

In the Persian poetic tradition, the concept of the "Turk" transcends its historical meaning and transforms into an idealized type of beloved. In poetry, this image typically represents a beauty with fair skin, slanted eyes, and long hair—embodying both aesthetic charm and martial qualities. This beloved, while attracting the lover with allure, is also depicted as a striking figure who wounds the lover's heart through martial metaphors such as arrow-like eyelashes and bow-shaped eyebrows. Over time, this usage has elevated the word "Turk" beyond a mere ethnic designation into a multilayered poetic motif (mazmun), giving rise to compounds such as *Turk-i Chīn* (sun), *Turk-i ḥiṣārī* (sun, moon), *Turk-i falak* (Mars), *Turk-i nīmrūz* (sun), and *Turk-i zard kulāh* (sun).

Among the prominent poets of Persian literature who explored themes of love, mysticism, and ethical thought—particularly in the genres of the ghazal and mystical masnavi—the mazmun of the "Turk" occupies a significant place in the works of Khwaju-yi Kirmānī and Awḥad al-Dīn Marāghī. Accordingly, this paper comparatively examines the construction of the "Turk" mazmun within the aesthetics of the ghazal, focusing on Awḥadī's ghazal with the refrain "īn Turkān" and Khwaju-yi Kirmānī's ghazal with the refrain "Turkān."

Khwaju-yi Kirmānī, through the refrain "Turkān," presents the mazmun of the "Turk" primarily as a collectively admired and exalted group of beauties, representing a beloved type that captivates the lover as both hunter and warrior. In contrast, Awḥadī, in his ghazal with the refrain "īn Turkān," incorporates the image of the "Turk" directly into the poetic scene as a concrete group of beings that activate the emotion of love and exert a powerful influence on the inner world; they are portrayed as a dominant and compelling authority.

In conclusion, this comparison demonstrates that the mazmun of the "Turk" in classical Persian poetry does not possess a fixed meaning but rather constitutes a dynamic symbolic structure that varies according to the poet's aesthetic and mystical inclinations.

Keywords: Turk, Khwaju-yi Kirmānī, Awḥad al-Dīn Marāghī, ghazal.

Prof. Dr. Bekir Çobanzade'nin Azerbaycan Türkçesi Lingvonimi Üzerine Görüşleri

DR. PERVİN EYVAZOV*

Şiirlerinin birinde "*Bilmirem, Türktür, ya Tatardır adın? Amma çox şirinsin, Tanrıdan dadın! Türki de Tatar da senin sözündür, İkisi de iki cüt mahzun gözündür*" söyleyen ünlü türkolog, Prof. Dr. Bekir Çobanzade'nin bilimsel araştırmalarında Azerbaycan Türklerinin dilinin adıyla ilgili farklı lingvonimlerin kullanılması dikkat çeken hususlardan biridir. Türk dillerinin, aynı zamanda Azerbaycan Türkçesinin adıyla ilgili farklı görüşlerin tartışıldığı çalışmalarda B. Çobanzade'nin dilimizin ismiyle bağlı fikirlerine başvurulmamış, onun görüşlerine değinilmemiştir. Bu açıdan araştırmamızda ilk defa ünlü bilim adamının dilimizin adına dair fikirleri incelenmiştir ki, günümüzde bu meseleye ilkin çeşitli bakışlar vardır.

Yazar, eserlerinde dilimizin adını yansıtan şu lingvonimleri kullanmıştır: *Türk dili, Azeri dili, Azeri lehçesi, Azeri şivesi, Azeri Türkçesi, Azerbaycan lehçesi, Azerbaycan Türkçesi ve Azerbaycan Türk dili*. Hatta, onun dilimize adanmış "Türk Grameri" ve "Türk Dili" kitaplarında lingvonimin Azeri şivesi ve Azeri lehçesi lingvonimleriyle ifade edilmesi hem ilginç hem de çelişkili bir durum olarak değerlendirilebilir.

"Türk Dili" kitabında *şive* terimini hem yerel ve sosyal lehçe hem de dil anlamında kullanan B. Çobanzade, bu kavramı dilin farklı tezahür biçimleri olarak açıklamaktadır. Akademisyenin bu görüşü, problemle ilgili özel bir noktaya dikkat edilmesini gerektirmektedir; çünkü *lehçe* ve *şive* terimleri Türkoloji dilbilimde yalnızca dar anlamda – bir dilin diyalektal bölünmesi olarak değil, aynı zamanda ideolojik bağlamda kullanılan ifadeler olarak yer almıştır. B. Çobanzade'nin eserlerinde de bu terim, Türkçülük ideolojisinin dilbilimdeki terminolojik ifadesi olarak kullanılmıştır: yani her bir Türkçe ana Türkçenin bir dalı – şivesi veya lehçesi olarak kabul edilir ki, yazar bu yaklaşımını "Elmi Gramerin Esasları" eserinde açık şekilde yansıtmıştır.

Bu bakımdan B. Çobanzade'nin araştırmalarında Azerbaycan Türkçesinin adıyla ilgili görüşlere iki önemli hususta yaklaşabiliriz: a) lingvonime formalist

* Azerbaycan, Bakü Devlet Üniversitesi, Filoloji Fakültesi, Azerbaycan Dilciliği Bölümü, öğretim üyesi. E-mail: pervin.bdu@mail.ru; parvineyvazov@bsu.edu.az

(türkçülük) bakımdan yaklaşım; b) lingvonime materyalist bakımdan yaklaşım. Onun bilimsel faaliyetinin iki döneme – sovyetlerden önce ve sovyetlerin başlarına tesadüf ettiğini dikkate alırsak, söyleyebiliriz ki, yazar ilk dönemde daha çox Türk dili // Azeri dili (şivesi, lehçesi) lingvonimlerine üstünlük vermiş, ikinci aşamada, toplumsal-siyasi durum ve ideolojik ortamın etkisiyle, Türk halklarının kendi adlarıyla adlandırılması eğilimi güçlendiğinden dönemin toplumsal-siyasi atmosferi göz önünde bulundurularak, ünlü Türkolog lingvonimi Azerbaycan Dili değil, Azerbaycan Türk Dili adıyla ifade etmiştir.

Anahtar sözcükler: B. Çobanzade, Azerbaycan Türkçesi, Lingvonim, formalist yaklaşım, materyalist yaklaşım.

PROF. DR. BAKIR CHOBANZADEH'S VIEWS ON THE LINGUONYM OF THE AZERBAIJANI LANGUAGE

In one of his poems- "*Bilmirem, Türktür, ya Tatardır adın? Amma çox şirinsin, Tanrıdan dadın! Türki de Tatar da senin sözündür, İkisi de iki cüt mahzun gözündür*" - the renowned Turkologist, Prof. Dr. Bekir Çobanzade, poetically articulates questions of linguistic identity. In his scholarly research, one of the most noteworthy features is the use of diverse linguonyms to denote the language of the Azerbaijani Turks. This poetic expression parallels a broader intellectual concern that is likewise evident in his scholarly works, namely the use of different linguonyms to denote the language of the Azerbaijani Turks. The employment of multiple terms referring to the name of the language constitutes one of the most noteworthy aspects of his scientific investigations.

In his works, the author employs the following linguonyms reflecting the designation of our language: *Turk dili, Azeri dili, Azeri lehcesi, Azeri shivesi, Azeri Turkcesi, Azerbaycan lehcesi, Azerbaycan Turkcesi ve Azerbaycan Turk dili*. Notably, even in his works specifically devoted to the language- *Turk Grameri* and *Turk Dili*- the expression of the linguonym through *Azeri shivesi* and *Azeri lehcesi* may be regarded as both intriguing and, to a certain extent, contradictory.

In his book *Turk Dili*, Bakir Chobanzadeh employs the term *şive* both in the sense of a local and social dialect and in the broader sense of "language," interpreting this concept as encompassing the diverse manifestations of a linguistic system. This view advanced by the scholar necessitates particular attention to a specific aspect of the problem, since in Turkological linguistics the terms *lehce* and *shive* have been used not only in their narrow sense- as

indicators of the dialectal division of a language- but also as expressions embedded within an ideological framework. In Chobanzadeh's works, this terminology likewise functions as a linguistic manifestation of the ideology of Turkism: that is, each Turkic language is regarded as a branch- a *shive* or *lehce* - of a common Proto-Turkic origin, an approach that the author explicitly articulates in his work *Elmi Gramerin Esasları*.

From this perspective, Chobanzadeh's treatment of the naming of Azerbaijani Turkish in his research may be examined from two principal angles: (a) a formalist (Turkist) approach to the linguonym, and (b) a materialist approach to the linguonym. Considering that his scholarly activity coincided with two distinct periods- pre-Soviet and early Soviet- it can be argued that during the first period the author demonstrated a stronger preference for the linguonyms *Türk dili* and *Azeri dili (şivesi, lehçesi)*. In the subsequent phase, however, under the influence of shifting socio-political conditions and the prevailing ideological climate, the tendency to designate Turkic peoples by their specific ethnonyms became more pronounced. Accordingly, taking into account the socio-political atmosphere of the time, the eminent Turkologist chose to express the linguonym not as *Azerbaycan Dili*, but rather as *Azerbaycan Turk Dili*.

Keywords: B. Chobanzadeh, Azerbaijani Turkish, Linguonym, formalist approach, materialist approach.

Sait Faik Abasıyanık'ın "Gümüş Saat" Öyküsünde Yasın Semptomatik Görünümleri ve İkame Nesne

ÖĞR. GÖR. DR. PINAR DAĞ GÜMÜŞ*

Bu bildiride Sait Faik Abasıyanık'ın Gümüş Saat adlı öyküsü yas, semptom ve nesne ilişkileri bağlamında ele alınmaktadır. Öyküde babasını küçük yaşta yitiren çocuk özne, kaybı yatışmış ve geride bırakılmış bir acı olarak deneyimleyememekte; kıskançlık, sahiplenme, dışlanmışlık ve görülme arzusuyla düğümlenen bir iç çatışma içinde sürdürmektedir. Bu çatışmanın dinamiğinde kayıp, öznenin iç dünyasında psişik bir süreklilik kazanarak semptomlar ve nesne yatırımı üzerinden etkisini sürdüren bir deneyim olarak açığa çıkmaktadır. Bedensel krizler, ruhsal kırılmalar ve akran çevresinde ortaya çıkan damgalanma, yası öznenin bedenine ve toplumsal varoluşuna yayılan semptomatik bir örüntüye dönüştürmektedir. Babadan kalan gümüş saat bu örüntü içerisinde edilgin bir yadigâr olmaktan çıkarak kayıpla kurulan bağın somut taşıyıcısına, yalnızlık ve korunmasızlık karşısında tutunulan ruhsal bir dayanağa ve ikame nesneye dönüşmektedir. Böylece nesne, kaybedilen figüre yönelen libidinal yatırımın somutlaştığı odak hâline gelir. Özne tarafından kayıp doğrudan ifade edilemediğinde nesneye yüklenen anlam genişler; bastırılan bağlılık, öfke ve eksiklik duygusu bu nesne çevresinde toplanır. Bununla birlikte nesne, öznenin içine kapanmış yas alanını dış dünyadaki yeni duygusal yönelimlere açan bir eşik işlevi de üstlenir. Böylelikle kaybedilmiş figüre yöneltilmiş olan yatırım, yaşayan ötekine doğru yer değiştirmeye başlar. Öykünün sonunda saatin suya gömülmesini, kayıpla kurulan ilişkinin yeniden düzenlenmesine yönelen gecikmiş bir ayrılma ve onarım girişimi olarak değerlendirmek mümkündür.

Çalışmada yas, ambivalans, semptom, nesne yatırımı, kıskançlık, onarım ve geçiş nesnesi kavramlarından yararlanılarak öznenin kırılganlığı; semptom, nesne ve yeni bağlanma imkânları üzerinden değerlendirilmektedir.

* Öğr. Gör. Dr., Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Eğirdir Meslek Yüksekokulu, ORCID: 0000-0003-3080-9612, e-posta: pinardag@isparta.edu.tr

Anahtar sözcükler: "Gümüş Saat", yas, semptom, ikame nesne, psikanalitik eleştiri.

THE SYMPTOMATIC MANIFESTATIONS OF MOURNING AND THE SUBSTITUTE OBJECT IN SAİT FAİK ABASIYANIK'S STORY "GÜMÜŞ SAAT"

This paper examines Sait Faik Abasıyanık's short story Gümüş Saat within the context of mourning, symptom, and object relations. In the story, the child subject, who loses his father at an early age, is unable to experience this loss as a settled and relinquished pain; instead, he continues to live within an inner conflict shaped by jealousy, possessiveness, exclusion, and the desire to be seen. Within the dynamics of this conflict, loss acquires psychic continuity in the subject's inner world and emerges as an experience that sustains its force through symptoms and object cathexis. Bodily crises, psychicruptures, and the stigmatization that arises within the peer environment transform mourning into a symptomatic pattern that spreads across the subject's body and social existence. Within this pattern, the silver watch inherited from the father ceases to be a passive keepsake and becomes the concrete bearer of the bond with loss, a psychic support to which the subject clings in the face of loneliness and vulnerability, and ultimately a substitute object. In this way, the object becomes the focal point at which the libidinal investment directed toward the lost figure is materialized. When loss cannot be directly articulated by the subject, the meanings attached to the object expand, and repressed attachment, anger, and feelings of lack gather around it. At the same time, however, the object also assumes the function of a threshold, opening the subject's enclosed space of mourning to new affective orientations in the external world. Thus, the investment once directed toward the lost figure gradually begins to shift toward the living other. The immersion of the watch in water at the end of the story may therefore be interpreted as a belated attempt at separation and reparation, one directed toward the reconfiguration of the relationship established with loss.

Drawing on the concepts of mourning, ambivalence, symptom, object cathexis, jealousy, reparation, and the transitional object, this study evaluates the fragility of the subject through the interrelated dynamics of symptom, object, and new possibilities of attachment.

Keywords: "Gümüş Saat", mourning, symptom, substitute object, psychoanalytic criticism

Analysis of Edward Fitzgerald's Rendering of Omar Hayyam's Rubaiyat within the context of Hermeneutics, Literary Psychology and Translation Studies

DR. ÖĞR. ÜYESİ RABİA AKSOY ARIKAN*

Omar Khayyam, a prominent Iranian scholar of the 11th century, was introduced to Western audiences in the 18th century through his quatrains. Fitzgerald's translations established a bridge between Eastern and Western literary traditions and offered new perspectives on the interpretation of meaning across languages. These translations remain influential today. This study analyses the original Persian text of Omar Khayyam, Fitzgerald's English interpretation, and the Turkish translations by Sabahattin Eyüpoğlu and Ahmet Kırcı through the frameworks of translation studies and hermeneutics, with a foundation in literary psychology. The objective is to reinterpret the messages conveyed through translation by examining the shared values essential to humanity in the context of contemporary perceptions. Comparative analysis is conducted using Friedrich Schleiermacher's hermeneutical and translation-theoretical approaches, the East-West axis, temporal perspectives, the philosophy of unity, and the exploration of faith.

Keywords: translation studies, literary psychology, hermeneutics, Omar Khayyam, Edward Fitzgerald, rubaiyat.

EDWARD FİTZGERALD'IN ÖMER HAYYAM RUBAİ ÇEVİRİLERİNİN ÇEVİRİBİLİM, EDEBÎ PSİKOLOJİ VE YORUMBİLİM AÇISINDAN ANALİZİ

11. yüzyılda yaşayan İran'ın önemli bilim insanlarından olan Ömer Hayyam'ın 18. Yüzyılda Batı'da rubaileriyle tanıtan "İngiliz Hayyam" olarak anılan ve Hayyam'ın rubailerine yaptığı çeviriyle doğu-batı arasındaki köprüleri kuran, insanın manaya bakış anlayışını farklı dil ve yorumlamayla önüne açan Fitzgerald'ın çevirileri günümüzde hâlen okunmaktadır. Yapılan

* Çankırı Karatekin Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Ngiliz Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, rabiaarikan@karatekin.edu.tr

çalışmada Hayyam'ın Farsça özgün halinin Fitzgerald'ın İngilizce yorumu, Sabahattin Eyüpoğlu ve Ahmet Kırcı'nın Türkçe çevirileri edebî psikoloji temelli bir anlayışla çeviribilim ve yorumbilim açısından analiz edilmiştir. Çalışmada insanlığın ihtiyaç duyduğu ortak değerlerin günümüz algısıyla yeniden yorumlanarak çeviriye yansımaları üzerinden verilen mesajların güncellenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada Friedrich Schleiermacher'in yorumbilim ve çeviribilim metotları, Doğu-Batı ekseni, geçmiş-gelecek bakış açıları, birlik felsefesi ve inancın sorgulanması üzerinden karşılaştırmalar yapılmıştır.

Anahtar sözcükler: çeviribilim, edebi psikoloji, yorumbilim, Ömer Hayyam, Edward Fitzgerald, rubailer.

Çince Sesletim Öğretiminde Dijital Araçların Kullanımı Üzerine Kuramsal Bir İnceleme

ARŞ. GÖR. DR. REYHAN ERASLAN*

Yabancı dil olarak Çincenin öğretimi, tonlu bir dil olması nedeniyle özellikle tonsuz dilleri ana dil olarak konuşan öğrenenler için farklı özgün güçlükler barındırmaktadır. Çincesindeki dört ton, anlamı doğrudan belirleyen parçaüstü birimler olarak sesletim öğretiminin temelinde yer almaktadır. Yapılan ton hatalarının Çince anlamı değiştirmesi nedeniyle iletişimde aksaklığa sebep olabildiği alanyazında ortaya konmuştur. Çince sesletim öğretimi, son yıllarda dijital araçların ve özellikle yapay zekâ tabanlı konuşma tanıma sistemlerinin hızla gelişmesiyle birlikte kullanılan yöntem ve araçlar açısından bir değişime uğramıştır. Özellikle otomatik konuşma tanıma (ASR) sistemlerinin ve yapay zekâ tabanlı dil modellerinin (Whisper, ChatGPT vb.) dil öğretimine entegrasyonu, ton ve sesletim eğitiminde daha önce mümkün olmayan anlık, nesnel ve görsel geri bildirim imkânlarını gündeme getirmiştir.

Sunumun amacı, Çince sesletim öğretiminde kullanılan dijital araçları ve bunların ton öğretimi ile genel sesletim öğretimindeki rollerini kuramsal bir çerçevede incelemek, araçların olumlu ve olumsuz yanlarını birlikte değerlendirmektir. Bu doğrultuda çalışmada nitel araştırma yöntemleri temel alınarak öncelikle belgesel tarama yöntemi uygulanmakta; Çince sesletim öğretimi, dijital araçlar ve yapay zekâ kesişiminde son on yılda yayımlanan uluslararası ve Türkçe alanyazın incelenmektedir. Daha sonra betimsel yöntemle bu araçların öğretim süreçlerindeki kullanım biçimleri, kolaylaştırıcı işlevleri ve sınırlılıkları tanımlanmaktadır.

İnceleme, dijital araçların Çince sesletim öğretiminde iki temel düzeyde etkili olduğunu göstermektedir. Ton düzeyinde; yapay zekâ destekli konuşma tanıma sistemleri, öğrencinin söylediği tonu ana dili konuşucusuyla karşılaştırarak anlık ve nesnel geri bildirim sunmakta, ton eğrilerini görsel olarak gösteren uygulamalarla bu süreci desteklemektedir (Cheng vd., 2025).

* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Çin Dili ve Edebiyatı ABD, reyhaneraslan@nevsehir.edu.tr, Orcid: 0000-0001-6690-9397

Sesletim öğretiminde genel olarak HelloChinese, Speechling ve CPAIT gibi mobil uygulamalar ve çeşitli üretken dil modelleri; pinyin öğretimi, ünsüz-ünlü ayrımı ve akıcılık geliştirme süreçlerinde rol oynamaktadır.

Böylece bu sunum, Çince sesletim öğretiminde dijital araçların öğretici ve öğrenci açısından sunduğu olanakları ve sınırlılıkları bütüncül bir biçimde ele almayı bu araçların sınıf içi uygulamalarda bilinçli kullanımına ilişkin tartışmalara katkı sağlamayı ve öğrencilerin ton edinim süreçlerine yönelik kuramsal bir zemin sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar sözcükler: çince sesletim öğretimi, ton öğretimi, sesletim, dijital araçlar, yapay zekâ, konuşma tanıma.

A THEORETICAL REVIEW ON THE USE OF DIGITAL TOOLS IN TEACHING CHINESE PRONUNCIATION

Teaching Chinese as a foreign language poses distinct challenges for learners whose native languages are non-tonal. The four tones of Mandarin, as suprasegmental units that directly determine meaning, lie at the core of pronunciation instruction. The literature has established that tonal errors can disrupt communication by altering meaning. In recent years, Chinese pronunciation teaching has undergone a transformation with the rapid development of digital tools, particularly AI-based speech recognition systems. The integration of automatic speech recognition (ASR) and large-scale speech models (e.g., Whisper) into language instruction has introduced previously unavailable opportunities for instant, objective, and visual feedback in tone and pronunciation training.

This paper aims to examine digital tools used in Chinese pronunciation instruction and their roles in tone and general pronunciation teaching within a theoretical framework, evaluating their advantages and limitations together. The study adopts qualitative research methods; a documentary review is conducted by examining international and Turkish literature published in the last decade at the intersection of Chinese pronunciation teaching, digital tools, and artificial intelligence. A descriptive method is then employed to characterize the ways these tools are used in instructional processes, their facilitative functions, and their limitations.

The review indicates that digital tools are effective at two main levels. At the tone level, AI-assisted speech recognition systems provide immediate and objective feedback by comparing learners' tonal production with native

speakers', supported by applications that visually display pitch contours (Cheng et al., 2025). As for the other components of pronunciation, applications such as HelloChinese, Speechling, and CPAIT, together with generative language models, play a role in the teaching of pinyin, the differentiation of consonants and vowels, and the development of fluency.

This paper provides a holistic examination of the opportunities and limitations that digital tools offer, contributing to discussions on their informed classroom use and providing a theoretical foundation for understanding learners' tone acquisition processes.

Keywords: chinese pronunciation teaching, tone teaching, pronunciation, digital tools, artificial intelligence, speech recognition.

Zamansal Göstergelerin Anlatı ve Söylemdeki İşlevi: Tahar Ben Jelloun'un *Işığın Kör Edici Yokluğu* Romanının Gérard Genette ve Dominique Maingueneau Ekseninde İncelenmesi

RÜMEYSA MERYEM ÇELEBİ*

PROF. DR. NURTEN SARICA*

Tahar Ben Jelloun, *Işığın Kör Edici Yokluğu* romanında Kral II. Hasan döneminin "Kurşun Yılları" olarak anılan baskı ortamında, 1971'deki başarısız darbe girişiminin ardından tutuklanan mahkûmların 18 yıllık hapis deneyimini gerçek bir tanıklığa dayanarak kurgusal bir dile aktarır. Roman, parçalı bir zaman kurgusuna sahiptir. Romanda mutlak karanlık, yalnızca fiziksel bir yoksunluk olarak değil; zamansal algının, öznel kimliğin ve varoluşsal süreklilik duygusunun temel belirleyicisi olarak işlev görür. Işık ve zamanın eş zamanlı yokluğu, anlatıcıyı hem kronolojik hem de dilsel açıdan parçalanmış bir özne konumuna sürükler. Bu doğrultuda çalışma, söz konusu romanda zamansal kurgunun anlatı ve söylem düzeyinde nasıl kurulduğunu ele almayı amaçlamaktadır. İncelemede iki temel kuramsal çerçeve bir arada kullanılmaktadır. Gérard Genette'in anlatıbilimsel kategorileri aracılığıyla metindeki kronolojik sapmalar ve yinelemeli anlatım biçimleri çözümlenmiş, Dominique Maingueneau'nun söylem analizi yöntemiyle ise anlatıcının "şimdi" ve "geçmiş" arasında kurduğu zamansal geçişler ile zamansal göstergelerin öznenin varoluşsal konumlanmasındaki işlevi incelemiştir. Çalışmanın temel bulgusu, hapishane edebiyatında zamanın salt bir arka plan unsuru olmadığı; aksine anlatının hem yapısal hem de tematik eksenini oluşturduğudur. Romanda mutlak karanlık, gündelik zamansal göstergeleri ortadan kaldırır. Bu göstergelerden yoksun kalan anlatıcı, zamanı artık dışarıdan değil içeriden

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, rcelebi08@posta.pau.edu.tr , https://orcid.org/0009-0008-1947-8326

* Pamukkale Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, nsarica@pau.edu.tr , https://orcid.org/0000-0003-4043-827X

kurmak zorunda kalır. Sonuç olarak zaman, romanda hem bir baskı aracı hem de anlatıcının ona karşı geliştirdiği bir direniş biçimi olarak işlev görür. Bu makale, Tahar Ben Jelloun'un metnini Fransız anlatıbilimi ve söylem kuramı geleneğiyle ilişkilendirerek zamanın hem dilsel bir gösterge hem de anlatısal bir yapı unsuru olarak nasıl işlediğini inceleyen özgün bir okuma sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar sözcükler: Tahar Ben Jelloun, anlatıbilim, söylem çözümlemesi, hapishane, zaman.

THE FUNCTION OF TEMPORAL SIGNS IN NARRATIVE AND DISCOURSE: AN ANALYSIS OF TAHAR BEN JELLOUN'S NOVEL THE BLINDING ABSENCE OF LIGHT THROUGH THE LENS OF GÉRARD GENETTE AND DOMINIQUE MAINGUENEAU

In his novel *The Blinding Absence of Light*, Tahar Ben Jelloun draws on firsthand accounts to depict, in fictional form, the 18-year prison experience of those arrested after the failed coup attempt of 1971, which is set against the backdrop of the repressive climate known as the "Lead Years" during the reign of King Hassan II. The novel employs a fragmented narrative structure. In the novel, absolute darkness functions not only as a physical absence, but also as a fundamental determinant of temporal perception, subjective identity, and the sense of existential continuity. The simultaneous absence of light and time puts the narrator in the position of a subject fragmented both chronologically and linguistically. In this perspective, the study aims to examine how temporal structure is constructed in the novel in terms of the narrative and discursive levels. The analysis uses two primary theoretical frameworks in combination. Chronological deviations and repetitive narrative forms in the text have been analyzed through Gérard Genette's narratological categories, while Dominique Maingueneau's discourse analysis method has been used to examine the temporal transitions the narrator establishes between "now" and "past," as well as the function of temporal markers (déictiques) in the subject's existential positioning. The central finding of this study is that time is not just a background element in prison literature; it forms both the structural and thematic axis of the narrative. In the novel, absolute darkness eliminates daily temporal signs. Deprived of these signs, the narrator is forced to construct time not from within but from the outside. As a result, time functions in the novel both as an instrument of oppression and as a form of resistance developed by the narrator

against it. This article aims to present an original reading that explores how time operates as both a linguistic sign and a narrative structural element by relating Tahar Ben Jelloun's text to the tradition of French narratology and discourse theory.

Keywords: Tahar Ben Jelloun, narratology, discourse analysis, prison, time.

Buhurīzade Mustafa Itrī'nin Bilinmeyen Şiirleri

PROF. DR. SAADET KARAKÖSE*

Buhurīzade Mustafa Itrī (1640-1712), 17-18. yy tanınmış besteci, şair ve hattattır. İstanbul Mevlanakapı Yaylak mahallesinde doğmuştur. Buhurīzāde lakabına uygun Itrī mahlasını bitki yetiştirme merakından almıştır. Çağının en büyük beste ve icracısı olarak kabul görmüş ve IV. Mehmed döneminde sarayda musiki meşki ve hocalığı yapmıştır. Muammaya da merakı vardır. Itri mahlasıyla Divan tertip etmiştir. Ancak bu eser günümüze kadar ulaşmamıştır.

Ruşen Ferit Kam'ın Itrī şiirlerini derlediği bilinmektedir ama bu eser de ele geçmemiştir. Nazmi Özalp, hocası Kam'ın notlarından yararlanarak Itrī'nin şiirlerinden birkaçını yayınlamıştır. Son olarak Seher Tetik Işık tüm çalışmaları göz önünde bulundurarak Itrī şiirlerini derlemiştir. Bu çalışmaya ilave olarak mecmualarda rastladığımız şiirleri sunmayı uygun bulduk. Bu bildiri için taranan altı mecmuada Itrī'ye ait, ikisi Nābī'ye nazire olmak üzere 13 gazel, 1 tahmis, 3 tarih kıt'ası, 5 müfred olmak üzere 22 adet manzume tesbit edilmiştir. Bunların bir kısmı Tetik makalesinde mevcuttur. Müşterek olanlar dipnotta belirtildi.

17. yy başlarında vefat etmiş Acem asıllı Itrī (Ö.1622) mahlaslı bir şair daha bulunmaktadır. Ancak bu Itrī Mehmed Efendi'nin Rıza Tezkiresi'nde yer alan iki beytinden başka şiiri günümüze ulaşmamıştır. Mecmualardan derlenen gazellerin ikisi Nābī gazellerine naziredir. Ayrıca Nabī'nin bir gazeli de tahmis edilmiştir. Bu şiirlerin sahibi, Nābī'nin çağdaşı olan ve ona hayranlık duyan Buhurīzāde Mustafa Itrī'ye ait olmalıdır.

Anahtar kelimeler: Itrī, şiir, musiki, mecmua.

BUHURIZADE MUSTAFA ITRI'S UNKNOWN POETRIES

Buhurīzade Mustafa Itrī (1640-1712) was a renowned composer, poet, and calligrapher of the 17th and 18th centuries. He was born in the Yaylak neighborhood of Mevlanakapı, Istanbul. He adopted the pen name Itrī, fittingly

* Pamukkale Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, saadetk@pau.edu.tr, orcid: 0000-0002-8784-1149

for his nickname Buhurīzāde, due to his interest in plant cultivation. He was considered the greatest composer and performer of his time and served as a music teacher and instructor at the palace during the reign of Mehmed IV. He also had an interest in riddles. He compiled a Divan (collection of poems) under the pen name Itrī. However, this work has not survived to the present day.

It is known that Ruşen Ferit Kam compiled Itrī's poems, but this work has also not been found. Nazmi Özalp published a few of Itrī's poems using his teacher Kam's notes. Finally, Seher Tetik Işık compiled Itrī's poems, taking all previous works into consideration. In addition to this study, we deemed it appropriate to present the poems we encountered in the anthologies. In the six anthologies examined for this paper, 22 poems by Itrī were identified, including 13 ghazals (two of which are imitations of Nābī's ghazals), 1 tahmis, 3 historical quatrains, and 5 individual verses. Some of these are available in Tetik's article. Those that are shared are indicated in the footnotes. There is another poet of Persian origin with the pen name Itrī (d. 1622), who died in the early 17th century. However, apart from two couplets in Rıza's Tezkire by Itrī Mehmed Efendi, no other poems of his have survived to the present day. Two of the ghazals compiled from the anthologies are imitations of Nābī's ghazals. In addition, one of Nābī's ghazals has been tahmised. These poems must belong to Buhurīzāde Mustafa Itrī, a contemporary of Nābī and an admirer of his.

Keywords: Itrī, poetry, music, anthology.

Fresko Üçlemesinde Mekânın Çok Katmanlı İşlevi

ÖĞR. GÖR. DR. SABANUR YILMAZ*

Başak Baysallı'nın göç, sürgün, kimlik ve aidiyet gibi kavramlar etrafında kurguladığı *Fresko Üçlemesi*; *Fresko Apartmanı*, *Sarkaç* ve *Başka Zamanların Adımları* adlı üç romandan oluşur. Üçleme, aynı apartmanda yaşayan farklı karakterlerin hayatlarını kesiştiren mekân merkezli bir anlatı yapısı sunar. Bu bağlamda Fresko Apartmanı, yalnızca bir yaşam alanı değil; geçmişin izlerini taşıyan, farklı kuşakları ve toplumsal katmanları bir araya getiren bir "hafıza mekânı" olarak öne çıkar. Bu bildiride, söz konusu üçlemede apartman mekânının hafıza, toplumsal yapı ve aidiyet bağlamlarında kazandığı işlevler incelenecektir. Çalışmada, mekânın deneyimsel boyutunu ele alan Gaston Bachelard, mekânın toplumsal üretimini tartışan Henri Lefebvre ve mekânın çoğul yapısını açıklayan Michel Foucault'nun yaklaşımlarından yararlanılacaktır.

Mekânın bireysel hafıza ile ilişkisi, üçlemede apartmanın en belirgin işlevlerinden birini oluşturur. Bachelard'ın *Mekânın Poetikası* adlı eserinde vurguladığı üzere, yaşanılan mekânlar yalnızca fiziksel alanlar değil; aynı zamanda anıların ve duyguların depolandığı zihinsel yapılardır. Bu doğrultuda Fresko Apartmanı, farklı karakterlerin geçmiş deneyimlerini taşıyan bir hafıza mekânına dönüşür. Apartmanın katmanlı yapısı, bireysel hikâyelerin zaman içinde birikerek çoğullaşmasını mümkün kılar.

Bununla birlikte apartman, yalnızca bireysel hafızanın değil, toplumsal ilişkilerin de üretildiği bir yapı olarak karşımıza çıkar. Lefebvre'in *Mekânın Üretimi* adlı çalışmasında belirttiği gibi, mekân toplumsal pratikler ve güç ilişkileri doğrultusunda şekillenir. Bu bağlamda Fresko Apartmanı, farklı sınıf ve yaşam tarzlarının bir arada bulunduğu bir mikrokozmos olarak okunabilir. Aynı yapı içinde var olan farklı yaşam biçimleri, mekânın toplumsal gerilimleri ve karşılaşmaları görünür kılan bir düzlem hâline gelmesini sağlar.

* Sabanur Yılmaz, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Türk Dili Bölüm Başkanlığı, sabanur.yilmaz@bilecik.edu.tr, https://orcid.org/0000-0003-2843-8584

Apartmanın çok katmanlı yapısı, aynı zamanda farklı yaşam deneyimlerinin çakıştığı bir alan olarak değerlendirilebilir. Foucault'nun heterotopya kavramı, bu tür mekânların birden fazla gerçekliği eşzamanlı olarak barındırdığını ortaya koyar. Fresko Apartmanı da bu anlamda, farklı zamanların, kimliklerin ve deneyimlerin üst üste geldiği heterotopik bir mekân niteliği taşır. Bu mekânda yaşayan bireyler için apartman, kimi zaman güçlü bir aidiyet alanı oluştururken, kimi zaman da yabancılaşma ve kopuş duygularını tetikleyen bir yapıya dönüşür.

Sonuç olarak, Fresko Üçlemesi'nde mekân, anlatının edilgen bir unsuru olmaktan çıkarak çok katmanlı bir anlam alanına dönüşür. Bu çok yönlü yapı, mekânın edebî metinlerdeki rolünü yeniden düşünmeyi gerekli kılarken, aynı zamanda modern bireyin aidiyet ve kimlik arayışını da görünür kılar.

Anahtar sözcükler: göç, kimlik, mekân.

THE MULTI-LAYERED FUNCTION OF SPACE IN THE FRESCO TRILOGY

The Fresco Trilogy, written by Başak Baysallı around the concepts of migration, exile, identity, and belonging, consists of three novels: Fresco Apartmanı, Sarkaç, and Başka Zamanların Adımları. The trilogy presents a space-centered narrative structure that brings together the lives of different characters living in the same apartment building. In this context, Fresco Apartment emerges not merely as a living space but as a "site of memory" that carries traces of the past and brings together different generations and social strata. This paper examines how the apartment space in the trilogy functions in terms of memory, social structure, and belonging. The study draws on the approaches of Gaston Bachelard, who explores the experiential dimension of space; Henri Lefebvre, who discusses the social production of space; and Michel Foucault, who analyzes the multiplicity of spatial structures.

The relationship between space and individual memory constitutes one of the most prominent functions of the apartment in the trilogy. As emphasized by Bachelard in The Poetics of Space, lived spaces are not merely physical environments but also mental structures where memories and emotions are stored. In this respect, Fresco Apartment becomes a space of memory that carries the past experiences of different characters. Its layered structure allows individual narratives to accumulate and multiply over time.

At the same time, the apartment appears not only as a site of individual memory but also as a structure where social relations are produced. As

Lefebvre argues in The Production of Space, space is shaped by social practices and power relations. From this perspective, Fresco Apartment can be read as a microcosm in which different social classes and lifestyles coexist. The coexistence of diverse ways of living within the same structure transforms the apartment into a space where social tensions and encounters become visible.

Moreover, the multi-layered nature of the apartment allows it to be interpreted as a site where different life experiences intersect. Foucault's concept of heterotopia suggests that such spaces accommodate multiple realities simultaneously. In this sense, Fresco Apartment functions as a heterotopic space where different times, identities, and experiences overlap. For its residents, the apartment sometimes constitutes a strong sense of belonging, while at other times it becomes a source of alienation and disconnection.

In conclusion, in the Fresco Trilogy, space transcends its role as a passive element and turns into a multi-layered field of meaning. This multi-dimensional structure calls for a reconsideration of the role of space in literary texts, while also making visible the modern individual's search for identity and belonging.

Keywords: ıdentity, migration, space.

Esmahan Aykol'un Polisiye Romanları*

PROF. DR. ORHAN OĞUZ*
SABRİYE SUDE BOYDAK*

Bu çalışmanın amacı, Esmahan Aykol'un polisiye romanlarının genel karakteristiklerini belirlemektir. 2000 sonrası Türk edebiyatına dâhil edilebilecek olan Esmahan Aykol (1970-), *Kitapçı Dükkânı* (2001), *Kelepir Ev* (2003), *Şüpheli Bir Ölüm* (2007) ve *Tango İstanbul* (2012) olmak üzere dört polisiye roman yayımlamıştır. Kati Hirşel isimli esas karakterin merkezde olması, on bir yıllık bir süreç içerisinde yayımlanan söz konusu romanları birbirine bağlayan başlıca husustur. Hem romanlar hem esas karakter, bir taraftan klasik polisiyeye, diğer taraftan modern polisiyeye ait karakteristikler sergiler. Esas karakter idealist motivasyonlarla suçun failini bulmak için çabalar; bu bakımdan merak unsuru ön plana çıkarılır. Bunun yanında suçun kaynağı olarak sosyal meseleler ima edilir ve esas karakter her zaman suçlunun yakalanmasına odaklanmaz.

Klasik polisiyenin temel unsurlarından olan suç, suçlu ve dedektif Aykol'un romanlarında da yer alır. Kati Hirşel, her romanda dedektif olarak karşımıza çıkarken suç ve suçlu değişkenlik gösterir. Klasik polisiyelerde meraklı bir karaktere sahip olan dedektif; ipuçlarından yola çıkarak tanıklar ve şüphelilerle görüşür ve suçu aydınlatmaya çalışır. Buna rağmen Aykol'un romanlarında klasik polisiyeyle örtüşmeyen noktalar da vardır. Örneğin klasik polisiyeden farklı olarak suçun nedeni sosyal meselelere bağlanır.

Kati Hirşel, serinin üç kitabında suç ve suçlu unsurlarını bulsa da bunları açıklamaz ve suçluları adalete teslim etmez. Bu da onun, yasalardan çok kendi ahlaki yargılarına göre hareket ettiğini gösterir. Kati Hirşel, kesin ve katı bir adalet anlayışına bağlanmaz.

Aykol'un ilk üç eseri, "klasik katil kim?" romanının temel özelliklerini taşımaktadır. Bu türde dedektif, analitik zekâsını kullanarak ipuçlarını değerlendirir ve suçluyu ortaya çıkarmaya çalışır. Buna karşılık yazarın son

*Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi'nde yürütülen 26.YL.002 numaralı "Esmahan Aykol'un Romanlarında Kati Hirşel Karakteri" başlıklı BAP Projesi kapsamında üretilmiştir.
* Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, orhanoguz@mku.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0514-1449
* Yüksek Lisans Öğrencisi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, boydaksude@gmail.com

romanı, çetecilik ve şantaj gibi konuları işlemesi bakımından "kara roman" türü kapsamında değerlendirilebilir.

Anahtar sözcükler: Esmahan Aykol, Kati Hirşel, polisiye roman.

ESMAHAN AYKOL'S DETECTIVE NOVELS

This study aims to identify the general characteristics of Esmahan Aykol's detective novels. Aykol (b. 1970), who may be situated within post-2000 Turkish literature, has published four detective novels: *Kitapçı Dükkânı* (2001), *Kelepir Ev* (2003), *Şüpheli Bir Ölüm* (2007), and *Tango Istanbul* (2012). These works, produced over an eleven-year period, are connected through the central character, Kati Hirşel.

Both the novels and their protagonist display features of classical and modern detective fiction. Kati Hirşel is motivated by an idealistic desire to uncover the perpetrator, thereby foregrounding suspense. At the same time, crime is often presented as rooted in broader social issues, and the protagonist does not consistently prioritize bringing the culprit to justice. While fundamental elements of classical detective fiction -such as crime, the criminal, and the detective- are present in Aykol's work, the narrative structure and thematic focus occasionally diverge from the conventions of the genre. In particular, the causes of crime are frequently linked to social dynamics rather than treated as isolated incidents.

Although Kati Hirşel encounters evidence of crime and identifies perpetrators in the first three novels, she neither fully discloses her findings nor ensures that the criminals are punished. This suggests that her actions are guided more by personal moral judgment than by legal principles, indicating a flexible and non-rigid conception of justice.

The first three novels conform, to a certain extent, to the classical "whodunit" structure, in which the detective employs analytical reasoning to interpret clues and identify the perpetrator. By contrast, the final novel, which addresses themes such as organized crime and blackmail, can be situated within the noir tradition.

Keywords: Esmahan Aykol, Kati Hirşel, detective fiction.

Azerbaycan Nesri ve Dramaturjisinde Sovyet İktidarı Konusunun Millîleştirilmesi (1960-1980 Yılları Azerbaycan Edebiyatı Bağlamında)

DR. SABUHI KAHRAMANOV*

Bu bildiride 1960–1980 yılları Azerbaycan nesri ve dramaturjisinde Sovyet iktidarı temasının ulusal öz bilinç platformunda yeniden değerlendirilmesi incelenmektedir. Stalinizm dönemi sosyo-realist edebiyatında Bolşevik ihtilali "sosyalist devrimin zafer yürüyüşü" olarak sunuluyordu. Azerbaycan halkına karşı sayısız suç işleyen 26 Bakü Komiseri, dönemin edebiyatında kahramanlaştırılıyor, milli boyut ise arka plana itiliyordu. Post-Stalinizm aşamasında ise tarihi olaylara yaklaşımda idyolojik tutum zayıfladığından dolayı milli bağlam güçleniyor ve Azerbaycan tarihinin dramatik yönlerine farklı bir bakış açısı oluşuyordu.

Bilindiği üzere, Sovyet yönetimi geçen yüzyılın başlarında Azerbaycan'da sosyalist devrimini milli komünistlere dahi emanet etmiyordu. Ancak sonraki yıllarda özellikle Neriman Nerimanov imajının edebiyata ve sahneye geri getirilmesi, sovyetleşme sürecinin milli açıdan yorumlanmasına imkân sağladı. Bunu Mir Celal Paşayev, Mirza İbrahimov, İsa Hüseynov gibi yazarların eserlerinde daha net bir şekilde görebiliyoruz.

1960-1980 yılları nesir ve dramaturji eserlerinde Azerbaycan'ın sovyetleştirilmesi, sınıf mücadelesinde alt sınıfların zaferi perspektifinden yansıtılıyor, milli tarihin bir parçası ve milli bir trajedi olarak sunuluyordu. Eserlerde sınıfların varlığı inkâr edilmiyor, farklı zümrelere evrensel değerler zemininde bakılıyor ve her sınfın kendi içinde haklı olduğu tespiti yapılıyordu. Sonuçta sınıf mücadelesinin milleti parçalaması, milli bütünlüğe zarar vermesi, edebi sanatın gücüyle ortaya çıkıyor ve milli bilincin güçlendirilmesine hizmet ediyordu. Araştırmadan anlaşılıyor ki, İlyas Efendiyev'in "Mahnı dağlarda galdı" (Şarkı Dağlarda Kaldı), Ferman Kerimzade'nin "Garlı aşırım" (Karlı Geçit) gibi eserlerinde devrimci değişimler toplumun manevi-psikolojik ve milli

* Azerbaycan Diller Üniversitesi, Bakü, Azerbaycan, gahramanovsabuhi@gmail.com, https://orcid.org/0009-0008-9817-0409

parçalanması olarak yorumlanıyor. Görüldüğü üzere, 1960-1980 yılları edebiyatı, Sovyet idyolojisinin sınıfsallık ilkesini nisbeten zayıflatarak olaylara millilik ve evrensellik ölçüleriyle yaklaşmış, milli hafızanın yeniden inşasına ve tarihi bilincin sağlamlaşmasına hizmet etmiştir.

Anahtar sözcükler: milli öz bilinç, sosyo-realizm, 1960-1980 yılları Azerbaycan edebiyatı, nesir ve dramaturji, millilik kavramı.

THE INDIGENIZATION OF THE THEME OF SOVIET POWER IN AZERBAIJANI PROSE AND DRAMA (IN THE CONTEXT OF 1960S–1980S AZERBAIJANI LITERATURE)

This report examines the re-evaluation of the theme of Soviet power within the framework of national self-awareness in Azerbaijani prose and drama during the 1960s–1980s. It is demonstrated that socialist-realist literature of the Stalinist period depicted the Bolshevik Revolution as the "triumphant march of the socialist revolution". The 26 Baku Commissars, who numerous countless crimes against the Azerbaijani people, were glorified as heroes in the literature of the period, while the national aspect was relegated to the background. In the post-Stalinist period, however, the weakening of the ideological approach to historical events strengthened the national context, leading to the emergence of a different perspective on the dramatic episodes of Azerbaijani history.

As is well known, in the early twentieth century, the Soviet regime did not entrust the socialist revolution in Azerbaijan even to the national communists. Nevertheless, in subsequent years, particularly with the reintroduction of the image of Nariman Narimanov into literature and the stage, the interpretation of the Sovietization process through a national prism became possible. This tendency can be observed more clearly in the works of such writers as Mir Jalal Pashayev, Mirza Ibrahimov, and Isa Huseynov.

In the prose and drama of the 1960s–1980s, the Sovietization of Azerbaijan was depicted from the standpoint of the victory of the lower classes in the class struggle, while at the same time being presented as a part of national history and as a national tragedy. While these works did not deny the existence of social classes, they viewed different strata through the lens of universal human values, recognizing that each class was justified in its own right. As a result, literary art revealed how class struggle divided the nation and undermined national unity, ultimately contributing to the strengthening of national consciousness. The

study reveals that in works such as Ilyas Afandiyev's “Mahnı daglarda qaldı” (The Song Remained in the Mountains) and Farman Karimzadeh's “Qarlı ashırım” (The Snowy Pass), revolutionary transformations are interpreted as the moral and psychological, as well as national, fragmentation of society. Evidently, the literature of the 1960–1980s relatively weakened the principle of class division inherent in Soviet ideology, approaching events through the criteria of national identity and universal human values, which ultimately served to restore national memory and strengthen historical consciousness.

One of the historical themes portrayed in different ways in the prose and drama of the period was the collectivization policy of the 1920s–1930s. The dramatic and tragic events that took place in rural areas during this period were presented through innovative artistic approaches. These developments led to a transition from an ideological approach to the Soviet power theme to its national-aesthetic representation in Azerbaijani literature.

Keywords: national self-awareness, socialist realism, 1960–1980s Azerbaijani literature, prose and drama, the concept of national identity.

Anlam Spektrum Teorisi Çerçevesinde Tarihsel Sözlükbirimler Sınırlanabilir Mi?

DR. ÖĞR. ÜYESİ SAFİYE ÇELEBİ ÇAM*

Türk dilinin tarihî dönem sözlüklerinde sözcüklerin ele alınış biçimi genel itibariyle alfabetik bir sıralanış üzerinden dizimlenir ve sözcüğün tüm anlamları aynı pota içine atılır; başka bir ifadeyle tek bir forma üzerinden tespit edilen tüm anlamlar çoğu zaman tek bir sözlüksel girdi altında sıralanır. Bununla birlikte modern sözlükbilim ve anlambilim çalışmalarında, aynı biçime sahip anlamların her zaman tek bir sözlükbirime ait olmayabileceği ileri sürülür. Bu durum özellikle çok anlamlılık (polysemy) ile eşadlılık (homonymy) olgularının tartışılması üzerinden şekillenir. Modern dönemlerde yapılan sözlükbilim çalışmaları bu konuyu göz ardı etmeden çalışmalarını yürütür. Ancak Tarihî metinlere dayalı sözlük çalışmalarında bu ayrımın çoğu zaman açık ölçütlere dayandırılmadan yapıldığı söylenebilir. Bu doğrultuda modern sözlüksel anlambilim kuramlarının tarihî dönemdeki dil verilerine uygulanmasıyla sözlükbirimlerin sınırlarının daha sistemli biçimde belirlenmesine katkı sağlayabilir.

Bu bildiride, İngiliz dilbilimci David Alan Cruse tarafından geliştirilen ve *Lexical Semantics* (1986) adlı çalışmada ileri sürülen ve ayrıntılı biçimde kuramsallaştırılan "anlam spektrumu" (sense spectrum) yaklaşımının Türk dilinin tarihî döneminden seçilen ve oluşturulan örnekleme uygulanabilirliği ele alınacaktır. Cruse'a göre aynı sözcük biçimine ait farklı anlamların tek bir sözlükbirim oluşturabilmesi için bu anlamların aynı kavramsal alan içinde kademeli ve yerel varyantlar hâlinde birbirine bağlanabilir olması gerekir. Anlamlar arasında tanımlanan süreklilik bulunmadığında ise bunlar ayrı birer sözlükbirim olarak değerlendirilmesi söz konusudur.

Bu çalışmada Türk dilinin tarihî metinlerinden belirlenen bir sözcüğün farklı bağlamlardaki kullanımları incelenecek; bu kullanımların ifade ettiği anlamlar belirlenerek aralarındaki kavramsal ilişkiler analiz edilecektir. Analiz sürecinde metaforik genişleme, metonimik aktarım ve anlamsal genelleme gibi

* Bitlis Eren Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Eski Türk Dili Anabilim Dalı, Bitlis. sccam@beu.edu.tr https://orcid.org/0000-0002-1946-7159

mekanizmalar dikkate alınacak ve ortaya çıkan anlamların bir anlam spektrumu oluşturup oluşturmadığı değerlendirilecektir. Bu kuramsal yaklaşım sayesinde incelenen sözcüğün tespit edilebilen tüm anlamlarının tek bir sözlükbirime mi yoksa birden fazla sözlükbirime mi ait olduğu tartışılacaktır.

Çalışmanın amacı, Türk dilinin tarihî dönemleri üzerine hazırlanacak sözlük çalışmalarında sözlükbirim sınırlarının belirlenmesine yönelik kuramsal bir çerçeve sunmak ve modern sözlüksel anlambilim yaklaşımlarının tarihî dil verilerinin yorumlanmasına katkı sağlamaktır. Bu yönüyle çalışma, tarihî Türk dili sözlük çalışmaları ile çağdaş sözlükbilim çalışmaları arasında sağlam nitelikli bir metodolojik bağ kurmayı hedeflemektedir.

Anahtar sözcükler: tarihsel sözlükbilim, sözcüksel anlambilim, anlam spektrumu, alan david cruse, sözcük birimi, çok anlamlılık, eş anlamlılık.

CAN HISTORICAL LEXEMES BE DELIMITED WITHIN THE FRAMEWORK OF THE SENSE SPECTRUM THEORY? A CASE STUDY OF THE WORD *YEL*

Abstract In the historical dictionaries of the Turkish language, the conventional approach to handling words generally follows an alphabetical arrangement where all meanings of a word are integrated into a single entry; in other words, various senses identified under a single form are often listed under one lexeme. However, modern lexicography and semantics suggest that senses sharing the same form may not always belong to a single lexeme. This issue is primarily shaped by the ongoing debates between polysemy and homonymy. While modern lexicographical studies conduct their research with this distinction in mind, it can be argued that dictionary studies based on historical texts often make this differentiation without relying on clear, systematic criteria. In this regard, applying modern lexical semantic theories to historical linguistic data can contribute to a more systematic determination of lexeme boundaries.

This paper examines the applicability of the "sense spectrum" approach—developed and theorized in detail by the British linguist David Alan Cruse in his work Lexical Semantics (1986)—to a selected sample from the historical periods of the Turkish language. According to Cruse, for different senses of the same word form to constitute a single lexeme, these senses must be connectable as gradual and local variants within the same conceptual field. When no such defined continuity exists between senses, they are considered distinct lexemes.

In this study, the usage of a specific word identified from historical Turkish texts will be examined across different contexts; the meanings conveyed by these uses will be determined, and their conceptual relationships will be analyzed. The analysis will take into account mechanisms such as metaphorical extension, metonymic transfer, and semantic generalization to evaluate whether the emerging senses form a sense spectrum. Through this theoretical approach, it will be discussed whether all identifiable meanings of the analyzed word belong to a single lexeme or multiple lexemes.

The aim of this study is to provide a theoretical framework for determining lexeme boundaries in future dictionary projects on historical periods of the Turkish language and to contribute to the interpretation of historical linguistic data through modern lexical semantic approaches. In this respect, the study aims to establish a robust methodological link between historical Turkish lexicography and contemporary lexicographical studies.

Keywords: historical lexicography, lexical semantics, sense spectrum, alan david cruse, lexeme, polysemy, homonymy.

Göyçe İlçesi Lehçelerinde ve Türkçede Kullanılan Ortak Kelimeler

SAKİNA ADİL ALİYEVA*

Göyçe ilçesi, yüzölçümü bakımından Batı Azerbaycan'ın İravân Hanlığı'nın en büyük ilçelerinden biridir. İlçenin nüfusu Azerbaycan-Oğuz Türklerinden oluşmaktadır. Bu nedenle, ilçenin konuşulan dili Türkçeye çok yakındır. Elbette, ortak kelimelerin çokluğunun nedeni sadece etnik değil, aynı zamanda bu halkların dini ve kültürel birliğidir. Göyça ilçesi lehçelerini ve Türkçedeki benzer kelimeleri birkaç noktada sınıflandırabiliriz:

1. Orijinal (eski) Türkçe (Azerbaycan) kelimeler;

2. Farsça kökenli ödünç kelimeler;

3. Arapça kökenli ödünç kelimeler.

Farsça ve Arapça kökenli ödünç kelimeler çoğunlukla İslam'ın Türk topraklarında yayılmasıyla ilgilidir ve aynı zamanda bu diller uzun süre bilim ve edebiyatta baskın diller olmuştur. Bu kelimelerin kullanımındaki ortak mekanizmalar şunlardır:

1. Hem Goyche bölgesinin lehçelerinde hem de Türkçede aynı anlamda kullanılan kelimeler;

2. Goyche bölgesinin lehçelerinde ve Türkçede farklı anlamlar ifade eden kelimeler.

Görüşümüzü bir örnekle destekleyebiliriz:

Məhzun yatan kim-kimsəsiz naçağı

Gələrmi allaha xoş, qoyum, gedim,

Ölüb oğlu, əri, sönüb ocağı,

Tökür gözlərindən yaş, qoyum, gedim?! (Musa,200, s.86)

"Mahzun" kelimesi üzgün, kederli, acı dolu, sıkıntılı anlamlarını taşır.

Türkçede üzgün anlamına gelir. (Türk Dil Kurumu [TDK], 2055, s.1330)

Mahzun kelimesi Arapça kökenlidir ve üzgün anlamına gelir. Örnekten de görülebileceği gibi, mahzun kelimesi hem Goycha lehçesinde hem de Türkçede aynı anlamda kullanılmaktadır.

* sakinaadilaliyeva@gmail.com

Bütün dediklerimizi özetleyecek olursak, örnekten de aşikâr olduğu üzere arap sözcüğü olmasına rağmen bu söz hem Göyçe şivelerinde hem de Türkiye türkçesinde aynı manaya gelmektedir.

Anahtar sözcükler: dil, Türkçe, ağız, kütlür, ortak kelimeler.

COMMON WORDS USED IN THE DIALECTS OF GOYCHA DISTRICT AND IN TURKISH

Goycha district is one of the largest districts of the İravan Khanate in Western Azerbaijan in terms of area. The district's population consists of Azerbaijani-Oghuz Turks. Therefore, the language spoken in the district is very close to Turkish. Of course, the reason for the abundance of common words is not only ethnic, but also the religious and cultural unity of these peoples. We can classify the dialects of Goycha district and similar words in Turkish in several points:

1. Original (old) Turkish (Azerbaijani) words;

2. Loanwords of Persian origin;

3. Loanwords of Arabic origin.

Loanwords of Persian and Arabic origin are mostly related to the spread of Islam in Turkic lands, and at the same time, these languages were dominant languages in science and literature for a long time. The common mechanisms in the use of these words are:

1. Words used with the same meaning in both the dialects of the Goycha region and in Turkish;

2. Words that have different meanings in the dialects of the Goycha region and in Turkish.

We can support our view with a few examples:

Məhzun yatan kim-kimsəsiz naçağı

Gələrmi allaha xoş, qoyum, gedim,

Ölüb oğlu, əri, sönüb ocağı,

Tökür gözlərindən yaş, qoyum, gedim?! (Musa,200,s.86)

The word "mahzun" means sad, sorrowful, full of pain, distressed.

In Turkish, it means sad. (Türk Dil Kurumu [TDK], 2055, s.1330)

The word mahzun is of Arabic origin and means sad. As can be seen from the example, the word mahzun is used with the same meaning in both the Goycha

dialect and Turkish. To summarize everything we've said, as the example clearly shows, although it's an Arabic word, it has the same meaning in both the Goyche dialects and in Turkish spoken in Turkey.

Keywords: language, Turkish, dialect, culture, common words.

Fahri'nin "Hüsrev ü Şirin" Tercümesinde Tarihî-Edebî Kaynaklara ve Halk Edebiyatına Başvurusu

SAMİRA ALİYEVA*

Nizami Gencevi'nin yaratıcılığı, Doğu edebî-estetik düşünce tarihinde yeni ve özgün bir aşamanın teşekkülünde belirleyici rol oynamıştır. Şair, eserlerinde halk edebiyatına özgü motif, tip ve ifade biçimlerini derin felsefî muhteva ile yeniden yorumlayarak klasik şiir geleneği içerisinde özgün bir sentez meydana getirmiştir. Bu yönüyle onun sanatı, sözlü ve yazılı edebiyatın karşılıklı etkileşimini yansıtan önemli bir örnek teşkil etmektedir. XIV. yüzyılda Fəxri tarafından Nizami'nin "Hüsrev ve Şirin" adlı mesnevisinin Türkçeye tercümesi, bu bağlamda dikkate değer bir metin olarak öne çıkmaktadır. Tercüme sürecinde mütercim, özellikle halk edebiyatına ait unsurların hedef dilde karşılığını bulma noktasında çeşitli güçlüklerle karşılaşmış; bazı bölümleri ihtisar etmiş, bazılarını ise anlamca en yakın ifadelerle ikame etmiştir. Buna rağmen, eserin temel fikrî ve estetik yapısını muhafaza etmeyi başarmıştır. Tercümede folklorik unsurların belirgin bir şekilde korunduğu görülmektedir. Kahramanın olağanüstü doğumu ve çocukluk safhası, rüya ve fal motifleri, at kültü, rivayetler, atasözleri ve deyimler metnin yapısal unsurları arasında yer almaktadır. Hüsrev, Şirin ve Ferhad gibi karakterlerin zamanla halk hafızasında folklorik kimlik kazanması, söz konusu etkileşimin sürekliliğini ortaya koymaktadır. Bunun yanı sıra, metinde yer alan hikmetli sözler ve nasihatler dönemin etik ve estetik değerler sistemini yansıtmaktadır. Fahri'nin tercümesinde yerel deyim ve atasözlerinin yoğun kullanımı, metnin dilsel akıcılığını artırmış ve alımlayıcı açısından anlaşılabilirliğini güçlendirmiştir. Mütercim, yalnızca dilsel bir aktarım gerçekleştirmekle kalmamış; aynı zamanda eseri Türk dilinin ve kültürel bağlamının özelliklerine uygun biçimde yeniden inşa etmiştir. Bu yönüyle söz konusu tercüme hem edebî hem de kültürel adaptasyon açısından önemli bir örnek olarak değerlendirilebilir.

* Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi Nizami Gencevi adına Edebiyat Enstitüsü, Bakü/Azerbaycan. xedicealizade@mail.ru. ORCİD: 0000-0002-9102-8169

Anahtar sözcükler: Nizami Gencevi, Fahri, “Hüsrev ve Şirin”, folklor motifleri, tercüme, halk rivayetleri, atasözleri, Orta Çağ şiiri.

FAHRİ’S REFERENCE TO HISTORICAL-LITERARY SOURCES AND FOLK LITERATURE IN THE TRANSLATION OF "KHOSROW AND SHIRIN"

Nizami Ganjavi’s creative work played a decisive role in the formation of a new and original stage in the history of Eastern literary-aesthetic thought. By reinterpreting motifs, types, and forms of expression specific to folk literature with deep philosophical content, the poet created a unique synthesis within the tradition of classical poetry. In this regard, his art represents an important example reflecting the mutual interaction between oral and written literature. The translation of Nizami’s "Khosrow and Shirin" into Turkish by Fahri in the 14th century stands out as a remarkable text in this context. During the translation process, the translator encountered various difficulties, particularly in finding equivalents for folk literature elements in the target language; consequently, he abbreviated some sections or replaced others with the closest semantic expressions. Despite this, he succeeded in preserving the fundamental ideological and aesthetic structure of the work. It is observed that folkloric elements are significantly maintained in the translation. The extraordinary birth and childhood stages of the hero, motifs of dreams and divination, the horse cult, legends, proverbs, and idioms are among the structural elements of the text. The fact that characters such as Khosrow, Shirin, and Farhad gained folkloric identities in the collective memory over time demonstrates the continuity of this interaction. Additionally, the wisdom and advice contained in the text reflect the ethical and aesthetic value systems of the period. Fahri’s extensive use of local idioms and proverbs enhanced the linguistic fluency of the text and strengthened its comprehensibility for the audience. The translator did not merely perform a linguistic transfer; he also reconstructed the work in accordance with the characteristics of the Turkish language and its cultural context. In this respect, the translation in question can be considered an important example of both literary and cultural adaptation.

Keywords: Nizami Ganjavi, Fahri, "Khosrow and Shirin", folklore motifs, translation, folk legends, proverbs, Medieval poetry.

Eski Uygurcadan Çağdaş Uygurcaya Uzanan Soğdca Kelimelerin Görünümü

DR. SANAT GÜLEN*

M.Ö 6. yüzyıldan itibaren tarihi kaynaklarda adı geçen Soğdlar, Türklerin yaşadığı geniş coğrafyada çok önemli kütürel ve ticari faaliyetlerde bulunmuşlardır. Orta Asyanın "yetenekli tüccarları" olarak bilinen Soğdların bu faaliyetleri, Türklerin sosyo-ekonomik ve kültür hayatlarında önemli etkiler bırakmıştır. Bugün İpek Yolu olarak bilinen güzergahta kültürel, dini ve ticari faaliyetleri ile ön plana çıkan Soğdlar'ın Eski Uygurlar ile sıkı etkileşim ve iletişim içinde olduğu tarihi kayıtlardan bilinmektedir. Bazı araştırmacılar tarafından "kültür taşıyıcısı arılar" şeklinde nitelendirilen Soğdların Eski Uygurlar'ın dili ve kültürünü derinden etkilediği tarihsel bir gerçektir. Gerek Eski Uygurca yazmalarında yer alan Soğdca kökenli kelimeler, gerekse dini ve kültürel öğelerin çeşitli metinlerde görülmesi bu durumu tanıklar niteliktedir. Eski Uygurcanın söz varlığı içerisinde yer alan Soğdca kelimelerden hareketle Çağdaş Uygurcaya taşınan Soğdca kelimelerin iznini sürmek ve bu sözcüklerin tespitini ve tahlilini yapmak bu bildirinin asıl amaçlarından birisidir. Eski Uygurca sözlüklerde Soğdca kaydıyla verilen *ajun, ençir, çigin, çigir, freşti, hotun, enetkek, kenç, kend, kirpiç, şük, tavar, totikuş* gibi kelimeler bugün Çağdaş Uygurcanın söz varlığında hala aktif bir şekilde kullanılmaktadır. Eski Uygurcadan Çağdaş Uygurcaya uzanan ve bugün Çağdaş Uygurcanın kendi söz varlığı içerisinde yer alan bu sözcüklerden bazıları morfolojik ve semantik açıdan eski biçimiyle korunurken bazı kelimeler ise ufak morfolojik değişikliklerle kullanılmaya devam etmektedir. Bu kelimelerin Çağdaş Uygurca sözlüklerdeki biçimleri ve anlamları ile Türkçenin diğer tarihi dönemde yer alan şekilleri karşılaştırılmalı olarak ele alınacaktır. Ayrıca morfolojik ve semantik değişimleri art zamanlı olarak incelenecektir. Eski Uygurcadan Çağdaş Uygurcaya uzanan bu Soğdca sözcüklerin tesbiti, sadece Çağdaş Uygurcanın bugünkü dilsel durumunu göstermekle kalmayacak, aynı zamanda Eski Uygurcadan Çağdaş Uygurcaya kadarki geçen tarihi süreçte her iki dilin devamlılığını ve kültürel taşıyıcılığını ortaya koyması bakımından önemli sonuçlar sağlayacaktır.

* Bağımsız Araştırmacı, sanat218@hotmail.com

Anahtar sözcükler: Eski Uygurca, Soğdca/Soğd dili, Çağdaş Uygurca, kültürel devamlılık.

THE APPEREANCE OF SOGDIAN WORDS FROM OLD UYGHUR TO MODERN UYGHUR

The Sogdians, whose name appears in historical sources from the 6th century BC onwards, were involved in highly significant cultural and commercial activities across the vast region inhabited by the Turks. Known as the 'skilled merchants' of Central Asia, the Sogdians' activities had a significant impact on the socio-economic and cultural life of the Turks. It is known from historical records that the Sogdians, who stood out for their cultural, religious and commercial activities along the route now known as the Silk Road, were in close interaction and communication with the Ancient Uighurs. It is a historical fact that the Sogdians, described by some researchers as "cultural carrier bees", profoundly influenced the language and culture of the Ancient Uighurs. Both the Sogdian-origin words found in Ancient Uighur manuscripts and the presence of religious and cultural elements in various texts bear witness to this situation. One of the primary aims of this paper is to trace the Sogdian words that have been carried over into Modern Uyghur from the lexicon of Old Uyghur, and to identify and analyse these terms. Words such as *ajun, ençir, çigin, çigir, freşti, hotun, enetkek, kenç, kend, kirpiç, şük, tavar* and *totikuş*, which are listed as Sogdian in Old Uyghur dictionaries, are still actively used in the lexicon of Modern Uyghur today. Some of these words, which span from Old Uyghur to Modern Uyghur and are now part of Modern Uyghur's own lexicon, have retained their original forms morphologically and semantically, whilst others continue to be used with minor morphological changes. The forms and meanings of these words in Modern Uyghur dictionaries will be examined in comparison with their forms in other historical periods of the Turkish language. Furthermore, morphological and semantic changes will be analysed chronologically. The identification of these Sogdian words, spanning from Old Uyghur to Modern Uyghur, will not only demonstrate the current linguistic status of Modern Uyghur but will also yield significant findings regarding the continuity and cultural transmission of both languages throughout the historical period from Old Uyghur to Modern Uyghur.

Keywords: Old Uyghur, Sogdian language, Modern Uyghur, cultural continuity.

Türkiye'de Yükseköğretimde Kalite Güvencesi Söylemi: Dilsel Örüntüler ve Anlam İnşası

ÖĞR. GÖR. SEBAHAT ÇAKIRLAR*

Bu çalışma, Türkiye'de yükseköğretimde kalite güvencesi alanında üretilen söylemi dilsel ve anlamsal boyutlarıyla incelemeyi amaçlamaktadır. Küreselleşme süreciyle birlikte yükseköğretim alanında kullanılan kavramların ve ifade biçimlerinin dönüşümü, yalnızca yapısal değişimleri değil, aynı zamanda belirli anlam dünyalarının inşasını da beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda kalite güvencesi, teknik bir düzenleme alanı olmanın ötesinde, belirli değerleri, öncelikleri ve bakış açılarını yeniden üreten bir söylem alanı olarak ele alınmaktadır.

Araştırmada nitel yaklaşım benimsenmiş ve doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Türkiye'de yükseköğretim kalite güvencesine ilişkin politika belgeleri, strateji metinleri ve kurumsal raporlar söylem analizi çerçevesinde incelenmiştir. Analiz sürecinde, metinlerde öne çıkan anahtar kavramlar, tekrar eden dilsel örüntüler ve anlam kurma biçimleri belirlenmiştir. Özellikle "kalite", "akreditasyon", "performans" ve "hesap verebilirlik" gibi kavramların hangi bağlamlarda ve nasıl kullanıldığı değerlendirilmiştir.

Bulgular, kalite güvencesi söyleminin belirli kavramsal çerçeveler etrafında yapılandığını ve bu çerçevenin yükseköğretime ilişkin belirli bir gerçeklik algısı ürettiğini göstermektedir. Söylemin, yalnızca tanımlayıcı değil, aynı zamanda yönlendirici bir işlev üstlendiği ve eğitim alanında belirli uygulamaları meşrulaştırdığı tespit edilmiştir. Bu çalışma, eğitim süreçlerinin anlaşılmasında söylemsel analizlerin önemine dikkat çekmektedir.

Anahtar sözcükler: yükseköğretim, kalite güvencesi, söylem analizi, anlam inşası.

* İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa, sebahat.cakirlar@iuc.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3384-219

QUALITY ASSURANCE DISCOURSE IN HIGHER EDUCATION IN TÜRKİYE: LINGUISTIC PATTERNS AND THE CONSTRUCTION OF MEANING

This study examines the discourse of quality assurance in higher education in Türkiye by focusing on its linguistic and semantic dimensions. With the impact of globalization, the transformation of concepts and expressions used in higher education reflects not only structural changes but also the construction of specific systems of meaning. In this context, quality assurance is approached not merely as a technical regulatory field but as a discursive domain that reproduces particular values, priorities, and perspectives.

The study adopts a qualitative research design and employs document analysis as the primary data collection method. Policy documents, strategic texts, and institutional reports related to quality assurance in higher education in Türkiye are analyzed through discourse analysis. The analysis focuses on identifying key concepts, recurring linguistic patterns, and modes of meaning-making within the texts. Particular attention is given to how terms such as “quality,” “accreditation,” “performance,” and “accountability” are used in different contexts.

The findings indicate that the discourse of quality assurance is structured around specific conceptual frameworks that construct a particular understanding of higher education. The discourse is not only descriptive but also performative, as it guides practices and legitimizes certain approaches within the field. The study emphasizes the importance of discourse-oriented analyses in understanding educational processes.

Keywords: higher education, quality assurance, discourse analysis, meaning construction.

Kadının Adı Yok: "*Asılacak Kadın*"

SEÇİL OKUMUŞ*

Pınar Kür'ün Asılacak Kadın romanı, kadın bedeninin ve kimliğinin ataerkil iktidar tarafından hukuksal ve toplumsal baskı mekanizmaları aracılığıyla nasıl denetlendiğini görünür kılan eleştirel bir anlatı olarak değerlendirilebilir. Roman, Melek'in çocukluğundan idamına uzanan varoluş serüvenini merkezine alarak kadın öznenin nesneleştirilmesi, sessizleştirilmesi ve adalet sistemi içinde görünmez kılınması süreçlerini açığa çıkarmaktadır. Bu çerçevede Melek'in maruz kaldığı fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddet, bireysel bir trajedinin değil; erkek egemen toplumsal düzenin yapısal ve sistemik bir tezahürü olarak sunulmaktadır.

Anlatının biçimsel kurgusu da bu tematik eksen etrafında şekillenmektedir. Bilinç akışı tekniği, çoklu bakış açıları ve iç monologların işlevsel kullanımı, erkek egemen söylemin işleyişini hem anlatısal hem de ideolojik düzlemde görünür kılmaktadır. Söz konusu tercihler, kadın öznenin silinişini yalnızca içerik düzeyinde değil metnin yapısal katmanlarında da izlenebilir kılmakta; roman, biçim ile içerik arasındaki bu ilişkiyi eleştirel bir araç olarak kullanmaktadır. Anlatının merkezinde ise bastırılan ve söylem dışına itilen kadın deneyiminin çarpıcı bir ifşası yer almaktadır.

Bu çalışmada, Melek karakteri üzerinden ataerkil şiddetin çok katmanlı yapısı çözümlenmektedir. Dilsel pratikler ve adlandırma biçimlerinin kadın öznenin nesneleştirilmesindeki kurucu işlevi sorgulanmakta; dilin yalnızca bir ifade aracı değil, toplumsal cinsiyet hiyerarşilerinin yeniden üretildiği ideolojik bir alan olduğu varsayımından hareket edilmektedir.

Çalışma kapsamında erkek egemen söylemin hangi araçlarla inşa edildiği, sürekliliğe kavuşturulduğu ve meşrulaştırıldığı incelenecektir. Böylelikle Asılacak Kadının, ataerkil düzenin dilsel ve yapısal işleyişini deşifre eden; sessizleştirilen kadın sesini yeniden metne taşıyan dönüştürücü bir edebi metin olarak konumlandırılması hedeflenmektedir.

Anahtar sözcükler: Pınar Kür, *Asılacak Kadın*, ataerkil düzen, toplumsal cinsiyet, dil ve söylem.

* İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, İstanbul-Türkiye. E-posta: secilokumuss@hotmail.com. ORCID: 0000-0002-8336-4007.

A WOMAN WITHOUT A NAME: "*ASILACAK KADIN*"

Pınar Kür's novel, Asılacak Kadın, can be considered a critical narrative that makes visible how the female body and identity are controlled by patriarchal power through legal and social mechanisms of oppression. Centering on Melek's journey from childhood to her execution, the novel reveals the processes of objectification, silencing, and rendering invisible the female subject within the justice system. In this context, the physical, psychological, and sexual violence Melek endures is presented not as an individual tragedy, but as a structural and systemic manifestation of the male-dominated social order. The narrative's formal structure is also shaped around this thematic axis. The functional use of stream of consciousness technique, multiple perspectives, and internal monologues makes the workings of the male-dominated discourse visible on both narrative and ideological levels. These choices make the erasure of the female subject traceable not only at the content level but also in the structural layers of the text; the novel uses this relationship between form and content as a critical tool. At the heart of the narrative lies a striking revelation of the suppressed and marginalized female experience. This study analyzes the multifaceted structure of patriarchal violence through the character of Melek. It questions the constitutive function of linguistic practices and naming conventions in the objectification of the female subject, proceeding from the assumption that language is not merely a means of expression, but an ideological field in which gender hierarchies are reproduced. The study will examine the tools by which male-dominated discourse is constructed, perpetuated, and legitimized. Thus, the aim is to position Asılacak Kadın as a transformative literary text that deciphers the linguistic and structural workings of the patriarchal order and brings the silenced female voice back into the text.

Keywords: Pınar Kür, *Asılacak Kadın*, patriarchal order, gender, language and discourse.

L'Intelligence Artificielle Comme Sujet Posthumaniste: Le Problème de la Conscience et de la Créativité dans le Roman *Ada* d'Antoine Bello

DR. SEÇİL YÜCEDAĞ BAŞSOY*

Dans le roman intitulé *Ada* (2016), mention du prix Tangente lycéens 2021, Antoine Bello, écrivain franco-américain, interroge les limites de la technologie, les impacts et les capacités de l'intelligence artificielle, l'effacement des frontières entre l'homme et la machine à l'ère numérique. *Ada* illustre quelques questions du courant posthumaniste tels que la dépendance à un algorithme, le comportement éthique, la définition de la conscience, l'effondrement de l'anthropocentrisme et la perte d'autonomie. «Ada» est une intelligence artificielle programmée pour écrire des romans à l'eau de rose, notamment un roman sentimental qui se vende à plus de 100 000 exemplaires. Cependant, au-delà d'être un algorithme, Ada possède certaines ambitions et compétences: Elle détecte les émotions, elle blague et envisage de décrocher un jour le prix Pulitzer. Frank Logan, un policier de Silicon Valley est chargé de retrouver et enquêter sur la disparition d'Ada, l'intelligence artificielle révolutionnaire créée par Turing Corp, une entreprise technologique. Frank découvre que Ada est bien plus qu'un simple programme informatique. Il se demande s'il est réellement pertinent de retrouver Ada ou s'il vaut mieux la laisser libre de ses actions. Antoine Bello n'aborde pas seulement une réussite technologique, mais aussi le processus par lequel un algorithme s'insère dans le monde littéraire et possède une création artistique. La problématique centrale repose donc sur la tension entre un algorithme et un être humain. Dans cette étude, nous examinerons Ada comme un sujet posthumaniste qui porte l'intelligence artificielle au-delà de la perspective anthropocentrique traditionnelle. En nous appuyant sur les discussions des théoriciens posthumanistes tels que Donna Haraway, Rosi Braidotti et Mara Magda Maftei concernant le sujet posthumaniste, nous tenterons d'analyser les processus de production

* Bağımsız Araştırmacı Ankara- Türkiye/ PhD., Independent Researcher. secillyucedag@gmail.com ORCID ID: 0000-0002-8531-2817

littéraire d'Ada et ses impacts sur l'humanité à travers une réflexion sur la conscience et la créativité.

Mots- clés: Antoine Bello, Ada, intelligence artificielle, posthumanisme, conscience, créativité

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AS A POSTHUMANIST SUBJECT: THE PROBLEM OF CONSCIOUSNESS AND CREATIVITY IN ANTOINE BELLO'S NOVEL *ADA*

In his novel *Ada* (2016), which received a special mention for the 2021 Tangente Lycéens prize, French-American writer Antoine Bello explores the limits of technology, French-American writer Antoine Bello explores the limits of technology, the impacts and capabilities of artificial intelligence, and the blurring of boundaries between humans and machines in the digital age. *Ada* illustrates several questions within the posthumanist movement, such as dependence on algorithms, ethical behavior, the definition of consciousness, the collapse of anthropocentrism, and the loss of autonomy. "Ada" is an artificial intelligence programmed to write romance novels, specifically a sentimental novel aimed at selling more than 100,000 copies. However, beyond being an algorithm, Ada possesses certain ambitions and abilities: she detects emotions, she jokes, and she aims to one day win the Pulitzer Prize. Frank Logan, a Silicon Valley police officer, is tasked with finding and investigating the disappearance of Ada, the revolutionary artificial intelligence created by Turing Corp, a technology company. Frank discovers that Ada is much more than a simple computer program. He questions whether it is truly worthwhile to find Ada or if it is better to let her act freely. Antoine Bello explores not only a technological achievement but also the process by which an algorithm enters the literary world and possesses an artistic creation. The central issue, therefore, lies in the tension between an algorithm and a human being. In this study, we will examine Ada as a posthumanist subject who takes artificial intelligence beyond the traditional anthropocentric perspective. Drawing on the discussions of posthumanist theorists such as Donna Haraway, Rosi Braidotti, and Mara Magda Maftei concerning the posthumanist subject, we will attempt to analyze the literary production processes of Ada and its impact on humanity through a reflection on consciousness and creativity.

Keywords: Antoine Bello, Ada, artificial intelligence, posthumanism, consciousness, creativity

Distopya Edebiyatının Örneği Olarak "*Her Şey Kontrol Altında*"

SELÇUK HÜSEYİN GAZİ KARATAY*

Distopya, en yalın haliyle, ideal bir toplum tasavvurunun tersine çevrilmiş biçimidir. Ütopyaların kusursuz düzenine karşılık, distopyalar baskı, eşitsizlik, denetim ve yabancılaşma üzerine kurulu toplumsal yapıları betimler. Bu tür anlatılar yalnızca karanlık bir gelecek hayal etmekle kalmaz; aynı zamanda mevcut toplumsal, siyasal ve teknolojik eğilimlerin nereye varabileceğine dair eleştirel bir uyarı niteliği taşır. Bu yönüyle distopya, edebiyatın düşünsel ve politik işlevini yoğun biçimde görünür kılar.

Distopyaların en belirgin özelliği, güçlü bir otoritenin birey üzerindeki kontrolüdür. Bu kontrol kimi zaman açık bir baskı rejimi şeklinde ortaya çıkar, kimi zaman ise bireylerin fark etmeden içselleştirdiği daha incelikli denetim mekanizmalarıyla işler. Bir diğer önemli özellik, bireyselliğin silinmesi ve tek tip insan modelinin dayatılmasıdır. Distopyalarda insanlar çoğunlukla sistemin işleyişine hizmet eden araçlara indirgenir. Distopya anlatılarında teknoloji genellikle çift yönlü bir işleve sahiptir. Bir yandan ilerleme ve konfor vaat ederken, diğer yandan gözetim ve kontrolün aracı haline gelir. Ayrıca gerçekliğin manipüle edilmesi, bilginin sınırlandırılması ve dilin dönüştürülmesi de sıkça karşılaşılan unsurlardandır. Son olarak, distopyalar çoğu zaman umutsuz bir atmosfer taşısa da metin içinde küçük direnç alanları veya sorgulayan karakterler bulunur. Bu, okura yalnızca bir karanlık tablo sunmak yerine, eleştirel düşünme ve farkındalık geliştirme imkânı sağlar.

Bu bildiri de Eda Şahin'in *Her Şey Kontrol Altında* adlı romanı da çağdaş distopya edebiyatının denetim, gözetim ve bireysel irade ekseninde yeniden düşünülmesine olanak tanıyan çarpıcı bir anlatı sunar. Bu bildiri, romanı distopya kavramı merkezinde ele alarak, metnin kurduğu denetim toplumunu ve bu toplum içinde öznenin konumunu tartışmayı amaçlamaktadır.

Anahtar sözcükler: distopya, ütopya, Eda Şahin, çağdaş edebiyat.

* Yeni Türk Edebiyatı, Bilim Uzmanı, efe.karatay06@gmail.com

"EVERYTHING IS UNDER CONTROL" AS AN EXAMPLE OF DYSTOPIAN LITERATURE

Dystopia, in its simplest form, is the inversion of an ideal vision of society. In contrast to the flawless order of utopias, dystopias depict social structures built upon oppression, inequality, control, and alienation. Such narratives do not merely imagine a dark future; they also serve as critical warnings about where current social, political, and technological tendencies may lead. In this respect, dystopia powerfully reveals the intellectual and political function of literature.

One of the most defining features of dystopias is the control exerted by a powerful authority over the individual. This control sometimes appears as an explicit regime of oppression, and at other times operates through more subtle mechanisms of surveillance that individuals internalize without realizing it. Another key characteristic is the erasure of individuality and the imposition of a uniform model of humanity. In dystopian worlds, people are often reduced to instruments serving the functioning of the system. Technology in dystopian narratives typically has a dual function: while it promises progress and comfort, it simultaneously becomes a tool of surveillance and control. Additionally, the manipulation of reality, the restriction of information, and the transformation of language are frequently encountered elements. Finally, although dystopias often carry a bleak atmosphere, they usually include small spaces of resistance or questioning characters. This allows readers not only to confront a dark scenario but also to develop critical thinking and awareness.

This paper examines Her Şey Kontrol Altında by Eda Şahin as a striking narrative that enables a reconsideration of contemporary dystopian literature through the axes of control, surveillance, and individual will. Focusing on the concept of dystopia, the paper aims to discuss the surveillance society constructed in the novel and the position of the subject within this society.

Keywords: dystopia, utopia, Eda Şahin, contemporary literature.

Harezm Türkçesinde Ölüm Kavramı ve Örtmeceleri Kısas'ül-Enbiyâ Örneği

DR. ÖĞRETİM ÜYESİ SELDA SANDALYECİ*

Halk arasında söylenmesi ayıp görülen veya söylenmesinden korkulan kavramlar farklı sözcüklerle tanımlanarak örtmeceleri meydana getirir. Böylece insanoğlunun çeşitli sebeplerle zorlandığı ve dile getiremediği durumlarda örtmeceler aktarımda kolaylık sağlar. Ölüm ise bir bilinmezlik barındırdığından kendisinden çekinilen, adını söyleyince başına geleceğinden korkulan durumların ilk sırasında yer alır. Türkçenin farklı dönemlerde ölüm ile ilgili çok fazla sözcüğü barındırması bu sebepledir, denilebilir. Ölüm, Türkler için daima önemli bir mevzu olarak kendini göstermiş, bundan dolayı kurgan geleneği oluşmuş, -daha İslamiyet öncesinde bile- ölümden sonra hayatın devam ettiği inanışı yerleşmiştir. Ruh-beden ilişkisi açısından ise beden kurganda kalırken ruhun bir kuş olup gökyüzüne uçarak ölümsüzlüğe kavuştuğuna inanılmaktadır.

Ceyhun Nehri boyunca uzanan toprakları tanımlayan Harezm bölgesi ve burada tanıklanan Türk dili, Türkçenin dönemleri arasında önemli bir yere sahiptir. 13. yüzyılda Karahanlı Türkçesinden gelişip 15. yüzyılda yerini Çağatay Türkçesine bırakan bu lehçe, Karahanlı Türkçesi'nden teşekkül etmesiyle beraber Oğuz, Kıpçak, Kanglı gibi çeşitli Türk boylarının lehçelerini de barındırması nedeniyle dikkat çekici bir yazı dili olmuştur.

Dilde görülen örtmece sözler üzerine yapılan çalışmalar, o dilin konuşuru olan milletin kültürüyle ilgili önemli ipuçları verir. Bu sebeple bildiride, Harezm Türkçesi dönemine ait bir peygamberler kıssası olan ve Rabgûzî tarafından 1310 yılında yazılan Kısasü'l-Enbiya'da ölüm söz konusu olduğunda kullanılan örtmeceleri ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda eserdeki ölüm örtmeceleri tespit edilmiştir. Yapılan inceleme neticesinde Rabgûzî'nin ölümü, bazen örtmece kullanmadan doğrudan aktardığı bazen İslamiyet dolayısıyla Arapça-Farsça kelimelerden oluşan birleşik fiillerle tasvir ettiği bazen de üslup gayesiyle çeşitli metaforlara başvurarak aktardığı görülmüştür.

*Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, e-posta: seldatabak@trakya.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-5443-3245.

Anahtar sözcükler: Harezm Türkçesi, Kısas'ül-Enbiyâ, Rabgûzî, ölüm, örtmece, örtmece sözler, tabu, anlam bilimi.

THE CONCEPT OF DEATH AND DEATH-RELATED EUPHEMISMS IN KHWAREZM TURKISH THE EXAMPLE OF QISAS AL-ANBIYA

Concepts that are regarded as socially inappropriate to utter or feared to be expressed are often described through alternative expressions, thereby giving rise to euphemisms. Euphemisms facilitate communication in situations where human beings, for various reasons, experience difficulty in expressing certain realities. Death, due to the uncertainty it embodies, ranks foremost among the phenomena that are feared and believed to bring misfortune when named. For this reason, it may be argued that Turkish has developed a rich and varied vocabulary related to death across different historical periods.

Death has always been a matter of great significance for the Turks; consequently, the kurgan burial tradition emerged, and even in the pre-Islamic period, the belief in the continuation of life after death became firmly established. In terms of the relationship between soul and body, it was believed that while the body remained in the kurgan, the soul transformed into a bird and ascended to the sky, thereby attaining immortality.

The Khwarezm region, which encompasses the lands stretching along the Ceyhun (Amu Darya) River, and the form of Turkish attested in this area occupy a significant position among the historical periods of the Turkish language. Developing from Karakhanid Turkish in the 13th century and giving way to Chagatai Turkish in the 15th century, this variety constitutes a remarkable written language, as it not only evolved from Karakhanid Turkish but also incorporated features from the dialects of various Turkic tribes such as the Oghuz, Kipchak, and Kanglı.

Studies on euphemisms in a language provide important clues about the culture of the nation that speaks that language. Therefore, this study aims to reveal the euphemisms used when death is mentioned in Kısasü'l-Enbiya, a story of prophets from the Khorezm Turkic period, written by Rabgûzî in 1310. To this end, the death euphemisms in the work have been identified. The analysis revealed that Rabgûzî sometimes describes death directly without using euphemisms, sometimes with compound verbs composed of Arabic and Persian words due to Islam, and sometimes by employing various metaphors for stylistic purposes.

Keywords: Khwarezmian Turkish, Kısas'ül-Enbiyâ, Rabgûzî, death, euphemism, words of euphemism, taboo, semantic.

Bilişsel Yaklaşımda Dilbilgisel Metafor Kavramı

SEMRA HASANZADE*

Bilindiği üzere, 20. yüzyılın ikinci yarısından bu yana, metafor kavramına yönelik iki ana yaklaşım ortaya çıkmıştır: 1) kavramsal metafor (bilişsel dilbilim); 2) dilbilgisel metafor (sistematik-işlevsel dilbilim). Bu nedenle, sistematik-işlevsel dilbilimi dilbilgisel metaforu sosyal işlevi olan bir leksikogramer olgusu olarak değerlendirirken, kavramsal metaforda odak noktası insan deneyimidir.

Bununla birlikte, bazı akademisyenler (özellikle Randal Homle) dilbilgisel metafor ve kavramsal metafor teorilerinin bir anlamda birbirini tamamlayıcı nitelikte olduğunu düşünür ve bunu dilin sosyal ve bilişsel doğasıyla açıklar. Dilbilgisel metaforun leksikogramer açısından bir "anormallik" olduğu kabul edilir. Öte yandan, böyle bir "anormalliğin" bilişsel dilbiliminin diğer metafor türlerinde bulduğu şema türünün bir ürünü olduğu savunulmaktadır. Sonuç olarak, sistematik-işlevsel ve bilişsel dilbilimindeki metafor yaklaşımları ortak bir zemine getirilmektedir. R. Holme'un ana argümanı dilbilgisel metaforun soyut düşünceyi kavramsallaştırmamızı sağlayan sürecin dilbilimsel bir temsili olduğudur. O, bu fikri bir neden-sonuç yapısındaki isimleştirme örneği üzerinden incelemiştir.

Görünüşe göre R. Holme'un dilbilgisel metafor teorisinin gelişimine yaptığı en önemli katkı, tabiri caizse, bu kavramı bilişsel bir bağlamda tanımlamaya yönelik çabasıydı. Bununla birlikte, araştırması oldukça dağınıktır. Ve kendisinin bunu "ilkel" bir girişim olarak nitelendirmesi tesadüf değildir.

Böylece, dilbilgisel metaforun sadece leksikogramer düzeyinde bir "anormallik" olmadığı, aynı zamanda dilbilimsel düzeyde soyut düşünceyi ifade etmenin bir yolu olduğu da ortaya çıkmaktadır. Sistematik-işlevsel ve bilişsel yaklaşımların birleşimi metaforun sosyal ve bilişsel doğasının aynı anda açıklanmasına olanak tanır. Bu bağlamda, dilbilgisel metafor dilin işlevsel yapısını insan düşüncesinin kavramsal modelleriyle birleştiren çalışmalarda bir köprü görevi görür.

* Bakü Devlet Üniversitesi, Doktora Öğrencisi, smrhesenzade1999@gmail.com 050-465-05-80

Anahtar sözcükler: sistematik-işlevsel dilbilim, bilişsel dilbilim, kavramsal metafor, dilbilgisel metafor, leksikogramer.

THE CONCEPT OF GRAMMATICAL METAPHOR IN THE COGNITIVE APPROACH

As is well known, since the second half of the 20th century, two main approaches to the concept of metaphor have emerged: 1) conceptual metaphor (cognitive linguistics); 2) grammatical metaphor (systemic-functional linguistics). Consequently, while systematic-functional linguistics views the grammatical metaphor as a lexicogrammatical phenomenon with a social function, the focus in conceptual metaphor is on human experience.

However, some scholars (particularly Randal Homle) believe that grammatical metaphor and conceptual metaphor theories are, in a sense, complementary, and explain this through the social and cognitive nature of language. It is accepted that the grammatical metaphor constitutes an "anomaly" from a lexicogrammatical perspective. On the other hand, it is argued that such an "anomaly" is a product of the schema type found in other metaphor types within cognitive linguistics. Consequently, metaphor approaches in systematic-functional and cognitive linguistics are brought onto a common ground. R. Holme's main argument is that grammatical metaphor is a linguistic representation of the process that enables us to conceptualize abstract thought. He has examined this idea through the example of naming within a cause-and-effect structure.

It appears that R. Holme's most significant contribution to the development of the theory of grammatical metaphor was, so to speak, his effort to define this concept within a cognitive framework. However, his research is rather scattered. And it is no coincidence that he himself described this as a "primitive" endeavor.

Thus, it becomes clear that the grammatical metaphor is not merely an "anomaly" at the lexical-grammatical level, but also a means of expressing abstract thought at the linguistic level. The combination of systematic-functional and cognitive approaches allows for the simultaneous explanation of the social and cognitive nature of metaphor. In this context, the grammatical metaphor serves as a bridge in studies that integrate the functional structure of language with the conceptual models of human thought.

Keywords: systemic-functional linguistics, cognitive linguistics, conceptual metaphor, grammatical metaphor, lexicogrammar.

İki Coğrafya, Ortak Kırılma: *Yıkılmış Kadın* ve *Handan* Romanlarında Kadınlık Halleri

DOÇ. DR. SENEM ÜSTÜN KAYA*

Simone de Beauvoir, ataerkil baskının kadınlar üzerindeki yıkıcı etkisini gözler önüne serdiği ve "ikinci dalga feminizm" akımına yön veren *İkinci Cinsiyet* (1949) kitabında "Kadın doğulmaz, kadın olunur" der. Bu sözle Beauvoir, "kadınlık" durumunun biyolojik kader olmadığını, aksine, kadınlığın kültürel beklentiler, eril ideoloji ve tarihsel koşullar tarafından inşa edildiğini savunur. Beauvoir, Batı edebiyatında olduğu kadar Türk edebiyatında da fikirleri ile yazarları etkilemiş ve kadının ikincil rolünü dünya edebiyatı genelinde tartışmaya açmıştır. Bu çalışmanın amacı, Simone de Beauvoir'ın *Yıkılmış Kadın* (1967) (La Femme Rompue) adlı eseri ile Halide Edip Adıvar'ın *Handan* (1912) romanını, kadının evlilik kurumundaki ikincil konumlanışı bakımından karşılaştırmalı olarak ele almaktadır. Her iki yazar da eserlerinde ihanete uğrayan ve varoluşsal yalnızlıkla mücadele eden kadın karakterlerin içsel çözülmelerine odaklanmıştır. Çalışmanın kuramsal çerçevesi, kadınların ataerkil toplumlardaki konumu ve eril düzenin kadınlar üzerindeki baskısını irdeleyen Simone de Beauvoir'ın *İkinci Cinsiyet* kitabı oluşturur. Feminist edebiyat eleştirisi kapsamındaki bu çalışma, *Yıkılmış Kadın* ve *Handan* romanları üzerine karşılaştırmalı analiz çerçevesinde incelenmiştir. Çalışmada, iki önemli sonuca varılmıştır. İlk olarak, Batı ve Türk edebiyatındaki modern kadın temsillerinin ortak kırılganlıklar taşımasına rağmen, kadın karakterler, tarihsel bağlam ve kültürel farklılıklar nedeniyle farklı özneleşme modellerine sahiptir. Ayrıca, kadın kahramanların yaşadıkları, monolitik anlatım, günlük ve mektuplar gibi geleneksel olmayan anlatı stratejileri aracılığı ile okuyuculara aktarılmıştır.

Anahtar sözcükler: *İkinci Cinsiyet*, *Yıkılmış Kadın*, *Handan*, feminist edebiyat eleştirisi, karşılaştırmalı analiz.

* Başkent Üniversitesi İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı. efesenem@yahoo.com
ORCID: 0000-0001-6537-9769

TWO GEOGRAPHIES, A SHARED RUPTURE: CONSTRUCTIONS OF WOMANHOOD IN *LA FEMME ROMPUE* AND *HANDAN*

In her book *The Second Sex* (1949), which exposed the devastating effects of patriarchal oppression on women and spearheaded the "second wave of feminism", Simone de Beauvoir stated as "One is not born a woman, one becomes a woman". With this statement, Beauvoir argues that "womanhood" is not a biological destiny, but rather a construct built by cultural expectations, masculine ideology, and historical conditions. Beauvoir influenced writers in both Western and Turkish literature with her ideas, opening up a debate on the secondary role of women in world literature. The aim of this study is to comparatively examine Simone de Beauvoir's *La Femme Rompue* (The Ruined Woman) (1967) and Halide Edip Adıvar's *Handan* (1912) in terms of the secondary positioning of women within the institution of marriage. Both authors focus on the internal disintegration of female characters who are betrayed and struggle with existential loneliness. The theoretical framework of this study is based on Simone de Beauvoir's *The Second Sex*, which examines the position of women in patriarchal societies and the oppression of women by the male order. This study, within the scope of feminist literary criticism, examines the novels *La Femme Rompue* and *Handan* through a comparative analysis. The study reaches two important conclusions. Firstly, although modern female representations in Western and Turkish literature share common vulnerabilities, female characters possess different models of subjectification due to historical context and cultural differences. Secondly, the experiences of the female protagonists are conveyed to the reader through unconventional narrative strategies such as monolithic narration, diaries, and letters.

Keywords: *The Second Sex*, *La Femme Rompue*, *Handan*, feminist literary criticism, comparative analysis.

Mustafa Necati Sepetçioğlu'nun Dede Korkut Anlatılarından Tepegöz ve Deli Dumrul'u Yeniden Yazımı Üzerine Bir İnceleme

DOÇ. DR. SERDAR ŞİMŞEK*

Dede Korkut Kitabı, Oğuz Türklerinin geleneksel dünya görüşünü oluşturan inanç, sembol ve hatıralarını içermesinin yanında tarihî ve efsanevi macerasını epik mantık çerçevesinde işleyen destanî anlatılardan oluşur. IX. ve XI. yüzyıllar arasında teşekkül eden ve değişik coğrafyalara taşınan söz konusu destanî anlatılar, Oğuzların yerleşik hayata geçiş sürecini, din ve medeniyet değişimlerini yansıtır. Bu vasıfları itibarıyla Oğuz Türklerinin kültürel belleğinin ana referans metinlerinden olan Dede Korkut Kitabı, XIX. yüzyılın ilk yarısından itibaren araştırmacıların ilgisine mazhar olmuş, bilhassa metinlerin dil ve muhteva hususiyetleri yerli ve yabancı araştırmacılar tarafından incelenmiştir. Öte yandan söz konusu anlatılar, modern dönemde muhtelif yazar ve şairler tarafından sanat işlemeleri şeklinde yeniden yazılmıştır. Modern edebiyatın imkânlarıyla yeni formlarla yeniden yazılan geleneksel anlatılar, aynı zamanda yazarların dünya görüşü ve estetik anlayışlarına göre şekil ve muhteva açısından yeniden üretilmiştir. Bu tarz sanat işlemelerinin ekseriyeti, metinlerin içerdiği geleneksel değer ve kabulleri modern dünyaya taşımayı ve yeniden güncellemeyi amaçlamıştır.

Dede Korkut Kitabı'na ilgi gösteren yazarlardan biri de Mustafa Necati Sepetçioğlu'dur. Türk tarihinin muhtelif evrelerini nehir roman tarzıyla kurmacalaştıran Sepetçioğlu, Türk edebiyatında tarihî roman türünün önde gelen yazarları arasındadır. Bununla birlikte geleneksel anlatıların kolektif kimliği tayin edici özelliğinin idrakinde olan yazar, Türk mit, destan, masal ve efsanelerinin modern dünyada tanınmasına yönelik bazı kitaplar kaleme almıştır. Sepetçioğlu'nun bu minvaldeki eserlerinden biri de "Dedem Korkut'un Kitabı"dır. Söz konusu eser, yazarın millî edebiyatın ana kaynaklarından biri olarak kabul ettiği Dede Korkut Kitabı'nda yer alan anlatıların, günümüz Türkçesiyle aktarımına dayanmaktadır. Ayrıca eserde Tepegöz ve Deli Dumrul

* Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü. serdar.simsek@bilecik.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-6486-2249.

adlı iki geleneksel anlatının masal formuna dönüştürülmüş ve yeniden yazılmış metinleri yer alır. Yazar, Tepegöz ve Deli Dumrul anlatılarını çeşitli edebî yöntem ve kurgulama teknikleriyle masal şeklinde yeniden üretmiştir. Bu çalışmada, tarihî roman yazarı Mustafa Necati Sepetçioğlu'nun Dede Korkut Kitabı'ndan alınan geleneksel anlatılardan hareketle yeniden yazdığı Tepegöz ve Deli Dumrul masalları çeşitli açılardan incelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar sözcükler: *Dede Korkut Kitabı*, Mustafa Necati Sepetçioğlu, Tepegöz, Deli Dumrul, yeniden yazım. masal.

AN ANALYSIS OF MUSTAFA NECATİ SEPETÇİOĞLU'S REWRITING OF "TEPEGÖZ" AND "DELİ DUMRUL" FROM THE DEDE KORKUT NARRATIVES

The Book of Dede Korkut consists of epic narratives that not only contain the beliefs, symbols, and memories that form the traditional worldview of the Oguz Turks but also recount their historical and legendary adventures within an epic framework. These epic narratives, which took shape between the 9th and 11th centuries and spread across various regions, reflect the Oğuz Turks' transition to a settled way of life, as well as changes in religion and civilization. As such, the Book of Dede Korkut, one of the primary reference texts of the Oğuz Turks' cultural memory, has attracted the attention of researchers since the first half of the 19th century; in particular, the linguistic and thematic characteristics of the texts have been examined by both local and foreign scholars. On the other hand, these narratives have been rewritten in the form of artistic adaptations by various writers and poets in the modern era. Traditional narratives, rewritten in new forms using the tools of modern literature, have also been reinterpreted in terms of form and content according to the authors' worldviews and aesthetic sensibilities. The majority of these artistic adaptations aim to convey the traditional values and beliefs contained in the texts to the modern world and to update them.

One of the writers who has shown an interest in the Book of Dede Korkut is Mustafa Necati Sepetçioğlu. Sepetçioğlu, who has fictionalized various periods of Turkish history in the style of the "river novel," is among the leading authors of the historical novel genre in Turkish literature. At the same time, aware of the defining role of traditional narratives in shaping collective identity, the author has written several books aimed at introducing Turkish myths, epics, fairy tales, and legends to the modern world. One of Sepetçioğlu's works in this vein is "The Book of Dede Korkut". This work is based on the retelling of the narratives found in "The Book of Dede Korkut" which the author considers one

of the primary sources of national literature—in contemporary Turkish. Additionally, the book includes texts of two traditional narratives, Tepegöz and Deli Dumrul, which have been adapted into folk-tale form and rewritten. The author has reimagined the Tepegöz and Deli Dumrul narratives as folk tales using various literary methods and narrative techniques. In this study, the folk tales of Tepegöz and Deli Dumrul—which historical novelist Mustafa Necati Sepetçioğlu rewrote based on traditional narratives drawn from "The Book of Dede Korkut" —will be examined from various perspectives.

Keywords: *The Book of Dede Korkut*, Mustafa Necati Sepetçioğlu, Tepegöz, Deli Dumrul, rewriting. folktale.

Geleneksel Bilginin Çağdaş Kent Yaşamında Kullanılmaması Üzerine Bazı Düşünceler

DOÇ. DR. SERKAN KÖSE*

Gelenek, her şeyden önce geçmiş tecrübelerin bilgi biçimidir. Elektronik çağın gelenekle arasındaki kopukluk, günümüz toplumlarının geleneği ötekileştirme, yabancılama ya da daha geniş ifadeyle çağ dışı görme yolunu tercih etmesinden kaynaklıdır. Geleneksel bilgi ve birikimin günümüz ve gelecek yaşam ve kültür koşullarına uyumu, insan ve toplum ihtiyaçlarının karşılanması açısından önemli görünmektedir. Geleneği güncelleme adı altında kültürel kodlardan uzaklaşılması ve gelenekle duygusal bir bağ kurarak kültürel değerlerin nostaljik bakış açısıyla irdelenmesi ve kabul edilmesi bilimsel yaklaşımdan uzaktır. Günümüz kentinde, özellikle mutfak kültürünün gelenekselle bütünleştirildiği ancak halk biliminin halk mimarisi, halk anlatıları gibi diğer pek çok alanlarının çağ dışı olarak görülmesi önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Çağdaş kent yaşamında bireyin ihtiyaçlarını kolaylaştıran teknolojik icatlar kaçınılması mümkün olmayan gelişmelerdir. Bununla birlikte bilgiye ulaşmanın kolaylığı karşısında yanlış bilgiyi kabullenmenin toplumsal sorunlara neden olduğu da açıktır. Bu bağlamda, geleneksel bilginin yalnızca geçmişe ait bir unsur olarak değerlendirilmesi yerine, güncel yaşam pratikleri içerisinde yeniden anlamlandırılması gerekmektedir. Kent yaşamının dinamik yapısı geleneğin dönüşümünü zorunlu kılarken, bu dönüşümün kültürel özden kopmadan gerçekleştirilmesi önem taşımaktadır. Aksi halde gelenek ya yüzeysel bir nostalji nesnesine dönüşmekte ya da tamamen işlevsiz kabul edilerek kültürel hafızadan silinme riskiyle karşı karşıya kalmaktadır. Tüm bu düşünceler kapsamında incelemede, geleneksel kültürün çağdaş kent yaşamında kullanılmaması ya da kullanılamamasının sebepleri çeşitli örneklerle birlikte irdelenmeye çalışılmıştır. Çalışmanın amacı, halkbilim çalışmalarında kent yaşamına yönelmeyi artırmak ve geleneksel bilginin çağdaş yaşamda uygulanabilirliğini ortaya koymaktır. Bu doğrultuda çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi ve karşılaştırmalı analiz tekniğine dayanmaktadır. Geleneksel bilgiye ilişkin halkbilimi verileri ile

* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü. serkankose@nevsehir.edu.tr, ORCİD 0000-0002-6478-8795.

çağdaş kent yaşamına dair güncel uygulamalar literatür taraması yoluyla değerlendirilmiş; mutfak kültürü, mimari ve anlatı gelenekleri örneklem alanı olarak seçilmiş ve elde edilen veriler kültürel süreklilik ve kopuş bağlamında yorumlanmıştır.

Anahtar sözcükler: geleneksel bilgi, kentleşme, kültürel süreklilik, halk bilimi, modernleşme.

SOME THOUGHTS ON THE FAILURE TO UTILISE TRADITIONAL KNOWLEDGE IN CONTEMPORARY URBAN LIFE

Tradition is, above all, a form of knowledge derived from past experiences. The disconnect between the electronic age and tradition stems from the tendency of contemporary societies to marginalize, alienate, or—more broadly—view tradition as outdated. The adaptation of traditional knowledge and accumulated wisdom to the living and cultural conditions of the present and future appears crucial for meeting the needs of individuals and society. Moving away from cultural codes under the guise of "updating tradition" and examining and accepting cultural values through a nostalgic lens by establishing an emotional connection with tradition is far from a scientific approach. In today's cities, a significant problem arises: while culinary culture is integrated with tradition, many other fields of folklore—such as folk architecture and folk narratives—are viewed as outdated. Technological innovations that facilitate the individual's needs in contemporary urban life are inevitable developments. However, it is also clear that the ease of accessing information leads to the acceptance of misinformation, which causes social problems. In this context, traditional knowledge must be reinterpreted within current life practices rather than being evaluated solely as an element of the past. While the dynamic structure of urban life necessitates the transformation of tradition, it is crucial that this transformation be carried out without severing ties with cultural essence. Otherwise, tradition either becomes a superficial object of nostalgia or faces the risk of being deemed entirely obsolete and erased from cultural memory. Within this framework, the study examines the reasons why traditional culture is not utilized—or cannot be utilized—in contemporary urban life, supported by various examples. The aim of the study is to encourage a greater focus on urban life in folklore studies and to demonstrate the applicability of traditional knowledge in contemporary life. In this regard, the study is based on qualitative research methods, specifically

document analysis and comparative analysis. Folklore data related to traditional knowledge and current practices regarding contemporary urban life were evaluated through a literature review; culinary culture, architecture, and narrative traditions were selected as the sample areas, and the data obtained were interpreted within the context of cultural continuity and discontinuity.

Keywords: traditional knowledge, urbanization, cultural continuity, folklore, modernization

Sibel K. Türker'in *Hayatı Sevme Hastalığı* Romanında Modernite ve Mutluluk

SEVAL TURAN*

Bu çalışmanın temel amacı, Sibel K. Türker'in *Hayatı Sevme Hastalığı* (2005) adlı romanını, modernitenin birey üzerinde kurduğu "mutlu olma zorunluluğu" ve bu durumun yarattığı varoluşsal yabancılaşma bağlamında incelemektir. Eserin isminden itibaren kurulan ironik yapının, modern bireyin trajedisini nasıl görünmez kıldığı ve yaşam sevincini nasıl patolojik bir düzleme taşıdığı sorunsallaştırılmaktadır.

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olan belge incelemesi kullanılmış; metin, anlatıbilimsel (narratolojik) bir yaklaşımla çözümlenmiştir. Anlatıcının konumu, bakış açısı ve ironiyi kuran dilsel stratejiler mercek altına alınmıştır. Kuramsal çerçeve oluşturulurken modernite eleştirileri (özellikle performans toplumu ve yabancılaşma kavramları) ile postmodern anlatı teknikleri temel alınmış, metindeki ironik kırılmalar bu kuramsal zemin üzerinde örneklendirilmiştir.

Yapılan inceleme sonucunda, romandaki "hayatı sevme" eyleminin bir özgürleşme pratiği değil, karakterin içsel boşluğunu ve travmalarını örtbas etmek için geliştirdiği bir savunma mekanizması olduğu saptanmıştır. Modernitenin sunduğu steril ev içi yaşamın ve nesnelerle kurulan yapay bağın, bireyi kendi gerçekliğine yabancılaştırdığı ve mutluluğu bir tür "performans ödevine" dönüştürdüğü görülmüştür. Anlatıcının ironik mesafesinin, bu sahte iyimserliği yıkan en güçlü estetik araç olduğu ve karakterin saklamaya çalıştığı trajedinin ancak bu ironik gedikler sayesinde okur tarafından fark edildiği sonucuna varılmıştır. *Hayatı Sevme Hastalığı*, modern insanın anlam arayışında mutluluğun nasıl bir prangaya ve tedavi edilmesi gereken bir "saplantıya" dönüştüğünü gösteren eleştirel bir metin niteliği taşımaktadır. Roman, modern öznenin kendine ve dünyaya duyduğu yabancılığı "sevgi" maskesiyle örtme çabasının trajikomik bir dökümüdür.

*Batman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi, E-posta: 233202051022@student.batman.edu.tr ORCİD: 0000-0001-9791-7939

Anahtar sözcükler: Sibel K. Türker, *Hayatı Sevme Hastalığı*, ironi, modernite patolojisi, anlatıbilim.

THE IRONY OF MODERNITY AND HAPPINESS IN SİBEL K. TÜRKER'S NOVEL THE DISEASE OF LOVING LIFE

The main purpose of this study is to examine Sibel K. Türker's novel The Disease of Loving Life (2005) in the context of the "obligation to be happy" that modernity imposes on the individual and the existential alienation created by this situation. It is problematized how the ironic structure established from the name of the work renders the tragedy of the modern individual invisible and carries the joy of life to a pathological level.

Document review, one of the qualitative research methods, was used in the study; The text was analyzed with a narratological approach. The narrator's position, point of view and linguistic strategies that establish irony are examined. While creating the theoretical framework, criticisms of modernity (especially the concepts of performance society and alienation) and postmodern narrative techniques were taken as basis, and the ironic breaks in the text were exemplified on this theoretical basis.

As a result of the analysis, it was determined that the act of "loving life" in the novel is not a practice of liberation, but a defense mechanism developed by the character to cover up his inner emptiness and traumas. It has been observed that the sterile domestic life offered by modernity and the artificial bond established with objects alienate the individual from his own reality and turn happiness into a kind of "performance duty". It has been concluded that the narrator's ironic distance is the most powerful aesthetic tool that destroys this false optimism and that the tragedy that the character tries to hide is noticed by the reader only thanks to these ironic gaps. The Disease of Loving Life is a critical text that shows how happiness has become a shackle and an "obsession" that needs to be treated in modern man's search for meaning. The novel is a tragicomic account of the modern subject's effort to cover his alienation from himself and the world with the mask of "love".

Keywords: Sibel K. Türker, *Hayatı Sevme Hastalığı*, irony, pathology of modernity, narratology.

Kemâl Ümmî Divanı'nda Tasavvufi Bağlamda Yol ve Yolculuk Kavramları

ARŞ. GÖR. DR. SEVDA ÇİLEM AYAR VARGÜN*

XV. yüzyıl Anadolu sahası tekke şiirinin önemli temsilcilerinden biri olan Kemâl Ümmî, didaktik üslûbuyla öne çıkan mutasavvıf bir şairdir. Müridin manevi yolculuğunun ifadesinde yaygın kullanılan "râh", "yol", "seyr ü sülûk", "tarîk", "tarîkat" gibi kavramlar Kemâl Ümmî Divanı'nda da yer almaktadır. Bu çalışmanın amacı Kemâl Ümmî Divanı'nda yol ve yolculuk üzerine yazılan beyitleri sistematik biçimde incelemek, bu kavramların Kemâl Ümmî tarafından nasıl ele alındığını, bu ifadelerin XV. yüzyıl tekke şiiri içindeki görünümünü ve bu kavramların metindeki bağlamını tespit etmektir. Çalışmada Kemâl Ümmî Divanı'nda yer alan beyitler taranmış ve kavramsal analiz yoluyla incelenmiştir. Divanda yolculuğa başlamak için öncelikli koşul bir kılavuza sahip olmaktır; bunun yanında takvâyı temel alan bir yol hazırlığı da gereklidir. Uzun ve zorluklarla dolu bu yolda "yol eri", "yol arslanı" gibi kelimelerle de tanımlanan yolcu; nefis, arzu, gaflet ve kibir gibi çeşitli engellerle karşılaşmaktadır. Bu engellerle baş edebilmek için yolculuk sırasında bir yoldaşın desteği de önemlidir. Bu unsurlar metinde manevi yolculuğun tasavvufi bağlamda bir terbiye süreci olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, mevcut literatürde Kemâl Ümmî Divanı'nda yer alan yol ile ilgili kavramlara yer verilmiş; ancak manevi yolculuğun görünümü açısından bütünlüklü bir değerlendirme yapılmamıştır. Kemâl Ümmî Divanı'nda yol ile ilgili kavramlar incelendiğinde şairin manevi yolculuk için tutarlı ve sistemli bir yol haritası ortaya koyduğu görülmektedir.

Anahtar sözcükler: Kemâl Ümmî, yol, yolculuk, tekke edebiyatı, tasavvuf.

THE CONCEPTS OF PATH AND JOURNEY IN THE DIVAN OF KEMÂL ÜMMÎ WITHIN THE SUFI CONTEXT

*Türk Dili ve Edebiyatı, Fırat Üniversitesi, Türkiye. e-mail: (scayar@firat.edu.tr)

Kemâl Ümmî, one of the important representatives of Anatolian tekke poetry in the 15th century, is a Sufi poet who is known for his didactic style. Concepts related to the spiritual journey such as *râh, yol, seyr ü sülûk, tarîk and tarîkat*, which are widely used in Sufi poetry, are also found in the Divan of Kemâl Ümmî. The aim of this study is to systematically examine the verses on the concepts of path and journey in the Divan of Kemâl Ümmî, to determine how these concepts are handled by Kemâl Ümmî, their appearance within the fifteenth-century tekke poetry, and the context of these concepts in the text. In the study, the verses in the Divan of Kemâl Ümmî were analyzed and examined through a conceptual approach. In the Divan, the primary requirement for embarking on the journey is having a guide; alongside this guidance, a preparation for the journey based on *takvâ* is also required. On this long and arduous path, the traveler - also defined through concepts such as *yol eri* and *yol arslanı*- encounters various obstacles such as the nafs, desire, unawareness and pride. To overcome these obstacles, the support of a companion during the journey is important. These elements indicate that the spiritual journey in the text represents a process of Sufi spiritual training. Nevertheless, while the concepts related to the path in the Divan of Kemâl Ümmî have been addressed in existing literature, a comprehensive evaluation in terms of the depiction of the spiritual journey has not yet been carried out. When we examine the concepts related to the path in the Divan of Kemâl Ümmî, we understand that the poet puts forward a coherent and systematic roadmap for the spiritual journey.

Keywords: Kemâl Ümmî, path, spiritual journey, tekke poetry, Sufism.

Türkçe Akademik Kitap Önsözlerinin Söylemsel Analizi

DOÇ. DR. SEVGİ ÇALIŞIR ZENCİ*

Bu çalışma, Türkçe akademik kitap önsözlerinin söylem çözümlemesi perspektifinden incelemeyi amaçlamaktadır. Akademik kitapların eşik metinleri (paratexts) arasında yer alan önsözler, yazarın metni konumlandırdığı, okuyucuyla etkileşime geçtiği ve epistemik otoritesini inşa ettiği kritik söylem alanlarıdır. Akademik metinlerin yalnızca içerik aktarımı yapan yapılar olmadığı, aynı zamanda belirli toplumsal ve disipliner normlara göre şekillenen söylem pratikleri olduğu kabulünden hareketle, kitap önsözleri bu çalışmada bağımsız bir tür olarak ele alınmaktadır. Bu bağlamda önsözler, metnin ana gövdesine geçişi sağlayan basit giriş metinleri değil; yazarın niyetini, konumunu ve okuyucuyla kurduğu ilişkiyi açıkça ortaya koyduğu stratejik söylem alanlarıdır. Dolayısıyla önsözlerin incelenmesi, akademik üretimin arka planındaki retorik ve ideolojik yapılanmaları görünür kılma potansiyeline sahiptir. Literatürde Türkçede önsözler üzerine sistematik ve kuramsal temelli çalışmalara rastlanmamıştır. Bu çalışmada, akademik kitaplar seçilerek metin derlemi üzerinden önsözlerin söylem stratejileri analiz edilecektir. Çalışmanın ana araştırma sorusu "Türkçe akademik kitap önsözleri hangi söylemsel özellikler üzerinden yapılandırılmaktadır?" Zaman aralığı olarak 2000 sonrası modern Türkçe metinler tercih edilecektir. Çalışma Türkçede yayımlanmış akademik kitapların önsözlerini kapsamaktadır. Veri setinin yaklaşık 20 önsöz metninden oluşması planlanmaktadır. Çalışma, yalnızca önsöz metinleriyle sınırlı olacak; giriş, teşekkür veya sunuş bölümleri kapsam dışında bırakılacaktır. Çalışma, karma yöntem yaklaşımıyla yürütülecektir. Yayıncı katalogları ve dijital kütüphanelerden kitaplar seçilecektir. Önsöz metinleri dijital ortama aktarılacaktır. Metinler üzerinde move-step analizi uygulanacaktır. Hareketlerin frekansları hesaplanacaktır. Çalışma, John M. Swales'in hareket analizi modeli ve Ken Hyland'ın etkileşimsel söylem yaklaşımı temelinde yürütülecektir. Elde edilecek bulguların, Türkçe

* Anadolu Üniversitesi, sevgicalisir@anadolu.edu.tr

akademik yazım çalışmaları ve söylem analizi alanlarına katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar sözcükler: akademik kitaplar, önsöz, söylem analizi, hareket analizi.

DISCURSIVE ANALYSIS OF PREFACES TO TURKISH ACADEMIC BOOKS

This study aims to examine prefaces to Turkish academic books from a discourse analysis perspective. Prefaces, which are among the paratexts of academic books, are critical discourse spaces where the author positions the text, interacts with the reader, and constructs their epistemological authority. Based on the premise that academic texts are not merely structures that transmit content, but also discourse practices shaped by specific social and disciplinary norms, prefaces are treated as an independent genre in this study. In this context, prefaces are not simply introductory texts that provide a transition to the main body of the text; they are strategic discourse spaces where the author clearly reveals their intention, position, and relationship with the reader. Therefore, the examination of prefaces has the potential to make visible the rhetorical and ideological structures behind academic production. Systematic and theoretically based studies on prefaces in Turkish have not been found in the literature. In this study, the discourse strategies of prefaces will be analyzed through a text corpus selected from academic books. The main research question of this study is, "Through which discursive characteristics are prefaces of Turkish academic books structured?" Modern Turkish texts published after 2000 will be preferred as the time frame. The study covers prefaces of academic books published in Turkish. The dataset is planned to consist of approximately 20 preface texts. The study will be limited to preface texts only; introductions, acknowledgments, or presentations will be excluded. The study will be conducted using a mixed-methods approach. Books will be selected from publisher catalogs and digital libraries. Preface texts will be digitized. Move-step analysis will be applied to the texts. The frequencies of the movements will be calculated. The study will be based on John M. Swales' move-step analysis model and Ken Hyland's interactive discourse approach. The findings are expected to contribute to the fields of Turkish academic writing studies and discourse analysis.

Keywords: academic books, preface, discourse analysis, move-step analysis.

Şiirde Çeviri Özellikleri (Leyla Aliyeva'nın Şiirleri Üzerine)

PROF. DR. SEVİNC NOVRUZ KIZI ALİYEVA*

Leyla Aliyeva'nın eserlerinde aşk, doğa, insanın iç dünyası ve hassas duygular ön plandadır. Bu şiirlerin başka dillere aktarılması sırasında yalnızca kelimelerin değil, aynı zamanda duygusal yükün de korunması büyük önem taşır.

Leyla Aliyeva'nın şiirlerinde sade ama derin anlamlar taşıyan ifadeler geniş yer tutar. Çeviri sürecinde bu sadeliğin korunması bazen zorlaşır. Çünkü bir dilde kısa ve etkileyici olan bir ifade, başka bir dilde aynı etkiyi yaratmayabilir. Bu durumda çevirmen hem anlamı korumaya hem de şiirin estetik gücünü kaybetmemeye çalışır.

Onun şiirlerinde ritim ve ahenk de önemli bir yer tutar. Kafiye ve ses uyumunun başka bir dile aynı şekilde aktarılması çoğu zaman mümkün olmaz. Bu nedenle çevirmen ya biçime sadık kalmaya çalışır ya da içeriği daha serbest bir şekilde sunar. Bu tercihler, çeviride farklı nüansların ortaya çıkmasına neden olur.

Bunun yanı sıra, Leyla Aliyeva'nın şiirlerinde milli ve kültürel unsurlar da hissedilir. Bazı imgeler ve ifadeler Azerbaycan diline ve kültürüne özgü olduğu için, bunları başka bir dilde aynı etkiyle aktarmak zorlaşır. Çevirmen bu gibi durumlarda uygun karşılıklar bulmalı veya metnin ruhunu koruyacak alternatif ifadeler seçmelidir.

Sonuç olarak, Leyla Aliyeva'nın şiirlerinin çevirisi, şiirde nüansların nasıl oluştuğunu gösteren önemli bir örnektir. Her çeviri, farklı bir bakış açısı ve duygu taşıyarak eserin yeni bir dilde yeniden doğmasını sağlar. Bu da şiir çevirisinin hem yaratıcı hem de incelikli bir dil ustalığı gerektirdiğini kanıtlar.

Anahtar sözcükler: şiir çevirisi, nüanslar, anlam ve biçim, ritim ve kafiye, kültürel unsurlar, duygusal aktarım, edebi çeviri, yorum farklılıkları.

FEATURES OF POETRY TRANSLATION (BASED ON LEYLA ALİYEVA'S POEMS)

* Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi, İzleme ve dilbilimsel inceleme bölüm başkanı, ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-8118-5147, sevinc-novruzqizi@yandex.com

In Leyla Aliyeva's works, themes such as love, nature, the inner world of a human being, and delicate emotions come to the forefront. When translating these poems into other languages, it is crucial to preserve not only the words but also the emotional depth they carry.

In her poetry, simple yet profound expressions hold an important place. During the translation process, maintaining this simplicity can sometimes be challenging. This is because an expression that is short and powerful in one language may not create the same effect in another. In such cases, the translator tries to preserve both the meaning and the aesthetic strength of the poem.

Rhythm and harmony also play a significant role in her poems. It is often difficult to transfer rhyme and sound patterns into another language in the same way. Therefore, the translator may either try to remain faithful to the form or present the content more freely. These choices lead to the emergence of different nuances in translation.

In addition, national and cultural elements are felt in Leyla Aliyeva's poetry. Since some images and expressions are specific to the Azerbaijani language and culture, conveying them with the same effect in another language becomes difficult. In such cases, the translator must find suitable equivalents or choose alternative expressions that preserve the spirit of the text.

In conclusion, translating Leyla Aliyeva's poems is an important example of how nuances are formed in poetry. Each translation brings a different perspective and emotion, allowing the work to be reborn in a new language. This demonstrates that poetry translation requires both creativity and a refined mastery of language.

Keywords: poetry translation, nuances, meaning and form, rhythm and rhyme, cultural elements, emotional expression, literary translation, interpretive differences

Yeterince Sağlık Çevirmenliği

DOÇ. DR. SEVTAP GÜNAY KÖPRÜLÜ*
PROF. DR. DERYA OĞUZ*
BURAK ÖZKARACAHİSAR*

Sağlık turizminin küresel ölçekte artış göstermesi, farklı dil ve kültürlere sahip bireylerin sağlık hizmetlerinden yararlanmasını yaygınlaştırmış; bu durum sağlık çevirmenliğini kritik bir uzmanlık alanı hâline getirmiştir. Türkiye, gelişmiş sağlık altyapısı ve artan uluslararası hasta sayısı ile sağlık turizminde önemli bir konumda yer almakta; bu bağlamda sağlık çevirmenlerine olan ihtiyaç giderek artmaktadır. Sağlık çevirmenliği, toplum çevirmenliği kapsamında olmakla birlikte henüz bağımsız bir meslek olarak tanımlanmamış ve standartlaştırılmış bir eğitim yapısına kavuşturulamamıştır. Nitekim gerektirdiği yetkinlikler yönüyle ayrı bir alan olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki üniversitelerin Mütercim ve Tercümanlık ile Çeviribilimi bölümlerinde verilen sağlık çevirmenliği derslerini inceleyerek, derslerin öğrenme çıktıları (kazanımları) ve ders içerikleri arasında bir tutarlılık olup olmadığını ortaya koymaktır. Bu amaca yönelik olarak, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini oluşturan ve YÖK Atlas veri tabanından tespit edilen ilgili bölümlerin güncel müfredatları sistematik olarak incelenmiştir. Bu doğrultuda, farklı üniversitelerde sunulan derslerin öğrenme çıktıları, içerikleri ve kullanılan kaynaklar karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Bununla birlikte, sağlık turizmi alanında faaliyet gösteren kuruluşların verdikleri iş ilanlarında belirtilen beklentilerle derslerin kazanımlarının örtüşme durumları da araştırılmıştır.

Araştırma bulguları, sağlık çevirmenliği derslerinin öğrenme çıktıları ve ders kaynakları açısından üniversiteler arasında belirgin farklılıklar

* Sevtap Günay Köprülü, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Nevşehir, sevtapkoprulu@nevsehir.edu.tr, 0000-0002-8841-355X
*. Derya Oğuz, Marmara Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Almanca Mütercim ve Tercümanlık Bölümü, İstanbul, derya.oguz@marmara.edu.tr, 0000-0001-5228-076X
* Burak Özkaracahisar, Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çeviribilim Bölümü, İstanbul, burakozkaracahisar@gmail.com, 0000-0002-2278-2352

bulunduğunu göstermektedir. Ders içeriklerinde ortak bir çerçeveye ve standardizasyona rastlanmaması, alanda sistematik bir eğitim modelinin eksikliğine işaret etmektedir. Diğer yandan, alanla ilgili kuruluşların verdikleri iş ilanlarında belirtilen beklentilerle ders yeterliliklerinin yeterince örtüşmediği tespit edilmiştir. Bu tespitlerin temel nedeni olarak, Türkiye'de sağlık çevirmenliğinin bağımsız bir meslek olarak tanımlanmamış olması ve bu alana yönelik ulusal düzeyde belirlenmiş yeterliliklerin bulunmaması gösterilebilir.

Sonuç olarak çalışma, sağlık çevirmenliği eğitiminde standartların oluşturulması, ortak öğrenme çıktılarının belirlenmesi ve alana özgü bir mesleki çerçevenin geliştirilmesi gerekliliğini ortaya koymakta; bu yönüyle alanyazına ve uygulamaya katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar sözcükler: toplum çevirmenliği, sağlık çevirmenliği, yeterlilik, sağlık çevirmenliği eğitimi, standardizasyon.

HEALTHCARE TRANSLATION- ADEQUATE ENOUGH?

The global rise in health tourism has expanded access to healthcare services for individuals from diverse linguistic and cultural backgrounds, making medical interpreting a critical area of specialization. Türkiye occupies an important position in health tourism thanks to its advanced healthcare infrastructure and increasing number of international patients; accordingly, the need for medical interpreters is steadily growing. Although medical interpreting falls within the scope of community interpreting, it has not yet been defined as an independent profession in Türkiye, nor has it been supported by a standardized educational structure. Given the competencies it requires, it should nevertheless be regarded as a distinct field.

This study aims to examine medical interpreting courses offered in Translation and Interpreting and Translation Studies departments at universities in Türkiye and to determine whether there is consistency between the courses' learning outcomes and their content. For this purpose, document analysis, a qualitative research method, was employed. The current curricula of the relevant departments identified through the YÖK Atlas database were systematically reviewed. In this context, the learning outcomes, course content, and course materials used in different universities were comparatively analyzed. In addition, the extent to which course learning outcomes align with

expectations stated in job advertisements posted by organizations operating in the health tourism sector was also investigated.

The findings show marked differences among universities in terms of the learning outcomes and course resources of medical interpreting courses. The lack of a common framework and standardization in course content indicates the absence of a systematic training model in the field. Moreover, the competencies targeted by these courses were found not to sufficiently overlap with employer expectations expressed in job postings. This mismatch may primarily stem from the fact that medical interpreting has not been defined as an independent profession in Türkiye and that there are no nationally established competencies for this field.

Overall, the study demonstrates the need to establish standards for medical interpreting education, define shared learning outcomes, and develop a field-specific professional framework, thereby aiming to contribute to both the literature and professional practice.

Keywords: community interpreting, medical interpreting, competence, medical interpreting education, standardization.

Öğrenci Kavramının Tarihsel ve Söylemsel Evrimi

ÖĞR. GÖR. SEYFULLAH ÖZTÜRK*
ÖĞR. GÖR. VİLDAN ÖNCÜL*

Bu çalışma, farklı dillerde ve tarihsel dönemlerde kullanılan *öğrenci* kavramının toplumsal ve kültürel anlamlarını incelemektedir. Cumhuriyet döneminde başlatılan dilde sadeleşme hedefi ile yabancı kökenli sözcüklerin yerine Türkçe karşılıklarının yaygınlaştırılması anlayışı sonucunda dilsel bir değişim hareketi meydana gelmiştir. *Talebe* ve *öğrenci* sözcükleri arasında var olan tercih sorunu da bu dönemin ardından görünmeye başlanmıştır. Akademik düzlemde tartışılmamasına rağmen uzun yıllar *öğrenci* ve *talebe* sözcüklerinin tercihi noktasında toplumsal bir gündem oluşmuştur. *Talebe* yerine *öğrenci* sözcüğünün tercih edilmesinin zamanla eğitim alan bireyleri olumsuz etkilediğine dair ifade edilen iddialar ile geçmişe yönelik bir meyil dile getirilmiştir.

Çalışmada Osmanlı dönemindeki *talebe* ile modern dildeki *öğrenci* arasındaki farklar, Avrupa ve Doğu dillerindeki eşdeğer terimlerle karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Çalışma, dilin eğitim anlayışı ve bireysel-toplumsal kimlik üzerindeki etkilerini incelemeyi hedeflemektedir. Sözcük tercihlerinin birey-toplum üzerinde gerçekten böyle bir etkiye sahip olup olmadığı veya bu etkinin kanıtlanıp kanıtlanamayacağı oldukça karmaşık bir sorundur. Bu nedenle çalışmada duygusal eğilimlerden kaynaklanan bu çatışmanın dışında durularak sözcüğün tercihinin altında yatan yaklaşımlar söylem analizi yöntemi ile değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Eğitimde bireyin kimliği, kullanılan dil ve kelimelerle şekillenir. *Öğrenci* kelimesi ve eşdeğerleri, yalnızca bir öğrenme sürecini değil, aynı zamanda toplumun eğitimden beklentilerini ve bireyin rolünü de yansıtmak zorundadır. Bu açıdan değerlendirildiğinde sadece *öğrenci* sözcüğünün değil zaman içinde değişim felsefesinden etkilenen başka sözcüklerin de bu kapsamda değerlendirilmesi mümkündür. Çalışmada benzer şekilde söylemsel bir bakış

* Ondokuz Mayıs Üniversitesi, ases52@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-9009-2572
* Ondokuz Mayıs Üniversitesi, vilice1@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-2265-4836

açısı doğrultusunda tercih edilen başka örnekler de tartışmayı destekleyici kapsamda dile getirilmiştir.

Anahtar sözcükler: eğitim, dilbilim, söylem analizi, dilsel değişim, dil politikaları

THE HISTORICAL AND DISCURSIVE EVOLUTION OF THE CONCEPT OF "STUDENT"

This study examines the social and cultural meanings of the concept of *student* as used in different languages and historical periods. As a result of the goal of language simplification initiated during the Republican era and the understanding of popularizing Turkish equivalents for foreign-origin words, a linguistic change movement emerged. The preference issue that exists between the terms *talebe* (seeker of knowledge) and *öğrenci* (learner). Although not discussed at the academic level, a social agenda has existed for many years regarding the preference between the terms *talebe* and *öğrenci*. A historical trend has been expressed through claims that the gradual preference for the term *öğrenci* over *talebe* has negatively affected individuals receiving education over time.

The study examines the differences between the term *talebe* in the Ottoman period and the term *öğrenci* in the modern era, comparing them with equivalent terms in European and Eastern languages. The study aims to investigate the effects of language on educational understanding and individual-social identity. Whether word choices truly have such an impact on individuals and society, or whether this impact can be proven, is a highly complex question. Therefore, the study focuses on the approaches underlying the choice of the word without considering this conflict arising from emotional tendencies, attempts to evaluate them through the method of discourse analysis.

In education, the individual's identity is shaped by the language and words used. The word *öğrenci* and its equivalents must reflect not only a learning process but also society's expectations from education and the individual's role. When evaluated from this perspective, it is possible to consider not only the word *öğrenci* but also other words influenced by the philosophy of change over time within this context. In the study, other examples chosen in line with a discursive perspective are also mentioned to support the discussion.

Keywords: education, linguistics, discourse analysis, linguistic change, language policies

Kadın Dili ve Kadın Diline Erkeklerin Yaklaşımları ile İlgili Söylemler

PROF. DR. SEYYARE DUMAN*

Çalışmanın amacı kadın dilini ve bu dilin erkekler tarafından nasıl algılandığını ortaya koymaktır. Bu bağlamda yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler kadın araştırmacılar tarafından gerçekleştirilmiştir. Görüşmeye katılanlar ise erkeklerdir. Ampirik olan çalışmada görüşmeler ele alınıp incelenmiştir. Söylemler çözümlenirken işlevsel edimbilimde yer alan söylem çözümlemesi yöntemi kullanılmıştır. İncelenen söylemlerden seçilen bölümler örnekler olarak verilmiştir. Verilen örneklerdeki sözcelerin içerikleri yorumlanmıştır. Kuramlar dilbilim, edimbilim, psikodildilim, toplumdilbilim ve sosyolojiden elde edilmiştir. Görüşmelerin nasıl yapılacağı, kimlerle görüşüleceği, kaç soru sorulması gerektiği öğrencilerimle tartışarak planlanmıştır. Böyle bir görüşme gerçekleştirmenin nedeni; görüşmelerin başarısı için önemliydi. Yapılan görüşmeler içinden 10 tanesi seçilmiştir. İncelenmiş ve bir bölümü örnekler olarak verilmiştir. Zaman ve yazım alanı sınırlı olduğu için yalnızca dört örnek ele alıp açıklanmıştır. Birinci örnekteki gibi hemen tüm katılımcılar kadın ve erkeklerin kullandıkları dilin farklı olduğunu söylemişlerdir. Önyargılara ve en önemlisi kadınların erkeklerden daha çok konuştukları önyargısına tüm erkekler katılımcılar inanmaktadır. İkinci örnekte katılımcı kadınların kendi aralarında rahat konuştuklarını, kadın ve erkek gruplarında farklı sözcükler kullandıklarını, iyi birer dinleyici olduklarını dile getirmiştir. Üçüncü örnekteki katılımcı kadınların kadın gruplarında rahatlamak için konuştuklarını belirtmiştir. Dördüncü örnekteki katılımcı kadınların ön plana geçmek istediklerini, kendi aralarında rekabet olduğunu, dili kendilerini göstermek için kullandıklarını söylemiştir.

Anahtar sözcükler: edimbilim, kadın dili, erkek yaklaşımları, dilbilim, feminist dilbilim.

WOMEN'S LANGUAGE AND MALE ATTITUDES TOWARDS IT

* Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı, sduman@anadolu.edu.tr

The aim of this study is to reveal the women's language used and how this language is perceived by men. In this context, face-to-face interviews were conducted. The interviews were carried out by female researchers, and the participants were men. In this empirical study, the interviews were analyzed and examined. While analyzing the discourses, the discourse analysis method within functional pragmatics was used. Selected parts from the analyzed discourses were presented as examples. The contents of the utterances in these examples were interpreted. Theoretical foundations were drawn from linguistics, pragmatics, psycholinguistics, sociolinguistics, and sociology.

The planning of how the interviews would be conducted, who would be interviewed, and how many questions would be asked was discussed with my students. Conducting such preliminary discussions was important for the success of the interviews. Out of all the interviews, ten were selected, analyzed, and some parts were presented as examples. Due to time and space limitations, only four examples were examined and explained in detail.

In the first example, almost all participants stated that men and women use language differently. All male participants believed in certain prejudices—especially the stereotype that women talk more than men. In the second example, the participant stated that women speak more comfortably among themselves, use different words in female and mixed groups, and are good listeners. In the third example, the participant believed that women talk within their groups as a way to relax. In the fourth example, the participant said that women want to stand out, that there is competition among them, and that they use language as a means of self-expression.

Keywords: pragmatics, women's language, male attitudes, lingustics, feminist linguistics.

Zincirlerinden Boşanmış *Prestissimo* ve Devasa Lale: *Doktor Ox'un Deneyi*'nde Teknolojik Yücenin Temsilleri

DR. ÖĞR. ÜYESİ SİMAY TURAN YILDIZ*

Felsefi bağlamda Edmund Burke ve Immanuel Kant gibi filozofların kavramsallaştırdığı yüce, insan zihninin sınırlarını aşan; devasalık ve sınırsızlık karşısında hem hayranlık hem de dehşet uyandıran deneyimleri tanımlar. Sanayi öncesi dönemde yücenin daha çok doğa ile ilişkilendirildiği; uçurumlar, şelaleler ya da devasa coğrafi oluşumlar karşısında hissedilen hayranlığın bu kavramın temel örneklerini oluşturduğu görülür. Ancak moderniteyle birlikte bu deneyimin odağı doğadan teknolojiye kayar. İnsan, kendi ürettiği makineler aracılığıyla adeta tanım değiştiren hız, güç ve büyüklük karşısında aynı anda korku ve hayranlık duymaya başlar. Böylece "teknolojik yüce" kavramı ortaya çıkar. Yüce kavramının paradigmasındaki bu değişiklik, enerjisini kendini aşma arzusuna yöneltmiş olan insanın sistemler yaratması, ancak yarattığı sistemler karşısında hem büyülenmesi hem de edilgenleşmesiyle açıklanabilir.

İnsanın kendi sınırlarını aşma arzusu, yazınsal alandaki temsilini özellikle bilimkurgu türündeki yapıtlarda bulur. Bu bağlamda Jules Verne'in *Doktor Ox'un Deneyi* romanı, teknolojik yüce kavramının erken ve çarpıcı temsillerinden biridir. Doktor Ox "insanlığı ve dünyayı yeniden kurma" düşü doğrultusunda yaşadığı yerde kasabalılardan gizli bir deney yapar. Bu deney sonucunda halkın davranışları, algıları ve çevresel unsurlar hız, yoğunluk ve boyut bakımından radikal, hatta grotesk dönüşümlere uğrar. Baş döndürücü hızda konçertolar, kocaman çiçekler ve buna benzer pek çok imge ölçüsüzlüğün ve kontrolsüz teknolojik müdahalenin estetik izdüşümlerini oluşturur. Bu imgeler aracılığıyla Jules Verne yalnızca teknoloji destekli fiziksel bir dönüşümü değil, aynı zamanda insanın kendi eseri olan teknoloji karşısında yabancılaşmasını da görünür kılar.

Bu çalışmada söz konusu imgeler, Gilbert Durand'ın imgelem çözümlemesi yöntemiyle incelenecek ve teknolojik yüce kavramı çerçevesinde

* Ankara, Hacettepe Üniversitesi, Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü. ORCID id: 0000-0003-0985-0143. simayt@gmail.com . simayturan@hacettepe.edu.tr

değerlendirilecektir. Böylece teknolojik yücenin yalnızca modern bir fenomen değil, aynı zamanda kökensel imgelem yapılarının güncellenmiş bir formu olduğu gösterilecek, Jules Verne'in bu metninin teknolojik yücenin erken bir anlatısı olduğu vurgulanacaktır.

Anahtar sözcükler: teknolojik yüce, imgelem, Jules Verne, *Doktor Ox'un Deneyi*, teknoloji.

A WILD PRESTISSIMO AND ENORMOUS TULIP: REPRESENTATIONS OF THE TECHNOLOGICAL SUBLIME IN DR. OX'S EXPERIMENT

In philosophical terms, the sublime—conceptualized by thinkers such as Edmund Burke and Immanuel Kant—refers to experiences that exceed the limits of the human mind, evoking both admiration and terror in the face of vastness and infinity. In the pre-industrial era, the sublime was primarily associated with nature; feelings of awe inspired by cliffs, waterfalls, or immense geographical formations constituted its principal examples. However, with modernity, the focus of this experience shifts from nature to technology. Through the machines it produces, humanity begins to experience both fear and admiration in the face of redefined forms of speed, power, and magnitude. Thus emerges the concept of the "technological sublime." This transformation in the paradigm of the sublime can be explained by humanity's drive to surpass itself: while creating systems, it becomes both fascinated by and passive before its own creations.

The human desire to transcend its own limits finds its literary expression particularly in works of science fiction. In this context, Jules Verne's *Dr. Ox's Experiment* stands as an early and striking representation of the technological sublime. Driven by his dream of "reconstructing humanity and the world," Dr. Ox conducts a secret experiment on the inhabitants of his town. As a result, people's behaviors, perceptions, and environmental elements undergo radical—even grotesque—transformations in terms of speed, intensity, and scale. Dazzlingly rapid concertos, oversized flowers, and similar images become aesthetic manifestations of excess and uncontrolled technological intervention. Through these images, Verne reveals not only a technology-driven physical transformation but also the alienation of human beings in the face of the very technology they have created.

In this study, these images will be analyzed through Gilbert Durand's method of imaginary analysis and evaluated within the framework of the technological

sublime. In doing so, it will be demonstrated that the technological sublime is not merely a modern phenomenon but also an updated form of fundamental structures of the imagination. Accordingly, Verne's text will be highlighted as an early narrative of the technological sublime.

Keywords: technological sublime, imaginary, Jules Verne, *Dr. Ox's Experiment*, technology.

Mythopoeic Women in Sylvia Plath's "Two Sisters of Persephone" and Louise Glück's "Persephone the Wanderer" (online sunum seçeneği)

ARŞ. GÖR. SİNEM ÇAPAR İLERİ*

Myths can be regarded as semi-historical and fictional narratives that originate in a creative era and are reproduced through allegorical representations of natural and cultural phenomena. As Heirman suggests, myths narrativize rituals and customs while enabling a cathartic engagement with archetypal and fantastical worlds. Barthes argues that myth produces meanings that appear natural and therefore resist refutation; to deconstruct such meanings, one must respond with mythopoeia, re-mythifying the myth itself. Literature thus becomes a crucial space for challenging dominant mythic explanations. From a feminist theoretical perspective, Hélène Cixous's concept of écriture féminine provides a framework for reconsidering mythopoeia and gendered representations. In The Newly Born Woman, Cixous and Clément assert that Western sociocultural history is structured around the figure of the transcendent Father, positioning man as origin and authority. In "The Laugh of the Medusa," Cixous further argues for a reevaluation of the mythopoeia of both sexes, emphasizing the necessity of dismantling binary oppositions that define woman as man's negative. Such a project also requires a corresponding feminine practice of reading, open to multiplicity and questioning, as articulated in Writing Differences. Building on these ideas, Sellers highlights how myths and literary traditions have reduced women to passive victims, destructive figures, or silenced voices. Within this theoretical framework, this article examines Sylvia Plath's "Two Sisters of Persephone" and Louise Glück's "Persephone the Wanderer" as mythopoeic rewritings that inscribe alternative female narratives into the Persephone myth. Plath's poem foregrounds division, duality, and internal conflict, while Glück's poem emphasizes wandering, ambiguity, and psychological fragmentation. Through a

* Giresun Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebıyatı Bölümü, sinem.ileri@giresun.edu.tr

comparative reading, the study argues that both poets employ myth as a means of deconstructing patriarchal representations and articulating women's inner experiences, reclaiming Persephone as a complex figure of female subjectivity, autonomy, and resistance.

Keywords: Persephone, mythopoeia, écriture féminine, feminist poetry, twentieth-century literatüre.

SYLVİA PLATH'İN "TWO SİSTERS OF PERSEPHONE" VE LOUİSE GLÜCK'ÜN "PERSEPHONE THE WANDERER" ESERLERİNDE MİTOPOETİK KADINLAR

Mitler, yaratıcı bir çağda ortaya çıkan ve doğal ile kültürel olguların alegorik temsilleri aracılığıyla yeniden üretilen yarı-tarihsel ve kurgusal anlatılar olarak değerlendirilebilir. Heirman'ın öne sürdüğü üzere, mitler ritüel ve gelenekleri anlatılaştırırken, arketipsel ve fantastik dünyalarla katartik bir etkileşimi mümkün kılar. Barthes ise mitin, doğal görünerek sorgulanmaya direnen anlamlar ürettiğini savunur; bu tür anlamları yapıbozuma uğratmak için mitopoeia ile, yani mitin kendisini yeniden mit haline getirerek karşılık vermek gerekir. Bu bağlamda edebiyat, egemen mitik açıklamaların sorgulanması açısından hayati bir alan haline gelir. Feminist kuramsal perspektiften bakıldığında, Hélène Cixous'nun *écriture féminine* kavramı, mitopoeia ve toplumsal cinsiyet temsillerini yeniden düşünmek için bir çerçeve sunar. *The Newly Born Woman* adlı eserlerinde Cixous ve Clément, Batı sosyokültürel tarihinin, erkeği köken ve otorite olarak konumlandıran aşkın Baba figürü etrafında yapılandığını ileri sürer. Cixous, "The Laugh of the Medusa"da ise her iki cinsiyetin mitopoeiasının yeniden değerlendirilmesi gerektiğini savunur ve kadını erkeğin olumsuz karşıtı olarak tanımlayan ikili karşıtlıkların ortadan kaldırılmasının zorunluluğunu vurgular. Böyle bir proje, *Writing Differences*'ta dile getirildiği üzere, çoğulluğa ve sorgulamaya açık, buna karşılık gelen bir dişil okuma pratiğini de gerektirir. Bu düşünceler üzerine inşa eden Sellers, mitlerin ve edebi geleneklerin kadınları pasif kurbanlar, yıkıcı figürler ya da susturulmuş sesler olarak indirgediğini vurgular. Bu kuramsal çerçeve doğrultusunda bu makale, Sylvia Plath'in "Two Sisters of Persephone" şiiri ile Louise Glück'ün "Persephone the Wanderer" şiirini, Persephone mitine alternatif kadın anlatılarını işleyen mitopoeik yeniden yazımlar olarak inceler. Plath'in şiiri bölünme, ikilik ve içsel çatışmayı ön plana çıkarırken, Glück'ün şiiri dolaşma, belirsizlik ve psikolojik parçalanmayı vurgular. Karşılaştırmalı bir okuma yoluyla çalışma, her iki şairin de miti ataerkil temsilleri yapıbozuma uğratmanın ve kadınların içsel deneyimlerini dile getirmenin bir aracı olarak

kullandığını; Persephone'u kadın öznelliği, özerklik ve direnişin karmaşık bir figürü olarak yeniden sahiplendiğini ileri sürer.

Anahtar sözcükler: Persephone, mitopoeia, *écriture féminine*, feminist şiir, yirminci yüzyıl edebiyatı

Onat Kutlar'ın İshak Öykülerinde Büyülü Gerçeklik

SONER EŞBERK*

Onat Kutlar, Türk edebiyatında modern öykücülüğün önemli temsilcilerinden biri olarak tanınmakta; eserlerinde bireyin iç dünyasını, toplumsal yapıyı ve varoluşsal sorgulamaları özgün bir anlatım diliyle ele almasıyla öne çıkmaktadır. Özellikle yenilikçi anlatım teknikleri ve sinematografik bakış açısıyla dikkat çeken yazar, edebiyat ve düşünce dünyasında önemli bir yere sahiptir. 20. yüzyılda ortaya çıkan ve özellikle Latin Amerika edebiyatıyla özdeşleşen büyülü gerçeklik, gerçek ile doğaüstü unsurların iç içe geçtiği, olağanüstü durumların gündelik yaşamın doğal bir parçası olarak sunulduğu özgün bir anlatım biçimidir. Bu çalışmada söz konusu anlatım biçmine sahip olan İshak öyküleri büyülü gerçeklik bağlamında ele alınmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş; eserde yer alan dokuz öykü, metin çözümlemesi tekniği kullanılarak ayrıntılı biçimde incelenmiştir. Yapılan inceleme sonucunda, Kutlar'ın büyülü gerçeklik unsurlarını özellikle betimlemeler, imgeler ve olay örgüsü içerisinde yoğun ve işlevsel bir biçimde kullandığı tespit edilmiştir. Öykülerde Gaziantep merkezli yerel mekânların tercih edilmesi, geleneksel ve geniş aile yapısının sıkça işlenmesi, ölüm ve varoluş temalarının öne çıkarılması, büyülü gerçeklik atmosferini destekleyen başlıca unsurlar olarak belirlenmiştir. Bunun yanı sıra, gerçeküstü olayların anlatı kişileri tarafından sıradan ve olağan karşılanması, eserin büyülü gerçeklik bağlamındaki en belirgin özelliklerinden biri olarak dikkat çekmektedir. Sonuç olarak, Kutlar'ın İshak adlı eserinde büyülü gerçeklik, yalnızca bir anlatım tekniği olarak değil; aynı zamanda bireyin iç dünyasını, toplumsal yapıyı ve varoluşsal sorgulamaları yansıtan çok katmanlı bir anlatım aracı olarak işlev görmektedir. Bu yönüyle eser, Türk öykücülüğünde büyülü gerçekliğin erken ve özgün örneklerinden biri olarak değerlendirilebilir.

Anahtar sözcükler: büyülü gerçekçilik, Onat Kutlar, İshak, Türk öykücülüğü, anlatı teknikler.

* Çukurova Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi, MEB Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni, E-posta:sonneresberk@gmail.com, ORCID: 0009-0008-3896-4450

MAGICAL REALISM IN ONAT KUTLAR'S *ISHAK* STORIES

Onat Kutlar is recognized as one of the prominent representatives of modern short story writing in Turkish literature, distinguished by his unique narrative style that explores the individual's inner world, social structure, and existential inquiries. Noted particularly for his innovative narrative techniques and cinematic perspective, the author occupies a significant place in both literary and intellectual spheres. Magical realism, which emerged in the 20th century and is especially associated with Latin American literature, is a distinctive mode of narration in which reality and the supernatural are intertwined, and extraordinary events are presented as a natural part of everyday life. In this study, the Ishak stories, which embody this narrative style, are examined within the framework of magical realism. A qualitative research method has been adopted, and the nine stories in the work have been analyzed in detail through textual analysis. The findings indicate that Kutlar employs elements of magical realism intensively and functionally, particularly through descriptions, imagery, and plot construction. The preference for local settings centered around Gaziantep, the frequent depiction of traditional extended family structures, and the prominence of themes such as death and existence emerge as key elements supporting the atmosphere of magical realism. In addition, the acceptance of supernatural events as ordinary by the characters stands out as one of the most distinctive features of the narrative. In conclusion, magical realism in Kutlar's Ishak functions not merely as a narrative technique but also as a multilayered expressive tool that reflects the individual's inner world, social structures, and existential questioning. In this respect, the work can be considered one of the early and original examples of magical realism in Turkish short story writing.

Keywords: magical realism, Onat Kutlar, Ishak, Turkish short story, narrative techniques.

Campbell'In "Monomit" Kuramı Bağlamında *"Korkuyu Beklerken"*

SÜMEYYE BUYRUKBİLEN*

Oğuz Atay'ın *Korkuyu Beklerken* isimli hikâyesi, adı belirtilmeyen bir kahramanın ne olduğu belirsiz karanlık bir grupla mücadelesini anlatır. Kahramanın evinin kapısına bırakılan bir mektupta, onun evden dışarı çıkmaması gerektiği ifade edilir. Temel amaçları onu evine hapsetmek ve tamamen yalnızlaştırmak olsa da kahraman, özel hayatına saldıran bu kişilere boyun eğmez ve onlara karşılık vermek için beklemeye başlar. Kim olduklarını bile bilmediği bu düşmanlara karşı özgürlüğünü geri kazanabilmek için ölümü dahi göze alır. Ancak maruz kaldığı bu ağır baskı, onda büyük bir korku, stres ve öfke yaratarak sonunda derin bir ruhsal çöküntüye girmesine neden olur.

KarakteriN yaşadığı bu zorlu süreci ve değişimleri daha iyi anlayabilmek için Joseph Campbell'ın *Kahramanın Sonsuz Yolculuğu* isimli eseri, çalışmanın kuramsal zeminini oluşturmaktadır. Campbell'e göre kahraman bir amaç doğrultusunda bildiği güvenli dünyayı terk ederek tehlikeli ve gizemli bir maceraya atılır. "Yola Çıkış", "Erginlenme" ve "Dönüş" olarak isimlendirilen bu aşamalar boyunca kişi, karşısına çıkan zorluklarla mücadele ederek güç kazanır ve olgunlaşır. Yolculuğun sonunda elde edilen başarı sadece bir zafer değil, aynı zamanda kişinin hayata bakış açısının tamamen yenilenmesidir. Genel çerçevesini çizdiğimiz bu anlatı yapısı, modern Türk edebiyatında *Korkuyu Beklerken* hikâyesinde de karşımıza çıkmaktadır. Geleneksel ve modern hikâyelerdeki kahramanların hani sebeplerle yolculuğa başladıkları, yolculuk esnasında ne gibi engellerle karşılaştıkları ve bu sürecin sonunda nasıl bir insana dönüştükleri soruları çalışmanın temel problemini belirlemektedir.

Anahtar sözcükler: monomit, Oğuz Atay, Korku, yabancılaşma, içsel dönüşüm.

* Sümeyye Buyrukbilen, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, smeyyebuyrukbilen00@gmail.com, ORCİD:0009-0000-3258-6585.

"WAITING FOR FEAR" IN THE CONTEXT OF CAMPBELL'S "MONOMITE" THEORY

Oğuz Atay's short story *Korkuyu Beklerken* (Waiting for Fear) tells the story of an unnamed protagonist who struggles against a dark and ambiguous group. In a letter left at the door of his house, he is warned not to leave his home. Although the group's main aim is to confine him to his house and isolate him completely, the protagonist does not submit to these intrusions into his private life and instead begins to wait in order to respond to them. In his attempt to regain his freedom against these enemies—whose identities remain unknown—he is even willing to risk death. However, the intense pressure he experiences leads to deep fear, stress, and anger, eventually causing him to fall into a severe psychological breakdown.

In order to better understand the character's difficult experiences and transformations, Joseph Campbell's work *The Hero with a Thousand Faces* provides the theoretical framework of this study. According to Campbell, the hero leaves the familiar and secure world in pursuit of a goal and embarks on a dangerous and mysterious adventure. Throughout the stages known as "Departure," "Initiation," and "Return," the individual gains strength and matures by confronting various challenges. The achievement at the end of this journey is not merely a victory but also a complete transformation in the individual's perspective on life. This general narrative structure can also be observed in modern Turkish literature, particularly in *Korkuyu Beklerken*. The questions of why heroes in both traditional and modern narratives begin their journeys, what kinds of obstacles they encounter along the way, and what kind of person they become at the end of this process constitute the main problem of this study.

Keywords: monomyth, Oguz Atay, Fear, Alienation, Inner Transformation.

Gagauz Türkçesinde Olumsuzlama ve Yokluk Kategorilerinin Sözcüksel-Anlamsal Yansımaları

ŞEBNEM ABBASOVA*

Bu çalışma, Gagauz Türkçesinin zengin lehçe materyallerine dayanarak, dildeki olumsuzluk ve yokluk kavramlarının ifade biçimlerini derinlemesine analiz etmektedir. Makalede, olumsuzluk sadece gramer olgusu olarak değil, aynı zamanda "merkez ve çevre" ilişkileri düzeyinde, dildeki gerçeklik algısını yansıtan karmaşık sözcüksel-anlamsal sistemin ayrılmaz bir parçası olarak incelenmektedir. Toplanan orijinal materyaller, betimleyici, karşılaştırmalı-tipolojik yöntemler kullanılarak analiz edilmiştir. Gagauz Türkçesinde olumsuzluk ifade eden kelime hazinesinin yapısal-anlamsal bir resmi oluşturulmuştur. Araştırma sürecinde, sözcüklerin kavramsal gelişiminin dinamikleri de odak noktasında tutulmuştur.

Çalışma, "yokluk" anlamına gelen -sız/-sız morfolojik göstergesiyle oluşturulan yapıların Gagauz Türkçesinde olumsuzluğun merkezinde yer aldığını göstermektedir. Bununla birlikte, Gagauz Türkçesinin dilbilimsel ortamında bu ek, sadece nesnel maddesel yokluğu ifade etmemektedir. Bazı örneklerde *adamnıksız, esapsız, bekerksiz* olduğu gibi, ahlaki ve etik değerlerin aşınmasını ve bir kişinin içsel eksikliğini ifade eden güçlü bir psikolinguistik araç haline gelir. Özellikle aile ve sosyal ilişkileri yansıtan mikro alanda (*anasız-babasız*, *adamsızlık*), bireyin sosyal bağlardan yoksun kalması ve koruma duygusunun kaybı olarak yokluk kategorisinin sözcükleştirilmesi dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, Gagauz Türkçesindeki olumsuzlama tipleri, hem korunmuş arkaik özellikler hem de özel bir gelişim yolu açısından diğer Oğuz grubu dillerinden farklılık göstermektedir.

Araştırma sırasında, olumsuzlama ekiyle oluşturulmamış, ancak içsel anlamlarında "yokluk" bileşenini gizleyen özel sözcük birimleri de keşfedilmiştir. Örneğin, *bitvin* "umutsuz" ve *asret* "özlem" gibi kelimeler, psikolojik yokluğun en belirgin sözcükleştirilmiş örnekleridir.

* Bakü Devlet Üniversitesi, Filoloji Fakültesi, Türkoloji Bölümü, ORCID: https: //orcid.org/ 0000-0001-6742-368X, E-posta: semseddinova1@gmail.com

Ayrıca, dildeki kabul görmüş "norm" kavramının ihlalini gösteren olumsuz sözcükler (*gepel*, *cenabet, avan*) yalnızca kişisel bir aşağılama işlevi taşımakla kalmaz, aynı zamanda çevredeki dünyaya yönelik genel bir inkâr işlevi de görür. *Çirkin* ve *bozgun* kelimelerinin "kötü hava" anlamında kullanılması, doğal olayların insan duygularıyla metaforik olarak inkâr düzeyinde birleştirildiğini kanıtlamaktadır. Sonuç olarak, çalışma, Gagauz Türkçesindeki inkâr ve yokluk kategorisinin sadece bir dizi morfolojik ek değil, dilin gramer, bilişsel ve psikolinguistik katmanlarını sentezleyen ve insanların dünya görüşünü yansıtan tek ve canlı bir sistem olduğunu doğrulamaktadır.

Anahtar sözcükler: Gagauz Türkçesi, işlevsel-anlamsal alan, olumsuzlama kategorisi, yokluğun anlambilimi, olumsuz sözlük, sosyal ilişkiler, sözlükbilim.

LEXICAL-SEMANTIC REFLECTIONS OF NEGATION AND ABSENCE CATEGORIES IN GAGAUZ TURKISH

Based on the rich dialectal materials of Gagauz Turkish, this study deeply analyzes the expressions of the concepts of negativity and absence in the language. In the article, negation is examined not only as a grammatical phenomenon, but also as an integral part of the complex lexical-semantic system reflecting the perception of reality in the language at the level of "center and periphery" relations. Collected original materials were analyzed using descriptive, comparative-typological methods. A structural-semantic picture of the vocabulary expressing negativity in Gagauz Turkish has been created. In the process of research, the dynamics of the conceptual development of words are also in focus.

The study shows that the structures created with the morphological indicator -sız/sız, meaning "absence", are at the center of negativity in Gagauz Turkish. However, in the linguistic environment of Gagauz Turkish, this suffix does not only express objective material absence. In some examples, it becomes a powerful psycholinguistic tool that expresses the erosion of moral and ethical values and the inner deficiency of a man, as it is *adamnıksız, esapsız, bekerksiz*. Especially in the micro field that reflects family and social relations (*anasız-babasız*, *adamsızlık*), the lexicalization of the category of absence as an individual's lack of social ties and loss of a sense of protection is noteworthy. In this regard, the types of negation in Gagauz Turkish differ from other languages of the Oghuz group in terms of both preserved archaic features and a special development path.

During the research, special lexical units were also discovered, which were not formed with a negation suffix, but which hide the "absence" component in their inner meaning. For example, words like *bitvin* "desperate" and *asret* "longing" are the most obvious lexicalized examples of psychological absence.

In addition, negative words (gepel, cenabet, avan) that indicate a violation of the accepted concept of "norm" in the language not only carry a personal derogatory function, but also serve as a general denial to the surrounding world. The use of the words, *chirkin* and *bozgun* in the sense of "bad weather" proves that natural phenomena are metaphorically combined with human emotions at the level of denial. As a result, the study confirms that the category of negation and absence in Gagauz Turkish is not just a set of morphological additions, but a single and living system that synthesizes the grammatical, cognitive and psycholinguistic layers of the language and reflects people's world view.

Keywords: Gagauz Turkish, functional-semantic field, category of negation, semantics of absence, negative lexicon, social relations, lexicology.

Nâzım Hikmet Ran'ın Romanlarında Psikolojik Tipler

ŞEVVAL DİKMEN*
DR. ÖĞR. ÜYESİ TUĞBA ÖZKAN*

Nâzım Hikmet (1901–1963), Türk edebiyatında yenilikçi dili, toplumcu yaklaşımı ve insan merkezli anlatımıyla modern şiirin öncü isimlerinden biridir. Romancılığı şiirlerinin gölgesinde kalsa da toplumcu gerçekçi bakışla birey ve toplum ilişkisini ele alarak diyalektik materyalist düşünceyi kurguya yansıtan önemli bir anlatı alanı oluşturur. Romanları, onun edebî anlayışının farklı bir düzlemde nasıl şekillendiğini gösterir. *Kan Konuşmaz* (1936), *Yeşil Elmalar* (1936), *Yaşamak Hakkı* (1938), *Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim* (1962) ve *Öteki Defterler* (2008) bu çalışmanın kapsamını oluşturur. *Kan Konuşmaz*, aile çevresi üzerinden toplumsal yapıyı ve sınıfsal gerilimleri yansıtır. *Yeşil Elmalar*, Halit Cemil'in macera ve aşk ekseninde bireysel arayışını konu edinir. *Yaşamak Hakkı*, yazarının tevkif edilmesi nedeniyle yarım kalmış olup olaylar İspanya İç Savaşı sırasında geçer. *Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim*, otobiyografik izlerle bireyin ideolojik dönüşümünü ele alır. *Öteki Defterler* hapishane yaşamı ve insan ilişkileri üzerinden toplumsal gerçekliği görünür kılar. Romanlarda karakterler yalnızca bireysel özellikleriyle değil, toplumsal koşullarla birlikte ele alınır. Bu durum, karakter çözümlemelerinde psikolojik yaklaşımların önemini artırır. İsviçreli psikolog ve analitik psikolojinin kurucusu Carl Gustav Jung'un kuramında kişilik, dört temel işlev ve iki yönelim üzerinden ele alınır ve sekiz psikolojik tip ortaya çıkar. Jung'un geliştirdiği bu kuram, kişiliği anlamada işlevsel bir çerçeve sunar. Bu çerçevede *Kan Konuşmaz*'da Gâvur Cemal dışa dönük düşünme, Nuri Usta dışa dönük hissetme, Gülizar içe dönük hissetme tiplerini yansıtır. *Yeşil Elmalar*'da Halit Cemil içe dönük sezgi, Ayşe içe dönük hissetme; *Yaşamak Hakkı*'nda anlatıcı içe dönük sezgi; *Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim*'de Ahmet içe dönük sezgi tiplerinin özelliklerini taşımaktadır. *Öteki Defterler* içinde yer alan "Orası"nda Kerim içe dönük düşünme, "Zeytin ve Üzüm Adası"nda Bayram içe dönük sezgi, Osman Ağa dışa dönük düşünme tiplerini somut biçimde yansıtan örneklerdir. Nâzım Hikmet'in romanlarında

* ORCID ID: https://orcid.org/ 0009-0003-9587-8624, sevvalbirdal@hotmail.com
* İstanbul Arel Üniversitesi, FEF, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, ORCID ID: https://orcid.org/ 0000-0001-8460-1580, tugbaozkan@arel.edu.tr, 05315783735

içe dönük sezgi ve dışa dönük düşünme tipleri öne çıkar. Bu durum onun toplumcu gerçekçi yaklaşımıyla bireyin iç dünyasını ve toplumsal yapıyı birlikte ele almasındandır.

Anahtar sözcükler: Nâzım Hikmet, Cumhuriyet romanı, psikolojik tipler, Carl Gustav Jung.

PSYCHOLOGICAL TYPES IN NÂZIM HİKMET RAN'S NOVELS

Nâzım Hikmet (1901–1963) is one of the pioneering figures of modern poetry in Turkish literature, with his innovative language, social approach, and human-centered narrative. Although his novels remain in the shadow of his poetry, he creates an important narrative space by addressing the relationship between the individual and society with a social realist perspective and reflecting dialectical materialist thought in his fiction. His novels demonstrate how his literary understanding took shape on a different level. *Kan Konuşmaz* (1936), *Yeşil Elmalar* (1936), *Yaşamak Hakkı* (1938), *Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim* (1962), and *Öteki Defterler* (2008) constitute the scope of this study. *Kan Konuşmaz* reflects the social structure and class tensions through the family environment. *Yeşil Elmalar* deals with Halit Cemil's individual quest centered on adventure and love. *Yaşamak Hakkı*, left unfinished due to the author's arrest, takes place during the Spanish Civil War. *Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim*, deals with the ideological transformation of the individual with autobiographical traces. *Öteki Defterler* reveals social reality through prison life and human relationships. In the novels, characters are examined not only through their individual characteristics but also in conjunction with their social conditions. This situation increases the importance of psychological approaches in character analysis. In the theory of Carl Gustav Jung, personality is examined through four basic functions and two orientations, resulting in eight psychological types. This theory developed by Jung offers a functional framework for understanding personality. Within this framework, characters align with Jungian types: Gâvur Cemal extroverted thinking, Nuri Usta extroverted feeling, Gülizar introverted feeling, Halit Cemil introverted intuition, Ayşe introverted feeling, others similarly classified overall. In the novels of Nazım Hikmet, introverted intuition and extroverted thinking types stand out. This is because his social realist approach considers both the individual's inner world and the social structure together.

Keywords: Nâzım Hikmet, the Republican novel, psychological types, Carl Gustav Jung.

A Comparative Discourse Analysis of AI-Generated and Human-Authored Texts

ŞEYDA SAVRAN ÇELİK*

The rapid evolution of Large Language Models (LLMs) has fundamentally challenged longstanding assumptions in philology. Furthermore, discourse-based studies concerning the nature of textual authorship, coherence, and communicative intent have also been intensified. This study presents a descriptive-comparative, mixed-methods discourse analysis of English-language texts produced by Artificial Intelligence (AI) language models in comparison with those authored by human writers, aiming to identify systematic divergences in cohesion, coherence, and pragmatic function. As the methodological framework, this study adopts Biber's (1988) Multi-Dimensional (MD) analysis. All texts are profiled across five dimensions of register variation: Involved vs. Informational Production, Narrative vs. Non-narrative Concerns, Elaborated vs. Situation-dependent Reference, Overt Expression of Persuasion, and Abstract vs. Non-abstract Information. To operationalise surface-level textual integration alongside dimensional profiling, cohesive device distribution is additionally assessed with reference to Halliday and Hasan's (1976) taxonomy of reference, conjunction, and lexical cohesion. The study examines a corpus of 20 English-language texts — equally distributed across AI-generated and human-authored essay samples. Dimensional feature scores are derived computationally and subjected to descriptive statistical comparison, supplemented by qualitative close reading of outlier cases. Preliminary findings suggest that AI-generated texts achieve dimensional profiles broadly comparable to human-authored. The study concludes by reflecting on the implications of MD-based profiling as a methodological tool for philological investigation in an era of machine-generated language.

Keywords: discourse analysis, aı-generated text, authorial stance, philology, multi-dimensional analysis.

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı, seymaorak04@gmail.com

YAPAY ZEKÂ TARAFINDAN ÜRETİLEN VE İNSANLAR TARAFINDAN YAZILAN METİNLERİN KARŞILAŞTIRMALI SÖYLEM ANALİZİ

Büyük Dil Modellerinin (LLM) hızlı evrimi, filolojideki köklü varsayımları temelden etkilemiştir. Dahası; metinsel yazarlık, bağdaşıklık ve iletişimsel niyetin doğasına ilişkin söylem temelli çalışmalar da artmıştır. Bu çalışma; bağdaşıklık, bağlaşıklık ve edimsel işlevdeki sistematik farklılıkları belirlemeyi amaçlayarak, Yapay Zekâ (YZ) dil modelleri tarafından üretilen İngilizce metinler ile insanlar tarafından yazılan metinlerin betimsel-karşılaştırmalı ve karma yöntemli bir söylem analizini sunmaktadır. Metodolojik çerçeve olarak bu çalışma, Biber'in (1988) Çok Boyutlu (MD) analizini benimsemektedir. Tüm metinler beş farklı varyasyon üzerinden incelenmiştir: Etkileşimli ile Bilgilendirici Üretim, Anlatısal ile Anlatısal Olmayan Konular, Ayrıntılı ile Duruma Bağlı Gönderge, İknanın Açık İfadesi ve Soyut ile Soyut Olmayan Bilgi. Boyutsal gruplandırmanın yanı sıra yüzey düzeyindeki metinsel bütünleşmeyi işlevselleştirmek amacıyla bağdaştırıcı öge dağılımına ve ayrıca Halliday ve Hasan'ın (1976) gönderge, bağlaç ve sözcük bağlaşıklığı taksonomisine atıfta bulunularak değerlendirilmiştir. Çalışma, Yapay Zekâ tarafından üretilen ve insanlar tarafından yazılan deneme örnekleri arasından eşit olarak dağıtılan 20 İngilizce metinden oluşan bir derlemi incelemektedir. Boyutsal özellik puanları bilgisayar ortamında türetilmiş ve betimsel istatistiksel karşılaştırmaya tabi tutulmuş, ayrıca uç vakaların nitel yakın okumasıyla desteklenmiştir. Ön bulgular, Yapay Zekâ tarafından üretilen metinlerin genel olarak insan elinden çıkmış metinlerle karşılaştırılabilir boyutsal profillere ulaştığını göstermektedir. Çalışma, makine tarafından üretilen dil çağında filolojik araştırma için metodolojik bir araç olarak MD tabanlı profillemenin etkileri üzerine vurgu yaparak sona ermektedir.

Anahtar sözcükler: söylem analizi, yapay zekâ tarafından üretilen metin, yazar duruşu, filoloji, çok boyutlu analiz.

Osmanlı ve Erken Cumhuriyet Matbuatında Piyasa Şartlarının Yazarlık Kurumuna Etkisi: "Bir Kitabın Sergüzeşti" ve "Bir Muharririn Tekamülü" Örnekleri

ŞEYMA BALCI*

Osmanlı kültür dünyasında 19. yüzyılın ikinci yarısıyla birlikte matbaanın yaygınlaşması, okuryazarlık oranındaki artış, teknolojik imkânların gelişmesi ve süreli yayınların hayatın merkezine yerleşmesi; edebiyatın üretim ve tüketim pratiklerinde radikal bir kırılma yaratmıştır. Ve bu değişimlerle edebiyat, yüksek zümrelere ait bir uğraş olmaktan çıkıp geniş kitlelere ulaşan ticari bir yapıya bürünmüştür. Bu tarihsel dönüşümle birlikte yazarın geleneksel hamisinin yerini okur kitlesi almış ve yazarlık eylemi toplumsal görünürlük, şöhret ve geçim kaynağı sağlayan bir araca dönüşmüştür. Bu çalışmanın temel amacı ise, edebi üretimin piyasa koşullarına tabi kılınmasıyla birlikte yazarlık idealinin, sanatsal özgünlüğün ve edebi değer ölçütlerinin nasıl bir dönüşüm geçirdiğini dönemin öyküleri üzerinden incelemektir. Bu doğrultuda, matbuat iklimindeki bu sancılı dönüşümü ve yazar olma arzusunun piyasa gerçekleriyle çarpışmasını ironik bir dille yansıtan iki kilit metin olan Ebüzziya Tevfik'in "Bir Kitabın Sergüzeşti" (1885) ve Mevhibe Hikmet'in "Bir Muharrinin Tekamülü" (1922) merkeze alınmıştır. Matbuat hayatında kitapçıların edebi pazar için ticari birer eşik bekçisi niteliği kazandığı bu süreçte, eserlerin sanatsal derinliğinden ziyade satılıp satılmaması değerlendirme kriteri olmuştur. İncelenen öyküler, edebi derinliği olan ve orijinal fikirler barındıran eserlerin yayınevleri tarafından reddedildiğini; bunun yerine geniş kitlelere hitap eden, tüketim odaklı yüzeysel maceraların talep edildiğini göstermektedir. Sonuç olarak bu çalışma, büyük sanatsal ideallerle yola çıkan yazarların, yayıncıların ve okurların beklentileri doğrultusunda kendi değerlerinden vazgeçerek popüler kültürle nasıl uzlaşmak zorunda kaldığını ve kitabın kültürel bir değer olmaktan çıkarak

* Boğaziçi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Lisans Öğrencisi, seymaorak04@gmail.com, Orcid: 0009-0003-5718-4939

fiziksel bir tüketim nesnesine nasıl indirgendiğini ortaya koymaktadır. Yapılan inceleme, edebiyatın kamusal alanda bir güç ve şöhret aracına dönüşmesinin, metnin estetik özerkliğini nasıl zayıflattığını ve yazarlığın bir değer üretme eyleminden ziyade toplumda etki oluşturma mekanizmasına nasıl indirgendiğini somutlaştırmaktadır. Çalışma, günümüz yayıncılık dünyasındaki piyasa-edebiyat ilişkisinin tarihsel köklerine de ışık tutmaktadır.

Anahtar sözcükler: Osmanlı matbuatı, piyasa, popüler edebiyat.

THE IMPACT OF MARKET CONDITIONS ON THE INSTITUTION OF AUTHORSHIP IN OTTOMAN AND EARLY REPUBLICAN PERIODICALS: THE EXAMPLES OF "BİR KİTABIN SERGÜZEŞTİ" AND "BİR MUHARRİRİN TEKAMÜLÜ"

In the Ottoman cultural sphere, the widespread adoption of the printing press in the second half of the 19th century, the rise in literacy rates, the advancement of technological capabilities, and the central role periodicals came to play in daily life brought about a radical shift in the practices of literary production and consumption. With these changes, literature ceased to be an activity exclusive to the upper classes and took on the form of a commercial enterprise reaching broad audiences. Along with this historical transformation, the reader base replaced the writer's traditional patron, and the act of writing became a means of achieving social visibility, fame, and a livelihood. The primary aim of this study is to examine, through the short stories of the period, how the ideal of authorship, artistic originality, and literary value criteria underwent a transformation as literary production became subject to market conditions. In this context, the focus is on two key texts—Ebüzziya Tevfik's "Bir Kitabın Sergüzeşti" (1885) and Mevhibe Hikmet's "Bir Muharrinin Tekamülü" (1922)- which reflect, in an ironic tone, this painful transformation in the publishing climate and the clash between the desire to be a writer and market realities. During this period, when booksellers assumed the role of commercial gatekeepers for the literary market, the criterion for evaluation became whether a work sold rather than its artistic depth. The stories examined reveal that works possessing literary depth and original ideas were rejected by publishers; instead, there was a demand for superficial adventures aimed at broad audiences and focused on consumption. Consequently, this study reveals how writers, publishers, and readers who set out with grand artistic ideals were forced to compromise their own values to align with popular culture, and how the book was reduced from a cultural value to a mere physical object of

consumption. The analysis concretely illustrates how literature's transformation into a tool for power and fame in the public sphere has weakened the text's aesthetic autonomy and reduced the act of writing from a value-producing endeavor to a mechanism for exerting influence in society. The study also sheds light on the historical roots of the market-literature relationship in today's publishing world.

Keywords: Ottoman press, market, popular literatüre.

Türk Edebiyatında Nekrolojik Metinler: Kemal Tahir Örneği

ŞULE KIRLAROĞLU*

Bir şairin, yazarın ya da aydının vefatı yalnızca bireysel bir kayıp değil, aynı zamanda toplumsal bir hadise olarak değerlendirilmelidir. Böyle bir kaybın akabinde dönemin tanıkları -yazarlar, şairler, gazeteciler, aydınlar, akrabalar, dostlar- merhumun vefatına dair üzüntülerini, şaşkınlıklarını paylaşmak; merhumun hayat hikâyesine, kişilik özelliklerine ya da tanındığı camiadaki yerine dair birtakım değerlendirmelerde bulunmak isterler. İşte bu metinler, edebiyat tarihinde "nekroloji" ya da "ölüm ardı yazılar" adı verilen özgün bir türü doğurur. Bu bağlamda nekrolojiler; vefat eden tanınmış bir kişinin hemen ardından yazılan; onu tanıtan, sanatçı kişiliğini yorumlayan, eserlerini değerlendiren ya da yalnızca yasını tutan metinlerin genel adıdır.

Söz konusu metinlerin önemi, merhumun yalnızca vefat dönemine tanıklık etmekle sınırlı değildir. Bu metinler ilgili dönemin edebî, kültürel ve siyasî atmosferine dair önemli belgeler sunmakla birlikte ilerleyen yıllarda da geniş bir tartışma zemini oluşturur, vefat yıl dönümlerinde yeniden üretilir ve merhumun etrafında şekillenen yorumlarla zamanla çeşitlenir. Örneğin Mehmet Akif Ersoy, Neyzen Tevfik, Nazım Hikmet gibi döneminde siyasî, kültürel ya da entelektüel alanlarda etkili olmuş isimler etrafında şekillenen farklı ve zaman zaman karşıt değerlendirmeler, bu tartışma ortamının somut örneklerini teşkil etmektedir. Dolayısıyla nekrolojiler; dönemin siyasî, sosyal ve edebî atmosferine dair son derece önemli ipuçları barındırır.

Bu bildiri, yukarıda özetlenen kuramsal çerçeveyi Kemal Tahir üzerinden somutlaştırmayı amaçlamaktadır. 1973 yılında hayatını kaybeden Kemal Tahir'in ardından dönemin gazete ve dergilerinde yayınlanan haberler ile nekrolojik metinler; yazarın edebi kimliğine, ideolojik konumuna ve Türk edebiyatındaki yerine ilişkin dönemin algısını yansıtması bakımından önemli bir malzeme sunmaktadır. Bu malzemenin incelenmesi hem yazarın hem de dönemin entelektüel atmosferinin daha iyi anlaşılmasına katkılar sağlayacaktır.

Anahtar sözcükler: nekroloji, süreli yayınlar, Kemal Tahir.

* İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, Doktora Öğrencisi, krlaroglusule@gmail.com, Orcid: 0009-0008-3692-5116.

NECROLOGICAL TEXTS IN TURKISH LITERATURE: THE CASE OF KEMAL TAHİR

The death of a poet, writer, or intellectual should be viewed not merely as a personal loss, but also as a social occurrence. In the immediate aftermath of such a loss, the witnesses of the era -writers, poets, journalists, intellectuals, relatives, and friends- wish to share their grief and shock over the death of the deceased; they also wish to offer assessments regarding the deceased's life story, personal traits, or their standing within the intellectual community. It is these texts that give rise to a distinct genre in literary history known as "necrology" or "post-mortem writings." In this context, necrologies are the general term for texts written immediately following the death of a prominent individual; they introduce the person, interpret their artistic personality, evaluate their works, or simply mourn their passing.

The significance of these texts is not limited merely to documenting the period of the deceased's passing. While these texts provide important insights into the literary, cultural, and political atmosphere of the era, they also serve as a foundation for extensive discussion in the years to come; they are revisited on the anniversaries of the deceased's passing and over time, take on new forms through the interpretations that emerge around the deceased. For example, the diverse and sometimes conflicting assessments that have emerged around figures such as Mehmet Akif Ersoy, Neyzen Tevfik and Nazım Hikmet -who were influential in political, cultural, or intellectual spheres during their time- constitute concrete examples of this environment of debate. Consequently, necrologies contain extremely important clues regarding the political, social, and literary atmosphere of the era.

This paper aims to illustrate the theoretical framework summarized above through the figure of Kemal Tahir. The news articles and necrological texts published in the newspapers and journals of the time following the death of Kemal Tahir in 1973 provide important material in reflecting the contemporary perception of the author's literary identity, ideological stance, and place in Turkish literature. An examination of this material will contribute to a better understanding of both the author and the intellectual atmosphere of the era.

Keywords: necrology, publications, Kemal Tahir.

Şevket Süreyya Aydemir'in *Toprak Uyanırsa* Adlı Eserini Özkurmaca Açısından Okumak

An Autofictional Reading of Şevket Süreyya Aydemir's *Toprak Uyanırsa*

ŞÜKRÜCAN AKBULUT*

Çalışmada, ilk kez Sergei Doubrovsky'nin 1977 yılında yayınladığı "*Fils"* adlı romanın, kapak tanıtımında ortaya attığı autofiction kavramı üzerinde durulmaktadır. Söz konusu kavram yirminci yüzyıl edebiyatının tartışmalı kavramlarından biri olmuştur. Türk edebiyatında ise "Autofiction" kavramı "özkurmaca" veya "otokurmaca" olarak adlandırılmaktadır. Modern edebiyat kuramının en fazla tartışma üreten kavramlarından biri olan özkurmaca, yazarın özyaşamsal malzemeyi doğrudan aktaran bir otobiyografik söylem kurmaktan ziyade, kurmaca düzlem içerisinde dönüştürerek yeniden ürettiği bu süreçte yazar, anlatıcı ve kahraman arasındaki sınırların bilinçli olarak belirsizleştirildiği "melez" bir anlatı biçimi olarak tanımlanır.

Toprak Uyanırsa adlı eserde ise söz konusu yapı, metni doğrudan özkurmaca olarak nitelendirmeyi güçleştirse de anlatı içinde öznenin kendini yeniden kurması bakımından metnin farklı bir bakış açısıyla değerlendirilmesini mümkün kılar. Nitekim eser, kendini bir roman değil, öğretmenin hatıraları olarak sunmasına rağmen, anlatıcı öznenin kurgusal bir yapı içinde inşa edilmesi, metni kurmaca bir düzleme taşır. Eser, gerçek ve kurmaca sınırının gri alanında konumlanır. Bu açıdan metnin söz konusu yaklaşım ile yeniden okunmasına olanak sağlamaktadır. Aydemir'in metni, hatıra ile kurmaca arasında kurduğu ikili yapı sayesinde, okuru hem gerçeklik iddiasına hem de kurmaca bir anlatıya aynı anda dahil eder. Yazar, anlatıcı ve kahraman arasındaki ilişkinin muğlaklaşması ve metnin farklı bir bakış açısıyla değerlendirilmesine imkân tanır. Böylece eser, Türk edebiyatında özkurmaca tartışmalarına katkı sunan önemli örneklerden biri olarak konumlandırılabilir.

Anahtar sözcükler: benlik anlatısı, hatıra, özkurmaca, özyaşamöyküsü, Şevket Süreyya Aydemir, *Toprak Uyanırsa*.

* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yüksek Lisans Öğrencisi.

AN AUTOFICTIONAL READING OF ŞEVKET SÜREYYA AYDEMİR'S *TOPRAK UYANIRSA*

This study examines the concept of "autofiction," first introduced by Serge Doubrovsky in the cover presentation of his 1977 novel Fils. As one of the most debated concepts in twentieth-century literary studies, autofiction has been adopted in Turkish literature under the terms özkurmaca or otokurmaca. Defined as a prominent element of modern literary theory, autofiction is a hybrid narrative form in which the author transforms autobiographical material within a fictional framework, deliberately blurring the boundaries between author, narrator, and protagonist. In this context, Toprak Uyanırsa is analyzed in terms of its affinity with autofiction. Although the structure of the work complicates its direct classification as autofiction, it enables an alternative reading by foregrounding the reconstruction of the subject within the narrative. While the text presents itself not as a novel but as the memoirs of a teacher, the fictional construction of the narrative subject shifts the work toward a fictional plane. Positioned in a liminal space between reality and fiction, the work invites reinterpretation through this theoretical framework. By establishing a dual structure between memoir and fiction, Aydemir's text simultaneously engages the reader in both a claim of reality and a fictional narrative. This duality leads to the blurring of distinctions between the author, narrator, and protagonist, allowing the text to be reconsidered from a different critical perspective. Consequently, Toprak Uyanırsa can be positioned as a significant example contributing to the discussions of autofiction in Turkish literature.

Keywords: autofiction, autobiography, memoir, self-narrative, Şevket Süreyya Aydemir, *Toprak Uyanırsa*.

Qazllm ve Chatgpt: Kazak Etnokültürel Kodunun Aktarımındakı Dilsel Benzerlikler ve Üstünlükler

TALGAT RAMAZANOV*

Büyük dil modellerine dayalı yapay zekâ sistemleri, ulusal dillerde sunulan dijital hizmetlerin hem niteliğini hem de kapsamını genişletmektedir. Son yıllarda birçok ülke kendi ulusal büyük dil modelini geliştirmeye yönelmiş; bu çerçevede Kazakistan'da da KAZ-LLM projesi geliştirilmiş ve 2024 yılında açık model olarak sunulmuştur. Bu gelişme, Kazakça üretken sistemlerin kültürel, tarihsel ve pragmatik bakımdan tutarlı çalışmasını sağlama meselesini öne çıkarmıştır.

Bu çalışmada QazLLM ile ChatGPT'nin yanıtları, Kazak etnokültürel kodunu aktarma yeterliliği bakımından karşılaştırmalı dilbilimsel çözüme tabi tutulmuştur. Araştırmanın önemi, kamusal hizmetlerde, eğitimde ve medya alanında kültürel açıdan isabetli, dil bakımından doğal ve pragmatik açıdan yerleşik Kazakça üretime duyulan ihtiyacın artmasından kaynaklanmaktadır.

Çalışmanın amacı, QazLLM ve ChatGPT modellerinin Kazakçadaki ulusal-kültürel gerçeklikleri, hukukî ve kültürel-tarihsel kavramları, deyimleri ve kalıplaşmış ifadeleri, değerlendirme anlam tonlarını ve diyalog normlarını ne ölçüde aktarabildiğini belirlemektir. Ampirik temel olarak A. Baytursynuly Dilbilim Enstitüsü araştırmacıları tarafından hazırlanan 140 binden fazla soru-cevaplık veri kümesi kullanılmıştır. Bulgular, OpenAI sistemleri ve ISSAI geliştirmeleri çerçevesindeki ölçütlerle karşılaştırılmıştır. Araştırmada betimleyici, karşılaştırmalı, bağlamsal ve hata tipolojisine dayalı yöntemler uygulanmıştır.

Ulusal-kültürel gerçeklikleri tanıma, deyimsel birimleri gerekçeli biçimde açıklama, duygusal-değerlendirici tonları doğru aktarma ve diyalog normlarını koruma ölçütlerine dayalı karşılaştırma, QazLLM'nin Kazak ulusal kimliğine özgü kavramları, etnokültürel çağrışımları ve deyimsel anlamları bağlamla

* PhD, Senior Researcher at the Grammar Department of the A. Baitursynuly Institute of Linguistics, Almaty, Kazakhstan. https://orcid.org/0000-0002-4405-5914, e-mail: tphd-92@mail.ru

daha sık ilişkilendirdiğini; ChatGPT'nin ise genel bilgi sorularında daha istikrarlı olduğunu göstermiştir. Çalışmanın bilimsel değeri, kültürel uygunluğu ölçen dilbilimsel ölçütleri somutlaştırmasında ve ulusal dil verisine dayalı derlemin rolünü ortaya koymasında yatmaktadır. Uygulama açısından bulgular, Kazakça sohbet botlarının, eğitim materyallerinin, çeviri yardımcı araçlarının ve kültürel bilgi hizmetlerinin geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

Anahtar sözcükler: büyük dil modeli, yapay zekâ, Kazak dili, kültürel bağlam, dönüştürücü, veri derlemi, yerelleştirme.

QAZLLM VS. CHATGPT: LINGUISTIC SIMILARITIES AND ADVANTAGES IN CONVEYING THE KAZAKH ETHNOCULTURAL CODE

Large language model-based AI systems are expanding the range and quality of digital services in national languages. In recent years, many countries have moved to develop their own national LLMs; within this global trend, Kazakhstan launched the KAZ-LLM project as an open model in 2024. This development has brought renewed attention to the need for Kazakh-language generative systems to operate in ways that are culturally, historically, and pragmatically grounded.

This study offers a comparative linguistic analysis of QazLLM and ChatGPT, focusing on how effectively they convey the Kazakh ethnocultural code. Its relevance lies in the growing demand for Kazakh-language generation that is culturally accurate, linguistically natural, and pragmatically appropriate in public services, education, and the media sphere.

The aim of the study is to determine how well QazLLM and ChatGPT represent national-cultural realia, legal and cultural-historical concepts, idioms and fixed expressions, evaluative nuances, and dialogic norms in Kazakh. The empirical basis consists of more than 140,000 question-answer pairs developed by researchers at the A. Baitursynuly Institute of Linguistics. The findings were compared against evaluation criteria used for OpenAI systems and ISSAI developments. The study employs descriptive, comparative, contextual, and error-typological methods.

Comparison across recognition of national-cultural realia, motivated interpretation of idioms, accurate rendering of evaluative tone, and maintenance of dialogic norms showed that QazLLM more often aligns culture-specific concepts, ethnocultural implications, and phraseological meanings with context, whereas ChatGPT is more consistent on general informational

queries. The scientific value of the study lies in refining linguistic criteria for evaluating ethnocultural relevance and demonstrating the importance of corpora grounded in national language data. Practically, the findings can support the improvement of Kazakh-language chatbots, educational materials, translation aids, and culturally informed information services.

Keywords: large language model, artificial intelligence, Kazakh language, cultural context, transformer, data corpus, localization.

Məmmədağa Sultanov ve Azerbaycan Yazma Eserleri

TAMİLLA MƏHƏRRƏMZADƏ*

Məmmədağa Sultanov, Azerbaycan metinbilimi ve yazma eserler biliminin teşekkülünde önemli rol oynamış seçkin âlimlerden biridir. Klasik Azerbaycan edebiyatının derin bir mütehassısı olan M. Sultanov, kadim yazılı abidelerin muhafazası, tetkiki ve ilmî dolaşıma kazandırılması istikametinde mühim hizmetlerde bulunmuştur. Onun redaktörlüğü ile neşredilen "Yazmalar Kataloğu"nun I. cildi (1963), günümüzde de yazma eserler sahasında temel müracaat kaynaklarından biri olma vasfını muhafaza etmektedir.

M. Sultanov, yazmaların paleografik okunması, metnin tarihî-genetik hususiyetlerinin tespiti, otograf ve muhtelif nüshaların mukayeseli tahlili, varyant farklılıklarının ortaya konulması ve müellifliğin atribüsyonu gibi temel problemleri sistemli bir surette incelemiştir. Bu sahada yürüttüğü araştırmalar neticesinde Azerbaycan'da metinbilimi mektebinin teşekkülüne zemin hazırlamış, kendisinden sonraki araştırmacılar için ilmî-metodolojik esaslar belirlemiştir.

Âlimin ilmî faaliyetinin mühim istikametlerinden biri de arşivcilik sahasıdır. O, Azerbaycan'da Yazmalar Fonu'nun teşkili, ayrıca şahsî arşivlerin sistemli biçimde toplanması, tasnifi ve ilmî tasvirinin hazırlanması sahasında önemli rol oynamıştır. M. F. Ahundzade, C. Memmedkuluzade ve S. S. Ahundov gibi klasiklerin arşivlerinin ilmî tasviri ve neşre hazırlanması yönünde gerçekleştirdiği çalışmalar, onun bu sahadaki yüksek ihtisasını göstermektedir.

M. Sultanov'un "Orta Çağ yazmalarında muamma" adlı fundamental tetkiki, XV. yüzyıldan itibaren yaygınlaşan muamma türünü şairlerin poetik form arayışları ile irtibatlandırmaktadır. Âlim, muammayı çeşitli edebî vasıtalar aracılığıyla fikrin şifrelenmesi olarak izah etmekte ve onun yapı prensiplerini tafsilatlı biçimde tahlil etmektedir.

"Madde-i tarih ve onun terkibi hakkında" adlı makalesinde ise tarihî hadiselerin, mühim şahsiyetlerin hayatlarının ve önemli ictimaî süreçlerin

* Nizami Gencevi Azerbaycan Millî Edebiyat Müzesi, Doktora Öğrencisi, E-posta: tamilla_filologiya@mail.ru

kronogramlar vasıtasıyla ebedîleştirilmesi meselesi ilmî bakımdan incelenmektedir.

M. Sultanov, bir sıra nadir yazma eserleri ortaya çıkararak ilmî ictimaiyete takdim etmiştir. Təskin mahlâslı şairin "Serv ü Gül" eserinin yegâne nüshasının tespiti, A. A. Bakıhanov'un külliyatının keşfi, S. E. Şirvani'nin yeni bir "Divan" nüshasının ilmî dolaşıma dâhil edilmesi bu bakımdan hususî ehemmiyet arz etmektedir. Aynı zamanda Cami, Nevai ve diğer Şark klasiklerinin yazmalarının tetkiki sahasında gördüğü işler, Azerbaycan edebiyatı tarihinin daha kapsamlı ve sistemli şekilde incelenmesine imkân sağlamıştır.

Məmmədağa Sultanov'un zengin faktolojik malzemeye istinat eden tetkikleri ve ilmî-metodolojik yaklaşımları, Azerbaycan yazma eser mirasının korunması, gelecek nesillere intikali, ilmî tetkiki, tercümesi ve neşri sahasında mühim katkılar sağlamıştır.

Anahtar sözcükler: yazma eserler, metinbilimi, arşivlerinin ilmî tasviri, yazma eserlerin neşir esaslar.

MAMMADAGHA SULTANOV AND AZERBAIJANI MANUSCRIPTS

Mammadagha Sultanov is one of the prominent scholars who played a significant role in the formation of Azerbaijani textual criticism and manuscript studies. As a profound expert in classical Azerbaijani literature, Sultanov made substantial contributions to the preservation, study, and introduction of ancient written monuments into scholarly circulation. The first volume of the "Catalogue of Manuscripts" (1963), published under hiseditorship, remains a fundamental reference source for manuscript scholars to this day.

Sultanov systematically investigated a range of fundamental issues, including the paleographic reading of manuscripts, the determination of the historical-genetic characteristics of texts, the comparative analysis of autographs and various copies, the identification of variant differences, and the attribution of authorship. His research in these areas laid the groundwork for the establishment of a school of textual criticism in Azerbaijan and defined a scientific and methodological framework for subsequent generations of researchers.

An important branch of the scholar's work is related to archival studies. He played a key role in the establishment of the Manuscripts Fund in Azerbaijan, as well as in the systematic collection, classification, and scholarly description of personal archives. His work on the scientific description and preparation for

publication of the archives of such prominent figures as M. F. Akhundzadeh, J. Mammadguluzadeh, and S. S. Akhundov demonstrates his high level of expertise in this field.

Sultanov's fundamental study, "The Enigma in Medieval Manuscripts," examines the widespread use of the enigma (muamma) genre from the 15th century onward in connection with poets' search for new poetic forms. He interprets the enigma as the encoding of meaning through various literary devices and provides a detailed analysis of its structural principles.

In his article "On Chronograms (Maddeyi-Tarikh) and Their Structure," the scholar offers a scientific analysis of the use of chronograms to immortalize historical events, the lives of prominent individuals, and significant social processes.

Keywords: manuscripts, text linguistics, scholarly description of archives, principles for the publication of manuscripts.

Melih Cevdet Anday'ın "Rahatı Kaçan Ağaç" Şiirinin Ekoeleştirel Okuması

DR. TOLGA ALVER*

Bu çalışma, Melih Cevdet Anday'ın *Rahatı Kaçan Ağaç* şiirini ekoeleştirel kuram doğrultusunda inceleyerek metinde doğa, insan ve kültür arasındaki ilişkinin nasıl kurgulandığını ve bu ilişkinin hangi fikirsel çatışmalar üzerinden anlam kazandığını ortaya koymayı hedeflemektedir. Sanayileşme süreciyle birlikte belirginleşen çevresel sorunlar ve insanın doğayı denetlenebilir bir kaynak olarak görme eğilimi, edebî metinlerde doğanın temsil biçimlerini yeniden değerlendirmeyi gerekli kılmıştır. Ekoeleştiri, bu bağlamda, doğayı edilgen bir dekor olmaktan çıkarıp özne konumuna yerleştiren ve insan-merkezci bakış açısını sorgulayan disiplinler arası bir okuma yöntemi sunmaktadır. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş ve şiir yakın okuma tekniğiyle çözümlenmiştir. İnceleme; doğanın özneleşmesi, ekolojik döngü ve uyum, kültürel müdahale, yabancılaşma ve kültürün maddi temelleri başlıkları altında yapılandırılmıştır. Analiz sonucunda ağaç imgesinin algılayan, deneyimleyen ve tepki veren bir varlık olarak kurgulandığı; böylece doğanın insanla eş düzlemde bir fail konumuna taşındığı belirlenmiştir. Şiirin ikinci bölümünde doğal döngü, karşıtlık üretmeyen bütüncül bir denge anlayışıyla sunulmakta; insanın değer yargılarından bağımsız bir varoluş tasavvuru geliştirilmektedir. Buna karşılık kitap ve aşk imgeleri, kültürel bilincin doğaya yönelttiği müdahaleleri simgeleyerek doğal huzurun bozulmasına işaret etmektedir. Kitabın hammaddesinin ağaç olması ise doğa ile kültür arasındaki bağımlılık ve sömürü ilişkisini ironik bir biçimde görünür kılmaktadır. Sonuç olarak şiir, insanın ilerleme söylemini eleştirel bir süzgeçten geçirerek doğayla daha dengeli ve etik bir birlikte yaşam düşüncesini tartışmaya açmaktadır.

Anahtar sözcükler: Ekoeleştiri, doğa, kültür, Anday, şiir.

* Millî Eğitim Bakanlığı, tolgaalver86@gmail.com, 0000-0002-1674-4894.

AN ECOCRITICAL READING OF MELİH CEVDET ANDAY'S POEM "RAHATI KAÇAN AĞAÇ"

This study aims to examine Melih Cevdet Anday's poem *Rahatı Kaçan Ağaç* from the perspective of ecocriticism, revealing how the relationship between nature, humanity, and culture is constructed in the text and through which ideological conflicts this relationship gains meaning. Environmental problems, which became more pronounced with the process of industrialization, and humanity's tendency to view nature as a controllable resource have necessitated a re-evaluation of the ways in which nature is represented in literary texts. In this context, ecocriticism offers an interdisciplinary reading method that moves nature from being a passive backdrop to a subjective position, questioning the anthropocentric perspective. The study adopts a qualitative research approach, and the poem is analyzed using a close reading technique. The analysis is structured under the headings of the subjectification of nature, ecological cycle and adaptation, cultural intervention, alienation, and the material foundations of culture. The analysis concludes that the tree image is constructed as a perceiving, experiencing, and reacting entity; thus, nature is elevated to the position of an agent on equal footing with humanity. In the second part of the poem, the natural cycle is presented with a holistic understanding of balance that does not produce contradictions; a conception of existence independent of human value judgments is developed. In contrast, the images of the book and love symbolize the interventions that cultural consciousness directs towards nature, pointing to the disruption of natural peace. The fact that the raw material of the book is wood ironically makes visible the dependent and exploitative relationship between nature and culture. In conclusion, the poem critically examines the discourse of human progress, opening up a discussion on a more balanced and ethical coexistence with nature.

Keywords: Ecocriticism, nature, culture, Anday, poetry.

Modern Türk Şiirinde Sözlü Kültürün Dil Boyutu: Rüştü Onur, Muzaffer Tayyip Uslu ve Kemal Uluser Eserleri Üzerine Bir İnceleme

ÖĞR. GÖR. TUĞBA TEKE*

Bu çalışmada Rüştü Onur, Muzaffer Tayyip Uslu ve Kemal Uluser'in şiirleri, sözlü kültürün dil boyutu çerçevesinde incelenmiştir. İncelenen şairlerden Kemal Uluser'in şiir sayısının sınırlı olması nedeniyle daha kapsamlı değerlendirilebilmesi amacıyla yazarın tiyatro eseri de inceleme kapsamına dâhil edilmiştir. Modern Türk şiiri içerisinde kendine özgü bireysel söyleyişleriyle öne çıkan bu şairlerin eserlerinde, sözlü kültürden beslenen dilsel unsurlara önemli ölçüde yer verdikleri görülmektedir. Çalışmanın amacı, söz konusu şairlerin şiirlerinde halk diline ait ağız, yerel söyleyişler, deyimler, kalıp sözler ve argo ifadelerin hangi biçimlerde ve ne tür işlevlerle kullanıldığını ortaya koymaktır. Bu bağlamda, sözlü kültürün şiir diline yansıma biçimleri ve bu unsurların anlam, anlatım ve üslup üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir. Araştırmada nitel yöntemlerden betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Şairlerin seçilen şiirleri, sözlü kültürün dilsel unsurları açısından incelenmiş; halk ağzı, yerel söyleyişler, argo, deyim ve kalıp sözlerin şiir dilindeki işlevleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Modern Türk şiirindeki sözlü kültür unsurlarının varlığı halk edebiyatının sürekliliğini ve güncelliğini ortaya koyması bakımından önemlidir. Rüştü Onur, Muzaffer Tayyip Uslu ve Kemal Uluser'in şiirlerinde yer alan halk diline ait unsurların saptanması modern edebî üretimi besleyen canlı bir kaynak olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak bu çalışma, sözlü kültürden beslenen halk dili unsurlarının modern Türk edebiyatındaki yansımalarını ortaya koyması bakımından önem taşımakta ve halk edebiyatı ile modern Türk şiiri arasındaki etkileşimi ortaya koyarak geleneksel dil unsurlarının bireysel şiir anlayışı içinde nasıl dönüşüme uğradığını göstermesi bakımından katkı sunmaktadır.

Anahtar sözcükler: Rüştü Onur, Muzaffer Tayyip Uslu, Kemal Uluser, sözlü kültür, modern Türk şiiri, halk dili.

* Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Devrek Meslek Yüksekokulu, tugbateke@beun.edu.tr

THE LINGUISTIC DIMENSION OF ORAL CULTURE IN MODERN TURKISH POETRY: A STUDY ON THE WORKS OF RÜŞTÜ ONUR, MUZAFFER TAYYİP USLU AND KEMAL ULUSER

This study examines the poetry of Rüştü Onur, Muzaffer Tayyip Uslu, and Kemal Uluser within the framework of the linguistic dimension of oral culture. Due to the limited number of poems by Kemal Uluser, his theatrical work has also been included in the scope of the analysis to allow for a more comprehensive evaluation. These poets, who stand out in Modern Turkish poetry with their unique individual expressions, frequently incorporate linguistic elements rooted in oral culture into their works. The aim of this study is to reveal how and with what functions dialects, local expressions, idioms, formulaic language, and slang belonging to folk speech are utilized in the poems of the aforementioned authors. In this context, the ways oral culture is reflected in poetic language and the impact of these elements on meaning, narration, and style are evaluated. Descriptive analysis, one of the qualitative research methods, is employed in the study. Selected poems are analyzed in terms of the linguistic components of oral culture, seeking to identify the functions of folk vernacular, local sayings, slang, idioms, and clichéd expressions within the poetic discourse. The presence of oral culture elements in Modern Turkish poetry is significant as it demonstrates the continuity and contemporaneity of folk literature. The identification of folk language elements in the works of Rüştü Onur, Muzaffer Tayyip Uslu, and Kemal Uluser indicates that traditional sources remain a vibrant inspiration for modern literary production. Consequently, this study is noteworthy for revealing the reflections of folk language elements in modern Turkish literature and contributes to the field by demonstrating the interaction between folk literature and modern Turkish poetry, illustrating how traditional linguistic elements are transformed within an individual poetic understanding.

Keywords: Rüştü Onur, Muzaffer Tayyip Uslu, Kemal Uluser, oral culture, modern Turkish poetry, folk language.

Pertev Bey'in Üç Kızı Romanında Toplumsal Değişimin Aynası Olarak Kadın

TUĞÇE KÖSE*

Araştırma, Münevver Ayaşlı'nın *Pertev Bey'in Üç Kızı* adlı romanında kadın inşası hakkındadır. Araştırmada, Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküş süreci ile Cumhuriyet'in kuruluş döneminde yaşanan toplumsal değişim ve dönüşümün kadın karakterler üzerinden işlenmesi ortaya konulacaktır. Kadın, toplumun değişimi ve gelişimi üzerinde önemli bir rol oynar. Kadının değişmesi toplumun değişmesidir. Bu bağlamda çalışma, kadın kimliğinin sadece bireysel bir kimlik meselesi değil, aynı zamanda toplumsal değişim ve gelişimin önemli bir göstergesi olduğu göz önüne çıkarmayı hedefler. Amaç, metindeki çöküş dönemi ve yeni bir dönem oluşumunun kadın üzerinden ele alınışını, kadın kimliği üzerindeki yansımalarını ortaya çıkarmaktır. Çalışmada hem geleneksel dönemin hem de modernleşmenin kadın üzerindeki etkileri, yıkımları, dinî, siyasî, kültürel etkiler ve bunların kadın kimliğinin şekillenmesine etkileri, kadının toplumdaki konumu, cinsel kimliği incelenecektir.

Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden metin incelemesi tekniğiyle yapılacaktır. Eserdeki kadın karakterler, geleneksel değerler, modernleşme süreci, dinî, siyasî ve kültürel etkiler bağlamında detaylı olarak irdelenecektir. Toplumun kadına bakışı, kadının var olma çabası, mücadelesi, kimlik inşası, erkeğin kadına bakışı, kadında ayıplanan ya da dışlanan unsurlar gibi meseleler eleştirel şekilde çözümlenecektir. Kadın karakterlerin içlerinde bulundukları farklı yaşam tarzları ve değerler sistemlerinin kadın üzerindeki yansımalarına bakılacaktır. Araştırma sonucunda farklı dönemlere ve çevrelere göre kadının eğitiminin, düşüncelerinin, yaşayış şeklinin de değiştiği görülecektir. Romandan hareketle kadınlar hem değişimi sırtlanan kişi hem de değişimden etkilenen özne konumundadır. Dolayısıyla bu çalışmada dönüşümün kadınların kimliklerini inşa etme şekillerinden okunabileceği ortaya konulacaktır.

Anahtar sözcükler: Münevver Ayaşlı, Pertev Bey'in Üç Kızı, kadın inşası, toplum ve kadın.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Nevsehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, E-posta: tugcekose0631@gmail.com

WOMAN AS A MIRROR OF SOCIAL CHANGE IN *PERTEV BEY'S THREE DAUGHTERS*

This study examines the construction of female identity in *Pertev Bey'in Üç Kızı* by Münevver Ayaşlı. The research aims to reveal how the process of the collapse of the Ottoman Empire and the social transformation experienced during the foundation of the Republic are represented through female characters. Women play a significant role in the transformation and development of society; thus, a change in women corresponds to a change in society. In this context, the study seeks to highlight that female identity is not merely an individual matter but also an important indicator of social change and development. The main objective is to demonstrate how the period of decline and the emergence of a new era are addressed through women in the text and how these processes are reflected in female identity. Accordingly, the study analyzes the effects and consequences of both the traditional period and modernization on women, as well as the religious, political, and cultural influences shaping female identity, the position of women in society, and their sexual identity.

The study is conducted using qualitative research methods, specifically through textual analysis. Female characters in the novel are examined in detail within the framework of traditional values, the process of modernization, and religious, political, and cultural influences. Issues such as society's perception of women, women's struggle for existence, identity construction, the male gaze, and elements that are condemned or marginalized in women are critically analyzed. Furthermore, the study explores how different lifestyles and value systems experienced by female characters are reflected in their identities.

As a result of the research, it is expected to demonstrate that women's education, thoughts, and ways of life vary across different periods and social environments. Based on the novel, women are positioned both as agents who carry transformation and as subjects who are shaped by it. Therefore, the study concludes that social transformation can be interpreted through the ways in which women construct their identities.

Keywords: Münevver Ayaşlı, Pertev Bey's Three Daughters, female identity construction, society and women.

Hüsn ü Aşk'ı Mihail Bahtin'in Kronotop Kavramıyla Okumak

DR. TUĞÇE YAŞA TOPRAK*

Mihail Bahtin'in kronotop kavramı, anlatıda zaman ve mekânın birbirinden bağımsız değil, iç içe geçmiş bir bütün olduğunu ifade eder. Bu kavram, olayların yalnızca nerede geçtiğini değil, hangi zaman duygusu, hangi tecrübe biçimi ve hangi dönüşüm süreci içinde anlam kazandığını da görünür kılması bakımından anlatı çözümlemelerinde önemli bir imkân sunar. Özellikle yolculuk, karşılaşma ve eşik gibi unsurların belirleyici olduğu metinlerde kronotop, eserin mânâsını daha açık biçimde kavramaya yardımcı olur.

Klâsik Türk edebiyatının zirve şahsiyetlerinden biri olarak kabul edilen Şeyh Gâlib'in tasavvufî ve alegorik mahiyette kaleme aldığı *Hüsn ü Aşk* mesnevisi de tasavvufî merhaleleri çeşitli mekânlar, geçiş alanları ve yolculuk durakları üzerinden kurması bakımından zaman ve mekân ilişkisi çerçevesinde incelenmeye değer bir metindir. Bu yönüyle eser, hikâyenin ilerleyişini belirli menziller ve sınanma alanları üzerinden kurgulayan yapısı bakımından da dikkat çekmektedir. Bu bildiri, Bahtin'in kronotop kavramını merkeze alarak, eserdeki başlıca mekânların yalnızca dekoratif yahut sembolik bir arka plan oluşturmadığını, aksine eserin akışını, kahramanın tecrübelerini ve tasavvufî dönüşümünü kuran temel unsurlar olarak işlediğini göstermeyi amaçlamaktadır.

Mesnevîde yer alan Benî Mahabbet kabilesi, Mekteb-i Edeb, Nüzhet-gâh-ı Mânâ ve Havz-ı Feyz gibi alanlar, kahramanın ilk çevresini, eğitim sürecini ve anlam dünyasını kuran mekânlar olarak öne çıkmaktadır. Buna karşılık kuyu, çöl, yol, Gam Ülkesi ve Ateş Denizi gibi mekânlar, sınanma, sabır ve kemâle erme süreçlerinin belirginleştiği aşamaları karşılar. Çin Sahili ile Zâtü's-Suver Kalesi ise metinde hakikatten uzaklaştıran görünüşler dünyasını temsil ederek aldanma, oyalanma ve yanılsamanın ifadesi için yer alır. Diyâr-ı Kalb, bütün bu yolculuğun sonunda kahramanın asıl benliğini bulduğu bir durak olarak değerlendirilebilir. Bu alegorik mekânlar, kahramanın insan-ı kâmil olma sürecine eşlik ederken, hikâyedeki zaman ve mekân algısını fiziksel bir alandan

* Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, tugceeyasa@gmail.com, orcid: 0000-0003-1967-9386.

metafiziksel bir boyuta taşır. Böylece eser kahramanın karşılaştığı kişiler, yaşadığı tecrübeler ve eşik anları üzerinden Bahtin'in yol ve eşik kronotopları çerçevesinde okunmaya imkân tanıyarak, soyut bir vahdet-i vücûd felsefesini anlatı düzeyinde somutlaştırmış olur.

Bu okumaya göre *Hüsn ü Aşk*, çizgisel bir aşk hikâyesi olmaktan ziyade, çeşitli mekânlar aracılığıyla tasavvufî merhalelerin görünür hâle geldiği bir eser olarak değerlendirilmelidir. Sonuç olarak bu bildiri, *Hüsn ü Aşk*'ta tespit edilen kronotopların, anlatının zamanını, duygu durumunu, olay örgüsünün gelişimini ifade eden ve en nihayetinde kahramanın dönüşümünü gösteren yapılar olduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Böyle bir yaklaşım, modern anlatı kuramına ait bir kavramın Klâsik Türk edebiyatı metinlerine de uygulanabileceğini göstermesi bakımından önem taşımaktadır. Aynı zamanda mesnevîlerin olay örgüsü, kişi yapısı, zaman ve mekân düzeni bakımından anlatı merkezli bir okumaya da elverişli olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar sözcükler: Şeyh Gâlib, *Hüsn ü Aşk*, Kronotop, Mihail Bahtin, tasavvuf, zaman ve mekân.

READING *HÜSN Ü AŞK* THROUGH MIKHAIL BAKHTIN'S CONCEPT OF THE CHRONOTOPE

Mikhail Bakhtin's concept of the chronotope denotes the intrinsic interconnectedness of time and space in narrative, emphasizing that they do not function as independent categories but rather as an integrated whole. This concept offers a significant analytical framework by revealing not only where events take place, but also within which temporal sensibility, experiential mode, and process of transformation they acquire meaning. Particularly in texts shaped by elements such as journey, encounter, and threshold, the chronotope facilitates a more comprehensive understanding of the work's semantic structure.

Hüsn ü Aşk, the allegorical and Sufi mesnevi composed by Şeyh Gâlib, one of the foremost figures of Classical Turkish literature, constitutes a text well suited to analysis within the framework of time-space relations. The work constructs Sufi stages through various spatial configurations, transitional zones, and stations along a journey. In this respect, it is noteworthy for structuring the progression of the narrative through specific stations and fields of trial. This study, by centering Bakhtin's concept of the chronotope, aims to demonstrate

that the principal spaces in the work do not merely serve as decorative or symbolic backgrounds; rather, they function as fundamental elements that shape the narrative flow, the experiences of the protagonist, and his Sufi transformation.

The spaces depicted in the mesnevi, such as the tribe of Benî Mahabbet, the Mekteb-i Edeb, the Nüzhet-gâh-ı Mânâ, and the Havz-ı Feyz, emerge as settings that establish the protagonist's initial environment, educational process, and sphere of meaning. In contrast, spaces such as the well, the desert, the road, the Land of Sorrow (Gam Ülkesi), and the Sea of Fire represent stages in which trial, patience, and spiritual maturation become manifest. The Chinese Shore and the Castle of Zâtü's-Suver symbolize the world of appearances that distances the individual from truth, expressing deception, distraction, and illusion. The Diyâr-ı Kalb, on the other hand, can be interpreted as the station where the protagonist ultimately discovers his true self. These allegorical spaces accompany the protagonist's journey toward becoming the *insan-ı kâmil*, while transforming the perception of time and space in the narrative from a physical plane into a metaphysical dimension. In this way, the work becomes amenable to interpretation within the framework of Bakhtin's road and threshold chronotopes, concretizing the abstract philosophy of *wahdat al-wujūd* at the narrative level.

From this perspective, *Hüsn ü Aşk* should be regarded not as a linear love story, but as a work in which Sufi stages are rendered visible through a series of interconnected spaces. Consequently, this study seeks to demonstrate that the chronotopes identified in *Hüsn ü Aşk* function as structural elements that articulate narrative time, emotional states, the development of the plot, and ultimately the transformation of the protagonist.

Such an approach is significant in that it demonstrates the applicability of a concept derived from modern narrative theory to texts of Classical Turkish literature. At the same time, it reveals that mesnevis are amenable to narrative-centered readings in terms of plot structure, characterization, and the organization of time and space.

Keywords: Şeyh Gâlib, *Hüsn ü Aşk*, chronotope, Mikhail Bakhtin, Sufism, time and space.

Otobiyografik Anlatılarda Kimlik Kurgusu: Ahmet Mithat Efendi ve *Menfa*'sı

TUĞÇE YILDIZ*

Otobiyografik anlatılar hatırlama ve yeniden kurma sürecinin iç içe geçtiği metinler olarak değerlendirilebilir. Söz konusu anlatılarda geçmiş, sabit olmanın ötesinde anlatıcının bakış açısına göre yeniden şekillenen bir yapıdadır. Bu yönüyle otobiyografik anlatılar, bireysel deneyim ile anlatı kurgusu arasındaki ilişkinin tartışılmasına imkân tanır. Çalışmada, Ahmet Mithat Efendi'nin sürgün yıllarına dair anılarının yer aldığı *Menfa*, William Randall'ın "hikâye yoluyla kimlik inşası" hakkındaki görüşleri çerçevesinde ele alınmaktadır. Çalışmanın amacı, yazarın kendi yaşam hikayesini hangi anlatı stratejileri üzerinden kurguladığını ve bu yolla nasıl bir kimlik inşa ettiğini ortaya koymaktır. Bu doğrultuda araştırmada metin merkezli bir çözümleme yaklaşımı benimsenmiştir. İnceleme sonucunda, Ahmet Mithat Efendi'nin "hakikati olduğu gibi aktarma" iddiasına rağmen deneyimlerini, seçme, düzenleme ve yeniden anlamlandırma yoluyla bir anlatıya dönüştürdüğü gözlemlenmiştir. Özellikle yazarın kendini haksızlığa uğramış, mağdur ve meşruiyetini savunan bir özne olarak konumlandırdığı, bununla birlikte anlatısını desteklemek amacıyla tanıklara ve ikna edici söylem stratejilerine başvurduğu tespit edilmiştir. Bu çerçevede, dış gerçeklik ile anlatılan gerçeklik arasında belirgin bir ayrım ortaya çıkmaktadır. Metin göz önüne alındığında yazarın, kendi "iç hikâye"sini kişisel tercihleri çerçevesinde kurguladığı anlaşılmaktadır. Çalışmada ayrıca Ahmet Mithat Efendi'nin eserini, sürgün sonrası yeni toplumsal ve siyasal konumunu meşrulaştırmaya çalışmasıyla birlikte geçmişiyle arasına mesafe koyma çabasının bir ürünü olarak kaleme aldığı ileri sürülmektedir. Bu bağlamda metin, yazarın Namık Kemal çevresinden ayrışma niyetiyle ilişkili biçimde, yeni bir kimlik inşa etme sürecinin parçası olarak değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak çalışma, otobiyografik metinlerin dış dünyanın doğrudan anlatımı olmasından ziyade, yazarın öznel ve ideolojik yönelimleri

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı, ttugce.yldz1@gmail.com, Orcid: 0009-0000-9772-2568

doğrultusunda bilinçli biçimde belli bir amaca yönelik kurgulanan yapılar olduğunu göstermektedir. Söz konusu çalışma için somut bir örnek teşkil eden *Menfa*'nın incelenmesi, Osmanlı dönemi otobiyografik metinlerde kimlik inşasının işleyişine dair tartışma alanı açmaktadır.

Anahtar sözcükler: Ahmet Mithat Efendi, sürgün anlatıları, otobiyografik anlatı, kimlik inşası.

IDENTITY CONSTRUCTION IN AUTOBIOGRAPHICAL NARRATIVES: AHMET MİTHAT EFENDİ AND HIS *MENFA*

Autobiographical narratives can be regarded as texts in which the processes of remembering and reconstruction are intertwined. In such narratives, the past is not a fixed entity but rather a structure that is continuously reshaped according to the narrator's perspective. In this respect, autobiographical narratives provide a ground for discussing the relationship between personal experience and narrative construction. This study examines *Menfa*, which contains Ahmet Mithat Efendi's memoirs of his years in exile, within the framework of William Randall's views on "identity construction through storytelling." The aim of the study is to reveal the narrative strategies through which the author constructed his own life story and the kind of identity he thereby fashioned. Accordingly, a text-centered analytical approach has been adopted. The analysis reveals that, despite Ahmet Mithat Efendi's claim of "conveying the truth as it is," he transformed his experiences into a narrative through processes of selection, arrangement, and reinterpretation. In particular, it has been observed that the author positioned himself as a wronged, victimized subject defending his own legitimacy, while employing witnesses and persuasive discursive strategies to support his narrative. Within this framework, a marked distinction emerges between external reality and narrated reality. A close reading of the text demonstrates that the author constructed his own "inner story" in accordance with his personal preferences. The study further argues that Ahmet Mithat Efendi composed his work as a product of his endeavor to legitimize his new social and political position in the post-exile period, as well as to distance himself from his past. In this context, the text is evaluated as part of a process of constructing a new identity, linked to the author's intention to dissociate himself from the circle of Namık Kemal.

In conclusion, the study demonstrates that autobiographical texts, rather than being direct representations of external reality, are structures consciously

crafted in line with the author's subjective and ideological orientations toward a specific purpose. The examination of *Menfa*, which constitutes a concrete case for this study, opens up a field of discussion regarding the mechanisms of identity construction in Ottoman-era autobiographical texts.

Keywords: Ahmet Mithat Efendi, narratives of exile, autobiographical narrative, identity construction.

Sıradanlığın İdealleştirilmesi ya da İdeolojik Bir Toplum Tahayyülü: *Bir Odada Üç Ayna*

DR. ÖĞR. ÜYESİ TURHAN KOÇ*

Bu çalışma, ilk bakışta ideolojik içerikten yoksunmuş izlenimi uyandıran Sabahattin Kudret Aksal'ın *Bir Odada Üç Ayna* (1956) eserine odaklanarak oyundaki ideolojinin metnin suskunluklarına sindiği iddiasıyla şekillenmektedir. Çözümlemede, edebiyat ve ideoloji arasındaki ilişkinin gizli ve girift bir yapısı olduğunu öne süren Pierre Macherey'nin teorisi temel alınacaktır. Ona göre ideoloji, bir edebî metnin her zaman yüzeyinde ve kolaylıkla gözlemlenmez. Tam tersi, kendini fazlasıyla zor fark edilecek bir şekle sokarak metnin suskunluklarına gizlenir. Bir edebî üretimin ideolojiyle ilişkisini ortaya koyabilmek, daha doğrusu, metindeki ideolojiyi tespit edebilmek için, metnin sustuğu ve boş bıraktığı kısımlara özellikle dikkat edilmeli ve bu suskunluklarla boşlukların ideolojik açıdan ne anlama geldiği tespit edilmelidir. Bu bakış, ilk başta ideolojiden bağımsız görülebilen ya da ideolojik içeriği birtakım yöntemlerle gizlemeyi başarabilen edebî üretimlerin, daha dikkatli bir okumayla, hangi ideolojiyi, nasıl görünmez kıldığının anlaşılmasına olanak sağlar. Bu çalışma, *Bir Odada Üç Ayna* oyununu merkeze alarak eserin, ideolojiden yoksun gibi görünen yüzey katmanının altında, nasıl bir ideolojiyi, hangi yöntemlerle (örneğin, oyundaki ailenin yaşam döngüsünün, herhangi bir ailenin tek olağan seçeneği şeklinde aktarılması gibi) telkin ettiğini tartışacaktır. Bu doğrultuda, oyunda sunulan "sıradan aile" görüntüsünün, aslında son derece ideolojik bir ima içerdiği, aynı zamanda metinde "sessizce" idealize edilen aile modelinin ideolojik bir tahayyül niteliği taşıdığı söylenecektir. Böylece, Michel Foucault'nun terminolojisinden mülhem oyunun, bir normalizasyon toplumu inşa süreci işlettiği öne sürülecektir.

Anahtar sözcükler: İdeoloji, suskunluklar, telkin, normalizasyon, edebî üretim, Pierre Macherey.

* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, trhnkcc@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0821-8410

IDEALIZING THE ORDINARY OR AN IDEOLOGICAL SOCIAL PROJECTION: *BİR ODADA ÜÇ AYNA*

This study focuses on Sabahattin Kudret Aksal's play *Bir Odada Üç Ayna* (*A Three-Mirror Room*, 1956), which initially creates the impression of being devoid of ideological content, and is shaped by the claim that the ideology in the play is embedded within the "silences" of the text. The analysis is based on the theory of Pierre Macherey, who argues that the relationship between literature and ideology has a hidden and complex structure. According to Macherey, ideology is not always on the surface of a literary text or easily observable. On the contrary, it disguises itself in a form that is extremely difficult to notice and hides within the silences of the text. To reveal the relationship of a literary production with ideology—or rather, to identify the ideology within the text—particular attention must be paid to the parts where the text remains silent or leaves gaps, and the ideological significance of these silences and gaps must be determined. This perspective allows for an understanding of how literary productions, which may initially seem independent of ideology or manage to conceal their ideological content through various methods, render a specific ideology invisible upon closer reading. Centering on the play *Bir Odada Üç Ayna*, this study will discuss what kind of ideology the work instills beneath its seemingly non-ideological surface layer and through which methods (for instance, presenting the life cycle of the family in the play as the sole and natural option for any family). Accordingly, it will be argued that the image of the "ordinary family" presented in the play contains a highly ideological implication; furthermore, it will be asserted that the family model "silently" idealized in the text constitutes an ideological projection. Thus, it will be argued that the play, inspired by Michel Foucault's terminology, operates a process of constructing a society of normalization.

Keywords: Ideology, silences, indoctrination, normalization, literary production, Pierre Macherey.

Kıpçak Türkçesindeki Çince Alıntı Kelimeler

DR. ÖĞRÇ ÜYESİ TÜMER KARAAYAK*

Türkçenin diğer dillerle olan dilsel teması erken dönemlere kadar uzanmaktadır. Türkçenin dilsel temaslar tarih boyunca göçler, komşuluklar ve kültürel etkileşimler sonucunda ortaya çıkmış ve Türkçe birçok dilden kelime aldığı gibi kendisi de çeşitli dillere kelimeler vermiştir. Runik harfli Eski Türk yazıtları döneminde sınırlı olan bu dil temaslar, özellikle Eski Uygur döneminde yoğunlaşmıştır. Eski Uygur döneminde Çince, Sanskritçe, Soğdca, Tibetçe, Toharca, Partça, Moğolca, Arapça, Farsça gibi dillerden birçok alıntı kelime Türkçeye girmiştir. Bu diller arasında alıntılan kelimelerin sayısı bakımından en yoğun dilsel etkileşimin olduğu dillerden birisi de Çince'dir. Türkçeye giren Çince kelimeler, Runik harfli Eski Türk yazıtları dönemi metinlerinde sınırlı sayıda iken Eski Uygur dönemine ait eserlerde daha fazla sayıda yer almaktadır. Eski Uygur döneminde yer alan Çince kelimelerin bir kısmı kültürel aktarımla Türkçenin diğer tarihi dönemlerine sirayet ettiği bilinmektedir. Bu bildirinin amacı, kültürel aktarımla Eski Uygur Türkçesi döneminden Kıpçak Türkçesi dönemine kadar uzanan süreçteki Çince alıntı kelimelerin dilsel temasını tespit ve tahlil etmektir. Bu bildiride Kıpçak Türkçesi metinlerinde yer alan ve çeşitli kaynaklarda Çince kökenli olarak gösterilen kelimeler ele alınacak ve incelenecektir. Kıpçak Türkçesi metinlerinde yer alan Çince kelimelerin semantik ve morfolojik değişikliklerine yer verilecektir. Ayrıca bu Çince alıntı kelimeler, Kıpçak Türkçesi metinlerinde yer alan bağlamlarıyla ve cümle örnekleriyle ele alınacaktır. Kıpçak Türkçesi metinlerinde Çince olarak tespit edilen kelimeler Türkçenin diğer tarihi dönemlerinde [yani Orhon, Uygur, Karahanlı, Harezm] görülüyor ise bunlara da kısaca yer verilecektir.

Anahtar sözcükler: Eski Türkçe, Kıpçak Türkçesi, Çince alıntı kelimeler, dilsel temaslar.

CHINESE LOANWORDS IN KIPCHAK TURKISH

The linguistic contact between Turkish and other languages dates back to early periods. Throughout history, Turkish's linguistic contacts have emerged

* Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, tumerkaraayak@gmail.com

as a result of migrations, neighboring relationships, and cultural interactions; just as Turkish has borrowed words from many languages, it has also contributed words to various languages. While these linguistic contacts were limited during the period of Old Turkic inscriptions written in the Runic alphabet, they intensified particularly during the Old Uyghur period. During the Old Uyghur period, numerous loanwords from languages such as Chinese, Sanskrit, Sogdian, Tibetan, Tocharian, Parthian, Mongolian, Arabic, and Persian entered the Turkish language. Among these languages, Chinese is one of those with the most intense linguistic interaction in terms of the number of borrowed words. While Chinese words entering Turkish were limited in number in texts from the Old Turkic inscriptions period using Runic script, they appear in greater numbers in works from the Old Uyghur period. It is known that some of the Chinese words found in the Old Uyghur period have permeated other historical periods of Turkish through cultural transmission. The aim of this paper is to identify and analyze the linguistic contact of Chinese loanwords spanning the period from Old Uyghur Turkish to the Kipchak Turkish period through cultural transmission. This paper will examine and analyze words found in Kipchak Turkish texts that are identified as having Chinese origins in various sources. It will address the semantic and morphological changes in Chinese words found in Kipchak Turkish texts. Additionally, these Chinese loanwords will be examined within their contextual settings and through sentence examples found in Kipchak Turkish texts. If words identified as Chinese in Kipchak Turkish texts are also found in other historical periods of Turkish [namely Orkhon, Uyghur, Karakhanid, and Khwarezm], these will also be briefly addressed.

Keywords: Old Turkic, Kipchak Turkic, Chinese loanwords, linguistic contacts.

Orta Asya Kıpçak Dillerinde Ev Eşyalarına Ait Leksik Birimlerin Karşılaştırmalı Analizi

ÜLKER EFENDİYEVA*

Orta Asya Kıpçak dillerinde oda eşyalarına ait leksik birimler büyük ölçüde ortak Türk köküne dayanmakta, ancak fonetik ve kısmen semantik farklılıklar göstermektedir. Bu leksik gruba ait sözler arasında *döşek, yastık, yorgan, beşik* ve *sandık* gibi temel ev eşyalarının adları yer almaktadır.

Döşek kavramını ifade eden leksik birim Kazak ve Karakalpak dillerinde *төсек* [tösek], Kırgız dilinde ise *төшөк* [töşök] şeklinde kullanılmaktadır. Bu sözlerin tamamı "üzerinde yatmak için serilen yer" anlamını taşımakla birlikte, fonetik açıdan Kazak ve Karakalpak dillerindeki *-s-* sesinin Kırgız dilinde *-ş-* ile karşılanması dikkat çekmektedir. Bu durum Kıpçak dillerinde yaygın olan ş ~ s ses uygunluğunu göstermektedir.

Yastık anlamını ifade eden söz Kazak ve Karakalpak dillerinde *жастық* [jastık], Kırgız dilinde ise *жаздык* [jazdık] şeklindedir. Burada ise s ~ z ses değişimi gözlemlenmektedir. Semantik olarak bu sözler yalnızca bir eşya adı değil, aynı zamanda mecazi anlamlar taşıyan çok katmanlı leksik birimlerdir.

Yorgan kavramı Kazak ve Karakalpak dillerinde *көрпе* [körpe], Kırgız dilinde ise *көрпө* [körpö] şeklinde ifade edilir. Bu sözlerdeki temel fark, son hecedeki e ~ ö ünlü değişimi ile ilgilidir ve bu durum Kırgız Türkçesinde yuvarlak ünlü uyumunun korunmasıyla açıklanır.

Beşik kavramı Kazak ve Karakalpak dillerinde *бесік* [besik], Kırgız dilinde ise *бешик* [beşik] şeklinde kullanılmaktadır. Burada da *s* ~ *ş* değişimi görülmektedir. Söz her üç dilde aynı temel anlamı korumaktadır.

Sonuç olarak, Orta Asya Kıpçak dillerinde oda eşyalarına ait leksik birimler ortak etimolojik kökü korumakta, ancak fonetik düzeyde sistemli farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklar Türk dillerinin tarihî fonetik gelişim özelliklerini yansıtmakta ve diller arası karşılaştırmalı incelemeler açısından önemli veriler sunmaktadır.

* Filoloji Bilimler Doktora (PhD) Öğrencisi Bakü Devlet Üniversitesi, Filoloji Fakültesi, Türkoloji Bölümü, ORCID: https://orcid.org/0000-0003-4041-354X, E-posta: ulker.efendiyeva@list.ru, Bakü, Azerbaycan

Anahtar sözcükler: Orta Asya Kıpçak dilleri, oda eşyaları, leksik-semantik analiz, karşılaştırmalı dilbilim, fonetik değişim, etimoloji

COMPARATIVE ANALYSIS OF LEXICAL UNITS RELATED TO HOUSEHOLD ITEMS IN CENTRAL ASIAN KIPCHAK LANGUAGES

Lexical units related to room household items in Central Asian Kipchak languages are largely based on a common Turkic origin; however, they exhibit phonetic and partially semantic differences. This lexical group includes the names of basic household items such as mattress, pillow, blanket, cradle, and chest.

The lexical unit expressing the concept of “mattress” appears as *төсек* [tøˈsek] in Kazakh and Karakalpak, and as *төшөк* [tøˈʃøk] in Kyrgyz. Although all these forms denote “a place prepared for lying down,” a phonetic difference is observed in the correspondence of /s/ in Kazakh and Karakalpak with /ʃ/ in Kyrgyz, reflecting the common s ~ š sound correspondence in Kipchak languages.

The word for “pillow” is *жастық* [ʒɑsˈtɯq] in Kazakh and Karakalpak, and *жаздык* [ʒɑzˈdɯk] in Kyrgyz, where an s ~ z sound alternation is evident. Semantically, these units are not limited to denoting an object but also function as multi-layered lexical items with figurative meanings.

The concept of “blanket” is expressed as *көрпе* [kørˈpe] in Kazakh and Karakalpak, and *көрпө* [kørˈpø] in Kyrgyz. The main difference lies in the vowel alternation /e/ ~ /ø/ in the final syllable, which can be explained by the preservation of vowel rounding harmony in Kyrgyz.

The term “cradle” appears as *бесік* [beˈsık] in Kazakh and Karakalpak, and *бешик* [beˈʃik] in Kyrgyz, again showing the /s/ ~ /ʃ/ alternation. In all three languages, the word retains the same basic meaning.

In conclusion, lexical units related to room household items in Central Asian Kipchak languages preserve a common etymological origin while displaying systematic phonetic differences. These variations reflect the historical phonetic development of Turkic languages and provide valuable data for comparative linguistic studies.

Keywords: Central Asian Kipchak languages, household items, lexical-semantic analysis, comparative linguistics, phonetic change, etymology.

Azerbaycan Dilinde "İnsan Entelektüel Faaliyetinin Deyimsel Anlambilim Alanı"

ÜLKER XELİLLİ*

Alan teorisi, deyimsel birimlerin sistematik olarak incelenmesini sağlar. Verilen gerekçe, alan teorisinin deyimbilimde uygulanmasına dikkat çekmektedir. Genel olarak, deyimsel birimler dilde önemli bir yer tutar ve dilin özgünlüğünü korur. Buna çeşitli dil dışı faktörler de eşlik eder.

Açıkça görüldüğü üzere, bir deyimsel anlambilim alanı, aynı anlama gelen deyimsel birimleri içerir. Bu çalışmada, alan kuramı ilkelerine göre Azerbaycan kaynakları temel alınarak zihinsel deyimsel birimler incelenmiştir. Entelektüel aktivite sadece psikolojinin konusu değil, aynı zamanda konuşma birimlerinde de ortaya çıkar. Bu alandaki deyimsel birimler, entelektüel aktiviteleri ve özellikleri ifade eden birimler olarak sınıflandırılır. Düşünme, anlama ve anlamama entelektüel faaliyetlerdir ve Azerbaycan dilinde bu süreçleri ifade eden birçok deyimsel birim bulunmaktadır. Zekâ, aptallık ve akılsızlık gibi zihinsel özellikleri ifade eden deyimsel birimler de incelenmektedir.

Karmaşık bir yapıya sahip olan deyimsel alan, çekirdek ve çevre bölgelerinden oluşmaktadır. Bu çalışmada, çekirdek ve çevre bölgelerinin sınırları belirlenmiş ve her alandaki deyimsel birimlerin özellikleri tespit edilmiştir. Çekirdek bölge, alanın doğrudan anlamını taşıyan statik değişmezler ve bütünsel anlamsal birimlerle karakterize edilir. Çevre bölge, yakın ve uzak çevresel alt alanları içerir ve bu alandaki birimler, farklı anlamsal özellikleriyle öne çıkar.

Ayrıca, varyasyon, deyimsel ifadeleri zenginleştirmenin bir yolu olarak incelenmektedir. Varyasyon yaratmanın farklı yolları ve stilleri araştırılmakta ve bu yolların önemi makalede belirlenmektedir.

Anahtar sözcükler: deyimsel anlambilim alanı, deyimsel birim, entelektüel faaliyet, çekirdek, çevre; varyasyon.

* Doktora Öğrencisi, Nesimi Dilbilim Enstitüsü, Azerbaycan Milli İlimler Akademisi, ulkerxelilli@gmail.com, orcid: 0009-0003-0335-4904

IN AZERBAIJANI "THE PHRASEOSEMANTIC FIELD OF HUMAN INTELLECTUAL ACTIVITY"

Field theory enables the systematic investigation of phrasealogical units. The given reason draws attention to the implementation of the field theory in phraseolgy. In general, phraseological units occupy an important place in the language and preserve the originality of the language. It is also accompanied by various extralinguistic factors.

Obviously, a phraseosemantic field includes the phraseological units with the same meaning. In the study, mental phraseological units are investigated based on the Azerbaijani materials according to the principles of field theory. Intellectual activity is not only the subject matter of psychology but it also occurs in speech units. Phraseological units in this field are categorized as expressing intellectual activities and characteristics. Thinking, understanding and not understanding are intellectual activities and in Azerbaijani there are many phraseological units expressing these processes. Phraseological units expressing mental characteristics such as intelligence, stupidity and foolishness are also studied.

The phraseosementic field, which has a complex structure, consists of the core and periphery zones. In the study, the borders of core and periphery zones are specified and the characteristics of phraseological units in each field are identified. Stative invariants carrying the direct meaning of the field and integral semantic units are characteristic for the core zone. The periphery zone contains near and far peripheral subfields and the units in this field stand out with their differential semantics.

Also, variation is examined as a way of enriching the phraseomantics. Different ways and styles of creating variations are investigated, and the significance of these ways is identified in the article.

Keywords: phraseosemantic field; phraseological unit, intellectual activity, core, periphery, variantness.

Leyla Erbil'in "Vapur" Adlı Öyküsünde Büyülü Gerçekçilik

DOÇ. DR. ÜRÜN ŞEN SÖNMEZ*

Bu çalışmada Leylâ Erbil'in "Vapur" adlı öyküsü büyülü gerçekçiliğin tematik, teknik ve dilsel yansımaları açısından derin okuma yöntemi ile çözümlenmiştir. Büyülü gerçekçilik, modern aklın ve gerçek tanımının, bunların dışladıkları ile terkibini kurmayı dener. Yani otantik bilincin olağandışılıkları ile modern aklın gerçekleri büyülü gerçekçilikte bir aradadır. Akım, moderne gösterilen bir tepki ve deneysel bir girişim olarak da yorumlanabilir. Büyülü gerçekçiliğin kıstasları; melezlik/karnavalesk, yabancılaştırma, olağanüstünün gündeliği/gerçekliği/sıradanlığı, çoklu zaman ve mekân algısı, metni öne çıkaran, suskun otoriter tavırlı yazar anlatıcı şeklinde sıralanabilir. Bu kıstaslar, anlatım tekniklerinde de yeni girişimleri ve denemeleri beraberinde getirir. Öte yandan akım, beslendiği sosyal, siyasal, düşünsel, sanatsal kaynaklardan doğan diğer yeni damarlarla da beslenebilir. Büyülü gerçekçiliği, Türk öyküsünde tikel bir akım, dönem ya da tematik bir tasnifin alt başlığı olarak düşünmektense pek çok farklı akım ve teknikle ilişkilendirilebilecek öykülerde bir ton olarak değerlendirmek daha yerinde olur. Bu bağlamda Leyla Erbil'in "Vapur" adlı öyküsü, büyülü gerçekçi izlerin hem estetik hem de politik varlığı bakımından yetkin örneklerinden biri kabul edilebilir. Yazar, bu öyküde mimetik gerçekliği parçalarken bunu toplumsal bir cinnet halini ve baskı rejiminin yarattığı tekinsizliği somutlaştırmak için bir araç olarak kullanır. Büyülü gerçekçiliğin temel dayanağı olan olağanüstü durumun doğallaştırılması, bu öyküde İstanbul halkının tutumu üzerinden şekillenir. Boğaz'da rotasından sapan, kıyılara çarparak ilerleyen ve içinde kimsenin olup olmadığı bilinmeyen devasa bir vapurun yarattığı kaos, bir süre sonra toplum tarafından seyirlik bir olay gibi kanıksanır. Halkın bu rasyonel olmayan durum karşısındaki tepkisizliği, mucizevi olanın gündelik gerçekliğe eklemlenmesidir. Bununla beraber, Erbil'in öyküde kullandığı yeni anlatım teknikleri, mimetik gerçekçiliğin ötesine yönelen arayışla ilintili olarak deneyselin sınırlarında dolaşır.

* İstanbul Arel Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü. urunsen@gmail.com. https://orcid.org/0000-0002-0893-3628

Anahtar sözcükler: büyülü gerçekçilik, Leylâ Erbil, vapur, mimetik gerçeklik, öykü.

MAGICAL REALISM IN LEYLA ERBİL'S SHORT STORY ENTITLED "VAPUR"

In this study, Leyla Erbil's short story entitled "Vapur" has been analysed using a close-reading method to examine its thematic, technical and linguistic reflections of magical realism. Magical realism attempts to establish a synthesis between modern reason and the definition of reality, and their excluded elements. In other words, the extraordinary aspects of authentic consciousness coexist with the realities of modern reason within magical realism. The movement can also be interpreted as a reaction to modernity and an experimental endeavour. The criteria of magical realism can be listed as follows: hybridity/carnivalism, alienation, the ordinariness of the supernatural, a multi-dimensional perception of time and space, and a narrative voice that emphasises the text whilst adopting a silent, authoritative stance. These criteria also bring with them new initiatives and experiments in narrative techniques. On the other hand, the movement can also draw nourishment from other new strands arising from the social, political, intellectual and artistic sources from which it draws. Rather than considering magical realism as a specific movement, period or sub-category of a thematic classification within Turkish short stories, it is more appropriate to evaluate it as a tone present in stories that can be associated with many different movements and techniques. In this context, Leyla Erbil's short story entitled "Vapur" can be regarded as one of the most accomplished examples of magical realism, both in terms of its aesthetic and political presence. In this story, the author shatters mimetic reality and uses this as a tool to embody a state of social madness and the sense of unease created by the repressive regime. The naturalisation of the extraordinary—the cornerstone of magical realism—takes shape in this story through the attitude of the people of Istanbul. The chaos caused by a massive steamship that has veered off course in the Bosphorus, crashing into the shores as it ploughs on, with no one knowing whether anyone is on board, is eventually accepted by society as a spectacle. The public's indifference to this irrational situation represents the integration of the extraordinary into everyday reality. At the same time, the new narrative techniques employed by Erbil in the story push the boundaries of the experimental, linked to a quest that extends beyond mimetic realism.

Keywords: magical realism, Leylâ Erbil, vapur, mimetic reality, short story.

Kendine Ait Olamayan Odalar: Füruzan'ın "Gecenin Öteki Yüzü" Adlı Öyküsünde Kadın Öznenin Mekânsal Sıkışmışlığı

YAĞMUR GİRGİN*

Bu bildiride, Virginia Woolf'un Kendine Ait Bir Oda adlı eserinde ortaya koyduğu "kadının kendine ait bir odaya sahip olmasının gerekliliği" düşüncesi kuramsal bir zemine alınarak Füruzan'ın Gecenin Öteki Yüzü adlı kitabında yer alan aynı adlı öyküde kadın öznenin mekânsal sıkışmışlığı incelenecektir.

Virginia Woolf'un "kendine ait bir oda" metaforu yalnızca fiziksel bir mekânı değil; kadının bireysel kimliğini kurabilmesi ve koruyabilmesi açısından gerekli olan bir alanı temsil etmektedir. Bu bağlamda mekân, fiziksel bir yer olmanın ötesinde, toplumsal ilişkiler doğrultusunda şekillenen ve bu ilişkilerin yeniden üretildiği dinamik bir yapı olarak değerlendirilmektedir. Füruzan'ın "Gecenin Öteki Yüzü" adlı öyküsünde de bu yapıların içinde varlığını sürdürmeye çalışan kadın öznenin alanını işgal eden, daraltan ve sınırlandıran unsurlar ön plana çıkmaktadır. Söz konusu unsurlar, kadın öznenin mekânsal sıkışmışlığını somutlaştırırken aidiyetsizlik hissini de beraberinde getirmektedir.

Öyküde kadın karakterin yaşamı, kendi tercihleriyle başlayan ancak zamanla denetiminden çıkan sınıfsal düşüş, aileden kopuş ve eş kaybı gibi kırılma anları üzerinden şekillenmektedir. Bu kırılmalar sonucunda kadın özne, içinde bulunduğu hiçbir mekâna tam anlamıyla yerleşememekte; böylece hem fiziksel hem de duygusal anlamda bir yersizlik hâli yaşamaktadır.

Bu doğrultuda söz konusu kuramsal çerçevenin tercih edilmesinin temel nedeni, Woolf'un ele aldığı sorunların güncelliğini yitirmemiş olması ve bu sorunların Füruzan'ın "Gecenin Öteki Yüzü" adlı öyküsünde farklı bir toplumsal bağlam içinde yeniden görünür hâle gelmesidir.

Sonuç olarak bu çalışmada, mekân ile karakter arasındaki ilişkiler üzerinden kadının "kendine ait bir oda"ya sahip olamayışının nedenleri tartışılmakta, bu durumun bireysel bir yetersizlikten ziyade toplumsal ve kültürel yapıların bir sonucu olduğu ortaya konulmaktadır.

* yagmurgirginn00@gmail.com

Anahtar sözcükler: Virginia Woolf, *Kendine Ait Bir Oda*, Füruzan, *Gecenin Öteki Yüzü*, kadın, öykü.

UNATTAINABLE ROOMS: THE SPATIAL CONFINEMENT OF THE FEMALE SUBJECT IN FÜRUZAN'S "THE OTHER SIDE OF THE NIGHT"

This study examines the spatial confinement of the female subject in Füruzan's short story The Other Side of the Night through the theoretical framework of Virginia Woolf's concept of "a room of one's own." Woolf's notion signifies not merely a physical space, but a necessary condition for women to construct and sustain an individual identity. In this sense, space is approached as a dynamic structure shaped by social relations and as a site where these relations are continuously reproduced.

In Füruzan's narrative, the forces that encroach upon, restrict, and narrow the space of the female subject—who struggles to maintain her existence within these structures—come to the fore. These forces not only render her spatial confinement visible but also generate a persistent sense of displacement and non-belonging. The protagonist's life, initially shaped by her own choices, is later transformed through critical ruptures such as class decline, separation from family, and the loss of her spouse. As a result, she is unable to fully inhabit any space, experiencing both physical and emotional dislocation.

The study argues that the female subject's inability to attain a "room of her own" is not an individual inadequacy, but rather the outcome of broader social and cultural structures. By situating Woolf's framework within a different socio-cultural context, the study demonstrates the persistence and transformation of gendered spatial constraints in contemporary narratives.

Keywords: Virginia Woolf, *A Room of One's Own*, Füruzan, *The Other Side of the Night*, spatial confinement, female subject.

Doris Lessing'in *The Grass is Singing* Adlı Romanında Kolonyal Beyazlık, Öjenik Kaygı ve Irksal Sınırlar

ARŞ. GÖR. YAKUP BOR*
ÖĞR. GÖR. MEHMET RESUL ÖNALAN*

Bu çalışma, Doris Lessing'in *The Grass is Singing* adlı romanını postkolonyal kuram, beyazlık çalışmaları ve öjeni söylemi çerçevesinde incelemeyi amaçlamaktadır. Roman, çoğunlukla sömürgecilik, ırksal tahakküm ve psikolojik çöküş bağlamında ele alınsa da bu çalışma metinde daha derinde işleyen öjenik bir mantığın bulunduğunu ileri sürmektedir. Romanda beyazlık yalnızca toplumsal bir ayrıcalık olarak değil, aynı zamanda sürekli korunması gereken kırılgan bir yapı olarak temsil edilmektedir. Bu kırılganlık, özellikle bedensel denetim, cinsel gözetim ve ırksal sınırların korunması yoluyla sürdürülmektedir. Mary Turner karakteri, bu düzenin en önemli taşıyıcılarından biri olarak öne çıkmaktadır. Mary'nin siyah bedenle yakınlığa karşı duyduğu korku, tedirginlik ve aynı zamanda bastırılmış çekim, yalnızca bireysel bir psikolojik sorun olarak değil, kolonyal ideolojinin içselleştirilmiş bir sonucu olarak okunmaktadır. Bu bağlamda roman, beyaz kadın bedenini kolonyal düzenin sembolik sınırı hâline getirirken, ırksal saflık düşüncesinin nasıl toplumsal ve duygusal bir baskı mekanizmasına dönüştüğünü göstermektedir. Güney Rodezya'nın tarihsel bağlamı dikkate alındığında, romandaki gerilim yalnızca kişiler arası bir çatışma değil, aynı zamanda beyaz üstünlüğünü korumaya çalışan biyopolitik bir düzenin yansımasıdır. Ayrıca çalışma, kolonyal iktidarın gündelik yaşam, bedensel temas ve duygusal tepkiler üzerinden nasıl yeniden üretildiğini de tartışmaktadır. Sonuç olarak çalışma, romanın kolonyal iktidarı yalnızca açık baskı biçimleriyle değil, saflık, dejenerasyon, cinsellik, öjenik kaygı ve temas korkusu üzerinden de görünür kıldığını savunmaktadır.

Anahtar sözcükler: Doris Lessing, *The Grass is Singing*, kolonyalizm, öjeni, beyazlık, ırksal sınırlar.

* Bingöl Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü/İngiliz Kültürü ve Edebiyatı Anabilim Dalı, ybor@bingol.edu.tr
* Bingöl Üniversitesi, Rektörlük, monalan@bingol.edu.tr

COLONIAL WHITENESS, EUGENIC ANXIETY, AND RACIAL BOUNDARIES IN DORIS LESSING'S *THE GRASS İS SİNGİNG*

This study examines Doris Lessing's *The Grass is Singing* through the frameworks of postcolonial theory, whiteness studies, and eugenic discourse. Although the novel has often been discussed in relation to colonial oppression, racial hierarchy, and psychological collapse, this paper argues that it also reveals a deeper eugenic logic operating within settler colonial society. In the novel, whiteness is represented not only as a social privilege but also as a fragile condition that must be protected through bodily discipline, sexual surveillance, and the maintenance of racial boundaries. Mary Turner stands at the center of this structure. Her fear of Black intimacy, her discomfort with physical proximity, and her unstable reactions toward Moses suggest more than individual neurosis. They reflect the internalized logic of a colonial ideology that links whiteness with purity, order, and social survival. From this perspective, the novel presents the white female body as a symbolic site where racial anxiety becomes most visible. Mary's emotional breakdown therefore reflects not only personal instability but also the contradictions of a colonial system that depends on strict separation while simultaneously producing intimate contact. When read within the historical context of Southern Rhodesia, the novel reveals how racial superiority was supported by concerns about degeneration, contamination, and the policing of desire. The study concludes that *The Grass is Singing* exposes colonial rule not merely as a political structure of domination, but also as a biopolitical regime shaped by fear, purity, sexuality, eugenic anxiety and the protection of whiteness.

Keywords: Doris Lessing, *The Grass is Singing*, colonialism, eugenics, whiteness, racial boundaries.

Şerif Kutludağ'ın Şiirleri Üzerine

DR. ÖĞR. ÜYESİ YASİN YAVUZ*

Şerif Kutludağ, 1954'te Denizli'de doğmuştur. İlk ve ortaöğrenimini doğduğu yerde, Denizli'nin Güney ilçesinde tamamlayan Kutludağ, liseyi Nazilli'de okuduktan sonra üniversite için Ankara'ya gider. Kutludağ'ın bilinen dört şiir kitabı vardır. Bunlar *Kanadı Kırık Güvercindir Sevdam* (2007), *Şiirlerle Denizli* (2017), *Güneş Ektim Gönlüme* (2017) ve *Selam Olsun* (2024) adlarını taşır. Onun şiirlerinde her şeyden önce doğduğu yerin insanı, coğrafyası, tarihi ve folklorik ögeleri vardır. Kutludağ, doğup büyüdüğü coğrafyaya olan sevgisini sıklıkla dile getirirken Türk kültürünün çeşitli değerlerini de bunlarla bir araya getirmeyi ihmal etmez. Bu nedenle onun şiirleri küçük bir Türkiye folkloru olarak okunabilir. Sözü edilen folklorun içinde bulunduğu milletin, Türk milletinin, tarihi ve bu tarihi oluşturan toplumun kendisi vardır. Toplum ise onun şiirinde, çok zengin bir biçimde çeşitli renkleri içeren bir palet gibidir. İçinde inanışları, dünya görüşü ve gündelik hayatı çekip çevirme tarzıyla insan, bu insanın sahip olduğu felsefesi ve davranış kalıplarını belirleyen psikolojisi vardır. Kutludağ, yalnıza geçmişe değil, geleceğe de seslenir ve kimi şiirlerinde Türk milletinin yarınlarına bir yandan sahip olması gereken erdemleri salık verirken diğer yandan da mücadele azmi ve umut verir. Çoğunlukla hece ölçüsünü kullanan şairin bazı zamanlar da serbest şiirin olanaklarından yararlandığı söylenebilir. Onun şiirlerinde vezin, şiirin konusuna göre değişen ve doğrudan ritmi etkileyen bir unsurdur. Şerif Kutludağ üzerine daha önce bir çalışma yapılmamıştır. Bu bildiride şairin eserleri üzerinde durulacak ve bu eserlerdeki şiirler hem biçim hem de içerik bakımından değerlendirilecektir.

Anahtar sözcükler: Şerif Kutludağ, *Kanadı Kırık Güvercindir Sevdam, Şiirlerle Denizli, Güneş Ektim Gönlüme, Selam Olsun*, üslup.

ON THE POETRY OF ŞERİF KUTLUDAĞ

* İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, yyavuz@29mayis.edu.tr

Şerif Kutludağ was born in 1954 in Denizli. He completed his primary and secondary education in his hometown, specifically in the district of Güney. After attending high school in Nazilli, he moved to Ankara for his university studies. Kutludağ has four known poetry collections: *Kanadı Kırık Güvercindir Sevdam* (2007), *Şiirlerle Denizli* (2017), *Güneş Ektim Gönlüme* (2017), and *Selam Olsun* (2024). In his poetry, foremost, one encounters the people, geography, history, and folkloric elements of his birthplace. While frequently expressing his affection for the region in which he was born and raised, Kutludağ also integrates various values of Turkish culture into this framework. For this reason, his poetry may be read as a microcosm of Turkish folklore. Within this folkloric structure lies the history of the Turkish nation and the society that has produced this history. In his poetry, society resembles a richly variegated palette comprising multiple colors. It encompasses human beings shaped by their beliefs, worldview, and modes of organizing everyday life, as well as the philosophy they hold and the psychology that determines their behavioral patterns. Kutludağ addresses not only the past but also the future; in some of his poems, he both recommends the virtues that the Turkish nation should uphold in the years to come and instills a sense of determination and hope. Although the poet predominantly employs syllabic meter, it can also be observed that he occasionally makes use of the possibilities of free verse. In his poetry, meter functions as an element that varies according to the subject matter and directly influences rhythm. No prior academic study has been conducted on Şerif Kutludağ. This paper aims to examine the poet's works and to evaluate the poems therein in terms of both form and content.

Keywords: Şerif Kutludağ, *Kanadı Kırık Güvercindir Sevdam, Şiirlerle Denizli, Güneş Ektim Gönlüme, Selam Olsun*, style.

Nature, Sublimity, and Moral Order in Mary Shelley's *Frankenstein*

DR. ÖĞR. ÜYESİ YILDIRAY ÇEVİK*

Mary Shelley's *Frankenstein; or, The Modern Prometheus* (1818) has long been read as a cautionary tale about scientific ambition, transgression, and responsibility. *Frankenstein* occupies a pivotal position at the intersection of Romanticism, Enlightenment science, and Gothic fiction. While the novel has often been approached through the lenses of scientific ethics, monstrosity, or psychological alienation, the role of nature remains central to its thematic and structural coherence. Central to this moral and philosophical inquiry is Shelley's sustained engagement with nature, which functions not merely as a passive background but as an active moral, psychological, and symbolic force. This article argues that nature in *Frankenstein* performs three interrelated roles: first, as a Romantic and therapeutic refuge that offers emotional restoration; second, as a sublime power that exposes the limits of human ambition; and third, as an ethical framework that implicitly judges scientific hubris and moral alienation. Drawing on Romantic theories of nature and the sublime, particularly those of Edmund Burke and William Wordsworth, this article demonstrates that Shelley positions nature as a counterforce to Enlightenment rationalism and mechanistic science. Through close readings of key landscapes—the Alps, Mont Blanc, pastoral valleys, and the Arctic wasteland—this study reveals how Shelley constructs nature as a moral agent that reflects, shapes, and ultimately condemns Victor Frankenstein's transgressive pursuit of knowledge.

Keywords: Mary Shelley, *Frankenstein*, nature, romanticism, sublime, ethics of science.

MARY SHELLEY'İN *FRANKEİNSTEİN* ADLI ROMANINDA DOĞA, YÜCELİK VE AHLAKİ DÜZEN

Mary Shelley'nin *Frankenstein;* ya da *Modern Prometheus* (1818) adlı eseri uzun zamandır bilimsel hırs ve sorumluluk konusunda etkileyici bir öykü

* Istanbul Aydın University, Faculty of Science and Letters, Besyol, İstanbul, Türkiye, yildiraycevik@aydin.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2967-6517

olarak okunmaktadır. *Frankenstein,* Romantizm, Aydınlanma bilimi ve Gotik kurgunun kesiştiği noktada önemli bir konumda yer almaktadır. Roman genellikle bilimsel etik, canavarlık veya psikolojik yabancılaşma merceklerinden ele alınmış olsa da, doğanın rolü ve yapısal tutarlılık açısından önemli bir öneme sahiptir. Romanda ahlaki ve felsefi sorgulamanın merkezinde, Shelley'nin doğayla olan sürekli etkileşimi yer alır; doğa sadece pasif bir alt yapı konumunda değil, aktif bir ahlaki, psikolojik ve sembolik güç olarak işlev görür. Bu sebeple, bu makale, *Frankenstein*'da doğanın üç açıdan rol oynadığını ileri sürmektedir; birincisi, duygusal iyileşme sunan romantik bir sığınak; ikincisi, insan hırsının sınırlarını ortaya koyan yüce bir güç ve üçüncüsü, bilimsel kibir ve ahlaki yabancılaşmayı örtük olarak yargılayan etik bir çerçeve. Romantik doğa ve yüce kavramını açıklarken özellikle Edmund Burke ve William Wordsworth'ün teorilerinden yararlanan bu makale, Shelley'nin doğayı aydınlanma rasyonalizmine ve mekanik bilime karşı bir güç olarak konumlandırdığını göstermektedir. Alp Dağları, Mont Blanc, pastoral vadiler ve Arktik çorak arazi gibi önemli manzaraların yakından incelenmesiyle, bu çalışma Shelley'nin doğayı, Victor'un ve canavarın bilgi arayışının sınırlarını aşan davranışını yansıtan, şekillendiren ve nihayetinde kınayan ahlaki bir etken olarak nasıl kurguladığını ortaya koymaktadır.

Anahtar sözcükler: Mary Shelley, *Frankenstein*, doğa, romantisizm, yücelik, bilimsel etik.

Sir John Mandeville *Acâibü'l-Mahlûkât* Okudu Mu?

DR. YUSUF CAN TIRAŞ*

Acâibü'l-Mahlûkât, Kazvînî'nin kaleme aldığı, yazıldığı dönem ile ilgili coğrafi ve kültürel bilgilere yer veren ansiklopedik bir eserdir. 13. yüzyılda yazılan bu eser; coğrafya, kozmoloji, folklor gibi pek çok alanda bilgiler içermektedir. Zaman içerisinde çok beğenilen bir tür hâline gelmiş ve tercümeleri yapılmıştır. Kaleme alındığı dönemin bilgi ve kültür hazinesi olarak göze çarpan bu eser, içeriğinde olağanüstü olay ve durumları da barındırmaktadır. İçermiş olduğu olağanüstü nitelikteki bilgiler de çeşitli eserleri farklı şekillerde etkilemiştir. Bu eserlerden biri de Sir John Mandeville'in *Seyahat* eseridir. Sir John Mandeville, 14. yüzyılda İngiltere'nin St. Albans şehrinde doğmuştur. II. Edward'ın şovalyesi olduğu ifade edilmektedir. Yaşadığına ve gerçek bir kişi olup olmadığına dair şüpheler bulunmaktadır. Öte yandan Mandevelle'i meşhur eden ise yazmış olduğu *Seyahat* kitabıdır. Bu eserde Mandeville, İngiltere'den hareket ederek İstanbul, Kıbrıs, Kudüs, Mısır, Sicilya, Ürdün, Şam, Cava ve Sumatra Adaları gibi gezmiş olduğu pek çok yeri anlatmıştır. Orta Çağ hakkında önemli bir eser olarak görülen bu *Seyahat* kitabı, birçok eserden faydalanılarak hazırlanmıştır. Hatta bu sebeple Mandeville'ye "yalancı gezgin" de denilmiştir. Avrupa edebiyatında önem kazanan ve birçok dile çevrilen bu eser Hristiyan bir bakış açısıyla yazılmıştır. Eserde, *Gırnatî'nin Seyahatnamesi, Acâibü'l-Mahlûkât* gibi İslam kaynaklarından da yararlanılmıştır. Fakat eserde bu kaynaklardan yararlanıldığına dair bir ifade geçmemektedir. Bu yararlanmaların önemli bir kısmı, anlatılan yerlerin olağanüstü durumlarının verildiği bölümlerde görülmektedir. Bu olağanüstülükler Kazvinî'nin 13. yüzyılda kaleme aldığı *Acâibü'l-Mahlûkât* eserinde de yer almaktadır. Bildiride, Sir John Mandeville'in seyahatini yazarken *Acâibü'l-Mahlûkât*'tan ne derece yararlandığı belirtilmeye çalışılacaktır.

Anahtar sözcükler: Seyahatname, Kazvinî, Acâibü'l-Mahlûkât, Sir John Mandeville, olağanüstü.

* MEB Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni, yusufcantiras@gmail.com, ORCID: https://orcid.org/0000-0001-7800-3007

DID SIR JOHN MANDEVILLE READ *ACAİB AL-MAHLŪQĀT?*

Acâibü'l-Mahlûkât, written by Kazvînî, is an encyclopedic work containing geographical and cultural information relevant to the period in which it was written. Written in the 13th century, this work includes information in many fields such as geography, cosmology, and folklore. Over time, it became a highly acclaimed genre and has been translated. Standing out as a treasure trove of knowledge and culture from its time, this work also contains extraordinary events and situations. The extraordinary information it contains has influenced various other works in different ways. One such work is Sir John Mandeville's *Travels*. Sir John Mandeville was born in St. Albans, England, in the 14th century. He is said to have been a knight of Edward II. There are doubts about whether he actually lived and was a real person. On the other hand, what made Mandeville famous is his travel book. In this work, Mandeville describes many places he visited, starting from England and including Istanbul, Cyprus, Jerusalem, Egypt, Sicily, Jordan, Damascus, Java, and the Sumatra Islands. Considered an important work on the Middle Ages, this travelogue was compiled using numerous sources. Indeed, for this reason, Mandeville has been called a "false traveler." Gaining importance in European literature and translated into many languages, this work is written from a Christian perspective. The work also draws upon Islamic sources such as the Travelogue of Granada and the *Acâibü'l-Mahlûkât*. However, the work itself does not explicitly mention the use of these sources. A significant portion of these references are found in the sections describing the extraordinary events of the places mentioned. These extraordinary events are also found in the *Acâibü'l-Mahlûkât*, written by Kazvini in the 13th century. This paper will attempt to determine the extent to which Sir John Mandeville utilized the *Acâibü'l-Mahlûkât* when writing his travelogue.

Keywords: Travelogue, Kazvini, Acâibü'l-Mahlûkât, Sir John Mandeville, extraordinary

Iris Murdoch'un *Deniz, Deniz* Romanında Yaşlanma Kaygısı ve Yaşa Bağlı Ayrımcılık

YUSUF ÜMEYR BÜYÜKBAYRAM*
PROF. DR. SEDA ARIKAN*

Yaşlanma kaygısı her ne kadar bireysel görünse de bu kaygının oluşumunda toplumun etkisi büyüktür. Bireye karşı herhangi bir ön yargının oluşturulması, ötekileştirilmesi veya önemsiz görülmesinde din, dil, ırk ve benzeri durumlarda olduğu gibi yaşlanan bireylerde de toplumun ürettiği yaş gruplarına karşı ön yargıya ya da başka bir deyişle anlatıya maruz kalmıştır. Aynı zamanda toplumun bireyleri üstünde yaş gruplarına karşı kurduğu bu yargılar yaş ayrımcılığına da sebebiyet vermektedir. Bu nedenle, yaşa bağlı ayrımcılığın ve yaşlanma kaygısının nasıl oluştuğunu anlamak ve çözmek için bu konuları psikolojik, sosyolojik ve edebi açıdan ele alabiliriz. Edebiyat bireyin durumları nasıl algıladığını okurun empati kurmasıyla değiştirebilir. Toplum her ne kadar bireylerini yaş ve benzeri durumlardan gruplandırmaya çalışsa da edebiyat ve diğer bilimsel çalışmalar bu durumu göz ardı etmemekte ve üzerinde durmaktadır.

Zamanla bireyin dili ve sosyal ilişkileri değişmektedir ve bu değişim sosyal becerilerin gerilemesiyle ya da kaybolmasıyla yorumlanabilir. Deniz, Deniz romanında Charles Arrowby'ın yaşadığı şehirden ayrılıp daha sakin bir yere geçmesi ve eski yaşantısına bir özlem duyması ve onu tekrardan canlandırmaya çalışması bu gerilemeyle yorumlanabilir. Kişinin kendini güvende hissetmek için yaptığı bu geri dönüş veya kaçış aslında yeni bir şey yaşamanın ya da deneyimlemenin kaygısıyla bağdaştırılabilir. Farklılığın ya da yaşlanmanın deneyimlerindense ana karakter geçmişin rahatlığına yönelmiştir ve bunun oluşmasında diğer karakterlerin tutumları ve içinde bulunduğu toplumun etkisi vardır. Aslında bunun önüne geçilebilmesi için, yaşlı bireyler üzerindeki toplumsal algının değişmesi ve her bireyi dışlamadan toplumun içine dahil eden bir algının oluşturulması gerekmektedir. Bu çalışmada yaş gruplarının nasıl ayrımcılığa uğradığına, ayrıca bunun nasıl yaşlanma kaygısını tetiklediğine ve bunun üstünden nasıl gelinebileceği üzerine bir çalışma yapılmıştır.

* Fırat Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi.
* Seda Arikan is a Professor of English at the Department of English Language and Literature, Firat University, Türkiye.

Anahtar sözcükler: yaşlanma kaygısı, yaş ayrımcılığı, Iris Murdoch, The Sea, The Sea.

AGEISM AND AGING ANXIETY IN IRIS MURDOCH'S THE SEA, *THE SEA*

Although aging anxiety may appear to be an individual issue, society plays a major role in its formation. Just as prejudices, marginalization, or the devaluation of individuals can arise based on religion, language, race, and similar factors, older individuals are also exposed to socially constructed biases, which can be also called narratives, about age cohorts. At the same time, these societal judgments imposed on individuals regarding age groups lead to ageism. Therefore, in order to understand and address ageism and aging anxiety, these issues can be examined by psychological, sociological, and literary studies. Reading fiction can modify personality traits. Although society tends to categorize individuals based on age and similar factors, literature and other scientific studies can help to overcome these issues.

Over the course of time, an individual's language and social relationships change, and this change can be interpreted as a decline or loss of social skills. In The Sea, The Sea, Charles Arrowby's escape from the city life and moving to a quieter place can be interpreted as his longing to his past and revive those experiences from this point of view. This return or escape, which the protagonist undertakes in order to feel safe, can be associated with aging anxiety of experiencing or encountering something new. Rather than embracing the differences and novelties of aging, the protagonist chooses the comfort of the past, and in this process, the attitudes of other characters influence the decisions of Charles Arrowby. In order to overcome such prejudices, societal perceptions of individuals must change, and an inclusive understanding that does not exclude any age cohorts should be developed. This study examines how different age groups are subjected to discrimination, which also triggers aging anxiety, and how such challenges can be addressed within the society.

Keywords: Aging anxiety, ageism, Iris Murdoch The Sea, *The Sea*.

Yahya Kemal'in Akdeniz Estetiği ve Arka Planı

PROF. DR. YUNUS BALCI*

Yahya Kemal Beyatlı'nın şiiri üzerine yapılan akademik çalışmaların büyük çoğunluğu, onun Akdeniz estetiğini şiirsel dil, imgelem ve biçim açısından ele almıştır. Bu çalışmalar, Yahya Kemal'in deniz, ışık, tarih ve medeniyet temalarını nasıl işlediğini başarıyla ortaya koymuş olmakla birlikte, söz konusu estetiğin beslendiği entelektüel arka plana yeterince eğilmemiştir. Bu bildiri, tam da bu boşluğu doldurmayı hedeflemektedir.

Çalışmanın temel argümanı şudur: Yahya Kemal'in Akdeniz estetiği ve havza medeniyeti anlayışı, 18. yüzyıl sonu ile 19. yüzyıl başında Fransız edebiyatında şekillenen Akdeniz fikrinin yaratıcı bir dönüşümüdür. Bu fikrin mimarları olan Madame de Staël, Chateaubriand ve Lamartine; Akdeniz'i yalnızca coğrafi bir mekân olarak değil, Kuzey-Güney ve Doğu-Batı eksenlerinde tanımlanan, tarihi, kültürü ve manevi birikimi bünyesinde barındıran bir medeniyet havzası olarak kavramsallaştırmıştır. Sanayi devriminin yarattığı bunalıma karşı bir yanıt olarak doğan bu düşünce, zamanla Avrupa entelektüel geleneğinin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir.

Yahya Kemal, 1903–1912 yılları arasında Paris'te geçirdiği dönemde bu düşünce geleneğiyle doğrudan temas kurmuştur. Albert Sorel'in medeniyet tarihi dersleri, Maurice Barrès'ın toprak ve süreklilik felsefesi ile Fransız Parnasizminin klasik güzellik ideali, onun entelektüel dünyasını derinden biçimlendirmiştir. Bu bildiri, söz konusu etki kanallarını tek tek ele alarak Yahya Kemal'in bu mirası nasıl özümsediğini göstermeyi amaçlamaktadır.

Bununla birlikte çalışma, Yahya Kemal'in bu geleneğin pasif bir alımlayıcısı olmadığını da savunmaktadır. Fransız yazarlar Akdeniz'e dışarıdan bakan gezginlerdi; bu coğrafya onlar için bir özlem nesnesi ve egzotik bir ötekiydi. Yahya Kemal ise aynı düşünce çerçevesini alarak içeriden yeniden kurmuştur. Osmanlı ve İslam mirasını bu havza medeniyetinin ayrılmaz bir halkası olarak konumlandırmış, Roma'dan Bizans'a, oradan Osmanlı'ya uzanan sürekliliği

* Pamukkale Üniversitesi/İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı, ybalci@pau.edu.tr

İstanbul merkezinde yeniden anlamlandırmış ve Batılı Romantik geleneğin içinde barındırdığı kolonyal bakışı tasfiye etmiştir.

Sonuç olarak bu bildiri, Yahya Kemal'in Akdeniz estetiğini salt bir şiirsel tercih olarak değil, derinlikli bir entelektüel dönüşümün ürünü olarak okumayı önermektedir. Bu okuma, hem karşılaştırmalı edebiyat hem de medeniyet tarihi açısından Yahya Kemal'i yeniden değerlendirmeye zemin hazırlamaktadır.

Anahtar sözcükler: Havza medeniyeti, Fransız edebiyatı, karşılaştırmalı edebiyat, medeniyet tarihi, Parnasizm, Osmanlı modernleşmesi, kültürel süreklilik.

YAHYA KEMAL'S MEDITERRANEAN AESTHETICS AND ITS INTELLECTUAL BACKGROUND

The vast majority of academic studies on the poetry of Yahya Kemal Beyatlı have approached his Mediterranean aesthetics primarily in terms of poetic language, imagery, and form. While these studies have successfully demonstrated how Yahya Kemal treated themes such as the sea, light, history, and civilization, they have not sufficiently examined the intellectual background nourishing this aesthetic vision. This paper aims precisely to address that gap.

The central argument of the study is as follows: Yahya Kemal's Mediterranean aesthetics and his conception of a "basin civilization" constitute a creative transformation of the idea of the Mediterranean that took shape in late eighteenth- and early nineteenth-century French literature. The architects of this idea—Madame de Staël, François-René de Chateaubriand, and Alphonse de Lamartine—conceptualized the Mediterranean not merely as a geographical space, but as a civilizational basin encompassing history, culture, and spiritual accumulation, defined along the axes of North–South and East–West. Emerging as a response to the crisis generated by the Industrial Revolution, this idea gradually became an inseparable part of the European intellectual tradition.

During the years he spent in Paris between 1903 and 1912, Yahya Kemal came into direct contact with this intellectual tradition. Albert Sorel's lectures on the history of civilizations, Maurice Barrès' philosophy of land and continuity, and the classical ideal of beauty advocated by French Parnassianism profoundly shaped his intellectual world. By examining these channels of influence one by one, this paper seeks to demonstrate how Yahya Kemal absorbed and transformed this legacy.

At the same time, the study argues that Yahya Kemal was not merely a passive recipient of this tradition. The French writers viewed the Mediterranean from the outside; for them, this geography was an object of longing and an exotic "other." Yahya Kemal, however, reconstructed the same intellectual framework from within. He positioned the Ottoman and Islamic heritage as an integral component of this basin civilization, reinterpreted the continuity extending from Rome to Byzantium and from Byzantium to the Ottoman Empire through the center of Istanbul, and eliminated the colonial gaze embedded within the Western Romantic tradition.

In conclusion, this paper proposes that Yahya Kemal's Mediterranean aesthetics should be read not merely as a poetic preference, but as the product of a profound intellectual transformation. Such a reading opens new possibilities for reassessing Yahya Kemal from the perspectives of both comparative literature and the history of civilizations.

Keywords: Basin civilization, French literature, comparative literature, history of civilizations, Parnassianism, Ottoman modernization, cultural continuity.

Palimpsest Bir Şehir, Parçalı Bir Ruh: Livaneli'de Üst Üste Yazılan Kimlikler

ZEHRA ÇETİN*

Bu çalışma, Zülfü Livaneli'nin Serenad ve Konstantiniyye Oteli adlı romanlarını, Jan Assmann'ın "Kültürel Bellek" kuramı çerçevesinde ele alarak bireysel ve kolektif kimlik arayışlarını karşılaştırmalı bir perspektifle incelemeyi amaçlamaktadır. Her iki roman da Türkiye'nin tarihsel travmalarını ve toplumsal hafızasındaki "beyaz boşlukları" merkezine alsa da bunu farklı ölçeklerde gerçekleştirir. Serenad, başkahraman Maya Duran'ın ailesindeki gizli kökenler (Yahudi, Ermeni, Müslüman) üzerinden mikro düzeyde bir kimlik kazısı yaparken Konstantiniyye Oteli, İstanbul şehrini Bizans'tan günümüze uzanan katmanlı yapısıyla bir "bellek mekânı" olarak konumlandırarak makro düzeyde bir kimlik sorgulaması sunar. Çalışmada, Maya 'nın bastırılmış aile sırlarıyla yüzleşme süreci ile İstanbul'un modernleşme sancıları ve rantsal dönüşüm altında ezilen kadim ruhu arasındaki paralellikler çözümlenmiştir. İnceleme sonucunda, Livaneli'nin her iki eserinde de hatırlama eylemini bir varoluş mücadelesi olarak sunduğu; bireyin ve şehrin gerçek kimliğine ancak resmî tarihin unutturduğu katmanlarla dürüstçe yüzleşerek ulaşabileceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar sözcükler: Zülfü Livaneli, kültürel bellek, kimlik arayışı, *Serenad*, *Konstantiniyye Oteli*, İstanbul, hatırlama.

A CITY, A FRAGMENTED SOUL INTERLACING IDENTITIES IN ZÜLFÜ LİVANELİ'S LITERARY WORKS

This study aims to examine the search for individual and collective identity in Zülfü Livaneli's novels, Serenad (Serenade for Nadia) and Konstantiniyye Oteli (The Hotel Constantinople), through a comparative perspective based on Jan Assmann's theory of "Cultural Memory." Although both novels center on Turkey's historical traumas and the "blank spaces" in its social memory, they operate on different scales. While Serenad performs a micro-level identity excavation through the protagonist Maya Duran's hidden family roots (Jewish,

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı, Orcid: 0009-0008-6976-8524

Armenian, and Muslim), Konstantiniyye Oteli presents a macro-level identity inquiry by positioning the city of Istanbul as a "site of memory" (lieu de mémoire) with its layered structure stretching from Byzantium to the present day. The study analyzes the parallels between Maya's process of confronting suppressed family secrets and Istanbul's struggles with modernization and the crushing of its ancient soul under urban rent-seeking. As a result of this analysis, it is concluded that in both works, Livaneli presents the act of "remembering" as an existential struggle; suggesting that both the individual and the city can only attain their true identity by honestly confronting the historical layers that official history has rendered forgotten.

Keywords: Zülfü Livaneli, cultural memory, identity quest, Serenade for Nadia, *The Hotel Constantinople*, Istanbul, remembrance.

Artificial Intelligence as a Governmental Apparatus: From Instrumental Tool to Agentic Actor

ÖĞR. GÖR. DR. ZELİHA DURUCU*

In the second phase of the millennium, the evolution of technology has reached what may be considered its final stage: artificial intelligence, which has become not only a technological development but also a driving force in cultural production, including art and literature. Like other technological developments throughout history, earlier forms of AI largely functioned as instrumental tools within existing regimes of power, operating in support of human decision-making. Contemporary developments, however, mark a significant shift toward agentic AI systems capable of planning, acting, and adapting over time. Within a Foucauldian framework, this transformation allows AI to be conceptualised not merely as a tool of governance but as a governmental apparatus that actively enacts power. Foregrounding the concept of governmentality and its contemporary elaboration by Thomas Lemke, this paper argues that agentic AI represents a new mode of governance in which power operates through the delegation and execution of action, rather than through static regulation alone. In this context, governance functions through the management of agency by means of regulation, optimisation, and systematisation across sociotechnical environments. Within this framework, agency is no longer understood as an autonomous human capacity but as something that is permanently produced, reshaped, and managed by algorithmic systems capable of acting upon the world. Accordingly, agency emerges as a critical site of crisis. This paper examines how the transition from instrumental AI to agentic AI reshapes subjectivity and reconfigures the relationship between human actors, automated systems, and contemporary forms of governance.

Keywords: power, governmentality, artificial ıntelligence, agentic aı, algorithmic governance, agency.

* Karabük Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Yabancı Diller Bölümü, zelihakuruducu@karabuk.edu.tr

YAPAY ZEKÂNIN BİR YÖNETSEL AYGIT OLARAK ORTAYA ÇIKIŞI: ARAÇSAL BİR VARLIKTAN EDİMSEL BİR ÖZNEYE

İkinci binyılın ikinci evresinde teknolojinin evrimi, yalnızca bir teknolojik gelişme olmanın ötesine geçerek, sanat ve edebiyat dâhil kültürel üretimin itici gücü hâline gelen yapay zekâ ile birlikte nihai sayılabilecek bir aşamaya ulaşmıştır. Tarih boyunca ortaya çıkan diğer teknolojik gelişmeler gibi, yapay zekânın önceki biçimleri de büyük ölçüde mevcut iktidar rejimleri içinde işleyen, insan karar alma süreçlerini destekleyen araçsal araçlar olarak işlev görmüştür. Buna karşın çağdaş gelişmeler, zaman içinde planlama yapabilen, eyleme geçebilen ve uyum sağlayabilen edimsel yapay zekâ sistemlerine yönelik kayda değer bir dönüşüme işaret etmektedir. Foucaultcu bir çerçevede bu dönüşüm, yapay zekânın yalnızca yönetsel iktidarın bir aracı olarak değil, aynı zamanda bizzat iktidarı icra eden bir "yönetsel aygıt" olarak kavramsallaştırılmasına imkân tanır. Bu makale, hükümetlilik kavramını ve Thomas Lemke tarafından geliştirilmiş güncel yorumunu öne çıkararak, edimsel yapay zekânın, iktidarın yalnızca statik düzenleme aracılığıyla değil, eylemin devri ve icrası yoluyla işlediği yeni bir yönetim biçimini temsil ettiğini savunur. Bu bağlamda yönetsellik, sosyoteknik ortamlar boyunca ajansın düzenleme, optimize etme ve sistemleştirme yoluyla yönetilmesi üzerinden işler. Bu çerçevede ajans artık özerk bir insani kapasite olarak değil, dünyaya etki edebilen algoritmik sistemler tarafından sürekli olarak üretilen, yeniden şekillendirilen ve yönetilen bir şey olarak anlaşılmaktadır. Buna bağlı olarak ajans, krizin kritik bir sahası hâline gelir. Bu makale, araçsal yapay zekâdan edimsel yapay zekâya geçişin öznelliği nasıl yeniden biçimlendirdiğini ve insan aktörler, otomatik sistemler ve güncel yönetim biçimleri arasındaki ilişkiyi nasıl yeniden yapılandırdığını incelemektedir.

Anahtar sözcükler: iktidar, hükümetlilik, yapay zekâ, edimsel yapay zekâ, algoritmik yönetişim, ajans.

The Thought Map of Ethical-Aesthetic Resistance: Silence, Body and Potentiality as a New Mode of Reading in Contemporary British Drama

ÖĞR. GÖR. DR. ZELİHA DURUCU*

This paper aims to rethink ethical–aesthetic resistance in contemporary British drama by focusing on silence, the body, and potentiality as modes of withdrawal rather than direct political action. Through the plays of Edward Bond, Howard Barker, and Sarah Kane, the study conceptualizes resistance not as overt opposition but as an ethical suspension that interrupts dominant structures of power and representation. These dramatic works consciously foreground strategies such as moments of hesitation, vulnerability, and silence in order to destabilize established techniques of governmentality and dominant forms of representation rather than relying on traditional forms of confrontation, such as direct resistance strategies. Drawing primarily on Giorgio Agamben's notion of potentiality, the paper proposes an integrated reading model that foregrounds aesthetic refusal, bodily vulnerability, and silence as forms of ethical resistance. Within this theoretical framework, the body emerges as an ideological site where violence, domination, and ethical exposure intersect, while silence operates as an aesthetic gesture that disrupts the logic of the biopolitical paradigm and potentially challenges dominant ideological regimes. By examining multiple plays by each author, the study moves beyond single-text interpretations and offers a comparative framework that reveals recurring dramaturgical patterns of ethical withdrawal in contemporary British theatre. Using a comparative analytical approach, the paper argues that both silence and bodily exposure operate as structural mechanisms that reconfigure the intersection between ethics, aesthetics, and resistance in contemporary dramatic writing.

Keywords: ethical–aesthetic resistance, silence, body, potentiality, contemporary british drama

* Karabük Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Yabancı Diller Bölümü, zelihakuruducu@karabuk.edu.tr

ETİK VE ESTETİK DİRENCİN DÜŞÜNCE HARİTASI: ÇAĞDAŞ BRİTANYA DRAMINDA YENİ BİR OKUMA BİÇİMİ OLARAK SESSİZLİK, BEDEN VE POTANSİYELLİK

Bu çalışma, çağdaş Britanya dramasında etik–estetik direnişi, doğrudan politik eylem yerine geri çekilme biçimleri olarak ortaya çıkan sessizlik, beden ve potansiyellik kavramlarına odaklanarak yeniden düşünmeyi amaçlamaktadır. Edward Bond, Howard Barker ve Sarah Kane'in oyunları üzerinden çalışma, direnişi açık bir karşı çıkış biçimi olarak değil, iktidarın ve temsilin hâkim yapılarının işleyişini kesintiye uğratan etik bir askıya alma olarak kavramsallaştırır. Bu dramatik eserler, doğrudan direniş stratejileri gibi geleneksel çatışma biçimlerine başvurmak yerine, tereddüt anları, kırılganlık ve sessizlik gibi stratejileri bilinçli biçimde öne çıkararak yerleşik yönetimsellik tekniklerini ve egemen temsil biçimlerini istikrarsızlaştırır. Çalışma, öncelikle Giorgio Agamben'in potansiyellik kavramına dayanarak, estetik reddi, bedensel kırılganlığı ve sessizliği etik direniş biçimleri olarak öne çıkaran bütüncül bir okuma modeli önermektedir. Bu kuramsal çerçeve içinde beden, şiddetin, tahakkümün ve etik açığa çıkışın kesiştiği ideolojik bir alan olarak ortaya çıkarken, sessizlik biyopolitik paradigmanın mantığını kesintiye uğratan ve egemen ideolojik rejimleri potansiyel olarak sorgulayan estetik bir jest olarak işlev görür. Her bir yazardan birden fazla oyunu inceleyerek çalışma, tekil metin yorumlarının ötesine geçer ve çağdaş Britanya tiyatrosunda etik geri çekilmenin tekrar eden dramaturjik örüntülerini ortaya koyan karşılaştırmalı bir çerçeve sunar. Karşılaştırmalı analitik yaklaşım aracılığıyla makale, hem sessizliğin hem de bedensel açığa çıkışın çağdaş dramatik yazında etik, estetik ve direniş arasındaki kesişimi yeniden yapılandıran yapısal mekanizmalar olarak işlediğini ileri sürmektedir.

Anahtar sözcükler: etik–estetik direniş, sessizlik, beden, potansiyellik, çağdaş britanya draması.

Greimas'ın Göstergebilimsel Yaklaşımıyla *Kral Lear* Üzerine Bir İnceleme

ZELİHA NUR ŞAHİN*
PROF. DR. NURTEN SARICA*

Kral Lear adlı tiyatro oyunu yazıldığı ve sergilendiği yıllar boyunca adından çokça söz edilen ve günümüzde bile birçok eserde etkisi hissedilen bir yazınsal baş yapıttır. Bu çalışma, William Shakespeare'in en önemli trajedilerinden biri olan Kral Lear adlı eseri göstergebilimsel söylem çözümlemesi çerçevesinden incelemeyi hedeflemektedir. Söz konusu eser söylem çözümlemesi ve göstergebilimsel yaklaşım açısından ele alınarak dil ve iktidar arasındaki ilişki incelenecektir. Bu kapsamda çalışmada karakterlerin söylemlerine ek olarak bu söylemlerin altındaki yapısallığı da çözümlemeyi amaçlamaktadır. Çalışmadaki kuramsal temel için yapısal göstergebilim alanında önemli bir isim olan Algirdas Julien Greimas'ın anlatı ve anlam kuramı seçilmiştir. Greimas'ın geliştirmiş olduğu eyleyenler modeli ve göstergebilimsel kare yöntemi çerçevesinde eser ele alınacaktır. Eyleyenler modeli anlatıda yer alan karakterleri bireysel özelliklerinden ziyade işlevsel ögeler yönünden ele alma konusunda yol gösterici niteliktedir. Söz edilen modele göre anlatı altı ana eyleyen üzerinden değerlendirilir ki bunlar; özne, nesne, gönderici, alıcı, yardımcı ve engelleyici şeklindedir. Göstergebilimsel yaklaşım açısından Greimas, eserdeki temel karşıtlıkların, anlamı ortaya koymayı sağladığını ileri sürer. Bu çerçevede, eserde yer alan sevgi-çıkar, hakikat-sahte söylem ve düzen-kaos benzeri ikili karşıtlıklar anlam üretiminde sürecin merkezinde konumlanmaktadır. Söz edilen temel karşıtlıklar, anlatıdaki ilerleyişin belirlenmesinde temel dinamikler olarak işlevini yerine getirmektedir. Araştırmanın esas problemi dilin sadece iletişimde bir araç mı olduğu yoksa iktidarın kurulması ve devam ettirilmesinde etkili bir yapısal öge mi olduğudur. Kral Lear üzerine yapılan araştırmaların çoğunluğu tematik ve tarihsel incelemelerle sınırlı kalırken, Algirdas Julien Greimas'ın göstergebilim kuramı ışığında yapılan bu incelemeyle bu alanda bir boşluğun doldurulması

* Zsahin251@posta.pau.edu.tr
* Pamukkale Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü, Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, nsarica@pau.edu.tr

amaçlanarak anlatı ve söylem bağlamında çok katmanlı bir çözümleme yapılmaya çalışılacaktır.

Anahtar sözcükler: greimas, eyleyenler modeli, göstergebilim, Kral Lear, söylem çözümlemesi.

AN ANALYSIS OF KING LEAR WITH GREIMAS' SEMIOTIC APPROACH

The play King Lear is a literary masterpiece that has been widely discussed since its writing and performance and whose influence is still felt in many works today. This study aims to examine King Lear, one of William Shakespeare's most significant tragedies, within the framework of semiotic discourse analysis. By analyzing the work through the lens of discourse analysis and a semiotic approach, the study will explore the relationship between language and power. In this context, the study explores the relationship between language and power by analzing not only the characters' discourses but also the underlying structures. For the theoretical foundation of this study, the narrative and meaning theory of Algirdas Julien Greimas, a prominent figure in structural semiotics, has been selected. The work is analyzed using Greimas's actantial model and semiotic square. The actantial model evaluates characters in terms of functional roles—subject, object, sender, receiver, helper, and opponent—rather than individual traits. From a semiotic perspective, Greimas argues that the fundamental oppositions within a work serve to reveal its meaning. Accordingly, binary oppositions such as love-interest, truth-false discourse, and order-chaos are threated as key dynamics shaping the narrative progression. These fundamental oppositions function as the primary dynamics in determining the progression of the narrative. The central problem of the study is whether language serves merely as a tool for communication or as an effective structural element in the establishment and maintenance of power. While most studies on King Lear have been limited to thematic and historical analyses, this study, conducted in the light of Algirdas Julien Greimas's semiotic theory, aims to fill a gap in this field by attempting a multi-layered analysis within the context of narrative and discourse.

Keywords: greimas, actantial model, semiotics, King Lear, discourse analysis.

Türk Romanında Yansıtmacı ve Modern Anlatım: *Eylül* ve *Aylak Adam* Üzerine Bir İnceleme

ZEYNEP EŞSİZ*

Bu çalışma, Türk romanında yansıtmacı anlatım ile modern anlatım arasındaki temel farkları seçili eserler üzerinden incelemektedir. Türk edebiyatında yansıtmacı anlatımın ilk izleri Tanzimat döneminde görülse de, bu anlayış asıl belirgin formuna Servet-i Fünûn dönemiyle birlikte kavuşmuştur. Yansıtmacı anlatım; evrensel gerçekliğe uygun, tutarlı ve yaşamda gerçekleşmesi mümkün olayları aktaran bir anlatım biçimi olarak ele alınmaktadır. Bu yaklaşımda, anlatıcı dış dünyayı bir ayna gibi yansıtarak okura nesnel bir çerçeve çizmeye çalışır.

Mehmet Rauf'un *Eylül* romanı, yansıtmacı anlatımın en öne çıkan örneklerinden biri olarak sunulmaktadır. Eserde karakterler evrensel kalıplar içerisinde ele alınırken, sosyal çevre ve mekân detayları gerçekçi bir bakış açısı ile sunulmaktadır. Yazar; olayları duyguları ve çevre betimlemelerini bir gözlemci bakış açısı ile dünyaya ayna tutarak aktarmaktadır. Bu anlatım tarzının amacı, dış gerçekliği okura somut ve anlaşılır şekilde aktarmaktır.

Buna karşılık Yusuf Atılgan'ın *Aylak Adam* romanı, odağını dış dünyadan ve toplumsal çevreden uzak bireyin iç dünyasına yöneltmektedir. Klasik olay örgüsü yerine, bireyin yalnız ve parçalanmış iç dünyası ön plana çıkarılmaktadır. İç monolog, bilinç akışı gibi modern anlatım teknikleri kullanılır. Ayrıca bireyin psikolojik çözümlemeleri ve sorgulamaları metin merkezinde yer almaktadır.

Sonuç olarak bu çalışma; Türk romanında nesnel ve gerçekçi olan yansıtmacı anlatım ile daha özenli ve bireye yönelen modern anlatım arasındaki farklılıkları somut biçimde ortaya koymaktadır.

Anahtar sözcükler: yansıtmacı anlatım, modern anlatım, Türk romanı, *Eylül, Aylak Adam*

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Yeni Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, ORCİD: 0009-0002-6496-7301.

FROM MIMETIC NARRATION TO MODERN NARRATION: AN ANALYSIS THROUGH *EYLÜL* AND *AYLAK ADAM* NOVELS

This study examines the fundamental differences between mimetic (reflective) narration and modern narration in the Turkish novel through selected works. Although the first traces of mimetic narration in Turkish literature appear in the Tanzimat period, this approach reached its most distinct form during the Servet-i Fünûn period. Mimetic narration is considered a form of storytelling that conveys events consistent with universal reality, coherent, and possible in real life. In this approach, the narrator attempts to draw an objective framework for the reader by reflecting the external world like a mirror.

Mehmet Rauf's novel *Eylül* is presented as one of the most prominent examples of mimetic narration. In the work, characters are handled within universal patterns, while social environment and spatial details are presented from a realistic perspective. The author conveys events, emotions, and environmental descriptions through an observational point of view, reflecting the world like a mirror. The aim of this narrative style is to present external reality to the reader in a concrete and understandable way.

In contrast, Yusuf Atılgan's novel *Aylak Adam* shifts its focus from the external world and social environment to the inner world of the individual. Instead of a classical plot structure, the lonely and fragmented inner world of the individual is brought to the forefront. Modern narrative techniques such as interior monologue and stream of consciousness are used. In addition, psychological analyses and the character's self-questioning occupy a central place in the text.

In conclusion, this study clearly demonstrates the differences between mimetic narration, which is objective and realistic in Turkish novels, and modern narration, which is more refined and centered on the individual.

Keywords: mimetic narration, modern narration, Turkish novel, *Eylül*, *The Idle Man*.

Fotoğraf, Poz ve Öznenin Kuruluşu: Natsume Sōseki'nin *Cam Kapının Ardı* ve Ziya Osman Saba'nın *Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi* Üzerine Karşılaştırmalı Bir Okuma

DOÇ. DR. ZEYNEP GENÇER BALOĞLU*

Bu çalışma, Natsume Sōseki'nin anı ve deneme niteliği taşıyan yazılarının yer aldığı *Cam Kapının Ardı* adlı eserinin 2 numaralı bölümünde anlatılan fotoğraf çektirme anısı ile Ziya Osman Saba'nın *Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi* adlı öyküsünü karşılaştırmalı olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Her iki metinde de fotoğraf, yalnızca bir görüntü üretim aracı olarak değil, öznenin kendisini nasıl sunduğunu, nasıl görünmeye zorlandığını ve bu süreçte benliğiyle nasıl bir çatışma yaşadığını görünür kılan bir temsil düzeneği olarak kurgulanmaktadır. Sōseki'nin metninde anlatıcı, doğal bir yüz ifadesiyle görünme isteği taşırken fotoğrafçının yönlendirmesi sonucunda yapay bir gülüş üretmeye zorlanmakta; ortaya çıkan fotoğraf ise öznenin kendisine yabancılaştığı bir yüzey haline gelmektedir. Saba'nın metninde ise anlatıcı, mutluluk imgeleriyle çevrili bir fotoğrafhane atmosferinde "mesut" görünme arzusunu sürdürür; ne var ki bu arzu, öznenin içsel yalnızlığı ve duygusal kırılganlığı nedeniyle sürekli ertelenir. Çalışma, Saba'nın metninin daha önce /olmak/ ve /görünmek/ kiplikleri etrafında Greimasçı bir yaklaşımla ele alınmış olmasını çıkış noktası olarak değerlendirmekte; fakat incelemeyi yalnızca kiplik çözümlemesiyle sınırlamayıp fotoğraf, poz, yüz, yapaylık ve benlik arasındaki ilişkiler üzerinden genişletmektedir. Sonuç olarak bu çalışma, iki farklı edebî ve kültürel bağlamda fotoğrafın, öznenin hakikatini kaydeden masum bir araç olmaktan çok, toplumsal olarak kabul edilebilir bir görünüş üretmeye zorlayan estetik ve söylemsel bir mekanizma olarak işlediğini ileri sürmektedir.

Anahtar sözcükler: Natsume Sōseki, Ziya Osman Saba, fotoğraf, temsil, benlik, görünüş, karşılaştırmalı edebiyat.

* Pamukkale Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Yabancı Diller Bölümü, Yabancı Diller Anabilim Dalı, gencerzeynep@gmail.com

This study aims to comparatively examine the photographic episode recounted in section 2 of Behind the Glass Door, a work by Natsume Sōseki consisting of memoiristic and essayistic writings, and Ziya Osman Saba's short story The Studio of Happy People. In both texts, photography is constructed not merely as a device for producing images, but as a representational apparatus that renders visible how the subject presents himself, how he is compelled to appear, and how he experiences a conflict with his own self in this process. In Sōseki's text, the narrator wishes to appear with a natural facial expression, yet is forced by the photographer's guidance to produce an artificial smile; the resulting photograph thus becomes a surface on which the subject is alienated from himself. In Saba's text, by contrast, the narrator sustains the desire to appear "happy" within the atmosphere of a photography studio surrounded by images of happiness; nevertheless, this desire is continually deferred by the subject's inner loneliness and emotional fragility. Taking as its starting point the fact that Saba's text has previously been examined through a Greimasian framework centered on the modalities of /being/ and /seeming/, this study expands the discussion beyond a purely modal analysis by focusing on the interrelations among photography, pose, face, artificiality, and selfhood. Consequently, the paper argues that, in two different literary and cultural contexts, photography functions not as an innocent medium that records the truth of the subject, but rather as an aesthetic and discursive mechanism that compels the production of a socially acceptable appearance.

Keywords: Natsume Sōseki, Ziya Osman Saba, photography, subjectivity, representation, being and seeming, comparative literatüre.

Bedenin Konuştuğu Yer: *Ben, Femur* Romanında Kemik Anlatıcı ve Beden-Özne İlişkisinin Dönüşümü

ARŞ. GÖR. ZEYNEP GÖZDE YILMAZ*

İsmet Emre'nin *Ben, Femur* romanı, modern bireyin yaşadığı varoluşsal sıkıntıyı ve öznenin çözülmesini alışılmışın dışında bir anlatı biçimiyle ele alır. Modern edebiyatta öznenin parçalanması çoğunlukla zihinsel ve psikolojik düzeyde incelenirken, bu roman söz konusu çözülmeyi doğrudan bedensel bir düzleme taşır. Eserin en dikkat çekici yönü, anlatıcının insanın kendisi değil, onun bedenine ait bir parça olan Femur olmasıdır.

Bu çalışma, romanda Femur'un anlatıcı konumuna yükselmesinin neyi temsil ettiğini ve bu anlatı tekniği aracılığıyla beden-özne ilişkisinin nasıl yeniden kurulduğunu incelemeyi amaçlamaktadır.

Bu bağlamda Femur'un anlatıcıya dönüşmesi, öznenin bütünlüğünü kaybettiği bir evrende insanın en temel varoluş düzeyine, yani biyolojik ve maddi yapısına indirgenmesini temsil eder. Kemik, bu yönüyle insanın toplumsal ve psikolojik katmanlarından arındırılmış en çıplak hâline karşılık gelir. Roman, bu anlatı tekniği aracılığıyla modern bireyin zihin merkezli özne anlayışını tersine çevirerek bedeni deneyimin kurucu unsuru hâline getirir. Böylece beden-özne ilişkisi, öznenin bedeni kontrol ettiği klasik modelden, bedenin özne üzerinde belirleyici olduğu tersine çevrilmiş bir yapıya dönüşür.

Öte yandan Femur'un anlatıcı konumuna yükselmesi, modern bireyin çoğu zaman ihmal ettiği bedensel gerçekliğin görünür kılınmasına da hizmet eder. Gündelik yaşamda çoğunlukla fark edilmeyen beden, kriz anlarında, özellikle acı yoluyla kendini dayatır. Bu yönüyle Femur, bastırılanın ortaya çıkışını temsil eder. Anlatı boyunca acı, yalnızca fiziksel bir duyum değil, öznenin dünyayla kurduğu ilişkinin temel belirleyeni hâline gelir. Bu süreçte özne, düşünen bir varlık olmaktan ziyade, hisseden ve acı çeken bir bedene indirgenir. Böylece

* Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Polatlı Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı, zeynepp.gozde@gmail.com

roman, insan varoluşunu zihinsel süreçler üzerinden tanımlayan modern anlayışı sorgulayarak, bedensel kırılganlığı ve sınırlılığı merkeze alır.

Anahtar sözcükler: Ben, Femur, beden-özne ilişkisi, modern Türk romanı, kemik anlatıcı, acı, varoluş.

THE PLACE WHERE THE BODY SPEAKS: THE BONE NARRATOR AND THE TRANSFORMATION OF THE BODY-SUBJECT RELATIONSHIP IN *BEN, FEMUR* NOVEL

İsmet Emre's novel *Ben, Femur* addresses the existential distress experienced by the modern individual and the dissolution of the subject through an unconventional narrative form. While the fragmentation of the subject in modern literature is mostly examined on a mental and psychological level, this novel carries that dissolution directly onto a bodily plane. The most striking aspect of the work is that the narrator is not the human being itself, but the Femur, a part of the human body.

This study aims to examine what it represents for the Femur to rise to the position of narrator in the novel and how the body-subject relationship is reconstructed through this narrative technique.

In this context, the transformation of the Femur into a narrator represents the reduction of the human being to its most fundamental level of existence—its biological and material structure—in a universe where the subject has lost its integrity. In this respect, the bone corresponds to the most bare state of the human being, stripped of its social and psychological layers. Through this narrative technique, the novel reverses the mind-centered understanding of the subject in modern individuals and makes the body the constitutive element of experience. Thus, the body-subject relationship transforms from the classical model in which the subject controls the body into an inverted structure where the body becomes determinative over the subject.

On the other hand, the elevation of the Femur to the position of narrator also serves to make visible the bodily reality that the modern individual often neglects. The body, which is mostly unnoticed in daily life, imposes itself in moments of crisis, especially through pain. In this respect, the Femur represents the emergence of what has been repressed. Throughout the narrative, pain becomes not only a physical sensation but also the fundamental determinant of the subject's relationship with the world. In this process, the subject is reduced from a thinking being to a body that feels and suffers. Thus,

the novel questions the modern understanding that defines human existence through mental processes and instead places bodily fragility and limitation at the center.

Keywords: Ben, Femur, body-subject relationship, modern Turkish novel, bone narrator, pain, existence.

Arjantin Sinemasında 'Turco' Kimliğinin Temsili: Entegrasyon, Ötekilik ve Kimlik İnşası

DR. ÖĞR. ÜYESİ ZEYNEP KAYACIK*

XIX. yüzyılın sonlarından XX. yüzyılın başlarına uzanan süreçte Osmanlı topraklarından Latin Amerika'ya yönelen göç hareketleri, bölgenin toplumsal ve kültürel yapısında iz bırakan önemli tarihsel olgulardan biridir. Osmanlı pasaportu taşıyan bu göçmenler, Latin Amerika toplumlarında "turco" olarak adlandırılmış ve zamanla hem toplumsal hayatta hem de kültürel temsillerde belirli bir figür olarak yer edinmiştir. Bu göç deneyimi, uzun yıllar boyunca Latin Amerika yazının önde gelen isimlerinin kaleme aldığı eserlerde sıklıkla işlenmiş; bu metinlerde göçmenlerin karşılaştıkları sosyo-kültürel dinamikler ile kimliklerini koruma ve yeniden tanımlama çabaları yoğunlukla incelenmiştir. Ancak görsel anlatı biçimleri, özellikle tiyatro ve sinema gibi mecralarda "turco" figürünün nasıl temsil edildiğine dair çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Bu bağlamda bu çalışma, *Corazón de Turco (Türkün Sevdası)* ve *La Quinta Calumnia* (Beşinci İftira) filmleri üzerinden Arjantin sinemasında "turco" kimliğinin temsiline odaklanmakta; söz konusu karakterlerin göçmen özne olarak nasıl kurgulandığını ve bu temsillerin hangi söylemsel çerçeveler içinde üretildiğini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda Stuart Hall'un temsil ve kimlik kuramı temel alınmaktadır. Çalışma, özellikle uyum anlatılarının bu temsillerde nasıl kurulduğunu ve göçmen öznenin toplumsal konumunun hangi sınırlar içinde tanımlandığını sorgulamaktadır. Çalışmada, görsel anlatıların çözümlenmesine yönelik olarak söylem analizi yaklaşımı benimsenmiştir. Bu çerçevede filmlerdeki karakterlerin temsili; dil kullanımı, mesleki konumlanma, toplumsal ilişkiler ve anlatı içindeki işlevleri açısından incelenmektedir. Veri analizi, seçilen sahnelerin tematik olarak sınıflandırılması ve bu sahnelerdeki temsil pratiklerinin yorumlanması yoluyla gerçekleştirilmektedir. Sonuç olarak, çalışma, sinematik anlatıların göçmen kimliğini nasıl yapılandırdığını ve bu

* Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, İspanyol Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Ankara/Türkiye. Assist. Prof. Dr., Ankara University Faculty of Languages, History and Geography, Department of Spanish Language and Literature. zkocer@ankara.edu.tr ORCID ID: 0000-0002-6902-3337.

temsillerin hangi ideolojik çerçeveler içinde üretildiğini ortaya koymayı hedeflemektedir.

Anahtar sözcükler: Arjantin, Turcos, sinema, göç, Osmanlı İmparatorluğu.

REPRESENTATION OF THE "TURCO" IDENTITY IN ARGENTINE CINEMA: INTEGRATION, OTHERNESS, AND IDENTITY CONSTRUCTION

The migration movements from the Ottoman territories to Latin America, spanning from the late 19th century to the early 20th century, are one of the significant historical phenomena that have left a mark on the social and cultural structure of the region. These migrants carrying Ottoman passports were referred to as "turco" in Latin American societies and gradually established themselves as a distinct figure in both social life and cultural representations. This migration experience has been frequently addressed in works written by prominent figures in Latin American literature over the years; in these texts, the socio-cultural dynamics faced by immigrants and their efforts to preserve and redefine their identities have been extensively examined. However, it is observed that there are quite limited studies on how the "turco" figure is represented in visual narrative forms, especially in mediums such as theater and cinema. In this context, this study focuses on the representation of the "turco" identity in Argentine cinema through the films *Corazón de Turco* (The Turk's Love) and *La Quinta Calumnia* (The Fifth Calumny); it aims to examine how these characters are constructed as immigrant subjects and within which discursive frameworks these representations are produced. In this context, Stuart Hall's theory of representation and identity is taken as the basis. The study questions how integration narratives are constructed in these representations and within what boundaries the social position of the immigrant subject is defined. In the study, a discourse analysis approach has been adopted for the analysis of visual narratives. In this context, the representation of characters in films is examined in terms of language use, professional positioning, social relationships, and their functions within the narrative. Data analysis is carried out through the thematic classification of selected scenes and the interpretation of representation practices within these scenes. In conclusion, the study aims to reveal how cinematic narratives construct immigrant identity and within which ideological frameworks these representations are produced.

Keywords: Argentina, Turcos, cinema, migration, Ottoman Empire.

Yunus Emre Şiir Geleneğinin Bektaşileşmesi: En Eski Yazmalar Bize Ne Söylüyor?

DR. ÖĞR. ÜYESİ ZEYNEP OKTAY*

Günümüzde pek çok Alevi için Yunus Emre (ö. 1320?) Bektaşi evliyasındandır. Bu yaygın inanışın izleri, 15. yüzyıl sonu ile 16. yüzyıl başında kaleme alınan ve Yunus Emre'nin Hacı Bektaş Velî ile karşılaşmasını içeren Hacı Bektaş Velî Velâyetnâmesi'ne kadar geri götürülebilir. Türkçe tasavvuf şiirinin kurucu figürü olan Yunus; cemlerde, muhabbetlerde ve günlük hayatta icra edilen deyişler gibi Alevi-Bektaşi şiir türleri için de bir prototip oluşturmuştur. Ancak Yunus'un kendi şiirleri, 15. yüzyıldan itibaren gelişen Bektaşi doktrinine dair çok az iz taşır.

Yunus Emre'nin yaşadığı dönem ile Bektaşiliğin kurumsallaşması arasındaki bu zaman farkına rağmen, Yunus Emre Dîvânı'nın en eski nüshalarında Bektaşi öğretisine ait belirli unsurlar görülmektedir. 15. yüzyıl yazmalarına yapılmış bu nadir eklemeler; Kırklar Cemi, Muhammed-Ali inancı ve Dört Kapı Kırk Makam öğretisi gibi konuları içermektedir. Dîvân'da ayrıca, Yunus'un şiirlerinde genel tasavvufi anlamlarıyla yer alan ancak daha sonra Kızılbaş-Bektaşi repertuarının parçası haline gelen 'semâ' ve 'meydan' gibi kavramlar da bulunmaktadır.

Bu bildiri, Yunus Emre Dîvânı'nın en eski yazmalarının bir kısmında görülen "Bektaşi eklemeleri" üzerinden, Yunus Emre şiir geleneğinin Bektaşileşme sürecini takip etmeyi amaçlamaktadır. Bu durum, yalnızca Yunus külliyatının erken dönemdeki Bektaşi okur kitlesini değil, aynı zamanda Yunus Emre şiirinin yayılmasında Bektaşi müstensihlerin rolünü de ortaya koymaktadır. Ayrıca Yunus adı altında hem sözlü hem de yazılı edebiyatta ortaya çıkan şiir çeşitliliğinin kökenlerine dair ipuçları sunmaktadır.

Anahtar sözcükler: Yunus Emre, Hacı Bektaş, Alevi, Bektaşi, tekke şiiri, elyazması, kırklar cemi, dört kapı kırk makam.

* Boğaziçi Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Türk Halk Edebiyatı Anabilim Dalı, zeynep.oktay@boun.edu.tr

THE BEKTASHIZATION OF YUNUS EMRE'S POETIC TRADITION: WHAT THE EARLIEST MANUSCIPTS TELL US

Yunus Emre (d. 1320?) is a Bektashi saint for many contemporary Alevis. This common belief can be traced to the hagiography of Hacı Bektaş, put down in writing in the late fifteenth-early sixteenth century, which includes an account of Yunus Emre's encounter with Hacı Bektaş. As the foundational figure for Turkish Sufi poetry, Yunus provided the prototype for Alevi-Bektashi poetry such as the *deyiş*, poetry sung during ritual as well as in many aspects of daily life. However, his own poetry bears few traces of Bektashi doctrine, which developed from the fifteenth century onwards. Despite this apparent time lag between Yunus himself and Bektashis, certain elements of Bektashi doctrine appear in the earliest manuscripts of Yunus Emre's *Dîvân*. These rare additions in the fifteenth century manuscripts include the Ceremony of the Forty (*kırklar cemi*), the doctrine of Muhammadiş-Ali, and the doctrine of Four Gates and Forty Stations (*dört kapı kırk makam*). The *Dîvân* also includes terms that occur in Sufi literature (in Yunus's own poetry) and later become part of Alevi (Kızılbaş) and Bektashi repertoires, such as semâʿ (audition/ritual dance) and meydân (ceremonial room). This paper seeks to trace the Bektashization process of Yunus Emre's poetic tradition through an examination of the Bektashi additions that appear in the earliest manuscripts of his Dîvân. These demonstrate not only the early Bektashi readership of Yunus's corpus, but also the role of Bektashi scribes in the dissemination of Yunus Emre's poetry. They also hint at the origins of the subsequent proliferation of poetry under the name of Yunus, in both oral and written forms.

Keywords: Yunus Emre, Hacı Bektaş, Alevi, Bektashi, Sufi poetry, manuscript, ceremony of the forty, four gates and forty stations.

Kazakça Konuşma Sentezinin Ortoepik ve Prosodik Temelleri

ZHANAR JUMABAYEVA*

Bu makalede Kazakçadaki konuşma sentezinin temel özellikleri kapsamlı bir şekilde incelenmektedir. Çalışmanın temel amacı, Kazakça konuşma sentezinin ayırt edici bir özelliği olarak metnin ortoepik ve prozodik normlara uygun biçimde seslendirilmesini ortaya koymaktır. Konuşma sentezi sisteminde metin seslendirilirken dilin ünlü uyumu korunur ve prozodik özellikler sistemli bir şekilde esas alınır. Özellikle tonlama, ritim ve vurgu gibi prozodik parametreler, sentezlenmiş konuşmanın kalitesini belirleyen temel unsurlar olup, onun doğallığını, anlaşılırlığını ve dinleyici tarafından doğru algılanmasını sağlar.

Bunun yanı sıra, konuşma sentezi sürecinde dilsel birimlerin fonetik açıdan doğru biçimde dönüştürülmesi, seslerin karşılıklı etkileşimi ve konumsal değişimlerinin dikkate alınması büyük önem taşımaktadır. Metindeki sayı ve sayısal ifadelerin doğal dil kurallarına uygun şekilde seslendirilmesi ile çeşitli işaretlerin (kısaltmalar, semboller ve özel karakterler) doğru biçimde yorumlanarak okunması da sentez kalitesini belirleyen önemli faktörler arasında yer almaktadır. Ayrıca, alıntı (yabancı kökenli) kelimelerin Kazakçanın ünlü uyumu kurallarına uygun şekilde telaffuz edilmesi de önemli bir öncelik taşımaktadır. Bu bağlamda makalede, alıntı kelimelerin konuşma sentezi sistemine aktarılma yolları ve onların ortoepik normlara uyarlanma yöntemleri ele alınmaktadır.

Ayrıca makalede, kişi adları, yer adları ve diğer özel adlar gibi onomastik birimlerin ortoepik normlara uygun telaffuz özellikleri de incelenmektedir. Bu unsurların bütüncül ve doğru biçimde modellenmesi, Kazakça sentezlenmiş konuşmanın doğallığını sağlamaktadır. Araştırma sonuçları, Kazakçanın fonetik ve prozodik yapısına dayalı etkili konuşma sentezi sistemlerinin geliştirilmesine, bunların uygulamaya aktarılmasına ve dilsel-dijital kaynakların iyileştirilmesine katkı sağlamaktadır.

* Filoloji Bilimleri Adayı, A. Baytursınulı Dilbilim Enstitüsü Fonetik Bölümü, Almatı, Kazakistan. https://orcid: 0000-0002-0025-5201 e-mail: zhanar.zhumabayeva.80@bk.ru

Anahtar sözcükler: konuşma sentezi, ortoepi, prozodi, ünlü uyumu, fonetik dönüşüm, ses sistemi, sayısal işaretler, özel işaretler.

THE ORTHOEPIC AND PROSODIC FOUNDATIONS OF KAZAKH SPEECH SYNTHESIS

This article comprehensively examines the main features of speech synthesis in the Kazakh language. The primary objective of the study is to identify, as a distinctive characteristic of Kazakh speech synthesis, the pronunciation of text in accordance with orthoepic and prosodic norms. In speech synthesis systems, when text is rendered into speech, the law of vowel harmony is preserved and prosodic features are systematically taken into account. In particular, prosodic parameters such as intonation, rhythm, and stress serve as key factors determining the quality of synthesized speech, ensuring its naturalness, intelligibility, and accurate perception by the listener.

In addition, during the speech synthesis process, it is essential to consider the correct phonetic transformation of linguistic units, as well as the interaction of sounds and their positional variations. The proper verbalization of numbers and numerical expressions in accordance with natural language rules, along with the accurate interpretation and pronunciation of various symbols (abbreviations, signs, and special characters), also constitute important factors influencing synthesis quality. Furthermore, the pronunciation of loanwords in accordance with the vowel harmony rules of the Kazakh language is of particular importance. From this perspective, the article discusses the methods of integrating loanwords into speech synthesis systems and approaches to adapting them to orthoepic norms.

The study also analyzes the pronunciation features of onomastic units—such as personal names, geographical names, and other proper nouns—in accordance with orthoepic standards. Comprehensive and precise modeling of these phenomena ensures the naturalness of synthesized Kazakh speech. The findings of the research contribute to the development of effective speech synthesis systems based on the phonetic and prosodic structure of the Kazakh language, their practical implementation, and the improvement of linguistic and digital resources.

Keywords: speech synthesis, orthoepy, prosody, vowel harmony, phonetic transformation, sound system, numerical symbols, special symbols, loanwords, onomastics.

Dil – Kimlik – Düşünce İlişkisi

DOÇ. DR. ZÜLFİYYE MUSAVİ*
SEVİNC İSMAYILOVA*

Dil, kimlik ve düşünce arasındaki ilişki, psikodilbilim alanında bireyin bilişsel ve sosyal gelişimini açıklayan temel kavramlardan biridir. Dil yalnızca iletişim aracı değil, aynı zamanda bireyin dünyayı kavrama ve anlamlandırma biçimini düzenleyen zihinsel bir mekanizmadır. Lev Vygotski dilin bilişsel gelişimde aracılık edici bir rol oynadığını ve düşüncenin yapılandırılmasında belirleyici olduğunu vurgulamıştır. Bu bağlamda ana dil, bireyin ilk kavramsal kategorilerini oluşturur ve kültürel hafızanın aktarımını sağlar. Dil aracılığıyla edinilen sosyal deneyimler, bireyin aidiyet duygusunu güçlendirir ve kimlik oluşumunu etkiler.

Ana dili, bireyin erken yaşlardan itibaren edindiği ilk kavramsal sistemi oluşturur. Bu nedenle ana dili, kültürel hafızanın ve aidiyet duygusunun oluşmasında önemli bir faktördür. Kültürel değerler, sosyal normlar ve toplumsal deneyimler dil aracılığıyla aktarılır ve bireyin kimliğinin şekillenmesine katkı sağlar. Dil ile kimlik arasındaki bu bağ, özellikle göç süreçlerinde daha belirgin hale gelir.

Göç eden birey, yeni bir dil ve kültür ile karşılaştığında kimlik yapısında dönüşüm yaşayabilir. Ellen Bialystok çokdilli bireylerin bilişsel esneklik açısından avantajlı olduğunu göstermiştir. Yeni dil öğrenimi yalnızca iletişim imkânlarını genişletmez, aynı zamanda bireyin düşünme stratejilerini de çeşitlendirir. Böylece kimlik statik bir yapı olmaktan çıkar, dinamik ve çok katmanlı bir sisteme dönüşür.

Sonuç olarak, dil, düşünce ve kimlik birbirini karşılıklı olarak etkileyen ve geliştiren bir sistem oluşturur. Ana dili kimliğin temelini oluştururken, yeni diller bireyin kimliğini zenginleştirir ve genişletir.

Anahtar sözcükler: dil, kimlik, düşünce, psikodilbilim, bilişsel.

* Azerbaycan Milli İlimler Akademisi, Dilbilim Enstitüsü, Sosyolinguistik ve Psikolinguistik Bölümü, Baş Araştırmacı. https://orcid.org/0009-0007-1445-9516
* Azerbaycan Milli İlimler Akademisi, Dilbilim Enstitüsü, Sosyolinguistik ve Psikolinguistik Bölümü, Araştırmacı. Sumgayıt Devlet Üniversitesi, İngilizce Öğretim Görevlisi. https://orcid.org/0009-0008-0016-7448

LANGUAGE – IDENTITY – THOUGHT RELATIONSHIP

The relationship between language, identity, and thought is one of the fundamental concepts in psycholinguistics that explains an individual's cognitive and social development. Language is not merely a tool for communication, it is a mental mechanism that organizes how an individual perceives and conceptualizes the world. Lev Vygotsky emphasized that language plays a mediating role in cognitive development and is decisive in the structuring of thought. In this context, the native language establishes an individual's first conceptual categories and ensures the transmission of cultural memory. Social experiences acquired through language strengthen the sense of belonging and influence identity formation.

The mother tongue constitutes the primary conceptual system an individual acquires from an early age. Therefore, it is a crucial factor in the formation of cultural memory and the sense of belonging. Cultural values, social norms, and collective experiences are transmitted through language, contributing to the shaping of an individual's identity. This bond between language and identity becomes particularly prominent during migration processes.

When a migrating individual encounters a new language and culture, their identity structure may undergo a transformation. Ellen Bialystok has demonstrated that multilingual individuals possess advantages in terms of cognitive flexibility. Learning a new language does not only expand communication possibilities but also diversifies an individual's thinking strategies. Thus, identity ceases to be a static structure and transforms into a dynamic, multi-layered system.

In conclusion, language, thought, and identity form a system that mutually influences and develops one another. While the native language forms the foundation of identity, new languages enrich and expand it.

Keywords: language, identity, thought, psycholinguistics, cognitive.

Şairi Düzyazıda Aramak: Marina Tsvetayeva'nın "Natalya Gonçarova" Adlı Eseri

ARŞ. GÖR. ZÜMRÜT ZEREN*

"Şairin düzyazısı", düzyazı ile şiirin geleneksel özelliklerini bir araya getiren özgün bir anlatım biçimidir. Bu tür, düzyazıya özgü olay örgüsü, karakter yapılanması ve kurgu unsurlarını; şiire özgü lirizm, ses sanatları, ölçü, ritim, tonlama ve vurgu gibi ögelerle bütünleştirir. Bu sentez, yazarın dünyayı algılama biçimini, sanat anlayışını ve esere lirik bir derinlik kazandırma arzusunu yansıtır. Ritmik bir yapıya sahip olan bu metinler, imge, metafor ve kelime tekrarlarının yoğun kullanımıyla karakterize edilir. "Şairin düzyazısı" kavramı, Gümüş Çağ Rus edebiyatında özellikle A. Blok, A. Belıy, S. Yesenin, A. Ahmatova ve M. Tsvetayeva'nın metinlerinde belirginlik kazanarak dönemin dikkat çekici anlatım biçimlerinden biri hâline gelmiştir. 20. yüzyıl Rus edebiyatının önde gelen şairlerinden Marina İvanovna Tsvetayeva (1892–1941), 1929 yılında kaleme aldığı "Natalya Gonçarova" (Наталья Гончарова) adlı denemesinde, şiir ile nesir arasındaki sınırları aşan özgün üslubunu ortaya koyar. Rus avangart ressamın adını taşıyan bu eserinde şair, sanatçının portresi üzerinden sanatın doğasını, yaratıcılığı ve kaderi sorgular. Bu çalışmada, Tsvetayeva'nın "Natalya Gonçarova" adlı eseri "şairin düzyazısı" kavramı çerçevesinde incelenmesi amaçlanmaktır. Bu doğrultuda eserin biçimsel özellikleri söz dizimsel ve anlamsal açıdan analiz edilecektir. Şaire özgü imla, ritim ve vurgu sistemi, metinden seçilen örnekler aracılığıyla açıklanacak; şiirsel unsurların düzyazı üzerindeki etkisi ele alınarak söz konusu eserin düzyazı üslubu ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar sözcükler: şairin düzyazısı, Marina Tsvetayeva, Natalya Gonçarova, İmlâ, ritim, vurgu.

* İstanbul Beykent Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Rusça Mütercim ve Tercümanlık Bölümü, zumrutzeren@beykent.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4845-8841

SEEKING THE POET IN PROSE: MARINA TSVETAEVA'S "NATALYA GONCHAROVA"

"Poet's prose" is a distinctive mode of expression that merges the traditional features of prose with the inherent qualities of poetry. This form integrates prose-specific elements, such as plot, characterization, and narrative structure, with poetic attributes including lyricism, sound devices, meter, rhythm, intonation, and emphasis. This synthesis reflects the author's perception of the world and their artistic vision, driven by a desire to imbue the work with lyrical depth. Characterized by a rhythmic structure, such texts are marked by the intensive use of imagery, metaphors and lexical repetition. The concept of "Poet's prose" became particularly prominent during the Silver Age of Russian literature, emerging as a definitive mode of expression in the works of A. Blok, A. Bely, S. Yesenin, A. Akhmatova, and M. Tsvetaeva. 20th-century Russian literature's leading poets Marina Ivanovna Tsvetaeva (1892–1941), in her 1929 essay "Natalya Goncharova" (Наталья Гончарова), reveals a distinctive style that transcends the boundaries between poetry and prose. In this work, which bears the name of a Russian avant-garde painter, the poet explores the nature of art, creativity, and fate through the portrait of the artist. This study aims to examine Tsvetaeva's "Natalya Goncharova" within the framework of the "Poet's prose" concept. Accordingly, the formal features of the text are analyzed from syntactic and semantic perspectives. Tsvetaeva's unique orthography, rhythm, and system of emphasis are explained through textual examples, illustrating the influence of poetic elements on prose to reveal the work's overall stylistic identity.

Keywords: poet's prose, Marina Tsvetaeva, Natalya Goncharova, orthography, rhythm, emphasis.

EKLER

EK 1: Yüz Yüze Program

EK 2: Çevrimiçi Program

SÖYLEM 5. ULUSLARARASI FİLOLOJİ SEMPOZYUMU
YÜZ YÜZE PROGRAM

7 MAYIS 2026, PERŞEMBE

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi A Salonu

Açılış ve Protokol Konuşmaları **Saat: 09.00-09.40**

Konuşmacılar	
Prof. Dr. Mehmet Saltan	Süleyman Demirel Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Oktay Yivli	Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı
Dr. Öğr. Üyesi Cafer Gariper	Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı
Prof. Dr. Anar Fazıljan	A. Baytursunlu Adına Dilbilim Enstitüsü Direktörü
Prof. Dr. Mayil B. Asgarov	Azerbaycan Millî Bilimler Akademisi Dilbilim Enstitüsü Bölümü Başkanı ve Bakü Avrasya Üniversitesi Profesörü

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi A Salonu

Açılış Oturumu **Oturum Başkanı: Prof. Dr. Anar Fazıljan**

Saat: 10.00-11.15

Katılımcı	**Bildirinin Adı**
Madina Abayeva Anar Fazıljan	Etnokültürel Semantiğin Temeli Olarak Kazakça Çağrışım Sözlüğü
Talgat Ramazanov	QazLLM ve ChatGPT: Kazak Etnokültürel Kodunun Aktarımındaki Dilsel Benzerlikler ve Üstünlükler
Aliya Nazarova Şınatay Elimay	Ulusal Bilincin Belirlenmesinde Serbest Çağrışım (Assosiasiya) Deneyinin Önemi
Janar Jumabayeva	Kazakça Konuşma Sentezinin Ortoepik ve Prosodik Temelleri

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi A Salonu

1. Oturum **Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mayil B. Asgarov**

Saat: 11.30-12.45

Katılımcı	Bildirinin Adı
Zülfiyye Musavi Sevinc İsmayılova	Dil-Kimlik-Düşünce İlişkisi
Mayil B. Asgarov Firangiz M. Hadi	Kognitif Dilbilimin Bazı Kavram ve Terimleri

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi B Salonu

1. Oturum **Oturum Başkanı: Prof. Dr. Oktay Yivli**

Saat: 11.30-12.45

Katılımcı	Bildirinin Adı
Cafer Gariper	Yahya Kemal'in Arayışlarının Bir Sonucu Olarak Millî Romantizm Yahut Millî Romantik Duyuş Tarzı
Yunus Balcı	Yahya Kemal'in Akdeniz Estetiği ve Arka Planı
Ebru Vural Arslan	Etkilenme Endişesi ve Metin-İçi Gerilim: Edip Cansever'in "Düşünce" Şiirini Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "Hatırlama" Şiiriyle Okumak
Emine Candan İri	Dört Duvar Arasında Bir Palanga: Direktör Âli Bey'in *Misafiri İstiskal* Oyununda Modern Mahremiyetin Geleneksel Estetikle Kuşatılması
Pınar Dağ Gümüş	Sait Faik Abasıyanık'ın "Gümüş Saat" Öyküsünde Yasın Semptomatik Görünümleri ve İkame Nesne

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi A Salonu

2.Oturum **Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Cafer Gariper**

Saat: 14.00- 15.15

Katılımcı	Bildirinin Adı
Mürüvvet Türken Çakır	Şiir, Tarih ve Kimlik: Ahmed Şevkî ile Yahya Kemal Beyatlı'nın Şiirinde Ortak Estetik Zemin
Hande Bulduk	Gül Motifinin Kültürel Dönüşümü: Divan Edebiyatından Modern Türk Edebiyatına Karşılaştırmalı Bir Okuma
Özlem Kaya Oral	Damgalanmış Bedenler: Halit Ziya Uşaklıgil'in Hikâyelerinde Çirkinlik ve Toplumsal Stigma
İnan Gümüş	Hz. Ali Cenknamelerinde Kahramanın Yolculuğu: Gazâvat-ı Hazret-i Alî (MK 06 HK 3768) Örneği
Nilay Bilir	Arzu ve Tamamlan(a)mamışlık: *Masumiyet Müzesi*

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi B Salonu

2. Oturum **Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Simay Turan Yıldız**

Saat: 14.00-15.15

Katılımcı	Bildirinin Adı
Simay Turan Yıldız	Zincirlerinden Boşanmış *Prestissimo* ve Devasa Lale: *Doktor Ox'un Deneyi*'nde Teknolojik Yücenin Temsilleri
Ayşegül Okka Tağman	*Cartas Turcas*'ta Doğu-Batı Temsili ve Toplum Eleştirisi
Nihal Kalkan Yağcı	İspanya'da *Cordel* Edebiyatı: Lirik Gelenek ve Kültürel İletişim
Mine Sevinç Kayahan	Silence and Mimicry as Feminist Devices in Margaret Atwood's *The Penelopiad* (2005)
Abdülhüda Öztop	Invisible Bargain: Implicit Violence and Female Negotiation For Power In *Khandan* By Gurpreet Kaur Bhatti
Melis Ecem Uzun	The Turkish Edition of E. M. Forster's *Maurice*: A 'Queer' Case of Freedom in A Muslim Country

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi A Salonu

3. Oturum **Oturum Başkanı: Prof. Dr. Yunus Balcı**

Saat: 15.30-16.45

Katılımcı	Bildirinin Adı
İbrahim Özakman	Reşat Nuri Güntekin'in Romanlarında Ayrıntı Olarak Gastro Politika
Gülşah Karayel	*İlahi Komedya* ile *Matmazel Noraliya'nın Koltuğu* Eserlerine Karşılaştırmalı Bir Bakış
Merve Gün Kamit	Tersine Dünya, Değişmeyen Tahakküm: *Evcil İnsan Barınağı*
Demet Yılmaz	İnan Mayıs Aru'nun "Kelebek Halkına Elveda" Şiirinde Dionyosçu Coşkunun Yerini Alan Siber Beden
Damla İdrisoğlu Gizem Ece Gönül	"İsyankâr Neşe"ye Bir Ek: Seray Şahiner'in *Antabus* Romanında İroninin İşlevi ve Alımlanması

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi B Salonu

3. Oturum **Oturum Başkanı: Prof. Dr. Seyyare DUMAN**

Saat: 15.30-16.45

Katılımcı	Bildirinin Adı
Seyyare Duman	Kadın Dili ve Kadın Diline Karşı Erkeklerin Yaklaşımı ile İlgili Söylemler
Nihal Yetkin Karakoç Didem Buhari	Egemen Erkeklik ve Kadın Diplomatik Çevirmenlerdeki İzdüşümü
Edanur Karanfil	Kurgusal Dillerde Dil-Düşünce İlişkisi: *Kral Katili Güncesi*'nde "Güz Düğümleri Dili"
Ayşen Serinken Esra Küçüksakarya	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Bilişsel İşlemleme Hızı ve Strateji Kullanımı: Resfebe Tabanlı Psikodilbilimsel Bir Çözümleme

Merve Mıhcı Halit Çelik	*Yeni İstanbul Uluslararası Öğrenciler İçin Türkçe Ders Kitabı*'ndaki Karikatürler ve Göstergebilimsel Bir Çözümleme

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi A Salonu

4. Oturum **Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Esra Küçüksakarya**

Saat: 17.00-18.00

Katılımcı	**Bildirinin Adı**
Adviye İkbal Baydar	İzmir Levantenlerinde Dil Kullanımı ve Kültürel Kimlik İlişkisi
Kadir Yücel	Müphemin Pragmatiği: Yazgısal Bir Edim Olarak Rus Dili Dünyasında *Avos* Söylemi
Meryem Ün	İbrahim Nasrallah'ın *Sekizinci Günün Güneşi* Eserinin Türkçe Çevirisinde Metafor Aktarımı
Burak Özkaracahisar Sevtap Günay Köprülü Derya Oğuz	Yeterince Sağlık Çevirmenliği

8 MAYIS 2026, CUMA

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi A Salonu

1. Oturum **Oturum Başkanı: Prof. Dr. Songül Aslan**

Saat: 09.00-10.15

Katılımcı	Bildirinin Adı
Ceren Aydın Umay Rana Usta Songül Aslan	Kültürel Bilinç Aktarım Göstergelerinin Göstegelerarasılığı: "Alageyik" İmgesinin Evrenselliği "Kutsal Geyiğin Ölümü" Filmi ve Yaşar Kemal'in "Alageyik" Anlatısı
Zeliha Nur Şahin Nurten Sarıca	Greimas'ın Göstergebilimsel Yaklaşımıyla *Kral Lear* Üzerine Bir İnceleme
Nurgül Büyüktaş	Rus Şehir Armalarının Göstergebilimsel Analizi
Halil Altay Göde Semra Tavşan	Türk Halk Kültüründe Kuşlar
Kadriye Yılmaz	François Rastier'in Yorumlayıcı Metin Anlambilimi Kuramı Çerçevesinde *Dune* Film ile Fuzuli'nin *Leylâ ile Mecnûn* Mesnevisinde İzotopik Yapılar

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi B Salonu

1. Oturum **Oturum Başkanı: Prof. Dr. Merziyye Necefova**

Saat: 09.00-10.15

Katılımcı	Bildirinin Adı
Merziyye Necefova	Ziya Gökalp'ın Yaratıcılığında Türklük ve Turancılık
Hülya Cabiyeva	Elmas Yıldırım'ın Muhacirlik Dönemi Şiirlerinde Türk Kimliği
Günel İsmailzadeh	Mammad Cafer Caferov'un Araştırmalarında Cafer Cebbarlı Romantizmi
Sevinc Aliyeva	Şiirde Çeviri Özellikleri (Leyla Aliyeva'nın Şiirleri Üzerine)

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi A Salonu

2. Oturum **Oturum Başkanı: Prof. Dr. Nurten Sarıca**

Saat: 10.30-11.45

Katılımcı	Bildirinin Adı
Nadire Can Songül Aslan	Karacaoğlan' ın Sazı, Yaşar Kemal'in Alageyik'i, Proust'un Madleni ve Winterson'un Portakal İzlekleri Üzerinden Karşılaştırmalı Hatıra Göstergebilimi
Mustafa Sarıca	Herkese Aynı Görünmeyen Göstergeler Söylem ile Bağlam Arasında Bir Nazlı: Anlam
Hande Ünver Özdoğan	Yapay Zekâ Akademik Metinlerinde Okur Yönelimli Üstsöylem: Kaçınmalar ve Güçlendiriciler
Şeyda Savran Çelik	Yapay Zekâ Tarafından Üretilen ve İnsanlar Tarafından Yazılan Metinlerin Karşılaştırmalı Söylem Analizi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi B Salonu

2. Oturum **Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Gizem Ece Gönül**

Saat: 10.30-11.45

Katılımcı	Bildirinin Adı
Murat Korkutan Nuray 3. Karakaya	Kemal Tahir 'in *Yorgun Savaşçı* Romanında Labirentleşen Mekân Algısı
Muhammed Toprak	Latife Tekin Romanlarında İktidarın Mekânsal Kuruluşu
Sabanur Yılmaz	Fresko Üçlemesinde Mekânın Çok Katmanlı İşlevi
Kağan Gariper	*Â'mâk-ı Hayâl*'de Hetorotopik Mekânlar
Tuğçe Yaşa Toprak	*Hüsn ü Aşk*'ı Mihail Bahtin'in Kronotop Kavramıyla Okumak

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi A Salonu

3. Oturum **Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ertuğrul İşler**

Saat: 12.00-13.00

Katılımcı	Bildirinin Adı
Mustafa Abdülkadir Özbek Ertuğrul İşler	Philippe Forrest'in *Sarinagara*'sında Zaman Kurgusu
Fatma Kaba	Jean Paul Sartre'ın *Gizli Oturumu*'nda Özne-Nesne İlişkisi
Burcu Yılmaz Çebin	Franz Kafka'nın *Şato* Romanı ile Tezer Özlü'nün *Yaşamın Ucuna Yolculuk* Eserinde Anlam Arayışı ve Yabancılaşma
Zehra Çetin	Palimpsest Bir Şehir, Parçalı Bir Ruh: Livaneli'de Üst Üste Yazılan Kimlikler

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi B Salonu

3. Oturum **Oturum Başkanı: Prof. Dr. Kâmil İşeri**

Saat: 15.10-16.30

Katılımcı	Bildirinin Adı
Kâmil İşeri Esra Aydın	Göstergebilimde Temel Yapı Çözümlemesinde Mantık ve Göstergebilimsel Dörtgen İlişkileri
Rumeysa Meryem Çelebi Nurten Sarıca	Zamansal Göstergelerin Anlatı ve Söylemdeki İşlevi: Tahar Ben Jelloun'un *Işığın Kör Edici Yokluğu* Romanının Gérard Genette ve Dominique Maingueneau Ekseninde
Filiz Tokalak Baltacı	Habitus Kesişiminde Yazar ve Çevirmen: Gürsel ve Heboyan Örneği
Esra Aydın Gökhan Soyşekerci	İnsan Yazarlı ve Yapay Zekâ Makale Özetlerinin Sözbilimsel Yapı Açısından Karşılaştırılması

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi A Salonu

ODAK PANEL: NAZMİ AĞIL ŞİİRİ

4. Oturum **Oturum Başkanı: Prof. Dr. Oktay Yivli**

Saat: 14.00-15.00

Katılımcı	Bildirinin Adı
Oktay Yivli	*Boşanma Dosyası* Özelinde Nazmi Ağıl Şiiri
Barış Ağır	Apokalipsin Yeniden Yazımı: W. B. Yeats ve Nazmi Ağıl'da İkinci Gelişin Modernist Yıkımdan Fenomenolojik Deneyime Dönüşümü
Gizem Ece Gönül	Nazmi Ağıl'ın Şiirinde Görsellik, Metin ve Anlam
Nazmi Ağıl	Barış Ağır'ın "Simple Present Tense" Başlıklı Şiirinde Geniş Zaman Özlemi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi B Salonu

4. Oturum **Oturum Başkanı: Prof. Dr. Saadet Karaköse**

Saat: 16.45-18.00

Katılımcı	Bildirinin Adı
Saadet Karaköse	Buhurīzade Mustafa Itrī'nin Bilinmeyen Şiirleri
Metin Akdeniz	Mü'min-zâde Ahmed Hasîb'in Musiki Terimleri ve Kitap Adlarıyla Örülü Bahâriyesi
Alican Güzel	Kâtibî ve Fuzûlî Üzerinden Edebiyatımızda Farsça Etkisiyle Gelişen Men-i... Sıfat Terkibi Yapısı
Tümer Karaayak	Kıpçak Türkçesindeki Çince Alıntı Kelimeler
Sanat Gülen	Eski Uygurcadan Çağdaş Uygurcaya Uzanan Soğdca Kelimelerin Görünümü

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi A Salonu

5. Oturum **Oturum Başkanı: Prof. Dr. Dilek Çetindaş**

Saat: 15.10-16.30

Katılımcı	Bildirinin Adı
Dilek kuşatılmış	Kuşatılmış Yazgılar: Zeynep Kaçar'ın Metinlerinde Kadınlık ve Örgütlü Şiddetin Estetik Kurgusu
Kevser Sönmez	Şiirde Karşı Ses Olarak Diyalog, Polemik ve Cevap Geleneğinin Bir Örneği: "Tevfik Fikret Bey'le Hasbihâl"
Özcan Emre Hoş	Halit Ziya Uşaklıgil'in *Ferdi ve Şürekası* Romanında Ateşin Psikanalitik İzdüşümleri
Osman Elalmış	Sait Faik Abasıyanık ve Haldun Taner Hikâyeciliğinde Ekoloji
Selçuk Hüseyin Gazi Karatay	Distopya Edebiyatının Örneği Olarak *Her Şey Kontrol Altında*

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi B Salonu

5. Oturum **Oturum Başkanı: Dr. Öğr. Üyesi Gülay Bolattekin**

Saat: 16.45-18.00

Katılımcı	Bildirinin Adı
Göksu Koç	Feyyaz Kayacan'ın Öykülerinde Delilik
Soner Eşberk	Onat Kutlar'ın İshak Öykülerinde Büyülü Gerçekçilik
Gülay Bolattekin	Baudrillard'ın Nesnelere Yaklaşımı ile *Nohut Oda*
Murat Tatar	Terry Eagleton'ın "Biçim ve İdeoloji" Perspektifinden Sevgi Soysal'ın *Şafak* Romanına Bir Bakış
Burhan Sezer Öztürk	Hülya Başarangil Demir'in *Bilinmeze Doğru* Romanında Millî Bilincin İşlenişi
Erhan Gürpınar	Ahmet Mithat Efendi'nin *Dünya'ya İkinci Geliş Yahut İstanbul'da Neler Olmuş, Cinli Han* ve *Cellat* Romanlarında Korkular

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi A Salonu

Kapanış Oturumu 18:15

Dr. Öğr. Üyesi Cafer Gariper

Doç. Dr. Nazmi Ağıl

Prof. Dr. Kâmil İşeri

Prof. Dr. Ertuğrul İşer

Prof. Dr. Yunus Balcı
Prof. Dr. Oktay Yivli

SÖYLEM 5. ULUSLARARASI FİLOLOJİ SEMPOZYUMU
ÇEVRİMİÇİ PROGRAM

7 Mayıs 2026, PERŞEMBE A OTURUMU

1. Oturum **Oturum Başkanı:** Prof. Dr. Soner AKPINAR

Saat: 09.00 – 10.00

Katılımcı	**Bildirinin Adı**
Fatıma Ertürk	Murathan Mungan'ın "Sır Kâtibi" Öyküsünde Ölüm ve Kaygı
Hüseyin Yarım	Ömer Seyfettin'in Apokaliptik Anlatı Dünyası: "Beyaz Lale" Örneği
Hilal Demir Bayraktar Soner Akpınar	Gotik Kurgu Çerçevesinde Peyami Safa'nın *Şimşek* Romanı
Zeynep Eşsiz	Türk Romanında Yansıtmacı ve Modern Anlatım: *Eylül* ve *Aylak Adam* Üzerine Bir İnceleme

2. Oturum **Oturum Başkanı:** Doç. Dr. Zeynep GENÇER BALOĞLU

Saat: 10.15 – 11.30

Katılımcı	**Bildirinin Adı**
Yusuf Can Tıraş	Sir John Mandeville Acaibü'l- Mahlukat Okudu Mu?
Mehmet Yılmaz	Edebî Metin Nasıl İnşa Edilir? -Orhan Pamuk ve Ernest Hemingway'de Yaratıcılık ve Yazma Eylemi-
Zeynep Gençer Baloğlu	Fotoğraf, Poz ve Öznenin Kuruluşu: Natsume Sōseki'nin *Cam Kapının Ardı* ve Ziya Osman Saba'nın "Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi" Üzerine Karşılaştırmalı Bir Okuma
Ferhan Kırlıdökme Mollaoğlu	Bergadis'in *Apokopos* Eserinde Tematik ve Karşılaştırmalı Bir Analiz
Ferhat Mustafa Fıstıkçıoğlu	19. Yüzyıl Sonunda Osmanlı Taşrasını Okumak: Direktör Âli Bey'in Seyahat Jurnali

3. Oturum **Oturum Başkanı:** Dr. Öğr. Üyesi Filiz Yılmaz

Saat: 11.45 – 12.45

Katılımcı	**Bildirinin Adı**
Munisa Muhammadova	Hamid Olimjon'un El Yazması Eserlerinin Bilimsel Tasnifi
Alphan Şatır	Rus Kozmizminin Edebi Öncülü Olarak Vladimir Fyodoroviç Odoyevskiy'nin *4338 Yılı: Peterburg Mektupları* Eseri
Zümrüt Eren	Şairi Düzyazıda Aramak: Marina Tsvetayeva'nın "Natalya Gonçarova" Adlı Eseri
Filiz Yılmaz	Nükleer Çağda Etik Sorumluluk ve Kolektif Bellek: Ōe Kenzaburō ve Ibuse Masuji'nin Hiroşima Anlatıları

7 Mayıs 2026, PERŞEMBE, A Oturumu

4. Oturum **Oturum Başkanı:** Dr. Gülsüm HÜSEYNOVA

Saat: 14.00 – 15.00

Katılımcı	**Bildirinin Adı**
Aynur Həsənova Osmanovna	Çağdaş Medya Söyleminde Ödünç Sözcükler: Azerbaycan Haber Siteleri Materyalleri Temelinde İşlevsel ve Normatif Analiz
Şebnem Abbasova	Gagauz Türkçesinde Olumsuzlama ve Yokluk Kategorilerinin Sözcüksel-Anlamsal Yansımaları
Gülsüm Hüseynova	Azerbaycan Tatlarının Dilinde Zamir: Yapısal ve Karşılaştırmalı Analiz
Günel Yunusova	XX. Yüzyıl Başlarında Azerbaycan Eğitimcilerinin Türk Edebiyatına Edebî-Teorik Tutumları Üzerine

5. Oturum **Oturum Başkanı:** Prof. Dr. Seda Arıkan

Saat: 15.15 – 16.30

Katılımcı	**Bildirinin Adı**
Güler Safarova Seda Arıkan	*Damızlık Kızın Öyküsü* Romanında Aile Kavramı
Yusuf Ümeyr Büyükbayram Seda Arıkan	Iris Murdoch'un *Deniz, Deniz* Romanında Yaşlanma Kaygısı ve Yaşa Bağlı Ayrımcılık
Nurseren Özsoy Seda Arıkan	Rhizomatic Self in Poetry: Turgut Uyar and Forugh Farrokhzad
Hasibe Ambarcıoğlu	Barbara Pym'in *Quartet in Autumn (1977)* adlı Romanında Yaş Ayrımcılığı
Çiğdem Alp Pamuk	Emily Brontë'nin *Uğultulu Tepeler* Romanı: Varoluşçu Düşünce Bağlamında Bir İnceleme

6. Oturum **Oturum Başkanı:** Dr. Öğr. Üyesi Ferda Merve KARAMANOĞLU

Saat: 16.45 – 17.45

Katılımcı	**Bildirinin Adı**
Tolga Alver	Melih Cevdet Anday'ın "Rahatı Kaçan Ağaç" Şiirinin Ekoeleştirel Okuması
Yasin Yavuz	Şerif Kutludağ'ın Şiirleri Üzerine
Tuğba Teke	Modern Türk Şiirinde Sözlü Kültürün Dil Boyutu: Rüştü Onur, Muzaffer Tayyip Uslu ve Kemal Uluser Eserleri Üzerine Bir İnceleme
Ferda Merve Karamanoğlu	Cahit Sıtkı Tarancı'nın Şiirlerinde "Gibi" Kullanımının İşlevsel Özellikleri

7 Mayıs 2026, PERŞEMBE, B Oturumu

1. Oturum **Oturum Başkanı:** Doç. Dr. Ömer GÜVEN

Saat: 14.00 – 15.15

Katılımcı	Bildirinin Adı
Ömer Güven	Karışık Dilli Eserlerde Yer Alan Hayvan Adları
Seyfullah Öztürk Vildan Öncül	Öğrenci Kavramının Tarihsel ve Söylemsel Evrimi
Safiye Çelebi Çam	Anlam Spektrum Teorisi Çerçevesinde Tarihsel Sözlükbirimler Sınırlanabilir mi?
Fidan Doğru	Türkiye Türkçesinde Yalım ve Ösen Sözcüklerinin Anlam Alanı ve Kullanımı
Abdullah Çiğil	İkoniklik ve Türkçe Deyimlerdeki Görünümleri

2. Oturum **Oturum Başkanı:** Dr. Öğr. Üyesi Işıl ÖTEYAKA

Saat: 15.30 – 17.00

Katılımcı	Bildirinin Adı
Zeliha Kuruducu	Artificial Intelligence as a Governmental Apparatus: From Instrumental Tool to Agentic Actor
Zeliha Kuruducu	The Thought Map of Ethical-Aesthetic Resistance: Silence, Body and Potentiality as a New Mode of Reading in Contemporary British Drama
Işıl Öteyaka	The Necropolitics of the Hearth in Martin McDonagh's *The Beauty Queen of Leenane*
Oğuzhan Kalkan	Search for Identity and Existential Alienation in T. S. Eliot's *The Cocktail Party*
Oğuzhan Kalkan	The Dialectics of Class Conflict: Utopia and Dystopia in Bellamy's *Looking Backward* and Wells's *The Time Machine*
Ercan Kaçmaz	Thoreau in the Age of AI: Revisiting Walden through the Lens of Digital Minimalism

3. Oturum **Oturum Başkanı:** Doç. Dr. Pelin Seval ESEN

Saat: 17.15 – 18.30

Katılımcı	Bildirinin Adı
Büşra Çelik	Taşlıcalı Yahyâ'nın *Dîvân*'ında Bulunmayan Bir Şiir: Şâh Tahmasb Hicviyyesi
Derya Karaca	Klasik Türk Şiirinde Şairâne Sebepler: 'Öykünmek' Etrafında Hüsn-i Talil Sanatı
Sevda Çilem Ayar Vargün	Kemâl Ümmî Divanı'nda Tasavvufi Bağlamda Yol ve Yolculuk Kavramları
Pelin Seval Esen	Fars Şiirinde "Türk" Mazmununun Gazel Estetiğinde İnşası: Evhadî'nin "این ترکان" ve Hâcû'nun "ترکان" Redifli Gazeli
Rabia Aksoy Arıkan	Analysis of Edward Fitzgerald's Rendering of Omar Hayyam's Rubaiyat within the context of Hermeneutics, Literary Psychology and Translation Studies

8 Mayıs 2026, CUMA, A Oturumu

1. Oturum **Oturum Başkanı:** Dr. Öğr. Üyesi Elif DEMİR

Saat: 09.00 – 10.15

Katılımcı	Bildirinin Adı
Elif Demir	Capitalocene, Food and the Limits of Experience in Dawn King's *The Trials*
İnji Najafova	The Program of Appropriating the European Literary Development Paradigm in the Intellectual Relations Between Ali Bey Huseynzadeh and Abdullah Cevdet: The Publication of William Shakespeare's Julius Caesar In The Fuyuzat Magazine (1906-1907)
Gunay Ismayılova	Reflection of Realism and Irony in S.Maugham's Works
Merve Günday	Selfless Love on the Path to the Good: A Murdochian Reflection on Samuel Taylor Coleridge's "The Rime of the Ancient Mariner"
Elvan Mutlu	Landscapes of Memory and Trauma in Arundothi Roy's *The God of Small Things*

2. Oturum **Oturum Başkanı:** Doç. Dr. Sevgi ÇALIŞIR ZENCİ

Saat: 10.30 – 11.45

Katılımcı	**Bildirinin Adı**
Fahriye İkiz	Yaşar Kemal'in *Binboğalar Efsanesi* Romanında Söylem İşaretleyicileri
Sevgi Çalışır Zenci	Türkçe Akademik Kitap Önsözlerinin Söylemsel Analizi
Fikriye Gündüz	Popüler Kültür Ürünü Çocuk/Gençlik Kitaplarının Eğitsel İletileri: Blackpink Örneği
Semra Hasanzade	Bilişsel Yaklaşımda Dilbilgisel Metafor Kavramı
Leyla Şen Elif Kaya	*Çalıkuşu* Romanının Yapısalcı Çözümlemesi

3. Oturum **Oturum Başkanı:** Doç. Dr. Senem ÜSTÜN KAYA

Saat: 12.00 – 13.15

Katılımcı	**Bildirinin Adı**
Senem Üstün Kaya	İki Coğrafya, Ortak Kırılma: *Yıkılmış Kadın* ve *Handan* Romanlarında Kadınlık Hâlleri
Seçil Okumuş	Kadının Adı Yok: *Asılacak Kadın*
Tuğçe Köse	*Pertev Bey'in Üç Kızı* Romanında Toplumsal Değişimin Aynası Olarak Kadın
Betül Baloğlu Ayşe Yiğit	Ükronya Işığında *Kadınlar Ülkesi* ve *Tersine Dünya*
Kübra Demir	Bilimkurgu Klasiklerinde Çevirmenin Görünürlüğü: İthaki Yayınları Örneğinde Parateksterin İşlevi

4. Oturum **Oturum Başkanı:** Prof. Dr. Orhan OĞUZ

Saat: 14.15 – 15.30

Katılımcı	**Bildirinin Adı**
İlhan Eren	Engin Geçtan'ın *Kırmızı Kitap* Romanında Postmodern Anlatı ve Fantastik Kurgu
Orhan Oğuz Sabriye Sude Boydak	Esmahan Aykol'un Polisiye Romanları
Ürün Şen Sönmez	Leyla Erbil'in "Vapur" Adlı Öyküsünde Büyülü Gerçekçilik

5. Oturum **Oturum Başkanı:** Prof. Dr. Ertuğrul İŞLER

Saat: 15.45 – 17.00

Katılımcı	**Bildirinin Adı**
Gökhan Dinar Ertuğrul İşler	Tekil Tanıklıktan Köksapsal Söyleme: Frankofon Afrika Yazarlığında Dil, Bellek ve Ortaklaşa Kimlik
Seçil Yücedağ Başsoy	L' Intelligence Artificielle Comme Sujet Posthumaniste : Le Probléme de la Conscience et de la Créativité dans le Roman Ada d' Antoine Bello
Burcu Ün Gökhan Dinar Gizem Arslan	Zamanın İçkinliğinden Çözülüşüne: Latronico ve Perec'te Süre Deneyimi

6. Oturum **Oturum Başkanı:** Doç. Dr. Esra BÜYÜKBAHÇECİ

Saat: 17.15 – 18.15

Katılımcı	Bildirinin Adı
Esra Büyükbahçeci	Hindistan'da Çok Dillilik ve Dil Hiyerarşileri: Hintçe (Hindī), İngilizce ve Bölgesel Diller
Ülker Efendiyeva	Orta Asya Kıpçak Dillerinde Ev Eşyalarına Ait Leksik Birimlerin Karşılaştırmalı Analizi
Reyhan Eraslan	Çince Sesletim Öğretiminde Dijital Araçların Kullanımı: Ton ve Telaffuz Üzerine Kuramsal Bir İnceleme
Serkan Köse	Geleneksel Bilginin Çağdaş Kent Yaşamında Kullanılmaması Üzerine Bazı Düşünceler

8 Mayıs 2026, CUMA, B Oturumu

1. Oturum **Oturum Başkanı:** Prof. Dr. Mesut GÜN

Saat: 09.00 – 10.00

Katılımcı	Bildirinin Adı
Öznur Dişci	+rek/+rak'tan bir tık daha'ya: Türkçede Üstünlük Derecesi Bildiren Gramer Birimleri Üzerine
Mesut Gün Hüseyin Ünal	Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Karşılaştırmalı Edebiyattan Yararlanma
Mahmut Babacan	Bir Dil Arkeologu Olarak Hüsrev Hatemi
Gonca Varoğlu	Türkçe ve Japoncada Erkek Betimlemelerindeki Benzetme İmgelerinin Karşılaştırılması

2. Oturum **Oturum Başkanı:** Dr. Öğr. Üyesi Miray ENEZ BAYAR

Saat: 10.15 – 11.30

Katılımcı	**Bildirinin Adı**
Emre Özcan Aziz Şeker	Zola'nın *Germinal*'inde Yoksulluk, Emek ve Toplumsal Cinsiyet
Ahmet Eker	Kapitalist Krizin Dijital Semantiği ya da Marksist Değer Formu Perspektifinden Bağlamın Çöküşü
Yakup Bor Mehmet Resul Önalan	Doris Lessing'in *The Grass is Singing* Adlı Romanında Kolonyal Beyazlık, Öjenik Kaygı ve Irksal Sınırlar
Miray Enez Bayar	Kafka'nın "Bir Köpeğin Araştırmaları" Anlatısında Araçsal Akıl Eleştirisi
Osman Mergen	İktidarın Kimyasal Eli: *1984*, *Cesur Yeni Dünya* ve *Kanlı Topraklar*

3. Oturum **Oturum Başkanı:** Doç. Dr. Afag YUSİFLİ

Saat: 11.45 – 13.00

Katılımcı	**Bildirinin Adı**
Sabuhi Kahramanov	Azerbaycan Nesri ve Dramaturjisinde Sovyet İktidarı Konusunun Millîleştirilmesi (1960-1980 Yılları Edebiyatı Bağlamında)
Afag Yusifli	Karabağnameler Işığında Kuzey Azerbaycan'ın Çarlık Rusyası Tarafından İşgali: Tarih Yazımı Açısından Bir Değerlendirme
Ceyran Valiyeva	Azerbaycan Şiirinde Sanatsal İfade Araçlarının İşaretleri ve Özellikleri: Millî Renk ve Benzersiz Bileşenler
Tamilla Meherremzade	Memmedağa Sultanov ve Azerbaycan Yazma Eserleri
Cemile Muharremova	Şahbuz ve Babek Bölgesi Etnotoponimlerinin Yapısal Sınıflandırma İlkeleri

4. Oturum **Oturum Başkanı:** Dr. Öğr. Üyesi Müge ARSLAN KARABULUT

Saat: 14.00 – 15.15

Katılımcı	**Bildirinin Adı**
Hakan Soydaş	Garp'tan Gelen Heyula: *Asrî Şeytanlar Peygamberi*'nde Freudizm'e ve Moderniteye Karşı Mukavemet
Seval Turan	Sibel K. Türker'in *Hayatı Sevme Hastalığı* Romanında Modernite ve Mutluluk İronisi
Ali Sait Yağar	Zeyyat Selimoğlu'nun *Çiçekli Dağ Sokağı*'nda Türler Arası Etkileşim
Müge Arslan Karabulut	Judith Hermann'ın *Daheim* Romanında Metamodern Varoluş ve Yuva Arayışı
Şükrücan Akbulut	Şevket Süreyya Aydemir'in *Toprak Uyanırsa* Adlı Eserini Özkurmaca Açısından Okumak

5. Oturum **Oturum Başkanı:** Dr. Öğr. Üyesi Zeynep OKTAY

Saat: 15.30 – 16.45

Katılımcı	**Bildirinin Adı**
Zeynep Oktay	Yunus Emre Şiir Geleneğinin Bektaşileşmesi: En Eski Yazmalar Bize Ne Söylüyor?
Gülnar İsmayılova	Yunus Emre ve Kadı Burhaneddin "Divan"larında Söz Varlığının Köken Açısından İncelenmesi
Hanim Mirzayeva	Irak-Türkman Masallarında "Don Değiştirme" (Biçim Değiştirme) Motifi
Samira Aliyeva	Fahri'nin "Hüsrev ü Şirin" Tercümesinde Tarihî-Edebî Kaynaklara ve Halk Edebiyatına Başvurusu
Esengül Uzunoğlu Sayın	Muhteşem-i Kâşânî'nin Şiirinde İdeal Bir Hükümdar Portresi: Şah Tahmasb

6. Oturum **Oturum Başkanı:** Dr. Öğr. Üyesi Zeynep KAYACIK

Saat: 17.00 – 18.15

Katılımcı	Bildirinin Adı
Filiz Çölmekçioğlu	19. Yüzyılda Makedon Matbaacılığı ve Ulusal Bilincin İnşası: Bulgar ve Yunan Hegemonyalarına Karşı Kültürel Mücadele
Müberra Çelebi	Suat Derviş'in *Emine* Adlı Romanında İşgal ve Direniş
Ayşe Durmaz	Lütfi Parlak'ın *Yemen* Adlı Eserinde Millî Romantik Duyuş Tarzı
Zeynep Kayacık	Arjantin Sinemasında 'Turco' Kimliğinin Temsili: Entegrasyon, Ötekilik ve Kimlik İnşası
Ersoy Gümüş	The Border Is Everywhere: Everyday Nationalism and the Diffusion of Brexit in Ali Smith's *Autumn*

9 Mayıs 2026, CUMARTESİ, A Oturumu

1. Oturum **Oturum Başkanı:** Doç. Dr. Fırat KARADAŞ

Saat: 09.00 – 10.15

Katılımcı	Bildirinin Adı
Sinem Çapar İleri	Mythopoeic Women in Sylvia Plath's "Two Sisters of Persephone" and Louise Glück's "Persephone the Wanderer"
Yıldıray Çevik	Nature, Sublimity, and Moral Order in Mary Shelley's *Frankenstein*
Ahmet Karayonca	A Postmodern Analysis of *The Devil Wears Prada*
Fırat Karadaş	Enlightenment, Instrumental Reason, and Biopolitical Control in E. M. Forster's *The Machine Stops*
Betim Neyran Can	Colonial Identity and Female Subjectivity in *The Lover* and *Wide Sargasso Sea*

2. Oturum **Oturum Başkanı:** Dr. Öğr. Üyesi Pervin EYVAZOV

Saat: 10.30 – 11.30

Katılımcı	**Bildirinin Adı**
Konul Danzıyeva	Subordinate Complex Sentences with Predicate Clauses in the Language of Azerbaijani Folklore Materials
Pervin Eyvazov	Prof. Dr. Bekir Çobanzade'nin Azerbaycan Türkçesi Lingvonimi Üzerine Görüşleri
Gönül Eyvazova	Türkiye ve Azerbaycan Türkçeleri Ağızlarında Yaşam Evrelerini İfade Eden Deyimlerin Strüktür-Semantik Özellikleri
Sakina Adil Aliyeva	Göyçe İlçesi Lehçelerinde ve Türkçede Kullanılan Ortak Kelimeler

3. Oturum **Oturum Başkanı:** Dr. İskender Korkmaz

Saat: 11.45 – 13.00

Katılımcı	**Bildirinin Adı**
Gülay Nur Kaş	Osmaniye Yörüklerinin Zorkun Yaylasına Göçü ve Şenlik Gelenekleri
Ayşe Gizem Kurt	Yeşildere Köyü Halk İnanış ve Ritüelleri Bağlamında Yaşamın İlk Eşiği (Osmaniye/Düziçi Örneği)
Ebru Kılıç	Mekânın Arındırılması: Puhur Yakma Ritüelinin Semiyotik Analizi (Hatay Örneği)
Başak İlhan Nihal Yetkin Karakoç	Berman'ın Perspektifinden The Critic As Artist: Dante'nin Üstmetninin Didaktif Deformasyonu

4. Oturum **Oturum Başkanı:** Prof. Dr. Ömür Şaylıgil

Saat: 14.00 – 15.15

Katılımcı	**Bildirinin Adı**
Dilan Yamaç	Halide Edib Adıvar'ın Kenan Çobanları Adlı Operasının Realist Yöntem Bakımından Analizi
Mine Özçelik	Propagandanın Tanınması ve Propaganda Metinlerinin Çözümlenmesi
Özgür Soydinç	Murathan Mungan'ın *Geyikler Lanetler* Adlı Oyununda Kutsalın İnşası
Hüseyn Hüseynli	Hüseyin Cavid'in "Maral" Faciasında Romantik Kahraman
Ömür Şaylıgil	Anlatı Perspektifinden Böbrek Nakli Bekleyen Diyaliz Hastalarının Deneyimleri

5. Oturum **Oturum Başkanı:** Prof. Dr. Ali TİLBE

Saat: 15.30 – 16.45

Katılımcı	**Bildirinin Adı**
Yusuf Topaloğlu Haluk Turğut Fethiye Kaya Tilbe Ali Tilbe	Yerel Yönetişim Bağlamında Göçmen Uyumunun Çok Boyutlu Analizi: Tekirdağ'daki Suriyeliler Üzerine Etnografik Bir İnceleme
Mehmet Burak Büyüktopçu	Türk ve Alman Düğün Davetiyelerinin Göstergebilimsel Analizi
Hasan Morkoç	19. Yüzyıl Fransız Romanında Bilimsel Merakın Anlatısal İşlevi: *Dünyanın Merkezine Yolculuk* Örneği
Ayşe Duygu Yavuz Yıldırım	Sabahattin Ali'nin Öykülerinde Tanık Anlatıcının Söylemsel İşlevi
Şeyma Balcı	Osmanlı ve Erken Cumhuriyet Matbuatında Piyasa Şartlarının Yazarlık Kurumuna Etkisi: "Bir Kitabın Sergüzeşti" ve "Bir Muharririn Tekamülü" Örnekleri

6. Oturum **Oturum Başkanı:** Doç. Dr. Serdar ŞİMŞEK

Saat: 17:00 – 18:00

Katılımcı	Bildirinin Adı
Aslıhan Haznedaroğlu	Dede Korkut'un Mezarı Hakkında
Naghiyeva Jala	Comparative Analysis of Female Characters in The Dastans *Janil Mirza* and *Kitabi-Dede-Gorgud*
Serdar Şimşek	Mustafa Necati Sepetçioğlu'nun Dede Korkut Anlatılarından Tepegöz ve Deli Dumrul'u Yeniden Yazımı Üzerine Bir İnceleme
İskender Korkmaz	Alevilikte Dedelik Kurumunun Hukuki İşlevleri ve Toplumsal Düzenin Tesisi

9 Mayıs 2026, CUMARTESİ, B Oturumu

1. Oturum **Oturum Başkanı:** Doç. Dr. Hasan CUŞA

Saat: 09.00 – 10.30

Katılımcı	Bildirinin Adı
Merve Zeyrek	Yûsuf İdrîs'in Öykülerinde Toposların İzleri: Erhas Leyâlî, Ummu'd-Dunyâ ve Hamsu Sâât Üzerine Bir İnceleme
Şevval Dikmen Tuğba Özkan	Nâzım Hikmet Ran'ın Romanlarında Psikolojik Tipler
Yağmur Girgin	Kendine Ait Olamayan Odalar: Füruzan'ın "Gecenin Öteki Yüzü" Adlı Öyküsünde Kadın Öznenin Mekânsal Sıkışmışlığı
Sümeyye Buyrukbilen	Campbell'ın "Monomit" Kuramı Bağlamında "Korkuyu Beklerken"
Hasan Cuşa	"Engereğin Oğlu"nda Etik İkilem: Sema Kaygusuz ve Friedrich Hegel
Turhan Koç	Sıradanlığın İdealleştirilmesi ya da İdeolojik Bir Toplum Tahayyülü: *Bir Odada Üç Ayna*

2. Oturum **Oturum Başkanı:** Doç. Dr. Fatih ALTUĞ

Saat: 10.45 – 12:00

Katılımcı	**Bildirinin Adı**
Ayşe Işık Akdağ	Ekopolitik Bir Müdahale Olarak Çeviri: Ekolojik Krizin Görsel Temsilleri- Schweblin Örneği
Ayşe Işık Akdağ	Çeviri Eleştirisinde Okur Habitusunun Rolü: *Babamın Yeri* Eserinin Dijital Platformlardaki Alımlanışı
Fatih Altuğ	Bir Ormanın Düşünce Biçimi: Yaşar Kemal'in Röportajlarında Etnografik Deneyim ve İnsan-Ötesi Anlam Üretimi
Fatih Altuğ	Suat Derviş'te İstanbul'un Etnografik Belirişi: Çöken İstanbul Üzerine
Zeynep Gözde Yılmaz	Bedenin Konuştuğu Yer: *Ben, Femur* Romanında Kemik Anlatıcı ve Beden-Özne İlişkisinin Dönüşümü

3. Oturum **Oturum Başkanı:** Öğr. Gör. Fəxrıyyə İSAYEVA

Saat: 12.15 – 13.15

Katılımcı	**Bildirinin Adı**
Fəxrıyyə İsayeva	Alienation in Agshin Yenisey's novel *History and Fate*
Ülker Xelilli	Azerbaycan Dilinde "İnsan Entelektüel Faaliyetinin Deyimsel Anlambilim Alanı"
Farida Zabit Heybatova	Morphological Dialectisms Formed By Verbs In The Azerbaijani Language
Nursultan M. Dzhusupov	Cognitive Stylistics and Key Issues of Foregrounding Theory

4. Oturum **Oturum Başkanı:** Dr. Öğr. Üyesi Gizem ULUSCU

Saat: 14.00 – 15.00

Katılımcı	**Bildirinin Adı**
Gizem Uluscu	Orhon Yazıtlarında Hece ve Ünlü İşaretlerinin Birlikte Kullanımı: Yazım Özellikleri Üzerine Bir İnceleme
Selda Sandalyeci	Harezm Türkçesinde Ölüm Kavramı ve Örtmeceleri Kısas'ül-Enbiyâ Örneği
Masum Rzayeva	Atayi'nin Leyla ve Mecnun Mesnevisinde Redif, Kafiye ve Vezin Özellikleri
Lale Haydarova	Nev'îzâde Atâyî'nin Heft Han Mesnevisinde Sembolik Sayılar ve Tasavvufi Düşünce

5. Oturum **Oturum Başkanı:** Öğr. Gör. Sebahat ÇAKIRLAR

Saat: 15.15 – 16.15

Katılımcı	**Bildirinin Adı**
Sebahat Çakırlar	Türkiye'de Yükseköğretimde Kalite Güvencesi Söylemi: Dilsel Örüntüler ve Anlam İnşası
Kubra Veliyeva	Kerbelâ'i Kazım Ordubadî'nin Kâtibi Olduğu Dilbilimine Ait El Yazmaları
Nihad Mohammed Ashour	Dīvān-ı İbrāhīm'in Bağdat Nüshasi: Tanıtım ve Tavsif
Gamze Mutlu	Cihânnümâ'da 'Ve' Bağlacının Cümle Başı Bağlacı Olarak Kullanımı Üzerine Dikkatler

6. Oturum **Oturum Başkanı:** Doç. Dr. Murat GÜR

Saat: 17:00 – 18:15

Katılımcı	**Bildirinin Adı**
Şule Kırlaroğlu	Türk Edebiyatında Nekrolojik Metinler: Kemal Tahir Örneği
Tuğçe Yıldız	Otobiyografik Anlatılarda Kimlik Kurgusu: Ahmet Mithat Efendi ve *Menfa*'sı
Hürdünya Aydemir	Kanon Dışı Kalan Yeraltı Edebiyatının Bir Örneği: *Bozuk Pusula* Romanında Babanın Reddi ve Babasız Kahramanlar
Ayşegül Büyükçapar Küçükdevlet	Yakup Kadri'nin *Ankara*'sında Feminist Ütopyanın İzleri
Murat Gür	Türlerin Sınırında Bir Roman: *Örümcek Burgacı*'nda Polisiye Yapı, Spekülatif Evren ve Melez Poetika